බුද්ධජයන්තීත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 18.

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

12 වන ග්‍රන්ථය

අඞ්ගුත්තරනිකාය

ප්‍රථම භාගය

එකක දුක තික නිපාත

ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලයේ ආරාධනයෙන් ත්‍රිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

අඞ්ගුත්තරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලය
විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත යි

බු. ව. 2550
ක්‍රි. ව. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 18

The Twelfth Book in the

Suttanta-Pitaka

12

ANGUTTARANIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

The Anguttaranikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee

නමෝ තස්ස භගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පටිහතඤාණචාරස්ස දසබලධරස්ස චතුවෙසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තුත්තමස්ස ධම්මිස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමිස්ස තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤුනො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිල ඥානචාර සහිත වූ දසබලධාරී වූ චතුර්වෛශාරදත්ව විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ ධර්මස්වාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුනට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා පරිගණක ගත කර නොමිළයේ බෙදාහැරීමේ මහා ධර්ම දානමය පුණ්‍යකර්මය

"අපාරුතා තේසං අමතස්ස ද්වාරා
යේ සෝතවන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං"

"කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදත්වා
ඔවුනට අමා දොර විවෘත කරන ලදී"

අප භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවෘද්ධිය පිණිස ම වන බව අපගේ හැඟීම ය.

සැම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො සළකා හිදිත් ද ? චතු වෛශාරදත්ව සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ සර්වඥ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුල 'සද්ධා' නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් නුවණ ඇත්තාහට දැක ගත හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුනු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව ("සද්ධීධ විත්තං පුරිසස්ස සෙට්ඨං") මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද වීර්යයෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, විරිය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුල ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුත්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධම්ම දේශණාමය සහ ධම්ම සවනමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්නට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අජර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහඟු පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබලේවා !

බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී චිරස්ථිතික වේවා !

ලෝ සත්නට සෙත් වේවා !

"අමතං දදෝ ච සෝ හෝති, යෝ ධම්මමනුසාසති"

(*යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හේ අමෘතය දෙන්නේ ය*)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය
මෝහ තිමිර විධ්වංසනය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ
සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සර්වඥතා ඥානයට ද මහා කරුණා ගුණයට ද
පූජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවෘද්ධිකාමී,
සමින්ද රණසිංහ.
2009.06.28

සුත්තන්තපිටකෙ

අඞ්ගුත්තරනිකායො

පඨමො භාගො

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

අඞ්ගුත්තරනිකාය

ප්‍රථමභාගය

"තථාගතප්පවෙදිතො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො විවටො විරොචති නො පටිච්ඡන්නො"-

"මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද ධර්මය හා විනය විවෘත වූයේ බබලයි. වැසුණේ නො බබලයි."

(අඞ්ගුත්තරනිකාය, තිකනිපාත - හරණ්ඩුවග්ග, 9 සූත්‍රය.

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුලත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුලුවන. වම් පසින් පාළි පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහළ පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:17 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

පටුන

CONTENTS

				පිටුව
සංස්කාරක නිවේදනය	...	..	...	xi
ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය		...	...	xii
උත්තරිතර සංස්කාරක මණ්ඩලය		...	...	xii
අඞ්ගුත්තරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලය		...	...	xii
සංඥපනය ...	...	...	...	xiii–xvii
සංකේත නිරූපණය — ABBREVIATIONS			...	xviii
පාළිහෝඩිය — PĀLI ALPHABET		...	...	xix
විෂයසූචි ...	...	...	...	xx–xL
පෙළ හා පරිවර්තනය	...	...	...	2–555
ගාථාදිපාදනුක්කමණිකා	...	...	...	557–558
සඤ්ඤානාමානුක්කමණිකා	...	...	...	559–560
පදනුක්කමණිකා	...	...	...	561–624

සංස්කාරක නිවේදනය.

සූත්‍රාන්ත පිටකයෙහි චතුරඞ්ගම වශයෙන් දක්වෙන සිවුමහසඟි අතුරෙන් සිවුවන අඞ්ගුත්තර සඟියෙහි එකක - දුක - තික නිපාත තුනෙන් යුත් මේ ප්‍රථම භාගය **බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලාවෙහි** සඞ්ඛ්‍යා වශයෙන් 18 වන ග්‍රන්ථය වේ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක සභාවේ අඞ්ගුත්තරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලයට ඇතුළත් පණ්ඩිත **කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක** නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත **පරවාහැර පඤ්ඤානන්ද** ස්ථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත **තලල්ලේ ධම්මානන්ද** ස්ථවිරයන් වහන්සේ යන තෙනම විසින් මෙහි පාළිය ද සංශෝධනය කරමින් සිංහල පරිවර්තනය නිමහම් කරණ ලදී. පණ්ඩිත **ලබුගම ලඞ්කානන්ද** ස්ථවිරයන් වහන්සේ ද කලක් මේ පරිවර්තනයෙහි ද ශුද්ධියෙහි ද නියුක්ත වූහ.

මෙහි සංස්කරණය සම්බන්ධයෙන් සසඳ බැලූ පුස්කොළ පොත්හි ද මුද්‍රිත පොත්හි ද පදවිභාග - වාක්‍යච්ඡේද - විරාමසඞ්කේතාදියෙන් සකස් නොවූ, අස්ථානපතිත පෙය්‍යාලයෙන් ද වාක්‍යසඞ්කලනයෙන් ද ආකුල වූ පාළිය හැකි පමණින් අර්ථාවබෝධයට පහසු වන සේ අභිනව මුද්‍රණයට සකස් කිරීම සඳහා අප විසින් දැරූ ප්‍රයත්නය කෙබඳු දැ යි මෙය කියනුවන්ට හැඟීයනු ඇත. මෙහි මුද්‍රිත පාළියෙහි ද පරිවර්තනයෙහි ද ඒ ඒ තන්හි දක්නට ලැබෙන "[-], (-)" අර්ධචතුරස්‍ර - අර්ධචන්ද්‍ර රේඛා, අඞ්ක සඞ්ඛ්‍යා ආදියෙන් නිර්දිෂ්ට පද - වාක්‍ය ඒ ඒ වර්ග හා සූත්‍ර වෙන් කිරීම පිණිසත්, ඒ ඒ සූත්‍රයන්හි එන ධර්මාර්ථය පැහැදිලි කිරීම පිණිසත් යෙදෙන පරිදි සලකා අප විසින් යෙදූ බව සැලකිය යුතු.

අඞ්ගුත්තරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලයේ සභාපති **ඤාණාලෝක** නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා අප විසින් ශෝධ්‍යපත්‍ර බලා මුද්‍රණයට පත් කරණ ලද මේ ග්‍රන්ථයෙහි මූලික ශෝධ්‍යපත්‍ර බැලීමෙන් ද විසයසූචි සැපයීමෙන් ද පණ්ඩිත **හලගම ධම්මික** ස්ථවිරයන් වහන්සේ අපට සහාය වූහ. අප හැමගේ අවධානය ඉක්මවා මෙහි රැඳුන අවශ්‍යයෙන් දක්විය යුතු ඛලිතස්ථාන ග්‍රන්ථාවසානයෙහි ශුද්ධිපත්‍රයෙන් දක්වා ඇත.

ධර්මවිනය හා භාෂා සාහිත්‍ය විෂයෙහි හසළ බුද්ධි ඇති පණ්ඩිත **කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක** නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ විසින් අඞ්ගුත්තරනිකායප්‍රශස්ති වශයෙන් ග්‍රන්ථයෙහි ප්‍රකරණ මහත්ත්වය හා තදාශය විශද කෙරෙමින් එහි ධර්මගෞරවයට සරිලන සේ ලියූ අර්ථව්‍යක්තියෙන් සුභග වූ සංඥාපනය මේ අනගි **සඟිබණපොත** ගැණ දතයුතු පමණ පමණට ම ගෙණ ඇර පා ඇත. එහෙයින් මෙහි අමුතු විඥප්තිකථා නො යෙදේ.

සම්බුද්ධශාසනාභිවෘද්ධියට හිත වූ මේ අධිකාරයෙහි ස්වායත්ත කාර්ය සම්පාදනයෙන් සහභාගී වූ සංස්කාරක ස්ථවිරවරුන් හා **ලක් රජය** ද, රජයේ **සාංස්කෘතික කාර්යාංශයෙහි** අධිකාරීන් හා සේවක භවත්හු ද, **සිංහල ජාතික මුද්‍රණාලයෙහි** අධිකාරීන් හා මුද්‍රණශිල්පීහු ද බෞද්ධලෝකයාගේ කෘතඥතා සහිත ස්තුතියට පාත්‍රවමින් ධර්මදානමය කුශල මහිමයෙන් හැම කල්හි සුඛභාගී වෙත්වා යි ආශංසනය කරම්හ

පරවාහැර වජිරඤාණ ස්ථවිර.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
සංස්කාරක මණ්ඩලයෙහි ද සම්පාදක.

ත්‍රිපිටක කාර්යාලය, ධර්මදූතාශ්‍රම විද්‍යාලය,
දෙමටගොඩ, කොළඹ.

ත්‍රිපිටක පරිවර්තන සංස්කාරක මණ්ඩලය

1. වැලිවිටියේ සෝරත නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහැර වජිරඤාණ නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ (සම්පාදක),
3. කොසෙල්වතුගොඩ රතනජෝති නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවත ධම්මරක්ඛිත ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ ධම්මකුසල ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්නොරුවේ විමලධම්ම නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤාසාර නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමොලි නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහැර පඤ්ඤානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණඞ්කර ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ ධම්මින්ද නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
14. කටුකුරුන්දේ දේවානන්ද නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඞ්කානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
17. ඉඳුරුවේ උත්තරානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
18. මඩිහේ පඤ්ඤාසීහ නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
19. කොස්ගොඩ ධම්මවංස ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසීහ ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
21. තලල්ලේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
22. අකුරටියේ අමරවංස නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
23. මිරිස්සේ ගුණසිරි ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
24. කරහම්පිටිගොඩ සුමනසාර ස්ථවිරයන් වහන්සේ.

උත්තරීතරසංස්කාරක මණ්ඩලය

පණ්ඩිත වැලිවිටියේ සෝරත නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
ආචාර්ය පරවාහැර වජිරඤාණ නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
බලන්ගොඩ ආනන්ද මෛත්‍රෙය නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
පණ්ඩිත ලබුගම ලඞ්කානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ
පණ්ඩිත කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ.

අඞ්ගුත්තරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලය

පණ්ඩිත කෝදාගොඩ ඤාණාලෝක නායක ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
පණ්ඩිත පරවාහැර පඤ්ඤානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ,
පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ.

සංඥාපනය

අඞ්ගුත්තරනිකාය :

අප බුදුන් බරණැස්නුවර ඍෂීන් වුළු දෙන මුවළැව්හි දී 'ධම්මචක්‍ර'ය පැවැත්වූ තැන් පටන් කොට සුභද්‍රපරිව්‍රාජකදමනය තෙක් පන්සාළිස් අවුරුද්දක් දවස් කෘතයුගමහාමෙඝයක් සෙයින් දහම්අමාවහරෙ වස්-වමින් සුවිසිඅසඞ්ඛ්‍යයක් දෙව්මිනිසුන් අමාමහනිවන් දක්වා පිරිනිවි සඳ, සඞ්ඝස්ථවිර වූ **මහාකාශ්‍යප** මහරහතුන් වහන්සේ ප්‍රධාන කොට ඇති ත්‍රිපිටක සර්වපර්යාප්ති ප්‍රභේදධර සියුපිළිසැඹියාපත් මහරහත්හු පන්සියයක් දෙනා වහන්සේ දේශ-කාල-නිදාන ආදී විසින් විසිරැ සිටි ධම්විනය චිරස්ථායී වනු පිණිස පළමු වන **පඤ්චසතිකාසඞ්ගීතිය** කළහ.

එහි ලා දීඝ-මජ්ඣිම-සංයුත්ත-**අඞ්ගුත්තර**-ඛුද්දක විසින් ආගමපසෙකින් සුත්තන්වළා බෙදනුවෝ උත්තරොත්තරයෙහි අඞ්ග විසින් නැඟුණු සූත්‍රයන් පිඩුකොට ගත් නිපාතසඞ්ග්‍රහය **අඞ්ගුත්තරාගම** නම් කළහ. එකුත්තරනිකාය, අඞ්ගුත්තරනිකාය, අඞ්ගුත්තරසඞ්ගීති, යනුදු එහි මැ නම්. මෙහි අඞ්ගුත්තර යනු තෙල නිපාතසඞ්ග්‍රහයෙහි අන්වර්ථ විශේෂ සංඥා යැ. ආගම යනු සාමාන්‍ය සංඥා යැ. එහි ලා "ආගච්ඡන්ති එත්ථ එතෙන එතස්මා වා අත්තත්ථපරත්ථාද-යො'ති **ආගමො**"යි ආගම ශබ්දයෙහි නිෂ්පත්ති කියති. "තෙල නිපාතසඞ්ග්‍රහ-යෙහි ලා ආත්මාර්ථපරාර්ථාදීහු උදබවට එත් නු"යි ආත්මාර්ථාදීන්ගේ **ආධාරය** ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසඞ්ග්‍රහය කාරණ කොට ගෙනැ ආත්මාර්ථපරාර්ථාදීහු උදබවට එත් නු"යි ආත්මාර්ථාදීන්ගේ **කාරණය** ආගම නම් වෙයි. නොහොත් "තෙල නිපාතසඞ්ග්‍රහය කෙරෙන් ආත්මාර්ථපරාර්ථාදීහු උදබවට එත්නු"යි ආත්මාර්ථාදීන්ගේ **අවධිය** ආගම නම් වෙයි. මෙසේ ශබ්දනිෂ්පත්ති විසින් ගනුත් මැ **ආගම** ශබ්දය ආත්මාර්ථාදීන්ගේ ආධාරයත් කාරණයත් අවධියත් කියන්නේ යැ. "එකකාදීහි අඞ්ගේහි උපරූපරි උත්තරො අධිකො'ති අඞ්ගුත්තරො"යි **අඞ්ගුත්තර** ශබ්දයෙහි දු නිෂ්පත්ති කියති. එකක-දුක ආදී අඞ්ගයෙන් මතුමතුයෙහි උත්තර වැ අධික වැ සිටුනේ නු යි **අඞ්ගුත්තර** නම් වෙයි. "අඞ්ගුත්තරො ච සො ආගමො චෙති අඞ්ගුත්තරා-ගමො"යි සමාසවෘත්ති විසින් කියත් මැ විශේෂසංඥා විසින් 'අඞ්ගුත්තර' සෙයිනුදු, සාමාන්‍යසංඥා විසින් 'ආගම' සෙයිනුදු සිටුනේ එක් මැ නිපාත-සඞ්ග්‍රහය වේ නුයි ඒ නිපාතසඞ්ග්‍රහය **අඞ්ගුත්තරාගම** නම් වන්නේ යැ. **අඞ්ගොත්තර** යනු බෞද්ධ සංඛ්‍යාතයෙහි ව්‍යවහාරයි.

සඟි අතුරෙහි වර්ගවශයෙන් කළ සඞ්ග්‍රහයෙක් ද ඇත, සංයුක්තවශයෙන් කළ සඞ්ග්‍රහයෙක් ද ඇතැයි මෙසෙයින් නානාවිධය සිඳිදීත් මැ **අඞ්ගුත්තර සඟිය** නම් නිපාතවශයෙන් කළ සඞ්ග්‍රහයෙක් වේ නුයි 'නිපාතසඞ්ග්‍රහ'ය ද වන්නේ යැ. "එකකදුකාදිපතිමණ්ඩිතස්ස අඞ්ගුත්තරාගමවරස්ස"යි බුද්ධඝොසා-චාරීන් වහන්සේ ද නිපාතසඞ්ග්‍රහවශයෙන් තෙල සඟියට ස්තොත්‍ර කළහ. අටුවාහි එන සෙයින් බලත් මැ මෙහි නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙකි. 'චිත්තපරියාදාන' ආදී සූත්‍රයෝ නවදහස්පන්සියසත්පනස් දෙනෙක් නිපාත-ගණයෙහි බැසැගෙනැ සිටිති. එහැම බණවර විසින් එක්සිය විස්සෙකි. බණවරෙක් අකුරු අටදහසක් ඇත්තේ නු යි තෙල නිපාතසඞ්ග්‍රයෙහි

අක්ෂරයෝ තවිලක්ෂසැටදහස් දෙනෙක් ඇත. එයින් මැ සඟි අතුරෙහි ලා සූත්‍රගණනායෙනුදු භාණවාරගණනායෙනුදු අක්ෂරගණනායෙනුදු බෘහත්-සඞ්ග්‍රහය ද වන්නේ යැ.

චාරිත්‍ර - වාරිත්‍ර ආදි ශීලකථා යැ, පිණ්ඩපාතිකඞ්ගාදි ධුතධර්මයෝ යැ, කසිණාදි කර්මස්ථානයෝ යැ, රාගචර්‍යාදීහු යැ, රූපාවචරධ්‍යානයන් යා අරූපසමාපත්තීහු යැ, ෂඩභිඥා යැ, ස්කන්ධ - ධාතු - ආයතන - ඉන්ද්‍රිය - බල-බොධ්‍යඞ්ගයෝ යැ, චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍ය ධර්මයෝ යැ, ප්‍රතීත්‍යසමුත්පාද කථා යැ, ශමථවිදර්ශනාභාවනා යැ යනාදි ධර්මයෝ තෙල සඟියෙහි බෙහෙවින් බැසැ සිටිති. ශ්‍රාවකයන්ගේ අග්‍රස්ථානයෝ යැ, පුද්ගලස්තවයෝ යැ, සදුපදෙශයෝ යැ, දුෂ්ටිවාදයෝ යැ, නිග්‍රහස්ථානයෝ යැ, රාජධර්මයෝ යැ, ජානපදික ධර්මයෝ යැ යනාදි නොයෙක් කරුණු ද මෙහි වැදූගෙනැ සිටුනේ යැ. ව්‍යව-හාරයෙහි කුශල වූ භාග්‍යවත්හු විසින් ව්‍යවහාර බාහුල්‍යය ගෙන වදළ සූත්‍ර රාශි වන බැවින් වොහාරදෙසනායෙහිදු අන්තර්ගත වෙයි. අනෙකාධ්‍යාශය-අනුශය-චරිත - අධිමුක්ති ඇති සත්ත්වයනට යථානුලොමයෙන් අනුශාසනා කළ සූත්‍රරාශි වන බැවින් යථානුලොමසාසනයෙහි ද අන්තර්ගත වෙයි. දෙසැට මිසදිටු බිඳුනව වදළ සූත්‍ර වන බැවින් දිට්ඨිවිනිවෙඨනකථායෙහි ද අන්තර්ගත වෙයි. ත්‍රිවිධ ශික්ෂාවන් කෙරෙහි අධිචිත්තශික්ෂා පිණිසැ බෙහෙවින් අනුශාසනා ඇතියෙන් අධිචිත්තශික්ෂා කියනුයේ වෙයි. ප්‍රහාණයන් කෙරෙහි කෙලශයන්ගේ පර්‍ය්‍යුත්ථානයට විපක්ෂ උපදේශ බහුල වන බැවින් පර්‍ය්‍යුත්ථාන-ප්‍රහාණය කියනුයේ වෙයි. “සූත්‍රපිටකයෙහි පිළිපන්නාහු සමාධිසම්පත් ඇසිරි කොට ගෙනැ ෂඩභිඥා ලබන්නු” යි අභිඥාසම්පත් දෙනුයේ ද වෙයි. ධර්ම විසින් අර්ථ විසින් දේශනා විසින් යථාභූතාවබොධ විසින් අත්‍යර්ථයෙන් ගැඹුරු වූයේ ද වෙයි.

ධර්මසංවර්ණනා කරන ආචාර්‍ය්‍යවරයෝ සංවර්ණිතධර්මයට මුලැ මැ විශේෂ ගුණ කීර්තනයෙකින් ස්තොත්‍ර කරති. බුද්ධඝෝෂාචාරීන් වහන්සේ ද ආගමයන් සතර දෙනා ගෙනැ සංවර්ණනා කරනුවෝ **සුමඞ්ගලවිලාසිනි**-යෙහිදී විශෙෂ ගුණකීර්තන විසින් ශ්‍රද්ධාවහ-ගුණය ගෙනැ **දීඝාගම**යට ස්තොත්‍ර කළහ **පපඤ්චසූදනි**යෙහි දී විශේෂ ගුණකීර්තන විසින් පරවාදමථනය ගෙනැ **මජ්ඣිමාගම**යට ස්තොත්‍ර කළහ. **සාරත්ථප්පකාසනි**යෙහි දී විශෙෂ ගුණකිත්තන විසින් ඥානප්‍රභෙදජනනය ගෙනැ **සංයුක්තාගම**යට ස්තොත්‍ර කළහ. **මනොරථපූරණී**යෙහි දී විශේෂ ගුණකීර්තන විසින් විචිත්‍ර ප්‍රතිභා-ජනනය ගෙනැ **අඞ්ගුත්තරාගම**යට ස්තොත්‍ර කරනුවෝ මනෝරථපූරණී ‘ශුද්ධිකගාථා’ යෙහි දී -

“එකකදුකාදිපතිමණ්ඩිතස්ස අඞ්ගුත්තරාගමවරස්ස
ධම්මකථිකපුඞ්ගවානං විචිත්ත පටිභානජනනස්ස” යනුදු,

නිගමන ගාථායෙහි දී-

“ධම්මකථාය නිපුණ පරමනිකායස්සට්ඨකථං ආරද්ධො
යමහං චිරකාලට්ඨිති මිච්ඡන්තො සාසනස්සාහං” යනුදු කියති.

මෙසෙයින් එකකදුකාදිනිපාතයන් විසින් ප්‍රතිමණ්ඩිත වන **අඞ්ගුත්තරා-ගමය** නම් ධර්මකථිකපුඞ්ගවයනට ‘විචිත්‍ර ප්‍රතිභා’ ඇති කරන හෙයින් ධර්මකථායෙහි ලා නිපුණ වූත් එයින් මැ පරම වූත් නිකාය වනයේ කියති.

හේතු - උපමාදීන් ප්‍රතිමණ්ඩිත නානාවිධ දේශනානය සහස්‍රයන් විසින් විචිත්‍ර වන හෙයින් 'විචිත්‍රප්‍රතිභාජනන'ය තෙල සඟියෙහි 'අනන්‍යසාධාරණ ගුණයෙකි' යි කියූ මෙන්. ධර්මකථිකයන් මහාජනයන් කෙරෙහි බැසැ කරන ධර්මකථායෙහි ලා නරතුරු උද්ධරණයට නිසි දේශනා ඇතියෙන් අත්‍යර්ථයෙන් නිපුණ වූත් ප්‍රවර වූත් ආගමය නම් 'අඞ්ගුත්තරාගම' නමැයි ද කියූ මෙන්.

ඔබ 'දීඝ්සඟි-මැදුම්සඟි-සංයුත්සඟි' පසසමින් "බුද්ධානුබුද්ධසංවණ්ණිතස්ස"යි බුද්ධානුබුද්ධසංවර්ණිත යේ කියුව ද, අඞ්ගුත්තරසඟියෙහි ලා ඒ පදය විශේෂණ විසින් නො යොදති. ආගමයෙහි ස්වභාවකථනයක් වත් මූත් විශේෂවර්ණනා නොවනුයෙන් මෙහි ලා ඒ පදය නො කියති. ධර්මකථායෙහි ලා එන විචිත්‍රප්‍රතිභාජනනය විශේෂ හේතු විසින් තෙල ආගමය පිණිසැ මෙන් කොට ගනිත්.

පළමුවන දහම්සභායෙහි රැස් වැ සිටි මහරහත්හු තෙල සඟිය ගෙනැ දිවැස් ඇති සව්වන් කෙරෙහි අඟනන් ගිය අනුරුද්ධ මහරහතුන්හට දක්වා දුන්හ. ඔබගේ නිඃශ්‍රිතයෝ අඞ්ගුත්තර භාණක නම් වැ සිට ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍ය-ශාඛාපරම්පරා විසින් තෙල සඟිය පුහුණු කරමින් සිටියහ. අද ද පවා ධර්මකථායෙහි යෙදෙන ධර්මකථිකයනට තෙල ආගමය හස්තසාරයක් සෙයින් සිටුනේ යැ. මෙහි දී තෙවළායෙහි පෙළපොත් පිණිස එන වාදවිවාද හා සඞ්ගීති ගැනැ දනු කැමැතියන් මහවගට ලියූ ප්‍රස්තාවනාව බලන්නේ යැ.

සංශෝධන:

අඞ්ගුත්තරනිකාය සියබසින් තබත් මැ පෙළෙහි ශෝධනය ද අවශ්‍ය මැ යැ. ස්වදේශ විදේශයෙහි පළට වූ පොත් සසඳා නිරවද්‍ය පාඨය නඟා ගැනුම අතිශය දුෂ්කරයෙකි. බුද්ධඝෝෂාචාරීන් කළ අටුවායෙහි දු විසදෘශ-පාඨ දක්වති. එයින් පෙනෙනුයේ බුද්ධපරිනිර්වාණයෙන් ප්‍රථම වර්ෂසහස්‍රය තුළදීත් දුසිට පාඨයන් පාඨාන්තර වශයෙන් පහළ වැ තුබූ බවයි. එහි දී හළම්නා පාඨය හා ගනම්නා පාඨය හා මෙන් නොකළ හෙන තැන උභයපාඨයෙහි මැ ව්‍යාඛ්‍යාන කියති. එකක් බැහැර ලන්නට කරුණු දුට, හෙතු දක්වා එය බැහැර කෙරෙති. දෙදහස්පන්සියක් වසක් ගත වැ සිටි මෙ දවස වත් මැ පාඨාන්තර ගනන වනු ආශ්චර්යයෙක් නො වෙයි. එහි දී ශුද්ධපාඨය සොයන්නට ප්‍රමාණ කොට ගනම්නා වනුයේ අටුවා ටීකාවත් හා ශබ්දලක්ෂණය ම වෙයි.

ලඟැ දී බුරුමරටෙහි කළ ෂෂ්ඨසඞ්ගායනායෙහි එන සංශෝධිත පාඨ අපි පරීක්ෂා කළම්හ. කිසිතැනෙකැ නොපිළිගත හෙන ශෝධනයෝ ඇත. මෙහි ලා එයට නිදර්ශන කිහිපයක් දක්වනු නිසි වෙයි:

බුරුම තෙරවරු "බහුන්නං" යනු දේශාන්තරයෙන් ගත් හැම පොතෙකැ එනසේ කියමින් එය "අශුද්ධයහ"යි බැහර කොට "බහූනං" යනු ශුද්ධපාඨය සේ දක්වති. මෙ ශුද්ධිය නොපිළිගත හෙන්නේ යැ. "බහුකතීනනං=(1 50.) තම්හි බහුතො කතිසස ච නුක් හොති. බහුන්නං, කතින්නං" යි මුගලන් වියරණෙහි දී සූත්‍ර වෘත්ති-උදාහරණ කියමින් 'බහුන්නං' යනු සිද්ධ කරත්. 'බහුන්නං-කතින්නං' යන රූපයෝ 'බහූනං-කතීනං' යි නො සිටිත්. එයින් එහි වෛකල්පික රූපයෝ ද නැත. තෙවළායෙහි 'බහු-කති' දෙ ශබ්ද-යන් පිළිබැඳි තෙල විශේෂය නොදත්තාහු වැරැදි පදය ශුද්ධ පදය සෙයින් ගන්නට සිතත්. මෙවැනි තැනැ ශුද්ධ පදය සොයන්නට ශබ්දලක්ෂණය වහල් වන්නේ යැ. එයින් අපි වෛයාකරණයන් විසින් උපදිමට පද ඒ සැටියෙන් මැ ගනුම්හ.

“සෙය්‍යථාපි භො ගොතම තාලපක්කං සම්පති බන්ධනා පවුත්තං පරිසුද්ධං හොති පරියොදාතං”යි මෙහි මුද්‍රිත පෙළෙහි (3. 4, 2. 3.) එන ‘පවුත්තං” යනු ඡට්ඨසඞ්ගීතියෙහිදී ‘පමුත්තං’ යි ගනිති. මෙ ද වැරැදි තැනෙකි.

අටුවාචාරීහු ‘වුත්ත’ යන පදයෙහි අර්ථාන්තර දක්වන්නාහු තෙල පදය ද උදාහරණ කරති. ආචාර්‍ය්‍ය ගුරුළුගොමීහු අටුවාපාඨය සියබසට නඟන්නාහු “පන්නලොමො පදරවුත්තො මිගභූතෙන චෙතසා විහරති” යන තන්හි ජීවිතවෘත්තියැ වැටෙයි. “සෙය්‍යථාපි නාම පණ්ඩුපලාසො බන්ධනා පවුත්තො අභබ්බො හරිතත්තාය” යන තන්හි බන්ධනයෙන් ප්‍රමුක්තභාවයෙහි වැටෙයි. මෙ දෙක වෘත්තිහිගෙ ප්‍රයොගයි. ‘වෘත්ති’ නම් වෘතු - වර්තතෙ යන ධාතුයි” යනු කියති. මේ අර්ථකථානුගත විවරණයෙකි. මේ හේතුයෙන් අපි ‘පවුත්තං’ යනු ශුද්ධපදය කොට ගතුම්හ.

මෙසෙයින් ශබ්දලක්ෂණය හා අර්ථකථාව හා වනල් කොට පරීක්ෂා කරත් මැ ඡට්ඨසඞ්ගායනායෙහි දී ශුද්ධලෙස ගත් කිසිතැනක් ඒ සැටියෙන් නොපිළිගත හෙනයේ මෙහි සඳහන් කළ යුතු වෙයි. “අග්ගිමුඛොකා-අට්ඨිකත්වා-බන්ධියෙසු අනුයුතෙසු-අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි-අසංඛෙය්‍යො-උදකමල්ලකො-ඔපනසිකො-ඔපුනෙය්‍ය” මෙ ආදි පද “අග්ගිමුඛොතා-අට්ඨිං-කත්වා-බන්ධියෙසු අනුයන්තෙසු - අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි - අසංඛෙය්‍යො-උදකකපල්ලකො - ඔපනෙය්‍යිකො - ඔප්පුණෙය්‍ය” ආදි විසින් පෙරළා ගනිති. මෙහි කිසි පද කෙනෙක් දුර්නිඃක්ෂිපත වන හෙයින් අපභ්‍රංශ සේ පැනෙති. කිසි පද කෙනෙක් අයථාසංස්කරණ වෙති (ඒ ඒ පාඨාන්තරයන් අධොලිපි වශයෙන් මෙහි එතුයෙන් අර්පිත් එයින් දන්නේ යැ.)

ඔබ ශබ්දලක්ෂණ කියන කල ද පවා කිසිතැනෙකැ දුර්වල බව කියැයුතු වෙයි. “දළ්හධම්මො ධනුග්ගාහො” යනු හැමයෙහි එනසේ දක්මින් “දළ්හධම්මා” කියා ශුද්ධ කෙරෙති. මෞද්ගල්‍යායනව්‍යාකරණය ප්‍රමාණ කොට ගෙනැ ඒ ශුද්ධිය කළයේ ද සඳහන් කරත්. “ධම්මා වා’ඤ්ඤෙහි” යි මුගලනෙහි ගණසූත්‍රයෙක් ඇත. ‘ධම්ම’ - ශබ්දය සමාසවෘත්තියට පැමිණ අන්‍යාර්ථයක් කියත් මැ වෛකල්පික වශයෙන් ‘රාජාදිගණ’ යෙහි සිටුනා සේ ගණසූත්‍රයෙන් උපදිෂ්ට යි ඒකාන්තව්‍යවස්ථායෙක් එහි නැත. හැමයෙහි ‘දළ්හධම්මො’ යනු එත් මැ ‘දළ්හධම්මා’ කියා ගැනුමට සූත්‍රොපදෙශයෙහි පිහිටෙක් ද නැත.

පෙළෙහි පාඨශොධනය පිණිසැ අපි අර්ථකථාව ප්‍රමාණාපන්නය වශයෙන් ගනුම්හ. නිදර්ශනයෙක්නම්: පෙළෙහි “දන්තෙන’භිදන්තමාධාය” යනු එයි. අපි ඒ ශුද්ධ පාඨය කොට ගනුම්හ. ආ පූර්ව ධා-ධාතුයෙන් සිද්ධ ‘ආධාය’ යන පූර්වක්‍රියාව ආධාරයක් අපේක්ෂා කෙරෙයි. එයින් ‘දන්තෙන’ යන ආධාරය මෙහි සවිත වෙයි. “අභිදන්තනාති උපරිදන්තං” යන අටුවා ප්‍රමාණ කොට ගෙනැ කුශාග්‍රීයබුද්ධි ඇති මහපඬිවරයකු විසින් “දන්තෙහි දන්තමාධාය” යන්න “දන්තෙන’භිදන්තමාධාය” කියා ශෝධනය කොට ගන්නා ලදී. අටුවායෙහි අල නයින් සංශෝධිත තෙල පදය නිවරදබවට දෙස් දෙන ප්‍රයොගාන්තරයෝ ද ඇත. අශ්වඝොෂාචාර්‍ය්‍යපාදයෝ ද-

“දන්තෙපි දන්තං ප්‍රණිධාය කාමං තාල්වග්‍රමුත්පීඩ්‍ය ච ජිහ්වයාපි
චිත්තෙන චිත්තං පරිගෘහ්‍ය චාපි කාර්‍ය්‍යඃ ප්‍රයත්නො න තු තෙ’නුවෘත්තාඃ”යි කියති.

මෙසේ වන හෙයින් අපි අටුවා ප්‍රමාණ කොට ගෙනැ මැ පාඨශෝධනය පිණිසැ ප්‍රයත්න දැරුම්හ. මෙහි කියන ලදුයේ කිඳෙකි. එද අප ගත් මාර්ගය දක්වනු පිණිසැ වෙයි.

ව්‍යාඛ්‍යානය:

පුද්ගලයෙක් ස්වතත්ත්වයට සරිලන සෙයින් වළඳනා පිළී හා පළඳනා හා ධරන්නේ වෙයි. එයින් රජෙක් ගැමියන් හඳනා පොරෝනා තියාගෙන් හැඳුම් පෙරවුම් නො කෙරෙයි. රජකෙනකුට සරිලන සෙයින් මැ වෙස් ධරයි. සියබසින් කරන ආගමව්‍යාඛ්‍යානයක් පෙළබස නොදන්නවුන් පිණිසැ කළ ද ආගමයට නිසිවන බසින් කළමනා වෙයි. එහිලා ගත මනා බස නම් වියත් බසයි. වියත්බස නොවියතුනට දුරවබොධ වන්නේ යැ. එසේ දුරවබොධ වුව ද බසඅතිනුදු ඔවුනට වැඩ සඳහා ප්‍රයත්න ධැරුව මනා කාලයෙක් දූත් එළැඹ ඇත. එයින් අපි තෙල ආගමයට සියබසින් ව්‍යාඛ්‍යාන කරන්නමෝ බෙහෙවින් වියත් බස් මැ නිසි කොට ගතුම්හ. "භින්නරුචිර් හි ලොකඃ" ("ලොකයෝ භින්නරුචිකයහ") යනු ආප්තවචන වන හෙයින් මෙහි ලා උපයුක්ත බස පිණිසැ කෙනෙක් පහන් වෙති. කෙනෙක් නොපහන් වෙති. මේද අපි දනුම්හ. අප්‍රසන්නයනට ද වැඩ සඳහා යැ මෙහි පැරැණි හෙළ වදන් යෙදුණේ. සිංහලසාහිත්‍යයෙහි එන පැරැණි වදන් යෙදුව ද අතිප්‍රයුක්ත සංස්කෘත වචන මිසැ පාළිපද සකුබසින් තබන්නට නො ගියම්හ. සකුවහරෙහි ක්‍ෂැමිල, වාගීශ ආදි විසින් එන වචන **කිම්බිල, වඞ්ගීස** ආදි විසින් පාළිසැටියෙන් සිටුනේ යැ. එබඳු තන්හි පාළිසැටිය මැ තැබූම්හ.

ව්‍යාඛ්‍යානයෙහි දී ගුරුකුලෙහි දෙන අර්ථය දූන මනා මැ වෙයි. ගුරුකුල විසින් 'අටුවා' මිසැ ගතමනා අන් තැනෙක් නැත. මහාවිහාරාධිවාසීන් ආගම-ව්‍යාඛ්‍යාන කළසැටි අටුවායෙහි එයි. මේ ව්‍යාඛ්‍යානය ඒ අටුවා වහල් කොට ගත් හෙයින් මෙහි ආචාර්‍යපරම්පරා ශුද්ධිය ඇතිසේ කියම්හ. පෙළ නොදතුදු, ආචාර්‍යසම්ප්‍රදාය නොදතුදු, ඇතැම් පණ්ඩිතම්මන්‍ය කෙනෙක් බණ පිණිස ද නිගාබස් කියත්ල. එයින් උන් ආගමඥානයෙහි දුර්වලසෙ, සැදූහැ නැතිසේ කියාගතිත්. ගිහිගෙයි සිටුනා, බණ කියන, කියවන උවසුවන් නිතර පැරැණි ඇදුරන් හරසර දී සිහිපත් කරන්නේ යැ. **ගුරුඑඳූමි** ආදි ඇදුරෝ කිසිදු තැනෙකැ පෙළ හෝ අටුවා හෝ හෙළා දක්නා වචනමාත්‍රයකුදු නො කීහ. ඒ යැ ගතමනා ආදර්ශ නම්.

අඞ්ගුත්තරනිකාය සංශෝධක මණ්ඩලයට අයත් ශාස්ත්‍රාචාර්‍ය පරවාහැර පඤ්ඤානන්ද පණ්ඩිත ස්ථවිරයන් වහන්සේගේත්, පණ්ඩිත තලල්ලේ ධම්මානන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේගේත්, අප ද ශේෂ අතින් නිමගම් පත් තෙල ව්‍යාඛ්‍යානය හුදීදනන්ගේ ප්‍රමෝදය පිණිස වැටෙති යි සිතම්හ. රූපදර්ශනය පිණිසැ ආලෝකය වහල් වන්නාක් සෙයින් මේ ව්‍යාඛ්‍යානය කිරීමෙහි ලා පටිපත්ති ව්‍යාඛ්‍යානයෙහි චාතුර්‍යය ඇති ශ්‍රී ලඞ්කා විද්‍යොදය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි සමයාධ්‍යයනෙන්ද්‍රියෙහි විනෙතෘ හා ප්‍රමුඛාචාර්‍ය ආචාර්‍ය **පරවාහැර වජිරඤාණ** හා හිමිපාණන් වෙසෙසින් වහල් වැ ගිය සෙ මෙහි සඳහන් කරම්හ. මෙහි අක්ෂරවින්‍යාසය ද **විඤ්ඤූදය** ගුරුකුලයෙන් එන ආම්නාය ගෙනැ යෙදිණ. සැදූහැතියන් මෙහි එන බුදුබණ දැනැ උගෙනැ දෙලෝ වැඩ සාදා ගෙන මතුයෙහි අමාමහනිවන් පසක් කරන්නේ මැනැව.

කෝදගොඩ ඤාණාලෝක නායක ස්ථවිර.

විද්‍යාවංශ පිරිවෙන - අහංගම.

සඞ්කෙතනිරූපණය

ABBREVIATIONS

සී. — සීහල තාලපණ්ණ පොත්ථකං

සීමු. — සීහලක්ඛර - මුද්දිත පොත්ථකං

ස්‍යා. — ස්‍යාමක්ඛර - මුද්දිත පොත්ථකං

මඡසං. — මරම්මඡට්ඨසඞ්ගීති පිටක පොත්ථකං

PTS. — Pali Text Society-Aṅguttara Nikāya

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

අa ආā ඉi ඊī උu ඌū එē ඔō

CONSONANTS

කka	ඛkha	ගga	ඝgha	ඞṅa
චca	ඡcha	ජja	ඣjha	ඤña
ටṭa	ඨṭha	ඩḍa	ඪḍha	ණṇa
තta	ථtha	දda	ධdha	නna
පpa	ඵpha	බba	භbha	මma

යya	රra	ලla	වva	සsa	හha	ළḷa	අං ṃ

කka	කාkā	කිki	කීkī	කුku	කූkū	කෙkē	කොkō
ඛkha	ඛාkhā	ඛිkhi	ඛීkhī	ඛුkhu	ඛූkhū	ඛෙkhē	ඛොkhō
ගga	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක kka	ඤ්ඤ ñña	ත්ව tva	ම්ඵ mpha
කඛ kkha		ද්ද dda	ම්බ=බ mba
ක්‍ය kya	ඤ්ච ñca	ද්ධ=ධ ddha	ම්භ mbha
ක්‍රි kri	ඤ්ඡ=ඡ ñcha	ද්‍ර dra	ම්ම mma
ක්ව kva	ඤ්ජ=ජ ñja	ද්ව=ව dva	ම්හ mha
ඛ්‍ය khya	ඤ්ඣ ñjha	ධ්ව dhva	ය්‍ය=ය්ය yya
ඛ්ව khva	ට්ට ṭṭa	න්ත nta	ය්හ yha
ග්ග gga	ට්ඨ=ඨ ṭṭha	න්ථ ntha	ල්ල lla
ග්ඝ ggha	ඩ්ඩ ḍḍa	න්හ nha	ල්‍ය lya
ග්‍ර gra,	ඩ්ඪ ḍḍha	න්ද nda	ල්හ lha
ඞ්ක ṅka	ණ්ට ṇṭa	න්ධ ndha	ව්හ vha
ඞ්ඛ ṅkha	ණ්ණ ṇṇa	න්න nna,	ස්ම sma
ඞ්ග ṅga	ණ්ඨ ṇṭha	ප්ප ppa	ස්ව sva
ඞ්ඝ ṅgha	ණ්ඩ=ඩ ṇḍa	ප්ඵ ppha	ස්ස ssa
ච්ච cca	ණ්හ ṇha	බ්බ bba	හ්ම hma
ච්ඡ ccha	ත්ත tta	බ්භ bbha	හ්ව hva
ජ්ජ jja	ත්ථ ttha	බ්‍ර bra	ළ්හ ḷha
ජ්ඣ jjha	ත්‍ර tra	ම්ප mpa	

ා ā ි i ී ī ු u ූ ū ෙ ē ො ō

අඞ්ගුත්තරනිකායො

පඨමභාග-විසයසූචි

(එත්ථ පන සබ්බත්ථ පාළියාගත පඨමාදි සුත්තසඞ්ඛ්‍යා අඞ්කසඞ්කෙතෙන නිද්දිට්ඨා හොන්ති.)

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි
	1. එකකනිපාතො	**1-94**
	1. චිත්තපරියාදානවග්ගො	**1 - 4**
පඨම	සුත්තං	2
දුතිය	,, ...	2
තතිය	,, ...	2
චතුත්ථ	,, ...	2
පඤ්චම	,, ...	4
ඡට්ඨම	,, ...	4
සත්තම	,, ...	4
අට්ඨම	,, ...	4
නවම	,, ...	4
දසම	,, ...	4
	වග්ගො පඨමො.	
	2 නීවරණප්පහානවග්ගො	**6 - 8**
පඨම	සුත්තං	6
දුතිය	,, ...	6
තතිය	,, ...	6
චතුත්ථ	,, ...	6
පඤ්චම	,, ...	8
ඡට්ඨම	,, ...	8
සත්තම	,, ...	8
අට්ඨම	,, ...	8
නවම	,, ...	8
දසම	,, ...	8
	වග්ගො දුතියො	
	3. අකම්මනියවග්ගො	**10 - 12**
පඨම	සුත්තං	10
දුතිය	,, ...	10
තතිය	,, ...	10
චතුත්ථ	,, ...	10
පඤ්චම	,, ...	10
ඡට්ඨම	,, ...	10
සත්තම	,, ...	10
අට්ඨම	,, ...	12
නවම	,, ...	12
දසම	,, ...	12
	වග්ගො තතියො.	

විෂයා:					පිට්ඨඞ්කානි
		4. අදන්තවග්ගො			**12 - 14**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	12
දුතිය	,,	...	...	...	12
තතිය	,,	...	...	...	12
චතුත්ථ	,,	...	...	...	12
පඤ්චම	,,	...	...	...	14
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	14
සත්තම	,,	...	...	...	14
අට්ඨම	,,	...	...	...	14
නවම	,,	...	...	...	14
දසම	,,	...	...	...	14

වග්ගො චතුත්ථො.

		5. සුඛවග්ගො			**16 - 18**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	16
දුතිය	,,	...	...	...	16
තතිය	,,	...	...	...	16
චතුත්ථ	,,	...	...	...	16
පඤ්චම	,,	...	...	...	18
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	18
සත්තම	,,	...	...	...	18
අට්ඨම	,,	...	...	...	18
නවම	,,	...	...	...	18
දසම	,,	...	...	...	18

වග්ගො පඤ්චමො.

		6. පභස්සරවග්ගො			**20 - 22**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	20
දුතිය	,,	...	...	...	20
තතිය	,,	...	...	...	20
චතුත්ථ	,,	...	...	...	20
පඤ්චම	,,	...	...	...	20
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	20
සත්තම	,,	...	...	...	20
අට්ඨම	,,	...	...	...	22
නවම	,,	...	...	...	22
දසම	,,	...	...	...	22

වග්ගො ඡට්ඨො.

විසයා: පිට්ඨඞ්කානි

7. විරියාරම්භවග්ගො 22 – 24

පඨම සුත්තං 22
දුතිය ,, ... 22
තතිය ,, ... 22
චතුත්ථ ,, ... 24
පඤ්චම ,, ... 24
ඡට්ඨම ,, ... 24
සත්තම ,, ... 24
අට්ඨම ,, ... 24
නවම ,, ... 24
දසම ,, ... 24

වග්ගො සත්තමො.

8. කල්‍යාණමිත්තවග්ගො 26 – 28

පඨම සුත්තං 26
දුතිය ,, ... 26
තතිය ,, ... 26
චතුත්ථ ,, ... 26
පඤ්චම ,, ... 26
ඡට්ඨම ,, ... 26
සත්තම ,, ... 28
අට්ඨම ,, ... 28
නවම ,, ... 28
දසම ,, ... 28
එකාදසම ,, ... 28

වග්ගො අට්ඨමො.

9. පමාදවග්ගො 28 – 32

පඨම සුත්තං 28
දුතිය ,, ... 28
තතිය ,, ... 28
චතුත්ථ ,, ... 30
පඤ්චම ,, ... 30
ඡට්ඨම ,, ... 30
සත්තම ,, ... 30
අට්ඨම ,, ... 30
නවම ,, ... 30
දසම ,, ... 30
එකාදසම ,, ... 30
ද්වාදසම ,, ... 30
තෙරසම ,, ... 32
චුද්දසම ,, ... 32
පඤ්චදසම ,, ... 32
සොළසම ,, ... 32

වග්ගො නවමො.

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි
10. අජ්ඣත්තිකවග්ගො		**32 – 40**
පඨම	සුත්තං	32
දුතිය	,,	32
තතිය	,,	32
චතුත්ථ	,,	32
පඤ්චම	,,	34
ඡට්ඨම	,,	34
සත්තම	,,	34
අට්ඨම	,,	34
නවම	,,	34
දසම	,,	34
එකාදසම	,,	34
ද්වාදසම	,,	34
තෙරසම	,,	36
චුද්දසම	,,	36
පඤ්චදසම	,,	36
සොළසම	,,	36
සත්තදසම	,,	36
අට්ඨාරසම	,,	36
එකූනවීසතිම	,,	36
වීසතිම	,,	36
එකවීසතිම-තිංසතිම	සුත්තානි	38
එකතිංසතිම	සුත්තං	38
ද්වත්තිංසතිම	,,	38
	චතුකොටිකං නිට්ඨිතං	38
තෙත්තිංසතිම-ද්වාචත්තාළීසතිම	සුත්තානි	40

වග්ගො දසමො.

11. අධම්මවග්ගො		**40**
පඨම	සුත්තං	40
දුතිය-දසම	සුත්තානි	40

වග්ගො එකාදසමො

12. අනාපත්තිවග්ගො		**42**
පඨම-දසම	සුත්තානි	42
එකාදසම-වීසතිම	,,	42

වග්ගො ද්වාදසමො.

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි
13. එකපුග්ගලවග්ගො		**42-46**
පඨම	සුත්තං	42
දුතිය	,,	44
තතිය	,,	44
චතුත්ථ	,,	44
පඤ්චම-තෙරසම	සුත්තානි	44
චුද්දසම-පඤ්චවීසතිම	,,	44
ඡබ්බීසතිම	සුත්තං	46

වග්ගො තෙරසමො.

14. එතදග්ගපාළි		**46-52**
පඨම-දසම	සුත්තානි	46

වග්ගො පඨමො.

පඨම-ඒකාදසම	,,	46

වග්ගො දුතියො.

පඨම-දසම	,,	48

වග්ගො තතියො.

පඨම-සොළසම	,,	48

වග්ගො චතුත්ථො.

පඨම-තෙරසම	,,	50

වග්ගො පඤ්චමො.

පඨම-දසම	,,	50

වග්ගො ඡට්ඨො.

පඨම-දසම	,,	52

වග්ගො සත්තමො.

විසයා: පිට්ඨඞ්කානි

15. අට්ඨානපාළි 54-60

පඨම	සුත්තං	....	....	....	54
දුතිය	,,	....	....	....	54
තතිය	,,	....	....	....	54
චතුත්ථ	,,	....	....	....	54
පඤ්චම	,,	....	....	....	54
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	54
සත්තම	,,	....	....	....	56
අට්ඨම	,,	....	....	....	56
නවම	,,	....	....	....	56
දසම	,,	....	....	....	56
එකාදසම	,,	....	....	....	56
ද්වාදසම	,,	....	....	....	56
තෙරසම	,,	....	....	....	58
චුද්දසම-සොළසම	සුත්තානි	....	....	....	58
සත්තරසම	සුත්තං	....	....	...	58
අට්ඨාරසම-එකූනවීසතිම	සුත්තානි	....	....	....	58
වීසතිම	සුත්තං	....	....	....	58
එකවීසතිම-ද්වාවීසතිම	සුත්තානි	....	....	....	58
තෙවීසතිම	සුත්තං	....	....	....	58
චතුවීසතිම-පඤ්චවීසතිම	සුත්තානි	....	....	....	58
ඡබ්බීසතිම	සුත්තං	....	....	....	60
සත්තවීසතිම-අට්ඨවීසතිම	සුත්තානි	....	....	....	60

අට්ඨානපාළි නිට්ඨිතා.

16. එකධම්මපාළි 62-66

පඨම	සුත්තං	....	....	....	62
දුතිය-දසම	සුත්තානි	....	....	....	62

වග්ගො පඨමො.

පඨම	සුත්තං	....	....	...	62
දුතිය	,,	....	...	....	62
තතිය	,,	....	....	....	64
චතුත්ථ	,,	....	....	....	64
පඤ්චම	,,	....	....	....	64
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	64
සත්තම	,,	....	....	....	64
අට්ඨම	,,	....	....	....	64
නවම-පඤ්චදසම	සුත්තානි	....	....	....	66
සොළසම-ද්වාවීසතිම	,,	....	....	....	66

වග්ගො දුතියො.

විසයා		පිට්ඨඞ්කානි
		68-72
පඨම	සුත්තං	68
දුතිය	,,	68
තතිය	,,	68
චතුත්ථ	,,	68
පඤ්චම	,,	68
ඡට්ඨම	,,	70
සත්තම	,,	70
අට්ඨම	,,	70
නවම	,,	70
දසම	,,	70
එකාදසම	,,	70
ද්වාදසම	,,	70
තෙරසම	,,	70
චුද්දසම-සත්තරසම	සුත්තානි	72

වග්ගො තතියො.

ජම්බුදීපපෙය්‍යාලො		72-78
පඨම	සුත්තං	72
දුතිය	,,	72
තතිය	,,	72
චතුත්ථ	,,	72
පඤ්චම	,,	72
ඡට්ඨම	,,	74
සත්තම	,,	74
අට්ඨම	,,	74
නවම	,,	74
දසම	,,	74
එකාදසම	,,	74
ද්වාදසම	,,	74
තෙරසම	,,	76
චුද්දසම	,,	76
පඤ්චදසම	,,	76
සොළසම - අට්ඨාරසම	සුත්තානි	76
එකූනවීසතිම - එකවීසතිම	,,	76
ද්වාවීසතිම - චතුවීසතිම	,,	76
පඤ්චවීසතිම - සත්තවීසතිම	,,	78
අට්ඨවීසතිම - තිංසතිම	,,	78
එකතිංසතිම - තෙත්තිංසතිම	,,	78
චතුත්තිංසතිම - ඡත්තිංසතිම	,,	78
සත්තතිංසතිම-එකූනචත්තාළීසතිම	,,	78
චත්තාළීසතිම - ද්වාචත්තාළීසතිම	,,	78
තෙචත්තාළීසතිම-පඤ්චචත්තාළීසතිම	,,	78

ජම්බුදීපපෙය්‍යාලො නිට්ඨිතො.

වග්ගො චතුත්ථො.

විසයා:				පිට්ඨඞ්කානි
පඨම - සොළසම	සුත්තානි	....	....	80

සොළසපසාදකරධම්මා නිට්ඨිතා.

වග්ගො පඤ්චමො.

අච්ඡරාසඞ්ඝාතවග්ගො				**80–96**
පඨම	සුත්තං	...	...	80
දුතිය - අට්ඨම	සුත්තානි	...	...	80
නවම - ද්වාදසම	,,	...	...	80
තෙරසම = සොළසම	,,	...	...	82
සත්තරසම - වීසතිම	,,	...	...	82
එකවීසතිම - පඤ්චවීසතිම	,,	...	...	82
ඡබ්බීසතිම - තිංසතිම	,,	...	...	82
එකතිංසතිම - සත්තතිංසතිම	,,	...	...	82
අට්ඨතිංසතිම - පඤ්චචත්තාළීසතිම	,,	...	...	82
ඡචත්තාළීසතිම - තෙපඤ්ඤාසතිම	,,	...	...	84
චතුපඤ්ඤාසතිම - එකසට්ඨිම	,,	...	...	84
ද්වාසට්ඨිම = ද්වාසත්තතිම	,,	...	...	84
තෙසත්තතිම - ද්වාසීතිම	,,	...	...	86
තෙඅසීතිම - ද්වානවුතිම	,,	...	...	86
තෙනවුතිමාදි (93 - 182)	සුත්තානි	...	...	86

වග්ගො ඡට්ඨො.

කායගතාසතිවග්ගො				**88–92**
පඨම	සුත්තං	...	...	88
දුතිය - අට්ඨම	සුත්තානි	...	...	88
නවම - ද්වාදසම	,,	...	...	88
තෙදසම	සුත්තං	...	...	88
චුද්දසම	,,	...	...	88
පඤ්චදසම - එකූනවීසතිම	සුත්තානි	...	...	90
වීසතිම - එකවීසතිම	,,	...	...	90
ද්වාවීසතිම - චතුවීසතිම	,,	...	...	90
පඤ්චවීසතිම - අට්ඨවීසතිම	,,	...	...	90
එකූනතිංසතිම - චතුචත්තාළීසතිම	,,	...	...	92

කායගතාසතිවග්ගො සත්තමො.

අමතවග්ගො				**92–94**
පඨම - අට්ඨම	සුත්තානි	...	...	92
නවම - චතුවීසතිම	,,	...	...	94

අමතවග්ගො අට්ඨමො.

එකකනිපාතස්ස සුත්තසහස්සං සමත්තං.

විසයා: | පිට්ඨඞ්කානි

2. දුකනිපාතො 96–194

පඨමො පණ්ණාසකො

1. වස්සූපනායිකාවග්ගො. 96-102

වජ්ජ	සුත්තං	96
පධාන	,, ...	98
තපනීය	,, ...	98
අතපනීය	,, ...	98
උපඤ්ඤාත	,, ...	100
සංයොජනීය	,, ...	100
කණ්හා	,, ...	102
සුක්කා	,, ...	102
චරියා	,, ...	102
වස්සූපනායිකා	,, ...	102

වස්සූපනායිකාවග්ගො පඨමො

2. අධිකරණවග්ගො 104-116

පඨම	සුත්තං	104
දුතිය	,, ...	104
තතිය	,, ...	106
චතුත්ථ	,, ...	106
පඤ්චම	,, ...	110
ඡට්ඨම	,, ...	110
සත්තම	,, ...	112
අට්ඨම	,, ...	114
නවම	,, ...	116
දසම	,, ...	116

අධිකරණවග්ගො දුතියො.

3. බාලවග්ගො 116-120

පඨම	සුත්තං	116
දුතිය	,, ...	116
තතිය	,, ...	118
චතුත්ථ	,, ...	118
පඤ්චම	,, ...	118
ඡට්ඨම	,, ...	118
සත්තම	,, ...	120
අට්ඨම	,, ...	120
නවම	,, ...	120
දසම	,, ...	120
එකාදසම	,, ...	120

බාලවග්ගො තතියො.

විෂයා:		පිට්ඨඞ්කානි
4. සමචිත්තවග්ගො		**120-134**
පඨම	සුත්තං	120
දුතිය	,,	120
තතිය	,,	122
චතුත්ථ	,,	124
පඤ්චම	,,	124
ඡට්ඨම	,,	128
සත්තම	,,	132
අට්ඨම	,,	134
නවම	,,	134
දසම	,,	134

සමචිත්තවග්ගො චතුත්ථො.

5. පරිසවග්ගො		**136-146**
පඨම	සුත්තං	136
දුතිය	,,	136
තතිය	,,	138
චතුත්ථ	,,	138
පඤ්චම	,,	140
ඡට්ඨම	,,	140
සත්තම	,,	142
අට්ඨම	,,	144
නවම	,,	144
දසම	,,	146

පරිසවග්ගො පඤ්චමො.

පඨමො පණ්ණාසකො සමත්තො.

දුතියො පණ්ණාසකො

6. පුග්ගලවග්ගො		**146-152**
පඨම	සුත්තං	146
දුතිය	,,	148
තතිය	,,	148
චතුත්ථ	,,	148
පඤ්චම	,,	148
ඡට්ඨම	,,	148
සත්තම	,,	148
අට්ඨම	,,	148
නවම	,,	150
දසම	,,	150
එකාදසම	,,	150
ද්වාදසම	,,	152
තෙරසම	,,	152

පුග්ගලවග්ගො ඡට්ඨො.

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි

7. සුඛවග්ගො 154-156

පඨම	සුත්තං	154
දුතිය	,, ...	194
තතිය	,, ...	154
චතුත්ථ	,, ...	154
පඤ්චම	,, ...	154
ඡට්ඨම	,, ...	154
සත්තම	,, ...	156
අට්ඨම	,, ...	156
නවම	,, ...	156
දසම	,, ...	156
එකාදසම	,, ...	156
ද්වාදසම	,, ...	156
තෙරසම	,, ...	156

වග්ගො සත්තමො.

[8. සනිමිත්තවග්ගො] 158-160

පඨම	සුත්තං	158
දුතිය	,, ...	158
තතිය	,, ...	158
චතුත්ථ	,, ...	158
පඤ්චම	,, ...	158
ඡට්ඨම	,, ...	158
සත්තම	,, ...	158
අට්ඨම	,, ...	158
නවම	,, ...	160
දසම	,, ...	160

වග්ගො අට්ඨමො.

9. ධම්මවග්ගො 160-162

පඨම	සුත්තං	160
දුතිය	,, ...	160
තතිය	,, ...	160
චතුත්ථ	,, ...	160
පඤ්චම	,, ...	260
ඡට්ඨම	,, ...	162
සත්තම	,, ...	222
අට්ඨම	,, ...	162
නවම	,, ...	162
දසම	,, ...	162
එකාදසම	,, ...	162

වග්ගො නවමො.

විසයා:					පිට්ඨඞ්කානි
		10. බාලවග්ගො			162-168
පඨම	සුත්තං	...	...	...	162
දුතිය	,,	...	...	...	162
තතිය	,,	...	...	...	164
චතුත්ථ	,,	....	...	....	164
පඤ්චම	,,	....	....	....	164
ඡට්ඨම	,,	....	...	....	164
සත්තම	,,	....	....	....	164
අට්ඨම	,,	....	....	....	164
නවම	,,	....	...	....	164
දසම	,,	....	....	....	164
එකාදසම	,,	....	...	....	166
ද්වාදසම	,,	....	....	....	166
තෙරසම	,,	....	....	....	166
චුද්දසම	,,	....	....	....	166
පඤ්චදසම	,,	....	....	....	166
සොළසම	,,	....	....	....	166
සත්තරසම	,,	....	....	....	166
අට්ඨාදසම	,,	....	....	...	166
එකූනවීසතිම	,,	....	....	....	168
වීසතිම	,,	....	....	....	168

වග්ගො දසමො.

දුතියො පණ්ණාසකො සමත්තො.

තතියො පණ්ණාසකො

		11. ආසාවග්ගො			168 - 170
පඨම	සුත්තං	..	...	...	168
දුතිය	,,	...		...	168
තතිය	,,	...	...	..	168
චතුත්ථ	,,	...	...	...	168
පඤ්චම	,,	...	...	...	168
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	170
සත්තම	,,	...	...	...	170
අට්ඨම	,,	...	...	...	170
නවම	,,	...	...	...	170
දසම	,,	...	...	...	170
එකාදසම	,,	...	...	...	170
ද්වාදසම	,,	...	...	...	170

වග්ගො එකාදසමො.

විෂයා:					පිට්ඨඞ්කානි
		12. ආයාචනවග්ගො.			**170 – 176**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	172
දුතිය	,,	...	...	...	172
තතිය	,,	...	...	...	172
චතුත්ථ	,,	...	...	...	172
පඤ්චම	,,	...	...	...	172
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	172
සත්තම	,,	...	...	...	174
අට්ඨම	,,	...	...	...	174
නවම	,,	...	...	...	174
දසම	,,	...	...	...	176
එකාදසම	,,	...	...	...	176
ද්වාදසම	,,	...	...	...	176
තෙරසම	,,	...	...	...	176
චුද්දසම	,,	...	...	...	176
		වග්ගො ද්වාදසමො.			
		13. දානවග්ගො.			**178 – 180**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	178
දුතිය	,,	...	...	...	178
තතිය	,,	...	...	...	178
චතුත්ථ	,,	...	...	...	178
පඤ්චම	,,	...	...	...	178
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	178
සත්තම	,,	...	...	...	178
අට්ඨම	,,	...	...	...	178
නවම	,,	...	...	...	180
දසම	,,	...	...	...	180
		වග්ගො තෙරසමො.			
		14. සන්ථාරවග්ගො.			**180 – 182**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	180
දුතිය	,,	...	...	...	180
තතිය	,,	...	...	...	180
චතුත්ථ	,,	...	...	...	180
පඤ්චම	,,	...	...	...	180
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	182
සත්තම	,,	...	...	...	182
අට්ඨම	,,	...	...	...	182
නවම	,,	...	...	...	182
දසම	,,	...	...	...	182
එකාදසම	,,	...	...	...	182
ද්වාදසම	,,	...	...	...	182
		වග්ගො චුද්දසමො.			

විෂයා:					පිට්ඨඞ්කානි
		15. සමාපත්තිවග්ගො.			**184 - 186**
පඨම	සුත්තං	...	...	...	184
දුතිය	,,	...	...	...	184
තතිය	,,	...	...	...	184
චතුත්ථ	,,	...	...	...	184
පඤ්චම	,,	...	...	...	184
ඡට්ඨම	,,	...	...	...	184
සත්තම	,,	...	...	...	184
අට්ඨම	,,	...	...	...	184
නවම	,,	...	...	...	184
දසම	,,	...	...	...	186
එකාදසම	,,	...	...	...	186
ද්වාදසම	,,	...	...	...	186
තෙරසම	,,	...	...	...	186
චුද්දසම	,,	...	...	...	186
පඤ්චදසම	,,	...	...	...	186
සොළසම	,,	...	...	...	186
සත්තරසම	,,	...	...	...	186

වග්ගො පණ්ණරසමො.

තතියො පණ්ණාසකො සමත්තො.

---

	16. බොජ්ඣඞ්ගවග්ගො			**188 - 190**
පඨම - පඤ්චම	සුත්තානි	...	...	188
ඡට්ඨම - දසම	,,	...	...	188
එකාදසම - පණ්ණරසම	,,	...	...	188
සොළසම - වීසතිම	,,	...	...	188
එකවීසතිම - පඤ්චවීසතිම	,,	...	...	188
ඡබ්බීසතිම - තිංසතිම	,,	...	...	188
එකතිංසතිම - පඤ්චතිංසතිම	,,	...	...	190
ඡත්තිංසතිම - චත්තාළීසතිම	,,	...	....	190
එකචත්තාළීසතිම - පඤ්චචත්තාළීසතිම	,,	...	...	190
ඡචත්තාළීසතිම - පඤ්ඤාසතිම	,,	...	...	190

වග්ගො සොළසමො.

	17. සත්තරසමො වග්ගො			**192 - 194**
	1. අකුසලපෙය්‍යාලං			
පඨම - පඤ්ඤාසතිම	සුත්තානි	...	...	192
	2. විනයපෙය්‍යාලං			
පඨම - දසම	සුත්තානි	...	...	192
එකාදසම - 300	,,	...	...	192-194

විනයපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

විසයා: **පිට්ඨඞ්කානි**

රාගපෙය්‍යාලං.

පඨම - දසම සුත්තානි 194
එකාදසම - සත්තතිම ,, ... 194

රාගපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

වග්ගො සත්තරසමො නිට්ඨිතො.

දුකනිපාතො සමත්තො.

---

3. තිකනිපාතො 196-544

පඨමො පණ්ණාසකො

1. බාලවග්ගො 196 - 202

පඨම සුත්තං 196
දුතිය ,, ... 198
තතිය ,, ... 198
චතුත්ථ ,, ... 200
පඤ්චම ,, ... 200
ඡට්ඨම ,, ... 200
සත්තම ,, ... 200
අට්ඨම ,, ... 202
නවම ,, ... 202
දසම ,, ... 202

බාලවග්ගො පඨමො.

2. රථකාරවග්ගො 204 - 220

පඨම සුත්තං 204
දුතිය ,, ... 204
තතිය ,, ... 206
චතුත්ථ ,, ... 208
පඤ්චම ,, ... 212
ඡට්ඨම ,, ... 214
සත්තම ,, ... 216
අට්ඨම ,, ... 216
නවම ,, ... 218
දසම ,, ... 220

පඨමභාණවාරො නිට්ඨිතො.

වග්ගො දුතියො.

විසයා: ... පිට්ඨඞ්කානි

3. පුග්ගලවග්ගො ... 222 – 242

පඨම	සුත්තං	222
දුතිය	,,	226
තතිය	,,	228
චතුත්ථ	,,	228
පඤ්චම	,,	230
ඡට්ඨම	,,	232
සත්තම	,,	234
අට්ඨම	,,	236
නවම	,,	238
දසම	,,	240 – 242

පුග්ගලවග්ගො තතියො.

4. දෙවදූතවග්ගො ... 244 – 270

පඨමො	සුත්තං	244
දුතිය	,,	244
තතිය	,,	246
චතුත්ථ	,,	248
පඤ්ච	,,	250
ඡට්ඨම	,,	252
සත්තම	,,	254
අට්ඨම	,,	262
නවම	,,	264
දසම	,,	268 – 270

දෙවදූතවග්ගො චතුත්ථො.

5. චූලවග්ගො ... 272 – 278

පඨම	සුත්තං	272
දුතිය	,,	272
තතිය	,,	272
චතුත්ථ	,,	274
පඤ්චම	,,	274
ඡට්ඨම	,,	274
සත්තම	,,	274
අට්ඨම	,,	274
නවම	,,	276
දසම	,,	276
එකාදසම	,,	276-278

චූලවග්ගො පඤ්චමො.

පඨමො පණ්ණාසකො සමත්තො.

දුතියො පණ්ණාසකො.

විසයා:					පිට්ඨඞ්කානි
		1. බ්‍රාහ්මණවග්ගො			**280 – 308**
පඨම	සුත්තං	....	....	....	280
දුතිය	,,	....	....	....	280
තතිය	,,	....	....	....	282
චතුත්ථ	,,	....	....	....	284
පඤ්චම	,,	....	....	....	286
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	226
සත්තම	,,	....	....	....	388
අට්ඨම	,,	....	....	....	292
නවම	,,	....	....	....	298
දසම	,,	....	....	....	300 – 308

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඨමො.

		2. මහාවග්ගො			**310 – 380**
පඨම	සුත්තං	....	....	....	310
දුතිය	,,	....	....	....	318
තතිය	,,	....	....	....	322
චතුත්ථ	,,	....	....	....	330
පඤ්චම	,,	...	....	....	336
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	344
සත්තම	,,	....	....	...	352
අට්ඨම	,,	....	....	....	356
නවම	,,	....	....	....	358
දසම	,,	....	....	....	366 – 380

මහාවග්ගො දුතියො.

		3. ආනන්දවග්ගො			**382 – 404**
පඨම	සුත්තං	....	....	....	382
දුතිය	,,	....	....	....	384
තතිය	,,	....	....	....	388
චතුත්ථ	,,	....	....	....	390
පඤ්චම	,:	....	....	....	392
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	394
සත්තම	,,	....	....	...	396
අට්ඨම	,,	....	....	....	398
නවම	,,	....	....	....	398
දසම	,,	....	....	....	402 – 404

ආනන්දවග්ගො තතියො

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි
	4. සමණවග්ගො	**406 – 424**
පඨම	සුත්තං	406
දුතිය	,, ...	406
තතිය	,, ...	406
චතුත්ථ	,, ...	408
පඤ්චම	,, ...	408
ඡට්ඨම	,, ...	410
සත්තම	,, ...	412
අට්ඨම	,, ...	416
නවම	,, ...	418
දසම	,, ...	418
එකාදසම	,, ...	420 – 424

සමණවග්ගො චතුත්ථො.

	5. ලොණඵලවග්ගො	**426 – 458**
පඨම	සුත්තං	426
දුතිය	,, ...	428
තතිය	,, ...	430
චතුත්ථ	,, ...	432
පඤ්චම	,, ...	434
ඡට්ඨම	,, ...	436
සත්තම	,, ...	438
අට්ඨම	,, ...	438
නවම	,, ...	442
දසම	,, ...	452
එකාදසම	,, ...	456 – 458

ලොණඵලවග්ගො පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකො සමත්තො දුතියො.

---

3. තතියො පණ්ණාසකො.

	1. සම්බොධිවග්ගො	**460 – 474**
පඨම	සුත්තං	460
දුතිය	,, ...	460
තතිය	,, ...	462
චතුත්ථ	,, ...	462
පඤ්චම	,, ...	464
ඡට්ඨම	,, ...	464
සත්තම	,, ...	464
අට්ඨම	,, ...	468
නවම	,, ...	468
දසම	,, ...	470 – 474

සම්බොධිවග්ගො පඨමො.

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි
2. ආපායිකවග්ගො		**474 – 492**
පඨම	සුත්තං	474
දුතිය	,, ...	474
තතිය	,, ...	476
චතුත්ථ	,, ...	476
පඤ්චම	,, ...	480
ඡට්ඨම	,, ...	482
සත්තම	,, ...	486
අට්ඨම	,, ...	488
නවම	,, ...	490
දසම	,, ...	492

ආපායිකවග්ගො දුතියො.

3. භරණ්ඩුවග්ගො		**494 – 512**
පඨම	සුත්තං	494
දුතිය	,, ...	496
තතිය	,, ...	498
චතුත්ථ	,, ...	498
පඤ්චම	,, ...	502
ඡට්ඨම	,, ...	504
සත්තම	,, ...	506
අට්ඨම	,, ...	508
නවම	,, ...	510
දසම	,, ...	510 – 112

භරණ්ඩුවග්ගො තතියො.

4. යොධාජීවවග්ගො		**512 – 526**
පඨම	සුත්තං	412
දුතිය	,, ...	514
තතිය	,, ...	514
චතුත්ථ	,, ...	514
පඤ්චම	,, ...	516
ඡට්ඨම	,, ...	516
සත්තම	,, ...	518
අට්ඨම	,, ...	518
නවම	,, ...	520
දසම	,, ...	524
එකාදසම	,, ...	524
ද්වාදසම	,, ...	526
තෙරසම	,, ...	526

යොධාජීවවග්ගො චතුත්ථො.

විසයා: පිට්ඨඞ්කානි

5. මඞ්ගලවග්ගො 526 – 532

පඨම	සුත්තං	...	...	...	526
දුතිය	,,	...	...	...	528
තතිය	,,	...	...	...	528
චතුත්ථ	,,	...	...	...	528
පඤ්චම	,,	....	....	....	528
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	530
සත්තම	,,	....	....	....	530
අට්ඨම	,,	....	....	...	530
නවම	,,	....	....	....	530
දසම	,,	...	....	....	532

මඞ්ගලවග්ගො පඤ්චමො.

බුද්ධපණ්ණාසකො සමත්තො තතියො.

6. පටිපදාවග්ගො 532 – 538

පඨම	සුත්තං	....	....	...	532
දුතිය	,,	....	....	....	536
තතිය	,,	...	....	....	536
චතුත්ථ	,,	....	....	....	536
පඤ්චම	,,	....	....	....	536
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	538
සත්තම	,,	....	....	...	538

පටිපදාවග්ගො ඡට්ඨො.

7. කම්මපථපෙය්‍යාලං 538 – 544

පඨම	සුත්තං	....	....	....	538
දුතිය	,,	....	....	....	538
තතිය	,,	....	....	....	540
චතුත්ථ	,,	....	....	....	540
පඤ්චම	,,	....	....	....	540
ඡට්ඨම	,,	....	....	....	540
සත්තම	,,	....	....	...	540
අට්ඨම	,,	....	....	....	540
නවම	,,	....	....	....	540
දසම	,,	....	....	....	540

විසයා:		පිට්ඨඞ්කානි
එකාදසම	සුත්තං	542
ද්වාදසම	,, ...	542
තෙරසම	,, ...	542
චුද්දසම	,, ...	542
පණ්ණරසම	,, ...	542
සොළසම	,, ...	542
සත්තරසම	,, ...	542
අට්ඨාරසම	,, ...	542
එකූනවීසතිම	,, ...	544
වීසතිම	,, ...	544

කම්මපථපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

8. රාගපෙය්‍යාලං

1 — 170 සුත්තානි ... 544

රාගපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

තිකනිපාතො.

උද්දානගාථා 546 - 554

එකකනිපාතො	546-548
දුකනිපාතො	550-552
තිකනිපාතො	552-554

සුත්තන්තපිටකෙ

අඞ්ගුත්තරනිකායො

පඨමො භාගො

සුත්තන්තපිටකෙ

අඞ්ගුත්තරනිකායො

පඨමො භාගො

---

1. එකකනිපාතො

1. චිත්තපරියාදානවග්ගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස.

1. 1. 1.

එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා **සාවත්ථියං** විහරති **ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස** ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ ඉත්ථිරූපං. ඉත්ථිරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසද්දම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ ඉත්ථිසද්දො. ඉත්ථිසද්දො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගන්ධම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ ඉත්ථිගන්ධො. ඉත්ථිගන්ධො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ ඉත්ථිරසො. ඉත්ථිරසො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

සූත්‍රාන්තපිටකයෙහි

අඞ්ගුත්තරසඟීය

ප්‍රථම භාගය

---

1. ඒකකනිපාතය

1. චිත්තපරියාදාන වර්ගය

ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්මාසම්බුද්ධරජානන් වහන්සේට නමස්කාර වේවා.

1. 1. 1.

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවැත්නුවර** සමීපයෙහි **අනේපිඬු** සිටුහු විසින් කරවන ලද **ජේතවනාරාම**-යෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි භික්ෂූන් ඇමතූ සේක. ඒ භික්ෂූහු 'වහන්සැ' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ සූත්‍රය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ ස්ත්‍රීරූපය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රූපයෙක් (රූප ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ (කුසල් සිත පැහැර ගෙණ) සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රූපයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ස්ත්‍රීරූපය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 2.

මහණෙනි, මේ ස්ත්‍රීශබ්දය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයෙක් (ශබ්ද ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ශබ්දයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ස්ත්‍රීශබ්දය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 3

මහණෙනි, මේ ස්ත්‍රීගන්ධය (ස්ත්‍රීන් ඇසිරි කළ විලෙවුන් ආ ගඳ) යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ගන්ධයෙක් (ගන්ධගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ගන්ධයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ස්ත්‍රීගන්ධය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 4.

මහණෙනි, මේ ස්ත්‍රීරසය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස ගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ස්ත්‍රීරසය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඵොට්ඨබ්බම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ ඉත්ථිඵොට්ඨබ්බො. ඉත්ථිඵොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ පුරිසස්ස චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරූපම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ පුරිසරූපං. පුරිසරූපං භික්ඛවෙ ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකසද්දම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ පුරිසසද්දො. පුරිසසද්දො භික්ඛවෙ ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකගන්ධම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ පුරිසගන්ධො. පුරිසගන්ධො භික්ඛවෙ ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකරසම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ පුරිසරසො. පුරිසරසො භික්ඛවෙ ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

1. 1. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකඵොට්ඨබ්බම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති, යථයිදං භික්ඛවෙ පුරිසඵොට්ඨබ්බො. පුරිස-ඵොට්ඨබ්බො භික්ඛවෙ ඉත්ථියා චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨතීති.

වග්ගො පඨමො.*

---

* රූපාදිවග්ගො පඨමො-මජසං. PTS.

1. 1. 5.

මහණෙනි, මේ ස්ත්‍රීස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය (ස්ත්‍රියගේ කයෙහිද්‍ද කයස්පර්ශ ද්‍රව්‍යයෙහිද්‍ද පහස) යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙක් (ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යගුරුක) පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ස්ත්‍රීස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය පුරුෂයාගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 6.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරූපය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රූපයෙක් (රූප-ගුරුක) ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රූපයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරූපය ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 7.

මහණෙනි, මේ පුරුෂශබ්දය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ශබ්දයෙක් (ශබ්දගුරුක) ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ශබ්දයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂශබ්දය ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 8.

මහණෙනි, මේ පුරුෂගන්ධය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ගන්ධයෙක් (ගන්ධගුරුක) ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ගන්ධයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂගන්ධය ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 9.

මහණෙනි, මේ පුරුෂරසය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් රසයෙක් (රස-ගුරුක) ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද රසයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂරසය ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

1. 1. 10.

මහණෙනි, මේ පුරුෂස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය යම්සේ වේ ද, එසේ යම් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍ය-යෙක් (ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යගුරුක) ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් මම් (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, පුරුෂස්ප්‍රෂ්ටව්‍යය ස්ත්‍රියගේ සිත් ගෙණ සිටුනේ ය.

පළමු වග යි.

2. නීවරණප්පහාණවග්ගො

1. 2. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ සුභනිමිත්තං. සුභනිමිත්තං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

1. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො[1] උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ පටිඝනිමිත්තං. පටිඝනිමිත්තං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව ව්‍යාපාදො[1] උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

1. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා ථීනමිද්ධං[2] උප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා ථීනමිද්ධං භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අරති තන්දි විජම්භිකා[3] භත්තසම්මදො චෙතසො ච ලීනත්තං. ලීනචිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං චෙව ථීනමිද්ධං උප්පජ්ජති, උප්පන්නඤ්ච ථීනමිද්ධං භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

1. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං උප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ චෙතසො අවූපසමො. අවූපසන්තචිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නං චෙව උද්ධච්චකුක්කුච්චං උප්පජ්ජති, උප්පන්නං ච උද්ධච්චකුක්කුච්චං භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

1. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා විචිකිච්ඡා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නා චෙව විචිකිච්ඡා උප්පජ්ජති, උප්පන්නා ච විචිකිච්ඡා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

---

1. බ්‍යාපාදො-මජ්ඣං. ස්‍යා. 2. ථිනමිද්ධං-මජ්ඣං. 3. විජම්භිතා-මජ්ඣං

2. නීවරණප්‍රහාණ වර්ගය

1. 2. 1.

[සැවැත්නිදානයි:]

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය භූයස්භාවය (නැවත නැවත වන බව) පිණිස විපුලබව පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ශුභනිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ශුභනිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණුවහට නූපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය උපදනේ ය, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය භූයස්භාවය පිණිස විපුලත්වය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 2.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ ප්‍රතිඝ (අනිෂ්ට) නිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රතිඝනිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණුවහට නූපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 3.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය (චිත්ත-චෛතසිකයන් කර්මණ්‍ය නොවන බව) උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ (දුර-සෙනසුන්හි හෝ අධිකුශලධර්මයෙහි නොඇල්ම වූ) අරතිය ද, (අලසබව වූ) තන්ද්‍රිය ද, (ඇඟ මැළි කැඩීම වූ) විජම්භිකාව ද, (බත්මත නම් වූ) භත්තසම්මදය ද, චිත්තයාගේ හැකුළුනු බව වූ ලීනත්වය ද යම්සේ වේ ද, එබඳු වූ අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, හැකිළුනු සිත් ඇත්තහුට නූපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 4.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද (චිත්තයාගේ නො සන්හුන් බව හා විපිළිසරබව ය යි කියන ලද) උද්ධච්චකුක්කුච්චය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, චිත්තයාගේ මේ නොසන්හුන්බව යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නුවණැසින් නො දක්මි. මහණෙනි, නොසන්හුන් සිත් ඇත්තහුට නූපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය උපදනේය. උපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 5.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද (බුද්ධාදි අට තන්හි සැකය යි කියන ලද) විචිකිච්ඡාව උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මේ නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරණුවහට නූපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව භූයොභාවය පිණිස විපුලභාවය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො පහීයති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසුභනිමිත්තං. අසුභනිමිත්තං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව කාමච්ඡන්දො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො පහීයතීති.

1. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා ව්‍යාපාදො පහීයති, යථයිදං භික්ඛවෙ මෙත්තා චෙතොවිමුත්ති. මෙත්තං භික්ඛවෙ චෙතොවිමුත්තිං යොනිසො මනසි කරොතො අනුප්පන්නො චෙව ව්‍යාපාදො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො පහීයතීති.

1. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා ථිනමිද්ධං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා ථිනමිද්ධං පහීයති, යථයිදං භික්ඛවෙ ආරම්භධාතු නික්කමධාතු පරක්කමධාතු. ආරද්ධවිරියස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නඤ්චෙව ථිනමිද්ධං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නඤ්ච ථිනමිද්ධං පහීයතීති.

1. 2. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නං වා උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහීයති, යථයිදං භික්ඛවෙ චෙතසො වූපසමො. වූපසන්තචිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නඤ්චෙව උද්ධච්චකුක්කුච්චං නුප්පජ්ජති, උප්පන්නඤ්ච උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහීයතීති.

1. 2. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා විචිකිච්ඡා පහීයති, යථයිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසි කරොතො අනුප්පන්නා චෙව විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ජති, උප්පන්නා ච විචිකිච්ඡා පහීයතීති.

වග්ගො දුතියො.*

---

* නීවරණප්පහාණවග්ගො දුතියො - මජසං

1. 2. 6.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය නූපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය ප්‍රහීණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ අශුභනිමිත්ත යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද කාමච්ඡන්දය ප්‍රහීණ වේ.

1. 2. 7.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය නූපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රහීණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ මෛත්‍රීචිත්ත-විමුක්තිය යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, මෛත්‍රීචිත්තවිමුක්තිය නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ව්‍යාපාදය ප්‍රහීණ වේ.

1. 2. 8.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය නූපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය ප්‍රහීණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ (ප්‍රථමාරම්භ-වීර්ය සඞ්ඛ්‍යාත) ආරම්භධාතු ද (කුසීතභාවයෙන් නික්මුනු බැවින් එයට වඩා බලවත්) නික්කමධාතු ද, (සම්බාධ මැඩ මතු මත්තට යන හෙයින් එයට ද වඩා බලවත්) පරක්කමධාතු ද යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ආරබ්ධවීර්ය ඇතියහුට නූපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ථිනමිද්ධය ප්‍රහීණ වේ.

1. 2. 9.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය නූපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය ප්‍රහීණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ චිත්තයාගේ සන්හිඳීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සන්හුන් සිත් ඇත්තහුට නූපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද උද්ධච්චකුක්කුච්චය ප්‍රහීණ වේ.

1. 2. 10.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව නූපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රහීණ වේ නම්, මහණෙනි, මේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම යම්සේ වේ ද, එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද විචිකිච්ඡාව ප්‍රහීණ වේ.

දෙවන වර්ග යි.

3. අකම්මනියවග්ගො

1. 3. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අකම්මනියං හොති, යථයිදං* චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අභාවිතං අකම්මනියං හොතීති.

1. 3. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං කම්මනියං හොති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං කම්මනියං හොතීති.

1. 3. 3

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අභාවිතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 3. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 3. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අපාතුභූතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අභාවිතං අපාතුභූතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 3. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං පාතුභූතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං පාතුභූතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 3. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අබහුලීකතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අභාවිතං අබහුලීකතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

---

* යථයිදං භික්ඛවෙ චිත්තං-සතා. මජ්ඣං.

3. අකර්මණ්‍යවර්ගය

1. 3. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) නොවඩන ලද්දේ අකර්මණ්‍ය (=කර්මයට අහිත) වේ නම්, චිත්තය බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවඩන ලද සිත අකර්මණ්‍ය වේ.

1. 3. 2.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) වඩන ලද්දේ කර්මණ්‍ය වේ ද, චිත්තය බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, (භාවනා වශයෙන්) වඩන ලද සිත කර්මණ්‍ය වේ.

1. 3. 3.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) නොවඩනා ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවඩන ලද සිත මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 4.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ (භාවනා වශයෙන්) වඩන ලද්දේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩූ සිත මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 5.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොවඩන ලද්දේ (විදර්ශනා මාර්ග ඵල නිර්වාණයන් අරමුණු කොට) පහළ නො වූයේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවැඩූ (විදර්ශනාදිය අරමුණු කොට) පහළ නො වූ සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ වඩන ලද්දේ පහළ වූයේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩූ (විදර්ශනාදිය අරමුණු කොට) පහළ වූ සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොවඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නො වැඩූ බහුල වශයෙන් පුරුදු නොකළ සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලීකතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං* චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලීකතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 3. 9

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අභාවිතං අබහුලීකතං දුක්ඛාවහං[1] හොති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අභාවිතං අබහුලීකතං දුක්ඛාවහං[1] හොතීති.

1. 3. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලීකතං සුඛාවහං[2] හොති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලීකතං සුඛාවහං[2] හොතීති.

වග්ගො තතියො.[3]

---

4. අදන්තවග්ගො

1. 4. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි යං එවං අදන්තං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අදන්තං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං දන්තං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ දන්තං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අගුත්තං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අගුත්තං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ගුත්තං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ ගුත්තං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

---

1. 'දුක්ඛාධිවාහං' ඉතිපි පාඨො, අට්ඨකථායං. 2. 'සුඛාධිවාහං' ඉති ච පාඨො, අට්ඨකථායං.
3. අකම්මනියවග්ගො තතියො - මජසං. * යථයිදං භික්ඛවෙ චිත්තං-සතු. මජසං

1. 3. 8.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, වැඩූ බහුල වශයෙන් කළ සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 3. 9.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ නොවැඩූයේ බහුල වශයෙන් නොකෙළේ දුක් එළවන්නේ වේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොවැඩූ බහුල වශයෙන් නොකළ සිත දුක් එළවන්නේ වෙයි.

1. 3. 10.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ වැඩූයේ බහුල වශයෙන් කෙළේ සුව එළවන්නේ වේ නම්, සිත බඳු අන් එක ද ධර්මයක් මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, භාවිත වූ බහුලීකෘත වූ සිත සුව එළවන්නේ වේ.

තෙවන වග යි.

---

4. අදන්ත වර්ගය

1. 4. 1.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ නොදැමූයේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදැමූ සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 2.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ දැමූයේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දැමූ සිත මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 3.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ (සතිසංවරයෙන්) ගෝපනය නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, අගෝපිත වූ සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 4.

මහණෙනි, යම්ක් මෙසේ ගෝපනය කරණ ලද්දේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, ගෝපිත වූ සිත මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 4. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අරක්ඛිතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අරක්ඛිතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං රක්ඛිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ රක්ඛිතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අසංවුතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අසංවුතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං අදන්තං අගුත්තං අරක්ඛිතං අසංවුතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ අදන්තං අගුත්තං අරක්ඛිතං අසංවුතං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 4. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං දන්තං ගුත්තං රක්ඛිතං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ දන්තං ගුත්තං රක්ඛිතං සංවුතං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

වග්ගො චතුත්ථො.[1]

---

* යථයිදං භික්ඛවෙ චිත්තං - සතං; මජසං. 1. අදන්තවග්ගො චතුත්ථො - මජසං

1. 4. 5.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොරක්නා ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොරැකුනු සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 4. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ රක්නා ලද්දේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, රැකුනු සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 4. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 4. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, සංවර කළ සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 4. 9.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ නොදමුනේ ගෝපනය නොකරණ ලද්දේ සංවර නොකරණ ලද්දේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, නොදමුනු ගෝපනය නොකළ නොරැකි සංවර රහිත සිත මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 4. 10.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ දමුනේ ගෝපනය කරණ ලද්දේ රක්නා ලද්දේ සංවර කරණ ලද්දේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම (නුවණැසින්) නො දක්මි. මහණෙනි, දාන්ත වූ ගුප්ත වූ රක්ෂිත වූ සංවෘත වූ සිත මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

සිවුවන වග යි.

---

5. සූකවග්ගො.

1. 5. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලිසූකං වා යවසූකං වා මිච්ඡාපණිහිතං හත්ථෙන වා පාදෙන වා අක්කන්තං හත්ථං වා පාදං වා භෙච්ඡති,* ලොහිතං වා උප්පාදෙස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණිහිතත්තා භික්ඛවෙ සූකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු මිච්ඡාපණිහිතෙන චිත්තෙන අවිජ්ජං භෙච්ඡති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණිහිතත්තා භික්ඛවෙ චිත්තස්සාති.

1. 5. 2.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලිසූකං වා යවසූකං වා සම්මාපණිහිතං හත්ථෙන වා පාදෙන වා අක්කන්තං හත්ථං වා පාදං වා භෙච්ඡති*, ලොහිතං වා උප්පාදෙස්සතීති, ඨානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සම්මාපණිහිතත්තා භික්ඛවෙ සූකස්ස.[1] එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු සම්මාපණිහිතෙන චිත්තෙන අවිජ්ජං භෙච්ඡති, විජ්ජං උප්පාදෙස්සති, නිබ්බාණං සච්ඡිකරිස්සතීති ඨානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සම්මාපණිහිතත්තා භික්ඛවෙ චිත්තස්සාති.

1. 5. 3.

ඉදහං[2] භික්ඛවෙ එකච්චං පුග්ගලං පදුට්ඨචිත්තං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: ඉමම්හි චෙ අයං සමයෙ පුග්ගලො කාලං කරෙය්‍ය, යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. තං කිස්ස හෙතු: චිත්තං හිස්ස භික්ඛවෙ පදුට්ඨං. චෙතොපදොසහෙතුවච[3] පන භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

1. 5. 4.

ඉදහං භික්ඛවෙ එකච්චං පුග්ගලං පසන්නචිත්තං එවං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි: ඉමම්හි චෙ අයං සමයෙ පුග්ගලො කාලං කරෙය්‍ය, යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. තං කිස්ස හෙතු: චිත්තං හිස්ස භික්ඛවෙ පසන්නං. චෙතොපසාදහෙතුවච[4] පන භික්ඛවෙ එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

---

1. සාලිසූකස්ස—සභා 2. ඉධාහං—සභා, මජ්ඣං. 3. චෙතොපදොස හෙතු ච—සභා. චෙතොපදොස හෙතු පන—මජ්ඣං. 4. චෙතොපසාද හෙතු ච—සභා, චෙතොපසාද හෙතු —පන මජ්ඣං. * භෙජ්ජති—සී.මු. මනොරථපූරණී.

5. ශුක වග්ගය

1. 5. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

මහණෙනි, (උඩු අත් කොට නො තබා) වරදවා තබන ලද හැල්වී තංඩු-යෙක් වේවයි යව වී තංඩුයෙක් වේව යි, අතින් වේවයි පයින් වේවයි, ඇක්-මූනේ, අත වේවයි පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, තංඩුව වරදවා තැබූ වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ඒකාන්තයෙන් ඒ මහණ වරදවා තබන ලද සිතින්(දුඃඛාදි අට තන්හි නොදැනීම්) ය සි කියන ලද අවිද්‍යාව බිඳුනේ ය, (අග්‍රමාර්ගඥාන සංඛ්‍යාත) විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිර්වාණය සාක්‍ෂාත් කරන්නේ ය යන මෙ කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. ඒ කවර හෙයින යත්:-මහණෙනි, සිත වරදවා තැබූ වන බැවිනි.

1. 5. 2.

මහණෙනි, (බිඳිනට හැකි සේ උඩුඅත් කොට) මොනොවට තබන ලද හැල්වීතංඩුයෙක් වේවයි යවවීතංඩුයෙක් වේවයි, අතින් වේවයි පයින් වේවයි, ඇක්මූනේ අත වේවයි, පය වේවයි බිඳුනේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, තංඩුව මොනොවට තැබූ වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ඒකාන්තයෙන් ඒ මහණ මොනොවට තබන ලද සිතින් අවිද්‍යාව බිඳුනේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිර්වාණය සාක්‍ෂාත් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, සිත මොනොවට තැබූ වන බැවිනි.

1. 5. 3.

මහණෙනි, මම මෙලොව (ද්වේෂයෙන්) ප්‍රදුෂ්ට වූ සිත් ඇති කිසි පුහුලකු "ඉදින් මේ පුද්ගල තෙමේ මෙ සමයෙහි කළුරිය කරන්නේ නම්, (කිසිත්) ගෙණවුත් තැබූයේ යම්සේ වේ ද, එසේ නිරයෙහි සිටුනේ"යි මෙසේ මා සිතින් උහු සිත පිරිසිඳ දනිමි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මොහුගේ සිත ප්‍රදුෂ්ට ය, එහෙයිනි. මහණෙනි, මෙසේ මෙලොව සත්‍වව කෙනෙක් චිත්තප්‍රදොෂහේතුයෙන් කාබුත් මරණින් මතු (සුවෙන් තොර බැවින්) අපාය නම් වූ (නපුරු ගති ඇති බැවින්) දුර්ගති නම් වූ (විවස ව පතිත වන බැවින්) විනිපාත නම් වූ නිරයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 4.

මහණෙනි, මම මෙලොව පහන් සිත් ඇති කිසි පුහුලකු "ඉදින් මේ පුහුල් මෙ සමයෙහි කළුරිය කරන්නේ නම්, (කිසිත්) ගෙණවුත් තැබූයේ යම්සේ වේ ද, එසේ ස්වර්ගයෙහි සිටුනේ"යි මෙසේ මා සිතින් උහු සිත පිරිසිඳ දනිමි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මොහුගේ සිත පහන් වේ, එහෙයිනි. මහණෙනි, මෙලෙව්හි සත්‍වව කෙනෙක් මෙසේ චිත්ත-ප්‍රසාදහේතුයෙනු දු කාබුත් මරණින් මතු (සුඛයට ගති වූ හෙයින්) සුගති නම් වූ (මොනොවට අග්‍ර හෙයින්) ස්වර්ග නම් වූ ලෝකයට පැමිණෙන්නාහු ය.

1. 5. 5.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදො ආවිලො ලුළිතො කලලීභූතො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ඨිතො න පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි* සක්ඛරකඨලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තං කිස්ස හෙතු: ආවිලත්තා භික්ඛවෙ උදකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු ආවිලෙන චිත්තෙන අත්තත්ථං වා ඤස්සති, පරත්ථං වා ඤස්සති, උභයත්ථං වා ඤස්සති, උත්තරිං වා මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරිස්සතීති, නෙතං ඨානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: ආවිලත්තා භික්ඛවෙ චිත්තස්සාති.

1. 5. 6.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකරහදො අච්ඡො විප්පසන්නො අනාවිලො, තත්ථ චක්ඛුමා පුරිසො තීරෙ ඨිතො පස්සෙය්‍ය සිප්පිසම්බුකම්පි සක්ඛර-කඨලම්පි මච්ඡගුම්බම්පි චරන්තම්පි තිට්ඨන්තම්පි. තං කිස්ස හෙතු: අනාවිලත්තා භික්ඛවෙ උදකස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සො වත භික්ඛු අනාවිලෙන චිත්තෙන අත්තත්ථං වා ඤස්සති, පරත්ථං වා ඤස්සති, උභයත්ථං වා ඤස්සති, උත්තරිං වා මනුස්සධම්මා අලමරියඤාණදස්සනවිසෙසං සච්ඡිකරිස්සතීති, ඨානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: අනාවිලත්තා භික්ඛවෙ චිත්තස්සාති.

1. 5. 7.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යානි කානිචි රුක්ඛජාතානං[1] ඵන්දනො[2] තෙසං අග්ගමක්ඛායති, යදිදං මුදුතාය චෙව කම්මඤ්ඤතාය ච. එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ න අඤ්ඤං[3] එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං භාවිතං බහුලීකතං මුදු ච[4] හොති කම්මඤ්ඤඤ්ච,[5] යථයිදං චිත්තං. චිත්තං භික්ඛවෙ භාවිතං බහුලීකතං මුදු ච හොති කම්මඤ්ඤඤ්චාති.

1. 5. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං ලහුපරිවත්තං, යථයිදං චිත්තං. යාවඤ්චිදං භික්ඛවෙ උපමාපි න සුකරා යාව ලහුපරිවත්තං චිත්තන්ති.

1. 5. 9.

පභස්සරමිදං භික්ඛවෙ චිත්තං, තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපක්කි-ලෙසෙහි උපක්කිලිට්ඨන්ති.

1. 5. 10.

පභස්සරමිදං භික්ඛවෙ චිත්තං, තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපක්කිලෙසෙහි විප්පමුත්තන්ති.

වග්ගො පඤ්චමො.[6]

1. රුක්ඛජාතානි - සයා. 2. චන්දනො - සයා. 3. නාඤ්ඤං - සයා. මජසං.
4. මුදුඤ්ච - සීමු 5. කම්මනියඤ්ච - සයා. කම්මඤ්ඤඤ්ච හොති - මජසං.
6. පණිහිත අච්ඡවග්ගො පඤ්චමො - මජසං. * සිප්පිකා සම්බුකම්පි - සාඡ්චි

1. 5. 5.

මහණෙනි, යම් පරිදි නොපහන් වූ කැළැඹුනු මඩබිහිලි දියවිලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙර සිටියේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනුදු කැට කැබලිති හා මස්-කැල ද නොදක්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, දිය නොපහන් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ කැළැඹුනු සිතින් යුක්ත ව ඒකාන්තයෙන් ආත්මාර්ථ ය හෝ දැන ගන්නේය, පරාර්ථය හෝ දැන ගන්නේය, උභයාර්ථය හෝ දැන ගන්නේය, (දශකුශලධර්ම සඞ්ඛ්‍යාත) මනුෂ්‍ය-ධර්මයෙන් මත්තෙහි වූ ආර්යභාවය කිරීමට සමත් වූ ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මෙකරුණ සිදු නො වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, සිත නොපහන් වන බැවිනි.

1. 5. 6.

මහණෙනි, යම් පරිදි පිරිසිදු වූ වෙසෙසින් පහන් වූ නොකැළැඹුනු දිය විලෙක් වේ නම්, එහි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් තෙර සිටියේ හැසිරෙන්නා වූ ද සිටුනා වූ ද සිප්පිබෙල්ලන් හා සක්බෙල්ලනු දු කැටකැබලිති හා මස්කැල ද දක්නේ වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, දිය පහන් වන බැවිනි. මහණෙනි, එපරිදි ම ඒ මහණ ඒකාන්තයෙන් නො කැළැඹුනු සිතින් ආත්මාර්ථය හෝ දැන ගන්නේය, පරාර්ථය හෝ දැන ගන්නේය, උභයාර්ථ ය හෝ දැන ගන්නේය, මනුෂ්‍යධර්මයෙන් මත්තෙහි වූ ආර්යභාවය ඇති කර ගැණීමට සමත් ඥානදර්ශනවිශේෂයක් හෝ පසක් කරන්නේය යන මේ කරුණ විද්‍යමාන වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, සිත පහන් වන බැවිනි.

1. 5. 7.

මහණෙනි, යම් පරිදි යම්කිසි වෘක්ෂ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔවුනතුරෙන් මෘදුභාවයෙන් හා කර්මණ්‍යතායෙනු දු බුදුරුදඹුනුගස අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම යමෙක් මෙසේ වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මෘදුත් වේ නම්, කර්මණ්‍යත් වේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මෘදුත් වෙයි, කර්මණ්‍යත් වෙයි.

1. 5. 8.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ වහා ඉපද නස්නා සුළු වේ නම්, සිත බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සිත අත්‍යර්ථයෙන් වහා පෙරළෙන සුළු වේ නම්, (එයට) උපමාවකුදු අතිශයදුෂ්කර වේ.

1. 5. 9.

මහණෙනි, මේ (භවාඞ්ග) සිත ප්‍රභාස්වර ය, හෙ ද වනාහි ආගන්තුක ජවන්කෙණෙහි උපදනා රාගාදි) උපක්ලේශයන්ගෙන් කිළිටි වූයේ ය.

1. 5. 10.

මහණෙනි, මේ (භවාඞ්ග) සිත ප්‍රභාස්වර ය, හෙ ද වනාහි ආගන්තුක උපක්ලේශයන්ගෙන් මිදිත.

පඤ්චම වග යි.

6. පභස්සරවග්ගො

1. 6. 1.

පභස්සරමිදං භික්ඛවෙ චිත්තං. තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපක්කිලෙසෙහි උපක්කිලිට්ඨං. තං අස්සුතවා පුථුජ්ජනො යථාභූතං නප්පජානාති. තස්මා අස්සුතවතො පුථුජ්ජනස්ස චිත්තභාවනා නත්ථීති වදාමීති.

1. 6. 2.

පභස්සරමිදං භික්ඛවෙ චිත්තං. තඤ්ච ඛො ආගන්තුකෙහි උපක්කිලෙසෙහි විප්පමුත්තං. තං සුතවා අරියසාවකො යථාභූතං පජානාති. තස්මා සුතවතො අරියසාවකස්ස චිත්තභාවනා අත්ථීති වදාමීති.

1. 6. 3.

අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙත්තං[1] චිත්තං ආසෙවති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සත්ථුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදො යෙ නං බහුලීකරොන්තීති.

1. 6. 4.

අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙත්තං චිත්තං භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සත්ථුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදො යෙ නං බහුලීකරොන්තීති.

1. 6. 5.

අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු මෙත්තං චිත්තං මනසි කරොති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සත්ථුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදො යෙ නං බහුලීකරොන්තීති.

1. 6. 6.

යෙ කෙචි භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා අකුසලභාගියා අකුසලපක්ඛිකා, සබ්බෙ තෙ මනොපුබ්බඞ්ගමා. මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උප්පජ්ජති, අන්වදෙව අකුසලා ධම්මාති.

1. 6. 7.

යෙ කෙචි භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසලපක්ඛිකා, සබ්බෙ තෙ මනොපුබ්බඞ්ගමා. මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උප්පජ්ජති, අන්වදෙව කුසලා ධම්මාති.

1. මෙත්තචිත්තං - සෳා. මෙත්තාචිත්තං - මජසං

6. ප්‍රභාස්වර වර්ගය

1. 6. 1.

මහණෙනි, මේ (භවාඞ්ග) සිත ප්‍රභාස්වර ය. එ ද වනාහි ආගන්තුක (ජවන්ක්ෂණෙහි උපදනා රාගාදි) උපක්ලේශයන්ගෙන් කිලිටි වූයේ ය. ශ්‍රැතරහිත පෘථග්ජන තෙමේ එය තත් වූ පරිද්දෙන් නො දනී. එහෙයින් 'අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයාහට චිත්තභාවනාවෙක් නැතැ'යි කියමි.

1. 6. 2.

මහණෙනි, මේ (භවාඞ්ග) සිත ප්‍රභාස්වර ය. එ ද වනාහි ආගන්තුක උපක්ලේශයන්ගෙන් මිදින. එය ශ්‍රැතවත් ආර්‍යශ්‍රාවක තෙමේ තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. එහෙයින් 'ශ්‍රැතවත් ආර්‍යශ්‍රාවකයාහට චිත්තභාවනාව ඇතැ'යි කියමි.

1. 6. 3.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරුසනක් පමණකුදු මෙත් සිත සෙවුනේ නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දැහැන් ඇත්තේ (ඊර්යාපථවිහරණයෙන්) වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘන් වහන්සේගේ අනුශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් (එහි ලා) කවර කථා ද?

1. 6. 4.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරුසනක් පමණකුදු මෙත් සිත වඩා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දැහැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කථා ද?

1. 6. 5.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරුසනක් පමණකුදු මෙත් සිත මෙනෙහි කෙරේ නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නොසිස් දැහැන් ඇත්තේ වෙසේය යි කියනු ලැබේ, ශාස්තෘශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ නොසිස් වූ රට්ඨපිණ්ඩය (රටින් ලත් පිණ්ඩපාතය) වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම්, (එහි ලා) කවර කථා ද?

1. 6. 6.

මහණෙනි, යම් ධර්ම කෙනෙක් අකුශල වෙත් ද, අකුශලභජනයෙහි, අකුශල පක්ෂයෙහි වැටෙත් ද, ඒ හැම ධර්මයෝ සිත පෙරටු කොට ඇත. සිත ඒ ධර්මයනට පළමු උපදනේය. ඒ හා එක්වට ම අකුශලධර්මයෝ උපදිත්.

1. 6. 7.

මහණෙනි, යම් කිසි ධර්ම කෙනෙක් කුශල වෙත් ද, කුශලභජනයෙහි, කුශලපක්ෂයෙහි වැටෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ සිත පෙරටු කොට ඇත. සිත ඒ ධර්මයනට පළමු ව උපදනේය. ඒ හා එක්වට ම කුශලධර්මයෝ උපදිත්.

1. 6. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ පමාදො. පමත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 6. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පමාදො. අප්පමත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 6. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කුසීතස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

වග්ගො ඡට්ඨො*

---

7. විරියාරම්භවග්ගො

1. 7. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ විරියාරම්භො.[1] ආරද්ධවිරියස්ස[2] භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ මහිච්ඡතා. මහිච්ඡස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පිච්ඡතා. අප්පිච්ඡස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

---

* අච්ඡරාසඞ්ඝාතවග්ගො ඡට්ඨො - මජ්සං. 1. විරියාරම්භො - මජ්සං.
2. ආරද්ධවිරියස්ස - මජ්සං.

1. 6. 8.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, ප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පමා වූ පුහුල්හට නූපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 6. 9.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නොපමා පුහුල්හට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 6. 10.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, කුසීත බව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසීතයාහට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සවන වග සි.

---

7. විරියාරම්භ වර්ගය

1. 7. 1.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, විරියා-රම්භය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ඇරඹූ වැර ඇත්තාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 2.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, මහෙච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙච්ඡ-පුද්ගලයාහට නූපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශල-ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 3.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, අල්පෙච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අල්පෙච්ඡ-යාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසන්තුට්ඨිතා. අසන්තුට්ඨස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ, සන්තුට්ඨිතා. සන්තුට්ඨස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසම්පජඤ්ඤං. අසම්පජානස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 9.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ සම්පජඤ්ඤං. සම්පජානස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 7. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

වග්ගො සත්තමො.*

---

* විරියාරම්භාදිවග්ගො - මජ්ස.

1. 7. 4

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, ලද දූසින් නොසතුටු බව (ලොභය) වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ලද දූසින් නොසතුටු වන්නාහට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 5.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, ලද දූසින් සතුටු බව (අලොභය) බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ලද දූසින් සතුටු වන්නාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7 6.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 7.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 8.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, (මොහ සඞ්ඛ්‍යාත) අසම්පජඤ්ඤය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්මූඪ පුද්ගලයාහට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 9.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, සම්‍යක්ප්‍රඥාව (තීරණප්‍රඥාව) වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්‍යක්ප්‍රඥායෙන් දක්නාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 7. 10

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රයන් ඇත්තහුට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

සත්වන වග යි.

8. කල්‍යාණමිත්තවග්ගො

[සාවත්ථි නිදානං:]

1. 8. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 8. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං අනනුයොගා කුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 8. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගා භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගා අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්තීති.

1. 8. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣඞ්ගා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣඞ්ගා න භාවනා පාරිපූරිං ගච්ඡන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා චෙව බොජ්ඣඞ්ගා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච බොජ්ඣඞ්ගා න භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්තීති.

1. 8. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා බොජ්ඣඞ්ගා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා බොජ්ඣඞ්ගා භාවනා පාරිපූරිං ගච්ඡන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා චෙව බොජ්ඣඞ්ගා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච බොජ්ඣඞ්ගා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්තීති.

1. 8. 6.

අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ පරිහානි, යදිදං ඤාතිපරිහානි. එතං පතිකිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිහානීනං යදිදං පඤ්ඤා පරිහානීති.

8. කල්‍යාණමිත්‍ර වර්‍ගය

[සැවැත් නිදානයි:]

1. 8. 1.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්‍මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශල ධර්‍මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව වැනි අන් එක ධර්‍මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කලණ මිතුරන් ඇත්තාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්‍මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශල ධර්‍මයෝ පිරිහෙත්.

1. 8. 2.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්‍මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්‍මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, අකුශල ධර්‍මයන්හි යෙදීම හා (චාතුර්භූමක) කුශලධර්‍මයන්හි නො යෙදීම ද වැනි අන් එක ධර්‍මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්‍මයන්හි යෙදීමෙනුදු කුශලධර්‍මයන්හි නොයෙදීමෙනුදු නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්‍මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්‍මයෝ පිරිහෙත්.

1. 8. 3.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්‍මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්‍මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, කුශලධර්‍මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්‍මයන්හි නොයෙදීම ද වැනි අන් එක ධර්‍මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්‍මයන්හි යෙදීමෙන් හා අකුශල ධර්‍මයන්හි නො යෙදීමෙන් හා නූපන්නා වූ ද කුශලධර්‍මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්‍මයෝ පිරිහෙත්.

1. 8. 4.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ නූපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත් නම්, මහණෙනි, අයොනිසො මනසිකාරය වැනි අන් එක ධර්‍මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ග ධර්‍මයෝ නූපදිත්. උපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට නො යෙත්.

1. 8. 5.

මහණෙනි, යමක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත් නම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්‍මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරන්නාහට නූපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ උපදිත්, උපන්නා වූ ද බෝධ්‍යඞ්ගධර්‍මයෝ භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්.

1. 8. 6

මහණෙනි, යම් ඥාති පරිහාණියෙක් වේ නම්, මෙය අල්පමාත්‍ර වූ පරිහාණියෙකි. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥාපරිහාණියෙක් වේ නම්, පිරිහීම් අතුරෙන් තෙල පිරිහීම නිකෘෂ්ට ය.

1. 8. 7.

අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං ඤාතිවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධීනං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: පඤ්ඤාවුද්ධියා වඩ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. 8. 8.

අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ පරිහානි, යදිදං භොගපරිහානි. එතං පතිකිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිහානීනං යදිදං පඤ්ඤාපරිහානීති.

1. 8. 9.

අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං භොගවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධීනං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: පඤ්ඤාවුද්ධියා වඩ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. 8. 10.

අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ පරිහානි, යදිදං යසොපරිහානි. එතං පතිකිට්ඨං භික්ඛවෙ පරිහානීනං යදිදං පඤ්ඤාපරිහානීති.

1. 8. 11.

අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි, යදිදං යසොවුද්ධි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ වුද්ධීනං යදිදං පඤ්ඤාවුද්ධි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: පඤ්ඤාවුද්ධියා වඩ්ඪිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

වග්ගො අට්ඨමො*

---

9. පමාදවග්ගො

[සාවත්ථි නිදානං:]

1. 9. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ පමාදො. පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පමාදො. අප්පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කොසජ්ජං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

---

* කල්‍යාණමිත්තාදිවග්ගො අට්ඨමො - මජසං.

1. 8. 7.

මහණෙනි, යම් ඥතිවෘද්ධියෙක් වේ නම්, මෙය අල්පමාත්‍ර වෘද්ධියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥයෙන් වැඩීමෙක් වේ නම්, වෘද්ධීන් අතුරෙන් මෙල වෘද්ධිය අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවෘද්ධියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු යි.

1. 8. 8.

මහණෙනි, යම් භෝගපරිහාණියෙක් වේ නම්, මේ පරිහාණිය අල්ප මාත්‍ර වූවක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණීන් අතුරෙන් මෙල පරිහාණිය නිකෘෂ්ට වෙයි.

1. 8. 9.

මහණෙනි, යම් භෝගවෘද්ධියෙක් වේ නම්, මෙය අල්පමාත්‍ර වෘද්ධියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥවෘද්ධියෙක් වේ නම්, වෘද්ධීන් අතුරෙන් මෙල අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා 'ප්‍රඥවෘද්ධියෙන් වැඩෙන්නම්හ'යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

1. 8. 10.

මහණෙනි, යම් යශස් පරිහාණියෙක් වේ නම්, මෙය අල්පමාත්‍ර පරිහාණි යෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥපරිහාණියෙක් වේ නම්, පරිහාණීන් අතුරෙන් මෙල නිකෘෂ්ට වෙයි.

1. 8. 11.

මහණෙනි, යම් යශෝවෘද්ධියෙක් වේ නම්, මෙය අල්පමාත්‍ර වෘද්ධියෙක. මහණෙනි, යම් ප්‍රඥවෘද්ධියෙක් වේ නම්, එය වෘද්ධීන් අතුරෙන් අග්‍ර වෙයි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා 'ප්‍රඥවෘද්ධියෙන් වැඩෙන්නම්හ' යි මෙසේ හික්මිය යුතු ය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

අට වන වග යි.

---

9. ප්‍රමාද වර්ගය

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 9. 1.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, මහණෙනි, ප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 9. 2.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, මහණෙනි, අප්‍රමාදය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේය.

1. 9. 3.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, මහණෙනි, කුසීතබව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසීතබව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 9. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ විරියාරම්භො. විරියාරම්භො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යා එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ මහිච්ඡතා. මහිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යා එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පිච්ඡතා. අප්පිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යා එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසන්තුට්ඨිතා. අසන්තුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යා එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ සන්තුට්ඨිතා. සන්තුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 9

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 10.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 11.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසම්පජඤ්ඤං. අසම්පජඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 12.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ සම්පජඤ්ඤං. සම්පජඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, වීර්‍ය්‍යාරම්භය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, වීර්‍ය්‍යාරම්භය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 5.

මහණෙනි, යමක් මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, මහෙච්ඡතා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙච්ඡතාව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 6.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, අල්පෙච්ඡතා වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අල්පෙච්ඡතා මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 7.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, අසන්තුෂ්ටිතා බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසන්තුෂ්ටිතා මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 8.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, සන්තුෂ්ටිතා බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සන්තුෂ්ටි-තා මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 9.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 10.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීම මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 11.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි, මෝහ සඞ්ඛ්‍යාත අසම්පජඤ්ඤය වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පජඤ්ඤය මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 9. 12.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ නම්, මහණෙනි සම්‍යක් ප්‍රඥාව වැනි අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්‍යක් ප්‍රඥාව මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 13.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 14.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 15.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 9. 16.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

වග්ගො නවමො. *

---

10. අජ්ඣත්තිකවග්ගො

[සංවණ්ණි නිදානං:]

1. 10. 1.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න[1] අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ පමාදො. පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 2.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පමාදො. අප්පමාදො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 3

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කොසජ්ජං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 4.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ විරියාරම්භො. විරියාරම්භො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

---

* පමාදවග්ගො නවමො - මජසං. 1. නාඤ්ඤං - මජසං.

1. 9. 13.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 14.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී නම්, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 9. 15.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම ද මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 9. 16.

මහණෙනි, යම් ධර්මයෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ නම්, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශල ධර්මයන්හි නොයෙදීම ද මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

නවවන වග යි

---

10. ආධ්‍යාත්මික වර්ගය.

1. 10. 1.

[සැවැත්නිදනයි:]

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි (තමා තුළ වැටෙන හෙතුය යි) මෙසේ කොට ගෙණ, (පරඞ්ගසඞ්ඛ්‍යාතබාහිර හේතු නැරපියා බණන් මැ) යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, ප්‍රමාදය බඳු අන් එක කාරණයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 2.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ, යමෙක් මෙසේ මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, අප්‍රමාදය බඳු අන් එක අඞ්ගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය මහත් වූ අර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 3.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ, යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, කුසීත බව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, කුසීතබව මහත් වූ අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 4.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ, යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, වීර්‍ය්‍යාරම්භය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, වීර්‍ය්‍යාරම්භය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේය.

1. 10. 5.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යා[1] එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ මහිච්ඡතා. මහිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 6.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යා[1] එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පිච්ඡතා. අප්පිච්ඡතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 7.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යා[1] එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසන්තුට්ඨිතා. අසන්තුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 8.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යා[1] එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ සන්තුට්ඨිතා. සන්තුට්ඨිතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 9.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යො[1] එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 10.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යො[1] එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො මනසිකාරො භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 11.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අසම්පජඤ්ඤං. අසම්පජඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 12.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ සම්පජඤ්ඤං. සම්පජඤ්ඤං භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

---

1. යං - සබ්බත්ථ.

1. 10. 5.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, මහෙච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, මහෙච්ඡතාව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 6.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, අල්පෙච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අල්පෙච්ඡතාව මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 7.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, අසන්තුට්ඨිතාව බඳු අන් එක ධර්මය කුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසන්තුට්ඨිතාව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 8.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, සන්තුට්ඨිතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සන්තුට්ඨිතාව මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 9.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අයෝනිසො මනසිකාරය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අයෝනිසො මනසිකාරය මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 10.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, යෝනිසො මනසිකාරය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, යෝනිසො මනසිකාරය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 11.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, අසම්පජඤ්ඤය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අසම්පජඤ්ඤය මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 12.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ද, මහණෙනි, සම්පජඤ්ඤය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, සම්පජඤ්ඤය මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 10. 13.

බාහිරං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යා[1] එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ පාපමිත්තතා. පාපමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 14.

බාහිරං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යා[1] එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 15.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අනත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං මහතො අනත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 16.

අජ්ඣත්තිකං භික්ඛවෙ අඞ්ගන්ති කරිත්වා න අඤ්ඤං එකඞ්ගම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං මහතො අත්ථාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං මහතො අත්ථාය සංවත්තතීති.

1. 10. 17.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ පමාදො. පමාදො භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තතීති.

1. 10. 18.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අප්පමාදො. අප්පමාදො භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තතීති.

1. 10. 19.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං[2] එවං සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ කොසජ්ජං. කොසජ්ජං භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තතීති.

---

1. යං - සබ්බත්ථ 2. යො - සබ්බත්ථ.

1. 10. 13.

මහණෙනි, 'බාහිර අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව බඳු අන් එක අඞ්ගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, පාපමිත්‍රතාව මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්නී ය.

1. 10. 14

මහණෙනි, 'බාහිර අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව බඳු අන් එක අඞ්ගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව මහත් අර්ථය පිණිසපවත්නී ය.

1. 10. 15.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමෙක් මෙසේ මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක අඞ්ගයකුදු නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අනර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 16.

මහණෙනි, 'ආධ්‍යාත්මික අඞ්ගය' යි කොට ගෙණ යමෙක් මෙසේ මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක අඞ්ගයකුදු මම නොදක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම මහත් අර්ථය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 17.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අන්තර්ධානය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, ප්‍රමාදය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, ප්‍රමාදය සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අන්තර්ධානය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 18.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, අප්‍රමාදය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අප්‍රමාදය සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 19.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමෝෂය පිණිස අන්තර්ධානය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, කුසීත බව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුසීත බව සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමෝෂය පිණිස අන්තර්ධානය පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 20.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ විරියාරම්භො. විරියාරම්භො භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තතීති.

1. 10. 21—30.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ මහිච්ඡතා -පෙ- අප්පිච්ඡතා -පෙ- අසන්තුට්ඨිතා -පෙ- සන්තුට්ඨිතා -පෙ- අයොනිසො මනසිකාරො -පෙ- යොනිසො මනසිකාරො -පෙ- අසම්පජඤ්ඤං -පෙ- සම්පජඤ්ඤං -පෙ- පාපමිත්තතා -පෙ- කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තතා භික්ඛවෙ සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තතීති.

1. 10. 31.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ අකුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො කුසලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තතීති.

1. 10. 32.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තති, යථයිදං භික්ඛවෙ අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං. අනුයොගො භික්ඛවෙ කුසලානං ධම්මානං, අනනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තතීති.

චතුක්කොටිකං නිට්ඨිතං.[1]

1. 10. 33.

යෙ[2] තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අධම්මං ධම්මොති දීපෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනාහිතාය[3] පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය[4] බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අපුඤ්ඤං පසවන්ති, තෙ චිමං සද්ධම්මං අන්තරධාපෙන්තීති.

---

1. චතුක්කොටිකං නිට්ඨිතං - මජ්සං. 2. යෙපි - ස්‍යා. 3. බහුජන අහිතාය - මජ්සං.
4. බහුජන අසුඛාය - මජ්සං.

1. 10. 20.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අප්‍රමෝෂය පිණිස අතුරුදන් නො වීම පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, වීර්‍ය්‍යාරම්භය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, වීර්‍ය්‍යාරම්භය සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අප්‍රමෝෂය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 21—30.

මහණෙනි, යමක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමෝෂය පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවත්නී ද, මහණෙනි, මහේච්ඡතාව බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. ... අල්පේච්ඡතාව ... අසන්තුටඨිතාව ... සන්තුටඨිතාව ... අයෝනිසොමනසිකාරය ... යෝනිසොමනසිකාරය ... අසම්පජඤ්ඤය ... සම්පජඤ්ඤය ... පාපමිත්‍රයන් ඇති බව ... කල්‍යාණමිත්‍රයන් ඇති බව. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රතාව සද්ධර්මයාගේ ස්ථිතිය පිණිස අප්‍රමෝෂය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 31.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමෝෂය පිණිස අන්තර්ධානය පිණිස පවත්තේ ද, මහණෙනි, අකුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අකුශල-ධර්මයන්හි යෙදීම හා කුශල ධර්මයන්හි නො යෙදීම සද්ධර්මයාගේ ප්‍රමොෂය පිණිස අතුරුදන්වීම පිණිස පවත්තේ ය.

1. 10. 32.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ සද්ධර්මයාගේ ස්ථිතිය පිණිස අප්‍රමෝෂය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්තේ ද මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නොයෙදීම බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, කුශලධර්මයන්හි යෙදීම හා අකුශලධර්මයන්හි නො යෙදීම සද්ධර්මයාගේ ස්ථිතිය පිණිස අප්‍රමොෂය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්තේ ය.

චතුකොටිකය නිමි.

1. 10. 33.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් (ඒ ඒ ධර්මප්‍රදෙශ ඌනාධිකවශයෙන් ගෙණ) අධර්මය ධර්මය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස දෙවිමිනිසුනට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ භික්ෂූහු බොහෝ පව් ද උපදවා කෙරෙති. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය අතුරුදන් කෙරෙත්.

1. 10. 34—42.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ ධම්මං අධම්මොති දීපෙන්ති -පෙ- අවිනයං විනයොති දීපෙන්ති -පෙ- විනයං අවිනයොති දීපෙන්ති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- අනාචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- ආචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- අප්පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන අප්පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනාහිතාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අපුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙවිමං[1] සද්ධම්මං අන්තරධාපෙන්තීති.

වග්ගො දසමො.

---

11. අධම්මවග්ගො

1. 11. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අධම්මං අධම්මොති දීපෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජන හිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙවිමං[1] සද්ධම්මං ඨපෙන්තීති.

1. 11. 2—10.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්ති -පෙ- අවිනයං අවිනයොති දීපෙන්ති -පෙ- විනයං විනයොති දීපෙන්ති -පෙ- අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- අනාචිණ්ණං තථාගතෙන අනාචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- ආචිණ්ණං තථාගතෙන ආචිණ්ණං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- අප්පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන අප්පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති -පෙ- පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන පඤ්ඤත්තං තථාගතෙනාති දීපෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනහිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙවිමං[1] සද්ධම්මං ඨපෙන්තීති.

වග්ගො එකාදසමො.[2]

---

1. තෙපිමං-සීමු. තෙවිමං–සයා. මජසං. PTS. 2. අධම්මවග්ගො එකාදසමො - මජසං.

1. 10. 34—42.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් ධර්මය අධර්මය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද.... අවිනය විනය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... විනය අවිනය යි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොතෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදැයි තෙපලන ලදැයි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලදැයි නොතෙපලන ලදැයි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලදැයි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද...තථාගත යන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලදැයි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලදැයි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොපණවන ලදැයි ප්‍රකාශ කෙරෙත් ද ... මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස දෙව්මිනිසුනට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද උදා කෙරෙති. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය අතුරුදන් කෙරෙත්.

දසවන වග යි.

---

11. අධම්ම වර්ගය.

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 11. 1.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් අධර්මය අධර්මය යි දක්වත් ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපන්නාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය තබත්.

1. 11. 2—10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් ධර්මය ධර්මය යි (යථාවිධියෙන් ගෙණ) දක්වත් ද ..., අවිනය අවිනය යි දක්වත් ද ..., විනය විනය යි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලද්ද නොතෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නොදෙසන ලදැයි නොතෙපලන ලදැයි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදැයි තෙපලන ලදැයි දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු නො කරණ ලදැයි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පුරුදු කරණ ලදැයි දක්වත් ද ..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො පණවන ලදැයි දක්වත් ද..., තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පණවන ලදැයි දක්වත් ද..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපන්නාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උපදවත්. ඔහු ම මේ සද්ධර්මය තබත්.

එකොළොස් වන වග යි.

12. අනාපත්තිවග්ගො

1. 12. 1—10.

[සාවත්ථිනිදානං:]

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අනාපත්තිං ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- ආපත්තිං අනාපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- ලහුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- ගරුකං අපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- සාවසෙසං ආපත්තිං අනවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- අනවසෙසං ආපත්තිං සාවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- සප්පටිකම්මං ආපත්තිං අප්පටිකම්මා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- අප්පටිකම්මං ආපත්තිං සප්පටිකම්මා ආපත්තීති දීපෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනාහිතාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අපුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙචිමං සද්ධම්මං අන්තරධාපෙන්තීති.

1. 12. 11—20.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අනාපත්තිං අනාපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- ආපත්තිං ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- ලහුකං ආපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- ගරුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- [දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්ති] -පෙ- අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- සාවසෙසං ආපත්තිං සාවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- අනවසෙසං ආපත්තිං අනවසෙසා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- සප්පටිකම්මං ආපත්තිං සප්පටිකම්මා ආපත්තීති දීපෙන්ති -පෙ- අප්පටිකම්මං ආපත්තිං අප්පටිකම්මා ආපත්තීති දීපෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනහිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙචිමං සද්ධම්මං ඨපෙන්තීති.

වග්ගො ද්වාදසමො

---

13. එකපුග්ගලවග්ගො

1. 13. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය[1] අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

---

1. ලොකානුකම්පකාය - අට්ඨකථා   [-] අන්තරිතපාඨො - සීමු. පොත්ථකෙ න දිස්සති.

12. අනාපත්ති වග්ගය

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 12. 1—10.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නොඇවැත ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., ඇවැත නොඇවැතැයි දක්වත් ද ..., ලුහු ඇවැත ගුරු ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., ගුරු ඇවැත ලුහු ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., දුළුල් ඇවැත නොදුළුල් ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., නොදුළුල් ඇවැත දුළුල් ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැත අනවශෙෂ ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැත සාවශෙෂ ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැත පිළියම් රහිත ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැත පිළියම් සහිත ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණ හු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නො වැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙති. ඔහු ම මේ සත්ත අතුරුදන් කෙරෙත්.

1. 12. 11-20.

මහණෙනි, යම් ම මහණ කෙනෙක් නො ඇවැත නො ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., ඇවැත ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., ලුහු ඇවැත (පස්ඇවැත්කඳු) ලුහු ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., ගුරු ඇවැත (දෙඇවැත්කඳු) ගුරු ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., දුළුල් ඇවැත දුළුල් ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., නො දුළුල් ඇවැත නො දුළුල් ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., සාවශෙෂ ඇවැත සාවශෙෂ ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., අනවශෙෂ ඇවැත (පරිජිඇවැත) අනවශෙෂ ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., පිළියම් සහිත ඇවැත පිළියම් සහිත ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., පිළියම් රහිත ඇවැත (පරිජිඇවැත) පිළියම් රහිත ඇවැතැයි දක්වත් ද ..., මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට හිත සුව පිණිස පිළිපන්නාහු වෙති. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ පින් ද උදා කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය තබත්.

දොළොස්වන වග යි.

---

13. ඒකපුග්ගල වග්ගය

[සැවැත් නිදනයි:]

1. 13. 1.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොව්‍ (සත්‍වලොකයෙහි = මිනිස්ලොවැ) උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව්මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස (අභීතඵලක්ෂණයෙහි) උපත්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙව්මිනිස්නට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස උපත්නේ වෙයි.

1. 13. 2.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාතුභාවො දුල්ලභො ලොකස්මිං. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාතුභාවො දුල්ලභො ලොකස්මින්ති.

1. 13. 3.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අච්ඡරියමනුස්සො. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අච්ඡරියමනුස්සොති.

1 13. 4.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ කාලකිරියා බහුනො ජනස්ස අනුතප්පා[1] හොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස කාලකිරියා බහුනො ජනස්ස අනුතප්පා හොතීති.

1. 13. 5—13

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අදුතියො අසහායො, අප්පටිමො, අප්පටිසමො, අප්පටිභාගො, අප්පටිපුග්ගලො, අසමො අසමසමො, දිපදානං අග්ගො. කතමො එකපුග්ගලො: තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති අදුතියො, අසහායො, අප්පටිමො, අප්පටිසමො, අප්පටිභාගො, අප්පටි පුග්ගලො, අසමො, අසමසමො, දිපදානං අග්ගොති.

1. 13. 14—25.

එකපුග්ගලස්ස භික්ඛවෙ පාතුභාවා මහතො චක්ඛුස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ඔභාසස්ස පාතුභාවො හොති, ඡන්නං අනුත්තරියානං පාතුභාවො හොති, චතුන්නං පටිසම්භිදානං සච්ඡිකිරියා හොති, අනෙකධාතුපටිවෙධො හොති, නානාධාතුපටිවෙධො හොති, විජ්ජාවිමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, සකදාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියා හොති. කතමස්ස එකපුග්ගලස්ස: තථාගතස්ස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. ඉමස්ස ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලස්ස පාතුභාවා මහතො චක්ඛුස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො හොති, මහතො ඔභාසස්ස පාතුභාවො හොති, ඡන්නං අනුත්තරියානං පාතුභාවො හොති, චතුන්නං පටිසම්භිදානං සච්ඡිකිරියා හොති, අනෙක ධාතුපටිවෙධො හොති, නානාධාතුපටිවෙධො හොති, විජ්ජාවිමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, සකදාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා හොති, අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියා හොතීති.

---

1. ආනුතප්පා - කත්ථචි.

1. 13. 2.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයක්හුගේ ඉපැද්ම ලොවැ දුර්ලභ ය. කවර එක් **පුද්ගලයක්හුගේ ය? යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන්වහන්සේගේ** ය. මහණෙනි, **මේ එක් පුද්ගලයාගේ** ඉපැද්ම ලොවැ දුර්ලභ ය.

1. 13. 3.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ උපදනට සමත් වූයේ ආශ්චර්‍ය්‍ය **මනුෂ්‍ය ව උපන්නේ** වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අර්හත් **සම්‍යක් සම්බුද්ධයන්** වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයා වනාහි ලොවැ **උපදනට සමත් වූයේ** ආශ්චර්‍ය්‍ය මනුෂ්‍ය ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 4.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයක්හුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුතාප කර වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයක්හුගේ ය? යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ (කාලක්‍රියා) ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුතාපකර (චෛතොදුඃඛාවහ) වෙයි.

1. 13. 5—13.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයෙක් ලොවැ උපදනට පොහොනේ අද්විතීය ව, අසහාය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේවෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගල තෙමේ වනාහි ලොවැ උපදනට පොහොනේ අද්විතීය ව, අසහාය ව, අප්‍රතිම ව, අප්‍රතිසම ව, අප්‍රතිභාග ව, අප්‍රතිපුද්ගල ව, අසම ව, අසමසම ව, දෙපා ඇතියනට අග්‍ර ව උපන්නේ වෙයි.

1. 13. 14—25.

මහණෙනි, එක් පුද්ගලයක්හුගේ නිෂ්පත්තිය හේතු කොට ගෙණ මහත් වූ ප්‍රඥාචක්‍ෂුස්හුගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥාලෝකයක්හුගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥාවභාසයක්හුගේ පහළ වීම වෙයි, අනුත්තරියධර්මයන් සදෙනාගේ පහළ වීම වෙයි, සිවුපිළිසැඹියාවන්ගේ පසක් කිරීම වෙයි, (අටළොස් වැදෑරුම්) අනෙක ධාතූන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, (අටළොස් වැදෑරුම්) නානාධාතූන්ගේ ප්‍රතිවෙධය වෙයි, විද්‍යාවිමුක්තිඵලයන්ගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, ස්‍රොතාපත්ති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, සකෘදාගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අර්හත්ත්ව ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, කවර එක් පුද්ගලයක්හුගේය? යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ය. මහණෙනි, මේ එක් පුද්ගලයාගේ නිෂ්පත්තියෙන් මහත් වූ ප්‍රඥාචක්‍ෂුස්හුගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥා-ලොකයාගේ පහළ වීම වෙයි, මහත් වූ ප්‍රඥාවභාසයාගේ පහළ වීම වෙයි, අනුත්තරිය ධර්මයන් සදෙනාගේ පහළ වීම වෙයි, සිවුපිළිසැඹියාවන්ගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනෙකධාතු ප්‍රතිවෙධය වෙයි, නානාධාතුප්‍රතිවෙධය වෙයි, විද්‍යාවිමුක්තිඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, ස්‍රොතාපත්ති ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි.සකෘදාගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අනාගාමි ඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි, අර්හත්ත්වඵලයාගේ සාක්‍ෂාත් කිරීම වෙයි.

1. 13. 26.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුග්ගලම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං තථාගතෙන අනුත්තරං ධම්මචක්කං පවත්තිතං සම්මදෙව අනුප්පවත්තෙති, යථයිදං භික්ඛවෙ සාරිපුත්තො. සාරිපුත්තො භික්ඛවෙ තථාගතෙන අනුත්තරං ධම්මචක්කං පවත්තිතං සම්මදෙව අනුප්පවත්තෙතීති.

වග්ගො තෙරසමො

---

14. එතදග්ගපාළි.

1. 14. 1. 1—10.

[සාවත්ථිනිදානං:]

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛූනං රත්තඤ්ඤූනං යදිදං **අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤො**,[1] -පෙ- මහාපඤ්ඤානං යදිදං **සාරිපුත්තො**, -පෙ- ඉද්ධිමන්තානං යදිදං **මහාමොග්ගල්ලානො**, -පෙ- ධුතවාදානං යදිදං **මහාකස්සපො**, -පෙ- දිබ්බචක්ඛුකානං යදිදං **අනුරුද්ධො**, -පෙ- උච්චාකුලිකානං යදිදං **භද්දියො** කාළිගොධාය පුත්තො, -පෙ- මඤ්ජුස්සරානං යදිදං **ලකුණ්ටකභද්දියො**, පෙ- සීහනාදිකානං යදිදං **පිණ්ඩොලභාරද්වාජො**, -පෙ- ධම්මකථිකානං යදිදං **පුණ්ණො මන්තාණිපුත්තො**, -පෙ- සංඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං විභජන්තානං යදිදං **මහාකච්චානොති**.

වග්ගො පඨමො.

---

1. 14. 2. 1—11.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛූනං මනොමයං කායං අභිනිම්මිනන්තානං යදිදං **චුල්ලපන්ථකො**[2], -පෙ- චෙතොවිවට්ටකුසලානං යදිදං **චුල්ලපන්ථකො**, -පෙ- සඤ්ඤාවිවට්ටකුසලානං යදිදං **මහාපන්ථකො**, -පෙ- අරණවිහාරීනං යදිදං **සුභූති**, -පෙ- දක්ඛිණෙය්‍යානං යදිදං **සුභූති**, -පෙ- ආරඤ්ඤකානං යදිදං **රෙවතො** ඛදිරවනියො, -පෙ- ඣායීනං යදිදං **කඞ්ඛාරෙවතො** -පෙ- ආරද්ධවිරියානං යදිදං **සොණො කොළිවිසො** -පෙ- කල්‍යාණවාක්කරණානං යදිදං **සොණො කුටිකණ්ණො**, -පෙ- ලාභීනං යදිදං **සීවලි**, -පෙ- සද්ධාධිමුත්තානං යදිදං **වක්කලීති**.

වග්ගො දුතියො.

---

1. අඤ්ඤාසිකොණ්ඩඤ්ඤො - මජසං. අඤ්ඤාතකොණ්ඩඤ්ඤොති - සාත්ථ.
2. චූලපන්ථකො - මජසං.

1. 13. 26.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුත්තර වූ ධර්මචක්‍රය මොනොවට ම (තථාගතයන්) අනුව පවත්වා ද, මහණෙනි, ශාරිපුත්‍රයන් බඳු අන් එක පුහුලකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සැරියුත් තෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් පවත්වන ලද අනුත්තර වූ ධර්මචක්‍රය මනා කොට ම (තථාගතයන්) අනු ව පවත්වයි.

තෙලෙස්වන වගයි.

---

14. එතදග්ග පාළිය

[සැවැත් නිදානයි.]

1. 14. 1—10.

මහණෙනි, යම් **අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤ** නම් මහණෙක් වේ ද, චිරරාත්‍රඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් **ශාරිපුත්‍ර** නම් මහණෙක් වේ ද, මහාප්‍රාඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවකයන් අතුරෙහි ... යම් මහා **මෞද්ගල්‍යායන** නම් මහණෙක් වේ ද, සෘද්ධිමතුන් අතුරෙහි ... යම් **මහාකාශ්‍යප** නම් මහණෙක් වේ ද, ධූතවාද ඇත්තවුන් අතුරෙහි ... යම් **අනුරුද්ධ** නම් මහණෙක් වේ ද, දිවැස් ඇතියන් අතුරෙහි ... **කාළිගොධා**-වගේ පුත් යම් භද්දිය නම් මහණෙක් වේ ද, උසස් කුලයෙහි උපනුවන් අතුරෙහි ... යම් **ලකුණ්ටක** භද්දිය නම් මහණෙක් වේ ද, මිහිරි කටහඬ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් **පිණ්ඩෝලභාරද්වාජ** නම් මහණෙක් වේ ද, සිංහනාද කරනුවන් අතුරෙහි ... යම් **මන්තාණී** බැමිණියගේ පුත් **පුණ්ණ** නම් මහණෙක් වේ ද, ධර්මකථිකයන් අතුරෙහි ... යම් **මහාකච්චාන** නම් මහණෙක් වේ ද, සැකෙවින් කියූ දැයෙහි අරුත් විතරින් බෙදා දක්වන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි.

පළමුවන වග යි.

---

1. 14. 2. 1—11.

මහණෙනි, යම් **චුල්ලපන්ථක** නම් මහණෙක් වේ ද, මනොමය කය මවන මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. ... යම් **චුල්ලපන්ථක** නම් මහණෙක් වේ ද, චෙතොවිවට්ට (රූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් **මහාපන්ථක** නම් මහණෙක් වේ ද, සඤ්ඤාවිවට්ට (අරූපධ්‍යාන) යෙහි දක්ෂ වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් **සුභූති** නම් මහණෙක් වේ ද, කෙලෙස් රහිත විහරණ ඇතියන් අතුරෙහි ... යම් **සුභූති** නම් මහණෙක් වේ ද, දක්ෂිණාර්හයන් අතුරෙහි ... කිහිරිවන වැසි යම් **රේවත** නම් මහණෙක් වේ ද, අරණ්‍යවාසී මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් **කඞ්ඛාරේවත** නම් මහණෙක් වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනවුන් අතුරෙහි ... **කොළිවිස** ගොත්‍රයෙහි උපන් යම් **සෝණ** නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැර ඇති භික්ෂූන් අතුරෙහි ... යම් **කුටිකණ්ණසෝණ** නම් මහණෙක් වේ ද, කල්‍යාණ බස් තෙපලනුවන් අතුරෙහි ... යම් **සීවලී** නම් මහණෙක් වේ ද, සිවුපසය ලබනුවන් අතුරෙහි ... යම් **වක්කලී** නම් මහණෙක් වේ ද, බලවත් සැදැහැ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙන් මෙ අග්‍ර වෙයි.

දෙවැනි වග යි.

1. 14. 3. 1--10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛූනං සික්ඛාකාමානං යදිදං **රාහුලො**. -පෙ- සද්ධාපබ්බජිතානං යදිදං **රට්ඨපාලො**, -පෙ- පඨමං සලාකං ගණ්හන්තානං යදිදං **කුණ්ඩධානො**, -පෙ- පටිභානවන්තානං යදිදං **වඞ්ගීසො**, -පෙ- සමන්තපාසාදිකානං යදිදං **උපසෙනො** වඞ්ගන්තපුත්තො, -පෙ- සෙනාසනපඤ්ඤාපකානං යදිදං **දබ්බො** මල්ලපුත්තො, -පෙ- දෙවතානං පියමනාපානං යදිදං **පිළින්දිවච්ඡො**,[1] -පෙ- ඛිප්පාභිඤ්ඤානං යදිදං **බාහියො දාරුචීරියො** -පෙ- චිත්තකථිකානං යදිදං **කුමාරකස්සපො**, -පෙ- පටිසම්භිදප්පත්තානං යදිදං **මහාකොට්ඨිතොති**.

වග්ගො තතියො

1. 14. 4. 1—16.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං භික්ඛූනං බහුස්සුතානං යදිදං **ආනන්දො**, -පෙ- සතිමන්තානං යදිදං **ආනන්දො**, -පෙ- ගතිමන්තානං යදිදං **ආනන්දො**, -පෙ- ධිතිමන්තානං යදිදං **ආනන්දො**, -පෙ- උපට්ඨාකානං යදිදං **ආනන්දො**, -පෙ- මහාපරිසානං යදිදං **උරුවෙලකස්සපො**, -පෙ- කුලප්පසාදකානං යදිදං **කාළුදායී**, -පෙ- අප්පාබාධානං යදිදං **බක්කුලො**,[2] -පෙ- පුබ්බෙ නිවාසං අනුස්සරන්තානං යදිදං **සොභිතො**, -පෙ- විනයධරානං යදිදං **උපාලි**, -පෙ- භික්ඛුනොවාදකානං යදිදං **නන්දකො**, -පෙ- ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරානං යදිදං **නන්දො**, -පෙ- භික්ඛූඔවාදකානං යදිදං **මහාකප්පිනො**, -පෙ- තෙජොධාතු-කුසලානං යදිදං **සාගතො**, -පෙ- පටිභානෙය්‍යකානං යදිදං **රාධො**, -පෙ- ලූඛචීවරධරානං යදිදං **මොඝරාජාති**.

වග්ගො චතුත්ථො.

---

1. පිලින්දවච්ඡො - මජසං. 2. බාකුලො - මජසං.

1. 14. 3. 1—10.

මහණෙනි, යම් **රාහුල** නම් මහණෙක් වේ ද, මාගේ ශ්‍රාවක වූ සික්ඛා කැමැති භික්ෂූන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ. … යම් **රට්ඨපාල** නම් මහණෙක් වේ ද, සැදැහැයෙන් පැවිදි වූ මාගේ ශ්‍රාවක භික්ෂූන් අතුරෙහි … යම් **කුණ්ඩධාන** නම් මහණෙක් වේ ද, පෙරට ව ලහගන්නා මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි .. යම් **වඞ්ගීස** නම් මහණෙක් වේ ද, පිරිපුන් වැටහීම් ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි … වඞ්ගන්ත බ්‍රාහමණයාගේ පුත්‍ර වූ යම් **උපසේන** නම් මහණෙක් වේ ද, පැහැදීම එළවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි … මල්ලරාජපුත්‍ර වූ යම් **දබ්බ** නම් මහණෙක් වේ ද, සෙනසුන් පණවන මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි … යම් **පිළින්දිවච්ඡ** නම් මහණෙක් වේ ද, දෙවියනට ප්‍රියමනාප වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි … යම් **දාරුචීරිය බාහිය** නම් මහණෙක් වේ ද, වහා ලත් අභිඥ ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි … යම් **කුමාරකාශ්‍යප** නම් මහණෙක් වේ ද, විසිතුරු ධර්මකථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි… යම් **මහාකොට්ඨිත** නම් මහණෙක් වේ ද, පිළිසැඹියා ලත් මාගේ ශ්‍රාවක වූ මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ.

තුන්වැනි වග යි.

1. 14. 4. 1—16.

මහණෙනි, යම් **ආනන්ද** නම් මහණෙක් වේ ද, බොහෝ ඇසූ පිරූ තැන් ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි, … යම් **ආනන්ද** නම් මහණෙක් වේ ද … ධාරණසමෘති ඇති මහණුන් අතුරෙහි … ප්‍රඥගති ඇති … ධෘතිමත් වූ … උපස්ථායක වූ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වෙයි. … යම් **උරුවෙලකාශ්‍යප** නම් මහණෙක් වේ ද, මහපිරිස් ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **කාළුදායී** නම් මහණෙක් වේ ද, කුල පහදවන මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි .. යම් **බක්කුල** නම් මහණෙක් වේ ද, නීරොග වූ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **සොභිත** නම් මහණෙක් වේ ද, පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කරණ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **උපාලි** නම් මහණෙක් වේ ද, විනයධර වූ මාගේ ශ්‍රාවක වූ භික්ෂූන් අතුරෙහි … යම් **නන්දක** නම් මහණෙක් වේ ද, මෙහෙණනට ඔවා දෙන මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි .. යම් **නන්ද** නම් මහණෙක් වේ ද, ඉඳුරන් කෙරෙහි වැසූ දොර ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **මහාකප්පින** නම් මහණෙක් වේ ද, භික්ෂූන්ට අවවාද කරණ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **සාගත** නම් මහණෙක් වේ ද, තෙජෝධාතු සමාපත්තියට සම්වැදීමෙහි දක්ෂ වූ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **රාධ** නම් මහණෙක් වේ ද, ධර්මදේශනා ප්‍රතිභානයට ප්‍රත්‍යය වන කථා ඇති මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි … යම් **මොඝරාජ** නම් මහණෙක් වේ ද, රූක්ෂචීවර දරණ මාගේ සවු මහණුන් අතුරෙහි මෙ අග්‍ර වේ.

සතරවන වග යි.

1. 14. 5. 1—13.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං භික්ඛුනීනං රත්තඤ්ඤූනං යදිදං **මහාපජාපති ගොතමී**, -පෙ- මහාපඤ්ඤානං යදිදං **ඛෙමා**, -පෙ- ඉද්ධිමන්තීනං යදිදං **උප්පලවණ්ණා**, -පෙ- විනයධරානං යදිදං **පටාචාරා**, -පෙ- ධම්මකථිකානං යදිදං **ධම්මදින්නා**, -පෙ- ඣායීනං යදිදං **නන්දා**, -පෙ- ආරද්ධවිරියානං යදිදං **සොණා**, -පෙ- දිබ්බචක්ඛුකානං යදිදං **සකුලා**,[1] -පෙ- ඛිප්පාභිඤ්ඤානං යදිදං **භද්දා කුණ්ඩලකෙසා**, -පෙ- පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරන්තීනං යදිදං **භද්දා කාපිලානී**, -පෙ- මහාභිඤ්ඤප්පත්තානං යදිදං **භද්දකච්චානා**, -පෙ- ලූඛචීවරධරානං යදිදං **කිසාගොතමී**, -පෙ- සද්ධාධිමුත්තානං යදිදං **සිගාලමාතාති**.[2]

වග්ගො පඤ්චමො.

1. 14. 6. 1—10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවකානං උපාසකානං පඨමං සරණං ගච්ඡන්තානං යදිදං **තපුස්සභල්ලිකා**[3] වාණිජා, -පෙ- දායකානං යදිදං **සුදත්තො** ගහපති **අනාථපිණ්ඩිකො**, -පෙ- ධම්මකථිකානං යදිදං **චිත්තො** ගහපති මච්ඡිකාසණ්ඩිකො, -පෙ- චතූහි සඞ්ගහවත්ථූහි පරිසං සඞ්ගණ්හන්තානං යදිදං **හත්ථකො ආලවකො**, -පෙ- පණීතදායකානං යදිදං **මහානාමො** සක්කො, -පෙ- මනාපදායකානං යදිදං **උග්ගො** ගහපති වෙසාලිකො, -පෙ- සඞ්ඝුපට්ඨාකානං යදිදං **උග්ගතො**[4] ගහපති, -පෙ- අවෙච්චප්පසන්නානං යදිදං **සූරො අම්බට්ඨො**[5], -පෙ- පුග්ගලප්පසන්නානං යදිදං **ජීවකො කොමාරභච්චො**, -පෙ- විස්සාසකානං යදිදං **නකුලපිතා** ගහපතීති.

වග්ගො ඡට්ඨො.

1. බකුලා - මජ්ඣං. 2. සිගාලකමාතා - මජ්ඣං. 3. තපුස්සභල්ලිකා - ස්‍යා PTS
4. හත්ථිගාමිකො උග්ගො ගහපති - මජ්ඣං 5. සූරම්බට්ඨො - මජ්ඣං.

1. 14. 5. 1—13.

මහණෙනි, යම් **මහාප්‍රජාපතී ගෝතමී** නම් මෙහෙණක් ඇද්ද, චිරරාත්‍රඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා මෙහෙණන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ. ... යම් **ඛේමා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මහාප්‍රඥ ඇති මෙහෙණන් අතුරෙහි... යම් **උප්පලවණ්ණා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ සෘද්ධි ඇති මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **පටාචාරා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ විනයධර මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **ධම්මදින්නා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ ධර්ම කථික මෙහෙණන් අතුරෙහි...යම් **නන්ද** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **සෝණා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ සම්පූර්ණ කරණ ලද වීර්‍ය්‍ය ඇති මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **සකුලා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, දිවැස් ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකාවූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **භද්දා කුණ්ඩලකේසී** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, ක්ෂිප්‍රාභිඥ වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **භද්දා කාපිලානී** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **භද්දකච්චානා** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, මහා අභිඥ ලද මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **කිසා-ගෝතමී** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, රූක්ෂ චීවර දරණ මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි ... යම් **සිගාලමාතු** නම් මෙහෙණක් ඇද් ද, ශ්‍රද්ධාලක්ෂණයෙහි බැස ගත් මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ මෙහෙණන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ.

පස්වන වග යි.

1. 14. 6. 1—10.

මහණෙනි, යම් **තපුස්ස** ය **භල්ලික** ය යන වෙළෙඳහු දෙදෙනෙක් වෙත් ද, හැමට පළමු ව සරණ යන මාගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයන් අතුරෙහි තෙලහු අග්‍ර වෙත්. .. යම් **අනාථපිණ්ඩික සුදත්ත** නම් වූ ගෘහපතියෙක් වේ ද, දායක වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් **මච්ඡිකාසණ්ඩ** පුරවාසී **චිත්ත** නම් ගෘහපතියෙක් වේ ද, ධර්මකථික වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් **හත්ථක ආලවක** නම් රජෙක් වේ ද, සිවුසඞ්ග්‍රහවස්තූන් පිරිස් සඟන්නා මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් **මහානාම** නම් ශාක්‍යයෙක් වේ ද, ප්‍රණීත ප්‍රත්‍යය දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් විසල්පුර වැසි **උග්ග** නම් ගෘහපතියෙක් වේ ද, මනාප දෑ දෙන මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් **උග්ගත** නම් ගැහැවියෙක් වේ ද, සඞ්ඝෝපස්ථායක වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි .යම් **සූරම්බට්ඨ** නම් සිටුවරයෙක් වේ ද, අචල ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් **ජීවක කෝමාරභච්ච** නම් උපාසකයෙක් වේ ද, පෘථග්ජනික ප්‍රසාදයෙන් සමන්විත වූ මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන් අතුරෙහි ... යම් **නකුලපිතු** නම් ගැහැවියෙක් වේ ද, විශ්වාස කථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවක වූ උපාසකයන් අතුරෙන් තෙල අග්‍ර වේ.

සවැනි වගයි.

1. 14. 7. 1—10.

එතදග්ගං භික්ඛවෙ මම සාවිකානං උපාසිකානං පඨමං සරණං ගච්ඡන්තීනං යදිදං **සුජාතා** සෙනානීධීතා,[1] දායිකානං යදිදං **විසාඛා මිගාරමාතා**, බහුස්සුතානං යදිදං **ඛුජ්ජුත්තරා**, මෙත්තාවිහාරීනං යදිදං **සාමාවතී**, ඣායීනං යදිදං **උත්තරා** නන්දමාතා, පණීතදායිකානං යදිදං **සුප්පවාසා** කොලියධීතා, ගිලානුපට්ඨාකීනං යදිදං **සුප්පියා** උපාසිකා, අවෙච්චප්පසන්නානං යදිදං **කාතියානී**, විස්සාසිකානං යදිදං **නකුලමාතා** ගහපතානී, අනුස්සවප්පසන්නානං යදිදං **කාළී** උපාසිකා **කුරරඝරිකාති**[2]

වග්ගො සත්තමො.

---

1. සෙනියධීතා - මජසං.
2 කුලඝරිකා - මජසං.

1. 14. 7. 1-10.

මහණෙනි, යම් **සෙනානීධීතු සුජාතා** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, සියල්ලන්ට පළමු ව සරණයෙහි පිහිටි මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ. ... යම් **මිගාරමාතු විසාඛා** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, දීමෙහි ඇලුනු මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් **ඛුජ්ජුත්තරා** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, බහුශ්‍රැත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවන් අතුරෙහි ... යම් **සාමාවතී** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, මෛත්‍රීවිහරණ ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා උවැසියන් අතුරෙහි...යම් **උත්තරා නන්දමාතු** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, ධ්‍යානයෙහි අභිරත වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උවැසියන් අතුරෙහි ... යම් **කොලියධීතු සුප්පවාසා** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, ප්‍රණීත රසදායිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උවැසියන් අතුරෙහි ... යම් **සුප්පියා** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, ග්ලානොපස්ථායිකා වූ මාගේ ශ්‍රාවිකා උවැසියන් අතුරෙහි ... යම් **කාතියානී** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙන් සමන්විත මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උවැසියන් අතුරෙහි ... යම් **නකුලමාතු ගෘහපතානී** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, විශ්වාස කථා ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උවැසියන් අතුරෙහි ... යම් කුරරඝර වැසි **කාළී** නම් උපාසිකාවක් ඇද්ද, අනුශ්‍රවයෙන් උපන් ප්‍රසාද ඇති මාගේ ශ්‍රාවිකා වූ උපාසිකාවන් අතුරෙහි තුලු අග්‍ර වේ.

සත්වැනි වග සි.

15. අට්ඨානපාළි.

1. 15. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි[1] සඞ්ඛාරං නිච්චතො උපගච්ඡෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො කඤ්චි සඞ්ඛාරං නිච්චතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.[2]

1. 15. 2.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො කඤ්චි සඞ්ඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො කඤ්චි සඞ්ඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 3.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො *කඤ්චි ධම්මං අත්තතො උපගච්ඡෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො කඤ්චි ධම්මං අත්තතො උපගච්ඡෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 4

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 5.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො පිතරං ජීවිතා වොරෙපෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො පිතරං ජීවිතා වොරෙපෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 6.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අරහන්තං ජීවිතා වොරෙපෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො අරහන්තං ජීවිතා වොරෙපෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

---

1 කිඤ්චි - සෑඑම්. 2. විජ්ජතීති - මජසං, සයා.

15. අට්ඨානපාළිය.

[සැවැත් නිදානයි:]

1. 15. 1.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මාර්ගදෘෂ්ටියෙන් යුත් (=සොවන්) පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල අවිද්‍යමාන තැනෙකි. ප්‍රත්‍යය රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ කිසියම් සංස්කාරයක් නිත්‍යය යි ගන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 2.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දර්‍ශනසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුඛය යි ගන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ කිසි සංස්කාරයක් සුඛය යි ගන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 3.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ කිසි ධර්‍මයක් ආත්මය යි ගන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ කිසි ධර්‍මයක් ආත්මය යි ගන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 4.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ මව දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 5.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ පියා දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 6.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ රහතකු දිවියෙන් තොර කරන්නේය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 7.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො තථාගතස්ස දුට්ඨෙන චිත්තෙන ලොහිතං උප්පාදෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො තථාගතස්ස දුට්ඨෙන චිත්තෙන ලොහිතං උප්පාදෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති[1].

1. 15. 8.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො සඞ්ඝං භින්දෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො සඞ්ඝං භින්දෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15 9.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුථුජ්ජනො අඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 10.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා ද්වෙ අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා අපුබ්බං අචරිමං උප්පජ්ජෙය්‍යුං, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා එකො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො උප්පජ්ජෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 11.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා ද්වෙ රාජානො චක්කවත්තී අපුබ්බං අචරිමං උප්පජ්ජෙය්‍යුං, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං එකිස්සා ලොකධාතුයා එකො රාජා චක්කවත්තී උප්පජ්ජෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 12.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉත්ථී අරහං අස්ස සම්මා-සම්බුද්ධො, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො අරහං අස්ස සම්මාසම්බුද්ධො, ඨානමෙතං විජ්ජති.

---

1 විජ්ජතීති - මජසං, සතා.

1. 15. 7.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ දුෂ්ට වූ සිතින් තථාගතයන් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වෙයි. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන පුද්ගල තෙමේ දුෂ්ට වූ සිතින් තථාගතයන් වහන්සේගේ (සිරුරෙහි) ලේ සොලවන්නේ ය යන යමෙක් වේද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 8.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ සඞ්ඝයා බිඳුනේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නොවේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ සඞ්ඝයා බිඳුනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 9.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් දෘෂ්ටිසම්පන්න පුද්ගල තෙමේ අන්‍යශාස්තෘ කෙනකුන් උදෙසා සිටුනේ ය යන තෙල කාරණය විද්‍යමාන නො වෙයි, තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පෘථග්ජන තෙමේ අන් ශාස්තෘ කෙනකුන් උදෙසා සිටුනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වෙයි. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 10.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙක්හි අර්හත් වූ දෙසම්බුදු කෙනකුන් වහන්සේ එකවට උපදනාහු ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙක එක ම අර්හත් සම්බුදුරජානන් වහන්සේ කෙනෙක් උපදනාහ යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 11.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙක්හි සක්විති රජවරු දෙදෙනෙක් එකවට උපදනාහු ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් එක් ලොකධාතුවෙක්හි එක් සක්විතිරජෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 12.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ස්ත්‍රියක අර්හත් සම්‍යක්සම්බුද්ධ වෙති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පුරුෂයෙක් අර්හත් සම්‍යක්සම්බුද්ධ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හෙතු ඇත.

1. 15. 13.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉත්ථී රාජා අස්ස චක්කවත්තී, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො රාජා අස්ස චක්කවත්තී, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 14—16.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං ඉත්ථී සක්කත්තං කාරෙය්‍ය -පෙ-, මාරත්තං කාරෙය්‍ය -පෙ-, බ්‍රහ්මත්තං කාරෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං පුරිසො සක්කත්තං කාරෙය්‍ය, මාරත්තං කාරෙය්‍ය, බ්‍රහ්මත්තං කාරෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 17.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායදුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායදුච්චරිතස්ස අනිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 18—19.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං වචීදුච්චරිතස්ස -පෙ-, යං මනොදුච්චරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොදුච්චරිතස්ස අනිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 20.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුචරිතස්ස අනිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුචරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 21—22.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං වචීසුචරිතස්ස -පෙ-, යං මනොසුචරිතස්ස අනිට්ඨො අකන්තො අමනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුචරිතස්ස ඉට්ඨො කන්තො මනාපො විපාකො නිබ්බත්තෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 13.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ක්‍ෂත්‍රියක සක්විති රජ වෙති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙකි. අවකාශ රහිත යෙකි. මහණෙනි, පුරුෂයෙක් සක්විති රජ වන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත

1. 15. 2. 14—16

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ක්‍ෂත්‍රියක සක්දෙව් රජ බව කරති යි ... මාරබව කරති යි ... බ්‍රහ්ම බව කරති යි යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත යෙක. අවකාශ රහිත යෙක. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පුරුෂයෙක් සක්දෙව් බව කරන්නේ ය ..., මාර බව කරන්නේ ය ..., බ්‍රහ්ම බව කරන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 17.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයාගේ ඉෂ්ට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයාගේ අනිෂ්ට අකාන්ත අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 18—19.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාග්දුශ්චරිතයාගේ ..., යම් හෙයෙකින් මනොදුශ්චරිතයාගේ ඉෂ්ට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනොදුශ්චරිතයාගේ අනිෂ්ට අකාන්ත අමනාප වූ විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 20.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුචරිතයාගේ අනිෂ්ට අකාන්ත අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුචරිතයාගේ ඉෂ්ට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 21—22.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාක්සුචරිතයාගේ ..., මනඃසුචරිතයාගේ අනිෂ්ට අකාන්ත අමනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය. අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනඃසුචරිතයාගේ ඉෂ්ට කාන්ත මනාප විපාකයෙක් උපදනේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 23.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායදුච්චරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායදුච්චරිත-සමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති

1. 15. 24-25.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං වචීදුච්චරිතසමඞ්ගී -පෙ-, යං මනොදුච්චරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොදුච්චරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1 15. 26.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො, යං කායසුචරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං කායසුචරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජති.

1. 15. 27-28.

අට්ඨානමෙතං භික්ඛවෙ අනවකාසො යං වචීසුචරිතසමඞ්ගී -පෙ-, යං මනොසුචරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍ය, නෙතං ඨානං විජ්ජති. ඨානඤ්ච ඛො එතං භික්ඛවෙ විජ්ජති, යං මනොසුචරිතසමඞ්ගී තන්නිදානා තප්පච්චයා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජෙය්‍ය, ඨානමෙතං විජ්ජතීති.

[අට්ඨානපාළි නිට්ඨිතා.]

1. 15. 23.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (මනාගති ඇති හෙයින්) සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකට (ප්‍රතිසන්ධිවශයෙන්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු (සුවෙන් පහ වූ හෙයින්) අපාය නම් වූ (නපුරු ගති ඇති හෙයින්) දුගති නම් වූ (විවශව පතිත වන හෙයින්) විනිපාත නම් වූ නිරයට (ප්‍රතිසන්ධිවශයෙන්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 24—25.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ... මනොදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ, තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනොදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන යමෙක්වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ, තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 26.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුචරිතයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කායසුචරිතයෙන් යුත් පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට (පිළිසඳ විසින්) යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

1. 15. 27—28.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ .., යම් හෙයකින් මනඃසුචරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට (පිළිසඳ විසින්) යන්නේ ය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන නො වේ. තෙල හෙතු රහිත ය, අවකාශ රහිත ය. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මනඃසුචරිතයෙන් සමන්විත පුද්ගල තෙමේ ඒ හෙතුයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට යන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. තෙල හේතු ඇත.

[අට්ඨානපාළිය නිමි.]

16. ඒකධම්මපාළි.

1. 16. 1. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

ඒකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො ඒකන්තනිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති කතමො ඒකධම්මො: බුද්ධානුස්සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ඒකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො ඒකන්තනිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තතීති.[1]

1. 16. 1. 2—10.

ඒකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො ඒකන්තනිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. කතමො ඒකධම්මො: ධම්මානුස්සති -පෙ- සඞ්ඝානුස්සති - සීලානුස්සති -පෙ- චාගානුස්සති -පෙ- දෙවතානුස්සති -පෙ- ආනාපානසති -පෙ- මරණසති -පෙ- කායගතාසති -පෙ- උපසමානුස්සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ ඒකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො ඒකන්තනිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සම්බොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තතීති.

වග්ගො පඨමො.

1. 16. 2. 1.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඒකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති.

1. 16. 2. 2.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං ඒකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති.

---

1. සංවත්තතීති - මජ්ඣං, ස්‍යා

16. එකධම්මපාළිය.

1. 16. 1. 1.

[සැවැත්නිදානයි:]

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ඒකාන්තයෙන් (සසර) කලකිරීම පිණිස, (සසර) නොඇලීම පිණිස (රාගාදීන්ගේ) නිරෝධය පිණිස (කෙලෙස්) සන්හිඳීම පිණිස (අනිත්‍යාදිවශයෙන්) වෙසෙසා දැනුම පිණිස සිවුසස් පිළිවිදීම පිණිස නිවන් පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයෙක? යත්: බුද්ධානුස්මෘතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකාන්තනිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඥාව පිණිස සම්බෝධිය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 1. 16. 2—10.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් (භාවනා වශයෙන්) වඩනා ලද්දේ බහුලවශ-යෙන් කරණ ලද්දේ එකාන්ත නිර්වේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඥාව පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයෙක? යත්: ධර්මානුස්මෘතිය යි. ... සංඝානුස්මෘති-ය යි. ... ශීලානුස්මෘතිය යි. ... ත්‍යාගානුස්මෘතිය යි. ... දේවතානුස්මෘතිය යි. ... ආනාපානස්මෘතිය යි. ... මරණානුස්මෘතිය යි. ... කායගතස්මෘතිය යි. ... උපශමානුස්මෘතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුලවශයෙන් කරණ ලද්දේ එකාන්ත නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස උපශමය පිණිස අභිඥාව පිණිස සම්බෝධය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවත්නේ ය.

පළමු වග යි.

1. 16. 2. 1.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශල ධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ භූයස්භාවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතිත් නම්, මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයානට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ භූයස්භාවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතිත්.

1. 16. 2. 2.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හේතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශල ධර්මයෝ උපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුලබව පිණිස පවතිත් නම්, මහණෙනි, සම්‍යක්දෘෂ්ටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්‍යක්දෘෂ්ටිකයාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ භූයස්භාවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවතිත්

1. 16. 2. 3.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.[1]

1. 16. 2. 4.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති.

1. 16. 2. 5.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා මිච්ඡාදිට්ඨි පවඩ්ඪති, යථයිදං භික්ඛවෙ අයොනිසො මනසිකාරො. අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා චෙව මිච්ඡාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා ච මිච්ඡාදිට්ඨි පවඩ්ඪති.[2]

1. 16. 2. 6.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යෙන අනුප්පන්නා වා සම්මාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා වා සම්මාදිට්ඨි පවඩ්ඪති, යථයිදං භික්ඛවෙ යොනිසො මනසිකාරො. යොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පන්නා චෙව සම්මාදිට්ඨි උප්පජ්ජති, උප්පන්නා ච සම්මාදිට්ඨි පවඩ්ඪති.

1. 16. 2. 7.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි යෙනෙව[3] සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්නාගතා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.[4]

1. 16. 2. 8.

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි යෙනෙවං[3] සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති, යථයිදං භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨි. සම්මාදිට්ඨියා භික්ඛවෙ සමන්නාගතා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

---

1. පරිහායන්තීති - මජසං, සයා. 2. පවඩ්ඪන්තීති - මජසං, සයා. 3. යෙන - මජසං.
4. උපපජ්ජන්තීති - මජසං.

1. 16. 2. 3.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ නූපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, මිථ්‍යා-දෘෂ්ටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයාහට නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ නූපදිත්. උපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 4.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද අකුශල-ධර්මයෝ නූපදිත් නම්, උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත් නම්, මහණෙනි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිය බඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්‍යග්-දෘෂ්ටිකයාහට නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ නූපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ පිරිහෙත්.

1. 16. 2. 5.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ අයොනිසො මනසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, අනුපාය මනසිකාරයෙන් මෙනෙහි කරනුවහුට නූපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය උපදී. උපන්නා වූ ද මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය වැඩේ.

1. 16. 2. 6.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙණ නූපන්නා වූ ද සම්‍යග්දෘෂ්ටිය උපදනේ නම්, උපන්නා වූ ද සම්‍යග්දෘෂ්ටිය වැඩේ නම්, මහණෙනි, මේ යොනිසො මනසිකාරය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කරනුවහට නූපන්නා වූ ද සම්‍යග්දෘෂ්ටිය උපදී. උපන්නා වූ ද සම්‍යග්දෘෂ්ටිය වැඩේ.

1. 16. 2. 7.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙණ මෙසේ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට (ප්‍රතිසන්ධි වශයෙන්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් යුක්ත සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 8.

මහණෙනි, යම් ධර්මයක් හෙතු කොට ගෙණ මෙසේ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට (පිළිසඳ විසින්) පැමිණෙත් නම්, මහණෙනි, මේ සම්‍යග්දෘෂ්ටිය යම්බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වූ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට පැමිණෙත්.

1. 16. 2. 9—15.

මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ච වචීකම්මං -පෙ- යඤ්ච මනොකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ච චෙතනා-යා ච පත්ථනා-යො ච පණිධි-යෙ ච සඞ්ඛාරා-සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි[1] භික්ඛවෙ පාපිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නිම්බබීජං වා කොසාතකීබීජං වා තිත්තකලාබුබීජං වා අල්ලාය පඨවියා නික්ඛිත්තං යඤ්චෙව පඨවිරසං උපාදියති, යඤ්ච ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං තිත්තකත්තාය කටුකත්තාය අසාතත්තාය සංවත්තති. තං කිස්ස හෙතු: බීජං[2] හි භික්ඛවෙ පාපකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ච වචීකම්මං -පෙ- යඤ්ච මනොකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ච චෙතනා - යා ච පත්ථනා - යො ච පණිධි - යෙ ච සඞ්ඛාරා - සබ්බෙ තෙ ධම්මා අනිට්ඨාය අකන්තාය අමනාපාය අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ පාපිකාති.

1. 16. 2. 16—22.

සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ච වචීකම්මං -පෙ- යඤ්ච මනොකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ච චෙතනා - යා ච පත්ථනා - යො ච පණිධි - යෙ ච සඞ්ඛාරා - සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ භද්දිකා. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උච්ඡුබීජං වා සාලිබීජං වා මුද්දිකාබීජං වා අල්ලාය පඨවියා[3] නික්ඛිත්තං යඤ්චෙව පඨවිරසං උපාදියති, යඤ්ච ආපොරසං උපාදියති, සබ්බං තං මධුරත්තාය සාතත්තාය අසෙචනකත්තාය[4] සංවත්තති. තං කිස්ස හෙතු: බීජං හි භික්ඛවෙ භද්දකං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සම්මාදිට්ඨිකස්ස පුරිසපුග්ගලස්ස යඤ්චෙව කායකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ච වචීකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යඤ්ච මනොකම්මං යථාදිට්ඨි සමත්තං සමාදින්නං, යා ච චෙතනා - යා ච පත්ථනා - යො ච පණිධි - යෙ ච සඞ්ඛාරා - සබ්බෙ තෙ ධම්මා ඉට්ඨාය කන්තාය මනාපාය හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ භද්දිකාති.

වග්ගො දුතියො

1. දිට්ඨිහිස්ස - මජසං. 2. බීජං - සිමු. බීජංහිස්ස - මජසං. 3. පථවියා - මජසං.
4. අසෙචනකත්තාය - මජසං.

1. 16. 2. 9—15

මහණෙනි, මිසදිටුගත් පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ සමාප්ත වූ (නිඃශෙෂ වූ) සමාදින්න වූ (මුල මැද අග සම්කොට ගත්) යම් කායකර්මයෙකුත් වේ ද, ... යම් වාක්කර්මයෙකුත් වේ ද, දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ මොනවට ගන්නා ලද යම් මනඃකර්මයෙකුත් වේ ද...(දෘෂ්ටිසහජාත වූ) යම් චෙතනායෙකුත් වේ ද...යම් ප්‍රාර්ථනායෙකුත් වේ ද...යම් චිත්තප්‍රණිධියෙකුත් (චෙතනා ප්‍රාර්ථනාවන්ගේ වශයෙන් සිත පිහිටුවාලීමෙක්) වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙද් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිටු වූ අකාන්ත වූ මන නොවඩන්නා වූ අහිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය පවිටු ය, එහෙයිනි. මහණෙනි, යම්සේ කොසඹ බිජුවටෙක් වේවයි, වැටකොළු බිජුවටෙක් වේවයි, තිත්ත ලබු බිජුවටෙක් වේවයි, තෙත් බිම බහාලන ලද්දේ යම් ම පෘථිවිරසයකුත් ඇද ගණී ද, යම් ම ආපොරසයකුත් ඇද ගණී ද, ඒ සියල්ල තිත්තරස බව පිණිස, කටුකරස බව පිණිස, නොමිහිරි රස බව පිණිස පවත්නේ ය. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, බිජුවට ලාමක ය, එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මිසදිටු ගත් පුරුෂ පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකර්මයෙකුත් වේ ද ... යම් වාක්කර්මයෙකුත් වේ ද ... යම් මනඃකර්මයෙකුත් වේ ද ... යම් චෙතනායෙකුත් වේ ද... යම් ප්‍රාර්ථනායෙකුත් වේ ද .... යම් ප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ අනිටු වූ නොකල් වූ අමනාප වූ අහිත වූ දුක් පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය පවිටු ය, එහෙයිනි.

1. 16. 2. 16—22

මහණෙනි, සම්‍යග්දෘෂ්ටික වූ පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් වූ යම් කායකර්මයෙකුත් වේ ද ... යම් වාක්කර්මයෙකුත් වේ ද ... දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ, සමාදන් වූ යම් මනඃකර්මයෙකුත් වේ ද ... යම් චෙතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාර්ථනායෙකුත් වේ ද ... යම් චිත්තප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ හිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවර හෙයින: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය කල්‍යාණය, එහෙයිනි. මහණෙනි, යම් බඩු උක් බිජුවටෙක් වේවයි, හැල් බිජුවටෙක් වේවයි, මිදි බිජුවටෙක් වේවයි, තෙත් බිමෙහි ඇද බහාලන ලද්දේ යම් ම පෘථිවි රසයකුත් ඇද ගණී ද, යම් ම ආපො රසයකුත් ඇද ගණී ද, ඒ සියල්ල මධුරභාවය පිණිස, ප්‍රියභාවය පිණිස අසෙචනකභාවය (අමුතු රස නො ඉසිය යුතු බව = අත්‍යන්තප්‍රියභාවය) පිණිස පවත්නේය. ඒ කවර හෙයින: මහණෙනි, බිජුවට සොඳුරුය, එහෙයිනි. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සම්‍යග්දෘෂ්ටික පුරුෂපුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් ව ගත් යම් කායකර්මයෙකුත් වේ ද...යම් වාක්කර්මයෙකුත් වේ ද ... දෘෂ්ටියට අනුරූප වූ පිරිපුන් වූ සමාදන් ව ගත් යම් මනඃකර්මයෙකුත් වේ ද ... යම් චෙතනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රාර්ථනායෙකුත් වේ ද ... යම් ප්‍රණිධියෙකුත් වේ ද ... යම් සංස්කාර කෙනෙකුත් වෙත් ද, ඒ සියලු ධර්මයෝ ඉටු වූ කල් වූ මනාප වූ හිත වූ සුව පිණිස පවත්නාහ. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය සොඳුරු ය, එහෙයිනි.

දෙවන වගයි.

1. 16. 3. 1.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. කතමො එකපුග්ගලො: මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරීතදස්සනො. සො බහුජනං සද්ධම්මා වුට්ඨාපෙත්වා අසද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

1. 16. 3. 2.

එකපුග්ගලො භික්ඛවෙ ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. කතමො එකපුග්ගලො: සම්මාදිට්ඨිකො හොති අවිපරීතදස්සනො. සො බහුජනං අසද්ධම්මා වුට්ඨාපෙත්වා සද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකපුග්ගලො ලොකෙ උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

1. 16. 3. 3

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි, යං එවං මහාසාවජ්ජං, යථයිදං භික්ඛවෙ මිච්ඡාදිට්ඨි. මිච්ඡාදිට්ඨිපරමානි භික්ඛවෙ වජ්ජානීති.[1]

1. 16. 3. 4

නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකපුග්ගලම්පි සමනුපස්සාමි, යො එවං බහුජනාහිතාය පටිපන්නො බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං, යථයිදං භික්ඛවෙ මක්ඛලි මොඝපුරිසො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නදීමුඛෙ ඛිප්පං[2] ඔඩ්ඩෙය්‍ය බහූනං මච්ඡානං අහිතාය දුක්ඛාය අනත්ථාය ව්‍යසනාය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මක්ඛලි මොඝපුරිසො මනුස්සඛිප්පං මඤ්ඤෙ ලොකෙ උප්පන්නො බහුන්නං සත්තානං අහිතාය දුක්ඛාය අනත්ථාය ව්‍යසනායාති.

1. 16. 3. 5.

දුරක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ච සමාදපෙති, යඤ්ච සමාදපෙති, යො ච සමාදපිතො තථත්තාය පටිපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බහුං අපුඤ්ඤං පසවන්ති. තං කිස්ස හෙතු: දුරක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස.

---

1. මහාසාවජ්ජානීති - මජසං. 2. ඛිප්පං උඩ්ඩෙය්‍ය - මජසං.

1. 16. 3. 1.

මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් එක් පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: විපරීතදශීන ඇති මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. හෙතෙම බොහෝ දෙනා (දශකුශලකම්පථසඞ්ඛ්‍යාත) සද්ධර්මයෙන් නහා (දශ අකුශල කම්පථ සඞ්ඛ්‍යාත) අසද්ධර්මයෙහි පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් මේ එක් පුද්ගල තෙමේ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 2.

මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් එක් පුද්ගලයෙක් බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි. කවර එක් පුද්ගලයෙක යත්: මහණෙනි, අවිපරීත දශීන ඇති සම්‍යග් දෘෂ්ටික වෙයි. හෙ තෙමේ බොහෝ දෙනා අසද්ධර්මයෙන් නහා සද්ධර්මයෙහි පිහිටුවයි. මහණෙනි, ලෙව්හි උපදනට සමත් මේ එක් පුද්ගලයා බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට හිත පිණිස සුව පිණිස උපන්නේ වෙයි.

1. 16. 3. 3.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ මහාසාවද්‍ය වේ ද, මහණෙනි, මේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය යම් බඳු වේ නම් එබඳු අන් එක ධර්මයකුදු මම නො දක්මි. මහණෙනි, දෝෂයෝ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පරම කොට ඇතියහ.

1. 16. 3. 4.

මහණෙනි, යමෙක් මෙසේ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට නොවැඩ පිණිස දෙව්මිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නේ ද, මහණෙනි, මක්ඛලී මොඝපුරුෂයා බඳු අන් එක පුද්ගලකු මම නො දක්මි. මහණෙනි, යම්සේ හෝමුවදොර බොහෝ මස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොවැඩ පිණිස වැසන පිණිස කෙමිනක් බඳා ලන්නේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මක්ඛලී මොඝපුරුෂයා බොහෝ සත්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොවැඩ පිණිස වැසන පිණිස ලෙව්හි උපන් මිනිස් කෙමිනක් බඳු වේ.

1. 16. 3. 5.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතැවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එ හැම දෙන බොහෝ පව් රැස් කෙරෙත්. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ඒ ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 6.

ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ච සමාදපෙති, යඤ්ච සමාදපෙති, යො ච සමාදපිතො තථත්තාය පටිපජ්ජති, සබ්බෙ තෙ බහුං පුඤ්ඤං පසවන්ති. තං කිස්ස හෙතු: ස්වාක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 7.

දුරක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ දායකෙන මත්තා ජානිතබ්බා, නො පටිග්ගාහකෙන. තං කිස්ස හෙතු: දුරක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස.

1. 16. 3. 8.

ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ පටිග්ගාහකෙන මත්තා ජානිතබ්බා, නො දායකෙන. තං කිස්ස හෙතු: ස්වාක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 9.

දුරක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ආරද්ධවිරියො, සො දුක්ඛං විහරති. තං කිස්ස හෙතු: දුරක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස.

1. 16. 3. 10.

ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො කුසීතො, සො දුක්ඛං විහරති. තං කිස්ස හෙතු: ස්වාක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 11.

දුරක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො කුසීතො, සො සුඛං විහරති. තං කිස්ස හෙතු: දුරක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්ස.

1. 16. 3. 12.

ස්වාක්ඛාතෙ භික්ඛවෙ ධම්මවිනයෙ යො ආරද්ධවිරියො, සො සුඛං විහරති. තං කිස්ස හෙතු: ස්වාක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ ධම්මස්සාති.

1. 16. 3. 13

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකොපි ගූථො දුග්ගන්ධො හොති, එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකම්පි භවං න වණ්ණෙමි, අන්තමසො අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පීති

1. 16. 3. 6.

මහණෙනි, මොනොවට (එකාන්තනෛර්‍යාණිකභාවයෙන්) දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙකුත් සමාදන් කරවා නම්, යමකුදු ලවා සමාදන් කරවා නම්, සමාදන් කරවන ලද යම් අතැවැසියෙකුත් ඒ පිණිස පිළිපදනේ නම්, එ හැම දෙන බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 7.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකශාසනයෙහි දායකයා විසින් පමණ දත යුතු වෙයි. ප්‍රතිග්‍රාහකයා විසින් නොදත යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ශාසනය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 8.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි ප්‍රතිග්‍රාහකයා විසින් පමණ දත යුතු වෙයි. දායකයා විසින් නොදත යුතු වේ. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ශාසනය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 9.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරකශාසනයෙහි යමෙක් පටන්ගත් වැර ඇතියේ ද, හේ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 10.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් කුසීත (කුත් විතක් ඇති) වේ ද, හේ දුකසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ධර්මය මනාකොට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 11.

මහණෙනි, වරදවා දෙසන ලද බාහිරක ශාසනයෙහි යමෙක් කුසීත වේ ද, හේ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ධර්මය වරදවා දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 12.

මහණෙනි, මොනොවට දෙසන ලද ශාසනයෙහි යමෙක් පටන්ගත් වැර ඇතියේ ද, හේ සුවසේ වෙසෙයි. ඒ කවරහෙයින: මහණෙනි, ධර්මය මොනොවට දෙසන ලද බැවිනි.

1. 16. 3. 13.

මහණෙනි, යම්සේ අල්පමාත්‍ර වූත් ගූථය දුගඳ වේ ද, එසෙයින් ම මම අල්පමාත්‍ර කාලයකුදු යටතින් ඇඟිලිපොළනකල් පමණකුදු භවප්‍රතිසන්ධිය නො වණමි.

1. 16. 3. 14-17.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකම්පි මුත්තං දුග්ගන්ධං හොති -පෙ- අප්පමත්තකොපි ඛෙළො දුග්ගන්ධො හොති -පෙ- අප්පමත්තකොපි පුබ්බො දුග්ගන්ධො හොති -පෙ- අප්පමත්තකම්පි ලොහිතං දුග්ගන්ධං හොති, එවමෙව ඛො අහං භික්ඛවෙ අප්පමත්තකම්පි භවං න වණ්ණෙමි, අන්තමසො අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පීති.

වග්ගො තතියො.

[ජම්බුදීපපෙය්‍යාලො]

1. 16. 4. 1.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඉමස්මිං ජම්බුදීපෙ ආරාමරාමණෙය්‍යකං වනරාමණෙය්‍යකං භූමිරාමණෙය්‍යකං පොක්ඛරණීරාමණෙය්‍යකං. අථ ඛො එතදෙව බහුතරං යදිදං උක්කූලවික්කූලං නදීවිදුග්ගං ඛාණුකණ්ටකාධානං[1] පබ්බතවිසමං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ථලජා. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ ඔදකා.

1. 16. 4. 2.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ අඤ්ඤත්‍ර මනුස්සෙහි පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 3.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති අවිඤ්ඤාතාරෙසු මිලක්ඛෙසු.

1. 16. 4. 4.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පඤ්ඤවන්තො අජළා අනෙළමූගා පටිබලා සුභාසිතදුබ්භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාතුං. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ දුප්පඤ්ඤා ජළා එළමූගා න පටිබලා සුභාසිතදුබ්භාසිතස්ස අත්ථමඤ්ඤාතුං.

1. 16. 4. 5.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අරියෙන පඤ්ඤාචක්ඛුනා සමන්නාගතා. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ අවිජ්ජාගතා සම්මූළ්හා.

1. 16. 4. 6.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ලභන්ති තථාගතං දස්සනාය. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ න ලභන්ති තථාගතං දස්සනාය.

1. ඛාණුකණ්ටකට්ඨානං - මජසං. ඛාණුකණ්ටකාධානං - අට්ඨකථා.

1. 16. 3. 14—17

මහණෙනි, යම්සේ අල්පමාත්‍ර වූ ද මූත්‍රය දුගඳ වේ ද ... අල්පමාත්‍ර වූ ද කෙළ දුගඳ වේ ද ... අල්පමාත්‍ර වූ ද පූයා දුගඳ වේ ද ... අල්පමාත්‍ර වූ ද ලෙහෙ දුගඳ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අල්පමාත්‍රකාලයකුදු යටත් පිරිසෙයින් ඇඟිලිවටත කලක් පමණකුදු භවය මම නො වණමි.

තෙවන වගයි.

[ජම්බුදීපපෙය්‍යාලය]

1. 16. 4. 1.

මහණෙනි, මෙ දඹදිව අරම් රමණීය, වන රමණීය, බිම් රමණීය, පොකුණු රමණීය යම්සේ අල්පමාත්‍ර වේ ද, වැලිදු ගොඩ හා හෝකඩ බුනු තැන් ද, නදී දුර්ග ද, කණු කටු පිහිටි තැන් ද, ගිරි විෂමස්ථාන ද යන මෙය ම ඉබොහෝ වේ, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ගොඩ උපදනාහු ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දියෙහි උපදනාහු ද තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 2.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසුන් හැරපියා (නිරැහි) උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 3.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මධ්‍යම ජනපදයෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අඥ වූ මෙලච්ඡයන් ඇති පසල්දනවුහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 4.

.... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පැණවත් වෙත් ද, මුඃ නො වෙත් ද, වහතොලු නො වෙත් ද, සුභාෂිත දුර්භාෂිතයන්ගේ අර්ථ දන්නට සමත් වෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දුෂ්ප්‍රාඥ ද, මුඃ ද, වහතොලු ද, සුභාෂිත දුර්භාෂිතයන් ගේ අර්ථ දන්නට අසමත් ද ඒ සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 5.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ආර්‍ය්‍ය වූ ප්‍රඥාචක්ෂුසින් සමන්විත වෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අවිද්‍ය අඳුරෙන් යුක්ත වූවාහු මූළා වූවාහු ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 6.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ ම අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට නො ලබත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 7.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ලභන්ති තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා, යෙ න ලභන්ති තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය.

1. 16. 4. 8.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සුත්වා ධම්මං ධාරෙන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා, යෙ සුත්වා ධම්මං න ධාරෙන්ති.

1. 16. 4. 9.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ ධතානං[1] ධම්මානං අත්ථං උපපරික්ඛන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ ධතානං ධම්මානං අත්ථං න උපපරික්ඛන්ති.

1. 16. 4. 10.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං පටිපජ්ජන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ[2] අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං න පටිපජ්ජන්ති.

1. 16. 4. 11.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සංවෙජනීයෙසු[3] ඨානෙසු සංවිජ්ජන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ සංවෙජනීයෙසු ඨානෙසු න සංවිජ්ජන්ති.

1. 16. 4. 12.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ සංවිග්ගා යොනිසො පදහන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ සංවිග්ගා යොනිසො න පදහන්ති.

1. 16. 4. 13.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ වවස්සග්ගාරම්මණං කරිත්වා ලභන්ති සමාධිං[4], ලභන්ති චිත්තස්ස[5] එකග්ගං. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ වවස්සග්ගාරම්මණං කරිත්වා න ලභන්ති සමාධිං, න ලභන්ති චිත්තස්ස එකග්ගං.

---

1. ධාතානං-මජසං. 2. යෙ න අත්ථමඤ්ඤාය න ධම්මමඤ්ඤාය ධම්මානුධම්මං න පටිපජ්ජන්ති. සීමු P.S.T. 3. සංවෙජනියෙසු - මජසං. 4. ලභන්ති චිත්තස්ස සමාධිං - සීමු.
5. ලභන්ති චිත්තස්සෙකග්ගතං - ස්‍යා. මජසං

1. 16. 4. 7.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සිවුසස් පවසා වදහළ ධර්මවිනය අසන්නට ලබත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් (සිවුසස්) හෙළි කොට වදාළ ධර්මවිනය අසන්නට නො ලබත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 8.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අසා පෙළ දරත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අසා පෙළ නො දරත් ද තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති

1. 16. 4. 9.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් පුහුණු පෙළ අරුත් පිරික්සත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දූරූ පෙළ අරුත් නො පිරික්සත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 10

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අවුවා දැන පෙළ දැන ධර්මානුධර්ම (ලොව්තුරා දහමට අනුලොම් පිළිවෙත) පිළිපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අරුත් දැන පෙළ දැන ධර්මානුධර්ම නො පිළිපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 11.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවේග ජනන කාරුණෙහි (ජාත්‍යාදියෙහි ලා) සංවෙග (සාපත්‍රපණය) කෙරෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවෙග ජනන කාරුණෙහි සංවෙග නො කෙරෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 12.

.... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවිග්න වූවාහු උපා නුවණින් ප්‍රධන් වැර වඩත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සංවිග්න වූවාහු නුවණින් වැර නො වඩත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 13.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිවන් අරමුණු කොට මාර්ගඵලසමාධිය ලබත් ද, චිත්තෛකාග්‍රය ලබත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිවන් අරමුණු කොට සමාධිය නො ලබත් ද චිත්තෛකාග්‍රය නො ලබත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 14.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අන්නග්ගරසග්ගානං ලාභිනො. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ අන්නග්ගරසග්ගානං න ලාභිනො උඤ්ඡෙන කපාලාභතෙන යාපෙන්ති.

1. 16. 4. 15.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ අත්ථරසස්ස ධම්මරසස්ස විමුත්තිරසස්ස ලාභිනො. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ අත්ථරසස්ස ධම්මරසස්ස විමුත්තිරසස්ස න ලාභිනො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං අත්ථරසස්ස ධම්මරසස්ස විමුත්තිරසස්ස ලාභිනො භවිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1. 16. 4. 16—18.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකං ඉමස්මිං ජම්බුදීපෙ ආරාමරාමණෙය්‍යකං වනරාමණෙය්‍යකං භූමිරාමණෙය්‍යකං පොක්ඛරණිරාමණෙය්‍යකං, අථ ඛො එතදෙව බහුතරං යදිදං උක්කූලවික්කූලං නදීවිදුග්ගං ඛාණුකණ්ටකාධානං[1] පබ්බතවිසමං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා, යෙ මනුස්සා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති, -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති, -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 19—21.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ මනුස්සා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා, යෙ මනුස්සා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 22—24.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා, යෙ දෙවා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා, යෙ තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16 4. 25—27.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ දෙවා චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ දෙවා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති. -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

---

1. ඛාණුකණ්ටකට්ඨානං – ම.ඡ.සං.

1. 16. 4. 14.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර වූ පඤ්චභොජ්‍යයන් හා අග්‍ර වූ රස ලබනසුලු වෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අග්‍ර ආහාර හා අග්‍ර රස නො ලබන සුලු වෙත් ද අසුලා ගත් වනමූලඵලයෙන් හෝ කබලින් අළ අහරින් හෝ යපෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 15.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් (චතුඃ ශ්‍රාමණ්‍යඵල සඞ්ඛ්‍යාත) අර්ථරසයත් (චතුර් මාර්ග සඞ්ඛ්‍යාත) ධර්මරසයත් (නිර්වාණ සඞ්ඛ්‍යාත) විමුක්තිරසයත් ලබනසුලු වෙත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් අර්ථරස ධර්මරස විමුක්තිරස නොලබන සුලු වෙත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. මහණෙනි, එහෙයින් 'අර්ථරසය - ධර්මරසය - විමුක්තිරසය ලබන සුලු වම්හ'යි මෙසෙයින් හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසෙයින් හික්මිය යුතුයි.

1. 16. 4. 16—18.

මහණෙනි, යම්සේ මෙ දඹදිව අරම් රමණීය, වන රමණීය, බිම් රමණීය, පොකුණු රමණීය අල්පමාත්‍ර වේ. වැලිදු යම් ගොඩවළ තැන්, නදීදුර්ග, කණු කටු ගැවසීගත් තැන් හා පර්වත විෂමස්ථාන ඇත් ද, මෙය ම බහුතර වේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ච්‍යුත වූවාහු මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති. ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද, ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 19—21.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ච්‍යුත වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මිනිසත් බැවින් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 22—24.

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ච්‍යුත වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 25—27

... මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ච්‍යුත වූවාහු මනුෂ්‍යයන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. යම් සත්ත්ව කෙනෙක් දෙවියන් කෙරෙන් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද .... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද .... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, තෙල සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 28—30

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ නිරයා චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 31—33.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා, යෙ නිරයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ නිරයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 34—36.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 37—39.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ තිරච්ඡානයොනියා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 40—42.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙත්තිවිසයා චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ පෙත්තිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

1. 16. 4. 43—45.

-පෙ- එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අප්පකා තෙ සත්තා යෙ පෙත්තිවිසයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති. අථ ඛො එතෙව සත්තා බහුතරා යෙ පෙත්තිවිසයා චුතා නිරයෙ පච්චාජායන්ති -පෙ- තිරච්ඡානයොනියා පච්චාජායන්ති. -පෙ- පෙත්තිවිසයෙ පච්චාජායන්ති.

[ජම්බුදීපපෙය්‍යාලො නිට්ඨිතො]

වග්ගො චතුත්ථො.

1. 16. 4. 28—30.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිරයෙන් ච්‍යුත වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිරයෙන් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද .... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, ඔවුහු සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 31—33.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිරයෙන් ච්‍යුත වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් නිරයෙන් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි ම උපදිත් ද ... තිරිසන්යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, ඔවුහු සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 34—36.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොනින් ච්‍යුත වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොනින් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන් යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, ඔවුහු සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 37—39.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොනින් ච්‍යුත වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් තිරිසන්යොනින් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන් යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, ඔවුහු සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙති.

1. 16. 4. 40—42.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ච්‍යුත වූවාහු මිනිසුන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන් යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, ඔවුහු සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

1. 16. 4. 43—45.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ච්‍යුත වූවාහු දෙවියන් කෙරෙහි උපදිත් ද, ඒ සත්ත්වයෝ අල්ප වෙති. වැලිදු යම් සත්ත්ව කෙනෙක් ප්‍රෙතවිෂයෙන් ච්‍යුත වූවාහු නිරයෙහි උපදිත් ද ... තිරිසන් යොන්හි උපදිත් ද ... ප්‍රෙතවිෂයෙහි උපදිත් ද, ඔවුහු සත්ත්වයෝ ම බහුතර වෙත්.

[ජම්බුද්වීප පෙය්‍යාලය නිමි.]

සතරවන වග යි.

1. 16. 5. 1—16.

අඩ්ඪමිදං භික්ඛවෙ ලාභානං යදිදං ආරඤ්ඤකත්තං[1] - පිණ්ඩපාතිකත්තං - පංසුකූලිකත්තං - තෙචීවරිකත්තං - ධම්මකථිකත්තං - විනයධරත්තං[2] - බාහුසච්චං - ථාවරෙය්‍යං - ආකප්පසම්පදා - පරිවාරසම්පදා - මහාපරිවාරතා - කොලපුත්ති - වණ්ණපොක්ඛරතා - කල්‍යාණවාක්කරණතා - අප්පිච්ඡතා - අප්පාබාධතාති.

(සොළසපසාදකර ධම්මා නිට්ඨිතා.)

වග්ගො පඤ්චමො.

[අච්ඡරාසඞ්ඝාතවග්ගො*]

1. 16. 6. 1.

අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඨමං ඣානං[3] භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සත්ථුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදො යෙ නං බහුලීකරොන්ති

1. 16. 6. 2—8.

අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි චෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු දුතියං ඣානං[4] භාවෙති, -පෙ- තතියං ඣානං[5] භාවෙති, - චතුත්ථං ඣානං[6] භාවෙති - මෙත්තං චෙතොවිමුත්තිං භාවෙති, - කරුණං චෙතොවිමුත්තිං භාවෙති, - මුදිතං චෙතොවිමුත්තිං භාවෙති, - උපෙක්ඛං චෙතොවිමුත්තිං භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සත්ථුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදො, යෙ නං බහුලීකරොන්ති.

1. 16. 6. 9—12.

-පෙ- කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, -පෙ- වෙදනාසු වෙදනානුපස්සී විහරති, -පෙ- චිත්තෙ චිත්තානුපස්සී විහරති, -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං =

1. ආරඤ්ඤිකත්තං - මඡසං. 2. විනයධරත්තං - සයා, PTS
3. පඨමජ්ඣානං - සීමු. 4. දුතියජ්ඣානං - සීමු.
5. තතියජ්ඣානං - සීමු. 6. චතුත්ථජ්ඣානං - සීමු. 7. විරියං - මඡසං.
* ඣානවග්ගො - PTS

1. 16. 5. 1—16.

මහණෙනි, යම් ආරණ්‍යක බවෙක් වේ ද, ... පිණ්ඩපාතික බවෙක් වේ ද, ... පංසුකූලික බවෙක් වේ ද, ... තෙචීවරික බවෙක් වේ ද, ... ධර්මකථික බවෙක් වේ ද, ... විනයධර බවෙක් වේ ද, ... බහුශ්‍රැත බවෙක් වේ ද, ... ස්ථාවරප්‍රාඥ බවෙක් වේ ද, ... ආකල්පසම්පත්තියෙක් වේ ද, ... පරිවාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, ... මහපිරිවර ඇති බවෙක් වේ ද, ... කුලපුත් බවෙක් වේ ද, ... රූපසම්පන්න බවෙක් වේ ද, ... බස්කමිහි මියුරු හඬ ඇති බවෙක් වේ ද, ... අල්පේච්ඡ බවෙක් වේ ද, ... ආරොග්‍යසම්පත්තියෙක් වේ ද, මේය ලාභයන් අතුරෙහි ඒකාන්ත ලාභය වේ.

[සොළොස්ප්‍රසාදකරධර්ම නිමි]

පස්වන වග යි.

[අච්ඡරාසඞ්ඝාත වර්ගය]

1. 16. 6. 1.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ ඇඟිලි පොළන පමණ කලෙකුදු ප්‍රථමධ්‍යානය වඩා නම්, මහණෙනි, මේ මහණ නො හළ දැහැන් ඇතිව වසතියි කියනු ලැබේ. ශාස්තෲශාසනය කරන්නේ (ශාස්තෲන් වහන්සේගේ) අවවාදය පිළිපදනේ රට වැසියාගේ (සවිපාක හෙයින්) නො සිස් වූ පිණ්ඩපාතය වළඳතියි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථා ය.

1. 16. 6. 2—8.

මහණෙනි, ඉදින් මහණ අසුරු ගසන පමණ කලෙකුදු ද්විතීයධ්‍යානය වඩා නම්, ... තෘතීයධ්‍යානය වඩා නම්, ... චතුර්ථධ්‍යානය වඩා නම්, ... (අර්පණාප්‍රාප්ත වූ) මෛත්‍රීචිත්තවිමුක්තිය වඩා නම්, ... කරුණාචිත්තවිමුක්තිය වඩා නම්, ... මුදිතාචිත්තවිමුක්තිය වඩා නම්, ... උපෙක්ෂාචිත්තවිමුක්තිය වඩා නම්, ... මහණෙනි මේ මහණ නොහළ දැහැන් ඇතිව වසතියි කියනු ලැබේ. ශාස්තෲශාසනය කරන්නේ අවවාදය පිළිපදනේ රට වැසියාගේ (සවිපාක හෙයින්) නොසිස් වූ පිණ්ඩපාතය වළඳතියි කියනු ලැබේ. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථා ය.

1. 16. 6. 9—12.

.... (අටලොස් වැදෑරුම්) කයෙහි කය අනුව දක්නේ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, සම්‍යක්ප්‍රඥ ඇත්තේ, සමෘතිමත් වූයේ, (කායසඞ්ඛ්‍යාත) ලෙව්හි (පඤ්චකාමගුණිකතෘෂ්ණාව වූ) දළ ලෝභය ද (ප්‍රතිඝසම්ප්‍රයුක්ත) දෞර්මනස ද දුරු කොට වෙසේ ද, ... (නවවිධ වේදනාවන්හි) වේදනාව අනුව දක්නේ වෙසේ ද, ... (ෂොඩශ ප්‍රභෙද) චිත්තයෙහි, ... (පඤ්චනීවරණාදි) ධර්මයන්හි ධර්මය අනුව දක්නේ, කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ, සම්‍යක්ප්‍රඥ ඇත්තේ, සමෘතිමත් වූයේ, ලෙව්හි අභිධ්‍යාව හා දෞර්මනස දුරලා වෙසේ ද ...

1. 16. 6. 13—16.

-පෙ- අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති, විරියං[1] ආරභති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරභති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරභති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති. -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඨිතියා අසම්මොසාය භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිපූරියා ඡන්දං ජනෙති, වායමති, විරියං ආරභති, චිත්තං පග්ගණ්හාති, පදහති -පෙ-

1. 16. 6. 17--20.

-පෙ- ඡන්ද සමාධි පධානසඞ්ඛාර-සමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති, -පෙ- විරිය සමාධි, -පෙ- චිත්තසමාධි, -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඞ්ඛාර සමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. -පෙ-

1. 16. 6. 21-25.

-පෙ- සද්ධින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- විරියින්ද්‍රියං[2] භාවෙති, -පෙ- සතින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- සමාධින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤින්ද්‍රියං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 26—30

-පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති -පෙ- විරියබලං[1] භාවෙති -පෙ- සතිබලං භාවෙති -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 31—37.

-පෙ- සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, -පෙ- ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, -පෙ- විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, -පෙ- පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, -පෙ- පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, -පෙ- සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, -පෙ- උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 38—45.

-පෙ- සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති, -පෙ- සම්මාසඞ්කප්පං භාවෙති, -පෙ- සම්මාවාචං භාවෙති, -පෙ- සම්මාකම්මන්තං භාවෙති, -පෙ- සම්මාආජීවං භාවෙති, -පෙ- සම්මාවායාමං භාවෙති, -පෙ- සම්මාසතිං භාවෙති, -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති -පෙ-

1. විරියං - මජසං. 2. විරියින්ද්‍රියං - මජසං.

1. 16. 6. 13—16

නූපන් ලොභාදි ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ අනුත්පාදය පිණිස (කර්තු-කාම්‍යතා) කුශලච්ඡන්දය උපදවා ද, ... මයම්හි යෙදේ ද කායික චෛතසික වීර්‍ය්‍ය අරඹා ද, සහජාතවීර්‍ය්‍යයෙන් සිත තගා තබා ද, ප්‍රධන් වීර්‍ය්‍ය කෙරේ ද, උපන් ලාමක අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස කුශලච්ඡන්දය උපදවා ද, ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා තබා ද, ප්‍රධන් වීර්‍ය්‍ය කෙරේ ද, ... නූපන් කුශල ධර්මයන්ගේ උත්පාදය පිණිස ඡන්දය දනවා ද, ව්‍යායාම කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා තබා ද, ප්‍රධන් වීර්‍ය්‍ය කෙරේ ද ... උපන් කුශලධර්මයන්ගේ ස්ථිතිය පිණිස නො නස්නා පිණිස, භූයස්භාවය පිණිස, විපුල බව පිණිස, වැඩීම පිණිස, පිරිපුන් බව පිණිස ඡන්දය දනවා ද, වෑයම් කෙරේ ද, වැර අරඹා ද, සිත නගා තබා ද ප්‍රධන් වීර්‍ය්‍ය කෙරේ ද- ...

1. 16. 6. 17—20

... කත්තුකාම්‍යතාඡන්දය පැවති සමාධිය හා චතුකිච්චසාධක ප්‍රධාන සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ ඍද්ධිපාදය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍ය ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා, ... චිත්තය ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා, ... විමංසා ව ඇසිරි කොට පැවති සමාධිය හා ප්‍රධාන සංස්කාරයන්ගෙන් සමන්විත වූ ඍද්ධිපාදය වඩා ද ...

1. 16. 6. 21 25

... ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රියය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍යෙන්ද්‍රියය වඩා ද, ... ස්මෘතීන්ද්‍රියය වඩා ද, ... සමාධීන්ද්‍රියය වඩා ද, ... ප්‍රඥෙන්ද්‍රියය වඩා ද ...

1. 16. 6. 26—30

... ශ්‍රද්ධාබලය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍යබලය වඩා ද, ... ස්මෘතිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද ...

1. 16. 6. 31—37

... ස්මෘතිසම්බොධ්‍යඞ්ගය වඩා ද, ... ධර්මවිචයසම්බොධ්‍යඞ්ගය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍යසම්බොධ්‍යඞ්ගය වඩා ද, ... ප්‍රීතිසම්බොධ්‍යඞ්ගය වඩා ද, ... ප්‍රශ්‍රබ්ධි-සම්බොධ්‍යඞ්ගය වඩා ද, ... සමාධිසම්බොධ්‍යඞ්ගය වඩා ද ... උපෙක්ෂා සම්බො-ධ්‍යඞ්ගය වඩා ද ...

1. 16. 6. 38—45

... සම්‍යග්දෘෂ්ටිය වඩා ද, ... සම්‍යක්සංකල්පය වඩා ද, ... සම්‍යග්-වචනය වඩා ද, ... සම්‍යක්කර්මාන්තය වඩා ද, ... සම්‍යක්ආජීවය වඩා ද, ... සම්‍යග්ව්‍යායාමය වඩා ද, ... සම්‍යක්ස්මෘතිය වඩා ද, ... සම්‍යක්-සමාධිය වඩා ද ...

1. 16. 6. 46—53.

-පෙ- අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති. -පෙ- අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති. -පෙ- අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති. -පෙ- අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති. අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති නීලානි නීලවණ්ණානි නීලනිදස්සනානි නීලනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති. -පෙ- අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පීතානි පීතවණ්ණානි පීතනිදස්සනානි පීතනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති. -පෙ- අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති ලොහිතකානි ලොහිතකවණ්ණානි ලොහිතකනිදස්සනානි ලොහිතකනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති -පෙ- අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති ඔදාතානි ඔදාතවණ්ණානි ඔදාතනිදස්සනානි ඔදාතනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති එවං සඤ්ඤී හොති -පෙ-

1. 16. 6., 54—61.

-පෙ- රූපී රූපානි පස්සති -පෙ- අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති. -පෙ- සුභන්තෙව අධිමුත්තො හොති. -පෙ- සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ- සබ්බසො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං උපසම්පජ්ජ විහරති. -පෙ-

1. 16. 6. 62—72.

-පෙ- පථවීකසිණං භාවෙති, -පෙ- ආපොකසිණං භාවෙති, -පෙ- තෙජොකසිණං භාවෙති, -පෙ- වායොකසිණං භාවෙති, -පෙ- නීලකසිණං භාවෙති, -පෙ- පීතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ලොහිතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ඔදාතකසිණං භාවෙති, -පෙ- ආකාසකසිණං භාවෙති, -පෙ- විඤ්ඤාණකසිණං භාවෙති, -පෙ- ආලොකකසිණං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 46—53

... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූප සංඥ ඇත්තේ නො වැඩූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ (නිමිත්තරූපයන්) මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද සුවර්ණ දුර්වර්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ පරිත්ත වූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේ ය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූප සංඥ ඇත්තේ වඩනා ලද හෙයින් අප්‍රමාණ වූ සුවර්ණ දුර්වර්ණ වූ බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ නිල් වූ, නිල්වන් වූ, අසම්භින්න නීලවර්ණ ඇති, නීලාවභාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙ බඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ පීත (කහ) වූ පීතවර්ණ වූ අසම්භින්න පීතවර්ණ ඇති පීතාවභාස ඇති බාහිර රූපයන් දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ රතු වූ රතුපැහැ ඇති නොමුසු රතු පැහැ ඇති රත්පැහැයෙන් බබලන බැහැරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මි යන මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද, ... එකෙක් අධ්‍යාත්මයෙහි රූපසංඥ ඇත්තේ සුදු වූ සුදු පැහැ ඇති, නොමුසු සුදු පැහැ ඇති, සුදුපැහැයෙන් බබලන බැහැරි රූ දක්නේය; ඒ රූපයන් මැඩ දන්මි, දක්මැ'යි මෙබඳු සංඥ ඇත්තේ වේ ද ...

1. 16. 6. 54—61

... (නීලකසිණාදි වශයෙන් උපන්) රූපධ්‍යාන ඇත්තේ (ධ්‍යානචක්ෂුසින්) රූපයන් දක්නේ ද, ... අධ්‍යාත්මයෙහි අරූපසංඥ ඇත්තේ බැහැරි රූ දක්නේ ද, ... ශුභයයි ම ගෙණ ඇලුනේ වේ ද, ... සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපාවචර-ධ්‍යාන සංඥවන් ඉක්මවීමෙන්, (දශවිධ) ප්‍රතිඝසංඥවන්ගේ අස්තගමයෙන්, (සිවුසාළිස් වැදෑරුම්) නානාත්වසංඥවන් මෙනෙහි නොකිරීමෙන්, 'ආකාශය අනන්තය'යි ආකාශානන්ත්‍යායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානන්ත්‍යායතනය ඉක්මවා 'විඥනය අනන්තය'යි විඥනානන්ත්‍යායත-නයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සර්වප්‍රකාරයෙන් විඥනානන්ත්‍යායතනය ඉක්මවා 'කිසිත් නැතැ'යි ආකිඤ්චන්‍යායතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකිඤ්චන්‍යායතනය ඉක්මවා නෛවසංඥනාසංඥයතනයට පැමිණ වෙසේ ද, ... සර්වප්‍රකාරයෙන් නෛවසංඥනාසංඥයතනය ඉක්මවා සංඥවෙදයිත නිරොධයට පැමිණ වෙසේ ද ...

1. 16. 6. 62—72

... පඨවිකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආපොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... තෙජොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... වායොකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... නීලකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... පීත කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ලොහිතකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ඔදාතකසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආකාශ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... විඤ්ඤාණ කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ... ආලොක කසිණ ධ්‍යානය වඩා ද, ...

1. 16. 6. 73—82.

-පෙ- අසුභසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- මරණසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- ආහාරෙ පටිකූලසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤං[1] භාවෙති, -පෙ- අනිච්චසඤ්ඤං භාවෙති, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- දුක්ඛෙ අනත්තසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- පහානසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- විරාගසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- නිරොධසඤ්ඤං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 83—92.

-පෙ- අනිච්චසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- අනත්තසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- මරණසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- ආහාරෙ පටිකූලසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- අට්ඨිකසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- පුළවකසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- විනීලකසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- විච්ඡිද්දකසඤ්ඤං භාවෙති, -පෙ- උද්ධුමාතකසඤ්ඤං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 93—102.

-පෙ- බුද්ධානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- ධම්මානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සඞ්ඝානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- සීලානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- චාගානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- දෙවතානුස්සතිං භාවෙති, -පෙ- ආනාපානසතිං භාවෙති, -පෙ- මරණසතිං භාවෙති, -පෙ- කායගතාසතිං භාවෙති, -පෙ- උපසමානුස්සතිං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 103—142.

-පෙ- පඨමජ්ඣානසහගතං සද්ධින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- විරියින්ද්‍රියං[2] භාවෙති, -පෙ- සතින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- සමාධින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති, -පෙ- විරියබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති. දුතියජ්ඣානසහගතං -පෙ- තතියජ්ඣානසහගතං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානසහගතං පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

1. 16. 6. 143—182.

-පෙ- මෙත්තාසහගතං -පෙ- කරුණාසහගතං -පෙ- මුදිතාසහගතං -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතං සද්ධින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- විරියින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- සතින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- සමාධින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤින්ද්‍රියං භාවෙති, -පෙ- සද්ධාබලං භාවෙති, -පෙ- විරියබලං භාවෙති, -පෙ- සතිබලං භාවෙති, -පෙ- සමාධිබලං භාවෙති, -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අරිත්තජ්ඣානො විහරති, සත්ථුසාසනකරො ඔවාදපතිකරො අමොඝං රට්ඨපිණ්ඩං භුඤ්ජති. කො පන වාදො යෙ නං බහුලීකරොන්තීති.

වග්ගො ඡට්ඨො

(අච්ඡරාසඞ්ඝාතවග්ගෙ පෙය්‍යාලමුඛෙන නිද්දිට්ඨානි හොන්ති ද්වාසීතාධික සුත්තසතං ?)

---

1. අනභිරතිසඤ්ඤං - ම. ඡ. සං. 2. විරියින්ද්‍රියං - මඡසං

1. 16 6. 73–82

... අශුභ සංඥාව වඩා ද, ... මරණ සංඥාව වඩා ද, ...ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූල සංඥාව වඩා ද, ... සියලුම (ත්‍රෛධාතුක) ලොකයෙහි අනභිරත සංඥාව වඩා ද, ... අනිත්‍යසංඥාව වඩා ද, ... අනිත්‍ය (වූ පඤ්චස්කන්ධ) යෙහි දුඃඛ සංඥාව වඩා ද, ... දුඃඛ (වූ පඤ්චස්කන්ධ) යෙහි අනාත්ම සංඥාව වඩා ද, ... (පඤ්චවිධ) ප්‍රහාණ සංඥාව වඩා ද, ... (පඤ්චවිධ) විරාග සංඥාව වඩා ද, ... (සංස්කාරයන්හි) නිරොධ සංඥාව වඩා ද ...

1. 16. 6. 83—92

... අනිත්‍ය සංඥාව වඩා ද, ... අනාත්ම සංඥාව වඩා ද,... මරණ සංඥාව වඩා ද, ... ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූල සංඥාව වඩා ද, .. සර්වප්‍රකාරයෙන් ලොක-යෙහි අනභිරතසංඥාව වඩා ද, ... අස්ථිකසංඥාව වඩා ද, ... පුලවක සංඥාව වඩා ද, ... විනීලකසංඥාව වඩා ද, ... විච්ඡිද්‍රක සංඥාව වඩා ද, ... උද්ධුමාතක සංඥාව වඩා ද ...

1. 16. 6. 93—102.

... බුද්ධානුස්මෘතිය වඩා ද, ... ධර්මානුස්මෘතිය වඩා ද, ... සඞ්ඝානුස්මෘතිය වඩා ද, ... ශීලානුස්මෘතිය වඩා ද, ... ත්‍යාගානුස්මෘතිය වඩා ද, ... දෙවතානු-ස්මෘතිය වඩා ද, ... ආනාපානස්මෘතිය වඩා ද, ... මරණස්මෘතිය වඩා ද, ... කායගතාස්මෘතිය වඩා ද, ... උපශමානුස්මෘතිය වඩා ද, ...

1. 16. 6 103— 142

... ප්‍රථමධ්‍යාන සහගත වූ ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍යෙන්ද්‍රිය ය වඩා ද,... ස්මෘතීන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... සමාධීන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... ප්‍රඥෙන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... ශ්‍රද්ධාබලය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍යබලය වඩා ද, ... ස්මෘතිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද, ... ද්විතීයධ්‍යානසහගත වූ, ... තෘතීයධ්‍යානසහ-ගත වූ, ... චතුර්ථධ්‍යානසහගත වූ, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද

1. 16. 6. 143—182.

... මෛත්‍රීසහගත වූ, ... කරුණාසහගත වූ, ... මුදිතාසහගතවූ, ... උපෙක්ෂාසහගත වූ, ... ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය ය වඩා ද, ... වීර්‍ය්‍යෙන්ද්‍රියය වඩා ද, ... ස්මෘතීන්ද්‍රියය වඩා ද, ... සමාධීන්ද්‍රියය වඩා ද, ... ප්‍රඥෙන්ද්‍රියය වඩා ද, ... ශ්‍රද්ධා-බලය වඩා ද, වීර්‍ය්‍යබලය වඩා ද, ... ස්මෘතිබලය වඩා ද, ... සමාධිබලය වඩා ද, ... ප්‍රඥාබලය වඩා ද, මහණෙනි, මේ මහණ නො හළ ධ්‍යාන් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ. ශාස්තෘශාසනකර වූයේ, ඔවා පිළිගෙණ කරන්නේ නො සිස් වූ රටපිණ්ඩය වළඳයි. යම් කෙනෙක් එය බහුල වශයෙන් කෙරෙත් නම් කවර කථාය.

සවන වගයි.

(අච්ඡරාසඞ්ඝාත වර්ගයෙහි පෙය්‍යාලමුඛයෙන් දක්වන ලද සූත්‍ර සඞ්ඛ්‍යාව එක්සිය දෙ අසූවකි ?)

[කායගතාසතිවග්ගො]

1. 16. 7. 1.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ මහාසමුද්දො චෙතසා ඵුටො, අන්තොගධා තස්ස කුන්නදියො යා කාචි සමුද්දඞ්ගමා. එවමෙව බො[1] භික්ඛවෙ යස්ස කස්සචි කායගතාසති භාවිතා බහුලීකතා, අන්තොගධා තස්ස කුසලා ධම්මා, යෙ කෙචි විජ්ජාභාගියා.[2]

1. 16. 7. 2—8.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො මහතො සංවෙගාය සංවත්තති, -පෙ- මහතො අත්ථාය සංවත්තති, -පෙ- මහතො යොගක්ඛෙමාය සංවත්තති, -පෙ- සතිසම්පජඤ්ඤාය සංවත්තති, -පෙ- ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවත්තති, -පෙ- දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති, -පෙ- විජ්ජාවිමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය, සංවත්තති. කතමො එකධම්මො: කායගතාසති. අයං බො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො මහතො සංවෙගාය සංවත්තති, මහතො අත්ථාය සංවත්තති, මහතො යොගක්ඛෙමාය සංවත්තති, සතිසම්පජඤ්ඤාය සංවත්තති, ඤාණදස්සනපටිලාභාය සංවත්තති, දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය සංවත්තති, විජ්ජාවිමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තතීති.

1. 16. 7. 9—12

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ කායොපි පස්සම්භති, -පෙ- චිත්තම්පි පස්සම්භති, -පෙ- විතක්කවිචාරාපි වූපසම්මන්ති, -පෙ- කෙවලාපි විජ්ජාභාගියා ධම්මා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාසතියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ කායොපි පස්සම්භති, චිත්තම්පි පස්සම්භති, විතක්කවිචාරාපි වූපසම්මන්ති, කෙවලාපි විජ්ජාභාගියා ධම්මා භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති.[3]

1. 16. 7. 13.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පහීයන්ති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාසතියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අනුප්පන්නා චෙව අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච අකුසලා ධම්මා පහීයන්ති.

1. 16. 7. 14.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාසතියා. ඉමස්මිං බො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අනුප්පන්නා චෙව කුසලා ධම්මා උප්පජ්ජන්ති, උප්පන්නා ච කුසලා ධම්මා භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තන්ති.

---

1. එවමෙව - මජසං. 2. විජ්ජාභාගියාති - මජසං. 3. ගච්ඡන්තීති - මජසං.

[කායගතාසති වර්ගය]

1. 16. 7. 1.

මහණෙනි, යම් කිසිවකු විසින් මහසමුද්‍ර සිතින් පහස්නා ලද්දේ නම්, මහමුහුදට ගලා බස්නා යම් කිසි කුඩා නදීහු වෙත් ද, ඔහු එයට ඇතුළත් වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසිවකු විසින් කායගියාසි (කායගතාසතිය) වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ වේ ද, අෂ්ටවිද්‍යා භජනය කරණ යම් කිසි කුශල ධර්මයෝ වෙත් නම්, ඔහු එයට (කායගතාසතියට) ඇතුළත් වෙති.

1. 16. 7. 2—8.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් වූ සංවේගය පිණිස පවත්නේය...මහත් වූ අර්ථය (සතරමග) පිණිස පවත්නේය...මහත් වූ යොගක්ෂෙමය (සතර ශ්‍රාමණ්‍යඵල) පිණිස පවත්නේය සමෘතිය හා සම්‍යක්ප්‍රඥාව පිණිස පවත්නේය...ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය (දිව්‍යස් නුවණ) පිණිස පවත්නේය. ඉහාත්මභාවසුඛ විහරණය පිණිස පවත්නේය. විද්‍යා - විමුක්තිඵල (මාර්ගප්‍රඥා - සම්ප්‍රයුක්තධර්ම - අර්හත්ඵල) ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කිරීම පිණිස පවත්නේය කවර එක ම ධර්මයෙක යත්: කායගතාසතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ මහත් සංවේගය පිණිස පවත්නේය....මහත් අර්ථය පිණිස පවත්නේය... මහත් යොගක්ෂෙමය පිණිස පවත්නේය...සමෘතිය හා සම්‍යක් ප්‍රඥාව පිණිස පවත්නේය...ඥානදර්ශනප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේය...දෘෂ්ටධර්මසුඛ විහරණය පිණිස පවත්නේය...විද්‍යා - විමුක්ති - ඵල ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස පවත්නේය.

1. 16. 7. 9—12.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි කය ද (නාම - කරජ දෙකාය) සන්හිඳෙයි...සිත ද සන්හිඳෙයි...විතර්ක විචාරයෝ ද සන්හිඳෙත්...සියලු විද්‍යාභාගීය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩූ කල්හි යත්: කායගතාසතිය යි මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි කය ද සන්හිඳෙයි. සිත ද සන්හිඳෙයි. විතර්කවිචාරයෝ ද සන්හිඳෙත්. සියලු විද්‍යාභාගීය ධර්මයෝ ද භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත්.

1. 16. 7. 13.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නූපන් අකුශලධර්මයෝ ද නූපදිත්. උපන් අකුශලධර්මයෝ ද ප්‍රහීණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩූ කල්හි යත්: කායගියාසිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි නූපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ නූපදිත්. උපන්නා වූ ද අකුශලධර්මයෝ ප්‍රහීණ වෙත්.

1. 16 7. 14.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ උපදිත්. උපන්නා වූ කුශලධර්මයෝ ද භූයස්භාවය පිණිස විපුල බව පිණිස පවත්නාහ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩූ කල්හිය යත්: කායගියාසි (වැඩූ කල්හි) යි. මහණෙනි, මේ එක් ධර්මය වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් කළකල්හි නූපන්නා වූ ද කුශලධර්මයෝ බොහෝ බව පිණිස විපුල බව පිණිස පවත්නාහ.

1. 16. 7. 15—19.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අවිජ්ජා පහීයති, -පෙ- විජ්ජා උප්පජ්ජති. -පෙ- අස්මිමානො පහීයති, -පෙ- අනුසයා සමුග්ඝාතං ගච්ඡන්ති, -පෙ- සඤ්ඤොජනා පහීයන්ති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාය සතියා. ඉමස්මිං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අවිජ්ජා පහීයති, විජ්ජා උප්පජ්ජති. අස්මිමානො පහීයති, අනුසයා සමුග්ඝාතං ගච්ඡන්ති, සඤ්ඤොජනා පහීයන්ති.[1]

1. 16. 7. 20—21.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො පඤ්ඤාපභෙදාය සංවත්තති, -පෙ- අනුපාදා පරිනිබ්බාණාය සංවත්තති, කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො පඤ්ඤාපභෙදාය සංවත්තති, අනුපාදා පරිනිබ්බාණාය සංවත්තති.[2]

1. 16. 7. 22—24.

එකධම්මෙ භික්ඛවෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අනෙකධාතුපටිවෙධො හොති, -පෙ- නානාධාතුපටිවෙධො හොති, -පෙ- අනෙකධාතුපටිසම්භිදා හොති. කතමස්මිං එකධම්මෙ: කායගතාය[3] සතියා. ඉමස්මිං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මෙ භාවිතෙ බහුලීකතෙ අනෙකධාතුපටිවෙධො හොති, නානාධාතුපටිවෙධො හොති, අනෙකධාතුපටිසම්භිදා හොති.[4]

1. 16. 7. 25—28.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, -පෙ- සකදාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, -පෙ- අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති -පෙ- අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති. කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, සකදාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති, අරහත්තඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තති.

---

1. පහීයන්තීති-මජ්ඣසං 2. සංවත්තන්තීති-මජ්ඣසං 3. කායගතා සතියා-සීමු.
4. හොන්තීති-මජ්ඣසං.

1. 16. 7. 15—19.

මහණෙනි, මේ එක්ම ධර්මය වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් (පුරුදු) කළ කල්හි (අටතන්හි බොල්අඳුරු කරණ) අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ වේ.... (අර්හත්මාර්ගඥාන) විද්‍යාව උපදනීය... (නවවිධ) අස්මිමානය ප්‍රහීණ වේ ... (සප්ත) අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්... (දශ)සංයෝජනයෝ ප්‍රහීණ වෙත්. කවර එක් ධර්මයක් වැඩූ කල්හිය යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩූ කල්හි අවිද්‍යාව ප්‍රහීණ වේ. විද්‍යාව උපදනීය. අස්මිමානය ප්‍රහීණ වේ. අනුශයයෝ නැස්මට යෙත්. සංයෝජනයෝ ප්‍රහීණ වෙත්.

1. 16. 7. 20—21.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥා ප්‍රභේදය පිණිස පවත්නේ ය ... අනුපාද පරිනිර්වාණය පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයෙක යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩනා ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලදදේ ප්‍රඥාප්‍රභේදය පිණිස පවත්නේ ය. අනුපාද පරිනිර්වාණය පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7 22—24.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයක් වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් පුරුදු කළ කල්හි අනෙක (අටළොස්) ධාතූන්ගේ (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වෙයි. ... (අටළොස්) ධාතූන්ගේ නානාභාවයෙන් (ලක්ෂණ) ප්‍රතිවේධය වේ ... අනෙක (අටළොස්) ධාතූන්ගේ ප්‍රතිසම්භිදා ඥානය වේ. කවර එක් ධර්මයක් වැඩූකල්හි යත්: කාගියාසීය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වැඩූ කල්හි බහුල වශයෙන් කළ කල්හි අනෙක ධාතූන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. නානාධාතූන්ගේ ප්‍රතිවේධය වේ. අනෙක ධාතූන්ගේ ප්‍රතිසම්භිදා ඥානය වේ.

1. 16. 7. 25—28.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ සෝවන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... සෙදගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේය ... අනගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය ... රහත්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. කවර එක් ධර්මයක යත්: කාගියාසී ය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ සෝවන්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. සෙදගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. අනගැමිපල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය. රහත්පල පසක් කිරීම පිණිස පවත්නේ ය.

1. 16. 7. 29--44.

එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො බහුලීකතො පඤ්ඤාපටිලාභාය සංවත්තති, -පෙ- පඤ්ඤාවුද්ධියා සංවත්තති, -පෙ- පඤ්ඤාවෙපුල්ලාය සංවත්තති, මහාපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- පුථුපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- විපුලපඤ්ඤතාය සංවත්තති-පෙ- ගම්භීරපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- අසාමන්තපඤ්ඤතාය[1] සංවත්තති, -පෙ- භූරිපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- පඤ්ඤාබාහුල්ලාය සංවත්තති, -පෙ- සීඝපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- ලහුපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- හාසුපඤ්ඤතාය[2] සංවත්තති, -පෙ- ජවනපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- තික්ඛපඤ්ඤතාය සංවත්තති, -පෙ- නිබ්බෙධිකපඤ්ඤතාය සංවත්තති. කතමො එකධම්මො: කායගතා සති. අයං ඛො භික්ඛවෙ එකධම්මො භාවිතො බහුලීකතො පඤ්ඤාපටිලාභාය සංවත්තති, පඤ්ඤාවුද්ධියා සංවත්තති, පඤ්ඤාවෙපුල්ලාය සංවත්තති, මහාපඤ්ඤතාය සංවත්තති, පුථුපඤ්ඤතාය සංවත්තති, විපුලපඤ්ඤතාය සංවත්තති, ගම්භීරපඤ්ඤතාය සංවත්තති, අසාමන්තපඤ්ඤතාය සංවත්තති, භූරිපඤ්ඤතාය සංවත්තති, පඤ්ඤාබාහුල්ලාය සංවත්තති, සීඝපඤ්ඤතාය සංවත්තති, ලහුපඤ්ඤතාය සංවත්තති, හාසුපඤ්ඤතාය සංවත්තති, ජවනපඤ්ඤතාය සංවත්තති, තික්ඛපඤ්ඤතාය සංවත්තති, නිබ්බෙධිකපඤ්ඤතාය සංවත්තති.[3]

[කායගතාසති] වග්ගො සත්තමො.

[අමතවග්ගො]

1. 16. 8. 1—8.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ න පරිභුඤ්ජන්ති, යෙ කායගතාසතිං න පරිභුඤ්ජන්ති.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ පරිභුඤ්ජන්ති, යෙ කායගතාසතිං පරිභුඤ්ජන්ති.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිභුත්තං, යෙසං කායගතාසති අපරිභුත්තා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිභුත්තං, යෙසං කායගතාසති පරිභුත්තා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිහීනං, යෙසං කායගතාසති පරිහීනා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිහීනං, යෙසං කායගතාසති අපරිහීනා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ විරද්ධං, යෙසං කායගතාසති විරද්ධා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ ආරද්ධං, යෙසං කායගතාසති ආරද්ධා.

---

1. අසම්භප්පඤ්ඤතාය-සෘ ධාං - අසම්භපඤ්ඤතාය, සාඑවි.
හාස පඤ්ඤතාය - මජසං. 3. සංවත්තතීති-මජසං.

1. 16. 7. 29 - 44.

මහණෙනි, එක් ම ධර්මයෙක් වඩන ලද්දේ, බහුල වශයෙන් කරණ ලද්දේ ප්‍රඥාප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥාවගේ වැඩීම පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥාවගේ විපුල බව පිණිස පවත්නේය ... මහාප්‍රාඥ බව පිණිස පවත්නේය ... (සකන්ධාදිනානාධර්මයන්හි) පෘථක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ... විපුල ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... ගාම්භීර ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (රාගාදිකෙලෙස් මඩනා) භූරි ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... ප්‍රඥාබාහුල්‍යය පිණිස පවත්නේය... ශීඝ්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය...(යුහුව සිල්පුරණ) ක්‍ෂිප්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (තුෂ්ටිබහුලව ශීලාදිය පුරණ) හාසුප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සකන්ධායතනාදියෙහි දුවන) ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (කෙලෙස් සිදීමෙහි) තීක්‍ෂණප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය ... (සංසකාරයන්හි කලකිරුවන) නිර්වේදික ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. කවර එක් ධර්මයෙක යත්: කායගතාසතිය යි. මහණෙනි, මේ එක් ම ධර්මය වඩන ලද්දේ බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දේ ප්‍රඥාවගේ ප්‍රතිලාභය පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥාවගේ වෘද්ධිය පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥාවගේ විපුලබවය පිණිස පවත්නේය. මහාප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. පෘථක්ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. විපුලප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ගම්භීරප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. අසාමන්‍යප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. භූරිප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ප්‍රඥාබාහුල්‍යය පිණිස පවත්නේය. ශීඝ්‍රප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ක්‍ෂිප්‍ර ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. හාසු ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. ජවනප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. තීක්‍ෂණ ප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය. නිර්වේදිකප්‍රඥ ඇති බව පිණිස පවත්නේය.

සත්වන [කායගතාසති] වගයි.

[අමෘතවර්ගය]

1. 16. 8. 1—8.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් අමෘතසදෘශ කායගතාසතිය පරිභොග ධ්‍යාන-සමාපජ්ජනයෙන් නො කෙරෙද් ද, ඔහු අමෘත සඞ්ඛ්‍යාත නිර්වාණය නො වළඳත්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසතිය පරිභොග කෙරෙත් ද, ඔහු අමෘතය වළඳත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය නො වළඳන ලදු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය නො වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය වළඳන ලදු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය වළඳනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන්ගේ කායගතාසතිය පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමෘතය පිරිහින.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන්ගේ කායගතාසතිය නො පිරිහුනු ද, ඔවුන්ගේ අමෘතය නො පිරිහින,

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය අනධිගමයෙන් වරදනා ලදු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය වරදනා ලදී.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය සැපැයිනි ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය නිෂ්පාදිත වෙයි.

1. 16. 8. 9.—24.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ පමාදිංසු, යෙ කායගතාසතිං පමාදිංසු.

අමතං තෙ භික්ඛවෙ නප්පමාදිංසු, යෙ කායගතාසතිං නප්පමාදිංසු.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පමුට්ඨං, යෙසං කායගතාසති පමුට්ඨා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපමුට්ඨං, යෙසං කායගතාසති අපමුට්ඨා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අනාසෙවිතං, යෙසං කායගතාසති අනාසෙවිතා

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ ආසෙවිතං, යෙසං කායගතාසති ආසෙවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අභාවිතං, යෙසං කායගතාසති අභාවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ භාවිතං, යෙසං කායගතාසති භාවිතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අබහුලීකතං, යෙසං කායගතාසති අබහුලීකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ බහුලීකතං, යෙසං කායගතාසති බහුලීකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අනභිඤ්ඤාතං, යෙසං කායගතාසති අනභිඤ්ඤාතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාතං, යෙසං කායගතාසති අභිඤ්ඤාතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අපරිඤ්ඤාතං, යෙසං කායගතාසති අපරිඤ්ඤාතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාතං, යෙසං කායගතාසති පරිඤ්ඤාතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ අසච්ඡිකතං, යෙසං කායගතාසති අසච්ඡිකතා.

අමතං තෙසං භික්ඛවෙ සච්ඡිකතං, යෙසං කායගතාසති සච්ඡිකතාති.

[අමත] වග්ගො අට්ඨමො.

එකකනිපාතස්ස සුත්තසහස්සං* සමත්තං.

---

* විමංසිතබ්බං.

1. 16. 8. 9—24.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසතිය පමා කෙරෙත් ද, ඔහු අමෘතය පමා කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනෙක් කායගතාසතිය පමා නො කෙරෙත් ද, ඔහු අමෘතය පමා නො කෙරෙත්.

මහණෙනි, යම් කෙනකුනට කායගතාසතිය විසම්මෘත ද, ඔවුනට අමෘතය විසම්මෘත වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුනට කායගතාසතිය විසම්මෘත නො වේ ද, ඔවුනට අමෘතය විසම්මෘත නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය නො සෙවුනා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය සෙවුනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය සෙවුනා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය සෙවුනා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය නො වඩනා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය වඩනා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය වඩන ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය වඩන ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය බහුල වශයෙන් පුරුදු නො කරණ ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය පුරුදු කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය බහුල වශයෙන් පුරුදු කරණ ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය පුරුදු කරණ ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය විශිෂ්ටඥානයෙන් නො දන්නා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය දන්නා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය (භූතපරිඥාවශයෙන්) පිරිසිඳ නොදන්නා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය පිරිසිඳ දන්නා ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය පිරිසිඳ දන්නා ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය පිරිසිඳ දන්නා ලද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය පසක් නො කරණ ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය පසක් කරණ ලද නො වෙයි.

මහණෙනි, යම් කෙනකුන් විසින් කායගතාසතිය පසක් කරණ ලද්දු ද, ඔවුන් විසින් අමෘතය පසක් කරණ ලද වේ යි.

අටවැනි [අමා] වගයි.

ඒකකනිපාතයෙහි සූත්‍රදහස* නිමි.

* විමංසත්ථේය.

2. දුකනිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො

1. වසඤ්ඤපනායිකාවග්ගො

වජ්ජසුත්තං

2. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා **සාවත්ථියං** විහරති ජෙතවනෙ **අනාථපිණ්ඩිකස්ස** ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

ද්වෙමානි භික්ඛවෙ වජ්ජානි. කතමානි ද්වෙ: දිට්ඨධම්මිකඤ්ච වජ්ජං, සම්පරායිකඤ්ච වජ්ජං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දිට්ඨධම්මිකං වජ්ජං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පස්සති චොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙත්වා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙන්තෙ, කසාහිපි තාළෙන්තෙ, වෙත්තෙහිපි තාළෙන්තෙ, අඩ්ඪදණ්ඩකෙහිපි තාළෙන්තෙ, හත්ථම්පි ඡින්දන්තෙ, පාදම්පි ඡින්දන්තෙ, හත්ථපාදම්පි ඡින්දන්තෙ, කණ්ණම්පි ඡින්දන්තෙ, නාසම්පි ඡින්දන්තෙ, කණ්ණනාසම්පි ඡින්දන්තෙ, බිලඞ්ගථාලිකම්පි කාරෙන්තෙ, සඞ්ඛමුණ්ඩිකම්පි කාරෙන්තෙ, රාහුමුඛම්පි කාරෙන්තෙ, ජොතිමාලිකම්පි කාරෙන්තෙ, හත්ථපජ්ජොතිකම්පි කාරෙන්තෙ, එරකවත්තිකම්පි කාරෙන්තෙ, චීරකවාසිකම්පි කාරෙන්තෙ, එණෙය්‍යකම්පි කාරෙන්තෙ, බලිසමංසිකම්පි කාරෙන්තෙ, කහාපණකම්පි කාරෙන්තෙ, ඛාරාපතච්ඡිකම්පි කාරෙන්තෙ, පලිඝපරිවත්තිකම්පි කාරෙන්තෙ, පලාලපීඨකම්පි කාරෙන්තෙ, තත්තෙනපි තෙලෙන ඔසිඤ්චන්තෙ, සුනඛෙහිපි ඛාදාපෙන්තෙ, ජීවන්තම්පි සූලෙ උත්තාසෙන්තෙ, අසිනාපි සීසං ඡින්දන්තෙ. තස්ස එවං හොති: යථාරූපානං ඛො පාපකානං කම්මානං හෙතු චොරං ආගුචාරිං රාජානො ගහෙත්වා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙන්ති, කසාහිපි තාළෙන්ති -පෙ- අසිනාපි සීසං ඡින්දන්ති. අහං චෙව ඛො පන එවරූපං පාපං කම්මං කරෙය්‍යං, මම්පි රාජානො ගහෙත්වා එවරූපා විවිධා කම්මකාරණා කාරෙය්‍යුං: කසාහිපි තාළෙය්‍යුං -පෙ- අසිනාපි සීසං ඡින්දෙය්‍යුන්ති. සො දිට්ඨධම්මිකස්ස වජ්ජස්ස භීතො න පරෙසං පාභතං පලුම්පන්තො චරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨධම්මිකං වජ්ජං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ සම්පරායිකං වජ්ජං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, වචීදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං, මනොදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො අභිසම්පරායං. අහං චෙව ඛො පන කායෙන දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, වාචාය දුච්චරිතං චරෙය්‍යං, මනසා දුච්චරිතං චරෙය්‍යං කිඤ්ච තං, යාහං න කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජෙය්‍යන්ති. සො සම්පරායිකස්ස වජ්ජස්ස භීතො කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වචීදුච්චරිතං පහාය වචීසුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ සම්පරායිකං වජ්ජං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ වජ්ජානි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: "දිට්ඨධම්මිකස්ස වජ්ජස්ස භායිස්සාම, සම්පරායිකස්ස වජ්ජස්ස භායිස්සාම. වජ්ජභීරුනො භවිස්සාම වජ්ජභයදස්සාවිනොති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බං. වජ්ජභීරුනො භික්ඛවෙ වජ්ජභයදස්සාවිනො එතං පාටිකඞ්ඛං, යං පරිමුච්චිස්සති සබ්බවජ්ජෙහීති.

2. දුකනිපාතය

පඨමපණ්ණාසකය

1. වස්සූපනායිකා වග්ගය

2. 1. 1. 1.

වජ්ජ සූත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඩු සිටුහුගේ අරම්හි** වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි, යි භික්ෂූන් ඇමතූ සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මේ වද්‍ය (අපරාධ) දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: දෘෂ්ටධර්ම-විපාක ඇති අපරාධය හා පරලොව විපාක ඇති අපරාධය යි. මහණෙනි, ඉහාත්මයෙහි විපාක ඇති අපරාධය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොව රජවරු අපරාධ කරණ සොරු ගෙණ විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවැලින්නුදු තළත්, වේවැලින්නුදු තළත්, මුගුරින්නුදු තළත්, අතුදු සිඳුති, පා ද සිඳුති, අත් පා ද සිඳුති, කණුදු සිඳුති, නැහැය ද සිඳුති, කන් නාසා ද සිඳුති, බිලඞ්ගථාලික නම් වධය ද කරත්, සඞ්ඛමුණ්ඩික නම් වධය ද කරත්, රාහුමුඛ නම් වධය ද කරත්, ජෝතිමාලික නම් වධය ද කරත්, හත්ථපජ්ජෝතික නම් වධය ද කරත්, එරකවත්තික නම් වධය ද කරත්, චීරකවාසික නම් වධය ද කරත්, එණෙය්‍යක නම් වධය ද කරත්, බලිසමංසික නම් වධය ද කරත්, කහාපණක නම් වධය ද කරත්, ඛාරාපතච්ඡික නම් වධය ද කරත්, පලිඝපරිවත්තික නම් වධය ද කරත්, පලාලපීඨක නම් වධය ද කරත්, කකියන තෙලින්නුදු ඉසිත්, කිණ බල්ලන් ලා කවත්, දිවමනුහු හුල හිඳුවත්, අසිපතින්නුදු හිස සිඳුති. කිසිවෙක් තෙල සොරු දක්නේ ය. ඔහුට මෙ බඳු සිතෙක් වෙයි: යම් බඳු පාපකර්මයන් හෙතු කොට ගෙණ අපරාධකාරී සොරු ගෙණ රජදරුවෝ විවිධ කම්කටොලු කරත් ද, කසවැලින්නුදු තළත් ද, ... අසිපතින්නුදු හිස් සිඳිත් ද, මම වැලිත් මෙ බඳු පව්කම් කරන්නෙම් නම්, රජදරුවෝ මයිදු ගෙණ මෙ බඳු විවිධ කම්කටොලු කරත්: කසවැලින්නුදු තළත් ... අසිපතින්නුදු හිස සිඳිත් ය කියා යි. හෙ තෙම ඉහාත්මයෙහි වූ වරදට බියපත් වූයේ මෙරමාගේ භාණ්ඩ වොලොගන්මින් නො හැසිරෙයි. මහණෙනි, මෙය දෘෂ්ටධාර්මිකවද්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්පරායිකවද්‍යය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් සිතයි: 'කායදුශ්චරිතයාගේ වනාහි පරලොව ලාමක වූ දුඃඛවිපාකයෙක, වාග්දුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලාමක වූ දුඃඛවිපාකයෙක. මනෝදුශ්චරිතයාගේ පරලොව ලාමක වූ දුඃඛවිපාකයෙක. මම වැලිත් කයින් දුසිරිත කරන්නෙම් නම්, වචනයෙන් දුසිරිත කරන්නෙම් නම්, සිතින් දුසිරිත කරන්නෙම් නම්, යම්බඳු ඒ දුසිරිතින් මම කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නිරයෙහි නූපදින්නෙම් ද! කිම ඒ නො වේදැයි. හේ පරලොව්හි වරදින් බියපත් වූයේ කායදුශ්චරිතය දුරැර කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය දුරැර වාක්සුචරිතය වඩයි. මනොදුශ්චරිතය දුරැර මනස්සුචරිතය වඩයි. පිරිසිදු ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ සම්පරායිකවද්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වද්‍ය දෙක ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මිය යුතුය: ඉහාත්මවිපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නම්හ. පරලොව විපාක ඇති අපරාධයෙන් බිය පත් වන්නම්හ. වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලමෝ වද්‍යභීරුක වූවමෝ වන්නම්හ යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, සියලු වරදින් මිදෙන්නේය යන යමෙක් ඇද්ද, වරදට බිය වන සුලු වරදෙහි බිය දක්නා සුල්ලහු විසින් මෙය කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 1. 2.

පධානසුත්තං

2. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ පධානානි දුරභිසම්භවානි ලොකස්මිං. කතමානි ද්වෙ: යඤ්ච ගිහීනං අගාරං අජ්ඣාවසතං චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානුප්පදානත්ථං පධානං, යඤ්ච අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතානං සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගත්ථං[1] පධානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පධානානි දුරභිසම්භවානි ලොකස්මිං. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං පධානානං යදිදං සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගත්ථං පධානං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගත්ථං පධානං පදහිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1 3.

තපනීයසුත්තං

3. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා තපනීයා. කතමෙ ද්වෙ: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායසුචරිතං; වචීදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති වචීසුචරිතං; මනොදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොසුචරිතං; සො කායදුච්චරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ කායසුචරිතන්ති තප්පති; වචීදුච්චරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ වචීසුචරිතන්ති තප්පති; මනොදුච්චරිතං මෙ කතන්ති තප්පති, අකතං මෙ මනොසුචරිතන්ති තප්පති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා තපනීයාති.

2. 1. 1. 4.

අතපනීයසුත්තං

4. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අතපනීයා. කතමෙ ද්වෙ: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස කායසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායදුච්චරිතං; වචීසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති වචීදුච්චරිතං; මනොසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොදුච්චරිතං; සො කායසුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ කායදුච්චරිතන්ති න තප්පති; වචීසුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ වචීදුච්චරිතන්ති න තප්පති; මනො සුචරිතං මෙ කතන්ති න තප්පති, අකතං මෙ මනොදුච්චරිතන්ති න තප්පති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා අතපනීයාති.

1. සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගත්ථාය - අට්ඨකථා

2. 1. 1. 2.

පධාන සූත්‍රය

2. මහණෙනි, ලොව්හි දුකසේ පිරිය යුතු මේ (ප්‍රධාන) වීර්‍ය්‍යයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ගිහිගෙයි වසන ගිහියන්ගේ චීවර-පිණ්ඩපාත - ශයනාසන - ග්ලානප්‍රත්‍යය - භෛෂජ්‍ය - පරිෂ්කාර දීම පිණිස යම් වීර්‍ය්‍යයෙක් වේ ද, ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සඞ්ඛ්‍යාත ශාසනයට පැමිණිය වුන්ගේ (ස්කන්ධ - ක්ලේශ - අභිසංස්කාර සඞ්ඛ්‍යාත) සියලු උපධීන් බැහැර ලීම වූ නිවණ පිණිස යම් වීර්‍ය්‍යයෙකුත් වේ ද (යන දෙකයි.) මහණෙනි, ලොව්හි දුෂ්කර වූ මේ වීර්‍ය්‍යයෝ දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ ද්විවිධ වීර්‍ය්‍යයන් අතුරෙන් සියලු උපධීන් දුරලීම පිණිස යම් වීර්‍ය්‍යයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි: සියලු උපධීන් දුරලීම පිණිස වීර්‍ය්‍ය වඩන්නම්හ යි. මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතුයි.

2. 1. 1. 3.

තපනීය සූත්‍රය

3. මහණෙනි, මේ තපනීය (සිත් සතැවුලියෙන් තවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි කිසිවකු විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. කාය සුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. වාක්සුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනොදුශ්චරිතය කරණ ලද වෙයි. මනස්සුචරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලදැ යි තැවෙයි. මා විසින් කායසුචරිතය නොකරණ ලදැ යි තැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලදැයි තැවෙයි. මා විසින් වාක්සුචරිතය නොකරණ ලදැ යි තැවෙයි. මා විසින් මනෝදුශ්චරිතය කරණ ලදැ යි තැවෙයි. මා විසින් මනස්සුචරිතය නොකරණ ලදැ යි තැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි තවන ධර්මයෝ දෙදෙන වෙති.

2. 1. 1. 4.

අතපනීය සූත්‍රය

4. මහණෙනි, මේ අතපනීය වූ (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසිවකු විසින් කායසුචරිතය. කරණ ලද වෙයි. කායදුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. වාක්සුචරිතය කරණ ලද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. මනඃසුචරිතය කරණ ලද වෙයි. මනොදුශ්චරිතය නොකරණ ලද වෙයි. හේ මා විසින් කායසුචරිතය කරණ ලදැ යි නො තැවෙයි. මා විසින් කායදුශ්චරිතය නො කරණ ලදැ යි නො තැවෙයි. මා විසින් වාක්සුචරිතය කරණ ලදැ යි නො තැවෙයි. මා විසින් වාග්දුශ්චරිතය නො කරණ ලදැ යි නො තැවෙයි. මා විසින් මනස්සුචරිතය කරණ ලදැ යි නො තැවෙයි මා විසින් මනෝදුශ්චරිතය නො කරණ ලදැ යි නො තැවෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අතපනීය (නොතවන) ධර්මයෝ දෙදෙනයි.

2. 1. 1. 5.

උපඤ්ඤාතසුත්තං.

5. ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ ධම්මානං උපඤ්ඤාසිං: යා ච අසන්තුට්ඨිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු, යා ච අප්පටිවානිතා පධානස්මිං. අප්පටිවානී සුදහං භික්ඛවෙ පදහාමි: කාමං තචො ච නහාරු ච අට්ඨී ච අවසිස්සතු සරීරෙ, උපසුස්සතු මංසලොහිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරක්කමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණිත්වා විරියස්ස සන්ථානං[1] භවිස්සතීති. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ අප්පමාදාධිගතා බොධි, අප්පමාදාධිගතො අනුත්තරො යොගක්ඛෙමො.

තුම්හෙ චෙපි භික්ඛවෙ අප්පටිවානං පදහෙය්‍යාථ: කාමං තචො ච නහාරු ච අට්ඨී ච අවසිස්සතු සරීරෙ, උපසුස්සතු මංසලොහිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරක්කමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණිත්වා විරියස්ස සන්ථානං භවිස්සතීති. තුම්හෙපි භික්ඛවෙ න චිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථ.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: අප්පටිවානං පදහිස්සාම, කාමං තචො ච නහාරු ච අට්ඨී ච අවසිස්සතු සරීරෙ, උපසුස්සතු මංසලොහිතං, යං තං පුරිසථාමෙන පුරිසවිරියෙන පුරිසපරක්කමෙන පත්තබ්බං, න තං අපාපුණිත්වා විරියස්ස සන්ථානං භවිස්සතීති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

2. 1. 1. 6.

සඤ්ඤොජනීය සුත්තං.

6. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: යා ච සඤ්ඤොජනීයෙසු ධම්මෙසු අස්සාදානුපස්සිතා, යා ච සඤ්ඤොජනීයෙසු ධම්මෙසු නිබ්බිදානුපස්සිතා.

සඤ්ඤොජනීයෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු අස්සාදානුපස්සී විහරන්තො රාගං නප්පජහති[2], දොසං නප්පජහති, මොහං නප්පජහති. රාගං අප්පහාය දොසං අප්පහාය මොහං අප්පහාය න පරිමුච්චති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි. න පරිමුච්චති දුක්ඛස්මාති වදාමි.

සඤ්ඤොජනීයෙසු භික්ඛවෙ ධම්මෙසු නිබ්බිදානුපස්සී විහරන්තො රාගං පජහති, දොසං පජහති. මොහං පජහති. රාගං පහාය දොසං පහාය මොහං පහාය පරිමුච්චති ජාතියා ජරාය මරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි. පරිමුච්චති දුක්ඛස්මාති වදාමි. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

---

1. සණ්ඨානං – සයා. මජසං. 2. න පජහති – මජසං.

2. 1. 1. 5.

උපඤ්ඤාත සූත්‍රය

5. මහණෙනි, මම ධර්මයන් දෙදෙනකුගේ ගුණ එළඹ දැන ගතිමි: (ධ්‍යානාදි) කුශලධර්මයන්හි (මෙතෙක් පමණිසි) යම් නොතුස්නා බවෙක් වේ ද, ප්‍රධන් වීර්‍ය්‍යයෙහි යම් නොපසු බස්නා බවෙක් වේ ද (යන දෙකයි). මහණෙනි, මම නොපසු බස්නා සැහැවි ඇත්තෙම් 'ඒකාන්තයෙන් සිරුරෙහි සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියළේවා, යමෙක් පුරුෂ ශක්තියෙන් පුරුෂවීර්‍ය්‍යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් ලැබිය යුතු වේ නම්, එය නො ලැබ වීර්‍ය්‍යයාගේ නැබීමෙ (නැවැත්මෙ)ක් නම් නො වේ ය'යි වැර වැඩීමි. මහණෙනි, ඒ මා විසින් සම්බෝධිය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලද්දී, අනුත්තර වූ (අර්හත්ඵල, නිර්වාණ සඞ්ඛ්‍යාත) යොගක්ෂෙමය අප්‍රමාදයෙන් ලබන ලදී.

මහණෙනි, තෙපි ද නො පසු බස්නා වැර වඩව: 'ඒකාන්තයෙන් ශරීරයෙහි සම හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියළේවා, යමෙක් පුරුෂශක්තියෙන් පුරුෂවීර්‍ය්‍යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් ලැබිය යුතු වේ නම්, එය නො ලැබ වීර්‍ය්‍යයාගේ නැවැත්මෙක් නම් නො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, තෙපි ද මඳ කලෙකින් ම යමක් (යම් රහත්ඵලක්) උදෙසා කුලපුත්‍රයෝ ගිහිගෙන් නික්ම අනගාරිය සඞ්ඛ්‍යාත ශාසනයට මොනොවට යෙත් නම්, මාර්ගබ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යයෙහි කෙළවර වූ ඒ අනුත්තර ආර්‍ය්‍යඵලය දිටුදැම්යෙහි ම තුමූ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට සපයා වාසය කරව.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මිය යුතුයි: 'මාගේ සිරුරෙහි ඒකාන්තයෙන් සම් හා නහර හා ඇට ඉතිරි වේවා, මස් ලේ වියළේවා, නො පසුබස්නා වැර වඩන්නම්හ, යමෙක් පුරුෂශක්තියෙන් පුරුෂවීර්‍ය්‍යයෙන් පුරුෂපරාක්‍රමයෙන් පැමිණිය යුතු වේ නම්, එයට නො පැමිණ වීර්‍ය්‍යයාගේ නැබීමෙක් නම් නො වේ ය' කියා යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

2. 1. 1. 6.

සංයෝජනීය සූත්‍රය

6. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: දශවිධ සංයොජනයනට ප්‍රත්‍යය වූ ත්‍රෛභූමක ධර්මයන් විෂයෙහි යම් ආස්වාද විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, සංයොජනීයධර්මයන් විෂයෙහි යම් උකටලී විසින් බලන සුලු බවෙකුදු වේ නම්, යන මේ දෙකය.

මහණෙනි, සංයෝජනීය ධර්මයන් විෂයෙහි ආස්වාද විසින් දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ රාගය නො හරනේ ය. ද්වේෂය නො හරනේ ය. මෝහය නො හරනේ ය. රාගය නො හැර ද්වේෂය නො හැර මෝහය නො හැර ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලැප්මෙන් දුකින් දොම්නසින් අධිමාත්‍ර ආයාසයෙන් නො මිදෙයි. වට දුකින් නො මිදේය යි කියමි.

මහණෙනි, සංයෝජනීයධර්මයන් විෂයෙහි නිර්වේද වශයෙන් බලන සුලු ව වෙසෙන්නේ රාගය හරනේය, ද්වේෂය හරනේය, මෝහය හරනේය. රාගය හැර ද්වේෂය හැර මෝහය හැර ජාතියෙන් ජරායෙන් මරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලැප්මෙන් දුකින් දොම්නසින් අධිමාත්‍ර ආයාසයෙන් මිදෙයි. වට දුකින් මිදේය යි කියමි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙන යි.

2. 1. 1. 7

කණ්හසුත්තං

7. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කණ්හා. කතමෙ ද්වෙ: අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා කණ්හාති.

2. 1. 1. 8

සුක්කසුත්තං

8. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුක්කා. කතමෙ ද්වෙ: හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා සුක්කාති.

2. 1. 1. 9

චරියාසුත්තං

9. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ සුක්කා ධම්මා ලොකං පාලෙන්ති. කතමෙ ද්වෙ: හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුක්කා ධම්මා ලොකං න පාලෙය්‍යුං, නයිධ පඤ්ඤායෙථ මාතාති වා මාතුච්ඡාති වා මාතුලානීති වා ආචරියභරියාති වා ගරූනං දාරාති වා, සම්භෙදං ලොකො අගමිස්ස, යථා අජෙළකා කුක්කුටසූකරා සොනසිගාලා. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ ද්වෙ සුක්කා ධම්මා ලොකං පාලෙන්ති, තස්මා පඤ්ඤායති[1] මාතාති වා මාතුච්ඡාති වා මාතුලානීති වා ආචරියභරියාති වා ගරූනං දාරාති වාති.

2. 1. 1. 10

වස්සූපනායිකාසුත්තං

10 ද්වෙමා භික්ඛවෙ වස්සූපනායිකා. කතමා ද්වෙ: පුරිමිකා ච පච්ඡිමිකා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ වස්සූපනායිකාති

වස්සූපනායිකාවග්ගො පඨමො

තස්සුද්දානං :

වජ්ජා පධානා ද්වෙ තපනීයා
උපඤ්ඤාතෙන පඤ්චමං
සඤ්ඤොජනඤ්ච කණ්හඤ්ච
සුක්කං චරියා වස්සූපනායිකෙන වග්ගො.*

1. පඤ්ඤායෙථාති - සී මු.   * ස්‍යාම පොත්ථකෙ න දිස්සති.

2. 1. 1. 7.

කණ්හ සූත්‍රය

7. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණ (පාප) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: (පවට විළිනැති බව වූ) අහිරිකය ද (පවට බිරිනැති බව වූ) අනොත්තප්පය ද යන දෙක සි. මහණෙනි, මේ කෘෂ්ණධර්මයෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 8.

සුක්ක සූත්‍රය

8. මහණෙනි, මේ ශුක්ල (කුශල) ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: (පවට විළිඇති බව වූ) හිරිය ද (පවට බිරිඇති බව වූ) ඔත්තප්පය ද යන දෙක සි. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධර්මයෝ දෙදෙන ය.

2. 1. 1. 9.

චරියා සූත්‍රය

9. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධර්මයෝ දෙදෙන ලොව පාලනය කරත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: හිරිය හා ඔත්තප්පය වේ. මහණෙනි, මේ ශුක්ල ධර්මයෝ දෙදෙන ලොව නොපල්නාහු නම්, මෙලෙව්හි වැදූ මවැ යි හෝ සුළු මවැ යි හෝ නැඳියැ යි හෝ ඇදුරුබිරියැ යි හෝ ගුරුන්ගේ අත්බරහ යි හෝ (වෙනස) නො පැණෙයි. ලෝකයෝ එළු තිරෙළුවන් මෙන් ද කුකුළු හූරන් මෙන් ද බලු සිවලුන් මෙන් ද පණත් බිඳුමට යන්නාහ. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් මේ ශුක්ලධර්මයෝ දෙදෙන ලොව රකිත් ද, එහෙයින් වැදූ මවැ යි හෝ සුළු මවැ යි හෝ නැඳියැ යි හෝ ඇදුරුබිරියැ යි හෝ ගුරුන්ගේ අත්බරහ යි හෝ (වෙනස) පැණෙයි.

2. 1. 1. 10.

වස්සූපනායිකා සූත්‍රය

10. මහණෙනි, මේ වස් එළැඹීම් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පෙරවස් එළැඹීම ය, පසුවස් එළැඹීම ය (යන දෙකයි). මහණෙනි, මේ වනාහි වස් එළැඹීම් දෙක යි

පළමු වස්සූපනායිකා වගයි.

එහි උද්දානය:

වජ්ජ සූත්‍රය, පධාන සූත්‍රය, තපනීය සූත්‍ර දෙකය, පඤ්චත උපසඞ්ඛත සූත්‍රය, සංයොජන සූත්‍රය, කණ්හ සූත්‍රය, සුක්ක සූත්‍රය, චරියා සූත්‍රය, වස්සූපනායිකා සූත්‍රය දැයි මෙයින් වර්ගය වේ.

2. අධිකරණවග්ගො

2. 1. 2. 1.

[සාවජ්ජනිදානං]

11. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි ද්වෙ: පටිසඞ්ඛානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසඞ්ඛානබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව[1] ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, වචීදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව[1] ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති. සො ඉති පටිසඞ්ඛාය කායදුච්චරිතං පහාය කාය-සුචරිතං භාවෙති. වචීදුච්චරිතං පහාය වචීසුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති. සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ පටිසඞ්ඛානබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං තත්‍ර භික්ඛවෙ යමිදං[2] භාවනාබලං. සෙඛමෙතං[3] බලං. සෙඛං හි සො භික්ඛවෙ බලං ආගම්ම රාගං පජහති, දොසං පජහති, මොහං පජහති, රාගං පහාය දොසං පහාය මොහං පහාය යං අකුසලං, තං න කරොති.[4] යං පාපං, තං න සෙවති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බලානීති.

2. 1. 2. 2.

12. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි ද්වෙ: පටිසඞ්ඛානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසඞ්ඛානබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. වචීදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච. මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති සො ඉති පටිසඞ්ඛාය කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වචීදුච්චරිතං පහාය වචීසුචරිතං භාවෙති, මනො-දුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ පටිසඞ්ඛානබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිනාමිං. ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ- විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ- පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ- පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ- සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ- උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධ-නිස්සිතං වොස්සග්ගපරිනාමිං. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බලානීති.

---

1. දිට්ඨෙව ධම්මෙ - සිමු PTS. 2. යදිදං - සිමු. 3. සෙඛානං එතං බලං - මජසං. සෙඛසෙසතංචි බලං - සාජ්ජි. 4. න තං කරොති - මජසං.

2. අධිකරණ වර්ගය

2. 1. 2. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

11. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පටිසඞ්ඛාන-බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසඞ්ඛානබලය කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි: "කායදුශ්චරිතයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිට්ඨධම්මියෙහි ද පරලොව්හි ද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිට්ඨධම්මියෙහි ද පරලොව්හි ද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතයාගේ ලාමක වූ විපාකය දිට්ඨධම්මියෙහි ද පරලොව්හි ද වේය" යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් බලා කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. පිරිසිදු ආත්මභාව පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙය පටිසඞ්ඛානබලැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේය යත්: මහණෙනි, එහි ලා යම් භාවනාබලයෙක් වේ නම්, මෙය ශෛක්ෂ-බලය වේ. මහණෙනි, හේ ශෛක්ෂබලයට පැමිණ රාගය හැරලයි. ද්වේෂය හැරලයි. මෝහය හැරලයි. රාගය හැර ලා, ද්වේෂය හැර ලා, මෝහය හැර ලා යමෙක් අකුශල වේ නම් එය නො කෙරෙයි. යමෙක් පව් වේ නම් එය නො සෙව්නේය. මහණෙනි, මෙය භාවනාබලැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 2.

12. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: පටිසඞ්ඛාන-බලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසඞ්ඛානබලය කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි: කායදුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිට්ඨධම්මියෙහි ද පරලොව්හි ද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය දිට්ඨධම්මියෙහි ද පරලොව්හි ද වෙයි. මනෝදුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය දිට්ඨධම්මියෙහි ද පරලොව්හි ද වෙ යි. හේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පරිහරණය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ පටිසඞ්ඛානබලැයි කියනු ලැබේ මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කෙලෙශපරිත්‍යාගය හා නිර්වාණප්‍රසක්න්දනය පිණිස පිරිනමන සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. ... විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි ... පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි පස්සද්ධි-සම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි .. සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. විවේකය ඇසුරු කළ, විරාගය ඇසුරු කළ, නිරෝධය ඇසුරු කළ, කෙලෙශපරිත්‍යාගය හා නිර්වාණප්‍රසක්න්දනය පිණිස පිරිනමන උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. මහණෙනි, මේ භාවනාබලැයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ බල දෙකයි.

2. 1. 2. 3.

13. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ බලානි. කතමානි ද්වෙ: පටිසඞ්ඛානබලඤ්ච භාවනාබලඤ්ච. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පටිසඞ්ඛානබලං: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති කායදුච්චරිතස්ස ඛො පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, වචීදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්ච, මනොදුච්චරිතස්ස පාපකො විපාකො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ අභිසම්පරායඤ්චාති. සො ඉති පටිසඞ්ඛාය කායදුච්චරිතං පහාය කායසුචරිතං භාවෙති, වචීදුච්චරිතං පහාය වචීසුචරිතං භාවෙති, මනොදුච්චරිතං පහාය මනොසුචරිතං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ පටිසඞ්ඛානබලං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ භාවනාබලං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති, තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ භාවනාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බලානීති.

2. 1. 2. 4.

14. ද්වෙමා භික්ඛවෙ තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා. කතමා ද්වෙ: සඞ්ඛිත්තෙන ච, විත්ථාරෙන ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ තථාගතස්ස ධම්මදෙසනාති.

2. 1. 2. 5

15. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපන්නො[2] ච භික්ඛු චොදකො ච භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති[3], තස්සෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඞ්ඛං, දීඝත්තාය ඛරත්තාය වාළත්තාය සංවත්තිස්සති, භික්ඛු ච න ඵාසුකං[4] විහරිස්සන්තීති.[5] යස්මිං ච ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපන්නො ච භික්ඛු චොදකො ච භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති,[3] තස්සෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඞ්ඛං, න දීඝත්තාය ඛරත්තාය වාළත්තාය සංවත්තිස්සති, භික්ඛූ ච ඵාසුකං[4] විහරිස්සන්තීති:

1. පඨමජ්ඣානං - සී. මු. 2. ආපන්නාපන්නො - සජ්ථච. 3. පච්චවෙක්ඛන්ති - සීමු.
4. ඵාසු - සජ්ථච 5. විහරිස්සන්ති - සීමු

2. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ බල දෙකෙකි. කවර දෙකක යත්: පටිසඞ්ඛානබලය හා භාවනාබලය (යන දෙක) යි. මහණෙනි, පටිසඞ්ඛානබලය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි කිසිවෙක් මෙසේ නුවණින් පස්විකා බලයි: කායදුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි දිටුදැම්යෙහි ද පරලොව්හි ද වෙයි. වාග්දුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොව්හි ද පරලොව්හි ද වෙයි. මනොදුශ්චරිතයාගේ ලාමක විපාකය වනාහි මෙලොව්හි ද පරලොව්හි ද වේ. හේ මෙසේ නුවණින් බලා කායදුශ්චරිතය හැරපියා කායසුචරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැරපියා වාක්සුචරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැරපියා මනස්සුචරිතය වඩයි. පිරිසිදු අත්බව පිරිවටයි. මහණෙනි, මේ පටිසඞ්ඛානබලැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, භාවනාබලය කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ප්‍රථමධ්‍යානය උපයා වෙසෙයි. විතර්කවිචාරයන්ගේ සන්හිඳීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි මනා පැහැදීම ඇති චිත්තයාගේ එකාග්‍රභාවය ඇති විතර්කරහිත වූ විචාරරහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුව ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට ඇවි ඇවි සඳ සමවැද වෙසෙයි. ප්‍රීතිහුගේ ද විරාගයෙන් උපෙක්‍ෂාව ඇත්තේ ද සමෘතිමත් වූයේ ද සම්‍ප්‍රජන්‍ය ඇත්තේ වෙසෙයි. කයින් සුව පිළිවිඳියි ආර්‍ය්‍යයෝ "උපෙක්‍ෂා ඇත්තේ සමෘතිමත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තෙකැ"යි යම් ධ්‍යානලාභියකු (ගෙණ) කියද්ද, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. සුඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් කලැ ම සොම්නස් දොම්නසුන්ගේ අස්තඞ්ගමයෙන් නොදුක් නොසුව වූ උපේක්‍ෂාසමෘති පරිශුද්ධිය ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙය භාවනාබලැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි බල දෙකයි.

2. 1. 2. 4.

14. මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ මේ ධර්මදේශනා දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: සැකෙවින් දෙසුම් හා විතර විසින් දෙසුම් ය. මහණෙනි, මේ වනාහි තථාගතයන් වහන්සේගේ ධර්මදේශනා දෙක ය.

2. 1. 2. 5.

15. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක්හි ලා (ඇවැත්) අවත් මහණ ද (ඇවතින්) චොදනා කරණ මහණ ද මොනොවට තෙමේ ම තමා නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුය: දිගුකලක් පැවැත්ම පිණිස, රළුබස්කම් පිණිස, කැකුළුබව පිණිස (ඒ අධිකරණය) පවත්නේ ය. භික්‍ෂුහු ද සුවසේ නො වසන්නාහුය යි.

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක්හි ලා (ඇවැත්) අවත් මහණ ද (ඇවතින්) චෝදනා කරණ මහණ ද තෙමේ ම මොනොවට තමා නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි දී තෙල කැමැති විය යුතුය. දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස, රළුබස්කම් පිණිස, කැකුළුබව පිණිස (ඒ අධිකරණය) නො පවත්නේ ය. භික්‍ෂුහු ද සුවසේ වසන්නාහුය යි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ ආපන්නො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති: ඉධ භික්ඛවෙ ආපන්නො භික්ඛු ඉති පටිසඤ්චික්ඛති, අහං ඛො අකුසලං ආපන්නො කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. තං[1] මං සො භික්ඛු අද්දස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. නො චෙ අහං අකුසලං ආපජ්ජෙය්‍යං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, න මං සො භික්ඛු පස්සෙය්‍ය අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. යස්මා ච ඛො අහං අකුසලං ආපන්නො කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තස්මා මං සො භික්ඛු අද්දස අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. දිස්වා ච පන මං සො භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන අනත්තමනො අහොසි. අනත්තමනො සමානො අනත්තමනවචනං මං සො භික්ඛු අවච. අනත්තමනවචනාහං තෙන භික්ඛුනා වුත්තො සමානො අනත්තමනො අහොසිං. අනත්තමනො සමානො පරෙසං ආරොචෙසිං. ඉති මමෙව තත්ථ අච්චයො අච්චගමා සුඞ්කදායකංව භණ්ඩස්මින්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ ආපන්නො භික්ඛු සාධුකං අත්තනා'ව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ චොදකො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති: ඉධ භික්ඛවෙ චොදකො භික්ඛු ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: අයංඛො භික්ඛු අකුසලං ආපන්නො කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. [2]තාහං ඉමං භික්ඛුං අද්දසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. නො චෙ අයං භික්ඛු අකුසලං ආපජ්ජෙය්‍ය කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, නාහං ඉමං භික්ඛුං පස්සෙය්‍යං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. යස්මා ච ඛො අයං භික්ඛු අකුසලං ආපන්නො කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, තස්මා අහං ඉමං භික්ඛුං අද්දසං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන. දිස්වා ච පනාහං ඉමං භික්ඛුං අකුසලං ආපජ්ජමානං කඤ්චිදෙව දෙසං කායෙන, අනත්තමනො අහොසිං. අනත්තමනො සමානො අනත්තමනවචනාහං ඉමං භික්ඛුං අවචං. අනත්තමනවචනායං භික්ඛු මයා වුත්තො සමානො අනත්තමනො අහොසි. අනත්තමනො සමානො පරෙසං ආරොචෙසි. ඉති මමෙව තත්ථ අච්චයො අච්චගමා සුඞ්කදායකංව[3] භණ්ඩස්මින්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ චොදකො භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති.

යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපන්නො ච භික්ඛු චොදකො ච භික්ඛු න සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති, තස්සෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඞ්ඛං දීඝත්තාය ඛරත්තාය වාළත්තාය සංවත්තිස්සති. භික්ඛූ ච න ඵාසුකං විහරිස්සන්තීති. යස්මිං ච ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ ආපන්නො ච භික්ඛු චොදකො ච භික්ඛු සාධුකං අත්තනාව අත්තානං පච්චවෙක්ඛති, තස්සෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඞ්ඛං න දීඝත්තාය ඛරත්තාය වාළත්තාය සංවත්තිස්සති. භික්ඛූ ච ඵාසුකං විහරිස්සන්තීති.

---

1. මං සො භික්ඛු-මජසං. තස්මා මං සො භික්ඛු - ස්‍යා. සී 1.
2. අහං ඉමං භික්ඛුං - මජසං. ස්‍යා. 3. සුඞ්කදායිකංව - ස්‍යා.

මහණෙනි, කෙසේ නම් ඇවැත් අවන් මහණ මොනොවට තෙමේ ම තමා නුවණින් බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්නෙහි (ඇවැත්) අවන් මහණ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මම වනාහි කරජ කයින් කිසිදෙසක් ම අකුසලට (අන්‍යතර ආපත්තියකට) අවන්මි. ඒ මහණ කයින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුශල (ආපත්ති) යකට අවදනා ඒ මා දිටී. මම වැලිත් කයින් යම් ම අකුශල (ආපත්ති) යකට නො අවන්නෙම් නම්, ඒ මහණ කයින් කිසියම් අකුශල (ආපත්ති)යකට අවදනා මා නො දක්නේ ය. යම් හෙයෙකින් මම කයින් කිසියම් අකුශල (ආපත්ති) යකට අවන්නෙම් වේ ද, එහෙයින් ඒ මහණ කයින් කිසියම් ප්‍රදේශමාත්‍ර වූ අකුශලයකට අවදනා මා දිටී. ඒ මහණ කයින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුශලයකට අවදනා මා දැක ද නො සතුටු සිත් ඇති විය. නොසතුටු සිත් ඇත්තේ ම ඒ මහණ මට නො සතුටු බස් කිය. මම ඒ මහණහු විසින් නො සතුටු බසින් කියනු ලැබුයෙම් ම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙම් වීමි. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙම් ම අනුනට සැළ කෙළෙමි. මෙසේ භාණ්ඩයෙහි සුංවත් දෙත්නකු සෙයින් ඒ අධිකරණයෙහි මාගේ ම (තුන්වැදෑරුම්) අපරාධයෙක් මා ඔබාගෙන නැගිනැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඇවැත් අවන් මහණ තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් චෝදනා කරණ මහණ තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා ද? මහණෙනි, මේ සස්නෙහි චෝදක භික්ෂු තෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: 'මේ මහණ තෙමේ වනාහි කයින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුශල (ආපත්ති) යකට අවන්නේය. මම කයින් කිසියම් එකදේශමාත්‍ර වූ අකුශලයකට අවදනා ඒ මහණහු දිටිමි. ඉදින් මේ මහණ කයින් කිසියම් අකුශලයකට නො අවදනේ නම්, මම කයින් යම් ම අකුශලයකට අවදනා මේ මහණහු නො දක්නෙමි. යම් හෙයෙකින් මේ මහණ තෙමේ කයින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුශලයකට අවන්නේ ද, එහෙයින් මම කයින් කිසියම් දෙසක් ම අකුශලයකට අවදනා මේ මහණහු දිටිමි. කයින් කිසියම් දේශමාත්‍ර වූ අකුශලයකට අවදනා මේ මහණහු දැක ද මම නො සතුටු සිත් ඇත්තෙම් වීමි. නොසතුටු සිත් ඇත්තෙම් ම මේ මහණහට නො සතුටු බස් කීමි. මා විසින් නො සතුටු බසින් කියනු ලැබුයේ ම මේ මහණ නො සතුටු සිත් ඇති විය. නො සතුටු සිත් ඇත්තේ ම එය අනුනට සැළ කෙළේය. මෙසේ ඒ අධිකරණයෙහි ලා භාණ්ඩයෙහි සුංවත් දෙත්නකු සේ මාගේ ම (දෙවැදෑරුම්) අපරාධයෙක් මා ඔබාගෙන නැගිනැ' යි. මහණෙනි, මෙසේ චෝදක මහණ තෙමේ මොනොවට තෙමේ ම තමා නුවණින් සලකා බලයි.

මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක්හි ඇවැත් අවන් භික්ෂු තෙමේ ද චොදක භික්ෂු තෙමේ ද තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා නො බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස රළුබස්කම් පිණිස කැකුළුබැව් පිණිස (අධිකරණය) පවත්නේය. භික්ෂුහු ද සැපසේ නො වසන්නාහු' යි. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක්හි ලා (ඇවැත්) අවන් මහණ තෙමේ ද ඇවැතින් චෝදනා කරණ මහණ තෙමේ ද තෙමේ ම තමා මොනොවට නුවණින් සලකා බලා නම්, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි ලා තෙල කැමැති විය යුතුයි: 'දිගුකල් පැවැත්ම පිණිස රළුබස් කම් පිණිස කැකුළුබැව් පිණිස අධිකරණය නො පවත්නේ ය. භික්ෂුහු ද සැපසේ වසන්නාහුය' යි.

2. 1. 2. 6.

16. අථ ඛො අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: කො නු ඛො භො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති?

[භගවා:]

අධම්මචරියා[1] විසමචරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කො පන භො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙනමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති?

[භගවා:]

ධම්මචරියා සමචරියා හෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභික්කන්තං භො ගොතම අභික්කන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය' අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය, 'චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්ති'[2]ති, එවමෙව භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 7.

17 අථ ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච. කො නු ඛො භො ගොතම, හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

[භගවා]

කතත්තා ච බ්‍රාහ්මණ අකතත්තා ච එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්තීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කො පන භො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො, යෙන මිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

---

1. අධම්මචරිය විසමචරියා හෙතු - සතා.
2. දක්ඛන්තීති - සතා. මජ්සං.

2. 1. 2. 6.

16. එකල්හි තොපාල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග තුස්තකථාවට තිසි සිහිකරනුවට තිසි කථාව තිමවා එකත් පසෙක හින. එකත්පසෙක හුත් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේය සැළ කළේ ය: 'භවත් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොව්හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහවූ නපුරු ගති වූ විවස පතනයට තැන්වූ නිරයට (උපපාත වශයෙන්) පැමිණෙත් නම්, එයට හේතු කවරේය? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, අධර්මචර්‍ය්‍යා සඞ්ඛ්‍යාත විෂම චර්‍ය්‍යාව හේතු කොට ගෙණ මෙසේ මෙ ලොව්හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙලොව්හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට එළඹෙත් නම්, එයට හේතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, ධර්මචර්‍ය්‍යා සඞ්ඛ්‍යාත සමචර්‍ය්‍යාව හේතු කොට ගෙණ මෙසේ මෙ ලොව්හි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්වර්ගලොකයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන්වහන්ස, ඉතා මැනැවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනැවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස! යම්සේ යටිහුරු කොට තබන ලද්දක් හෝ උඩුහුරු කොට තබන්නේ, පිළිසන් වූවක් හෝ වැහුම් හරනේ මංමුළා වූවකුට හෝ මග කියන්නේ 'ඇස් ඇත්තෝ රූ දක්නාහුය' යි බොල් අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ දල්වන්නේ වේ ද, එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නන්නියරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේය. ඒ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසඞ්ඝයා ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු සේ රැස්තා සේක්වා' යි.

2. 1. 2. 7.

17. එකල්හි ජාණුස්සෝණි බ්‍රාහමණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වීය ... එකත් පසෙක හුත් ජාණුස්සෝණි බ්‍රාහමණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේය සැළකෙළේය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ නිරයට යෙත් නම්, (එයට) හේතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, කළ බැවිනුදු නොකළ බැවිනුදු මෙසේ මෙ ලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුර්ගති වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මෙ ලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් සුගති සඞ්ඛ්‍යාත ස්වර්ගලොකයට එළඹෙත් නම්, (එයට) හේතු කවරේය? ප්‍රත්‍යය කවරේය?

[භගවා:]

කතත්තා ච බ්‍රාහ්මණ අකතත්තා ච එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

න ඛො අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සංඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං[1] අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානාමි. සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු, යථා අහං ඉමස්ස භොතො ගොතමස්ස සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස විත්ථාරෙන අත්ථං ආජානෙය්‍යන්ති.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමීති. එවම්භොති ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි: භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චස්ස කායදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායසුචරිතං. වචීදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති වචීසුචරිතං. මනොදුච්චරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොසුචරිතං. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතත්තා ච අකතත්තා ච එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ එකච්චස්ස කායසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති කායදුච්චරිතං. වචීසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති වචීදුච්චරිතං. මනොසුචරිතං කතං හොති, අකතං හොති මනොදුච්චරිතං. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ කතත්තා ච අකතත්තා ච එවමිධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්තීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 2. 8.

18. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

එකංසෙනාහං ආනන්ද අකරණීයං වදාමි කායදුච්චරිතං වචීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතන්ති.

1. විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස - සාමිපොත්ථකෙ අයං පාඨො දිස්සති.

[භගවත්හු:]

බමුණ, කළබැවිනුදු නොකළ බැවිනුදු මෙසේ මෙ ලොව කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සඞ්ඛ්‍යාත ස්වර්ගයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද විතර විසින් අරුත් නො බෙදන ලද මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය මම විතර විසින් නො දනිමි. යම්සේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් දෙසූ විතර විසින් අරුත් නො බෙදූ මේ භාෂිතයාගේ අර්ථය විතර විසින් දැනගන්නෙම් ද එපරිද්දෙන් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක් නම් මැනැවි.

බමුණ, එසේ වී නම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, දෙසම් යි. එසේය වහන්සැ' යි ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වීය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

බ්‍රාහ්මණය, මේ ලෝකයෙහි කිසිවකු විසින් කායදුශ්චරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායසුචරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාග්දුශ්චරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාක්සුචරිතය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. මනෝ-දුශ්චරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනඃසුචරිතය නො කරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැවිනුදු නො කළ බැවිනුදු මෙ ලොවිහි කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් කාබුන් මරණින් මතු මෙසේ සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්.

බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව කිසිවකු විසින් කායසුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, කායදුශ්චරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. වාක්සුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, වාග්දුශ්චරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. මනඃසුචරිතය කරණ ලද්දේ වෙයි, මනෝදුශ්චරිතය නොකරණ ලද්දේ වෙයි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි කළ බැවිනුදු නො කළ බැවිනුදු මෙලොවිහි කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් මෙ පරිද්දෙන් කාබුන් මරණින් මතු සුගති සඞ්ඛ්‍යාත ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිම් කොට සරණ ගිය උපාසකයකු සේ මා රැක්නා සේක්වා යි.

2. 1. 2. 8.

18. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්දතෙරණුවනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

ආනන්දය, මම කායදුශ්චරිතය වාග්දුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතය ඒකාන්ත-යෙන් නො කළ යුතුයි කියමි.

[ආනන්දො:]

යමිදං භන්තෙ භගවතා එකංසෙන අකරණීයං අක්ඛාතං කායදුච්චරිතං වචීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කයිරමානෙ කො ආදීනවො පාටිකඞ්ඛොති.

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන අකරණීයං අක්ඛාතං කායදුච්චරිතං වචීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කයිරමානෙ අයං ආදීනවො පාටිකඞ්ඛො:

අත්තාපි අත්තානං උපවදති, අනුවිච්ච විඤ්ඤූ ගරහන්ති, පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති, සම්මූළ්හො කාලං කරොති, කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන අකරණීයං අක්ඛාතං කායදුච්චරිතං වචීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තස්මිං අකරණීයෙ කයිරමානෙ අයං ආදීනවො පාටිකඞ්ඛො.

එකංසෙනාහං ආනන්ද කරණීයං වදාමි කායසුචරිතං වචීසුචරිතං මනොසුචරිතන්ති.

[ආනන්දො:]

යමිදං භන්තෙ භගවතා එකංසෙන කරණීයං අක්ඛාතං කායසුචරිතං වචීසුචරිතං මනොසුචරිතං තස්මිං කරණීයෙ කයිරමානෙ කො ආනිසංසො පාටිකඞ්ඛොති?

[භගවා:]

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන කරණීයං අක්ඛාතං කායසුචරිතං වචීසුචරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කයිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඞ්ඛො:

අත්තාපි අත්තානං න උපවදති, අනුවිච්ච විඤ්ඤූ පසංසන්ති, කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති, අසම්මූළ්හො කාලං කරොති, කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

යමිදං ආනන්ද මයා එකංසෙන කරණීයං අක්ඛාතං කායසුචරිතං වචීසුචරිතං මනොසුචරිතං. තස්මිං කරණීයෙ කයිරමානෙ අයං ආනිසංසො පාටිකඞ්ඛොති.

2. 1. 2. 9.

19. අකුසලං භික්ඛවෙ පජහථ. සක්කා භික්ඛවෙ අකුසලං පජහිතුං. නො චෙ තං[1] භික්ඛවෙ සක්කා අභවිස්ස අකුසලං පජහිතුං, නාහං එවං වදෙය්‍යං "අකුසලං භික්ඛවෙ පජහථා"ති. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ සක්කා අකුසලං පජහිතුං, තස්මාහං එවං වදාමි "අකුසලං භික්ඛවෙ පජහථා"ති. අකුසලං ච හිදං භික්ඛවෙ පහීනං අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තෙය්‍ය. නාහං එවං වදෙය්‍යං "අකුසලං භික්ඛවෙ පජහථා"ති. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අකුසලං පහීනං හිතාය සුඛාය සංවත්තති, තස්මාහං එවං වදාමි "අකුසලං භික්ඛවෙ පජහථා"ති.

1. නොචෙදං - මජසං.

[අනඳ තෙරනු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්, වාග් දුශ්චරිතයෙක් මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඒකාන්තයෙන් නො කළ යුතුය යි වදාරණ ලද ද ඒ නොකට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි කවර ආදීනවයෙක් කැමැති විය යුතු ද?

[භගවත්හු:]

ආනන්දය, මා විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක්-වාග්දුශ්චරිතයෙක්-මනෝ-දුශ්චරිතයෙක් ඒකාන්තයෙන් නො කට යුතුය යි වදාරණ ලද නම්, ඒ නො කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ ආදීනවය කැමැති විය යුතුය:

"තෙමේත් තමහට උපවාද කෙරෙයි. නුවණැතියෝ විමසා දැන ගරහත්. අපකීර්තිය උස්ව නගියි. සම්මූඪ ව කළුරිය කෙරෙයි. කාබුත් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුගති වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹෙත්"ය යි.

ආනන්දය, මා විසින් යම් කායදුශ්චරිතයෙක් - වාග්දුශ්චරිතයෙක් - මනෝදුශ්චරිතයෙක් ඒකාන්තයෙන් නො කළ යුතුය යි පවසන ලද නම්, ඒ නො කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ ආදීනවය කැමැති විය යුත්තේ ය.

ආනන්දය, මම කායසුචරිතය - වාක්සුචරිතය - මනසුචරිතය ඒකාන්ත යෙන් කළ යුතු යයි කියමි.

[අනඳ තෙරනු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් යම් කායසුචරිතයෙක් - වාක්සුචරිතයෙක් - මනසුචරිතයෙක් ඒකාන්තයෙන් කළ යුතු ය යි පවසන ලද නම්, ඒ කට යුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි කවර අනුසසෙක් කැමැති විය යුත්තේ ද?

[භගවත්හු:]

ආනන්දය, යම් මේ කායසුචරිතයෙක් - වාක්සුචරිතයෙක් - මනසුචරිත යෙක් ඒකාන්තයෙන් කටයුතුය යි මා විසින් කියන ලද නම්, ඒ කටයුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ ය:

"තෙමේත් තමාට උපවාද නො කෙරෙයි. නුවණැත්තෝ විමසා දැන පසසත්. යසශී උස්ව නැගෙයි. අසම්මූඪ ව කළුරිය කෙරෙයි. කාබුත් මරණින් මතු සුගති සඞ්ඛ්‍යාත සවර්ගලෝකයට එළඹෙත්."

ආනන්දය, යම් කායසුචරිතයෙක් - වාක්සුචරිතයෙක්-මනසුචරිතයෙක් ඒකාන්තයෙන් කට යුතුයයි ම විසින් පවසන ලද නම් ඒ කටයුතු දෑ කරණු ලබන කල්හි මේ අනුසස කැමැති විය යුත්තේ යයි.

2. 1. 2. 9.

19. මහණෙනි, අකුශලය දුරලව. මහණෙනි, අකුශලය දුරලන්නට හැකිය. මහණෙනි, ඉදින් ඒ අකුශලය දුරලීමට නො හැකි නම් "මහණෙනි, අකුශලය දුරලවයි" මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අකුශලය දුරලන්නට හැකි ද, එහෙයින් ම "මහණෙනි, අකුශලය දුරලව"යි මෙසේ මම කියමි. තවද මහණෙනි, මේ අකුශලය ප්‍රහීණ වූයේ අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවත්තේ නම් "මහණෙනි, අකුශලය දුරලව"යි මම මෙසේ නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් අකුශලය ප්‍රහීණ වූයේ හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම "මහණෙනි, අකුශලය දුරලව"යි මම මෙසේ කියමි.

කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථ. සක්කා භික්ඛවෙ කුසලං භාවෙතුං. නො චෙ තං[1] භික්ඛවෙ සක්කා අභවිස්ස කුසලං භාවෙතුං, නාහං එවං වදෙය්‍යං "කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා"ති. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ සක්කා කුසලං භාවෙතුං, තස්මාහං එවං වදාමි "කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා"ති. කුසලං ච හිදං භික්ඛවෙ භාවිතං අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තෙය්‍ය, නාහං එවං වදෙය්‍යං "කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා"ති. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ කුසලං භාවිතං හිතාය සුඛාය සංවත්තති තස්මාහං එවං වදාමි "කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථා"ති.

2. 1. 2. 10.

20. ද්වෙ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ ද්වෙ? දුන්නික්ඛිත්තඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං, අත්ථො ච දුන්නීතො. දුන්නික්ඛිත්තස්ස භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අත්ථොපි දුන්නයො හොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය අන්තරධානාය සංවත්තන්තීති.

ද්වෙ මෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ ද්වෙ? සුනික්ඛිත්තඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං, අත්ථො ච සුනීතො. සුනික්ඛිත්තස්ස භික්ඛවෙ පදබ්‍යඤ්ජනස්ස අත්ථොපි සුනයො හොති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා සද්ධම්මස්ස ඨිතියා අසම්මොසාය අනන්තරධානාය සංවත්තන්තීති.

අධිකරණවග්ගො දුතියො.

3. බාලවග්ගො

2. 1. 3. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

21. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ ද්වෙ? යො ච අච්චයං අච්චයතො න පස්සති, යො ච අච්චයං දෙසෙන්තස්ස යථාධම්මං න පටිග්ගණ්හාති.[1] ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බාලාති.

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ ද්වෙ? යො ච අච්චයං අච්චයතො පස්සති, යො ච අච්චයං දෙසෙන්තස්ස යථාධම්මං පටිග්ගණ්හාති.[2] ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පණ්ඩිතාති.

2. 1. 3. 2.

22. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ තථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ ද්වෙ? දුට්ඨො වා දොසන්තරො, සද්ධො වා දුග්ගහිතෙන. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ තථාගතං අබ්භාචික්ඛන්තීති.

1. නප්පටිග්ගණ්හාති - මජසං.
2. පටිග්ගණ්හාති - මජසං. පටිගණ්හාති - සී 1

මහණෙනි, කුශලය වඩව. මහණෙනි, කුශලය වඩන්නට හැකිය. මහණෙනි, ඉදින් කුශලය නොවැඩිය හැකි නම් "මහණෙනි, කුශලය වඩව"යි මෙසේ මම නොකියමි. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කුශලය වඩන්නට හැකි ද එහෙයින් "මහණෙනි, කුශලය වඩව"යි මම මෙසේ කියමි. මහණෙනි, කුශලය වඩන ලද්දේ ඉදින් අහිත පිණිස දුක් පිණිස පවත්නේ නම් "මහණෙනි, කුසල් වඩව"යි මෙසේ මම නො කියමි.

තවද මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කුශලය වඩන ලද්දේ හිත පිණිස සුව පිණිස පවත්නේ ද එහෙයින් ම "මහණෙනි, කුශලය වඩව"යි මම මෙසේ කියමි.

2. 1. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අතුරුදන් වීම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: උපිළිවෙළින් වරදවා ගත් පෙළ ද වරදවා පෙරළා ගත් අටුවා ද යන දෙකය. මහණෙනි, වරදවා ගත් පාළියෙහි අටුවා ද දුර්නය (අන්නැය) වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙන සද්ධර්මයාගේ විනාශය පිණිස අන්තර්ධානය පිණිස පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නාහ. කවර දෙදෙනක යත්: මොනොවට ගත් පෙළදහම ද මොනොවට ගත් අටුවා ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මොනොවට ගත් පෙළදහමෙහි අටුවා ද සුනය වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙන සද්ධර්මයාගේ පැවැත්ම පිණිස අවිනාශය පිණිස අතුරුදන් නොවීම පිණිස පවත්නාහ යි.

අධිකරණවග්ග දෙවැනි යි

---

3. බාලවර්ගය

2. 1. 3. 1.

[**සැවැත්නිදානයි:**]

21. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, යමෙකුත් (පිළිගෙණ) වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු බාලයෝ දෙදෙන වෙති.

මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් වරද වරද විසින් දක්නේ ද, යමෙකුත් පිළිගෙණ වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගන්නේ ද, මහණෙනි, මොහු දෙදෙන පණ්ඩිත වෙති.

2. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්. (අභූතයෙන් දෙස් තබත්.) කවර දෙදෙනෙක යත්: දුෂ්ට වූයේ ඇතුළත සිටුනා ද්වේෂය ඇත්තේ හෝ වේ ද, වැරදි ලෙස ගැණීමෙන් වූ සැදැහැ ඇත්තේ හෝ වේ ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 3.

23. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ තථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ ද්වෙ? යො ච අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති, යො ච භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ තථාගතං අබ්භාචික්ඛන්තීති.

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ තථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ ද්වෙ? යො ච අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති, යො ච භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන භාසිතං ලපිතං තථාගතෙනාති දීපෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ තථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්තීති.

2. 1. 3. 4.

24. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ තථාගතං අබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ ද්වෙ? යො ච නෙය්‍යත්ථං සුත්තන්තං නීතත්ථො සුත්තන්තොති දීපෙති, යො ච නීතත්ථං සුත්තන්තං නෙය්‍යත්ථො සුත්තන්තොති. දීපෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ තථාගතං අබ්භාචික්ඛන්තීති.

2. 1. 3. 5.

25. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ තථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්ති. කතමෙ ද්වෙ? යො ච නෙය්‍යත්ථං සුත්තන්තං නෙය්‍යත්ථො සුත්තන්තොති දීපෙති, යො ච නීතත්ථං සුත්තන්තං නීතත්ථො සුත්තන්තොති දීපෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ තථාගතං නාබ්භාචික්ඛන්තීති.

2. 1. 3. 6.

26. පටිච්ඡන්නකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරා ගති පාටිකඞ්ඛා: නිරයො වා තිරච්ඡානයොනි වාති.

අප්පටිච්ඡන්නකම්මන්තස්ස භික්ඛවෙ ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරා ගති පාටිකඞ්ඛා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 7.

27. මිච්ඡාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරා ගති පාටිකඞ්ඛා: නිරයො වා තිරච්ඡානයොනි වාති.

2. 1. 3. 3.

23. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසනලදූ යි තෙපලන ලදූයි දක්වා ද, යමෙකුත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලදූයි නො තෙපලන ලදූයි දක්වා ද (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්.

මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලද්ද නො තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් නො දෙසන ලදූයි නො තෙපලන ලදූයි දක්වා ද, යමෙකුත් තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද්ද තෙපලන ලද්ද තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදූයි තෙපලන ලදූයි දක්වා ද, (යන දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3-4.

24 මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් එළවා කිය යුතු අර්‍ථ ඇති සූත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය යි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය යි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්.

2. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කෙරෙත්. කවර දෙදෙන යත්: යමෙක් එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය එළවා කිය යුතු අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය යි දක්වා ද, යමෙකුත් හෙළි කළ අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය හෙළි කළ අරුත් ඇති සූත්‍රාන්තය යි දක්වා ද (යන මේ දෙදෙන වෙති.) මහණෙනි, මොහු දෙදෙන තථාගතයන්ට අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කෙරෙත්.

2. 1. 3. 6.

26. මහණෙනි, පිළිසන්කම්හ්හට (පව්කම් ඇත්තහුට) නිරය හෝ තිරිසන් යෝනිය හෝ යයි දෙගතීන් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, නො පිළිසන් කම්හ්හට දේවගතිය හෝ මනුෂ්‍යගතිය හෝ යයි දෙගතීන් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 8.

28. සම්මාදිට්ඨිකස්ස භික්ඛවෙ ද්වින්නං ගතීනං අඤ්ඤතරා ගති පාටිකඞ්ඛා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 9.

29. දුස්සීලස්ස භික්ඛවෙ ද්වෙ පටිග්ගාහා: නිරයො වා තිරච්ඡානයොනි වාති.[1] සීලවතො භික්ඛවෙ ද්වෙ පටිග්ගාහා: දෙවා වා මනුස්සා වාති.

2. 1. 3. 10.

30. ද්වාහං භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානො අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි[1] පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමි. කතමෙ ද්වෙ? අත්තනො ච දිට්ඨධම්ම-සුඛවිහාරං සම්පස්සමානො, පච්ඡිමඤ්ච ජනතං අනුකම්පමානො. ඉමෙ ඛො අහං භික්ඛවෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානො අරඤ්ඤෙ වනපත්ථානි පන්තානි සෙනාසනානි පටිසෙවාමීති.

2. 1. 3. 11.

31. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා විජ්ජාභාගියා. කතමෙ ද්වෙ? සමථො ච විපස්සනා ච. සමථො භික්ඛවෙ භාවිතො කමත්ථමනුභොති? චිත්තං භාවීයති. චිත්තං භාවිතං කමත්ථමනුභොති[2]? යො රාගො, සො පහීයති. විපස්සනා භික්ඛවෙ භාවිතා කමත්ථමනුභොති? පඤ්ඤා භාවීයති. පඤ්ඤා භාවිතා කමත්ථ-මනුභොති? යා අවිජ්ජා, සා පහීයති. රාගුපක්කිලිට්ඨං වා භික්ඛවෙ චිත්තං න විමුච්චති. අවිජ්ජුපක්කිලිට්ඨා වා පඤ්ඤා න භාවීයති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ රාගවිරාගා චෙතොවිමුත්ති, අවිජ්ජාවිරාගා පඤ්ඤාවිමුත්තීති.

බාලවග්ගො තතියො.

---

4. සමචිත්තවග්ගො

2. 1. 4. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

32. අසප්පුරිසභූමිඤ්ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි[3] සප්පුරිසභූමිඤ්ච. තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති. එවම්භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

කතමා ච භික්ඛවෙ අසප්පුරිසභූමි? අසප්පුරිසො භික්ඛවෙ අකතඤ්ඤූ හොති අකතවෙදී. අසබ්භිහෙතං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤාතං යදිදං අකතඤ්ඤුතා අකතවෙදිතා. කෙවලා එසා භික්ඛවෙ අසප්පුරිසභූමි යදිදං අකතඤ්ඤුතා අකතවෙදිතා.

---

1. අරඤ්ඤවනපත්ථානි - මජ්ඣං.
2 කිමත්ථමනුභොති - සෳ. කතමත්ථමනුභොති - සාළුම්
3. දෙසෙස්සාමි - මජ්ඣං. සෳ. ඎ. 1.

2. 1. 3. 8.

28. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයාට නිරය හෝ තිරිසන් යොනිය හෝ යයි දෙගතීන් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමැති විය යුතුයි.

මහණෙනි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිකයාට දෙවගතිය හෝ මනුෂ්‍යගතිය හෝ යයි දෙගතීන් අතුරෙන් එක්තරා ගතියෙක් කැමැති විය යුතුයි.

2. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, දුශ්ශීලයාගේ පිළිගාවෝ (ප්‍රතිග්‍රාහකයෝ) දෙදෙනෙකි. නිරය හෝ තිරිසන් යොනිය හෝ යි. මහණෙනි, සිල්වත්හුගේ පිළිගාවෝ දෙදෙනෙකි. දෙවියෝ හෝ මනුෂ්‍යයෝ හෝ යි.

2. 1. 3. 10.

30. මහණෙනි, මම කරුණු දෙකක් දක්නෙම් අරන් ද, වනපෙත් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි. කවර දෙකෙක යත්: තමන්හට ඉහාත්මසුඛවිහරණය දක්නෙම් හෝ පශ්චිමජනතාවට අනුකම්පා කරන්නෙම් හෝ යි මහණෙනි, මම මේ කරණු දෙක දක්නෙම් අරන් ද, වනපෙත් ද, ගැඹුරු වල් ද යන සෙනසුන් සෙවනය කරමි.

2. 1. 3. 11.

31. මහණෙනි, මේ විද්‍යාභාගීය ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශමථය හා විදර්ශනාව හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, ශමථය වඩන ලද්දේ කිනම් අර්ථයක් සපයා ද.? මාගීචිත්තය වැඩෙයි. වැඩුනු සිත කිනම් අර්ථයක් සපයා ද? යම් රාගයෙක් වේ නම්, එය පැහෙයි (ප්‍රහීණ වේ.) මහණෙනි, විදර්ශනාව වඩන ලද්දී කිනම් අර්ථයක් සපයා ද?, මාගීප්‍රඥාව වැඩෙයි. වැඩුනු ප්‍රඥාව කිනම් අර්ථයක් සපයා ද? යම් අවිද්‍යාවෙක් වේ නම් එය පැහෙයි. මහණෙනි, රාගයෙන් කිලිටි වූ සිත නො මිදෙයි. අවිද්‍යාවෙන් කිලිටි වූ ප්‍රඥාව නො වැඩෙයි. මහණෙනි, මෙසේ චිත්තයි රාගයාගේ ක්‍ෂයවිරාගයෙන් (ඵලසමාධිසඞ්ඛ්‍යාත) චිත්තවිමුක්තිය වේ. අවිද්‍යාවගේ ක්‍ෂයවිරාගයෙන් (ඵලප්‍රඥාසඞ්ඛ්‍යාත) ප්‍රඥාවිමුක්තිය වේ.

බාල වග තෙවැනි යි.

---

4. සමචිත්ත වර්ගය

2. 1. 4. 1

[සැවැත් නිදානයි:]

32. මහණෙනි, නොපට අසත්පුරුෂ භූමිය හා සත්පුරුෂ භූමිය දෙසමි. එය අසව, මනාකොට මෙනෙහි කරව. කියම් (වදාළහ.) වහන්ස, එසේ ය යි ඒ භික්‍ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්තූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂ භූමිය කවර? මහණෙනි, අසත්පුරුෂ තෙමේ අකෘතඥ වෙයි, කෙළෙහිගුණ පාළකොට නො දන්නේ ද වෙයි. මහණෙනි, යම් මේ අකෘතඥ බවෙක් වේ ද, අකෘතවේදී බවෙක් වේ ද, මෙය අසත්පුරුෂයන් විසින් ම පසස්නා ලදී. මහණෙනි, යම් අකෘතඥ බවෙක් අකෘතවේදී බවෙක් වේ ද, මේ සම්පූර්ණ අසත්පුරුෂ භූමිය වෙයි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සප්පුරිසභූමි? සප්පුරිසො ච බො භික්ඛවෙ කතඤ්ඤූ හොති කතවෙදී. සබ්භිහෙතං භික්ඛවෙ උපඤ්ඤාතං යදිදං කතඤ්ඤුතා කතවෙදිතා. කෙවලා එසා භික්ඛවෙ සප්පුරිසභූමි යදිදං කතඤ්ඤුතා කතවෙදිතාති.

2. 1. 4. 2.

33. ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ න සුප්පතිකාරං වදාමි,* මාතුච්ච පිතුච්ච[1]. එකෙන භික්ඛවෙ අංසෙන මාතරං පරිහරෙය්‍ය, එකෙන අංසෙන පිතරං පරිහරෙය්‍ය වස්සසතායුකො වස්සසතජීවී. සො ච නෙසං උච්ඡාදනපරිමද්දන න්හාපනසම්බාහනෙන, තෙපි තත්ථෙව මුත්තකරීසං චජෙය්‍යුං, නත්වෙව භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං කතං වා හොති, පතිකතං[2] වා.

ඉමිස්සා ච භික්ඛවෙ මහාපථවියා පහූතසත්තරතනාය[3] මාතාපිතරො ඉස්සරාධිපච්චෙ රජ්ජෙ පතිට්ඨාපෙය්‍ය, නත්වෙව භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං කතං වා හොති, පතිකතං[2] වා. තං කිස්ස හෙතු: බහුකාරා භික්ඛවෙ මාතාපිතරො පුත්තානං ආපාදකා පොසකා, ඉමස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරො.

යො ච බො භික්ඛවෙ මාතාපිතරො අස්සද්ධෙ සද්ධාසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුස්සීලෙ සීලසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, මච්ඡරී චාගසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, දුප්පඤ්ඤෙ පඤ්ඤාසම්පදාය සමාදපෙති, නිවෙසෙති, පතිට්ඨාපෙති, එත්තාවතා බො භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං කතඤ්ච හොති පතිකතඤ්ච අතිකතඤ්චාති †

2. 1. 4. 3.

34. අථ බො අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො බො සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: කිංවාදී භවං ගොතමො කිමක්ඛායීති?

[භගවා:]

කිරියවාදී චාහං බ්‍රාහ්මණ අකිරියවාදී චාති

[බ්‍රාහ්මණො:]

යථාකථං පන භවං ගොතමො කිරියවාදී ච අකිරියවාදී චාති?

[භගවා:]

අකිරියං බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදාමි කායදුච්චරිතස්ස වචීදුච්චරිතස්ස මනොදුච්චරිතස්ස, අනෙකවිහිතානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අකිරියං වදාමි. කිරියඤ්ච බො අහං බ්‍රාහ්මණ වදාමි කායසුචරිතස්ස වචීසුචරිතස්ස මනොසුචරිතස්ස, අනෙකවිහිතානං කුසලානං ධම්මානං කිරියං වදාමි. එවං බො අහං බ්‍රාහ්මණ කිරියවාදී ච අකිරියවාදී චාති.

* කතමෙසං ද්වින්නං - මජසං PTS. සතා. 1 මාතු ච, පිතු ච - මජසං. සතා.

2. පටිකතං වා - මජසං. සතා. 3. පහූතරත්තරතනාය - මජසං.

†. අයං පාඨො සතාම මරම්ම පොත්ථකෙසු න දිස්සතෙ

මහණෙනි, සත්පුරුෂ භූමිය කවර? මහණෙනි, සත්පුරුෂ තෙමේ කෘතඥ වූයේ කෘතවේදී වූයේ වේ. මහණෙනි, හෙල කෘතඥ බවෙක් කෘතවේදී බවෙක් වේ ද, මෙය සත්පුරුෂයන් විසින් ම පසස්නා ලදී. මහණෙනි, තෙල කෘතඥ බවෙක් කෘතවේදී බවෙක් වේ ද, මේ සමපූර්ණ සත්පුරුෂ භූමිය මැයි

2. 1. 4. 2.

33 මහණෙනි, මම මවට ද පියාට දැයි දෙදෙනාට ප්‍රත්‍යුපකාරය සුකරය යි නො කියමි. මහණෙනි, ශතවර්‍ෂායුෂ්ක වූ යමෙක් සියවස් ජීවත් වන්නේ එක් අංසයෙකින් මව පිළිදැගින්නේ එක් අංසයෙකින් පියා පිළිදැගින්නේ වේ ද, හේ ම ඔවුන්ගේ සිරුරු සුවඳ සුණු ඉලීමෙන් හා අත්පා පිරිමැදීමෙන් හා සිහිල්පැන් හුණුපැන් නැවීමෙන් හා අඞ්ගසම්බාහනයෙන් හා උපස්ථාන කෙරේ ද, ඔහුත් ඒ අංසයෙහි ම හිඳ මල මූත්‍ර පහකරන්නාහු නම්, මහණෙනි, හේ එසේ ද වුව, මවුපියන්ට උපකාරයෙක් හෝ ප්‍රත්‍යුපකාරයෙක් හෝ නොවේ මැයි.

මහණෙනි, බොහෝ සත්රුවන් ඇති මේ මහා පෘථිවියෙහි මවු පියන් සක්විති රජයෙහි පිහිටුවන්නේ නමුදු, මහණෙනි, මවුපියන්ට උපකාර කරණ ලද්දේ හෝ ප්‍රත්‍යුපකාර කරණ ලද්දේ හෝ නො ම වෙයි. එයට හේතු කවරේය? මහණෙනි, මවුපියෝ දූ පුතුනට බොහෝ උපකාර ඇතියහ. පුතුන් වඩන්නාහු පෝෂණය කරන්නාහු මේ ලෝකය දක්වනසුලු වෙති.

මහණෙනි, යමෙක් ශ්‍රද්ධා නැති මවුපියන් ශ්‍රද්ධාසම්පත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද මසුරු වූවන් ත්‍යාගසම්පත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. දුෂ්ප්‍රාඥවූවන් ප්‍රඥසම්පත්තියෙහි සමාදන් කරවා ද, වසවා ද, පිහිටුවා ද. මහණෙනි, මෙතෙකින් මවුපියනට උපකාර කරණ ලද්දේත් ප්‍රත්‍යුපකාර කරණ ලද්දේත් අධික උපකාර කරණ ලද්දේත් වේ යයි.

2. 1. 4. 3.

34 එකල්හි එක්තරා බ්‍රාහමණයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වී ය ... එකත් පසෙක හුන් ඒ බ්‍රාහමණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ කෙබඳු වාද ඇතිසේක් ද? කුමක් වදාරණ දූ ද?

[භගවත්හු:]

බ්‍රාහමණය, මම ක්‍රියාවාදීත් වෙමි, අක්‍රියාවාදීත් වෙමි.

[බමුණු:]

කිසෙයින් භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ක්‍රියාවාදීත් අක්‍රියාවාදීත් වන සේක් ද?

[භගවත්හු:]

බ්‍රාහමණය, මම කායදුශ්චරිතයාගේත් වාග්දුශ්චරිතයාගේත් මනෝදුශ්චරිතයාගේත් අක්‍රියාව (නො කිරීම) කියමි. නන්වැදෑරුම් ලාමක අකුශලධර්‍මයන්ගේ නොකිරීම කියමි. බ්‍රාහමණය, මම කායසුචරිතයාගේත් වාක්සුචරිතයාගේත් මනස්සුචරිතයාගේත් කිරීම කියමි. නන්වැදෑරුම් කුශලධර්‍මයන්ගේ කිරීම කියමි. බ්‍රාහමණය, මම මෙසේ වනාහි ක්‍රියාවාදීත් අක්‍රියාවාදීත් වෙමි.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 4. 4

35. අථ ඛො **අනාථපිණ්ඩිකො** ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති භගවන්තං එතදවොච: කති නු ඛො භන්තෙ ලොකෙ දක්ඛිණෙය්‍යා? කත්ථ ච දානං දාතබ්බන්ති?

ද්වෙ ඛො ගහපති ලොකෙ දක්ඛිණෙය්‍යා සෙඛො ච අසෙඛො ච. ඉමෙ ඛො ගහපති ද්වෙ ලොකෙ දක්ඛිණෙය්‍යා. එත්ථ ච දානං දාතබ්බන්ති, ඉදමවොච භගවා. ඉදං වත්වා[1] සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

සෙඛො අසෙඛො ච ඉමස්මිං ලොකෙ
ආහුණෙය්‍යා යජමානානං හොන්ති,
තෙ උජ්ජුභූතා කායෙන වාචාය උද චෙතසා
ඛෙත්තං තං යජමානානං එත්ථ දින්නං මහප්ඵලන්ති.

2. 1. 4. 5

36. එවං මෙ සුතං; එකං සමයං භගවා **සාවත්ථියං** විහරති **ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස** ආරාමෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා **සාරිපුත්තො** සාවත්ථියං විහරති **පුබ්බාරාමෙ** මිගාරමාතුපාසාදෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා **සාරිපුත්තො** භික්ඛූ ආමන්තෙසි, ආවුසො භික්ඛවොති.[2] ආවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච.

අජ්ඣත්තසඤ්ඤොජනඤ්ච ආවුසො පුග්ගලං දෙසිස්සාමි බහිද්ධාසඤ්ඤොජනඤ්ච. තං සුණාථ සාධුකං මනසි කරොථ භාසිස්සාමීති. එවමාවුසොති ඛො තෙ භික්ඛූ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

කතමො චාවුසො අජ්ඣත්තසඤ්ඤොජනො පුග්ගලො? ඉධාවුසො භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති. සො තතො චුතො ආගාමී හොති ආගන්තා ඉත්ථත්තං. අයං වුච්චතාවුසො අජ්ඣත්තසඤ්ඤොජනො පුග්ගලො ආගාමී ආගන්තා ඉත්ථත්තං.

---

1. ඉදං වත්වාන - මජ්ස. 2. භික්ඛවෙති - මජ්ස.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් ශරණ ගත් උපාසකයකු කොට මා රැක්නා සේක් වා යි.

2. 1. 4. 4.

35. ඉක්බිති **අනාථපිණ්ඩික** ගෘහපති තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් අනාථපිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, ලොකයෙහි දක්ෂිණාර්හයෝ කෙතෙක් ද? කො තැන්හි දන් දිය යුතු ද?

ගෘහපතිය, ලොකයෙහි දක්ෂිණාවට සුදුස්සෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ශෛක්‍ෂ තෙමේ ය, අශෛක්‍ෂ තෙමේ ය යන දෙදෙනා යි. ගෘහපතිය, ලොකයෙහි මේ දක්ෂිණාවට සුදුස්සෝ දෙදෙන වෙත්. මොවුන් කෙරෙහි දන් දිය යුතු වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළසේක. මෙය වදාරා ඉක්බිති සුගත වූ ශාස්තෘන්වහන්සේ තෙල ගය ද වදාළසේක.

මේ ලොකයෙහි ශෛක්‍ෂ තෙමේ ද අශෛක්‍ෂ තෙමේ ද යාග කරනුවනට ආහුණෙය්‍ය (ඇරැදෙන්නටඅර්හ) වෙති. ඔහු කයින් ද වචනයෙන් ද යලි සිතින් ද ඍජු වෙති. යාග කරන්නන්හට එය කෙත වෙයි මෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

2. 1. 4. 5.

36. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවැත්නුවර** සමීපයෙහි **ජෙතවන** නම්වූ **අනේපිඬු** සිටුහුගේ අරම්හි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි **පුබ්බාරාම** නම් මුවරමාපායෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් **සැරියුත්** තෙරණුවෝ ඇවැත් මහණෙනි යි භික්‍ෂූන් ඇමතූහ. ඒ භික්‍ෂූහු ඇවැත්නි, යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් ශාරිපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ තෙල සූත්‍රය දෙසූහ:

ඇවැත්නි, අධ්‍යාත්මසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා බාහිර සංයෝජන ඇති පුද්ගලයා හා දෙසමි. එය අසව මොනොවට මෙනෙහි කරව. දෙසමි යි. ඇවැත්නි, එසේ යි ඒ භික්‍ෂූහු ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ තෙල වදාළහ:

ඇවැත්නි, අධ්‍යාත්මසංයොජන ඇති පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්නි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂසංවරශීලයෙන් සමන්‍ධාගතවූයේ ආචාරගෝචර සම්පන්න වූයේ වෙයෙයි. අල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ ශික්‍ෂාපදයන් මොනොවට ගෙන හික්මෙයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු එක්තරා දේවනිකායකට එළඹෙයි හේ එයින් ච්‍යුතවූයේ ආගාමී වූයේ මේ මිනිස් බවට එන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, මෙ තෙමේ ආගාමී වූ මිනිස්බවට එන අධ්‍යාත්මසංයොජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

කතමො චාවුසො බහිද්ධාසඤ්ඤොජනො පුග්ගලො? ඉධාවුසො භික්ඛු සීලවා හොති. පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො අඤ්ඤතරං සන්තං චෙතොවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති සො තතො චුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තා ඉත්ථත්තං. අයං වුච්චතාවුසො බහිද්ධාසඤ්ඤොජනො පුග්ගලො අනාගාමී[1] අනාගන්තා ඉත්ථත්තං.

පුනචපරං ආවුසො භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො කාමානං යෙව නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො හොති. සො භවානං යෙව නිබ්බිදාය විරාගාය නිරොධාය පටිපන්නො හොති. සො තණ්හක්ඛයාය[2] පටිපන්නො හොති. සො ලොභක්ඛයාය පටිපන්නො හොති. සො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අඤ්ඤතරං දෙවනිකායං උපපජ්ජති. සො තතො චුතො අනාගාමී හොති අනාගන්තා ඉත්ථත්තං. අයං වුච්චතාවුසො බහිද්ධාසඤ්ඤොජනො පුග්ගලො අනාගාමී අනාගන්තා ඉත්ථත්තන්ති.

අථඛො සම්බහුලා සමචිත්තා දෙවතා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඨිතා ඛො තා දෙවතා භගවන්තං එතදවොචුං:

එසො භන්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ භික්ඛූනං අජ්ඣත්තසඤ්ඤොජනඤ්ච පුග්ගලං දෙසෙති, බහිද්ධාසඤ්ඤොජනඤ්ච. හට්ඨා භන්තෙ පරිසා සාධු භන්තෙ භගවා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමතු, අනුකම්පං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හීභාවෙන.

අථ ඛො භගවා සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ජිතං[3] වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව ජෙතවනෙ අන්තරහිතො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පමුඛෙ පාතුරහොසි. නිසීදි භගවා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ. ආයස්මාපි ඛො සාරිපුත්තො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං භගවා එතදවොච:

---

1. අනාගාමී හොති - මජසං. 2. තණ්හාක්ඛයාය මජසං 3. සම්මිඤ්ජිතං - මජසං

ඇවැත්නි, බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය? ඇවැත්නි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ප්‍රාතිමෝක්ෂසංවරයෙන් සමන්නාගත වූයේ ආචාර ගෝචර සම්පන්න වූයේ වෙසෙයි. අල්පමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නා සුලු වූයේ ශික්ෂාපදයන් සමාදන්ව හික්මෙයි. හෙ තෙමේ එක්තරා ශාන්ත චිත්ත විමුක්තියකට පැමිණ වාසය කරයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මතු එක්තරා දේවනිකායකට එළඹෙයි. හේ එයින් ච්‍යුත වූයේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්නි, මේ තෙමේ මේ මිනිසත්බවට නො එන්නේ බාහිරසංයොජන ඇති අනාගාමී පුද්ගල යා යි කියනු ලැබේ.

ඇවැත්නි, යලිදු අනෙකක් කියමි: මහණ තෙමේ සිල්වත් වෙයි ... ශික්ෂාපදයන් සමාදන්ව හික්මෙයි හෙ තෙම කාමයන්ගේ ම නිර්වේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ ත්‍රිවිධ භවයන්ගේ ම නිර්වේදය පිණිස, විරාගය පිණිස, නිරෝධය පිණිස පිළිපන්නේ වෙයි. හෙතෙම (පඤ්චකාමගුණික වූ) තෘෂ්ණාව ක්ෂය කිරීම පිණිස පිළිපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ භවලෝභය ක්ෂය කිරීම පිණිස පිළිපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ කාබුන් මරණින් මත්තෙහි එක්තරා දෙවනිකායෙක උපදී. හේ එයින් ච්‍යුත වූයේ මේ මිනිසත් බවට නො එන්නේ අනාගාමී වෙයි. ඇවැත්නි, මේ මිනිසත්බවට නො පැමිණෙන, අනාගාමී වූ බාහිර සංයොජන ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

ඉක්බිති, බොහෝ වූ සමසිත් ඇති දෙවිවරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව සිටියාහු ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවිවරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළාහු ය:

වහන්ස, මේ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ පූර්වාරාම නම් වූ මුවරමාපහයෙහිදී භික්ෂූන්ට අධ්‍යාත්මසංයොජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිර සංයොජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙශනා කෙරෙති. වහන්ස, පිරිස සතුටු වූ ය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පා කොට ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන සේක් නම් මැනැවි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණීම්භාවයෙන් ඉවසූ සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් මක් කළ අතක් දික් නො කරණ තුරු දිගු කළ අතක් මක් නො කරන තුරු ජේතවනයෙහි අතුරු දහන් වූ සේක් පූර්වාරාම නම් මුවරමාපහයෙහි ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේගේ පෙරට පැණී ගිය සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පැන වූ අස්නෙහි වැඩ හුන් සේක. ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

ඉධ සාරිපුත්ත සම්බහුලා සමචිත්තා දෙවතා යෙනාහං තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං ඨිතා ඛො සාරිපුත්ත තා දෙවතා මං එතදවොචුං:

එසො භන්තෙ ආයස්මා සාරිපුත්තො පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ, භික්ඛූනං අජ්ඣත්තසඤ්ඤොජනඤ්ච පුග්ගලං දෙසෙති බහිද්ධාසඤ්ඤොජනඤ්ච. "හට්ඨා භන්තෙ පරිසා සාධු භන්තෙ භගවා යෙනායස්මා සාරිපුත්තො තෙනුපසඞ්කමතු අනුකම්පං උපාදායා"ති. තා ඛො පන සාරිපුත්ත දෙවතා දසපි හුත්වා වීසම්පි[1] හුත්වා තිංසම්පි හුත්වා චත්තාරීසම්පි හුත්වා පඤ්ඤාසම්පි හුත්වා සට්ඨිම්පි හුත්වා ආරග්ගකොටිනිත්තුදනමත්තෙපි[2] තිට්ඨන්ති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්තීති.

සියා ඛො[3] පන තෙ සාරිපුත්ත එවමස්ස. තත්ථ නූන තාසං දෙවතානං තථා චිත්තං භාවිතං යෙන තා දෙවතා දසපි හුත්වා වීසම්පි[1] හුත්වා තිංසම්පි හුත්වා චත්තාරීසම්පි හුත්වා පඤ්ඤාසම්පි හුත්වා සට්ඨිම්පි හුත්වා ආරග්ගකොටිනිත්තුදනමත්තෙපි[2] තිට්ඨන්ති න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්ති.

න ඛො පනෙතං සාරිපුත්ත එවං දට්ඨබ්බං, ඉධෙව සාරිපුත්ත තාසං දෙවතානං තථා චිත්තං භාවිතං යෙන තා දෙවතා දසපි හුත්වා වීසම්පි[1] හුත්වා තිංසම්පි හුත්වා චත්තාරීසම්පි හුත්වා පඤ්ඤාසම්පි හුත්වා සට්ඨිම්පි හුත්වා ආරග්ගකොටිනිත්තුදන[2]මත්තෙපි තිට්ඨන්ති. න ච අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්තීති.

තස්මාතිහ සාරිපුත්ත එවං සික්ඛිතබ්බං: සන්තින්ද්‍රියා භවිස්සාම සන්තමානසාති. එවං හි වො සාරිපුත්ත සික්ඛිතබ්බං. සන්තින්ද්‍රියානං හි වො සාරිපුත්ත සන්තමානසානං සන්තං යෙව කායකම්මං භවිස්සති සන්තං වචීකම්මං සන්තං මනොකම්මං, සන්තංයෙව උපහාරං උපහරිස්සාම සබ්‍රහ්මචාරීසූති. එවං හි වො සාරිපුත්ත සික්ඛිතබ්බං.

අනස්සුං ඛො සාරිපුත්ත අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා යෙ ඉමං ධම්මපරියායං න අස්සොසුන්ති.

2. 1. 4. 6.

37. * එකං සමයං ආයස්මා **මහාකච්චානො** වරණායං විහරති කද්දමදහතීරෙ. අථ ඛො **ආරාමදණ්ඩො** බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකච්චානො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා මහාකච්චානෙන සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං[4] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආරාමදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතදවොච:

කො නු ඛො හො කච්චාන, හෙතු, කො පච්චයො යෙන ඛත්තියාපි ඛත්තියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති, ගහපතිකාපි ගහපතිකෙහි විවදන්තීති?

1. වීසතිම්පි-කාළුව. 2. ආරග්ගකොටිනිතුදනමත්තෙපි - මජසං.
3. සියා ඛො පන සාරිපුත්ත - මජසං. * එවං මෙ සුතං - මජසං.
4. සාරණීයං - මජසං.

ශාරීපුත්‍රය, මෙහි බොහෝ වූ සම්සිත් ඇති දෙවිවරු මා වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ මා වැඳ එකත්පසෙක සිටියාහු ය. ශාරීපුත්‍රය, එකත් පසෙක සිටියා වූ ඒ දෙවියෝ මට මෙලෙ සැල කළාහු ය. වහන්ස, මේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පූර්වාරාම නම්වූ මූවරමාපහයෙහි දී භික්ෂූන්ට අධ්‍යාත්මසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද බාහිරසංයෝජන ඇති පුද්ගලයා ද දෙශනා කෙරෙති, වහන්ස, පිරිස තුටු වූය. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙත අනුකම්පා කොට එළඹෙන සේක් නම් මැනවැයි. ශාරීපුත්‍රය, ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තන්හිදු සිටිත්. ඔවුනොවුන් නො ද පෙළති යි.

ශාරීපුත්‍රය, තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. එනම්: යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවිවරු දසදෙනක් ව ද, විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස් දෙනක් ව ද. පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තන්හිදු සිටිත් ද, ඌනුත් නො ද පෙළත් ද, ඒ දෙවියන් විසින් එකාන්තයෙන් ඒ රූපභවයෙහි දී එසේ සිත වඩනා ලද්දේ ය (කියා යි.)

ශාරීපුත්‍රය, මෙය මෙසේ නොදත යුතුය. ශාරීපුත්‍රය, යම් හෙයෙකින් ඒ දෙවියෝ දසදෙනක් ව ද විසිදෙනක් ව ද, තිස්දෙනක් ව ද, සතළිස්දෙනක් ව ද, පණස්දෙනක් ව ද, සැටදෙනක් ව ද, හිදි අග් වැද සිටුනා පමණ තන්හි සිටිත් ද, ඔවුනොවුන් නො පෙළත් ද, මෙසස්නෙහි දී ම ඒ දෙවියන් විසින් එසේ සිත වඩන ලද.

ශාරීපුත්‍රය, එහෙයින් මෙසේ හික්මිය යුතු ය: සන්හුන් ඉඳුරන් ඇත්තමෝ සන්හුන් සිත් ඇත්තමෝ වන්නම්හ (කියායි.) ශාරීපුත්‍රය, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය. ශාරීපුත්‍ර ය, සන්හුන් ඉඳුරන් ඇත්තා වූ ම සන්හුන් සිත් ඇත්තා වූ ම තොපගේ කායකර්මය ශාන්ත වන්නේ ය. වාක්කර්මය ශාන්ත වන්නේ ය. මනඃකර්මය ශාන්ත වන්නේ ය. සබ්‍රම්සරුන් කෙරෙහි ශාන්ත වූ ම උපහාරයක් කරන්නම්හ යි (කියායි). ශාරීපුත්‍රය, මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

ශාරීපුත්‍රය, යම් කෙනෙක් මේ ධර්මපර්‍යායය නො ඇසුහු ද, ඒ අන්‍යතීර්ථක යෝ නටුවාහු ම වෙති යි.

2. 1. 4. 6.

37. එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ වරණායෙහි කද්දමදහතීරයෙහි වසන සේක. එකල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහමණ තෙමේ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සමෙමාදනකථාවට නිසි සිහිකරනුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහමණ ආයුෂ්මත් මහා-කාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේට මෙය කී ය.

භවත් කාත්‍යායනයෙනි, යම් හෙයෙකින් ක්ෂත්‍රියයෝ ද ක්ෂත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, බ්‍රාහමණයෝ ද බ්‍රාහමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හේතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[මහාකච්චානො:]

කාමරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධ[1]පලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානහෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ, ඛත්තියාපි ඛත්තියෙහි විවදන්ති, බ්‍රාහ්මණාපි බ්‍රාහ්මණෙහි විවදන්ති, ගහපතිකාපි ගහපතිකෙහි විවදන්තීති.

[ආරාමදණ්ඩො:]

කො පන හො කච්චාන, හෙතු කො පච්චයො යෙන සමණාපි සමණෙහි විවදන්තීති?

[මහාකච්චානො:]

දිට්ඨිරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධ[2]පලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානහෙතු ඛො බ්‍රාහ්මණ, සමණාපි සමණෙහි විවදන්තීති.

[ආරාමදණ්ඩො:]

අත්ථි පන හො කච්චාන, කොචි ලොකස්මිං යො ඉමං චෙව කාමරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තො, ඉමං ච දිට්ඨිරාගවිනිවෙස[2]විනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තොති?

[මහාකච්චානො:]

අත්ථි බ්‍රාහ්මණ ලොකස්මිං යො ඉමඤ්චෙව කාමරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරාගවිනිවෙස[2]විනිබන්ධපලිගෙධ පරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තොති.

[ආරාමදණ්ඩො:]

කො පන සො හො කච්චාන, ලොකස්මිං යො ඉමඤ්චෙව කාමරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තොති?

[මහාකච්චානො:]

අත්ථි බ්‍රාහ්මණ, පුරත්ථිමෙසු ජනපදෙසු සාවත්ථි නාම නගරං. තත්ථ සො භගවා එතරහි විහරති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො. සො හි බ්‍රාහ්මණ, භගවා ඉමඤ්චෙව කාමරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධපලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තොති.

එවං වුත්තෙ ආරාමදණ්ඩො බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා දක්ඛිණං ජාණුමණ්ඩලං පුථුවියං[3] නිහන්ත්වා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා තික්ඛත්තුං උදානං උදානෙසි: නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස - නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස -පෙ- යො හි සො භගවා ඉමඤ්චෙව කාමරාග[2] විනිවෙස විනිබන්ධපලිගෙධ පරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තො, ඉමඤ්ච දිට්ඨිරාග[2]විනිවෙසවිනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨානජ්ඣොසානං සමතික්කන්තොති.

---

1. කාමරාගාභිනිවෙස විනිබද්ධ - මජසං. 2. දිට්ඨිරාගාභිනිවෙස විනිබද්ධ - මජසං.
3. පඨවියං - කළුවි.

[කච්චායනතෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, කාමරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, වෙසෙසින් බැඳීම ය, එරුණු ය, මැඩැගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හේතු කොට ගෙණ ම ක්‍ෂත්‍රියයෝ ද ක්‍ෂත්‍රියයන් හා සමග විවාද කෙරෙති. බ්‍රාහ්මණයෝ ද බ්‍රාහ්මණයන් හා සමග විවාද කෙරෙති. ගැහැවියෝ ද ගැහැවියන් හා සමග විවාද කෙරෙති.

[රූපදණ්ඩ බමුණු:]

භවත් කාත්‍යායනයෙනි, යම් හෙයෙකින් ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත් නම්, එයට හෙතු කවරේ ය? ප්‍රත්‍යය කවරේ ය?

[කච්චායනතෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, දෘෂ්ටිරාගයෙහි වැද ගැණුම ය, වෙසෙසින් බැඳීම ය, එරුණු ය, මැඩැගැණුම ය, ගිල ගැණුම ය යන මේ හෙතු කොට ගෙණ ශ්‍රමණයෝ ද ශ්‍රමණයන් හා සමග විවාද කෙරෙත්.

[රූපදණ්ඩ බමුණු:]

භවත් කාත්‍යායනයෙනි, යමෙක් මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨාන අජ්ඣොසානය ඉක්ම වී ද, මේ දිට්ඨිරාගවිනිවෙස විනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨාන අජ්ඣොසානය ඉක්ම වී ද එබඳු කිසිවෙක් ලොකයෙහි ඇත් ද?

[කච්චායනතෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, ලොකයෙහි යමෙක් මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨාන අජ්ඣොසානය ඉක්ම වූයේ ද, මේ දිට්ඨිරාග විනිවෙස විනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨාන අජ්ඣොසානයත් ඉක්ම වී ද එබඳු කෙනෙක් ඇත.

[රූපදණ්ඩ බමුණු:]

භවත් කාත්‍යායනයෙනි, යම් කෙනෙක් ලෝකයෙහි මේ කාමරාග විනිවෙස විනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨාන අජ්ඣොසානය ඉක්ම වූ හු නම්, යම් කෙනෙක් මේ දිට්ඨිරාග විනිවෙස විනිබන්ධ පලිගෙධ පරියුට්ඨාන අජ්ඣොසානයත් ඉක්ම වූහු නම්, ඔහු කවරහ?

[කච්චායනතෙරහු:]

බ්‍රාහ්මණය, පෙරදිග දනව්වෙහි සැවැත් නම් නුවරෙක් ඇත. එහි ඒ අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් වැඩවසන සේක. බ්‍රාහ්මණය, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි මේ කාමරාග විනිවෙශ විනිබන්ධ පරිගෙධ පර්‍ය්‍යුත්ථාන අධ්‍යවසාය ඉක්ම වූ සේක. මේ දෘෂ්ටිරාග විනිවෙශ විනිබන්ධ පරිගෙධ පර්‍ය්‍යුත්ථාන අධ්‍යවසාය ද ඉක්ම වූ සේකැ යි.

මෙසේ කී කල්හි ආරාමදණ්ඩ බ්‍රාහ්මණ හුනස්නෙන් නැගී සිට උතුරුසළුව එකස් කොට ලා දකුණු දණමඬල පොළොවෙහි හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වසන දනට ඇඳිලි බැද යම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙනෙක් මේ කාමරාග විනිවෙශ විනිබන්ධ පරිගෙධ පර්‍ය්‍යුත්ථාන අධ්‍යවසාය ඉක්ම වූහු ද, මේ දෘෂ්ටිරාග විනිවෙශ විනිබන්ධ පරිගෙධ පර්‍ය්‍යුත්ථාන අධ්‍යවසායයත් ඉක්ම වූහු ද ඒ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේට නමස්කාර වේ වා යි තෙවරක් උදන් ඇනී.

අභික්කන්තං භො කච්චාන -පෙ- සෙය්‍යථාපි භො කච්චාන නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති,[1] එවමෙවං භොතා කච්චානෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භො කච්චාන තං භගවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

2. 1. 4. 7.

38. එකං සමයං ආයස්මා **මහාකච්චානො මධුරායං** විහරති ගුන්දාවනෙ. අථ ඛො **කණ්ඩරායණො**[2] බ්‍රාහ්මණො යෙනායස්මා මහාකච්චානො, තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා මහාකච්චානෙන සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො කණ්ඩරායණො[2] බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං මහාකච්චානං එතදවොච:

සුතං මෙතං භො කච්චාන, න සමණො කච්චානො බ්‍රාහ්මණෙ ජිණ්ණෙ වුද්ධෙ මහල්ලකෙ අද්ධගතෙ වයො අනුප්පත්තෙ අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨෙති වා ආසනෙන වා නිමන්තෙතීති, තයිදං භො කච්චාන, තථෙව, න හි භවං කච්චානො බ්‍රාහ්මණෙ ජිණ්ණෙ වුද්ධෙ මහල්ලකෙ අද්ධගතෙ වයො අනුප්පත්තෙ අභිවාදෙති වා පච්චුට්ඨෙති වා ආසනෙන වා නිමන්තෙති. තයිදං භො කච්චාන න සම්පන්නමෙවාති.

අත්ථි බ්‍රාහ්මණ, තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන වුද්ධභූමි ච අක්ඛාතා, දහරභූමි ච. වුද්ධො චෙපි බ්‍රාහ්මණ හොති ආසීතිකො වා නාවුතිකො වා වස්සසතිකො වා ජාතියා, සො ච කාමෙ පරිභුඤ්ජති, කාමමජ්ඣාවසති, කාමපරිළාහෙන පරිඩය්හති, කාමවිතක්කෙහි ඛජ්ජති, කාමපරියෙසනාය උස්සුක්කො. අථ ඛො සො බාලො* නෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති. දහරො චෙපි බ්‍රාහ්මණ, හොති යුවා සුසුකාළකෙසො භද්‍රෙන යොබ්බනෙන සමන්නාගතො පඨමෙන වයසා. සො ච න කාමෙ පරිභුඤ්ජති, න කාමමජ්ඣාවසති, න කාමපරිළාහෙන පරිඩය්හති, න කාමවිතක්කෙහි ඛජ්ජති, න කාමපරියෙසනාය උස්සුක්කො. අථ ඛො සො පණ්ඩිතො ථෙරොත්වෙව සඞ්ඛං ගච්ඡතීති. එවං වුත්තෙ කණ්ඩරායණො බ්‍රාහ්මණො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඞ්ගං කරිත්වා දහරානං සුදං භික්ඛූනං පාදෙ සිරසා වන්දති: වුද්ධා භවන්තො වුද්ධභූමියං ඨිතා, දහරා මයං දහරභූමියං ඨිතාති.

අභික්කන්තං භො කච්චාන -පෙ- උපාසකං මං භවං කච්චානො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. දක්ඛන්තීති - මජසං. 2. කන්දරායනො - මජසං. * න ථෙරොත්වෙව - මජසං.

භවත් කාත්‍යායනයෙනි, ඉතා මැනැවි ... භවත් කාත්‍යායනයෙනි, යම්සේ යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ පිළිසන් වූවක් විවර කරන්නේ හෝ මංමුළා වූවකුහට මග කියන්නේ හෝ 'ඇස් ඇත්තාහු රූප දක්නාහුය' යි අඳුරෙහි තෙල්වැටුප් හෝ දරන්නේ වේ ද, එසේ ම භවත් කාත්‍යායනයන් විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය දෙශනා කරණ ලද. භවත් කාත්‍යායනයෙනි, තෙල මම ඒ භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද ධර්මය ද භික්ෂුසඞ්ඝයා ද ශරණ කොට යෙමි. භවත් කාත්‍යායනයෝ අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා රැක්නා සේක්වා යි.

2. 1. 4 7.

38. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ මධුරායෙහි වූ ගුන්දවනයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කණ්ඩරායණ බමුණු ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා සමග ... එකත් පසෙක හුන් කණ්ඩරායණ බමුණු ආයුෂ්මත් මහාකාත්‍යායන ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය:

භවත් කාත්‍යායනයෙනි, ශ්‍රමණ කාත්‍යායන තෙමේ ජරාජීර්ණ වූ වියඅතට ගිය දුම්හලු වූ කල් ගිය පශ්චිම වයසට පැමිණි බ්‍රාහමණයන් නොවඳනේය යි ද, දැක හුනස්නෙන් නොනැඟසිටුනේ යයි ද, අස්නෙන් නො අමනනේ යයි ද, යන මේය මා විසින් අසන ලදී. භවත් කාත්‍යායනයෙනි, ඒ කාරණය එසේ ම ය. "භවත් කාත්‍යායන තෙමේ ජරාජීර්ණ වූ වයෝවෘද්ධ වූ මහලු වූ කල් ඉක්ම වූ පශ්චිම වයසට පැමිණි බමුණන් නො වඳනේය. දැක හුනස්නෙන් ද නැග නොසිටුනේය. අස්නෙනුදු නො අමනනේ ය. භවත් කාත්‍යායනයෙනි, එ කරුණ නොනිසිමැය"යි.

බ්‍රාහමණය, භාග්‍යවත් වූ (සියලු දතයුතු දේ) දන්නා වූ (සියලු දැකිය යුතු දේ හස්තාමලකයක් සේ) දක්නා වූ අර්හත් වූ ඒ සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ විසින් වදුරණ ලද වෘද්ධභූමියෙක් හා දහරභූමියෙක් හා ඇත. බ්‍රාහමණය, ඉදින් උත්පත්තියෙන් අසූවයස් ඇති හෝ අනූවයස් ඇති හෝ සියක්වස් ඇති හෝ වෘද්ධයෙක් වේ නම් හෙ ද වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් වළඳ කෙරේ ද, වස්තුකාම ක්ලේශකාමයෙහි ලා ඉවස්නේ ද, කාමපරිළාහයෙන් දැවේ ද, කාමවිතර්කයන් විසින් කනු ලැබේ ද, කම්සුව පිරියෙස්ලියට උත්සාහවත් වූයේ ද, එකල්හි හෙ බාලයෙක යන සඞ්ඛ්‍යාවට ම යෙයි. බ්‍රාහමණය, ඉදින් තරුණ වූයේ මනා බොල් කළු කෙස් ඇත්තේ බහදුරු යෞවනින් සමනාවූයේ ප්‍රථම වයසින් යුක්ත දහරයෙක් හෝ වේ ද, හෙ ද වස්තුකාම ක්ලේශකාමයන් පරිභෝග නො කරනේ ද, වස්තුකාම ක්ලේශකාම යෙහි ලා නො ඉවස්නේ ද, කාමපරිදාහයෙන් නො දැවේ ද, කාමවිතර්කයන් විසින් නො කනු ලැබේ ද, කම්සුව පිරියෙස්නට උත්සාහවත් නො වේ ද, 'එකල්හි හෙ තෙමේ පණ්ඩිත වූ ස්ථවිර නම්' යන සඞ්ඛ්‍යාවට ම යේ යි.

මෙසේ කී කල්හි කණ්ඩරායණ බ්‍රාහමණ හුනස්නෙන් නැගී උතුරුසළුව එකස් කොට ලා "වෘද්ධ වූ භවත්හු තුමූ වෘද්ධභූමියෙහි සිටියහ. දහර වූ අපි දහරභූමියෙහි සිටියමෝය" යි. තරුණ භික්ෂූන්ගේ පා (මෙසේ) සිරසින් වඳියි: භවත් කාත්‍යායනයෙනි, ඉතා මැනව ... භවත් කාත්‍යායන තෙමේ අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා රැක්නාසේක් වා යි.

2. 1. 4. 8.

[ඝාවජ්ජීණිද්දනං:]

39. යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ චොරා බලවන්තො හොන්ති, රාජානො තස්මිං සමයෙ දුබ්බලා හොන්ති. තස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤො න ඵාසු හොති අතියාතුං වා නීයාතුං වා පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසඤ්ඤාතුං. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පි තස්මිං සමයෙ න ඵාසු හොති අතියාතුං වා නීයාතුං වා බාහිරානි වා කම්මන්තානි පටිවෙක්ඛිතුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්මිං සමයෙ පාපභික්ඛූ බලවන්තො හොන්ති, පෙසලා භික්ඛූ තස්මිං සමයෙ දුබ්බලා හොන්ති. තස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ පෙසලා භික්ඛූ තුණ්හීභූතා තුණ්හීභූතා සඞ්ඝමජ්ඣෙ සංකසායන්ති[1] පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ භජන්ති. තයිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනාහිතාය බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ රාජානො බලවන්තො හොන්ති, චොරා තස්මිං සමයෙ දුබ්බලා හොන්ති. තස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ රඤ්ඤො ඵාසු හොති අතියාතුං වා නීයාතුං වා, පච්චන්තිමෙ වා ජනපදෙ අනුසඤ්ඤාතුං. බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පි තස්මිං සමයෙ ඵාසු හොති අතියාතුං වා නීයාතුං වා, බාහිරානි වා කම්මන්තානි පටිවෙක්ඛිතුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්මිං සමයෙ පෙසලා භික්ඛූ බලවන්තො හොන්ති, පාපභික්ඛූ තස්මිං සමයෙ දුබ්බලා හොන්ති. තස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ පාපභික්ඛූ තුණ්හීභූතා තුණ්හීභූතා සඞ්ඝමජ්ඣෙ සංකසායන්ති, යෙන වා පන තෙන පපතන්ති.[2] තයිදං භික්ඛවෙ හොති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

2. 1. 4. 9.

40. ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ මිච්ඡාපටිපත්තිං න වණ්ණෙමි, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා. ගිහි වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා මිච්ඡාපටිපන්නො මිච්ඡාපටිපත්තාධිකරණහෙතු නාරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලං.

ද්වින්නාහං භික්ඛවෙ සම්මාපටිපත්තිං වණ්ණෙමි, ගිහිස්ස වා පබ්බජිතස්ස වා. ගිහී වා භික්ඛවෙ පබ්බජිතො වා සම්මාපටිපන්නො සම්මාපටිපත්තාධිකරණහෙතු ආරාධකො හොති ඤායං ධම්මං කුසලන්ති.

2. 1. 4. 10.

41. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ දුග්ගහිතෙහි සුත්තන්තෙහි බ්‍යඤ්ජනපතිරූපකෙහි අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච පටිබාහන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනාහිතාය පටිපන්නා බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ අපුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙචිමං සද්ධම්මං අන්තරධාපෙන්ති.

---

1. සඤ්ඤායන්ති, අට්ඨකථා - සංකායන්ති - කජ්ඡවි. 2. පක්කමන්ති - මජසං.

2. 1. 4. 8.

[සෑමෑත්නිදානයි:]

39 මහණෙනි, යම් කලෙක්හි සොරු බලවත් වෙත් ද, රජවරු එසමයෙහි දුර්වල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළුනුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුනුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ පසල්දනව්වෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වෙයි. එසමයෙහි බමුණු ගැහැවියන්ට ද (ඇතුළුනුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළුනුවරින්) නික්මෙන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු නො වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පවිටු භික්ෂූහු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පේශල භික්ෂූහු දුර්වල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පේශල භික්ෂූහු පුන පුනා නිශ්ශබ්ද වූවාහු සඟ මැද කර බහා හිඳුනාහ. පසල් දනවු හෝ ඇසුරු කරන්නාහ. මහණෙනි, මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නො සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක්හි රජවරු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි සොරු දුර්වල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි රජුට (ඇතුළු නුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු නුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ පසල් දනවුවෙහි (කටයුතු) සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වෙයි. එසමයෙහි බමුණු ගැහැවියනට ද (ඇතුළු නුවරට) පිවිසෙන්නට හෝ (ඇතුළු නුවරින්) නික්ම යන්නට හෝ බැහැර කටයුතු සංවිධාන කරන්නට හෝ පහසු වේ. මහණෙනි, එසේ ම යම් සමයෙක්හි පෙශල භික්ෂූහු බලවත් වෙත් ද, එසමයෙහි පවිටු භික්ෂූහු දුර්වල වෙත්. මහණෙනි, එසමයෙහි පවිටු භික්ෂූහු පුන පුනා නිශ්ශබ්ද වූවාහු සඟ මැද කරබහා හිඳුනාහ. යම් මැ තැනෙක හෝ යෙත්. මහණෙනි, ඒ මේ කරුණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙවිමිනිසුනට හිත පිණිස සුව පිණිස වේ.

2. 1. 4. 9.

40. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ වේව යි පැවිද්දාගේ වේව යි දෙදෙනාගේ වරදවා පිළිපැදුම වර්ණනා නො කරමි. මහණෙනි, වරදවා පිළිපන් ගිහියා වේව යි පැවිද්ද වේව යි වරදවා පිළිපැදුම් හෙතුයෙන් විදශීනා සහිත මාර්ගය පුරන්නට නො හැකි වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ වේව යි පැවිද්දාගේ වේව යි දෙදෙනාගේ නිවැරදි පිළිපැදුම වර්ණනා කරමි. මහණෙනි, නිවැරදි ව පිළිපන් ගිහියා වේව යි පැවිද්ද වේව යි නිවැරදි පිළිපැදුම් හේතුයෙන් විදශීනා සහිත මාර්ගය පුරන්නට හැකි වෙයි.

2. 1. 4. 10.

41. මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් වරදවා ගන්නා ලද පදප්‍රතිරූපක වූ (ශබ්දවින්‍යාසයෙන් වරදවා ගන්නට නිසි) සූත්‍රාන්තයෙන් අටුවා ද පෙළ ද පිළිබහන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස ද දෙවිමිනිසුනට අහිත පිණිස ද දුක් පිණිස ද පිළිපන්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ භික්ෂූහු බොහෝ අකුසල් ද රැස් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ සස්න ද අතුරුදන් කෙරෙත්.

යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ පුග්ගහිතෙහි සුත්තන්තෙහි න බ්‍යඤ්ජනපතිරූපකෙහි අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච අනුලොමෙන්ති, තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ බහුජනහිතාය පටිපන්නා බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. බහුඤ්ච තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛූ පුඤ්ඤං පසවන්ති. තෙ චිමං සද්ධම්මං ඨපෙන්තීති.

සමචිත්තවග්ගො චතුත්ථො

[5. පරිසවග්ගො]

2. 1. 5. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

42. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: උත්තානා ච පරිසා, ගම්භීරා ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ උත්තානා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ උද්ධතා හොන්ති උන්නළා චපලා මුඛරා විකිණ්ණවාචා මුට්ඨස්සතී අසම්පජානා අසමාහිතා විබ්භන්තචිත්තා පාකතින්ද්‍රියා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ උත්තානා පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ගම්භීරා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ අනුද්ධතා හොන්ති අනුන්නළා අචපලා අමුඛරා අවිකිණ්ණවාචා උපට්ඨිතසතී සම්පජානා සමාහිතා එකග්ග චිත්තා සංවුතින්ද්‍රියා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ගම්භීරා පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං ගම්භීරා පරිසාති.

2. 1. 5. 2.

43. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා: කතමා ද්වෙ: වග්ගා ච පරිසා, සමග්ගා ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා. ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං සමග්ගා පරිසාති.

මහණෙනි, යම් මහණ කෙනෙක් මැනැවින් ගන්නා ලද ව්‍යඤ්ජන ප්‍රතිරූපක නොවූ (අක්ෂරවින්‍යාසයෙන් වැරදි ලෙස අදහස ගන්නට නොනිසි) සූත්‍රාන්තයෙන් අර්ථය ද ධර්මය ද අනුව පවත්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස දෙව්මිනිසුනට හිත පිණිස සුව පිණිස පිළිපන්නාහු ය. මහණෙනි, ඒ මහණහු බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරෙත්. ඔහු ම මේ ශාසනය තබත් සි.

සිවුවැනි සමසිත්වගයි.

[5. පරිස වර්ගය]

2. 1. 5. 1.

[සැවැත්නිදානයි·]

42. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: නොගැඹුරු (ප්‍රකට) පිරිස හා ගැඹුරු (මුවහ) පිරිස හා යන දෙකය.

මහණෙනි, නොගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂූහු විසම්පත සිත් ඇති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන නළ ඇති වෙත් ද, චපල වෙත් ද, රළුවදන් ඇති වෙත් ද, පලප් ඇති වෙත් ද, මුෂිතසම්‍ෘති වෙත් ද, සම්‍යක්ප්‍රඥ නැති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් නැති වෙත් ද, එකඟ නො වූ සිත් ඇති වෙත් ද, භ්‍රාන්ත සිත් ඇති වෙත් ද, (සංවර නොකෙළෙත්) පියවි ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ උත්තාන (නොමුවහ) පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ගැඹුරු පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂූහු විසම්පත සිත් නැති වෙත් ද, උස් ව නැගුනු මාන නළ නැති වෙත් ද, චපල නො වෙත් ද, රළුවදන් නැති වෙත් ද, අසංවෘත වචන නැති වෙත් ද, එළඹසිටි සිහි ඇති වෙත් ද, සම්‍යක් ප්‍රඥ ඇති වෙත් ද, සමාධිගත සිත් ඇති වෙත් ද, එකඟ වූ සිත් ඇති වෙත් ද, සංවර කළ ඉඳුරන් ඇති වෙත් ද, මහණෙනි, මේ ගම්භීර පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අතුරෙන් යම් ගැඹුරු පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 2.

43. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ව්‍යග්‍ර පිරිස හා සමග්‍ර පිරිස හා යන දෙකයි.

මහණෙනි, ව්‍යග්‍ර පිරිස් කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂූහු හටගත් පුළීභාග සවත් ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු, විරුද්ධවාදයට පැමිණියාහු, උනුන් මුවසැතින් විදුනාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වර්‍ගී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක්හි භික්ෂූහු සමග වූවාහු, සතුටුවන්නාහු විවාද නොකරන්නාහු, කිරි හා දිය මෙන් සැසැඳුනාහු, උනුන් පියනෙතින් බලන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍ර පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි දෙපිරිස ය. මහණෙනි, මේ දෙපිරිස් අතුරෙන් යම් සමග්‍ර පිරිසක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 3.

44. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: අනග්ගවතී ච පරිසා, අග්ගවතී ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අනග්ගවතී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛූ බාහුලිකා[1] හොන්ති සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඞ්ගමා පවිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා, න විරියං ආරභන්ති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය, තෙසං පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති බාහුලිකා[1] සාථලිකා ඔක්කමනෙ පුබ්බඞ්ගමා පවිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා, න විරියං ආරභති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනග්ගවතී පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛූ න බාහුලිකා හොන්ති න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා විරියං ආරභන්ති, අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති න බාහුලිකා න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා, විරියං ආරභති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං අග්ගවතී පරිසාති.

2. 1. 5. 4.

45. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: අනරියා ච පරිසා, අරියා ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අනරියා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං නප්පජානන්ති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං නප්පජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරොධොති. යථාභූතං නප්පජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං නප්පජානන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අනරියා පරිසා.

1. බාහුලලිකා - සයා. කං.

2. 1. 5. 3.

44. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (උතුම් පුඟුලන් ඇති හෙයින්) අග්ගවතී නම් පිරිස හා (උතුම් පුඟුලන් නැති හෙයින්) අනග්ගවතී නම් පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, අනග්ගවතී පිරිස් කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂූහු (සිවුරු ඈ පිරිකරින්) බාහුලික වෙත් ද, සස්න ලිහිල් කොට ගන්නාහු වෙත් ද, අවක්‍රමණ සඞ්ඛ්‍යාත පඤ්චනීවරණධර්මයන් පිරිමෙහි පෙරටු වෙත් ද, ප්‍රවිවෙක සඞ්ඛ්‍යාත නිර්වාණයෙහි බහා තැබූ වීර්‍යධුර ඇති වෙත් ද, නොලත් (ධ්‍යාන - විදර්ශනා - මාර්ග - ඵල විශෙෂයාගේ) ප්‍රාප්තිය පිණිස අනධිගත ධර්මයාගේ අධිගමය පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩත් ද, ඔවුන්ගේ (සද්ධිවිහාරිකාදී) පශ්චිමජනතාව (ඔවුන්ගේ ආචාරය අනුව යැමය යි කියන ලද) දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණේ. ඒ ජනතාව ද බාහුලික වෙයි. සාථලික වෙයි. අවක්‍රමණයෙහි පූර්වඞ්ගම වෙයි. ප්‍රවිවෙකයෙහි හළ ධුර ඇති වෙයි. නො පත් ධර්මයට පැමිණීම පිණිස නො ලත් ධර්මය ලැබීම පිණිස පසක් නොකළ ධර්මය පසක් කිරීම පිණිස වැර නො වඩයි. මහණෙනි, මේ අනග්ගවතී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අග්ගවතී නම් පිරිස කවර: මහණෙනි, මේසස්නෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂූහු බාහුලික නො වෙත් ද, සාථලික නො වෙත් ද, පඤ්චනීවරණ සඞ්ඛ්‍යාත අවක්‍රමණයෙහි හළ වීර්‍යධුර ඇති වෙත් ද, ප්‍රකෂී විවෙකයෙහි පෙරටු ව යන්නාහු වෙත් ද, නො පත් ධර්මයාගේ පැමිණීම පිණිස, නො ලත් ධර්මයාගේ ලැබීම පිණිස,පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස වැර වඩත් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිමජනතාව දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙයි. ඒ ජනතාවද, බාහුලික නො වේ සාථලික නො වේ අවක්‍රමණයෙහි හළ ධුර ඇති වේ ප්‍රවිවෙකයෙහි පෙරටු ව යන්නෝ වේ. නො පත් ධර්මයාගේ පැමිණීම පිණිස, නො ලත් ධර්මයාගේ ලාභය පිණිස, පසක් නො කළ ධර්මයාගේ පසක් කිරීම පිණිස, වැර වඩයි. මහණෙනි, මේ අග්ගවතී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් අග්ගවතී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 4

45. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අනාර්‍ය (ශ්‍රාවක) පිරිස හා ආර්‍ය (ශ්‍රාවක) පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, අනාර්‍ය පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු මේ (තෘෂ්ණාව තබා පඤ්චස්කන්ධය) දුකැයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තෘෂ්ණාව) දුඃඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (තෘෂ්ණාවගේ නැවැත්ම) දුඃඛනිරොධ යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මේ (අරිඅටඟිමග) දුඃඛනිරොධගාමී ප්‍රතිපත්ති යයි තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මහණෙනි, මේ අනාර්‍ය පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ අරියා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානන්ති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරියා පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං අරියා පරිසාති.

2. 1. 5. 5.

46. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: පරිසකසටො[1] ච පරිසමණ්ඩො ච.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිසකසටො: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්ති. දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, මොහාගතිං ගච්ඡන්ති, භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පරිසකසටො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පරිසමණ්ඩො: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ න ඡන්දාගතිං ගච්ඡන්ති, න දොසාගතිං ගච්ඡන්ති, න මොහාගතිං ගච්ඡන්ති, න භයාගතිං ගච්ඡන්ති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පරිසමණ්ඩො. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා, එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං පරිසමණ්ඩොති.

2. 1. 5. 6.

47. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: ඔක්කාචිතවින්තා[2] පරිසා නො පටිපුච්ඡාවිනීතා, පටිපුච්ඡාවිනීතා පරිසා නො ඔක්කාචිතවිනීතා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ඔක්කාචිතවිනීතා පරිසා නො පටිපුච්ඡාවිනීතා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ යෙ තෙ සුත්තන්තා තථාගතභාසිතා ගම්භීරා ගම්භීරත්ථා ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතා[3] පටිසඤ්ඤුත්තා. තෙසු භඤ්ඤමානෙසු න සුස්සූසන්ති න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, න ච තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. යෙ පන තෙ සුත්තන්තා කවිකතා[4] කාවෙය්‍යා චිත්තක්ඛරා චිත්තබ්‍යඤ්ජනා බාහිරකා සාවකභාසිතා. තෙසු භඤ්ඤමානෙසු සුස්සූසන්ති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤාචිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණිත්වා න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිපුච්ඡන්ති, පටිවිචරන්ති*. ඉදං කථං, ඉමස්ස ක්වත්ථොති?. තෙ අවිවටඤ්චෙව න විවරන්ති, අනුත්තානීකතඤ්ච නො උත්තානී කරොන්ති. අනෙකවිහිතෙසු ච කඞ්ඛාඨානීයෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛං න පටිවිනොදෙන්ති.[5] අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ඔක්කාචිතවිනීතා පරිසා, නො පටිපුච්ඡාවිනීතා.

---

1. පරිසාකසටො ච, පරිසාමණ්ඩො ච - මජසං. 2. උක්කාචිකාවිනීතා - සීමු. සී 1, PTS, සයා
3. සුඤ්ඤතපටිසංයුත්තා - සයා. 4. කවිතා - මජසං. 5. නප්පටිවිනොදෙන්ති - මජසං, සයා. * පටිවිචරන්ති - කාඑවි

මහණෙනි, ආයසී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු මේ දුකයයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මේ දුඃඛසමුදයයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මේ දුඃඛනිරොධයයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මේ දුඃඛනිරොධගාමි ප්‍රතිපත්ති යයි තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මහණෙනි, මේ ආයසී පිරිස යි කියනු ලැබේ· මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකයි. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් ආයසී පිරිසෙක් වේ නම්, තෙල අගී.

2. 1. 5. 5.

46. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකක යත්: කසළ පිරිස හා නිකසළ පිරිස හා දෙකයි.

මහණෙනි, කසළ පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු ඡන්දයෙන් අගතියට යෙත් ද, ද්වෙෂයෙන් අගතියට යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට යෙත් ද, භයින් අගතියට යෙත් ද, මහණෙනි, මේ කසළ පිරිසැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, නිකසළ පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු ඡන්දයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, ද්වෙෂයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, මොහයෙන් අගතියට නො යෙත් ද, භයින් අගතියට නො යෙත් ද, මහණෙනි, මේ නිකසළ පිරිසැ යී කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් නිකසළ පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අගී.

2. 1. 5. 6.

47. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අවිනීත වූ පිළිවිස නොහික්මුනු පිරිසය, දුර්විනීත නො වූ පිළිවිස හික්මුනු පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, අවිනීත වූ පිළිවිස නො හික්මුනු පිරිස කවර:මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද (පාළි වසයෙන්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර අර්ථය ප්‍රකාශ කරණ (සත්ත්ව පුද්ගල) ශූන්‍යතායෙන් යුත් යම් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් ද, ඒ සූත්‍රාන්ත දෙසනු ලබත කල්හි ඇසීමට නො කැමැති වෙත්, ඇසීමට කන් රැකොට නොගණිත්, දැන ගැණීමට සිත් නො එළවත්, ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට නො හඟිත්, කවීන් විසින් කරණ ලද, කවීන්ට හිත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යඤ්ජන ඇති, සස්නෙන් බැහිරි වූ, සව්වන් විසින් කියන ලද යම් ඒ සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම්, එය කියත් කියත් ඇසීමට කැමැති වෙත්, කන් රැකොට ගණිත්, ඇසීමට සිත් එළවත්, ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට හඟිත්. ඔහු ඒ ධර්මය පුහුණු කොට ඔවුනොවුන් නො ද පිළිවිසිත්. මෙය කෙසේ ද? මෙහි අරුත් කිමැ යි පිළිවිසුමට නො ම සැරිසරත්. ඔහු පිළිසන් අරුත විවර නො කෙරෙත්. අප්‍රකට අර්ථය ප්‍රකට නො කෙරෙත්. තන් වැදෑරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්මයන් විෂයෙහි සැක දුරු නො කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ අවිනීත නො පිළිවිස හික්මුනු පිරිස වෙයි.

කතමා ච භික්ඛවෙ පටිපුච්ඡාවිනීතා පරිසා නො ඔක්කාචිතවිනීතා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ යෙ තෙ සුත්තන්තා, කවිකතා කාවෙය්‍යා චිත්තක්ඛරා චිත්තබ්‍යඤ්ජනා බාහිරකා සාවකභාසිතා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු න සුස්සූසන්ති, න සොතං ඔදහන්ති, න අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, න ච තෙ ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. යෙ පන තෙ සුත්තන්තා තථාගතභාසිතා ගම්භීරා ගම්භීරත්ථා ලොකුත්තරා සුඤ්ඤතාපටිසඤ්ඤුත්තා, තෙසු භඤ්ඤමානෙසු සුස්සූසන්ති, සොතං ඔදහන්ති, අඤ්ඤා චිත්තං උපට්ඨපෙන්ති, තෙ ච ධම්මෙ උග්ගහෙතබ්බං පරියාපුණිතබ්බං මඤ්ඤන්ති. තෙ තං ධම්මං පරියාපුණිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං පටිපුච්ඡන්ති, පටිවිචරන්ති, ඉදං කථං? ඉමස්ස ක්වත්ථොති,[1] තෙ අවිවටඤ්චෙව විවරන්ති? අනුත්තානීකතඤ්ච උත්තානීකරොන්ති, අනෙකවිහිතෙසු ච කඞ්ඛාඨානීයෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛං පටිවිනොදෙන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පටිපුච්ඡාවිනීතා පරිසා නො ඔක්කාචිතවිනීතා, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං පටිපුච්ඡාවිනීතා පරිසා නො ඔක්කාචිතවිනීතාති.

2. 1. 5. 7.

48. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: ආමිසගරු පරිසා නො සද්ධම්මගරු, සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආමිසගරු පරිසා නො සද්ධම්මගරු: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ ගිහීනං ඔදාතවසනානං සම්මුඛා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං භාසන්ති, අසුකො භික්ඛු උභතොභාගවිමුත්තො, අසුකො පඤ්ඤාවිමුත්තො, අසුකො කායසක්ඛි, අසුකො දිට්ඨිප්පත්තො, අසුකො සද්ධාවිමුත්තො, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, අසුකො දුස්සීලො පාපධම්මොති. තෙ තෙන ලාභං ලභන්ති. තෙ තං ලාභං ලභිත්වා ගථිතා මුච්ඡිතා අජ්ඣොපන්නා අනාදීනවදස්සාවිනො අනිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආමිසගරු පරිසා නො සද්ධම්මගරු.

1. කො අත්ථොති - මජසං.

මහණෙනි, පිළිවිස හික්මුනු අවිනීත නො වූ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු කවීන් විසින් කරණ ලද, කවීන්ට හිත වූ, විසිතුරු අකුරු ඇති, විසිතුරු ව්‍යඤ්ජන ඇති, සස්නෙන් බැහැරි වූ ශ්‍රාවකයන් විසින් කියන ලද, යම් ම සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම් ඒ සූත්‍රාන්තයන් කියත් ම එය ඇසීමට කන් නතු නො කෙරෙත්. දැනගැණීමට සිත් නො එළවත්. ඒ ධර්මයන් උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට නො ද හඟිත්. තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලද (පාළිවිසින්) ගැඹුරු වූ, ගැඹුරු අරුත් ඇති, ලොකොත්තර වූ, ශූන්‍යතාප්‍රතිසංයුක්ත වූ යම් ම සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙත් නම්, ඒ සූත්‍රාන්ත දෙසනු ලබන කල්හි ඇසීමට කැමැති වෙත්. කන් නතු කෙරෙත්. දැනගැණීමට සිත් එළවත්. ඒ ධර්මයන් ද උගත යුතු කොට පුහුණු කළ යුතු කොට හඟිත්. ඔහු ඒ ධර්මය පුහුණු කොට උනුන් පිළිවිසිත්. මෙය කෙසේ ය? මෙහි අර්ථය කිමැ? යි පිළිවිසීමට සැරිසරත්. ඒ භික්ෂූහු නොපිළිසන් වූ අර්ථය විවර කෙරෙත්. අප්‍රකට වූ අර්ථය ද ප්‍රකට කෙරෙත්. නන්වැදෑරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්මයෙහි සැක දුරු කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ විනීත වූ පිළිවිස හික්මුනු පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් පිළිවිස හික්මුනු විනීත වූ පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අගී.

2. 1. 5. 7.

මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිස (සිවුපස) ගරු කරණ සදහම් ගරු නොකරණ පිරිසය, සදහම් ගරු කරණ ආමිස ගරු නො කරණ පිරිසය යන දෙකය.

මහණෙනි, ආමිස ගරු කරණ සදහම් ගරු නො කරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු සුදුවත් හඳනා ගිහියන් පෙරට අසෝ මහණ (සමථවිපස්සනා දෙකින් කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුනු) උභතොභාගවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ශුෂ්කවිදර්ශක ක්ෂීණාස්‍රව) ප්‍රඥාවිමුක්ත යෙක, අසෝ මහණ (නාමකයින් ධ්‍යානස්පර්ශ කොට නිවන් පසක් කළ) කායසාක්ෂියෙක. අසෝ මහණ දෘෂ්ටිප්‍රාප්තයෙක. අසෝ මහණ (ශ්‍රද්ධාධුරයෙන් වැද කෙලෙසුන් නැසූ බැවින්) ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ (ප්‍රඥාධුරයෙන් වැද සෝවන්මඟ ගත්තා බැවින්) ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ (සැදැහැයෙන් වැද සමවත් නොසපයා සොවන් මගට පිළිපන්) ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කලණ දහම් ඇති සිල්වතෙක, අසෝ මහණ පවිටුදහම් ඇති දුශ්ශීලයෙකැ යි උනුන් ගුණ බෙණෙත් ද, ඔහු එයින් ලාභ ලබත්. ඔහු මැඩුනාහු මූඪපත්වූවාහු (එහි) ගැලුනාහු ආදීනව නො දක්නාහු නිස්සරණප්‍රඥා නැත්තාහු ඒ ලාභය පරිභොග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ ආමිසය ගරු කරණ සද්ධර්මය ගරු නොකරණ පිරිස වෙයි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ ගිහීනං ඔදාතවසනානං සම්මුඛා *න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං භාසන්ති: අසුකො භික්ඛු උභතොභාගවිමුත්තො, අසුකො පඤ්ඤාවිමුත්තො, අසුකො කායසක්ඛි, අසුකො දිට්ඨිප්පත්තො, අසුකො සද්ධාවිමුත්තො, අසුකො ධම්මානුසාරී, අසුකො සද්ධානුසාරී, අසුකො සීලවා කල්‍යාණධම්මො, අසුකො දුස්සීලො පාපධම්මොති. තෙ තෙන ලාභං ලභන්ති. තං ලාභම්පි ලභිත්වා අගථිතා අමුච්ඡිතා අනජ්ඣාපන්නා ආදීනවදස්සාවිනො නිස්සරණපඤ්ඤා පරිභුඤ්ජන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරු. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං සද්ධම්මගරු පරිසා නො ආමිසගරුති.

2. 1. 5. 8.

49. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: විසමා ච පරිසා, සමා ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ විසමා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං අධම්මකම්මානි පවත්තන්ති, ධම්මකම්මානි නප්පවත්තන්ති. අවිනයකම්මානි පවත්තන්ති, විනයකම්මානි නප්පවත්තන්ති. අධම්මකම්මානි දිප්පන්ති, ධම්මකම්මානි න දිප්පන්ති. අවිනයකම්මානි දිප්පන්ති, විනයකම්මානි න දිප්පන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විසමා පරිසා. †විසමත්තා භික්ඛවෙ පරිසාය අධම්මකම්මානි පවත්තන්ති, ධම්මකම්මානි නප්පවත්තන්ති. අවිනයකම්මානි පවත්තන්ති, විනයකම්මානි නප්පවත්තන්ති. අධම්මකම්මානි දිප්පන්ති, ධම්මකම්මානි න දිප්පන්ති. අවිනයකම්මානි දිප්පන්ති, විනයකම්මානි න දිප්පන්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමා පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ධම්මකම්මානි පවත්තන්ති, අධම්මකම්මානි නප්පවත්තන්ති. විනයකම්මානි පවත්තන්ති, අවිනයකම්මානි නප්පවත්තන්ති. ධම්මකම්මානි දිප්පන්ති, අධම්මකම්මානි න දිප්පන්ති. විනයකම්මානි දිප්පන්ති, අවිනයකම්මානි න දිප්පන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සමා පරිසා. †සමත්තා භික්ඛවෙ පරිසාය ධම්මකම්මානි පවත්තන්ති, අධම්මකම්මානි නප්පවත්තන්ති. විනයකම්මානි පවත්තන්ති, අවිනයකම්මානි නප්පවත්තන්ති. ධම්මකම්මානි දිප්පන්ති, අධම්මකම්මානි නදිප්පන්ති. විනයකම්මානි දිප්පන්ති, අවිනයකම්මානි න දිප්පන්ති, ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං සමා පරිසාති.

2. 1. 5. 9.

50. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ, අධම්මිකා ච පරිසා, ධම්මිකා ච පරිසා. -පෙ- ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං ධම්මිකා පරිසාති.

---

* අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං න භාසන්ති - මජසං, න ගිහීනං ඔදාතවසනානං සම්මුඛා අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස වණ්ණං භාසන්ති - සයා. මජසං.

† මරම්මපොත්ථකෙ අයං පාඨො න දිස්සති.

මහණෙනි, සද්ධර්මය ගරු කරණ (ආමිෂය) ගරු නොකරණ පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු සුදුවත් හඳනා ගිහියන් පෙරට 'අසෝ මහණ උභතොභාග විමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ප්‍රඥාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ කායසාක්ෂියෙක, අසෝ මහණ දෘෂ්ටප්‍රාප්තයෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධාවිමුක්තයෙක, අසෝ මහණ ධර්මානුසාරියෙක, අසෝ මහණ ශ්‍රද්ධානුසාරියෙක, අසෝ මහණ කල්‍යාණදහම් ඇති සිල්වතෙක, අසෝ මහණ පවිටුදහම් ඇති දුශ්ශීලයෙකැ යි උනුන් ගුණ නො බෙණෙත්. ඔහු ලාභ ද ලබා නො මැසුනාහු මූසපත් නො වූවාහු (එහි) නො ගැලුනාහු ආදීනව දක්නාහු නිඃසරණප්‍රඥ ඇත්තාහු පරිභොග කෙරෙත්. මහණෙනි, මේ සද්ධර්මය ගරු කරණ ආමිෂය ගරු නො කරණ පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සද්ධර්මය ගරු කරණ ආමිෂය ගරු නො කරණ පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අග්‍රී.

2. 1. 5. 8.

49. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: විෂම පිරිස හා සමපිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, විෂම පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක අධර්මකර්මයෝ පවතිත් ද, ධර්මකර්මයෝ නො පවතිත් ද, අවිනය කර්මයෝ පවතිත් ද, විනයකර්මයෝ නො පවතිත් ද, අධර්මකර්මයෝ දීප්ත වෙත් ද, ධර්මකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, අවිනයකර්මයෝ දීප්ත වෙත් ද, විනයකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ විෂම පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස විෂම බැවින් අධර්මකර්මයෝ පවතිත්. ධර්මකර්මයෝ නො පවතිත්. අවිනයකර්මයෝ පවතිත්. විනයකර්මයෝ නො පවතිත්. අධර්මකර්මයෝ දීප්ත වෙත්. ධර්මකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත්. අවිනයකර්මයෝ දීප්ත වෙත්. විනය කර්මයෝ දීප්ත නො වෙත්.

මහණෙනි, සමපිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක ධර්මකර්මයෝ පවතිත් ද, අධර්මකර්මයෝ නො පවතිත් ද, විනයකර්මයෝ පවතිත් ද, අවිනයකර්මයෝ නො පවතිත් ද, ධර්මකර්මයෝ දීප්ත වෙත් ද, අධර්මකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, විනයකර්මයෝ දීප්ත වෙත් ද, අවිනයකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමපිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පිරිස සම බැවින් ධර්මකර්මයෝ පවතිත්. අධර්මකර්මයෝ නො පවතිත්. විනයකර්මයෝ පවතිත්. අවිනයකර්මයෝ නො පවතිත්. ධර්මකර්මයෝ දීප්ත වෙත්. අධර්මකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත්. විනයකර්මයෝ දීප්ත වෙත්. අවිනයකර්මයෝ දීප්ත නො වෙත්. මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් සම පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 9.

50. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්:

අධාර්මික පිරිස හා ධාර්මික පිරිස හා දෙකය. ... මහණෙනි, මේ වනාහි පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස්දෙක අතුරෙන් යම් මේ ධාර්මික පිරිසෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 1. 5. 10.

51. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා ද්වෙ: අධම්මවාදිනී ච පරිසා, ධම්මවාදිනී ච පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධම්මවාදිනී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ අධිකරණං ආදියන්ති ධම්මිකං වා අධම්මිකං වා. තෙ තං අධිකරණං ආදියිත්වා න චෙව අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙන්ති, න ච සඤ්ඤත්තිං උපගච්ඡන්ති, න ච නිජ්ඣාපෙන්ති, න ච නිජ්ඣත්තිං උපගච්ඡන්ති. තෙ අසඤ්ඤත්තිබලා අනිජ්ඣත්තිබලා අප්පටිනිස්සග්ගමන්තිනො තමෙව අධිකරණං ථාමසා පරාමස්ස[1] අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධම්මවාදිනී පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ධම්මවාදිනී පරිසා: ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ අධිකරණං ආදියන්ති, ධම්මිකං වා අධම්මිකං වා. තෙ තං අධිකරණං ආදියිත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙන්ති චෙව සඤ්ඤත්තිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. නිජ්ඣාපෙන්ති චෙව නිජ්ඣත්තිඤ්ච උපගච්ඡන්ති. තෙ සඤ්ඤත්තිබලා නිජ්ඣත්තිබලා පටිනිස්සග්ගමන්තිනො න තමෙව අධිකරණං ථාමසා පරාමස්ස[2] අභිනිවිස්ස වොහරන්ති, ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මවාදිනී පරිසා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිසා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරිසානං යදිදං ධම්මවාදිනී පරිසාති.

පරිසවග්ගො පඤ්චමො.

තත්‍රුද්දානං:

උත්තානා වග්ගා අග්ගවතී අරියා කසටො ච පඤ්චමො,
ඔක්කාචිතාමිසෙද්ව විසමා අධම්මා ධම්මියෙන චාති.

පඨමො පණ්ණාසකො සමත්තො.

දුතියො පණ්ණාසකො

[6. පුග්ගලවග්ගො]

2. 2. 6. 1.

[**සාවත්ථිනිදානං**:]

1 ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං.

කතමෙ ද්වෙ: තථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, රාජා ච චක්කවත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති බහුජනහිතාය බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

---

1. පරාමාසා - මජසං.

2. 1. 5. 10

51. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: අධර්මවාදී පිරිස හා ධර්මවාදී පිරිස හා දෙකය.

මහණෙනි, අධර්මවාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු දැහැමි වූ හෝ නො දැහැමි වූ අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුන් නො ද හඟවත්. හැඟවීමට නො ද එළඹෙත්. නො ද දක්වත්. දැක්වීමට නො ද එළඹෙත්. නො ඇඟවීම් බලය කොට ඇති, නො දැක්වීම් බලය කොට ඇති ඔහු (අයුක්ති) දුරලීමට මන්‍ත්‍රණ නොකරන්නාහු එම අධිකරණ (දෘෂ්ටි) ශක්තියෙන් පරාමර්ශ කොට එයට වැදගෙන 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුච්ඡ' යි ව්‍යවහාර කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ අධර්මවාදී පිරිස යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ධර්මවාදී පිරිස කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක භික්ෂූහු දැහැමි හෝ නො දැහැමි අධිකරණයක් ගණිත් ද, ඔහු ඒ අධිකරණය ගෙණ උනුන් ද හඟවත්. හැඟවීමට ද එළඹෙත්. උනුන් දක්වත්. දැක්වීමට ද එළඹෙත්. හැඟවීම් බලය කොට ඇති, දැක්වීම් බලය කොට ඇති (අධර්මය) දුරලීමට ම මන්‍ත්‍රණය කරණ සුලු ඔහු එම අධිකරණය 'මෙය ම සත්‍යය, සෙස්ස තුච්ඡ'යි (දෘෂ්ටි) ශක්තියෙන් පරාමර්ශ කොට එයට පිවිස ව්‍යවහාර නො කෙරෙත් ද, මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මවාදී පිරිසැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙකය. මහණෙනි, මේ පිරිස් දෙක අතුරෙන් යම් ධර්මවාදී පිරිසෙක් වේ නම් තෙල අග්‍ර වේ.

පස්වන පිරිස් වග යි.

එහි උද්දානය:

උපාතාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරියසූත්‍රය හා පස්වැනි කසට සූත්‍රය ද, උක්කාචිත, ආමිස, විසම, අධම්ම, ධම්මිය සූත්‍රය ද යන මොහු (දශසූත්‍රයෝ) යි.

ප්‍රථම පණ්ණාසකය සමාප්ත යි.

දෙවන පණ්ණාසකය

[6. පුද්ගලවර්ගය]

2. 2. 6. 1.

[සැවැත්නිදානයි:]

1. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙනෙක් උපදනට සමත්වූවාහු ලෝකයෙහි බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙව්මිනිසුනට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපනාහ.

කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක්සම්බුද්ධයන් වහන්සේ හා චක්‍රවර්ති රජහු හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙන ලොකයෙහි උපදනට සමත්වූවාහු බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස ද බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස ද බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස ද දෙව් මිනිසුනට හිත පිණිස ද සුව පිණිස ද උපදනාහ යි.

2. 2. 6. 2.

2. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති අච්ඡරියමනුස්සා. කතමෙ ද්වෙ: තථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො රාජා ච චක්කවත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පුග්ගලා ලොකෙ උප්පජ්ජමානා උප්පජ්ජන්ති අච්ඡරියමනුස්සාති.

2. 2. 6. 3.

3. ද්වින්නං භික්ඛවෙ පුග්ගලානං කාලකිරියා බහුනො ජනස්ස ආනුතප්පා[1] හොති. කතමෙසං ද්වින්නං: තථාගතස්ස[2] අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස, රඤ්ඤො චක්කවත්තිස්ස. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං පුග්ගලානං කාලකිරියා බහුනො ජනස්ස ආනුතප්පා හොති.[3]

2. 2. 6. 4.

4. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ථූපාරහා. කතමෙ ද්වෙ: තථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, රාජා ච චක්කවත්ති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ථූපාරහාති.

2. 2. 6. 5.

5. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බුද්ධා. කතමෙ ද්වෙ: තථාගතො ච අරහං සම්මාසම්බුද්ධො; පච්චෙකබුද්ධො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බුද්ධාති.

2. 2. 6. 6.

6. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්ති. කතමෙ ද්වෙ: භික්ඛු ච ඛීණාසවො, හත්ථාජානීයො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්තීති.

2. 2. 6. 7.

7. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්ති. කතමෙ ද්වෙ: භික්ඛු ච ඛීණාසවො, අස්සාජානීයො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්තීති.

2. 2. 6. 8.

8. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්ති. කතමෙ ද්වෙ: භික්ඛු ච ඛීණාසවො, සීහො ච මිගරාජා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අසනියා ඵලන්තියා න සන්තසන්තීති.

---

1. අනුතප්පා හොති - මජසං. සයා. PTS. 2. තථාගතස්ස ච – මජසං. සයා. PTS
3. හොතීති - මජසං. සයා. PTS.

2. 2. 6. 2.

2. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙනෙක් ලෝකයෙහි උපදනට සමත් වූවාහු ආශ්චර්ය්‍ය මනුෂ්‍ය ව උපදිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ හා චක්‍රවර්ත්ති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, ලොකයෙහි උපදනට සමත් මේ පුද්ගලයෝ දෙදෙන ආශ්චර්ය්‍ය මනුෂ්‍ය ව උපදනාහ.

2. 2. 6. 3.

3 මහණෙනි, පුද්ගලයන් දෙදෙනක්හුගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුතාපකර වෙයි. කවර දෙදෙනක්හුගේ ය යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේගේ ය, චක්‍රවර්ත්ති රජහුගේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් දෙදෙනාගේ කාලක්‍රියාව බොහෝ දෙනාට අනුතාප කර වේ.

2. 2. 6. 4.

4. මහණෙනි, මේ ස්තූපාර්හයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ හා චක්‍රවර්ත්ති රජ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු වනාහි ස්තූපාර්හයෝ දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 5.

5. මහණෙනි, මේ බුද්ධවරු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධයන් වහන්සේ හා ප්‍රත්‍යෙක බුද්ධවහන්සේ හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු බුද්ධවරු දෙදෙන වෙත්.

2. 2. 6. 6.

6. මහණෙනි, මොහු දෙදෙනෙක් සෙන ගිගිරි කරණ කල්හි නොබිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්ෂීණාස්‍රව තෙමේ ද ආජානෙය හස්ති තෙමේ ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරත් නො බිති.

2. 2. 6. 7.

7. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගිගිරි කරත් ම නො බානහ. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්ෂීණාස්‍රව තෙමේ ද ආජානෙය අශ්වයා ද යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මේ දෙදෙන සෙන ගුගුරණ කල්හි තැති නො ගණිත්.

2. 2. 6. 8.

8. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැති නො ගණිත්: කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්ෂීණාස්‍රව මහණ හා මෘගරාජත් වූ සිංහයා හා දෙදෙනයි. මහණෙනි, මොහු දෙදෙන සෙන ගොහන කල්හි තැති නො ගණිත්.

2. 2. 6. 9.

9. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානා කිම්පුරිසා මානුසිං වාචං න භාසන්ති. කතමෙ ද්වෙ: මා ච මුසා භණිම්හා[1], මා ච පරං අභූතෙන අබ්භාචික්ඛිම්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානා කිම්පුරිසා මානුසිං වාචං න භාසන්තීති.

2. 2. 6. 10.

10. ද්වින්නං භික්ඛවෙ[2] ධම්මානං අතිත්තො අප්පටිවානො මාතුගාමො කාලං කරොති. කතමෙසං ද්වින්නං: මෙථුනධම්මසමාපත්තියා[3] ච, විජායනස්ස ච. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ධම්මානං අතිත්තො අප්පටිවානො මාතුගාමො කාලං කරොතීති.

2. 2. 6. 11.

11. අසන්තසන්නිවාසං ච වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි[4] සන්තසන්නිවාසඤ්ච. තං සුණාථ, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමීති: එවං භන්තෙති ඛො තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අසන්තසන්නිවාසො හොති: කථඤ්ච අසන්තො සන්නිවසන්ති:

ඉධ භික්ඛවෙ ථෙරස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: ථෙරොපි මං න වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං න වදෙය්‍ය, නවොපි මං න වදෙය්‍ය, ථෙරම්පහං[5] න වදෙය්‍යං, මජ්ඣිමම්පහං න වදෙය්‍යං, නවම්පහං[6] න වදෙය්‍යං, ථෙරො චෙපි මං වදෙය්‍ය, අහිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය, නො හිතානුකම්පී, නොති නං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යම්පි[7] නං, පස්සම්පිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො චෙපි මං වදෙය්‍ය, නවො චෙපි මං වදෙය්‍ය, අහිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය; නො හිතානුකම්පී, නොති නං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යම්පි[7] නං, පස්සම්පිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමස්සපි භික්ඛුනො එවං හොති -පෙ- නවස්සපි භික්ඛුනො එවං හොති: ථෙරොපි මං න වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං න වදෙය්‍ය, නවොපි මං න වදෙය්‍ය, ථෙරම්පහං න වදෙය්‍යං, මජ්ඣිමම්පහං න වදෙය්‍යං, නවම්පහං නං වදෙය්‍යං, ථෙරො චෙපි මං වදෙය්‍ය, අහිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය, නො හිතානුකම්පී, නොති නං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යම්පි[7] නං, පස්සම්පිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො චෙපි මං වදෙය්‍ය, නවො චෙපි මං වදෙය්‍ය; අහිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය, නො හිතානුකම්පී, නොති නං වදෙය්‍යං, විහෙසෙය්‍යම්පි[7] නං; පස්සම්පිස්ස න පටිකරෙය්‍යං. එවං ඛො භික්ඛවෙ අසන්තසන්නිවාසො හොති. එවං ච අසන්තො සන්නිවසන්ති.

1. භණිම්හ - මජසං. සතා, සී 1. PTS. 2 ද්වින්නං ධම්මානං භික්ඛවෙ - මජසං.
3. මෙථුනසමාපත්තියා ච - මජසං. 4 දෙසෙස්සාමි - මජසං, සතා, PTS.
5. ථෙරම්පාහං - මජසං, සතා. 6. නවම්පාහං - සතා. මජසං. 7. විහෙසෙය්‍යං - මජසං.

2. 2. 6. 9.

9. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් දක්නා කිංපුරුෂයෝ මිතිස්බස් නො බෙණෙත්. කවර දෙකෙක යත්: තහමක් මුසවා බණමෝව යි, මෙරමා අභූත-යෙන් තහමක් අභ්‍යාඛ්‍යාන කරමෝව යි යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක දක්නා කිංපුරුෂයෝ මිතිස්බස් නොබණන්නාහ.

2. 2. 6. 10.

10. මහණෙනි, මේ ධම් දෙකක් පිළිබඳව මාගම අතෘප්ත ව නොපසුබට ව සිට කලුරිය කරයි. කවර දෙකක් පිළිබඳවය යත්: මෛථුන්දම් සෙවීම හා ප්‍රසූතිය හා යන දෙක පිළිබඳව යි. මහණෙනි, මේ ධම් දෙක පිළිබඳ මාගම අතෘප්ත ව නොපසුබට ව සිට කලුරිය කෙරේ ය යි.

2. 2. 6. 11.

11. මහණෙනි, තොපට අසත්පුරුෂ සහනිවාසය හා සත්පුරුෂසහනි-වාසය හා දෙසමි. එය අසව....

මහණෙනි, කෙසේ නම් අසත්පුරුෂ සහනිවාසය වේද යත්: කෙසේ නම් අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත්ද යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි සථවිර භික්ෂුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: වැඩිහිටි තෙරද මට තහමක් කියාවා, මධ්‍යම තෙර ද මට තහමක් කියාවා, නවක තෙමේ ද මට තහමක් කියාවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට තහමක් කියම්වා, මම මැදුම් තෙරුන් ට ද තහමක් කියම්වා, නවක භික්ෂුහට ද තහමක් කියම්වා, මහලු තෙර ද මට කියන්නේ නම්, හිතානුකම්පා නැත්තේ ම මට කියයි. හිතානු-කම්පා ඇති ව නො කියයි ඔහුට නැතැයි ද කියතෙමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි, එය දක්නෙම් නමුදු පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් නවක භික්ෂු ද මට කියා නම්, අහිතානුකම්පා ඇති ව මට කියන්නේය. හිතානුකම්පා ඇති ව නො වේ. ඔහුට මම නැතැ'යි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙම් නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මැදුම් මහණහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට තහමක් කියාවා, මැදුම් තෙර ද මට තහමක් කියාවා, නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට තහමක් කියාවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට තහමක් කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම තහමක් කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම තහමක් කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, (මට) අහිතානුකම්පී ව කියන්නේය. හිතානුකම්පී ව නො වේ. නැතැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙම් නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියා නම් ... ඉදින් නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, අහිතානුකම්පී ව මට කියන්නේය, හිතානුකම්පී ව නො වේ. නැතැයි ඔහුට කියමි, ඔහුට වෙහෙස ද කරමි. දක්නෙම් නමුදු එයට පිළියම් නො කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි අසත්පුරුෂ සහනිවාසය වේ. මෙසේ ද අසත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත්.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ සන්තාසන්නිවාසො හොති: කථඤ්ච සන්තො සන්නි-වසන්ති:

ඉධ භික්ඛවෙ ථෙරස්ස භික්ඛුනො එවං හොති: ථෙරොපි මං වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය. නවොපි මං වදෙය්‍ය, ථෙරම්පහං වදෙය්‍යං, මජ්ඣිමම්පහං වදෙය්‍යං, නවම්පහං වදෙය්‍යං. ථෙරො චෙපි මං වදෙය්‍ය, හිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය, නො අහිතානුකම්පී, සාධූති නං වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං පස්සම්පිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො චෙපි මං වදෙය්‍ය, නවො චෙපි මං වදෙය්‍ය හිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය, නො අහිතානුකම්පී, සාධූති නං වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සම්පිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමස්සපි භික්ඛුනො එවං හොති -පෙ- නවස්සපි භික්ඛුනො එවං හොති: ථෙරොපි මං වදෙය්‍ය, මජ්ඣිමොපි මං වදෙය්‍ය, නවොපි මං වදෙය්‍ය. ථෙරම්පහං වදෙය්‍යං, මජ්ඣිමම්පහං වදෙය්‍යං, නවම්පහං වදෙය්‍යං. ථෙරො චෙපි මං වදෙය්‍ය, හිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය, නො අහිතානුකම්පී. සාධූති නං වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සම්පිස්ස පටිකරෙය්‍යං. මජ්ඣිමො චෙපි මං වදෙය්‍ය, නවො චෙපි මං වදෙය්‍ය, හිතානුකම්පී මං වදෙය්‍ය නො අහිතානුකම්පී. සාධූති නං වදෙය්‍යං, න නං විහෙසෙය්‍යං, පස්සම්පිස්ස පටිකරෙය්‍යං. එවං ඛො භික්ඛවෙ සන්තාසන්නිවාසො හොති. එවං ච[1] සන්තො සන්නිවසන්තීති.

2. 2. 6 12.

12. යස්මිං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ උභතො වචීසංසාරෙ දිට්ඨිපලාසො චෙතසො ආඝාතො අප්පච්චයො අනභිරද්ධි අජ්ඣත්තං න අවූපසන්තං[2] හොති. තස්සෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඞ්ඛං: දීඝත්තාය ඛරත්තාය වාළත්තාය සංවත්තිස්සති, භික්ඛූ ච න ඵාසුං විහරිස්සන්ති.

2. 2. 6. 13

13. යස්මිඤ්ච ඛො භික්ඛවෙ අධිකරණෙ උභතො වචීසංසාරො දිට්ඨි-පලාසො චෙතසො ආඝාතො අප්පච්චයො අනභිරද්ධී අජ්ඣත්තං අවූපසන්තං හොති. තස්සෙතං භික්ඛවෙ අධිකරණෙ පාටිකඞ්ඛං: න දීඝත්තාය ඛරත්තාය වාළත්තාය සංවත්තිස්සති. භික්ඛූ ච ඵාසුං විහරිස්සන්තීති.

පුග්ගල වග්ගො ඡට්ඨො.

1. එවං - මජසං. එවං ඛො - සස. 2. න වූපසන්තං - සී 1. සීමු.

මහණෙනි, සත්පුරුෂසහනිවාසය කෙසේද යත්: සත්පුරුෂයෝ කෙසේ නම් එක්ව වෙසෙති යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහලු තෙරුන්ට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියාවා, මැදුම් තෙරද මට කියාවා, නවකභික්ෂු තෙමේ ද මට කියාවා, මම ද මහලු තෙරුන්ට ද කියමි. මැදුම් තෙරුන්ට ද මම කියමි. නවක භික්ෂුහට ද මම කියමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, හිතානුකම්පී ව මට කියයි. අහිතානුකම්පී ව නො වේ, මැනවැයි ඔහුට කියමි. මම ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසන්නෙමි. මම් දක්නෙම් එයට පිළියම් කරමි. ඉදින් මධ්‍යම තෙර ද මට කියා ... නවක භික්ෂු තෙමේ ද මට කියා නම්, හිතානුකම්පී ව මට කියන්නේය, අහිතානුකම්පී ව නො කියන්නේය. (මම) මැනවැ යි ඒ තෙරුන්ට කියමි, ඒ තෙරුන් නො වෙහෙසමි, දක්නෙම් එයට පිළියම් කරමි. මධ්‍යම භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි ... නවක භික්ෂුහට ද මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: මහලු තෙර ද මට කියාවා. මැදුම් මහණ තෙමේ ද මට කියාවා. නවක මහණ තෙමේ ද මට කියාවා. මම ද මහලු තෙරුන්ට කියනෙමි... මම් ද මැදුම් තෙරුන්ට කියන්නෙමි ... මම ද නවක මහණහට කියන්නෙමි. ඉදින් මහලු තෙර ද මට කියා නම්, මට හිතානුකම්පී ව කියන්නේය. අහිතානුකම්පී ව නො කියන්නේය. ඔහුට "මැනවැ"යි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙම් නමුදු එයට පිළියම් කරමි ඉදින් මැදුම් තෙර ද මට කියන්නේ නම් ... ඉදින් නවක මහණ තෙමේ ද මට කියන්නේ නම්, හිතානුකම්පී ව මට කියන්නේය, අහිතානුකම්පී ව නො කියන් නේය. ඔහුට "මැනවැ" යි කියමි. ඔහුට වෙහෙස ද නො කරමි. දක්නෙම් පිළියම් ද කරමි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි සත්පුරුෂ සහනිවාසය වෙයි. මෙසේ ම සත්පුරුෂයෝ එක්ව වෙසෙත් යයි.

2. 2. 6. 12.

12. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක (උහුන් ආක්‍රොශවශයෙන් සමවලා ගැණීම වූ) වාක්සංසරණය ද, (දෘෂ්ටිය නිසා උපදනා ප්‍රුගග්‍රාහ සඞ්ඛ්‍යාත) පළාසය ද, චිත්තයෙහි වූ කොපය ද, නො සතුට ද, නො ඇල්ම ද, අධ්‍යාත්ම යෙහි මැනැවින් නොසන්හිඳුනේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ අධිකරණයෙහි මෙය බොහෝ කල් පැවැත්මට රළුබවට සැඩබවට වැටෙන්නේය. භික්ෂූහු ද සුවසේ නො වෙසෙන්නාහ'යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

2. 2. 6. 13.

13. මහණෙනි, යම් අධිකරණයෙක දෙපස වාක් සංසරණය, දිට්ඨි-පළාසය, චිත්තයාගේ ආඝාතය අසන්තුෂ්ටිය, අනභිරද්ධිය අධ්‍යාත්මයෙහි මැනැවින් සන්හිඳුනේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය ඒ අධිකරණයෙහි බොහෝ කල් පැවැත්මට රළුබවට සැඩබවට නො වැටෙන්නේය. භික්ෂූහු ද සුවසේ වෙසෙන්නාහ යි කැමැති විය යුත්තේ යි.

සවන පුඟුල්වගයි.

[7. සුඛවග්ගො]

2. 2. 7. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

14. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: ගිහිසුඛඤ්ච, පබ්බජ්ජාසුඛඤ්ච.[1] ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං පබ්බජ්ජාසුඛන්ති.

2. 2. 7. 2.

15. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: කාමසුඛඤ්ච, නෙක්ඛම්මසුඛඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං නෙක්ඛම්ම සුඛන්ති.

2. 2. 7. 3.

16. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: උපධිසුඛඤ්ච,[2] නිරුපධිසුඛඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං නිරුපධිසුඛන්ති.

2. 2. 7. 4.

17. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සාසවඤ්ච සුඛං, අනාසවඤ්ච සුඛං[2]. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං අනාසවං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 5.

18. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සාමිසඤ්ච සුඛං, නිරාමිසඤ්ච සුඛං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං නිරාමිසං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 6.

19. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: අරියසුඛඤ්ච, අනරියසුඛඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං අරියසුඛන්ති.

1, පබ්බජිතසුඛඤ්ච - මජසං. 2. සාසවසුඛඤ්ච, අනාසවසුඛඤ්ච - මජසං.

[සුඛ වග්ගය]

2. 2. 7. 1.

[සැවැත්නිදානයි:]

14. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ගිහි සුඛ හා පැවිදි සුඛ හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙක ය. මහණෙනි මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් පැවිදි සුවයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 2.

15. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: කාමසුඛය හා නෙක්ඛම්මසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නෙක්ඛම්මසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 3.

16. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ත්‍රෛභූමකසුඛ සඞ්ඛ්‍යාත) උපධි සුඛය හා (ලොකොත්තරසුඛ සඞ්ඛ්‍යාත) නිරුපධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙක අතුරෙන් යම් නිරුපධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2 2. 7. 4.

17. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (වට්ටසුඛ සඞ්ඛ්‍යාත) සාසවසුඛය හා (විවට්ටසුඛ සඞ්ඛ්‍යාත) අනාසවසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් අනාසවසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 5.

18. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (වට්ටගාමීසුඛ සඞ්ඛ්‍යාත) සාමිස සුඛය හා (විවට්ටගාමී සුඛ සඞ්ඛ්‍යාත) නිරාමිස සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙකයි. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිරාමිසසුඛයෙක් වේ ද, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 6.

19. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආයර්‍ය්‍යසුඛය හා අනාර්‍ය්‍ය සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුඛ දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් ආයර්‍ය්‍යසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 7.

20. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: කායිකඤ්ච සුඛං චෙතසිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං චෙතසිකං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 8.

21. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සප්පීතිකඤ්ච සුඛං, නිප්පීතිකඤ්ච සුඛං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං නිප්පීතිකං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 9.

22. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සාතසුඛඤ්ච උපෙක්ඛා-සුඛඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං උපෙක්ඛාසුඛන්ති.

2. 2. 7. 10.

23. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සමාධිසුඛඤ්ච අසමාධි-සුඛඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං සමාධිසුඛන්ති.

2. 2. 7. 11.

24. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සප්පීතිකාරම්මණඤ්ච සුඛං. නිප්පීතිකාරම්මණඤ්ච සුඛං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං නිප්පීතිකාරම්මණං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 12.

25. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: සාතාරම්මණඤ්ච සුඛං, උපෙක්ඛාරම්මණඤ්ච සුඛං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං උපෙක්ඛාරම්මණං සුඛන්ති.

2. 2. 7. 13.

26. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ සුඛානි. කතමානි ද්වෙ: රූපාරම්මණඤ්ච සුඛං, අරූපාරම්මණඤ්ච සුඛං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සුඛානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සුඛානං යදිදං අරූපාරම්මණං සුඛන්ති.

වග්ගො සත්තමො

2. 2. 7. 7.

20. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: කායිකසුඛය හා චෛතසික සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් චෛතසිකසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 8.

21. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම ද්විතීය-ධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත) සප්‍රීතික සුඛය හා (තෘතීය චතුර්ථ ධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත) නිෂ්ප්‍රීතික සුඛය හා යන දෙකයි මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙක ය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රීතික සුවයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 9.

22. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීයධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත) සාතසුඛය හා (චතුර්ථධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත) උපේක්‍ෂා-සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් උපේක්‍ෂාසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 10.

23. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අර්පණාවට හෝ උපචාරයට පැමිණි) සමාධිසුඛය හා (එසේ නො පැමිණි) අසමාධිසුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් සමාධිසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 11.

24. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-ධ්‍යාන දෙක ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාකරන්නහුට උපන් සප්‍රීතිකාලම්බන සුඛය හා (තෘතීය චතුර්ථධ්‍යාන ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂාකරන්නහුට උපන්) නිෂ්ප්‍රීතිකාලම්බන සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් නිෂ්ප්‍රීතිකාලම්බන සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 12.

25. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ප්‍රථම-ද්විතීය-තෘතීය ධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත) සාතාලම්බන සුඛය හා (චතුර්ථධ්‍යාන සඞ්ඛ්‍යාත) උපේක්‍ෂාලම්බන සුඛය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් උපේක්‍ෂාලම්බනසුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ.

2. 2. 7. 13.

26. මහණෙනි, මේ සුඛ දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (රූපාවචර-චතුර්ථධ්‍යානය අරමුණුකොට ඇති) රූපාලම්බන සුඛය හා අරූපාවචරධ්‍යාන අරමුණු කොට ඇති අරූපාලම්බන සුඛය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සුව දෙකය. මහණෙනි, මේ සුව දෙක අතුරෙන් යම් අරූපාලම්බන සුඛයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේය යි.

සත්වැනි සුඛවග්ග යි.

[8. සනිමිත්තවග්ගො]

2. 2. 8. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

27. සනිමිත්තා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිමිත්තා. තස්සෙව නිමිත්තස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.[1]

2. 2. 8. 2.

28. සනිදානා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අනිදානා. තස්සෙව නිදානස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

2. 2. 8. 3.

29. සහෙතුකා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අහෙතුකා තස්සෙව හෙතුස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

2. 2. 8. 4.

30. සප්පච්චයා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අප්පච්චයා. තස්සෙව පච්චයස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

2. 2. 8. 5.

31. සරූපා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අරූපා. තස්සෙව රූපස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

2. 2. 8. 6.

32. සවෙදනා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අවෙදනා. තස්සායෙව වෙදනාය පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

2. 2. 8. 7.

33. සසඤ්ඤා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඤ්ඤා. තස්සායෙව සඤ්ඤාය පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති

2. 2. 8. 8.

34. සසඞ්ඛාරා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඞ්ඛාරා. තෙසං යෙව සඞ්ඛාරානං පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

1. න හොන්තීති - මජසං, සයා, PTS.

[8. සනිමිත්ත වග්ගය]

2. 2. 8. 1

[සැවැත්නිදානයි:]

27. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සනිමිත්ත ව උපදිත්. අනිමිත්ත ව නූපදිත්. ඒ නිමිත්තයාගේ ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 2.

28. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සනිදාන ව උපදිත්. අනිදාන ව නූපදිත්. ඒ නිදානයාගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 3.

29. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සහේතුක ව උපදිත්. අහේතුක ව නූපදිත් ඒ හේතුහුගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 4.

30. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සංස්කාර සහිත ව උපදිත්. සංස්කාර රහිත ව නූපදිත්. ඒ සංස්කාරයන්ගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වෙත් ය යි.

2. 2. 8. 5.

31. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ ප්‍රත්‍යය සහිත ව උපදිත්. ප්‍රත්‍යය රහිත ව නූපදිත් ඒ ප්‍රත්‍යයාගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශල-ධර්මයෝ නො වෙත් ය යි

2. 2. 8. 6.

32. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ රූපසහිත ව උපදනාහ. රූප රහිත ව නූපදනාහ. ඒ රූපයාගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශල-ධර්මයෝ නො වන් හ යියි.

2. 2. 8. 7.

33. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ වේදනා සහිත ව උපදනා හ. වේදනා රහිත ව නූපදනා හ. ඒ වේදනාහුගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වන්නාහ යි.

2. 2. 8. 8.

34. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ සංඥා සහිත ව උපදනාහ. සංඥා රහිත ව නූපදනාහ. ඒ සංඥාහුගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නොවන්නා හයි.

2. 2. 8. 9.

35. සවිඤ්ඤාණා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අවිඤ්ඤාණා. තස්සෙව විඤ්ඤාණස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්ති.

2. 2. 8. 10.

36 සඞ්ඛතාරම්මණා භික්ඛවෙ උප්පජ්ජන්ති පාපකා අකුසලා ධම්මා, නො අසඞ්ඛතාරම්මණා. තස්සෙව සඞ්ඛතස්ස පහානා එවං තෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා න හොන්තීති.

වග්ගො අට්ඨමො

[9. ධම්මවග්ගො]

2. 2. 9. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

37. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: චෙතොවිමුත්ති ච පඤ්ඤා-විමුත්ති ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 2.

38. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: පග්ගහො ච අවික්ඛෙපො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 3.

39. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: නාමඤ්ච, රූපඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 4.

40. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: විජ්ජා ච විමුත්ති ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 5.

41. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: භවදිට්ඨි ච විභවදිට්ඨි ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති

2. 2. 8. 9.

35. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ විඥාන සහිත ව උපදනාහ. විඥාන රහිත ව නූපදනාහ. ඒ විඥානයාගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වන්නාහ යි.

2. 2. 8. 10.

36. මහණෙනි, ලාමක අකුශලධර්මයෝ (හේතුප්‍රත්‍යයෙන් උපන්) සංස්කෘතය අරමුණු කොට උපදනාහ. (හේතුප්‍රත්‍යයෙන් නූපන්) අසංස්කෘතය අරමුණු කොට නූපදනාහ. ඒ සංස්කෘතයාගේ ම ප්‍රහාණයෙන් මෙසේ ඒ ලාමක අකුශලධර්මයෝ නො වන්නාහ යි.

අටවන වග යි.

[9. ධර්මවර්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

2. 2. 9. 1.

37. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඵලසමාධි සංඛ්‍යාත) චේතොවිමුක්තිය හා (ඵලප්‍රඥා සංඛ්‍යාත) ප්‍රඥාවිමුක්තිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙක යි.

2. 2. 9. 2.

38. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (වීර්‍යසංඛ්‍යාත) ප්‍රග්‍රාහය හා (චිත්තෛකාග්‍රතා සංඛ්‍යාත) අවික්ෂෙපය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙක යි.

2. 2. 9. 3.

39. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (සතර අරූපස්කන්ධ සංඛ්‍යාත) නාමය හා රූප (ස්කන්ධ) ය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙක යි.

2. 2. 9. 4.

40. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඵලඥාන සංඛ්‍යාත) විද්‍යාව හා (ඵලඥාන සම්ප්‍රයුක්ත සෙසු ධර්ම සංඛ්‍යාත) විමුක්තිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙක ය

2. 2. 9. 5.

41. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ශාශ්වත සංඛ්‍යාත) භවදෘෂ්ටිය හා (උච්ඡේද සංඛ්‍යාත) විභවදෘෂ්ටිය හා යන දෙක යි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙක ය.

2. 2. 9. 6.

42. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 7.

43. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 8.

44. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: දොවචස්සතා ච පාපමිත්තතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 9.

45. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සොවචස්සතා ච කල්‍යාණ-මිත්තතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 10.

46. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: ධාතුකුසලතා ච මනසිකාර-කුසලතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 2. 9. 11.

47. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: ආපත්තිකුසලතා ච ආපත්ති-වුට්ඨානකුසලතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

වග්ගො නවමො

[10. බාලවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

2. 2. 10. 1.

48. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අනාගතං භාරං වහති, යො ච ආගතං භාරං න වහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බාලාති.

2. 2. 10. 2.

49. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච ආගතං භාරං වහති, යො ච අනාගතං භාරං න වහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පණ්ඩිතාති.

2. 2. 9. 6.

42. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (පවට ලජ්ජා නැති බව වූ) අහ්‍රිකය හා (පවට නො බානා බව වූ) අනපත්‍රපාව හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 7.

43. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (පවට ලජ්ජා ඇති බව වූ) හ්‍රිය හා (පවට බානා බව වූ) අපත්‍රපාව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙක ය.

2. 2. 9. 8.

44. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඔවා නොපිළිගන්නා බව වූ) දෞර්වචස්සතාව හා (පවිටු මිතුරන් සෙවුනා බව වූ) පාපමිත්තතාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 9.

45. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (ඔවා පිළිගන්නා බව වූ) සෞවචස්සතාව හා (කලණමිතුරන් සෙවුනා බව වූ) කල්‍යාණමිත්ත-තාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 10.

46. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අෂ්ටාදශ) ධාතූන් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා (ඒ) ධාතූන් අනිත්‍යාදි වශයෙන් මෙනෙහි කිරීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකය.

2. 2. 9. 11.

47. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: සත්‍යාපත්ති-සඞ්ඛ්‍යාත් දැනීමෙහි දක්ෂ බව හා ඇවැතින් නැඟීසිටීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙක ය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකය.

නවවන වග යි.

[10. බාලවර්ගය]

[සැවැත්නිදනයි:]

2. 2. 10. 1.

48. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙක් නො පැමිණි බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් පැමිණි බර නො උසුලනුයේ නම් හේය යන මේ දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 2.

49. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් පැමිණි බර උසුලනුයේ ද, යමෙකුත් නො පැමිණි බර නො උසුලනුයේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 3.

50. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බාලාති.

2. 2. 10. 4.

51. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 5.

52. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අනාපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බාලාති.

2. 2. 10. 6.

53. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අනාපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 7.

54. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බාලාති.

2. 2. 10. 8.

55. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 9.

56. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ බාලා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අවිනයෙ විනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ අවිනයසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ බාලාති.

2. 2. 10. 10.

57. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච අවිනයෙ අවිනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ විනයසඤ්ඤී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පණ්ඩිතාති.

2. 2. 10. 3.

50. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් නො කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 4.

51. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් අකැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 5.

52. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් අනාපත්තියෙහි ආපත්ති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපත්තියෙහි අනාපත්තිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 6.

53. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් අනාපත්තියෙහි අනාපත්ති සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපත්තියෙහි ආපත්තිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 7.

54. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් අධර්මයෙහි ධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධර්මයෙහි අධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 8.

55. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් අධර්මයෙහි අධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධර්මයෙහි ධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 9.

56. මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි අවිනය සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි බාලයෝ දෙදෙන ය

2. 2. 10 10.

57. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, විනයෙහි විනයසංඥ ඇති යමෙකුත් වේ ද, යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මොහු වනාහි පණ්ඩිතයෝ දෙදෙන ය.

2. 2. 10. 11.

58. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච න කුක්කුච්චායිතබ්බං කුක්කුච්චායති, යො ච කුක්කුච්චායිතබ්බං න කුක්කුච්චායති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 12.

59. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච න කුක්කුච්චායිතබ්බං න කුක්කුච්චායති, යො ච කුක්කුච්චායිතබ්බං කුක්කුච්චායති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා න වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 13.

60. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 14.

61. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අකප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී, යො ච කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා න වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 15.

62. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අනාපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 16.

63. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අනාපත්තියා අනාපත්තිසඤ්ඤී, යො ච ආපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා න වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 17.

64. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 18.

65. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී, යො ච ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා න වඩ්ඪන්තීති.

2. 2. 10. 11.

58. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ටය යත්: යමෙකුත් කුකුස් නො කළ යුත්තෙහි කුකුස් කරණ්නුයේ ද, යමෙකුත් කුකුස් කළ යුත්තෙහි කුකුස් නො කරණ්නුයේ ද යන දෙදෙනය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනහට ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 12.

59. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් කුකුස් නො කළ යුත්තෙහි කුකුස් නො කරණ්නුයේ ද, යමෙකුත් කුකුස් කළ යුත්තෙහි කුකුස් කරණ්නුයේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 13.

60. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි නො කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 14.

61. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අකැප දෑයෙහි අකැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් කැප දෑයෙහි කැපය යන සංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 15.

62. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අනාපත්තියෙහි ආපත්තිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ආපත්තියෙහි අනාපත්තිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 16.

63. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් ආපත්තියෙහි ආපත්තිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් අනාපත්තියෙහි අනාපත්තිසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 17.

64. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධර්මයෙහි ධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධර්මයෙහි අධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2 10. 18.

65. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අධර්මයෙහි අධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් ධර්මයෙහි ධර්මසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 19.

66. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අවිනයෙ විනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ අවිනයසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා වඩ්ඪන්තීති.[1]

2. 2. 10. 20.

67. ද්වින්නං භික්ඛවෙ ආසවා න වඩ්ඪන්ති. කතමෙසං ද්වින්නං: යො ච අවිනයෙ අවිනයසඤ්ඤී, යො ච විනයෙ විනයසඤ්ඤී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ ද්වින්නං ආසවා න වඩ්ඪන්තීති.

වග්ගො දසමො.

දුතියො පණ්ණාසකො සමත්තො.

තතියො පණ්ණාසකො

[11. ආසාවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

2. 3. 11. 1.

1. ද්වෙමා භික්ඛවෙ ආසා දුප්පජහා. කතමා ද්වෙ: ලාභාසා ච, ජීවිතාසා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ආසා දුප්පජහාති.

2. 3. 11. 2.

2. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුල්ලභා ලොකස්මිං. කතමෙ ද්වෙ: යො ච පුබ්බකාරී, යො ච කතඤ්ඤූ කතවෙදී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පුග්ගලා දුල්ලභා ලොකස්මින්ති.[2]

2. 3. 11. 3.

3. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුල්ලභා ලොකස්මිං. කතමෙ ද්වෙ: තිත්තො ච, තප්පෙතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පුග්ගලා දුල්ලභා ලොකස්මින්ති.[2]

2. 3. 11. 4.

4. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා දුත්තප්පයා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච ලද්ධං ලද්ධං නික්ඛිපති, යො ච ලද්ධං ලද්ධං විස්සජ්ජෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පුග්ගලා දුත්තප්පයාති.

2. 3. 11. 5

5. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සුතප්පයා. කතමෙ ද්වෙ: යො ච ලද්ධං ලද්ධං න නික්ඛිපති, යො ච ලද්ධං ලද්ධං න විස්සජ්ජෙති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පුග්ගලා සුතප්පයාති.

---

1. වඩ්ඪන්තීති - මජ්ඣං, සයා. 2. ලොකස්මින්තීති - මජ්ඣං

2. 2. 10. 19.

66. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අවිනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ වැඩෙත්නාහ යි.

2. 2. 10. 20.

67. මහණෙනි, දෙදෙනකුන්ගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ. කවර දෙදෙනකුන්ගේය යත්: යමෙකුත් අවිනයෙහි අවිනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යමෙකුත් විනයෙහි විනයසංඥ ඇත්තේ වේ ද, යන දෙදෙනාගේ ය. මහණෙනි, මේ දෙදෙනාගේ ආශ්‍රවයෝ නො වැඩෙත්නාහ යි.

දසවන වගයි.

දෙවන පණ්ණාසකය සමාප්තයි.

තෙවන පණ්ණාසකය

[11. ආසාවග්ගය]

[පැවැත්නිදනයි.]

2. 3. 11. 1.

1. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙනෙක් හැරලීමට දුෂ්කර වෙත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: ලාභාශාව හා ජීවිතාශාව හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආශාවෝ දෙදෙන හැරලීමට දුෂ්කර වෙත් ය යි

2. 3. 11. 2.

2. මහණෙනි, ලොව්හි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් පළමු ම උපකාර කරන්නේ වේ ද, යමෙකුත් කෘතඥ වූයේ කෘතවෙදී වේ ද, යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන වනාහි ලොව්හි දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 3.

3. මහණෙනි, ලොව්හි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් දුලබ වෙත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: තෘප්ත වූයේ ද, තෘප්තියට පමුණුවන්නේ ද යන දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොව්හි දුලබ වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 4.

4. මහණෙනි, ලොව්හි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් (දායකයා විසින්) තෘප්තිමත් කළ නො හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් ලද ලද දෑ තැන්පත් කෙරේ නම්, යමෙකුත් ලද ලද දෑ වියදම් කෙරේ නම්, යන මොහු දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොව්හි තෘප්තිමත් කළ නො හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3. 11. 5.

5. මහණෙනි, ලොව්හි මේ පුහුලෝ දෙදෙනෙක් (දායකයා විසින්) පහසුවෙන් තර්පණය කළ හැක්කාහු වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: යමෙකුත් ලද ලද දෑ තැන්පත් නො කෙරේ ද, යමෙකුත් ලද ලද දෑ වියදම් නො කෙරේ ද යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මේ පුහුලෝ දෙදෙන ලොව්හි පහසුවෙන් තර්පණය කළ හැක්කාහු වෙත් ය යි.

2. 3 11. 6.

6. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා රාගස්ස උප්පාදාය. කතමෙ ද්වෙ: සුභනිමිත්තඤ්ච, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පච්චයා රාගස්ස උප්පාදාය.

2. 3. 11. 7.

7. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා දොසස්ස උප්පාදාය. කතමෙ ද්වෙ: පටිඝනිමිත්තඤ්ච, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පච්චයා දොසස්ස උප්පාදාය.

2. 3. 11. 8.

8. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදාය. කතමෙ ද්වෙ: පරතො ච ඝොසො, අයොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදාය.

2. 3. 11. 9.

9. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදාය. කතමෙ ද්වෙ: පරතො ච ඝොසො, යොනිසො ච මනසිකාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පච්චයා සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදාය.[1]

2. 3. 11. 10.

10. ද්වෙමා භික්ඛවෙ ආපත්තියො. කතමා ද්වෙ: ලහුකා ච ආපත්ති, ගරුකා ච ආපත්ති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ආපත්තියො.[2]

2. 3. 11. 11.

11. ද්වෙමා භික්ඛවෙ ආපත්තියො. කතමා ද්වෙ: දුට්ඨුල්ලා ච ආපත්ති, අදුට්ඨුල්ලා ච ආපත්ති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ආපත්තියො.[2]

2. 3. 11. 12.

12. ද්වෙමා භික්ඛවෙ ආපත්තියො. කතමා ද්වෙ: සාවසෙසා ච ආපත්ති, අනවසෙසා ච ආපත්ති. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ආපත්තියොති.

වග්ගො එකාදසමො[3].

[12. ආයාචනවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

2. 3. 12. 1

13. සද්ධො භික්ඛවෙ භික්ඛු එවං සම්මා ආයාචමානො ආයාචෙය්‍ය: තාදිසො හොමි, යාදිසා **සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානාති**. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවකානං භික්ඛූනං යදිදං සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානාති.

1. උප්පාදායාති – මජ්ඣං. 2 ආපත්තියොති – මජ්ඣං. 3. ආසාදුප්පජහවග්ගො – පඨමො – මජ්ඣං.

2. 3. 11. 6.

6. මහණෙනි, රාගයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: සුභනිමිත්ත හා අයෝනිසෝමනසිකාරය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මොහු වනාහි රාගයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 7.

7. මහණෙනි, ද්වේෂයාගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ප්‍රතිඝනිමිත්ත හා අයොනිසොමනසිකාරය හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි ද්වෙෂයාගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 8.

8. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිහුගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මෙරමාගෙන් (අසද්ධර්මය) ඇසීම හා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන ය. මහණෙනි, මොහු වනාහි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිහුගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 9.

9. මහණෙනි, සම්‍යග්දෘෂ්ටිහුගේ ඉපදීමට මේ ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මෙරමාගෙන් සද්ධර්මය ඇසීම හා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම හා යන දෙදෙන යි. මහණෙනි, මොහු වනාහි සම්‍යග්දෘෂ්ටිහුගේ ඉපදීමට ප්‍රත්‍යයයෝ දෙදෙන ය.

2. 3. 11. 10.

10. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ලුහු ඇවැත හා ගුරු ඇවැත හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 11.

11. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: දුළුල් ඇවැත හා නො දුළුල් ඇවැත හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

2. 3. 11. 12.

12. මහණෙනි, මේ ඇවැත් දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: සාවසෙසාපත්තිය හා අනවසෙසාපත්තිය හා යන දෙකය. මහණෙනි, මේ වනාහි ඇවැත් දෙක ය.

එකොළොස්වන වගයි.

[12. ආයාචනවග්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

2. 3. 12. 1.

13. මහණෙනි, සැදැහැති මහණ මෙසේ මොනොවට යදනේ **සැරියුත් මුගලන්** දෙදෙන යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්ව යි යදනේය. (කවර හෙයින යත්:) මහණෙනි, යම් සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනෙක් වෙත් නම්, මාගේ ශ්‍රාවක භික්‍ෂූන්ට තෙල තුලාව ය. තෙල ප්‍රමාණ ය යි.

2. 3. 12. 2.

14. සද්ධා භික්ඛවෙ භික්ඛුනී එවං සම්මා ආයාචමානා ආයාචෙය්‍ය: තාදිසා[1] හොමි, යාදිසා[2] ඛෙමා ච භික්ඛුනී උප්පලවණ්ණා චාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං භික්ඛුනීනං යදිදං ඛෙමා ච භික්ඛුනී, උප්පලවණ්ණා චාති.

2. 3. 12. 3.

15. සද්ධො භික්ඛවෙ උපාසකො එවං සම්මා ආයාචමානො ආයාචෙය්‍ය: තාදිසො හොමි, යාදිසො චිත්තො ච ගහපති, හත්ථකො ච ආළවකොති. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවකානං උපාසකානං යදිදං චිත්තො ච ගහපති, හත්ථකො ච ආළවකොති.

2. 3. 12 4.

16. සද්ධා භික්ඛවෙ උපාසිකා එවං සම්මා ආයාචමානා ආයාචෙය්‍ය: තාදිසා[1] හොමි, යාදිසා[2] ඛුජ්ජුත්තරා ච උපාසිකා, වෙළුකණ්ටකියා ච නන්දමාතාති. එසා භික්ඛවෙ තුලා, එතං පමාණං මම සාවිකානං උපාසිකානං යදිදං ඛුජ්ජුත්තරා ච උපාසිකා, වෙළුකණ්ටකියා ච නන්දමාතාති.

2. 3. 12. 5.

17. ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො[3] විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි ද්වීහි: අනනුවිච්ච අපරියොගාහෙත්වා අවණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. අනනුවිච්ච අපරියොගාහෙත්වා වණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.[4]

2. 3. 12. 6.

18. ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි ද්වීහි: අනුවිච්ච පරියොගාහෙත්වා අවණ්ණාරහස්ස අවණ්ණං භාසති, අනුවිච්ච පරියොගාහෙත්වා වණ්ණාරහස්ස වණ්ණං භාසති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජ්ජො ච හොති, අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

1. තාදිසී හොමි - මජ්ඣං. 2. යාදිසී - මජ්ඣං. 3. සානුවජ්ජො ච - මජ්ඣං.
4 පසවතීති - මජ්ඣං

2. 3. 12. 2.

14. මහණෙනි, සැදැහැති මෙහෙණ මෙසේ මොනොවට යදනී ඛෙමා උප්පලවණ්ණා දෙනම යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්ව යි යදනීය. (කවර-හෙයින යත්:) මහණෙනි, මේ ඛෙමා හා උප්පලවණ්ණා හා යන දෙදෙන යම්සේ වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා භික්ෂුණීන්ට තෙල තුලාව ය. තෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 3.

15. මහණෙනි, සැදැහැති උපාසක මෙසේ මොනොවට යදතේ චිත්‍ත ගෘහපති හා හත්ථක ආලවක හා යම්බඳු වෙත් නම්, එබඳු වෙම්ව යි යදතේය. (කවරහෙයින යත්:) මහණෙනි, මේ චිත්‍ත ගෘහපති හා හත්ථක ආලවක තෙමේත් යම්සේ වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවක උපාසකයන්ට තෙල තුලාව වේ, තෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 4.

16. මහණෙනි, සැදැහැති උපාසිකාව මෙසේ මොනොවට යදනී ඛුජ්ජුත්තරා උපාසිකාව හා වෙළුකණ්ටකියා නන්දමාතාව හා යම්බඳු වෙත් ද, එබඳු වෙම්ව යි යදනීය. (කවරහෙයින යත්:) මහණෙනි, මේ ඛුජ්ජුත්තරා උපාසිකාව ද වෙළුකණ්ටකිය නන්දමාතාව ද යන දෙදෙනෙක් වෙත් නම් මාගේ ශ්‍රාවිකා උපාසිකාවනට තෙල තුලාව වේ. තෙල ප්‍රමාණය යි.

2. 3. 12. 5.

17. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්වාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින යත්: නොදැන නොපිරිස නුගුණ කිමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, නොදැන නොපිරිස ගුණ කීමට සුදුස්සාගේ අගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් යුක්ත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ සාරා දමන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 6.

18. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්වාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දැමූ ගුණ ඇති, නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින යත්: දැන පිරිස නුගුණ කිය යුත්තාගේ නුගුණ කියා නම්, දැන පිරිස ගුණ කීමට සුදුස්සාගේ ගුණ කියා නම්, මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් යුක්ත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ සාරා නො දමන ලද ගුණ ඇති, නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යොග්‍ය නුවූයේ ද වේ. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 6.

19. ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි ද්වීහි: අනනුවිච්ච අපරියොගාහෙත්වා අප්පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදං උපදංසෙති. අනනුවිච්ච අපරියොගාහෙත්වා පසාදනීයෙ ඨානෙ අප්පසාදං උපදංසෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති. සාවජ්ජො ච හොති, සානුවජ්ජො[1] විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.[2]

2. 3. 12. 7.

20. ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි ද්වීහි: අනුවිච්ච පරියොගාහෙත්වා අප්පසාදනීයෙ ඨානෙ අප්පසාදං උපදංසෙති, අනුවිච්ච පරියොගාහෙත්වා පසාදනීයෙ ඨානෙ පසාදං උපදංසෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති. අනවජ්ජො ච හොති, අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

2. 3. 12. 8.

21. ද්වීසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමේසු ද්වීසු: මාතරි ච පිතරි ච. ඉමේසු ඛො භික්ඛවෙ ද්වීසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.[2]

2. 3. 12. 9.

22. ද්වීසු භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමේසු ද්වීසු: මාතරි ච පිතරි ච. ඉමේසු ඛො භික්ඛවෙ ද්වීසු සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

---

1. සානුවජ්ජො ච – මජසං. 2. පසවතීති - මජසං

2. 3. 12. 6

19. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යෝග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙකෙකින යත්: නොදත නොපිවිස නොපැහැදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, නො දත නොපිවිස පැහැදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙමේ කතන ලද ගුණ ඇති, නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන්ගේ උපවාදයට යෝග්‍ය වූයේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12 7.

20. මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තවුන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ පින් ද රැස් කරයි. කවර දෙකෙකින යත්: දත පිවිස නො පැහැදිය යුතු තන්හි අප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද, දත පිවිස පැහැදිය යුතු තන්හි ප්‍රසාදය දක්වන්නේ ද යන දෙකිනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වේ. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය යි.

2. 3. 12. 8.

21. මහණෙනි, දෙතැනෙක්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්-පුරුෂ වූ බාල තෙම කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරි-හරණය කෙරෙයි, සදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් ගැරැහිය යුතු වූයේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය යත්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙම කතන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදෙස් වූයේ ද නුව-ණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද වේ. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය.

2. 3. 12. 9.

22. මහණෙනි, දෙතැනෙක මොනොවට පිළිපදනා වූ ව්‍යක්ත වූ සත්-පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නොකතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූ යේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කට යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙක යත්: මවු කෙරෙහි ද පියා කෙරෙහි ද යන දෙතැන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතැන්හි මොනොවට පිළිපදනා වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නො කතන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදෙස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 10.

23. ද්වීසු භික්ඛවෙ මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසු ද්වීසු: තථාගතෙ ච තථාගතසාවකෙ ච. ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ ද්වීසු මිච්ඡා පටිපජ්ජමානො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.

2. 3. 12. 11.

24. ද්වීසු භික්ඛවෙ සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති, අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසු ද්වීසු: තථාගතෙ ච තථාගතසාවකෙ ච; ඉමෙසු ඛො භික්ඛවෙ ද්වීසු සම්මා පටිපජ්ජමානො පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

2. 3. 12. 12.

25. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සචිත්තවොදානඤ්ච, න ච කිඤ්චි ලොකෙ උපාදියති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 3 12 13.

26. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: කොධො ච උපනාහො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

2. 3. 12. 14

27. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: කොධවිනයො ච උපනාහවිනයො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

වග්ගො ද්වාදසමො.

2. 3. 12. 10.

23. මහණෙනි, දෙතැනෙක වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙම කනන ලද ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදොස් වූ යේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කළ යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය යත්: තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි ද යන දෙතන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතන්හි වරදවා පිළිපදනා වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාල තෙම කනන ලද ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. සදොස් වූයේ ද නුවණැත්තවුන් විසින් උපවාද කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 11.

24. මහණෙනි, දෙතැනෙක මනාව පිළිපදනා වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නොකනන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදොස් වූයේ ද නුවණැත්තවුන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේය. කවර දෙතැනෙකය යත්: තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ද තථාගතශ්‍රාවකයා කෙරෙහි ද යන දෙතන්හිය. මහණෙනි, මේ දෙතන්හි මනාව පිළිපදනා වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නො කනන ලද ගුණ ඇති නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කරණේය. නිදොස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කටයුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කරණේ ය යි.

2. 3. 12. 12.

25. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: (අෂ්ටසමාපත්ති සඞ්ඛ්‍යාත) සවිත්තවශවර්තනය ද ලොවැ කිසි එක ද ධර්මයක් (තෘෂ්ණා දෘෂ්ටි මානපරාමර්ශයෙන්) නොගන්නේ ද යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

2. 3. 12. 13.

26. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ක්‍රෝධය හා උපනාහය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

2. 3. 12. 14.

27. මහණෙනි, මේ ධර්ම දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ක්‍රෝධවිනය හා උපනාහවිනය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්ම දෙකයි.

දෙළොස්වන් වග යි.

[13. දානවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

2. 3. 13. 1.

28. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ දානානි. කතමානි ද්වෙ: ආමිසදානඤ්ච ධම්මදානඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ දානානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං දානානං යදිදං ධම්මදානන්ති.

2. 3. 13. 2.

29. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ යාගා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසයාගො ච ධම්මයාගො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ යාගා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං යාගානං යදිදං ධම්මයාගොති.

2. 3. 13. 3.

30. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ චාගා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසචාගො ච ධම්මචාගො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ චාගා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං චාගානං යදිදං ධම්මචාගොති.

2. 3. 13. 4.

31. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පරිච්චාගා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසපරිච්චාගො ච ධම්මපරිච්චාගො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරිච්චාගා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං පරිච්චාගානං යදිදං ධම්මපරිච්චාගොති.

2. 3. 13. 5.

32. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ භොගා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසභොගො ච ධම්මභොගො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ භොගා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං භොගානං යදිදං ධම්මභොගොති.

2. 3. 13. 6.

33. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ සම්භොගා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසසම්භොගො ච ධම්මසම්භොගො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සම්භොගා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සම්භොගානං යදිදං ධම්මසම්භොගොති.

2. 3. 13. 7.

34. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ සංවිභාගා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසසංවිභාගො ච ධම්මසංවිභාගො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සංවිභාගා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සංවිභාගානං යදිදං ධම්මසංවිභාගොති.

2. 3. 13. 8.

35. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ සඞ්ගහා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසසඞ්ගහො ච ධම්මසඞ්ගහො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සඞ්ගහා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සඞ්ගහානං යදිදං ධම්මසඞ්ගහොති.

---

1. අනානුවජ්ජා ච - මජ්සං.

[13. දානවග්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

2. 3. 13. 1.

28. මහණෙනි, මේ දාන දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිෂදානය හා ධර්මදානය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි දාන දෙකය. මහණෙනි, මේ දාන දෙක අතුරෙන් යම් ධර්මදානයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 2.

29. මහණෙනි, මේ යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂයාගය හා ධර්මයාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ යාගයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මයාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 3.

30. මහණෙනි, මේ ත්‍යාග දෙකෙකි. කවර දෙකෙක යත්: ආමිෂත්‍යාගය හා ධර්මත්‍යාගය හා යන දෙකයි මහණෙනි, මේ වනාහි ත්‍යාග දෙකය. මහණෙනි, මේ ත්‍යාගයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්ම ත්‍යාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 4.

31. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂපරිත්‍යාගය හා ධර්මපරිත්‍යාගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි පරිත්‍යාගයෝ දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ පරිත්‍යාගයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මපරිත්‍යාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 5.

32. මහණෙනි, මේ භෝගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂභෝගය හා ධර්මභෝගය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි භෝග දෙක ය. මහණෙනි, මේ භෝගයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මභෝගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 6.

33. මහණෙනි, මේ සම්භෝගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂසම්භෝගය හා ධර්මසම්භෝගය හා යන දෙදෙනායි මහණෙනි, මේ වනාහි සම්භෝගයෝ දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ සම්භෝගයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මසම්භෝගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 7.

34. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂසංවිභාගය හා ධර්මසංවිභාගය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි සංවිභාගයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංවිභාගයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මසංවිභාගයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 8.

35. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂසංග්‍රහය හා ධර්මසංග්‍රහය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි සංග්‍රහයෝ දෙදෙනා වෙත්. මහණෙනි, මේ සංග්‍රහයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මසංග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ ය යි.

2. 3. 13. 9.

36. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අනුග්ගහා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසානුග්ගහො ච ධම්මානුග්ගහො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අනුග්ගහා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං අනුග්ගහානං යදිදං ධම්මානුග්ගහොති.

2. 3. 13. 10.

37. ද්වෙමා භික්ඛවෙ අනුකම්පා. කතමා ද්වෙ: ආමිසානුකම්පා ච ධම්මානුකම්පා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අනුකම්පා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං අනුකම්පානං යදිදං ධම්මානුකම්පාති.

වග්ගො තෙරසමො.

[14. සන්ථාරවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

2. 3. 14. 1.

38. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ සන්ථාරා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසසන්ථාරො ච ධම්ම-සන්ථාරො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සන්ථාරා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සන්ථාරානං යදිදං ධම්මසන්ථාරොති.

2. 3. 14. 2.

39. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ පටිසන්ථාරා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසපටිසන්ථාරො ච ධම්මපටිසන්ථාරො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පටිසන්ථාරා එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං පටිසන්ථාරානං යදිදං ධම්මපටිසන්ථාරොති.

2. 3. 14. 3.

40. ද්වෙමා භික්ඛවෙ එසනා කතමා ද්වෙ: ආමිසෙසනා ච ධම්මෙසනා ච ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ එසනා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං එසනානං යදිදං ධම්මෙසනාති.

2. 3. 14. 4.

41. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරියෙසනා. කතමා ද්වෙ: ආමිසපරියෙසනා ච ධම්මපරියෙසනා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරියෙසනා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරියෙසනානං යදිදං ධම්මපරියෙසනාති.

2. 3. 14. 5.

42. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පරියෙට්ඨියො. කතමා ද්වෙ: ආමිසපරියෙට්ඨි ච ධම්මපරියෙට්ඨි ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පරියෙට්ඨියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පරියෙට්ඨීනං යදිදං ධම්මපරියෙට්ඨීති.

2. 3. 13. 9.

36. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂඅනුග්‍රහය හා ධර්මඅනුග්‍රහය හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වනාහි අනුග්‍රහයෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුග්‍රහයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මඅනුග්‍රහයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 13. 10.

37. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂඅනුකම්පාව හා ධර්මානුකම්පාව හා යන දෙදෙනා යි. මහණෙනි, මේ වනාහි අනුකම්පාවෝ දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ අනුකම්පාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මානුකම්පාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

තෙළෙස්වන වගයි.

[14. සන්ථාරවර්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

2. 3. 14. 1.

38. මහණෙනි, මේ සන්ථාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂසන්ථාරය හා ධර්මසන්ථාරය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි සන්ථාරයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සන්ථාරයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මසන්ථාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 2.

39. මහණෙනි, මේ පටිසන්ථාරයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂපටිසන්ථාරය හා ධර්මපටිසන්ථාරය හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි පටිසන්ථාරයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පටිසන්ථාරයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මපටිසන්ථාරයෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 3.

40. මහණෙනි, මේ ඒසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිසඒසනාව හා ධම්මඒසනාව හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි ඒසනාවෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ එසනාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මඒසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 4.

41. මහණෙනි, මේ පරියේසනාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිසපරියේසනාව හා ධම්මපරියේසනාව හා යන දෙදෙනායි. මහණෙනි, මේ වනාහි පරියෙසනා දෙකය. මහණෙනි, මේ පරියේසනාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මපරියේසනාවෙක් වේ නම්, තෙල අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 5.

42. මහණෙනි, මේ (මුදුන්පත් සෙවීම්) පරියෙට්ඨිහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිසපරියෙට්ඨිය හා ධම්මපරියෙට්ඨිය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි පරියෙට්ඨිහු දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පරියෙට්ඨින් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මපරියෙට්ඨියෙක් වේ ද, මෙය අග්‍ර වේ යයි.

2. 3. 14. 6

43. ද්වෙමා භික්ඛවෙ පූජා. කතමා ද්වෙ: ආමිසපූජා ච ධම්මපූජා ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ පූජා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං පූජානං යදිදං ධම්මපූජාති.

2. 3. 14. 7.

44. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ ආතිථෙය්‍යානි. කතමානි ද්වෙ: ආමිසාතිථෙය්‍යඤ්ච ධම්මාතිථෙය්‍යඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ආතිථෙය්‍යානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං ආතිථෙය්‍යානං යදිදං ධම්මාතිථෙය්‍යන්ති.

2. 3. 14. 8.

45. ද්වෙමා භික්ඛවෙ ඉද්ධියො. කතමා ද්වෙ: ආමිසිද්ධි ච ධම්මිද්ධි ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ඉද්ධියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං ඉද්ධීනං යදිදං ධම්මිද්ධීති.

2. 3. 14. 9.

46. ද්වෙමා භික්ඛවෙ වුද්ධියො. කතමා ද්වෙ: ආමිසවුද්ධි ච ධම්මවුද්ධි ච. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ වුද්ධියො. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමාසං ද්වින්නං වුද්ධීනං යදිදං ධම්මවුද්ධීති

2. 3. 14. 10.

47. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ රතනානි. කතමානි ද්වෙ: ආමිසරතනඤ්ච ධම්මරතනඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ රතනානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං රතනානං යදිදං ධම්මරතනන්ති.

2. 3. 14. 11.

48. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ සන්නිචයා. කතමෙ ද්වෙ: ආමිසසන්නිචයො ච ධම්මසන්නිචයො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ සන්නිචයා. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං සන්නිචයානං යදිදං ධම්මසන්නිචයොති.

2. 3 14. 12

49. ද්වෙමානි භික්ඛවෙ වෙපුල්ලානි. කතමානි ද්වෙ: ආමිසවෙපුල්ලඤ්ච ධම්මවෙපුල්ලඤ්ච. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ වෙපුල්ලානි. එතදග්ගං භික්ඛවෙ ඉමෙසං ද්වින්නං වෙපුල්ලානං යදිදං ධම්මවෙපුල්ලන්ති.

වග්ගො චුද්දසමො.

2. 3. 14. 6.

43. මහණෙනි, මේ පූජාවෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිසපූජාව හා ධර්මපූජාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි පූජාවෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ පූජාවන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මපූජාවෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 7.

44. මහණෙනි, මේ ආගන්තුකදානයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිසයෙන් කරණ ආගන්තුකදානය හා ධර්මයෙන් කරණ ආගන්තුක-දානය හා යන දෙකයි. මහණෙනි, මේ වනාහි ආගන්තුකදාන දෙකය. මහණෙනි, මේ ආගන්තුකදානයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මයෙන් කරණ ආගන්තුකදානයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 8.

45. මහණෙනි, මේ සෘද්ධීහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂ සෘද්ධිය හා ධර්ම සෘද්ධිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි සෘද්ධීහු දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සෘද්ධීන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්ම සෘද්ධියෙක් වේ නම් මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 9.

46. මහණෙනි, මේ වෘද්ධීහු දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂවෘද්ධිය හා ධර්මවෘද්ධිය හා යන දෙදෙනා ය. මහණෙනි, මේ වෘද්ධීන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මවෘද්ධියෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 10.

47. මහණෙනි, මේ රත්නයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂරත්නය හා ධර්මරත්නය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි රත්නයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ රත්නයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මරත්නයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 11.

48. මහණෙනි, මේ සන්නිචයයෝ (රැස්කිරීම්) දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂසන්නිචය හා ධම්මසන්නිචය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ සන්නිචයයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධම්මසන්නිචයයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

2. 3. 14. 12.

49. මහණෙනි, මේ වෛපුල්‍යයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ආමිෂවෛපුල්‍යය හා ධර්මවෛපුල්‍යය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි වෛපුල්‍යයෝ දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වෛපුල්‍යයන් දෙදෙනා අතුරෙන් යම් ධර්මවෛපුල්‍යයෙක් වේ ද මෙය අග්‍රවේ යයි.

තුදුස්වන වග යි.

[15. සමාපත්තිවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං]

2. 3. 15. 1.

50. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සමාපත්තිකුසලතා ච සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.[1]

2. 3. 15. 2.

51. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: අජ්ජවඤ්ච, මද්දවඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 3.

52. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: ඛන්ති ච සොරච්චඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 4.

53. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සාඛල්‍යඤ්ච පටිසන්ථාරො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 5.

54. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: අවිහිංසා[2] ච සොචෙය්‍යඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 6

55. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා ච භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 7.

56. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා ච භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 1 . 8.

57. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: පටිසඞ්ඛානබලඤ්ච භාවනා-බලඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 9.

58. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සතිබලඤ්ච සමාධිබලඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

---

1. අහිංසා ච - මජසං. 2. මුට්ඨස්සච්චඤ්ච - මජසං.

[15. සමාපත්තිවර්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

2. 3. 15. 1.

50. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: සමාපත්තියෙහි දක්ෂ බව හා සමාපත්තියෙන් නැගී සිටීමෙහි දක්ෂ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 2.

51. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ඍජුභාවය හා මෘදුභාවය හා යන දෙදෙනාය මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 3.

52. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්ෂාන්තිය (ඉවසීම) හා සුරතබව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 4.

53. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: සඛිල (මොලොක් තෙපුල් ඇති) බව හා පටිසන්ථාරය (පිළිසඳර) හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 5.

54. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: (කරුණා පූර්වභාගය වූ) අවිහිංසාව හා (ශීලවශයෙන් පිරිසිදු බව) සුචිභාවය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 6.

55. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ඉඳුරන්හි නො පිහූදොර ඇති බව හා භොජනයෙහි පමණ නොදන්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 7.

56. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ඉඳුරන්හි පිහූ දොර ඇති බව ද, භොජනයෙහි පමණ දන්නා බව ද යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 8.

57. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාබලය හා භාවනාබලය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 9.

58. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: සමෘතිබලය හා සමාධිබලය හා යන දෙදෙනාය, මහණෙනි, මේ වනාහි ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 10.

59. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සමථො ච විපස්සනා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 11.

60. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සීලවිපත්ති ච දිට්ඨිවිපත්ති ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 12.

61. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සීලසම්පදා ච දිට්ඨිසම්පදා ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 13.

62. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ, සීලවිසුද්ධි ච දිට්ඨිවිසුද්ධි ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 14.

63. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: දිට්ඨිවිසුද්ධි ච යථාදිට්ඨිස්ස ච පධානං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15 15.

64. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: අසන්තුට්ඨිතා ච කුසලෙසු ධම්මෙසු අප්පටිවානිතා ච පධානස්මිං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 16.

65. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: මුට්ඨස්සච්චඤ්ච අසම්පජඤ්ඤඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 3. 15. 17.

66. ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: සති ච සම්පජඤ්ඤඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මාති.

වග්ගො පණ්ණරසමො.

තතියො පණ්ණාසකො සමත්තො.

2. 3. 15. 10.

59. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශමථය හා විදර්ශනාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 11.

60. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශීලවිපත්තිය හා දෘෂ්ටිවිපත්තිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 12.

61. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශීලසම්පදාව හා දෘෂ්ටිසම්පදාව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 13.

62. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ශීලවිශුද්ධිය හා දෘෂ්ටිවිශුද්ධිය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 14.

63. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: දෘෂ්ටිවිශුද්ධිය හා දෘෂ්ටිය වූ පරිදි ප්‍රධන්වීර්‍ය්‍ය කිරීම හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 15.

64. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: කුශලධර්මයෙහි අසන්තුෂ්ටභාවය හා ප්‍රධන්වීර්‍ය්‍යයෙහි නො පසුබස්නා බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 16.

65. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: මුළාසිහිය හා නුනුවණ බව හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 3. 15. 17.

66. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙකි. කවර දෙදෙනෙක යත්: ස්මෘතිය හා සම්ප්‍රජන්‍යය හා යන දෙදෙනාය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

පසළොස්වන වගයි.

තුන්වන පණ්ණාසකය නිමි.

[16. කොධවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

2. 16. 1—5.

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: කොධො ච උපනාහො ච -පෙ- මක්ඛො ච පලාසො ච - ඉස්සා ච මච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාඨෙය්‍යඤ්ච-අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 16. 6—10.

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා. කතමෙ ද්වෙ: අක්කොධො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමක්ඛො ච අපලාසො ච - අනිස්සා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච අසාඨෙය්‍යඤ්ච - හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා.

2. 16. 11—15.

ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො දුක්ඛං විහරති. කතමෙහි ද්වීහි: කොධෙන ච උපනාහෙන ච -පෙ- මක්ඛෙන ච පලාසෙන ච - ඉස්සාය ච මච්ඡරියෙන ච - මායාය ච සාඨෙය්‍යෙන ච - අහිරිකෙන ච - අනොත්තප්පෙන ච - ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො දුක්ඛං විහරති.

2. 16. 16—20.

ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො සුඛං විහරති. කතමෙහි ද්වීහි: අක්කොධෙන ච අනුපනාහෙන ච -පෙ- අමක්ඛෙන ච අපලාසෙන ච - අනිස්සාය ච අමච්ඡරියෙන ච - අමායාය ච අසාඨෙය්‍යෙන ච - හිරියා ච ඔත්තප්පෙන ච - ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො සුඛං විහරති.

2. 16. 21—25

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො පරිහානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ ද්වෙ: කොධො ච උපනාහො ච -පෙ- මක්ඛො ච පලාසො ච - ඉස්සා ච මච්ඡරියඤ්ච - මායා ච සාඨෙය්‍යඤ්ච - අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච - ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො පරිහානාය සංවත්තන්ති.

2. 16. 26—30.

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො අපරිහානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ ද්වෙ: අක්කොධො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමක්ඛො ච අපලාසො ච - අනිස්සා ච අමච්ඡරියඤ්ච - අමායා ච අසාඨෙය්‍යඤ්ච - හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා සෙඛස්ස භික්ඛුනො අපරිහානාය සංවත්තන්ති.

[16. ක්‍රොධ වර්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

2. 16. 1—5.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍රොධය හා උපනාහය හා යන දෙක ය ... මක්ඛය හා පලාසය හා දෙකය. .... ඊර්ෂ්‍යාව හා මාත්සය්‍ර්‍ය හා දෙකය. ... මායාව හා සාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... අහිරිකය හා අනොත්තප්පය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 6—10.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. කවර දෙදෙනෙක යත්: අක්‍රොධය හා අනුපනාහය හා දෙක ය. ... අමක්ඛය හා අපලාසය හා දෙක ය. ... අනිස්සාව හා අමච්ඡරිය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... හිරිය හා ඔත්තප්පය හා දෙක ය. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ දෙදෙනා යි.

2. 16. 11. 15.

මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ දුක සේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මක්ඛයෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊර්ෂ්‍යායෙන් හා මාත්සය්‍ර්‍යයෙන් හා දෙකෙනි ... මායාවෙන් හා සාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අහිරිකයෙන් හා අනොත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ දුක සේ වෙසේ යි.

2. 16. 16—20.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ සුවසේ වෙසෙයි. කවර දෙකෙකින යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමක්ඛයෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ...අනීර්ෂ්‍යායෙන් හා අමාත්සය්‍ර්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ සුවසේ වෙසේ යි.

2. 16. 21—25.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්‍ෂුහුගේ පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: ක්‍රොධය හා උපනාහය හා දෙක ය. .... මක්ඛය හා පලාසය හා දෙක ය ඊර්ෂ්‍යාව හා මාත්සය්‍ර්‍ය හා දෙක ය. ... මායාව හා සාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... අහිරිකය හා අනොත්තප්පය හා දෙක ය. මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්‍ෂුහුගේ පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙන පවතිත්.

2. 16. 26—30.

මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්‍ෂුහුගේ නො පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් පවතිත්. කවර දෙදෙනෙක යත්: අක්‍රොධය හා අනුපනාහය හා දෙක ය. ... අමක්ඛය හා අපලාසය හා දෙක ය. ... අනීර්ෂ්‍යාව හා අමාත්සය්‍ර්‍ය හා දෙක ය. ... අමායාව හා අසාඨෙය්‍ය හා දෙක ය. ... හිරිය හා ඔත්තප්පය හා දෙක ය. මහණෙනි, ශෛක්‍ෂ භික්‍ෂුහුගේ නො පිරිහීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙන පවතිත්.

2. 16. 31—35.

ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. කතමෙහි ද්වීහි: කොධෙන ච උපනාහෙන ච - මක්ඛෙන ච පළාසෙන ච - ඉස්සාය ච මච්ඡරියෙන ච - මායාය ච සාඨෙය්‍යෙන ච - අහිරිකෙන ච අනොත්තප්පෙන ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

2. 16. 36—40.

ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි ද්වීහි: අක්කොධෙන ච අනුපනාහෙන ච - අමක්ඛෙන ච අපළාසෙන ච - අනිස්සාය ච අමච්ඡරියෙන ච - අමායාය ච අසාඨෙය්‍යෙන ච - හිරියා ච ඔත්තප්පෙන ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙති.

2. 16. 41—45.

ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. කතමෙහි ද්වීහි: කොධෙන ච උපනාහෙන ච - මක්ඛෙන ච පළාසෙන ච - ඉස්සාය ච මච්ඡරියෙන ච - මායාය ච සාඨෙය්‍යෙන ච - අහිරිකෙන ච අනොත්තප්පෙන ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

2. 16. 46—50

ද්වීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති. කතමෙහි ද්වීහි: අක්කොධෙන ච අනුපනාහෙන ච -පෙ- අමක්ඛෙන ච අපළාසෙන ච -පෙ- අනිස්සාය ච අමච්ඡරියෙන ච -පෙ- අමායාය ච අසාඨෙය්‍යෙන ච -පෙ- හිරියා ච ඔත්තප්පෙන ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ ද්වීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඉධෙකච්චො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජතීති.

වග්ගො සොළසමො.

1 සග්ගෙ - මජ්සං.

2. 16. 31—35.

මහණෙනි, ධර්ම දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තැබූයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් නිරයෙහි වේ. කවර දෙකෙකින යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... මක්‍ඛයෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්‍ර්‍යායෙන් හා මාත්‍සය්‍ර්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාඨෙය්‍ය-යෙන් හා දෙකෙනි. ... අහිරිකයෙන් හා අනොත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තැබූයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් නිරයෙහි වේ.

2. 16. 36—40.

මහණෙනි, දහම් දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තැබූයේ යම්සේ වේ ද, එසෙයින් ස්‍වර්‍ගයෙහි ය. කවර දෙකෙකින යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමක්‍ඛයෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනීෂ්‍ර්‍යායෙන් හා අමාත්‍සය්‍ර්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් බහා තැබූයේ යම්සේ වේ ද එසෙයින් ස්‍වර්‍ගයෙහි වේ.

2. 16. 41—45.

මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ, විනිපාත නම් වූ නිරයට (පටිසන්‍ධි විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින යත්: ක්‍රොධයෙන් හා උපනාහ යෙන් හා දෙකෙනි. ... මක්‍ඛයෙන් හා පලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... ඊෂ්‍ර්‍යායෙන් හා මාත්‍සය්‍ර්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... මායාවෙන් හා සාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... අහිරිකයෙන් හා අනොත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ, දුගති නම් වූ නිරයට (පටිසන්‍ධි විසින්) පැමිණේ.

2. 16. 46—50.

මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් දහම් දෙකෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්‍වර්‍ගලොකයට (පටිසන්‍ධි විසින්) පැමිණේ. කවර දෙකෙකින යත්: අක්‍රොධයෙන් හා අනුපනාහයෙන් හා දෙකෙනි. ... අමක්‍ඛයෙන් හා අපලාසයෙන් හා දෙකෙනි. ... අනීෂ්‍ර්‍යායෙන් හා අමාත්‍සය්‍ර්‍ය-යෙන් හා දෙකෙනි. ... අමායාවෙන් හා අසාඨෙය්‍යයෙන් හා දෙකෙනි. ... හිරියෙන් හා ඔත්තප්පයෙන් හා දෙකෙනි. මහණෙනි, මෙලොව්හි ඇතැමෙක් මේ දහම් දෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ කාබුන් මරණින් මතු සුගති නම් වූ ස්‍වර්‍ගලොකයට (පටිසන්‍ධි විසින්) පැමිණේ.

සොළොස්වන වග්ගයි.

[17. සත්තරසමො වග්ගො]

1. අකුසලපෙය්‍යාලං

1—50.

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අකුසලා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා කුසලා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සාවජ්ජා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අනවජ්ජා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා දුක්ඛුද්‍රයා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඛුද්‍රයා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා දුක්ඛවිපාකා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සුඛවිපාකා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා සබ්‍යාපජ්ඣා -පෙ- ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අබ්‍යාපජ්ඣා. කතමෙ ද්වෙ: අක්කොධො ච අනුපනාහො ච -පෙ- අමක්ඛො ච අපළාසො ච -පෙ- අනිස්සා ච අමච්ඡරියඤ්ච -පෙ- අමායා ච අසාඨෙය්‍යඤ්ච -පෙ- හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ ධම්මා අබ්‍යාපජ්ඣාති.

---

2. විනයපෙය්‍යාලං

1—10

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං. කතමෙ ද්වෙ: සඞ්ඝසුට්ඨුතාය, සඞ්ඝඵාසුතාය -පෙ- දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය, පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය, සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං සංවරාය, සම්පරායිකානං වෙරානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වජ්ජානං සංවරාය, සම්පරායිකානං වජ්ජානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං භයානං සංවරාය, සම්පරායිකානං භයානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය, සම්පරායිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝාතාය -පෙ- ගිහීනං අනුකම්පාය, පාපිච්ඡානං[1] පක්ඛුපච්ඡේදාය -පෙ- අප්පසන්නානං පසාදාය, පසන්නානං භිය්‍යොභාවාය -පෙ- සද්ධම්මට්ඨිතියා විනයානුග්ගහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තන්ති.

11—300

ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං පාතිමොක්ඛං පඤ්ඤත්තං -පෙ- පාතිමොක්ඛුද්දෙසො පඤ්ඤත්තො -පෙ- පාතිමොක්ඛට්ඨපනං පඤ්ඤත්තං -පෙ- පවාරණා පඤ්ඤත්තා -පෙ- පවාරණට්ඨපනං පඤ්ඤත්තං -පෙ- තජ්ජනීයකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- නියස්සකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- පබ්බාජනීයකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- පටිසාරණීයකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- උක්ඛෙපනීයකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- පරිවාසදානං පඤ්ඤත්තං -පෙ- මූලායපටිකස්සනං පඤ්ඤත්තං -පෙ- මානත්තදානං පඤ්ඤත්තං -පෙ- අබ්භානං පඤ්ඤත්තං -පෙ- ඔසාරණීයං පඤ්ඤත්තං -පෙ- නිස්සාරණීයං පඤ්ඤත්තං -පෙ- උපසම්පදා පඤ්ඤත්තා -පෙ- ඤත්තිකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- ඤත්තිදුතියකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- ඤත්තිචතුත්ථකම්මං පඤ්ඤත්තං -පෙ- අපඤ්ඤත්තෙ පඤ්ඤත්තං -පෙ- පඤ්ඤත්තෙ අනුපඤ්ඤත්තං -පෙ- සම්මුඛාවිනයො පඤ්ඤත්තො -පෙ- සතිවිනයො පඤ්ඤත්තො -පෙ- අමූළ්හවිනයො පඤ්ඤත්තො -පෙ- පටිඤ්ඤාතකරණං පඤ්ඤත්තං -පෙ- යෙභුය්‍යසිකා පඤ්ඤත්තා -පෙ- තස්ස පාපිය්‍යසිකා පඤ්ඤත්තා -පෙ- තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තො.

---

1. පාපිච්ඡානං භික්ඛූනං -මජසං. 2 අනුපඤ්ඤත්තං -මජසං.

[17. සතලොස්වනවග]

1. අකුශල පෙයයාලය

1.- 50.

මහණෙනි, මේ අකුසල් දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති ... මහණෙනි, මේ කුසල් දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති ... මහණෙනි, මේ සාවද්‍යධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති ... මහණෙනි, මේ අනවද්‍යධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ දුක් වඩන දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ සුව වඩන දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ දුඃඛවිපාක ඇති දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ සුඛ විපාක ඇති දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ දුක් සහිත දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති. ... මහණෙනි, මේ නිදුක් දහම්හු දෙදෙනෙක් වෙති. ... කවර දෙදෙනෙක යත්: අක්‍රොධය හා අනුපනාහය හා ... අම්‍රක්ෂය හා අපලාසය හා ... අනීර්ෂ්‍යාව හා අමාත්සර්‍ය්‍යය හා ... අමායාව හා අසාඨෙය්‍යය හා ... හිරිය හා ඔත්තප්පය හා දෙදෙන වෙති. මහණෙනි, මේ දහම්හු දෙදෙන නිදුක් දහම්හු වෙති.

අකුශල පෙයයාලය නිමි.

---

2. විනය පෙයයාලය

1—10.

මහණෙනි, කරුණු දෙකක් පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සව්වනට සිකපද පණවන ලදී.

කවර දෙකෙක යත්: සඞ්ඝයාගේ සුෂ්ඨුභාවය පිණිස හා සඞ්ඝයාගේ ඵාසුභාවය පිණිස හා යි ... දුසිල් පුතුලනට නිගා පිණිස හා පෙශල මහණුනට ඵාසුවිහාරය පිණිස හා යි ... ඉහාත්මයෙහි වන ආස්‍රවයන් ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොව්හි වන ආස්‍රවයන් වැළහීම පිණිස හා යි ... ඉහාත්මයෙහි වන වෛරයන් ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොව්හි වන වෛරයන්ගේ වැළහීම පිණිස හා යි ... ඉහාත්මයෙහි වන දෙෂයන්ගේ සංවරය පිණිස හා පරලොව්හි වන දෙෂයන්ගේ වැළහීම පිණිස හා යි. ... ඉහාත්මයෙහි වන බිය වැළහීම පිණිස හා පරලොව්හි වන බිය වැළහීම පිණිස හා යි ... ඉහාත්මයෙහි වන අකුශල ධර්මයන්ගේ වැළහීම පිණිස හා පරලොව්හි වන අකුශලධර්මයන්ගේ වැළහීම පිණිස හා යි. ... ගිහියනට අනුකම්පා පිණිස හා පාපෙච්ඡයන්ගේ පක්ෂොපච්ඡේදය පිණිස හා යි. ... අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයොභාවය පිණිස හා යි. ... සද්ධර්මයාගේ චිරස්ථිතිය පිණිස හා විනයානුග්‍රහය පිණිස හා යි. ... මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සව්වනට සිකපද පණවන ලදී.

11—300

මහණෙනි, මේ කරුණු දෙකක් පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සව්වනට පාමොක් පණවන ලදී. ... පාමොක් උදෙසුම් පණවන ලදී. ... පාමොක් තැබීම් පණවන ලදී. ... පවාරණා පණවන ලදු ... පවාරණා තැබුම් පණවන ලදී. ... තජ්ජනීය කර්මය පණවන ලදී.... නියස්සකර්මය පණවන ලදී.... පබ්බාජනීයකර්මය පණවන ලදී. ... පටිසාරණීයකර්මය පණවන ලදී. ... උක්ඛෙපනීයකර්මය පණවන ලදී. ... පරිවාසදානය පණවන ලදී. ... මූලායපටිකස්සනය පණවන ලදී. ... මානත්තදානය පණවන ලදී. ... අබ්භානය පණවන ලදී. ... ඔසාරණීයය පණවන ලදී. ... නිස්සාරණීයය පණවන ලදී. ... උපසපුව පණවන ලදී. ... ඤත්තිකර්මය පණවන ලදී. ... ඤත්තිදුතියකර්මය පණවන ලදී. ... ඤත්තිචතුත්ථකර්මය පණවන ලදී. ... නො පණවන ලද්දෙහි (සිකපද) පණවන ලදී. ... පණවන ලද්දෙහි අනුපඤ්ඤත්ති පණවන ලදු. ... සම්මුඛාවිනය පණවන ලදී. ... සතිවිනය පණවන ලදී.... අමූළ්හවිනය පණවන ලදී. ... පටිඤ්ඤාතකරණය පණවන ලදී. යෙභුය්‍යසිකාව පණවන ලදී. ... තස්සපාපිය්‍යසිකාව පණවන ලදී. තිණවත්ථාරකය පණවන ලදී. ...

කතමෙ ද්වෙ: සඞ්ඝසුට්ඨුතාය -පෙ- සඞ්ඝඵාසුතාය -පෙ- දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං නිග්ගහාය -පෙ- පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය -පෙ- සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය -පෙ- දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං -පෙ- වජ්ජානං -පෙ- භයානං -පෙ- අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය -පෙ- සම්පරායිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝාතාය -පෙ- ගිහීනං අනුකම්පාය -පෙ- පාපිච්ඡානං පක්ඛු-පච්ඡෙදාය -පෙ- අප්පසන්නානං පසාදාය -පෙ- පසන්නානං භීය්‍යොභාවාය -පෙ- සද්ධම්මට්ඨිතියා -පෙ- විනයානුග්ගහාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ ද්වෙ අත්ථවසෙ පටිච්ච තථාගතෙන සාවකානං තිණවත්ථාරකො පඤ්ඤත්තොති.

විනයපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

රාගපෙය්‍යාලං

1—10

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ද්වෙ ධම්මා භාවෙතබ්බා. කතමෙ ද්වෙ: සමථො ච විපස්සනා ච. රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ ද්වෙ ධම්මා භාවෙතබ්බා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය -පෙ- චාගාය -පෙ- පටිනිස්සග්ගාය. ඉමෙ ද්වෙ ධම්මා භාවෙතබ්බා.

11—70

දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස -පෙ- කොධස්ස -පෙ- උපනාහස්ස -පෙ- මක්ඛස්ස -පෙ- පළාසස්ස -පෙ- ඉස්සාය -පෙ- මච්ඡරියස්ස -පෙ- මායාය -පෙ- සාඨෙය්‍යස්ස -පෙ- ථම්භස්ස -පෙ- සාරම්භස්ස -පෙ- මානස්ස -පෙ- අතිමානස්ස -පෙ- මදස්ස -පෙ- පමාදස්ස, අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පහානාය -පෙ- ඛයාය -පෙ- වයාය -පෙ- විරාගාය -පෙ- නිරොධාය =පෙ- චාගාය -පෙ- පටිනිස්සග්ගාය. ඉමෙ ද්වෙ ධම්මා භාවෙතබ්බාති.

රාගපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං.

වග්ගො සත්තරසමො නිට්ඨිතො.

දුකනිපාතො සමත්තො.

කවර දෙකෙක යත්: සඞ්ඝයාගේ සුෂ්ඨුභාවය පිණිස හා ... සඞ්ඝයාගේ ප්‍රාසුභාවය පිණිස හා ... දුසිල් පුද්ගලයනට නිග්‍රහ පිණිස හා ... පෙශල භික්ෂූනට ප්‍රාසුවිහාරය පිණිස හා ... ඉහාත්මයෙහි වන ආස්‍රවයන්ගේ සංවරය පිණිස හා ... සාම්පරායික ආස්‍රවයන්ගේ වැළැක්ම පිණිස හා ... දෘෂ්ටධාර්මික වෛරයන්ගේ ... වද්‍යයන්ගේ ... භීතීන්ගේ ... අකුශලධර්මයන්ගේ සංවරය පිණිස හා ... සම්පරායික අකුශල ධර්මයන්ගේ ප්‍රතිඝාතය පිණිස හා ... ගිහියනට අනුකම්පා පිණිස හා ... පාපේච්ඡයන්ගේ පක්ෂොපච්ඡේදය පිණිස හා ... අප්‍රසන්නයන්ගේ ප්‍රසාදය පිණිස හා .... ප්‍රසන්නයන්ගේ භූයොභාවය පිණිස හා ... සද්ධර්මස්ථිතිය පිණිස හා ... විනයානුග්‍රහය පිණිස හා යි. මහණෙනි, මේ කරුණු දෙක පිණිස තථාගතයන් වහන්සේ විසින් සව්වනට තිණවත්ථාරකය පණවන ලදී.

විනයපෙය්‍යාලය නිමි.

රාගපෙය්‍යාලය

1—10

මහණෙනි, රාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස ධර්මයෝ දෙදෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර දෙදෙනෙක යත්: සමථය හා විදර්ශනාව හා දෙදෙන ය. මහණෙනි, රාගය ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස මේ ධර්මයෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ. මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජානනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රහාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස ... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස .. නිසර්ජනය පිණිස .... මේ ධර්මයෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ.

11—70

මහණෙනි, ද්වෙෂයාගේ ... මෝහයාගේ ... ක්‍රොධයාගේ ... උපනාහයාගේ ... ම්‍රක්ෂයාගේ ... පලාසයාගේ .... ඊර්ෂ්‍යාවගේ ... මාත්සර්‍ය්‍යයාගේ ... මායාවගේ ... . ශඨභාවයාගේ ... ස්තම්භයාගේ සංරම්භයාගේ ... මානයාගේ ... අති-මානයාගේ ... මදයාගේ .. ප්‍රමාදයාගේ ... ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස .. පරිජා-නනය පිණිස ... පරික්ෂය පිණිස ... ප්‍රහාණය පිණිස ... ක්ෂය පිණිස .... ව්‍යය පිණිස ... විරාගය පිණිස ... නිරෝධය පිණිස ... ත්‍යාගය පිණිස ... නිසර්ජනය පිණිස ... මේ ධර්මයෝ දෙදෙන වැඩිය යුත්තාහ.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි.

සතළොස්වන වර්ගය නිමි

දුකනිපාතය සමාප්තයි.

3. තිකනිපාතො

පඨමො පණ්ණාසකො

[1. බාලවග්ගො]

3. 1. 1. 1.

1. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සාවත්ථියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි, භික්ඛවො ති. භදන්තෙ ති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච.

යානි කානි චි භික්ඛවෙ භයානි උප්පජ්ජන්ති. සබ්බානි තානි බාලතො උප්පජ්ජන්ති, නො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙචි උපද්දවා උප්පජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උප්පජ්ජන්ති, නො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙචි උපසග්ගා[1] උප්පජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උප්පජ්ජන්ති, නො පණ්ඩිතතො.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නළාගාරෙ වා තිණාගාරෙ[2] වා අග්ගිමුක්කො[3] කූටාගාරානිපි දහති උල්ලිත්තාවලිත්තානි නිවාතානි ඵුස්සිතග්ගළානි[4] පිහිතවාතපානානි.[5] එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යානි කානිචි භයානි උප්පජ්ජන්ති, සබ්බානි තානි බාලතො උප්පජ්ජන්ති, නො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙචි උපද්දවා උප්පජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උප්පජ්ජන්ති, නො පණ්ඩිතතො. යෙ කෙචි උපසග්ගා උප්පජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ බාලතො උප්පජ්ජන්ති නො පණ්ඩිතතො.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ සප්පටිභයො බාලො, අප්පටිභයො පණ්ඩිතො. සඋපද්දවො බාලො, අනුපද්දවො පණ්ඩිතො. සඋපසග්ගො බාලො, අනුපසග්ගො පණ්ඩිතො. නත්ථි භික්ඛවෙ පණ්ඩිතතො භයං, නත්ථි පණ්ඩිතතො උපද්දවො, නත්ථි පණ්ඩිතතො උපසග්ගො.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: යෙහි තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙහි තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාදාය වත්තිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

---

1. උපස්සග්ගා - සාළුවි. 2. නළාගාරා වා තිණාගාරා වා - මජසං. සයා. PTS.
3. අග්ගිමුත්තො - මජසං. 4. ඵස්සිතග්ගලානි - සාළුවි. ඵුසිතග්ගලානි - මජසං. සයා.
5 වාතාපානානි– PTS.

3. තිකනිපාතය.

පඨමපණ්ණාසකය

[1. බාලවග්ගය]

3. 1. 1. 1.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරම්හි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂූන් ඇමතූ සේක. පින්වතුන් වහන්ස යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙල සූත්‍රය වදාළ සේක.

මහණෙනි, යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම භීතීහු බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපසර්ග කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපසර්ගයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ.

මහණෙනි, රතහුණින් සුසන් ගෙයක් හෝ තණ කරලින් සුසන් ගෙයක් හෝ ගිනි ඇවිල ගන්නේ, ඇතුළත පිටත හුණුවමින් ගල්වන ලද, වැළැහු සුලං ඇති, පැහැසු කවුළු ඇති, යෙදූ දුල් කවුළුදොර ඇති කැණි දුන් ගෙය ද යම්සේ දවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි බිය කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම භීතීහු බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපද්‍රව කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපද්‍රවයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ. යම් කිසි උපසර්ග කෙනෙක් උපදිත් නම් එහැම උපසර්ගයෝ බාලයා කෙරෙන් උපදනාහ. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් නූපදනාහ.

මහණෙනි, මෙසේ වනාහි බාල තෙමේ ප්‍රතිභය සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ ප්‍රතිභය රහිත වේ. බාල තෙමේ උපද්‍රව සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ උපද්‍රව රහිත වේ. බාල තෙමේ උපසර්ග සහිත වේ. පණ්ඩිත තෙමේ උපසර්ග රහිත වේ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයා කෙරෙන් බියෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපද්‍රවයෙක් නැත. පණ්ඩිතයා කෙරෙන් උපසර්ගයෙක් නැත.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත බාල තෙම දත යුතු නම්, ඒ ධර්ම තුණ හැර යම්බඳු ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත පණ්ඩිත තෙම දතයුතු නම්, ඒ ධර්ම තුණ සමාදන් කොට ගෙණ පවත්නම්හ යි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 2.

2. කම්මලක්ඛණො භික්ඛවෙ බාලො, කම්මලක්ඛණො පණ්ඩිතො, අපදානසොභිනී[1] පඤ්ඤාති.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො. කතමෙහි තීහි: කායදුච්චරිතෙන, වචීදුච්චරිතෙන, මනොදුච්චරිතෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො; කතමෙහි තීහි: කායසුචරිතෙන, වචීසුචරිතෙන, මනොසුචරිතෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං; යෙහි තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙහි තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාදාය වත්තිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති

3. 1. 1. 3

3. තීණිමානි භික්ඛවෙ බාලස්ස බාලලක්ඛණානි බාලනිමිත්තානි බාලාපදානානි.[2] කතමානි තීණි: ඉධ භික්ඛවෙ බාලො දුච්චින්තිතචින්තී ච හොති, දුබ්භාසිතභාසී, දුක්කතකම්මකාරී. නො චෙදං[3] භික්ඛවෙ බාලො දුච්චින්තිතචින්තී ච අභවිස්ස, දුබ්භාසිතභාසී, දුක්කතකම්මකාරී. කෙන නං පණ්ඩිතා ජානෙය්‍යුං බාලො අයං භවං අසප්පුරිසොති. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ බාලො දුච්චින්තිතචින්තී ච හොති, දුබ්භාසිතභාසී, දුක්කතකම්මකාරී. තස්මා නං පණ්ඩිතා ජානන්ති, බාලො අයං භවං අසප්පුරිසොති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි බාලස්ස බාලලක්ඛණානි බාලනිමිත්තානි බාලාපදානානි.

තීණිමානි භික්ඛවෙ පණ්ඩිතස්ස පණ්ඩිතලක්ඛණානි පණ්ඩිතනිමිත්තානි පණ්ඩිතාපදානානි[4]. කතමානි තීණි: ඉධ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො සුචින්තිතචින්තී ච හොති, සුභාසිතභාසී, සුකතකම්මකාරී. නො චෙදං[3] භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො සුචින්තිතචින්තී ච අභවිස්ස, සුභාසිතභාසී, සුකතකම්මකාරී. කෙන නං පණ්ඩිතා ජානෙය්‍යුං, පණ්ඩිතො අයං භවං සප්පුරිසොති. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ පණ්ඩිතො සුචින්තිතචින්තී ච හොති, සුභාසිතභාසී, සුකතකම්මකාරී. තස්මා නං පණ්ඩිතා ජානන්ති, පණ්ඩිතො අයං භවං සප්පුරිසොති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි පණ්ඩිතස්ස පණ්ඩිතලක්ඛණානි පණ්ඩිතනිමිත්තානි පණ්ඩිතාපදානානි. තස්මාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

---

1 අපදානසොභනී පඤ්ඤා - PTS. ස්‍යා. අපදානසොභනී - මජ්ඣං
2 බාලාපදානානි - PTS
3 නොචෙතං - ස්‍යා. කං
4 පණ්ඩිතාපදානානි - PTS.

3. 1. 1. 2.

2. මහණෙනි, බාල තෙමේ කර්මය ලකුණු කොට ඇතියේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කර්මය ලකුණු කොට ඇතියේ ය. ප්‍රඥාව චරිතාපදානයෙන් හොබනී ය.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්නාගත වූ බාලයා දතයුතු ය. කවර තුණෙකින යත්: කායදුශ්චරිතයෙන් හා වාග්දුශ්චරිතයෙන් හා මනොදුශ්චරිතයෙන් හා යන තුණෙනි මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්නාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු ය.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්නාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතුය: කවර තුණෙකින යත්: කායසුචරිතයෙන් හා වාක්සුචරිතයෙන් හා මනස්සුචරිතයෙන් හා යන තුණෙනි. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්නාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු ය.

මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධර්ම තුණෙකින් සමන්නාගත බාල තෙමේ දතයුත්තේ නම්, ඒ තුන් ධර්මයන් තෙරැ යම් ධර්ම තුණෙකින් සමන්නාගත පණ්ඩිත තෙමේ දතයුත්තේ නම්, ඒ ධර්ම තුණ සමාදන් කොට ගෙණ පවත්නම්හයි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 3.

3. මහණෙනි, බාලයාගේ බාලාභිඥනයෝ, බාලනිමිත්තයෝ, බාලචරිතයෝ මොහු තුන්දෙනෙක් වෙත්. කවර තුන්දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි බාල තෙමේ (අභිධ්‍යාදි විසින්) නපුරු සිතිවිලි සිතනුයේ ද වෙයි. නපුරු බස් බණනුයේ ද වෙයි. නපුරු කර්ම කරණුයේ ද වෙයි. මහණෙනි, ඉදින් බාල තෙමේ නපුරු සිතිවිලි සිතන සුලුත්, නපුරු බස් බණන සුලුත්, නපුරු කර්ම කරණ සුලුත් නොවී නම්, පණ්ඩිතයෝ මේ භවත් බාල ය, අසත්පුරුෂ යයි කවර සැටියෙකින් ඔහු හඳුනාගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් බාල තෙමේ නපුරු සිතිවිලි සිතන සුලුත් වේ ද, නපුරු බස් බණන සුලුත් වේ ද, නපුරු කර්ම කරණ සුලුත් වේ ද, පණ්ඩිතයෝ මේ භවත් බාල ය, අසත්පුරුෂ යයි එයින් ඔහු හඳුනන්නාහ. මහණෙනි, මොහු තුන්දෙන බාලයාගේ බාලලක්ෂණ වෙති. බාලනිමිත්ත වෙති. බාලාපදාන වෙත්.

මහණෙනි, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිතලක්ෂණයෝ පණ්ඩිතනිමිත්තයෝ පණ්ඩිතචරිතයෝ මොහු තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි පණ්ඩිත තෙම මනාසිතිවිලි සිතන සුල්ලේත්, මනාතෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත්, මනා කර්ම කරණ සුල්ලේත් වෙයි. මහණෙනි, පණ්ඩිත තෙමේ ඉදින් මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේත්, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත්, මනා කර්ම කරණ සුල්ලේත් නොවී නම්, කවර සැටියෙකින් පණ්ඩිතයෝ මේ භවත් සත්පුරුෂයෙක පණ්ඩිතයෙකැ යි ඔහු හඳුනා ගත හෙත් ද, මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් පණ්ඩිත තෙමේ මනා සිතිවිලි සිතන සුල්ලේත් වේ ද, මනා තෙපුල් තෙපලන සුල්ලේත් වේ ද, මනා කර්ම කරණ සුල්ලේත් වේ ද. එහෙයින් පණ්ඩිතයෝ මේ භවත් සත්පුරුෂයෙක, පණ්ඩිතයෙකැ යි ඔහු හඳුනා ගන්නාහ. මහණෙනි, පණ්ඩිතයාගේ පණ්ඩිත ලක්ෂණයෝ පණ්ඩිත නිමිත්තයෝ පණ්ඩිතාපදානයෝ මොහු තුන්දෙන වෙත් යයි. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 4.

4. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: අච්චයං අච්චයතො න පස්සති, අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං න පටිකරොති, පරස්ස ඛො පන අච්චයං දෙසෙන්තස්ස යථාධම්මං න පටිගණ්හාති.[1] ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: අච්චයං අච්චයතො පස්සති, අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති, පරස්ස ඛො පන අච්චයං දෙසෙන්තස්ස යථාධම්මං පටිගණ්හාති.[3] ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තස්මාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 5.

5. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: අයොනිසො පඤ්හං කත්තා හොති, අයොනිසො පඤ්හං විස්සජ්ජෙතා හොති, පරස්ස ඛො පන යොනිසො පඤ්හං විස්සජ්ජිතං පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යඤ්ජනෙහි සිලිට්ඨෙහි උපගතෙහි නාබ්භනුමොදිතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: යොනිසො පඤ්හං කත්තා හොති, යොනිසො පඤ්හං විස්සජ්ජෙතා හොති, පරස්ස ඛො පන යොනිසො පඤ්හං විස්සජ්ජිතං පරිමණ්ඩලෙහි පදබ්‍යඤ්ජනෙහි සිලිට්ඨෙහි උපගතෙහි අබ්භනුමොදිතා හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තස්මාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 6.

6. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: අකුසලෙන කායකම්මෙන අකුසලෙන වචීකම්මෙන අකුසලෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: කුසලෙන කායකම්මෙන, කුසලෙන වචීකම්මෙන, කුසලෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තස්මාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 7.

7. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: සාවජ්ජෙන කායකම්මෙන, සාවජ්ජෙන වචීකම්මෙන, සාවජ්ජෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: අනවජ්ජෙන කායකම්මෙන, අනවජ්ජෙන වචීකම්මෙන, අනවජ්ජෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තස්මාතිහ -පෙ- එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

1 නප්පටිගණ්හාති - මජ්සං. න පටිග්ගණ්හාති - ස්‍යා. නප්පතිගණ්හාති - PTS.

3. 1. 1. 4.

4. **මහණෙනි,** ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත බාල තෙමේ දතයුතු **වේ. කවර තුණෙකින යත්:** වරද වරද විසින් නො දක්නේ ද, වරද වරද **විසින් දක** ඇවැතට නිසි (යථාපරාධ දණ්ඩයෙන්) පිළියම් නොකෙරේ ද, **අපරාධය** දෙසන මෙරමාගේ යථාධර්මය නො පිළිගණී ද (යන තුණෙනි.) **මහණෙනි,** මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්‍වාගත බාල තෙමේ දතයුත්තේ ය.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු ය. **කවර තුණෙකින යත්:** වරද වරද විසින් දක්නේ ද, වරද වරද විසින් දක **දහම් වූ පරිදි පිළියම් කෙරේ ද,** අපරාධය දෙසන අන්‍යයාගේ අපරාධය **පිළිගණී** ද, (යන තුණෙනි). මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්‍වාගත පණ්ඩිත තෙමේ දතයුත්තේය. එහෙයින් .. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 5.

5. මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත බාල තෙමේ දතයුතු ය. කවර **තුණෙකින** යත්: නුනුවණින් ප්‍රශ්න කරණු වෙයි. නුනුවණින් ප්‍රශ්න **විසඳනු** වෙයි. පිරිමඬුලු සිලුටු අර්ථානුගතපදයෙන් මෙරමා විසින් නුවණින් **විසඳන** ලද ප්‍රශ්නය සතුටින් නො පිළිගණු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, **මේ ධර්ම** තුණෙන් යුක්ත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු වේ. **කවර** තුණෙකින යත්: නුවණින් ප්‍රශ්න කරණු වෙයි. නුවණින් ප්‍රශ්න විසඳනු වෙයි. පිරිමඬුලු සිලුටු අර්ථානුගත පදව්‍යඤ්ජනයෙන් මෙරමා විසින් නුවණින් විසඳන ලද ප්‍රශ්නය සතුටින් පිළිගණු වෙයි. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ **ධර්ම** තුණෙන් සමන්‍වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

3. 1. 1. 6

6. මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ. **කවර** තුණෙකින යත්: අකුශල වූ කායකර්මයෙන, අකුශල වූ වාක්කර්මයෙන, අකුශල වූ මනඃකර්මයෙන. (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්‍වාගත වූ බාල ‘තෙමේ දතයුතු වේ.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු වෙයි. **කවර** තුණෙකින යත්: කුශල වූ කායකර්මයෙන, කුශල වූ වාක්කර්මයෙන, කුශල වූ මනඃකර්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්‍වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.

3. 1. 1. 7.

7. මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වේ. **කවර ධර්ම තුණෙකින** යත්: වරද සහිත වූ කායකර්මයෙන, වරද සහිත වූ **වාක්කර්මයෙන,** වරද සහිත වූ මනඃකර්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ **ධර්ම තුණෙන්** සමන්‍වාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වෙයි.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු වෙයි. **කවර** තුණෙකින යත්: නිරවද්‍ය වූ කායකර්මයෙන, නිරවද්‍ය වූ වාක්කර්මයෙන, **නිරවද්‍ය වූ** මනඃකර්මයෙන (යන තුණෙනි.) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්‍වාගත වූ **පණ්ඩිත තෙමේ** දතයුතු වේ. එහෙයින් ... මහණෙනි, තොප **විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතු ය.**

3. 1. 1. 8.

8. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, කතමෙහි තීහි: සබ්‍යාපජ්ඣෙන කායකම්මෙන, සබ්‍යාපජ්ඣෙන වචීකම්මෙන, සබ්‍යාපජ්ඣෙන මනොකම්මෙන. -පෙ- අබ්‍යාපජ්ඣෙන කායකම්මෙන, අබ්‍යාපජ්ඣෙන වචීකම්මෙන, අබ්‍යාපජ්ඣෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: යෙහි තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ අභිනිවජ්ජෙත්වා යෙහි තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො වෙදිතබ්බො, තෙ තයො ධම්මෙ සමාදාය වත්තිස්සාමාති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 1. 1. 9.

9. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අව්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි තීහි: කායදුච්චරිතෙන, වචීදුච්චරිතෙන, මනොදුච්චරිතෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අව්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති, සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති, අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි තීහි: කායසුචරිතෙන, වචීසුචරිතෙන, මනොසුචරිතෙන. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති, අනනුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

3. 1. 1. 10.

10. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො තයො මලෙ අප්පහාය යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ. කතමෙහි තීහි: දුස්සීලො ච හොති, දුස්සීල්‍යමලඤ්චස්ස අප්පහීනං හොති. ඉස්සුකී ච හොති, ඉස්සාමලඤ්චස්ස අප්පහීනං හොති. මච්ඡරී ච හොති, මච්ඡෙරමලඤ්චස්ස අප්පහීනං හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඉමෙ තයො මලෙ අප්පහාය යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො තයො මලෙ පහාය යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ. කතමෙහි තීහි: සීලවා ච හොති, දුස්සීල්‍යමලඤ්චස්ස පහීනං හොති. අනිස්සුකී ච හොති, ඉස්සාමලඤ්චස්ස පහීනං හොති. අමච්ඡරී ච හොති, මච්ඡෙරමලඤ්චස්ස පහීනං හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඉමෙ තයො මලෙ පහාය යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙති.

බාලවග්ගො පඨමො.

1. තස්සුද්දානං:- භයං ලක්ඛණචින්තීච අච්චයඤ්ච අයොනිසො,
අකුසලඤ්ච සාවජ්ජං - සබ්‍යාපජ්ඣකතං බලංති - මජසං, සහා.

3. 1. 1. 8.

8. මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත වූ බාල තෙමේ දතයුතු වෙයි. කවර තුනෙකින යත්: සදෝස් වූ කායකර්මයෙන, සදෝස් වූ වාක්කර්මයෙන, සදෝස් වූ මනඃකර්මයෙන (යන තුනෙනි.) නිදෝස් වූ කායකර්මයෙන, නිදෝස් වූ වාක්කර්මයෙන, නිදෝස් වූ මනඃකර්මයෙන (යන තුනෙනි.) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුතු වේ. මහණෙනි, එහෙයින් යම් ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත වූ බාල තෙමේ දත යුත්තේ නම්, ඒ ධර්ම තුන හැර යම් ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත වූ පණ්ඩිත තෙමේ දතයුත්තේ නම්, ඒ ධර්ම තුන සමාදන් කොට ගෙණ පවත්නම්හ යි මෙසේ හික්මිය යුතුය. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 1. 9.

9. මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත අව්‍යක්ත අසත්පුරුෂ බාල තෙම කැණු ගුණ ඇති නට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිත ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි. කවර තුනෙකින යත්: කායදුශ්චරිතයෙන, වාග්දුශ්චරිතයෙන, මනොදුශ්චරිතයෙන (යන තුනෙනි) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමන්වාගත වූ අව්‍යක්ත අසත්පුරුෂ තෙමේ කැණු ගුණ ඇති නටගුණ ඇති ආත්මය පස්වටයි. සදෝස් වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කරයි.

මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත ව්‍යක්ත සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙම නොකිණි ගුණ ඇති, නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පිරිවටයි. නිදෝස්වූයේ ද නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නොකට යුත්තේ ද වෙයි. බොහෝ (ලොවී ලොවුතුරු) කුසල් ද රැස් කරයි කවර තුනෙකින යත්: කායසුචරිතයෙන, වාක්සුචරිතයෙන, මනස්සුචරිතයෙන (යන තුනෙනි.) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමන්වාගත ව්‍යක්ත සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිත තෙමේ නොකිණි ගුණ ඇති, නොනට ගුණ ඇති ආත්මය පරිහරණය කෙරෙයි. නිදෝස් වූයේ නුවණැත්තන් විසින් නො ම උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ කුසල් ද රැස් කෙරේ.

3. 1. 1. 10.

10. මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත වූයේ ත්‍රිවිධ මල නො දහැ (හිසින්) ගෙණවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ නිරයෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර තුනෙකින යත්: දුශ්ශීල ද වේ. මොහුගේ දෞශ්ශීල්‍ය මලය ප්‍රහීණ නුවූයේත් වේ. ඊර්ෂ්‍යා ඇත්තේත් වේ මොහුගේ ඊර්ෂ්‍යාමලය ප්‍රහීණ නුවූයේත් වේ. මසුරුවූයේ ද වේ ඔහුගේ මසුරු මල නො ම ප්‍රහීණ වූයේ ද වේ. (යන තුනෙනි,) මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමන්වාගත වූයේ මේ මල තුන ප්‍රහීණ නො කොට හිසින් ගෙණවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද එසේ නිරයෙහි (පිහිටියේ) වේ.

මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත වූයේ ත්‍රිවිධ මල පහා හිසින් ගෙණ වුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද, එසේ ස්වර්ගයෙහි (පිහිටියේ) වේ. කවර තුනෙකින යත්: සිල්වත් ද වෙයි ඔහුගේ දෞශ්ශීල්‍ය මලය ප්‍රහීණ වූයේත් වෙයි. ඊර්ෂ්‍යා නැත්තේ ද වෙයි. ඔහුගේ ඊර්ෂ්‍යා මලය ප්‍රහීණ වූයේත් වෙයි. නො මසුරු වූයේ ද වෙයි. ඔහුගේ මසුරුමල ප්‍රහීණ වූයේත් වේ. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමන්වාගත වූයේ මේ ත්‍රිවිධමලය ප්‍රහීණ කොට හිසින් ගෙණවුත් බහා තැබුයේ යම්සේ ද එසේ (ස්වර්ගයෙහි) වේ.

පළමුවන බාල වර්ග යි.

[2. රථකාරවග්ගො]

3. 1. 2. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

11. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජනාහිතාය පටිපන්නො හොති, බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං. කතමෙහි තීහි: අනනුලොමිකෙ කායකම්මෙ සමාදපෙති, අනනුලොමිකෙ වචීකම්මෙ සමාදපෙති, අනනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු සමාදපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජනාහිතාය පටිපන්නො හොති, බහුජනාසුඛාය බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය අහිතාය දුක්ඛාය දෙවමනුස්සානං.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජනහිතාය පටිපන්නො හොති, බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං. කතමෙහි තීහි: අනුලොමිකෙ කායකම්මෙ සමාදපෙති, අනුලොමිකෙ වචීකම්මෙ සමාදපෙති, අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු සමාදපෙති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො ඤාතකො භික්ඛු බහුජනහිතාය පටිපන්නො හොති, බහුජනසුඛාය බහුනො ජනස්ස අත්ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානන්ති.

3. 1. 2. 2.

12. තීණිමානි භික්ඛවෙ රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජීවං සාරණීයානි[1] භවන්ති. කතමානි තීණි: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ රාජා ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො ජාතො හොති ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජීවං සාරණීයං හොති

පුනචපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රාජා ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො[2] හොති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස[2] යාවජීවං සාරණීයං හොති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ රාජා ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො සඞ්ගාමං අභිවිජිනිත්වා විජිතසඞ්ගාමො තමෙව සඞ්ගාමසීසං අජ්ඣාවසති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස[2] යාවජීවං සාරණීයං[1] හොති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස යාවජීවං සාරණීයානි භවන්ති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීණිමානි භික්ඛුස්ස යාවජීවං සාරණීයානි භවන්ති. කතමානි තීණි: යස්මිං භික්ඛවෙ පදෙසෙ භික්ඛු කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො හොති. ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං භික්ඛුස්ස යාවජීවං සාරණීයං[1] හොති.

---

1 සරණීයානි - ස්‍යා. කං. PTS. සාරණීයානි - මජසං. 2. මුද්ධාභිසිත්තො - ස්‍යා.

[2. රථකාරවර්ගය]

[සැවැත් නිදානයි:]

3. 1. 2. 1.

11. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් සමන්නාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස, දෙවිමිනිස්නට අහිත පිණිස, දුක් පිණිස පිළිපන්නේ වෙයි. කවර තුණෙකින යත්: (ශාසනයට) අනුලෝම නුවූ කායකර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම නුවූ වාක්කර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම නුවූ ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්නාගත ප්‍රකට මහණ තෙම බොහෝ දෙනාට අහිත පිණිස බොහෝ දෙනාට නොසුව පිණිස බොහෝ දෙනාට අනර්ථ පිණිස දෙවිමිනිස්නට අහිත පිණිස දුක් පිණිස පිළිපන්නේ ය.

මහණෙනි, ධර්ම තුණෙකින් සමන්නාගත ප්‍රසිද්ධ මහණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්නට හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපන්නේ ය. කවර තුණෙකින යත්: (සස්නට) අනුලෝම වූ කායකර්මයෙහි සමාදන් කරවයි. අනුලෝම වූ වාක්කර්මයෙහි සමාදන් කරවයි, අනුලෝම වූ ධර්මයෙහි සමාදන් කරවයි, මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්නාගත ප්‍රකට මහණ බොහෝ දෙනාට හිත පිණිස, බොහෝ දෙනාට සුව පිණිස, බොහෝ දෙනාට වැඩ පිණිස, දෙවිමිනිස්නට හිත පිණිස, සුව පිණිස පිළිපන්නේ ය.

3. 1. 2. 2.

12 මහණෙනි, මේ කරුණු තුණෙක් මුදුනෙහි බිසෙස් කළ දෑ කැත් රජහු විසින් දිවිහිම් කොට සිහි කරණුවට නිසි වේ. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක්හි මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජ උපන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජහු විසින් දිවිහිම් කොට සිහි කටයුතු පළමු වන කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක දී මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජ බිසෙස් කෙළේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජහු විසින් දිවිහිම් කොට සිහි කටයුතු දෙවෙනි කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක්හි දී මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජ සඞ්ග්‍රාමය දිනා, දිනූ සඞ්ග්‍රාම ඇත්තේ, එම සඞ්ග්‍රාම ස්ථානය (කඳවුරු) අභිභවා වෙසේ ද, මහණෙනි, මේ මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජහු විසින් දිවි හිමියෙන් සිහි කටයුතු තෙවෙනි කරුණ වේ. මහණෙනි, මේ මුදුනෙහි බිසෙස් කළ කැත් රජහු විසින් දිවිහිමියෙන් සිහි කරණුවට නිසි කරුණු තුණ ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණහු විසින් (දිවිහිම) කොට සිහි කරණුවට නිසි මේ කරුණු තුණෙක් වේ. කවර කරුණු තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් පෙදෙසක දී මහණ තෙමේ කෙහෙරවුලු බා කසාවත් හැඳ පෙරෙව ගිහිගෙන් නික්ම සසුන් වන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මෙය දිවිහිමියෙන් මහණහු විසින් සිහිකටයුතු පළමු වන කරුණය.

පුනචපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං භික්ඛුස්ස යාවජීවං සාරාණීයං හොති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ යස්මිං පදෙසෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං භික්ඛුස්ස යාවජීවං සාරාණීයං හොති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි භික්ඛුස්ස යාවජීවං සාරාණීයානි භවන්තීති.

3. 1. 2. 3.

13. තයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: නිරාසො ආසංසො විගතාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරාසො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො නීචෙ කුලෙ පච්චාජාතො හොති, චණ්ඩාලකුලෙ වා නෙසාදකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා, දලිද්දෙ අප්පන්නපානභොජනෙ කසිරවුත්තිකෙ යත්ථ කසිරෙන ඝාසච්ඡාදො ලබ්භති. සො ච හොති, දුබ්බණ්ණො දුද්දසිකො ඔකොටිමකො බව්හාබාධො[1] කාණො වා කුණී වා ඛඤ්ජො වා පක්ඛහතො වා, න ලාභී අන්නස්ස පානස්ස වත්ථස්ස යානස්ස මාලාගන්ධවිලෙපනස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො සුණාති, ඉත්ථන්නාමො කිර ඛත්තියො ඛත්තියෙහි ඛත්තියාභිසෙකෙන අභිසිත්තොති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු නාම මම්පි[2] ඛත්තියා ඛත්තියාභිසෙකෙන අභිසිඤ්චිස්සන්තීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො. ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස ජෙට්ඨො පුත්තො හොති, ආභිසෙකො අනභිසිත්තො මචලප්පත්තො. සො සුණාති, ඉත්ථන්නාමො කිර ඛත්තියො ඛත්තියෙහි ඛත්තියාභිසෙකෙන අභිසිත්තොති. තස්ස එවං හොති: කුදස්සු නාම[3] මම්පි ඛත්තියා ඛත්තියාභිසෙකෙන අභිසිඤ්චිස්සන්තීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො: ඉධ භික්ඛවෙ රාජා හොති, ඛත්තියො මුද්ධාවසිත්තො. සො සුණාති: ඉත්ථන්නාමො කිර ඛත්තියො ඛත්තියෙහි ඛත්තියාභිසෙකෙන අභිසිත්තොති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු[3] නාම මම්පි[2] ඛත්තියා ඛත්තියාභිසෙකෙන අභිසිඤ්චිස්සන්තීති. තං කිස්ස හෙතු: යා හිස්ස භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අනභිසිත්තස්ස ආභිසෙකාසා සාස්ස පටිප්පස්සද්ධා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

1. බහ්වාබාධො - ස්‍යා සං. PTS. 2. මම්පි - මජසං. 3. කුදස්සු නාම - මජසං

තවද මහණෙනි, යම් පෙදෙසෙක්හි දී මහණ 'මේය දුක'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දැනැගණී ද, 'මේය දුක ඉපදීමට හෙතු යැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනගණී ද, 'මෙය දුඃඛනිරොධයැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනගණී ද, 'මේය දුඃඛනිරොධයට යන මාර්ගයැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනගණී ද, මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිම්යෙන් සිහි කටයුතු දෙවෙනි කරුණ වේ.

තවද මහණෙනි, මහණ යම් පෙදෙසෙක්හි දී ආශ්‍රවක්‍ෂයෙන් ආශ්‍රව රහිත වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥව ද දිටුදැම්යෙහි තෙමේ ම විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන පසක් කොට එය ලැබගෙණ වාසය කරයි ද මහණෙනි, මෙය මහණහු විසින් දිවිහිම්යෙන් මෙතෙහි කටයුතු තෙවෙනි කරුණ ය. මහණෙනි, මේ මහණහු විසින් දිවිහිම්යෙන් මෙනෙහි කටයුතු කරුණු තුණයි.

3. 1. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන්දෙනෙක යත්: නිරාශය, ආශංසය, විගතාශ යි.

මහණෙනි, නිරාශ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් දිළිඳු වූ සවල්ප ආහාරපාන භෝජන ඇති දුක්දිවෙල් ඇති, දුකසේ ආහාර වස්ත්‍ර ලබන, සැඩල් කුලයෙහි වේව යි වැදි කුලයෙක වේව යි, කුලුපොතු කුලයෙහි වේව යි, සොම්මර කුලයෙහි වේව යි, පුක්කුස කුලයෙහි වේව යි, නීචකුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙතෙමේ ද දුර්වර්ණ වූ අප්‍රියදර්ශන ඇති ලකුණටක වූ බොහෝ ආබාධ ඇති කණෙක් හෝ අත් කොරෙක් හෝ පා කොරෙක් හෝ පිළෙක් හෝ වෙයි. ආහාර පාන වස්ත්‍ර යාන මාලා ගන්ධ විලෙපන ශයනාවාස ප්‍රදීපොපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙයි. හෙ තෙමේ අසෝ ක්‍ෂත්‍රිය තෙමේ ක්‍ෂත්‍රියයන් විසින් ක්‍ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරණ ලදැයි අසා. ඔහුට "කවර නම් දිනෙක ක්‍ෂත්‍රියයෝ මා ක්‍ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිසෙස් කරන්නාහු ද්දෝ!"යි මෙසේ සිතෙක් නො වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ නිරාශ යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ශීර්ෂාභිෂික්ත වූ ක්‍ෂත්‍රිය රජක්හුගේ අභිෂේකයට යෝග්‍ය වූ අචලප්‍රාප්ත වූ අනභිෂික්ත වූ දෙටු පුතෙක් වේ හෙ තෙමේ අසෝ කැත් ක්‍ෂත්‍රියයන් විසින් ක්‍ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් අභිෂික්තයයි අසා, "ක්‍ෂත්‍රියයෝ කවර නම් දිනෙක මාත් ක්‍ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් බිසෙස් කරන්නාහු ද්දෝ!"යි ඔහුට මෙසේ සිතෙක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ ආශංසය යී කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගතාශ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ශීර්ෂාභිෂික්ත වූ ක්‍ෂත්‍රිය රජෙක් වේ. හේ මෙනම් "ක්‍ෂත්‍රිය තෙම් ක්‍ෂත්‍රියයන් විසින් ක්‍ෂත්‍රියාභිෂේකයෙන් අභිෂික්තය"යි අසා, ඔහුට "කවර නම් දිනෙක ක්‍ෂත්‍රියයෝ මාත් ක්‍ෂත්‍රියාභිෂෙකයෙන් බිසෙස් කරන්නාහු ද්දෝ!"යි මෙසේ සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, අනභිෂික්ත වූ ඔහුට පෙර යම් අභිෂෙකාශායෙක් වී ද, ඔහුගේ ඒ ආශාව සංහිඳින. මහණෙනි, මේ පුද්ගල තෙමේ විගතාශයී කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා භික්ඛූසු. කතමෙ තයො: නිරාසො ආසංසො විගතාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරාසො. ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දුස්සීලො හොති, පාපධම්මො අසුචි සංකස්සරසමාචාරො පටිච්ඡන්නකම්මන්තො අස්සමණො සමණපටිඤ්ඤො අබ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරිපටිඤ්ඤො අන්තොපූති අවස්සුතො කසම්බුජාතො. සො සුණාති: ඉත්ථන්නාමො කිර භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතීති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු[2] නාම අහම්පි ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො නිරාසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, කල්‍යාණධම්මො. සො සුණාති: ඉත්ථන්නාමො කිර භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතීති. තස්ස එවං හොති: කුදස්සු[2] නාම අහම්පි ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ආසංසො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති ඛීණාසවො. සො සුණාති: ඉත්ථන්නාමො කිර භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරතීති. තස්ස න එවං හොති: කුදස්සු[2] නාම අහම්පි ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමීති. තං කිස්ස හෙතු: යා හිස්ස භික්ඛවෙ පුබ්බෙ අවිමුත්තස්ස විමුත්තාසා, සාස්ස[4] පටිප්පස්සද්ධා. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො විගතාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා භික්ඛූසූති.

3. 1. 2. 4.

14. යොපි සො භික්ඛවෙ රාජා චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා, සොපි[5] න අරාජකං චක්කං වත්තෙතීති. එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කො පන භන්තෙ රඤ්ඤො චක්කවත්තිස්ස ධම්මිකස්ස ධම්මරඤ්ඤො රාජාති? ධම්මො භික්ඛූති, භගවා අවොච. ඉධ භික්ඛු රාජා චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොන්තො ධම්මං ගරුකරොන්තො ධම්මං අපචායමානො ධම්මද්ධජො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහති අන්තොජනස්මිං.

---

1 අවිලුපෙතා - මජසං 2 කුදස්සු නාම - මජසං. 3. අමපි - මජසං
4. යා - මජසං 5 යොපි නාම - සෳ, P.T.S

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් භික්ෂූන් අතර විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන්දෙනෙක යත්: නිරාශය, ආශංසය, විගතාශ යි. මහණෙනි, නිරාශපුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ලාමක ස්වභාව ඇත්තේ අපිරිසිදු වූ කායකර්මාදිය ඇත්තේ, සැකයෙන් සිහිකටයුතු හැසිරීම් ඇත්තේ, පිළිසන් කම් ඇත්තේ ශ්‍රමණ ප්‍රතිරූපක වැ "ශ්‍රමණයෙමි"යි ප්‍රතිඥා කරන්නේ බ්‍රහ්මචාරී ප්‍රතිරූපක වැ "බඹසැරිමි"යි පිළිත කරන්නේ ඇතුළත දුගඳ ඇතියේ රාගාදියෙන් තෙත් වූයේ හටගත් කෙලෙස් කසළ ඇත්තේ දුශ්ශීල වෙයි. හෙ තෙමේ "මෙනම් භික්ෂු තෙම ආස්‍රවයන් ක්ෂය කිරීමෙන් ආස්‍රවරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥා හා දිට්ඨධම්හි තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබගෙණ වෙසේ ලැ යි අසා ද, ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නො වෙයි. "කවර නම් දිනෙක මමත් ආස්‍රවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ආස්‍රවරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාත්ම-යෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබැ වසන්නෙම් දෝ!"යි මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. මහණෙනි, මේ නෙම් නිරාශ පුද්ගල යැ යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආශංස පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ශාසන-යෙහි මහණෙක් සිල් ඇත්තේ, කලණදහම් ඇත්තේ වේ. "මේ නම් භික්ෂු තෙම ආස්‍රවයන්ගේ ක්ෂය කිරීමෙන් ආස්‍රවරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට සපයාගෙණ වෙසේ ලැ යි හෙතෙම අසා ද, ඔහුට "කවර නම් දිනෙක මමත් ආස්‍රවක්ෂය-යෙන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් මෙ අත්බව්හි ම තෙමේ විශිෂ්ට-ඥානයෙන් දැන පසක් කොට ලැබ වසන්නෙම් දෝ!"යි මෙබඳු සිතෙක් වේ. මහණෙනි, මෙතෙම ආශංස පුද්ගල ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විගතාශ පුද්ගල තෙමේ කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණෙක් අහීත් වූයේ ක්ෂය කළ ආශ්‍රව ඇත්තේ වේ ද, "මේනම් භික්ෂු තෙම ආස්‍රවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ආස්‍රවරහිත වූ ඵලසමාධිය හා ඵලප්‍රඥාව හා ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට සපයා වෙසේ ලැයි අසා ද, ඔහුට "කවර නම් දිනෙක මමත් ආශ්‍රවයන්ගේ ක්ෂයයෙන් ... පසක් කොට ඊට පැමිණ වෙසෙම්දෝ!"යි (මෙබඳු) සිතෙක් නො වෙයි. ඒ කවරහෙයින යත්: මහණෙනි, පෙර ම කෙලෙසුන්ගෙන් නොමිදුනා වූ ඔහුගේ යම් විමුක්තියෙහි ආශාවෙක් වී ද ඒ ආශා තොමෝ ඔහුට සංහුන. මහණෙනි, මේ විගතාශපුද්ගලයැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන භික්ෂූන් අතරෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

3. 1. 2. 4.

14. මහණෙනි, යම් ඒ දැහැමි වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජෙක් වේ ද, හෙ ද රජකුනෙන් තොර වූ අණසක නො පවත්වයි. මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් "භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වහන්ස, දැහැමි වූ ධර්ම-රාජන් වූ සක්විති රජකුහට කවර නම් රජෙක් වේ ද"යි මෙය කීය. මහණ, ධර්මය වේයැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. මහණ, මෙලොව්හි දැහැමි වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජ තෙමේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සත්කාර කරමින් ධර්මයට ගරු කරමින් ධර්මය පුදමින් ධර්මය ධ්වජ කොට ඇත්තේ ධර්මය කෙතු කොට ඇත්තේ ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ ධාර්මික වූ රකවල් ඇතුළත් ජනයා කෙරෙහි යොදයි.

පුන ච පරං භික්ඛු රාජා චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොන්තො ධම්මං ගරුකරොන්තො ධම්මං අපචායමානො ධම්මද්ධජො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහති ඛත්තියෙසු අනුයුත්තෙසු[1] බලකායස්මිං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු, නෙගමජානපදෙසු, සමණබ්‍රාහ්මණෙසු, මිගපක්ඛීසු. ස ඛො සො භික්ඛු රාජා චක්කවත්ති ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මඤ්ඤෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොන්තො ධම්මං ගරුකරොන්තො ධම්මං අපචායමානො ධම්මද්ධජො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහිත්වා අන්තොජනස්මිං, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහිත්වා ඛත්තියෙසු අනුයුත්තෙසු බලකායස්මිං බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු නෙගමජානපදෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු මිගපක්ඛීසු ධම්මෙනෙව චක්කං වත්තෙති. තං හොති චක්කං අප්පතිවත්තියං කෙනචි මනුස්සභූතෙන පච්චත්ථිකෙන පාණිනා.

එවමෙව ඛො භික්ඛු තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මං යෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොන්තො ධම්මං ගරුකරොන්තො ධම්මං අපචායමානො ධම්මද්ධජො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහති කායකම්මස්මිං, එවරූපං කායකම්මං සෙවිතබ්බං, එවරූපං කායකම්මං න සෙවිතබ්බන්ති.

පුනචපරං භික්ඛු තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මංයෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොන්තො ධම්මං ගරුකරොන්තො ධම්මං අපචායමානො ධම්මද්ධජො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහති වචීකම්මස්මිං, එවරූපං වචීකම්මං සෙවිතබ්බං, එවරූපං වචීකම්මං න සෙවිතබ්බන්ති. -පෙ- මනොකම්මස්මිං, එවරූපං මනොකම්මං සෙවිතබ්බං, එවරූපං මනොකම්මං න සෙවිතබ්බන්ති.

ස ඛො සො භික්ඛු තථාගතො අරහං සම්මාසම්බුද්ධො ධම්මිකො ධම්මරාජා ධම්මං යෙව නිස්සාය ධම්මං සක්කරොන්තො ධම්මං ගරුකරොන්තො ධම්මං අපචායමානො ධම්මද්ධජො ධම්මකෙතු ධම්මාධිපතෙය්‍යො ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහිත්වා කායකම්මස්මිං, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහිත්වා වචීකම්මස්මිං, ධම්මිකං රක්ඛාවරණගුත්තිං සංවිදහිත්වා මනොකම්මස්මිං, ධම්මෙනෙව අනුත්තරං ධම්මචක්කං පවත්තෙති. තං හොති චක්කං අප්පතිවත්තියං සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මුනා වා කෙනචි වා ලොකස්මින්ති.

1 අනුයන්තෙසු - මජසං

තවද මහණෙනි, දැහැමි වූ ධර්මරාජන් වූ සක්විතිරජ තෙමේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට ම සත්කාර කරන්නේ ධර්මය ම ගරු කරන්නේ ධර්මය ම පුදන්නේ ධර්මය ම ධ්වජ කොට ඇත්තේ ධර්මය ම කේතු කොට ඇත්තේ ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අනුයුක්ත වූ ක්‍ෂත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසේනා කෙරෙහි ද, බමුණුගෘහපතියන් කෙරෙහි ද, නියම්ගම් දනවු වැස්සන් කෙරෙහි ද, මහණබමුණන් කෙරෙහි ද, මෘගපක්‍ෂීන් කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවයි. මහණෙනි, ඒ දැහැමි වූ ධර්මරජන් වූ සක්විතිරජ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට, ධර්මයට ම සත්කාර කරන්නේ, ධර්මය ම ගරු කරන්නේ, ධර්මය ම පුදන්නේ, ධර්මය ධ්වජ කොට ඇත්තේ, ධර්මය කේතු කොට ඇත්තේ, ධර්මාධිපත්‍යය ඇත්තේ අභ්‍යන්තර ජනයා කෙරෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා අනුයුක්ත වූ ක්‍ෂත්‍රියයන් කෙරෙහි ද, බලසේනා කෙරෙහි ද, බමුණු ගෘහපතියන් කෙරෙහි ද, නියම්ගම් දනවු වැස්සන් කෙරෙහි ද, මහණ බමුණන් කෙරෙහි ද, මෘගපක්‍ෂීන් කෙරෙහි ද, ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය යොදා දැහැමින් ම අණසක පණවයි ද, ඒ අණසක මනුෂ්‍ය වූ පසමිතුරු වූ කිසියම් ප්‍රාණියකු විසින් නොවැළැක්විය හැකි වෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දැහැමි වූ අර්හත් වූ ධර්මරාජන් වූ සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ තථාගතයන් වහන්සේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට ම සත්කාර කරණ සේක් ධර්මය ම ගරු කරණ සේක් ධර්මය ම පුදන සේක් ධර්මය ම ධ්වජ කොට ඇති සේක් ධර්මය ම කේතු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ කායකර්මය සෙවිය යුතුය යි ද, මෙබඳු වූ කායකර්මය නො සෙවිය යුතුයැ යි ද, කායකර්ම විෂයෙහි ලා ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණගුප්තිය වදාරණ සේක.

මහණෙනි, තවද දැහැමි වූ ධර්මරාජන් වූ අර්හත් වූ සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ තථාගතයන් වහන්සේ ධර්මය ම ආශ්‍රය කොට ධර්මයට සත්කාර කරණ සේක් ධර්මය ගරු කරණ සේක් ධර්මය පුදන සේක් ධර්මය ධ්වජ කොට ඇති සේක් ධර්මය කේතු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් මෙබඳු වූ වාක්කර්මය සෙවිය යුතුයැ යි ද, මෙබඳු වූ වාක්කර්මය නො සෙවිය යුතුයැ යි ද, වාක්කර්ම විෂයෙහි දැහැමි වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක. ... මෙබඳු වූ මනඃකර්මය සෙවිය යුතුය, මෙබඳු වූ මනඃකර්මය නො සෙවිය යුතුයැ යි ද මනඃකර්මවිෂයෙහි දැහැමි වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවන සේක.

මහණෙනි, දැහැමි වූ ධර්මරාජන් වූ අර්හත් වූ සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ ඒ තථාගතයන් වහන්සේ ධර්මයට සත්කාර කරණ සේක් ධර්මය ගරු කරණ සේක් ධර්මය පුදන සේක් ධර්මය ධ්වජ කොට ඇති සේක් ධර්මය කේතු කොට ඇති සේක් ධර්මාධිපත්‍යය ඇති සේක් කායකර්ම විෂයයෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, වාක්කර්ම විෂයයෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, මනඃකර්ම විෂයයෙහි ධාර්මික වූ රක්‍ෂාවරණ ගුප්තිය පණවා, දැහැමින් ම නිරුත්තර වූ ධර්මචක්‍රය පවත්වන සේක් ද, ඒ ධර්මචක්‍රය වනාහි ලොව්හි ශ්‍රමණ වූ හෝ බ්‍රාහ්මණ වූ හෝ දෙව වූ හෝ බ්‍රහ්ම වූ හෝ ලොව්හි කිසිවකු විසිනුත් නො වැළැක්විය හැක්කේ වේ.

3. 1. 2. 5.

15. එකං සමයං භගවා **බාරාණසියං** විහරති **ඉසිපතනෙ** මිගදායෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි භික්ඛවොති. භදන්තෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා එතදවොච:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ රාජා අහොසි **පචෙතනො** නාම. අථ ඛො භික්ඛවෙ රාජා පචෙතනො[1] රථකාරං ආමන්තෙසි: ඉතො මෙ සම්ම රථකාර, ඡන්නං මාසානං අච්චයෙන සඞ්ගාමො භවිස්සති, සක්කසි[2] මෙ සම්ම රථකාර, නවං චක්කයුගං කාතුන්ති? සක්කොමි දෙවාති ඛො භික්ඛවෙ රථකාරො රඤ්ඤො පචෙතනස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ රථකාරො ඡහි මාසෙහි ඡාරත්තූනෙහි එකං චක්කං නිට්ඨාපෙසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ රාජා පචෙතනො රථකාරං ආමන්තෙසි: ඉතො මෙ සම්ම රථකාර, ඡන්නං දිවසානං අච්චයෙන සඞ්ගාමො භවිස්සති නිට්ඨිතං තෙ[3] නවං චක්කයුගන්ති. ඉමෙහි ඛො දෙව ඡහි මාසෙහි ඡාරත්තූනෙහි එකං චක්කං නිට්ඨිතන්ති. සක්කසි පන මෙ සම්ම රථකාර, ඉමෙහි ඡහි දිවසෙහි දුතියං චක්කං නිට්ඨාපෙතුන්ති? සක්කොමි දෙවාති ඛො භික්ඛවෙ රථකාරො රඤ්ඤො පචෙතනස්ස පච්චස්සොසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ රථකාරො ඡහි දිවසෙහි දුතියං චක්කං නිට්ඨාපෙත්වා නවං චක්කයුගං ආදාය යෙන රාජා පචෙතනො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා රාජානං පචෙතනං එතදවොච: ඉදන්තෙ දෙව නවං චක්කයුගං නිට්ඨිතන්ති. යඤ්ච තෙ ඉදං සම්ම රථකාර, චක්කං ඡහි මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරත්තූනෙහි, යඤ්ච තෙ ඉදං චක්කං ඡහි දිවසෙහි නිට්ඨිතං. ඉමෙසං කිං නානාකරණං තෙසාහං[4] කිඤ්චි නානාකරණං පස්සාමීති. අත්ථෙසං දෙව නානාකරණං, පස්සතු දෙවො නානාකරණන්ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ රථකාරො යං තං චක්කං ඡහි දිවසෙහි නිට්ඨිතං, තං පවත්තෙසි. තං පවත්තිතං සමානං යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති, තාවතිකං ගන්ත්වා චිඞ්ගුලායිත්වා භූමියං පපති. යං පන තං චක්කං ඡහි මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරත්තූනෙහි තං පවත්තෙසි. තං පවත්තිතං සමානං යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති, තාවතිකං ගන්ත්වා අක්ඛාහතං මඤ්ඤෙ අට්ඨාසි.

කො නු ඛො සම්ම රථකාර, හෙතු, කො පච්චයො. යමිදං චක්කං ඡහි දිවසෙහි නිට්ඨිතං, තං පවත්තිතං සමානං යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති, තාවතිකං ගන්ත්වා චිඞ්ගුලායිත්වා භූමියං පපති? කො පන සම්ම රථකාර, හෙතු, කො පච්චයො? යමිදං චක්කං ඡහි මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරත්තූනෙහි, තං පවත්තිතං සමානං යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති, තාවතිකං ගන්ත්වා අක්ඛාහතං මඤ්ඤෙ අට්ඨාසීති? යමිදං දෙව, චක්කං ඡහි දිවසෙහි නිට්ඨිතං. තස්ස නෙමිපි සවඞ්කා සදොසා සකසාවා. අරාපි සවඞ්කා සදොසා සකසාවා. නාභිපි සවඞ්කා සදොසා සකසාවා. තං නෙමියාපි සවඞ්කත්තා සදොසත්තා සකසාවත්තා, අරානම්පි සවඞ්කත්තා සදොසත්තා සකසාවත්තා, නාභියාපි සවඞ්කත්තා සදොසත්තා සකසාවත්තා පවත්තිතං සමානං යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති, තාවතිකං ගන්ත්වා චිඞ්ගුලායිත්වා භූමියං පපති. යං පන තං දෙව චක්කං ඡහි මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරත්තූනෙහි. තස්ස නෙමිපි අවඞ්කා අදොසා අකසාවා. අරාපි අවඞ්කා අදොසා අකසාවා. නාභිපි අවඞ්කා අදොසා අකසාවා. තං නෙමියාපි අවඞ්කත්තා අදොසත්තා අකසාවත්තා, අරානම්පි අවඞ්කත්තා අදොසත්තා අකසාවත්තා, නාභියාපි අවඞ්කත්තා අදොසත්තා අකසාවත්තා පවත්තිතං සමානං යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති. තාවතිකං ගන්ත්වා අක්ඛාහතං මඤ්ඤෙ අට්ඨාසීති.

---

1. සචෙතනො නාම - මජසං. 2. සක්ඛිසි කච්චි – සක්ඛිස්සසි - මජසං.
3. නිට්ඨිතං - මජසං. සතා. PTS. 4. නානං - සීමු. තෙසං නානං - PTS.

3. 1. 2. 5.

15. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **බරණැස්නුවර ඉසිපතන නම් වූ මිගදායයෙහි** වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි, යි' භික්ෂූන් ඇමතූ සේක. 'වහන්සැ' යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, වූ විරියෙකි. **පචෙතන** නම් රජෙක් විය. මහණෙනි, ඉක්බිති පචෙතන රජ තෙම, "යහළු රථකාරය, මෙයින් සමසක් ඇවෑමෙන් මට යුද්ධයෙක් වන්නේ ය. යහළු රථකාරය, මට නව රියසක් යුවළක් කරන්නට හැක්කෙහි දැ"යි රියකරුවා ඇමතීය. මහණෙනි, "හැක්කෙමි දේවයෙනි"යි රියකරු පචෙතන රජහට පිළිවදන් ඇස්වීය. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් රථකාර තෙමේ සරයක් අඩු සමසෙකින් එක් රියසකක් නිමැවීය. මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් පචෙතන රජ තෙමේ, "යහළු රථකාරය, මෙයින් සදවසක් ඇවෑමෙන් මාගේ සඞ්ග්‍රාමය වන්නේය. තා විසින් නවසක්සඟළ නිමවන ලද දැයි රථකාරයා ඇමතීය. "දේවයිනි, සරයක් හළ මේ සමයින් එක් රියසකෙක් නිමවන ලදැ"යි රියකරු කී ය. "යහළු රථකාරය, මේ සදවසින් මාගේ දෙවන රියසක නිමවන්නට හැක්කෙහි ද?" "දේවයිනි, හැක්කෙමැ"යි රථකාර තෙම පචෙතන රජුට පිළිවදන් ඇස්වීය. මහණෙනි, ඉක්බිති රථකාර තෙමේ සදවසෙකින් දෙවන රියසක නිමවා නවසක්යුවළ රැගෙණ පචෙතන රජු වෙත එළඹියේය. එළඹ පචෙතන රජහට "දේවයෙනි, මුබගේ මේ නවසක් යුවළ නිමවන ලදැ"යි මෙය පැවසීය. "යහළු රථකාරය, තා විසින් යම් මේ රියසකෙක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, තා විසින් යම් මේ රියසකෙක් සදවසෙකින් නිමවන ලද ද, මේ දෙකෙහි වෙනස කවරේ ය? මම කිසිදු වෙනසක් නො දකිමි"යි රජ කීය. "දේවයෙනි, මේ දෙ ක්හි වෙනස ඇත් ම ය. දේව තෙමේ වෙනස දකීවා" යිරියකරු කීය.

මහණෙනි, ඉක්බිත්තෙන් රථකාර තෙමේ යම් ඒ රියසකෙක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හැරියේය. එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයොග යාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒතාක් ගොස් බමා බිම වැටුනේය. යම් ඒ රියසකෙක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද එය පෙරළා හැරියේය. එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයොග ගතිය වහන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුවා සෙයින් සිටියේය.

"යහළු රථකාරය, යම් මේ රියසකෙක් සදවසින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයොගයාගේ ගතිය වහන තාක් බමා බිම වැටුනේ ද, එයට හෙතු කිම්? එයට කාරණ කිම? යහළු රථකාරය, යම් මේ සකෙක් සරයෙ-කින් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, එය පෙරළා හරිණ ලද්දේ ම ප්‍රයොගයාගේ ගතිය වහන තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුවා සෙයින් සිටියේ ද, එයට හෙතු කවරේ ය: එයට කාරණ කවරේය? දෙවයෙනි, යම් මේ රියසකෙක් සදවසෙකින් නිමවන ලද ද, එහි නිම්වළල්ල වක්වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුකත වෙයි දැව් ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුකත වෙයි. නැබ ද වක් වෙයි. සදෙස් වෙයි. එලයෙන් යුකත වෙයි නිම්වළල්ලෙහි වක්බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද දැව්යෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද නැබෙහි වක් බැවින් ද සදෙස් බැවින් ද එලයෙන් යුත් බැවින් ද පෙරළා හරිණ ලද්දා වූ ම එය ප්‍රයොගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් බමා බිම වැටුනේ ය. දේවයෙනි, යම් ඒ රියසකෙක් සරයක් අඩු සමසෙකින් නිමවන ලද ද, එහි නිම් වළල්ල ද නො වක් වෙයි. නිදෙස් වෙයි. එලයෙන් තොර වෙයි. (එහි) දැව්හු ද නො වක්හ නිදෙස්හ. එල යෙන් තොරහ. නැබ ද නො වක්ය, නිදෙස්ය, එලයෙන් තොරය, නිම් වළල්ලේ නොවක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, දැව්යෙහි නො වක් බැවින් නිදෙස් බැවින් එලයෙන් තොර බැවින් ද, නැබෙහි නො වක් බැවින් ද නිදෙස් බැවින් ද එලයෙන් තොර බැවින් ද පෙරළා හරිණ ලද්දා වූ ම එය ප්‍රයොගයාගේ ගතිය යම්තාක් ද ඒ තාක් ගොස් අකුරෙහි වැද තුබුවා සෙයින් සිටියේය.

සියා ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හාකං එවමස්ස: අඤ්ඤො නූන තෙන සමයෙන සො රථකාරො අහොසීති. න ඛො පනෙතං භික්ඛවෙ එවං දට්ඨබ්බං. අහං තෙන සමයෙන සො රථකාරො අහොසිං. තදා පනාහං භික්ඛවෙ කුසලො දාරුවඞ්කානං දාරුදොසානං දාරුකසාවානං. එතරහි ඛො පනාහං භික්ඛවෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කුසලො කායවඞ්කානං කායදොසානං කායකසාවානං. කුසලො වචීවඞ්කානං වචීදොසානං වචීකසාවානං. කුසලො මනොවඞ්කානං මනොදොසානං මනොකසාවානං.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා කායවඞ්කො අප්පහීනො කායදොසො කායකසාවො. වචීවඞ්කො අප්පහීනො වචීදොසො වචීකසාවො. මනොවඞ්කො අප්පහීනො මනොදොසො මනොකසාවො. එවං පපතිකා තෙ භික්ඛවෙ ඉමස්මා ධම්මවිනයා. සෙය්‍යථාපි තං චක්කං ඡහි දිවසෙහි නිට්ඨිතං.

යස්ස කස්සචි භික්ඛවෙ භික්ඛුස්ස වා භික්ඛුනියා වා කායවඞ්කො පහීනො කායදොසො කායකසාවො. වචීවඞ්කො පහීනො වචීදොසො වචීකසාවො. මනොවඞ්කො පහීනො මනොදොසො මනොකසාවො. එවං පතිට්ඨිතා තෙ භික්ඛවෙ ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ. සෙය්‍යථාපි තං චක්කං ඡහි මාසෙහි නිට්ඨිතං ඡාරත්තූනෙහි.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: කායවඞ්කං පජහිස්සාම, කාය-දොසං කායකසාවං. වචීවඞ්කං පජහිස්සාම, වචීදොසං වචීකසාවං. මනොවඞ්කං පජහිස්සාම, මනොදොසං මනොකසාවන්ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛි-තබ්බන්ති.

3. 1. 2. 6.

[සාවත්ථිනිදානං:]

16. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අපණ්ණකතං[1] පටිපදං පටිපන්නො හොති, යොනි චස්ස ආරද්ධා හොති. ආසවානං ඛයාය. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෙ හොති, භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ හොති, ජාගරියං අනුයුත්තො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති, නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී යත්වාධිකරණ[2]මෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති, රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං, චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. සොතෙන සද්දං සුත්වා - ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා - ජිව්හාය රසං සායිත්වා - කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා - මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති, නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගා-හී. යත්වාධිකරණමෙනං[2] මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣා දොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං, තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති. රක්ඛති මනින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරෙ හොති.

---

1. අපණ්ණකපටිපදං - සයා. මජසං 2, යත්වාධිකරණමෙනං - මජසං. සයා,

මහණෙනි, එසමයෙහි ඒ රියකරු ඒකාන්තයෙන් අනෙකෙක් විය හැක්කැ යි තොපට මෙබඳු සිතෙක් විය හෙයි. මහණෙනි, මේය මෙසේ නො දක්ක යුතු ම ය. එ සමයෙහි මම ඒ රියකරු වීමි. මහණෙනි, මම වනාහි එකල දැව පිළිබඳ ඇදෙහි දැව පිළිබඳ දෙස්හි දැව පිළිබඳ එලයෙහි නිපුණයෙකිම් වීමි. මහණෙනි, දැන් වනාහි මම අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධවූයෙම් කායවඞ්කයන්ගේ ද කායදෝෂයන්ගේ ද කායකෂායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිම් වෙමි. වාග්වඞ්කයන්ගේ ද වාග්දෝෂයන්ගේ ද වාක්කෂායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිම් වෙමි. මනොවඞ්කයන්ගේ ද මනොදෝෂයන්ගේද මනඃකෂායයන්ගේ ද නිපුණයෙකිම් වෙමි.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණකුගේ හෝ මෙනෙණකගේ හෝ කායවඞ්කය කායදෝෂය කායකෂායය ප්‍රහීණ නුවූයේ වේ ද, වාග්වඞ්කය වාග්දෝෂය වාක්කෂායය ප්‍රහීණ නුවූයේ වේ ද, මනොවඞ්කය මනොදෝෂය මනඃකෂායය ප්‍රහීණ නුවූයේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඔහු මේ (ධර්මවිනයයෙන්) ශාසනයෙන් ගුණ හීනවීමෙන් වැටුනාහු වෙති. සදවසෙකින් නිමවන ලද ඒ රියසක යම්සේ වේ ද, එසේය.

මහණෙනි, යම් කිසි මහණකුගේ හෝ මෙහෙණකගේ හෝ කායවඞ්කය කායදෝෂය කායකෂායය ප්‍රහීණ වූයේ ද, වාග්වඞ්කය වාග්දෝෂය වාක්කෂායය ප්‍රහීණ ද, මනොවඞ්කය මනොදෝෂය මනඃකෂායය ප්‍රහීණ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි ඔහු මෙසස්නෙහි පිහිටියාහු වෙති. සරයක් හළ සමසෙකින් නිමි ඒ රියසක යම්සේ වේ ද එසේය.

මහණෙනි, එහෙයින් කායවඞ්කය කායදෝෂය කායකෂායය දුරලන්නම්හ. වාග්වඞ්කය වාග්දෝෂය වාක්කෂායය දුරලන්නම්හ. මනොවඞ්කය මනොදෝෂය මනඃකෂායය දුරලන්නම්හ යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

3. 1. 2. 6.

[සැවැත්නිදනයි:]

16. මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්වාගත භික්ෂු තෙම අවිරුද්ධ ප්‍රතිපත්තියට පිළිපන්නේ වෙයි. ඔහු විසින් ආස්‍රවයන්ගේ ක්ෂයය පිණිස කරුණු ද පටන්ගන්නා ලද්දේ වේ. කවර තුනෙකින යුත්· මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ තෙම ඉන්ද්‍රියයන් විෂයයෙහි රක්නා ලද දොර ඇත්තේ වේ. භොජනයෙහි මාත්‍රඥ වේ. නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ.

මහණෙනි, භික්ෂු තෙම කෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයෙහි රක්නා ලද දොර ඇති වේ ද, මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු තෙම ඇසින් රූපයක් දැක නිමිති වශයෙන් නො ගන්නේ වේ. අනුව්‍යඤ්ජන වශයෙන් නො ගන්නේ වේ. යම් කරුණෙකින් චක්ෂුරින්ද්‍රියය අසංවර කොට වාසය කරණ මේ පුද්ගලයා අභිධ්‍යා දෞර්මනස්‍ය නම් වූ ලාමක අකුශල ධර්මයෝ ලුහු බඳනාහු ද, ඒ චක්ෂුරින්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදනේ ය. චක්ෂුරින්ද්‍රියය රක්නේ ය. චක්ෂුරින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙන්නේ ය. කණින් ශබ්දයක් අසා ... නාසිකායෙන් ගඳක් ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවෙන් රසයක් විඳ .... කයින් ස්ප්‍රෂ්ටව්‍යයක් ස්පර්ශ කොට... සිතින් දහමක් දැන නිමිති වශයෙන් නොගන්නේ වේ ද, අනුව්‍යඤ්ජන වශයෙන් නො ගන්නේ වේ ද, අභිධ්‍යා දෞර්මනස්‍ය නම් වූ ලාමක අකුශලධර්මයෝ තුමූ ම ඉන්ද්‍රියය සංවර කොට නොගෙණ වසන මේ පුද්ගලා යම් හෙයෙකින් ලුහු බඳනාහු ද, ඒ මනින්ද්‍රියයාගේ සංවරය පිණිස පිළිපදියි. මනින්ද්‍රිය රකියි. මනින්ද්‍රියයෙහි සංවරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ ඉන්ද්‍රිය විෂයයෙහි වැසූ ද්වාර ඇති වේ.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසඞ්ඛා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති, නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය. යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඨිතියා යාපනාය විහිංසූපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය, ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහඞ්ඛාමි, නවඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි, යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති, අනවජ්ජතා ච ඵාසුවිහාරො චාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු භොජනෙ මත්තඤ්ඤූ හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුයුත්තො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දිවසං චඞ්කමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි චිත්තං පරිසොධෙති, රත්තියා පඨමං යාමං චඞ්කමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි චිත්තං පරිසොධෙති, රත්තියා මජ්ඣිමං යාමං දක්ඛිණෙන පස්සෙන සීහසෙය්‍යං කප්පෙති, පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සම්පජානො උට්ඨානසඤ්ඤං මනසිකරිත්වා. රත්තියා පච්ඡිමං යාමං පච්චුට්ඨාය චඞ්කමෙන නිසජ්ජාය ආවරණීයෙහි ධම්මෙහි චිත්තං පරිසොධෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජාගරියං අනුයුත්තො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අපණ්ණකතං පටිපදං පටිපන්නො හොති. යොනි චස්ස ආරද්ධා හොති ආසවානං ඛයායාති.

3. 1. 2. 7.

17. තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති. කතමෙ තයො: කායදුච්චරිතං, වචීදුච්චරිතං, මනොදුච්චරිතං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා අත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති, පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති, උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති.

තයොමෙ භික්ඛවෙ ධම්මා නෙවත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති. න පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති. න උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති. කතමෙ තයො: කායසුචරිතං, වචීසුචරිතං, මනොසුචරිතං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ධම්මා නෙවත්තව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති. න පරව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්ති. න උභයව්‍යාබාධායපි සංවත්තන්තීති.

3. 1. 2. 8.

18. සචෙ වො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: දෙවලොකූපපත්තියා ආවුසො සමණෙ ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සතීති?[1] නනු තුම්හෙ භික්ඛවෙ එවංපුට්ඨා අට්ටීයෙය්‍යාථ, හරායෙය්‍යාථ, ජිගුච්ඡෙය්‍යාථාති? එවම්භන්තෙ. ඉති කිර තුම්හෙ භික්ඛවෙ දිබ්බෙන ආයුනා අට්ටීයථ, හරායථ, ජිගුච්ඡථ. දිබ්බෙන වණ්ණෙන - දිබ්බෙන සුඛෙන-දිබ්බෙන යසෙන - දිබ්බෙන ආධිපතෙය්‍යෙන, අට්ටීයථ, හරායථ, ජිගුච්ඡථ. පගෙව ඛො පන භික්ඛවෙ තුම්හෙහි කායදුච්චරිතෙන අට්ටීයිතබ්බං, හරායිතබ්බං, ජිගුච්ඡිතබ්බං. වචී- -පෙ- මනොදුච්චරිතෙන අට්ටීයිතබ්බං, හරායිතබ්බං, ජිගුච්ඡිතබ්බං.

1 වුස්සථාති - සීමු, මජසං.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ භෝජනයෙහි මාත්‍රාඥ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ තෙම නුවණින් සලකා අහර ගණිසි. කෙළි පිණිස නො වේ, මද පිණිස නො වේ, අඞ්ගහැන් පිරවීම පිණිස නො වේ, සැරසීම පිණිස නො වේ, මේ සිරුර පැවැත් ම පිණිස ම වේ, යැපීම පිණිස ම වේ, සාගිනි වේදනාව වැළැක් ම පිණිස ම වේ, ශාසනබ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යාවට අනුග්‍රහ පිණිස ම වේ, මෙසේ පැරණි කුසගිනි වේදනාව නසන්නෙමි. අභිනව වේදනා නූපදවන්නෙමි. මාගේ ජීවිත යාත්‍රාව ද වන්නේ ය නිදොස්බව ද නිවැරදිබව ද පහසු විහරණය ද වන්නේ ය යනුයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ භොජනයෙහි පමණ දන්නේ වේ.

මහණෙනි, මහණ තෙම කෙසේ වනාහි නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වේ ද? මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ දවල් සක්මනින් ද හිඳීමෙන් ද නීවරණධර්ම-යන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි. රෑ පළමු යම සක්මනින් ද හිඳීමෙන් ද නීවරණධර්මයන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කෙරෙයි, රෑ මැදියම දකුණු පයෙහි වම්පය මදක් හයා තබා නැඟීසිටුනා සංඥාව මෙනෙහි කොට සිහි ඇත්තේ නුවණ ඇත්තේ සිංහ ශය්‍යාව කරයි. රෑ පැසුළුයම නැඟිට සක්මනින් ද හිඳීමෙන් ද නීවරණධර්මයන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරයි. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ තෙමේ නිදිවැරීමෙහි යෙදුනේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුනෙන් සමන්වාගත මහණ අවිරුද්ධ ප්‍රතිපත්තියට පිළිපන්නේ වෙයි. ආශ්‍රවයන්ගේ ක්‍ෂයය පිණිස කරුණ ද පටන්ගත්තා ලද්දේ වෙයි.

3. 1. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ තුන්දෙනෙක් තමාට පීඩාව පිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පීඩා පිණිස පවත්නාහ. කවර තුන්දෙනෙක යත්: කායදුශ්චරිත ය වාග්දුශ්චරිත ය මනෝදුශ්චරිත යි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ තුන්දෙන තමාට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ. මෙරමාහට හිංසාව පිණිස ද, දෙදෙනාහට හිංසාව පිණිස ද පවත්නාහ.

මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ තුන්දෙනෙක් තමාට පීඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පීඩා පිණිස නො පවත්නාහ. කවර තුන්දෙනෙක යත්: කායසුචරිතය වාක්-සුචරිතය මනඃසුචරිතයි. මහණෙනි, මේ ධර්මයෝ තුන්දෙන තමාට පීඩා පිණිස ද නො පවත්නාහ. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ. දෙදෙනාහට ම පීඩා පිණිස ද නො ම පවත්නාහ.

3. 1. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ "ඇවැත්නි, දෙව්ලොව උපදනා සඳහා මහණගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසරවස් වසෙන්නේ වේ දැ"යි මෙසේ පුළුවුස්නාහු නම්, මහණෙනි, තෙපි මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දහු පීඩිතවන්නහු නොවවූ ද, ලජ්ජිතවන්නහු නොවවූ ද, ජුගුප්සා ඇත්තහු නොවවූ දැ යි. වහන්ස, එසේය. මහණෙනි, මෙසේ තෙපි දිව්‍ය ආයුෂින් පීඩිත වව, ලජ්ජිත වව, හටගත් ජුගුප්සා ඇති වව, දිව්‍ය වූ වර්ණයෙන් - දිව්‍ය වූ සුඛයෙන් - දිව්‍ය වූ යශසින් - දිව්‍ය වූ ආධිපත්‍යයෙන් පීඩිත වව, ලජ්ජිත වව, ජුගුප්සා ඇති වව, මහණෙනි, තොප විසින් කැල ම කායදුශ්චරිතයෙන් පීඩිත වූව මැනව, ලජ්ජිත වූව මැනව, ජුගුප්සා ඇති වූව මැනව. වාග්දුශ්චරිතයෙන් ... මනො-දුශ්චරිතයෙන් පීඩිත වූව මැනව, ලජ්ජිත වූව මැනව, ජුගුප්සා ඇති වූව මැනව

3. 1. 2. 9.

19. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පාපණිකො අභබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගන්තුං, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකත්තුං.[1] කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො පුබ්බන්හසමයං න සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති, මජ්ඣන්හිකං[2] සමයං න සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති, සායන්හසමයං න සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පාපණිකො අභබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගන්තුං, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකත්තුං.[1]

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අභබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගන්තුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ඵාතිකත්තුං[1]. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්හසමයං න සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. මජ්ඣන්හිකං සමයං න සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. සායන්හසමයං න සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අභබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගන්තුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ඵාතිකත්තුං[1].

තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පාපණිකො භබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගන්තුං, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකත්තුං[2]. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො පුබ්බන්හසමයං සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති, මජ්ඣන්හිකං සමයං -පෙ- සායන්හසමයං සක්කච්චං කම්මන්තං අධිට්ඨාති ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පාපණිකො භබ්බො අනධිගතං වා භොගං අධිගන්තුං, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකත්තුං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු භබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගන්තුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ඵාතිකත්තුං. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පුබ්බන්හසමයං සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති. මජ්ඣන්හිකං සමයං -පෙ- සායන්හසමයං සක්කච්චං සමාධිනිමිත්තං අධිට්ඨාති, ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු භබ්බො අනධිගතං වා කුසලං ධම්මං අධිගන්තුං, අධිගතං වා කුසලං ධම්මං ඵාතිකත්තුන්ති.

3. 1. 2. 10

20. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පාපණිකො න චිරස්සෙව මහන්තත්තං[2] වෙපුල්ලත්තං පාපුණාති භොගෙසු. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො චක්ඛුමා ච හොති, විධුරො ච, නිස්සයසම්පන්නො ච.

---

1. ඵාතිකාතුං - PTS. සතා. ඵාතිං කාතුං - මජසං.
2. මජ්ඣන්හිකසමයං - මජසං. සතා.

3. 1. 2. 9

19. මහණෙනි, අඞ්ග තුණෙකින් සමන්වාගත වෙළෙඳ නොලැබූ භෝග ලබන්නට වේවයි ලැබූ භෝග දියුණු කරන්නට වේවයි අභව්‍යයෙකි. කවර අඞ්ග තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි වෙළෙඳ පෙරවරු කාලයෙහි සකසා කර්මාන්තයෙහි නො සිටුනේ ද, මධ්‍යාහ්න කාලයෙහි කර්මාන්තයෙහි සකසා නො සිටුනේ ද, සවස් කාලයෙහි කර්මාන්තයෙහි සකසා නොසිටුනේ ද, මහණෙනි, මේ අඞ්ග තුණෙන් සමන්වාගත වූ වෙළෙඳ නොලත් භොග ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ භොග දියුණු කරනකට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ධර්ම තුණෙකින් සමන්වාගත වූ මහණ නොලත් කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුනේ ද, මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුනේ ද, සවස්කාලයෙහි සකසා සමාධිනිමිත්තෙහි නොසිටුනේ ද, මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් සමන්වාගත වූ මහණ නො ලැබූ සමාධිනිමිත්ත ලබා ගන්නට වේවයි ලැබූ සමාධිනිමිත්ත වඩාගන්නට වේවයි අභව්‍ය වේ.

මහණෙනි, අඞ්ග තුණෙකින් සමන්වාගත වෙළෙඳ නොලැබූ භොග ලබාගන්නට වේවයි. ලැබූ භොග වඩාගන්නට වේවයි භව්‍ය වෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි වෙළෙඳ පෙරවරු කාලයෙහි සකසා කර්මාන්තයෙහි සිටුනේ ද, මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි සකසා කර්මාන්තයෙහි සිටුනේ ද, සවස් කාලයෙහි සකසා කර්මාන්තයෙහි සිටුනේ ද. මහණෙනි, මේ අඞ්ගතුණෙන් සමන්වාගත වෙළෙඳ නොලැබූ භොග ලබන්නට වේවයි ලැබූ භොග වඩාගන්නට වේවයි භව්‍ය වේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ධර්ම තුණෙකින් සමන්වාගත මහණ නො ලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි ලැබූ කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි භව්‍ය වෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ පෙරවරු කාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුනේය. මධ්‍යාහ්නකාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුනේය. සවස්කාලයෙහි සමාධිනිමිත්තෙහි සකසා සිටුනේය. මහණෙනි, මේ ධර්මතුණෙන් සමන්වාගත වූ මහණ නොලැබූ කුසල්දහම් ලබන්නට වේවයි, ලැබූ කුසල්දහම් වඩන්නට වේවයි භව්‍ය වේ.

3. 1. 2. 10.

20. මහණෙනි, අඞ්ග තුණෙකින් සමන්වාගත වෙළෙඳ නොබෝ කලෙකින් ම භොගවිෂයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි වෙළෙඳ නුවණැස් ඇත්තේ වෙයි, ඥානසම්ප්‍රයුක්ත වීර්‍ය්‍ය ඇත්තේ ද වෙයි, නිඃශ්‍රයසම්පන්න ද වේ.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණිකො චක්ඛුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො පණියං ජානාති. ඉදං පණියං එවං කීතං එවං වික්කායමානං එත්තකං මූලං භවිස්සති එත්තකො උදයොති[1] එවං ඛො භික්ඛවෙ පාපණිකො චක්ඛුමා හොති. කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණිකො විධුරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො කුසලො හොති පණියං කෙතුඤ්ච වික්කෙතුඤ්ච. එවං ඛො භික්ඛවෙ පාපණිකො විධුරො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපණිකො නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපණිකො යෙ තෙ ගහපති වා ගහපතිපුත්තා වා අඩ්ඪා මහද්ධනා මහාභොගා තෙ නං එවං ජානන්ති: අයං ඛො භවං පාපණිකො චක්ඛුමා ච විධුරො ච පටිබලො පුත්තදාරඤ්ච පොසෙතුං. අම්හාකඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදාතුන්ති. තෙ නං භොගෙහි නිපතන්ති: ඉතො සම්ම පාපණික, භොගෙ හරිත්වා[2] පුත්තදාරඤ්ච පොසෙහි අම්හාකඤ්ච කාලෙන කාලං අනුප්පදෙහීති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පාපණිකො නිස්සයසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො පාපණිකො න චිරස්සෙව මහන්තත්තං[3] වෙපුල්ලත්තං පාපුණාති භොගෙසු.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු න චිරස්සෙව මහන්තත්තං[3] වෙපුල්ලත්තං පාපුණාති කුසලෙසු ධම්මෙසු, කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුමා ච හොති විධුරො ච නිස්සයසම්පන්නො ච. කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුමා හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු චක්ඛුමා හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු විධුරො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දළ්හපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු විධුරො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යෙ තෙ භික්ඛූ බහුස්සුතා ආගතාගමා ධම්මධරා විනයධරා මාතිකාධරා. තෙ කාලෙන කාලං උපසඞ්කමිත්වා පරිපුච්ඡති, පරිපඤ්හති ඉදං භන්තෙ කථං? ඉමස්ස කො අත්ථොති.? තස්ස තෙ ආයස්මන්තො අවිවටඤ්චෙව විවරන්ති අනුත්තානීකතඤ්ච උත්තානීකරොන්ති, අනෙකවිහිතෙසු[4] කඞ්ඛාඨානීයෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛං පටිවිනොදෙන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු නිස්සයසම්පන්නො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු න චිරස්සෙව මහන්තත්තං[3] වෙපුල්ලත්තං පාපුණාති කුසලෙසු ධම්මෙසූති.

පඨමභාණවාරො නිට්ඨිතො.

වග්ගො දුතියො

1. උද්දයොති - සීමු. 2. හරිත්වා - මජසං. 3. මහත්තං - මජසං.
4. අනෙකවිහිතෙසු ච - මජසං.

තස්සුද්දානං:- ඤාතො සාරණීයො භික්ඛු - චක්කවත්ති සචෙතනො, අපණ්ණකත්තා දෙවලොක-ද්වෙපාපණිකෙනාචාති - මජසං.

මහණෙනි, වෙළෙන්ද කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි වෙළෙන්ද "මේ වෙළෙඳ බඩු මෙසේ මිල දී ගන්නා ලද්දේ මෙසේ විකුණනු ලබන්නේ මෙතෙක් මිල වෙයි. මෙතෙක් ලාභ වේ යයි" බඩුමිල දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි වෙළෙඳ තෙම නුවණැස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් වෙළෙඳ තෙම ඥානසම්ප්‍රයුක්ත වීර්‍ය්‍ය ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේලොව්හි වෙළෙඳ තෙම වෙළෙඳ බඩු මිලට ගන්නට හා විකුණන්නට හා දක්‍ෂ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි වෙළෙඳ තෙම ඥානසම්ප්‍රයුක්ත වීර්‍ය්‍ය ඇති වෙයි.

මහණෙනි, වෙළෙඳ තෙම කෙසේ නම් නිඃශ්‍රයසම්පන්න වේ ද? යත් මහණෙනි, මෙලොව්හි වෙළෙඳෙක් වේද, "ආඪ්‍ය වූ මහත් වූ ධන ඇති, මහා භොග ඇති, යම් ඒ ගෘහපති කෙනෙක් හෝ ඇත් ද, ගෘහපතිපුත්‍ර කෙනෙක් හෝ ඇත් ද, ඔවුහු "මේ භවත් වෙළෙඳ තෙම නුවණැස් ඇත්තේ ද, විධුර ද වෙයි. අඹුදරුවන් පුස්නට හා අපට කලින් කල අනුප්‍රදානය කරන්නට ද ප්‍රතිබල වේ ය"යි මෙසේ ඔහු දන ගණිත් ද, ඔවුහු "සගය, වාණිජයෙනි, මෙයින් භොගයන් ගෙණ ගොස් අඹුදරුවන් පුස්ව, කලින් කල අපට ද දෙව"යි ඔහු භොගයෙන් පවරත්. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි වෙළෙඳ තෙම නිඃශ්‍රයසම්පන්න වේ. මහණෙනි, මේ අඞ්ග තුණෙන් යුත් වෙළෙඳ තෙම භොගවිෂයෙහි මහත්බවට විපුලබවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ධර්‍ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධර්‍මවිෂයෙහි මහත් බවට විපුල බවට පැමිණෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණ නුවණැස් ඇත්තේ ප්‍රඥ ඇත්තේ නිඃශ්‍රය ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නුවණැස් ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ තෙම "මෙය දුකැ"යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී ද - මෙය දුක් නැති කිරීමට යන ප්‍රතිපද යයි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ නුවණැස් ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් විධුර වූයේ වේ ද? මහණෙනි, මේ සස්නෙහි මහණ අකුශලධර්‍මයන් ප්‍රහීණ කිරීම පිණිස පටන්ගත් වැර ඇත්තේ වෙසෙයි ද, කුසල්දහම් වැඩීම පිණිස ශක්ති ඇත්තේ දෘඪපරාක්‍රම ඇත්තේ වේ ද, කුශලධර්‍මයන් කෙරෙහි නොහළ වීර්‍ය්‍ය ඇති වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ වීර්‍ය්‍ය ඇති වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් නිඃශ්‍රය ඇති වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ, බහුශ්‍රැත වූ පැමිණි ශාස්ත්‍රශාසන ඇති ධර්‍මධර වූ විනයධර වූ (උභය) මාතෘකාධර වූ යම් මහණ කෙනෙක් වෙත් ද, කලින් කල ඔවුන් වෙත පැමිණ කරුණු නොකරුණු විචාරා ද, වහන්ස, මෙය කෙසේ ය? මෙහි අර්ථය කිමෙකැයි? ප්‍රශ්න කරයි ද, ඒ ආයුෂ්මත්හු ඔහුට අප්‍රකට වූ ධර්‍මය ද විවර කෙරෙති. විස්තෘත නුවූ ධර්‍මය විස්තර කෙරෙති. නන්වැදෑරුම් සැකයට කරුණු වූ ධර්‍මයන් කෙරෙහි සැක දුරලති. මහණෙනි, මෙසේ වනාහි මහණ නිඃශ්‍රය ඇති වේ. මහණෙනි, මේ ධර්‍ම තුණෙන් සමන්‍වාගත වූ මහණ නොබෝ කලෙකින් ම ධර්‍මවිෂයෙහි මහත්බවට විපුල බවට පැමිණෙයි.

පළමු වන බණවර නිමි.

දෙවන වග යි.

3. 1. 3. 1

21. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා **සාවත්ථියං** විහරති, **ජෙතවනෙ** අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා ච **සවිට්ඨො**[1] ආයස්මා ච **මහාකොට්ඨිතො** යෙනායස්මා **සාරිපුත්තො** තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං සවිට්ඨං ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

තයොමෙ ආවුසො සවිට්ඨ[1], පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසක්ඛි, දිට්ඨිප්පත්තො,[2] සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං[3] ඛො ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො ඛමති අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති

තයොමෙ ආවුසො සාරිපුත්ත, පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො? කායසක්ඛි දිට්ඨිප්පත්තො සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං ය්වායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුත්තො, අයං මෙ පුග්ගලො ඛමති, ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච, පණීතතරො ච. තං කිස්ස හෙතු, ඉමස්සාවුසො පුග්ගලස්ස සද්ධින්ද්‍රියං අධිමත්තන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං මහාකොට්ඨිතං එතදවොච: තයො මෙ ආවුසො කොට්ඨිත, පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසක්ඛි දිට්ඨිප්පත්තො සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො ඛමති, අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

තයොමෙ ආවුසො සාරිපුත්ත, පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසක්ඛි, දිට්ඨිප්පත්තො, සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං ය්වායං පුග්ගලො කායසක්ඛි, අයං මෙ පුග්ගලො ඛමති, ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො ච. තං කිස්ස හෙතු? ඉමස්සාවුසො පුග්ගලස්ස සමාධින්ද්‍රියං අධිමත්තන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා මහාකොට්ඨිතො[4] ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච: තයොමෙ ආවුසො සාරිපුත්ත, පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසක්ඛි දිට්ඨිප්පත්තො සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං කතමො තෙ පුග්ගලො ඛමති, අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

1 සවිට්ඨො - මජසං. 2 දිට්ඨිප්පත්තො - සාළඵමි 3 ඉමෙසං ආවුසො - මජසං
4 මහාකොට්ඨිකො - මජසං

3. 1. 3. 1.

21. **මා** විසින් මෙසේ අසන ලදි: එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවැත්නුවර** සමීපයෙහි **ජේතවන** නම් වූ අනේපිඩු මහසිටුහුගේ අරම්හි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් කරා එළැඹියහ. එළැඹ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන් හා සමඟ සතුටු වූහ. සමෝදනයට හේතු වන සිහි කරන්නට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් සවිට්ඨ තෙරණුවන්ට ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මෙසේ කීහ:

ඇවැත්නි, සවිට්ඨයෙනි, ලොවිහි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසක්ඛී ය, දිට්ඨිප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් තොපට ඉතා මැනැවැයි ප්‍රණීතතරය යි රුස්නේ ද?

ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, ලොව්හි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසක්ඛී ය, දිට්ඨිප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි: ලොව්හි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන විද්‍යමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් සද්ධාවිමුත්ත නම් යම් පුද්ගලයෙක් වේ ද, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ පුද්ගල තෙමේ වඩා මැනැවැයි ද වඩා ප්‍රණීත යයි ද මට රුස්නේ වේ. ඊට හේතු කවරේය යත්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රිය බලවත් වේ ද එහෙයිනි.

ඉක්බිති, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන්ට මෙසේ කීහ: ඇවැත, කොට්ඨිතයෙනි, ලොව්හි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසක්ඛී ය, දිට්ඨිප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනැවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද තොපට රුස්නේ වේ ද?

ඇවැත් ශාරිපුත්‍රයෙනි, ලොව්හි මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසක්ඛී ය, දිට්ඨිප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්තයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙති. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙහි යම් පුද්ගලයෙක් කායසක්ඛී වේ ද, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් වඩා මැනැවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද මට රුස්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ සමාධීන්ද්‍රිය ය ඉතා බලවත් වේ ද, එහෙයිනි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට මෙසේ කීහ: ඇවැත් ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසක්ඛී ය, දිට්ඨිප්පත්ත ය, සද්ධාවිමුත්ත යි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් කවර පුද්ගලයෙක් වඩා මැනවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද තොපට රුස්නේ වේ ද?

තයො මෙ ආවුසො කොට්ඨිත, පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: කායසක්ඛි, දිට්ඨිප්පත්තො, සද්ධාවිමුත්තො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං පුග්ගලානං ය්වායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පත්තො, අයං මෙ පුග්ගලො ඛමති, ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච, පණීතතරො ච, තං කිස්ස හෙතු: ඉමස්සාවුසො පුග්ගලස්ස පඤ්ඤින්ද්‍රියං අධිමත්තන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තඤ්ච සවිට්ඨං ආයස්මන්තඤ්ච මහාකොට්ඨිතං එතදවොච: ව්‍යාකතං ඛො ආවුසො අම්හෙහි සබ්බෙහෙව යථාසකං පටිභානං. ආයාමාවුසො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිස්සාම, උපසඞ්කමිත්වා භගවතො එතමත්ථං ආරොචෙස්සාම. යථා නො භගවා ව්‍යාකරිස්සති, තථා නං ධාරෙස්සාමාති.

එවමාවුසොති. ඛො ආයස්මා ච සවිට්ඨො ආයස්මා ච මහාකොට්ඨිතො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පච්චස්සොසුං. අථ ඛො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො ආයස්මා ච සවිට්ඨො ආයස්මා ච මහාකොට්ඨිතො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො යාවතකො අහොසි ආයස්මතා ච සවිට්ඨෙන ආයස්මතා ච මහාකොට්ඨිතෙන සද්ධිං කථාසල්ලාපො, තං සබ්බං භගවතො ආරොචෙසි.

න ඛොත්ථ[1] සාරිපුත්ත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති. ඨානං හෙතං සාරිපුත්ත, විජ්ජති, ය්වායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුත්තො ස්වාස්ස අරහත්තාය පටිපන්නො. ය්වායං පුග්ගලො කායසක්ඛි, ස්වාස්ස සකදාගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පත්තො, සොපස්ස සකදාගාමී වා, අනාගාමී වා. න ඛොත්ථ සාරිපුත්ත සුකරං, එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

ඨානං හෙතං සාරිපුත්ත විජ්ජති, ය්වායං පුග්ගලො කායසක්ඛි ස්වාස්ස අරහත්තාය පටිපන්නො. ය්වායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුත්තො, ස්වාස්ස සකදාගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පත්තො, සො පස්ස සකදාගාමී වා අනාගාමී වා. න ඛොත්ථ සාරිපුත්ත සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

ඨානං හෙතං සාරිපුත්ත, විජ්ජති, ය්වායං පුග්ගලො දිට්ඨිප්පත්තො ස්වාස්ස අරහා, වා අරහත්තාය පටිපන්නො, ය්වායං පුග්ගලො සද්ධාවිමුත්තො, ස්වාස්ස සකදාගාමී වා, අනාගාමී වා. යො වායං පුග්ගලො කායසක්ඛි, සොපස්ස. සකදාගාමී වා අනාගාමී වා. න ඛොත්ථ සාරිපුත්ත, සුකරං එකංසෙන ව්‍යාකාතුං, අයං ඉමෙසං තිණ්ණං පුග්ගලානං අභික්කන්තතරො ච පණීතතරො චාති.

1. නාඛොත්ථ - මජසං.

ඇවැත් කොට්ඨිතයෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායසක්ඛිය, දිට්ඨිප්පත්තය, සද්ධාවිමුත්තයයි. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක් දිට්ඨිප්පත්ත වේ ද, ඇවැත්නි, මේ පුද්ගල තෙමේ මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් ඉතා මැනැවැයි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද, මට රුස්නේ වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: ඇවැත්නි, මේ පුද්ගලයාගේ ප්‍රඥෙන්ද්‍රියය ඉතා බලවත් වේ ද, ඒහෙයිනි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන්ට මෙල කීහ: ඇවැත්නි, අප හැම දෙනා විසින් සිය සිය වැටහීම් ප්‍රකාශ කරණ ලදී. ඇවැත්නි, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙන්නම්හ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙ පවත සැළ කරම්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට යම් පරිද්දෙකින් වදාරණ සේක් නම්, එපරිද්දෙන් එය දරන්නම්හ යි.

ආයුෂ්මත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවෝ ඇවැත්නි, එසේ ය යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සවිට්ඨ තෙරණුවන් හා ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරණුවන් හා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහුය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සවිට්ඨ තෙරුන් හා ආයුෂ්මත් මහාකොට්ඨිත තෙරුන් හා සමග යම් බඳු කථාසල්ලාපයෙක් වී ද, ඒ හැම භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සැළ කළහ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන්දෙනා අතුරෙන් මෙ තෙමේ වඩා මැනැවැයි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, ඒකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම් සුකර නො වේ. ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: "යම් මේ පුද්ගලයෙක් සද්ධාවිමුත්ත වේ ද, හේ අර්හත් හෝ අර්හත් මාර්ගයට පිළිපන්නේ හෝ වෙයි. යම් පුද්ගලයෙක් කායසක්ඛී වේ ද, හේ සකෘදාගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨිප්පත්ත වේ ද, හෙ ද සකෘදාගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි" ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා මැනැවැ යි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද ඒකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: 'යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසක්ඛී වේ ද, හෙ අර්හත් හෝ අර්හත් මාර්ගයට පිළිපන්නේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සද්ධාවිමුත්ත වේ ද, හේ සකෘදාගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨිප්පත්ත වේ ද, හෙ ද සකෘදාගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි.' ශාරීපුත්‍ර ය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මේ වඩා මැනැවැ යි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද, ඒකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීම සුකර නො වේ.

ශාරීපුත්‍රය, මෙබඳු කරුණෙක් ඇත: "යම් මේ පුද්ගලයෙක් දිට්ඨිප්පත්ත වේ ද, හේ අර්හත් හෝ අර්හත් මාර්ගයට පිළිපන්නේ හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් සද්ධාවිමුත්ත වේ ද, හේ සකෘදාගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි. යම් මේ පුද්ගලයෙක් කායසක්ඛී වේ ද, හෙ ද සකෘදාගාමී හෝ අනාගාමී හෝ වෙයි." ශාරීපුත්‍රය, මෙහි ලා මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනා අතුරෙන් මෙ තෙමේ වඩා මැනැවැ යි ද, වඩා ප්‍රණීතය යි ද ඒකාන්තයෙන් ප්‍රකාශ කිරීමට සුකර නො වේ යයි.

[සාවත්ථිනිදානං:]

3. 1. 3. 2.

22. තයො'මෙ භික්ඛවෙ ගිලානා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි, අලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි, ලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, අලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, අලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, නෙව වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි, අලභන්තො වා සප්පායානි භොජනානි, ලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, අලභන්තො වා සප්පායානි භෙසජ්ජානි, ලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, අලභන්තො වා පතිරූපං උපට්ඨාකං, වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො ගිලානො ලභන්තො'ව සප්පායානි භොජනානි නො අලභන්තො, ලභන්තො'ව සප්පායානි භෙසජ්ජානි නො අලභන්තො, ලභන්තො'ව පතිරූපං උපට්ඨාකං නො අලභන්තො, වුට්ඨාති තම්හා අබාධා.

තත්‍ර භික්ඛවෙ ය්වායං ගිලානො ලභන්තො'ව සප්පායානි භොජනානි නො අලභන්තො, ලභන්තො'ව සප්පයානි භෙසජ්ජානි නො අලභන්තො, ලභන්තො'ව පතිරූපං උපට්ඨාකං නො අලභන්තො, වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා, ඉමං ඛො භික්ඛවෙ ගිලානං පටිච්ච ගිලානභත්තං අනුඤ්ඤාතං, ගිලානභෙසජ්ජං අනුඤ්ඤාතං, ගිලානුපට්ඨාකො අනුඤ්ඤාතො; ඉමඤ්ච පන භික්ඛවෙ ගිලානං පටිච්ච අඤ්ඤෙපි ගිලානා උපට්ඨාතබ්බා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ගිලානා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තයො මෙ ගිලානූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං කතමෙ. තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය, අලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය, ලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය, අලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය, නෙවොක්කමති[1] නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය, අලභන්තො වා තථාගතං දස්සනාය, ලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය, අලභන්තො වා තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය, වොක්කමති[2] නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ලභන්තො'ව[3] තථාගතං දස්සනාය, නො අලභන්තො, ලභන්තො'ව තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය, නො අලභන්තො, වොක්කමති[2] නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං.

තත්‍ර භික්ඛවෙ ය්වායං පුග්ගලො ලභන්තො'ව තථාගතං දස්සනාය, නො අලභන්තො, ලභන්තො'ව තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය, නො අලභන්තො, වොක්කමති[3] නියාමං කුසලෙසු ධම්මෙසු සම්මත්තං. ඉමං ඛො භික්ඛවෙ පුග්ගලං පටිච්ච ධම්මදෙසනා අනුඤ්ඤාතා. ඉමඤ්ච පන භික්ඛවෙ පුග්ගලං පටිච්ච අඤ්ඤෙසම්පි ධම්මො දෙසෙතබ්බො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ගිලානූපමා පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

---

1. නෙව ඔක්කමති - මජසං. PTS. සයා. 2. ඔක්කමති - මජසං. සයා. PTS.
3. ලභමානො - සයා. PTS

[ගැවැක්නිදනසි:]

3. 1. 3. 2.

22. මහණෙනි, ලොව්හි මේ ගිලන්නු තුන් දෙනෙක් ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි ගිලනෙක් පථ්‍ය භෝජන ලබන්නේ හෝ පථ්‍ය භොජන නො ලබන්නේ හෝ, පථ්‍ය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථ්‍ය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපස්ථායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපස්ථායකයකු නො ලබන්නේ හෝ ඒ ආබාධයෙන් නොමැ නැඟි සිටුනේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි ගිලනෙක් පථ්‍ය භෝජන ලබන්නේ හෝ පථ්‍ය භෝජන නො ලබන්නේ හෝ, පථ්‍ය බෙහෙත් ලබන්නේ හෝ පථ්‍ය බෙහෙත් නො ලබන්නේ හෝ, නිසි උපස්ථායකයකු ලබන්නේ හෝ නිසි උපස්ථායකයකු නො ලබන්නේ හෝ, ඒ ආබාධයෙන් නැඟි සිටුනේ ය.

මහණෙනි, මේ ලොව්හි කිසි ගිලනෙක් පථ්‍ය භොජන නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, පථ්‍ය බෙහෙත් නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, නිසි උපස්ථායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් නැඟි සිටුනේ ය.

මහණෙනි, එහි ලා යම් ගිලනෙක් පථ්‍ය භෝජන නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, පථ්‍ය බෙහෙත් නො ලබනු නො ව ලබනුයේ ම, නිසි උපස්ථායකයකු නො ලබනු නොව ලබනුයේ ම, ඒ ආබාධයෙන් නැගේ ද, මහණෙනි, මේ ගිලනා පිණිස ගිලන් බත අනුදන්නා ලදී. ගිලන් බෙහෙත් අනුදන්නා ලදී. ගිලන් උවටෙක් අනුදන්නා ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ ගිලනා නිසා අන් ගිලන්නු ද උවැටන් කළයුත්තාහු වෙති. මහණෙනි, මේ වනාහි ලොව්හි විද්‍යමාන වූ ගිලන්නු තුන් දෙන වෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලොව්හි මේ ගිලනුන් බඳු පුඟුලයෝ තුන්-දෙනෙක් විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි ඇතැම් පුඟුලයෙක් තථාගතයන් වහන්සේ දක්නට ලබන්නේ හෝ තථාගත-යන් දක්නට නොලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසූ ධර්මවිනය අසන්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසූ ධර්මවිනය අසන්නට නොලබන්නේ හෝ කුශලධර්මවිෂයෙහි මාර්ගනියාම සඞ්ඛ්‍යාත සම්‍යක්ත්වයට නො පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් දක්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දක්නට නො ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසූ ධර්මවිනය අසන්නට ලබන්නේ හෝ තථාගතයන් දෙසූ ධර්මවිනය අසන්නට නොල-බන්නේ හෝ කුශලධර්මයන් විෂයෙහි මාර්ගනියාම සඞ්ඛ්‍යාත සම්‍යක්ත්වයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුඟුලයෙක් තථාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, තථාගතයන් දෙසූ ධර්මවිනය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම කුසලධර්මයන් විෂයෙහි මාර්ගනියාම සඞ්ඛ්‍යාත සම්‍යක්ත්වයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, එහි ලා යම් පුද්ගලයෙක් තථාගතයන් දක්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, තථාගතයන් දෙසූ ධර්මවිනය අසන්නට නොලබනු නොව ලබන්නේ ම, කුශල ධර්මයන් විෂයෙහි මාර්ගනියාම සඞ්ඛ්‍යාත සම්‍යක්ත්වයට පැමිණේ ද, මේ පුඟුලා පිණිස ධර්මදේශනාව අනුදන්නා ලදූ. මහණෙනි, මේ පුඟුලා පිණිස අනුන්ට ධර්මය දෙසිය යුතුයි. මහණෙනි, ලොව්හි ගිලනුන් උපමා කොට ඇති මේ පුඟුලයෝ තුන් දෙන විද්‍යමාන වෙත්.

3. 1. 3. 3

23. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සබ්‍යාපජ්ඣං කායසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති, සබ්‍යාපජ්ඣං වචීසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති, සබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති. සො සබ්‍යාපජ්ඣං කායසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣං වචීසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙනං සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්‍යාපජ්ඣා ඵස්සා ඵුසන්ති. සො සබ්‍යාපජ්ඣෙහි ඵස්සෙහි ඵුට්ඨො සමානො සබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං වෙදියති එකන්තදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි සත්තා නෙරයිකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති, අබ්‍යාපජ්ඣං වචීසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති, අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති. සො අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා අබ්‍යාපජ්ඣං වචීසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා අබ්‍යාපජ්ඣං මනොසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපජ්ජති. තමෙනං අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං උපපන්නං සමානං අබ්‍යාපජ්ඣා ඵස්සා ඵුසන්ති. සො අබ්‍යාපජ්ඣෙහි ඵස්සෙහි ඵුට්ඨො සමානො අබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං වෙදියති එකන්තසුඛං, සෙය්‍යථාපි දෙවා සුභකිණ්හා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි කායසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති, සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි වචීසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති, සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි මනොසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරොති. සො සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි කායසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි වචීසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි මනොසඞ්ඛාරං අභිසඞ්ඛරිත්වා සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි ලොකං උපපජ්ජති. තමෙනං සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි ලොකං උපපන්නං සමානං සබ්‍යාපජ්ඣාපි අබ්‍යාපජ්ඣාපි ඵස්සා ඵුසන්ති. සො සබ්‍යාපජ්ඣෙහිපි අබ්‍යාපජ්ඣෙහිපි ඵස්සෙහි ඵුට්ඨො සමානො සබ්‍යාපජ්ඣම්පි අබ්‍යාපජ්ඣම්පි වෙදනං වෙදියති වොකිණ්ණසුඛදුක්ඛං, සෙය්‍යථාපි මනුස්සා, එකච්චෙ ච දෙවා, එකච්චෙ ච විනිපාතිකා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති

3. 1. 3. 4

24. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා පුග්ගලස්ස බහුකාරා. කතමෙ තයො: යං භික්ඛවෙ පුග්ගලං ආගම්ම පුග්ගලො බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සඞ්ඝං සරණං ගතො හොති. අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරො.

පුන චපරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගම්ම පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරො.

3. 1. 3. 3

23. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුග්ගලෙක් දුඃඛ සහිත (කායද්වාරයෙහි උපදනා චෙතනා රාශිය යි කියන ලද) කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. දුඃඛ සහිත (වාග්ද්වාරයෙහි උපදනා චෙතනා රාශිය යි කියන ලද) වාක්සංස්කාරය මුළු කෙරෙයි. දුඃඛ සහිත (මනොද්වාරයෙහි උපදනා චෙතනා රාශිය යි කියන ලද) මනඃසංස්කාරය පිඩු කෙරෙයි. හේ දුඃඛ සහිත කාය-සංස්කාරය රැස් කොට, දුඃඛ සහිත වාක්සංස්කාරය මුළු කොට, දුඃඛ සහිත මනඃසංස්කාරය පිඩු කොට දුඃඛ සහිත ලෝකයට පැමිණෙයි. දුඃඛ සහිත ලෝකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දුඃඛ සහිත ස්පර්ශයෝ පහස්නාහ. හේ දුඃඛ සහිත ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලදුයේ ම තිරිසතුන් සෙයින් ඒකාන්ත-යෙන් දුක් වූ සාබාධවිපාක වෙදනාව විඳුනේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් නිදුක් කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් වාක්සංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. නිදුක් මනඃසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. හේ නිදුක් කායසංස්කාරය රැස් කොට, නිදුක් වාක්-සංස්කාරය රැස් කොට නිදුක් මනඃසංස්කාරය රැස් කොට නිදුක් ලෝකයට පැමිණෙයි. නිදුක් ලොවට පැමිණියා වූ ම ඔහු නිදුක් ස්පර්ශයෝ පහස්නාහ. හේ නිදුක් ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලදුයේ ම සුභකිණ්ණ දෙවියන් සෙයින් නිදුක් ඒකාන්ත සුව ඇති විපාක වෙදනාව විඳුනේ ය.

මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් දුඃඛ සහිත වූ ද, දුඃඛ රහිත වූ ද කායසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද වාක්සංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද මනඃසංස්කාරය රැස් කෙරෙයි. දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද කායසංස්කාරය රැස් කොට දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද වාක්ස සංස්කාරය රැස් කොට, දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද මනඃසංස්කාරය රැස් කොට දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද ලෝකයට පැමිණෙයි. දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද ලෝකයට පැමිණියා වූ ම ඔහු දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද ස්පර්ශයෝ පහස්නාහ. දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද ස්පර්ශයන් විසින් පහස්නා ලදුයේ ම හේ ඇතැම් මිනිසුන් හා ඇතැම් විනිපාතික දෙවියන් සෙයින් දුඃඛ සහිත වූ ද දුඃඛ රහිත වූ ද සුවදුක් මුසු වූ වේදනාව විඳුනේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙති.

3. 1. 3. 4

24. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් පුද්ගලයක්හට බොහෝ වහල් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, යම් පුහුලකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ බුදුන් සරණ ගියා වේ ද, දහම් සරණ ගියා වේ ද, සඟුන් සරණ ගියා වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතැවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

තවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් ඉපැදීමෙහි හේතුය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති කිරීමැ'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, 'මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන ප්‍රතිපදය'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතැවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ වහල් වෙයි.

පුන චපරං භික්ඛවෙ යං පුග්ගලං ආගම්ම පුග්ගලො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති; අයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො ඉමස්ස පුග්ගලස්ස බහුකාරො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා පුග්ගලස්ස බහුකාරා.

ඉමෙහි ච පන භික්ඛවෙ තීහි පුග්ගලෙහි ඉමස්ස පුග්ගලස්ස නත්ථඤ්ඤො පුග්ගලො බහුකාරතරොති වදාමි. ඉමෙසඤ්ච භික්ඛවෙ තිණ්ණං පුග්ගලානං ඉමිනා පුග්ගලෙන න සුප්පතිකාරං වදාමි, යදිදං අභිවාදන පච්චුට්ඨාන අඤ්ජලිකම්ම සාමීචිකම්ම චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන ගිලානපච්චය භෙසජ්ජ-පරික්ඛාරානුප්පදානෙනාති.

3. 1. 3. 5.

25. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අරුකූපමචිත්තො පුග්ගලො, විජ්ජූපමචිත්තො[1] පුග්ගලො, වජිරූපමචිත්තො[2] පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අරුකූපමචිත්තො පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබහුලො, අප්පම්පි වුත්තො සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිත්ථීයති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති. සෙය්‍යථාපි[3] භික්ඛවෙ දුට්ඨාරුකො[4] කට්ඨෙන වා කඨලෙන[5] වා ඝට්ටිතො[6] භිය්‍යොසොමත්තාය අස්සන්දති;[7] එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති උපායාසබහුලො, අප්පම්පි වුත්තො සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, බ්‍යාපජ්ජති, පතිත්ථීයති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අරුකූපමචිත්තො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ විජ්ජූපමචිත්තො පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධ-ගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ චක්ඛුමා පුරිසො රත්තන්ධකාරතිමිසායං විජ්ජන්තරිකාය රූපානි පස්සෙය්‍ය, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති, යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ විජ්ජූපමචිත්තො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ වජිරූපමචිත්තො පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ වජිරස්ස නත්ථි කිඤ්චි අභෙජ්ජං, මණි වා පාසාණො වා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ වජිරූපමචිත්තො පුග්ගලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

---

1. විජ්ජුපමචිත්තො - PTS. 2. වජිරුපමචිත්තො - PTS. 3. සෙය්‍යථාපි නාම - PTS
4 දුට්ඨාරුකො – ස්‍යා. මජ්සං. PTS. 5. කඨලාය වා - සී 1. මජ්සං. ස්‍යා. PTS.
6. ඝට්ටිතො - මජ්සං. ස්‍යා. PTS. 7. අස්සවන්තානි - සීමු. ආසවං දෙති - PTS. මජ්ස, ස්‍යා

තවද මහණෙනි, යම් පුද්ගලයකු වෙත පැමිණ පුද්ගල තෙමේ ආශ්‍රවයන්ගේ ක්‍ෂයහේතුයෙන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද ඉහාත්මයෙහි ම තමා විසින් වෙසෙසින් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා ගෙණ වාසය කරන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගල තෙමේ මේ අතැවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ උපකාරවත් වේ. මහණෙනි, මේ ඇදුරු පුද්ගලයෝ තුන් දෙන මේ අතැවැසි පුද්ගලයාහට බොහෝ උපකාරවත් වෙති.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාට වඩා මේ අතැවැසි පුද්ගලයාට උපකාර ඇති අනෙක් පුද්ගලයෙක් නැතියි කියමි. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාහට මේ (අතැවැසි) පුගුලා විසින් මනා සේ ප්‍රත්‍යුපකාර කිරීම සුකර නො වෙති යි කියමි. හේ කිමෙකින: වැඳීම ය, දක හුනස්නෙන් නැඟී සිටීම ය, ඇඳිලි කිරීම ය, උවසර කිරීම ය, චීවර පිණ්ඩපාත සේනාසන ගිලානපච්චය හා බෙහෙත් පිරිකර දීමය යන මෙයිනි.

3. 1. 3. 5.

25. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: පැරැණි වණයක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුලිය බඳු සිත් ඇති පුද්ගලය, විදුරක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගල යි.

මහණෙනි, පැරැණි වණයක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙලොව්හි කිසි පුගුලෙක් කිපෙන සුලු වෙයි, දැඩි ආයාස බහුල කොට ඇත්තේ වෙයි, මඳකුදු කියනු ලැබුයේ ම ලැගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකෘතිය පියයි, තද ව සිටී, කෝපයත් ද්වේෂයත් නොසතුටත් පහළ කෙරෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඩෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනා ලද පැරැණි වණයක් වෙසෙසින් (ලේ සැරව) වගුරුවා ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් කිපෙන සුලු වෙයි. දැඩි ආයාස බහුල කොට ඇත්තේ වෙයි. මඳකුදු කියනු ලැබුයේ ම ලැගෙයි, කිපෙයි, ප්‍රකෘතිය අත් හරියි, තදව සිටී, කෝපයත් ද්වේෂයත් නොසතුටත් පහළ කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙ පැරැණි වණයක් බඳු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුලිය බඳු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් "මේ දුකා" යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. "මේ දුක් උපදනා හේතු ය" යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. "මේ දුක් නැති කිරීම ය" යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. "මේ දුක් නැති කරණු පිණිස යන පිළිවෙත ය" යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි, යම් පරිදි ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් ගණඳුරු රැයෙහි විදුලිය පවත්නා අතුරෙහි රූ දක්නේ වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් 'මේ දුකා'යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී ... 'මේ දුක් නැති කරණ පිළිවෙතැ' යි තත් වූ පරිද්දෙන් දනී. මහණෙනි, මෙ විදුලිය බඳු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විදුර බඳු සිත් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධිය ද ඵලප්‍රඥාව ද ඉහාතමයෙහි ම තමා විසින් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඇටි ඇටි සඳ සමවැද වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි මිණෙක් වේවයි, පහණෙක් වේවයි, විදුර විසින් නොබිඳලියහෙන දෑයෙක් නැද්ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් ආශ්‍රවක්‍ෂයෙන් ... ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයා වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙ විදුර බඳු සිත් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වන පුද්ගලයෝ තුන් දෙන වෙත්.

3. 1. 3. 6

26. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අත්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජිතබ්බො න පයිරුපාසිතබ්බො. අත්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො. අත්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සක්කත්වා ගරුකත්වා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජිතබ්බො න පයිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො හීනො හොති සීලෙන සමාධිනා පඤ්ඤාය. එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො න සෙවිතබ්බො න භජිතබ්බො න පයිරුපාසිතබ්බො අඤ්ඤත්‍ර අනුද්දයාය[1] අඤ්ඤත්‍ර අනුකම්පාය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සදිසො හොති සීලෙන සමාධිනා පඤ්ඤාය. එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජිතබ්බො, පයිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: සීලසාමඤ්ඤගතානං සතං සීලකථා ච නො භවිස්සති, සා ච නො පවත්තනී[2] භවිස්සති, සා ච නො ඵාසු භවිස්සති. සමාධිසාමඤ්ඤගතානං සතං සමාධිකථා ච නො භවිස්සති, සා ච නො පවත්තනී[2] භවිස්සති. සා ච නො ඵාසු භවිස්සති. පඤ්ඤාසාමඤ්ඤගතානං සතං පඤ්ඤාකථා ච නො භවිස්සති, සා ච නො පවත්තනී[2] භවිස්සති, සා ච නො ඵාසු භවිස්සතීති තස්මා එවරූපො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සක්කත්වා ගරුකත්වා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අධිකො හොති සීලෙන සමාධිනා පඤ්ඤාය, එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සක්කත්වා ගරුකත්වා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: ඉති අපරිපූරං වා සීලක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සීලක්ඛන්ධං තත්‍ථ තත්‍ථ පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමි. අපරිපූරං වා සමාධික්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා සමාධික්ඛන්ධං තත්‍ථ තත්‍ථ පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමි. අපරිපූරං වා පඤ්ඤාක්ඛන්ධං පරිපූරෙස්සාමි, පරිපූරං වා පඤ්ඤාක්ඛන්ධං තත්‍ථ තත්‍ථ පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමීති. තස්මා එවරූපො පුග්ගලො සක්කත්වා ගරුකත්වා සෙවිතබ්බො භජිතබ්බො පයිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

1. නිහීයති පුරිසො නිහීනසෙවී
   න ච හායෙථ කදාචි තුල්‍යසෙවී,
   සෙට්ඨමුපනමං උදෙති ඛිප්පං
   තස්මා අත්තනො උත්තරිං භජෙථාති.

---

1. අනුද්දයා. අනුකම්පා - සයා. මජසං. සී 1. PTS. 2. පවත්තිනී - මජසං.

3. 1. 3. 6

26. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, නො එළඹියයුතු නො ඇලියයුතු පුන-පුනා නො එළඹියයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සේවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඪිපාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත. මහණෙනි, සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඪිපාසනය කටයුතු පුද්ගලයෙක් ඇත.

මහණෙනි, සේවනය නො කටයුතු භජනය නො කටයුතු පයඪිපාසනය නො කටයුතු පුද්ගලයා කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) හීන වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සේවනය නො කටයුතුය. භජනය නො කටයුතුය. පයඪිපාසනය නො කටයුතුය. දයාව හැරයි, අනුකම්පාව හැරයි.

මහණෙනි, සේවනය කටයුතු, භජනය කටයුතු, පයඪිපාසනය කටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) සමාන වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සේවනය කටයුතුය. භජනය කටයුතුය. පයඪිපාසනය කටයුතු ය. ඒ කවර හෙයින යත්: ශීලයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ශීල කථාව ද වෙයි, අපගේ ඒ කථාව ද පවත්නී වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. සමාධියෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ සමාධිකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වෙයි. ප්‍රඥයෙන් සමාන බවට ගියා වූ ම අපගේ ප්‍රඥකථාව ද වෙයි, එය අපගේ පවත්නා කථාව ද වෙයි, ඒ කථාව අපට පහසු ද වේ. එහෙයින් මෙබඳු වූ පුද්ගල සේවනය කටයුත්තේ ය. භජනය කටයුත්තේ ය. පයඪිපාසනය කට යුත්තේ ය.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුත්තේ වේ ද, භජනය කටයුත්තේ වේ ද, පයඪිපාසනය කටයුත්තේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් ශීලයෙන් සමාධියෙන් ප්‍රඥයෙන් (තමහට) වැඩි තරම් වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුත්තේය. භජනය කටයුත්තේ ය. පයඪිපාසනය කටයුත්තේය. ඒ කවර හෙයින යත්: මෙසේ නො පිරිපුන් හෝ සිල්කඳ පුරමි. පිරිපුන් හෝ සිල්කඳ ඒ ඒ තන්හි ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ සමාධිස්කන්ධය පුරමි. පිරිපුන් හෝ සමාධිස්කන්ධය ඒ ඒ තන්හි ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. නො පිරිපුන් හෝ ප්‍රඥස්කන්ධය පුරමි. පිරිපුන් වූ හෝ ප්‍රඥස්කන්ධය ඒ ඒ තන්හි ප්‍රඥයෙන් අනුගන්මි. එහෙයින් මෙබඳු වූ පුද්ගල සත්කාර කොට ගුරුකාර කොට සේවනය කටයුත්තේය. භජනය කටයුත්තේය. පයඪිපාසනය කටයුත්තේය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තිදෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙති.

1. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) හීනයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. තමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුහුලන් සෙවුනා පුරුෂ කිසි කලෙකත් නො පිරිහෙයි. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත නැමෙන්නේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩිතැනැත්තකු භජනය කරන්නේ ය.

3. 1 3. 7

27. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අත්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජිගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො. අත්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජ්ඣුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො. අත්ථි භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජිතබ්බො, පයිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජිගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො දුස්සීලො හොති පාපධම්මො අසුචි සංකස්සරසමාචාරො පටිච්ඡන්නකම්මන්තො අස්සමණො සමණපටිඤ්ඤො අබ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරීපටිඤ්ඤො අන්තොපූති අවස්සුතො කසම්බුජාතො. එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ජිගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: කිඤ්චාපි භික්ඛවෙ එවරූපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, අථ ඛො නං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො පාපසහායො පාපසම්පවඞ්කොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අහි ගූථගතො, කිඤ්චාපි න දංසති, අථ ඛො නං මක්ඛෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ කිඤ්චාපි එවරූපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති, අථ ඛො නං පාපකො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති පාපමිත්තො පුරිසපුග්ගලො පාපසහායො පාපසම්පවඞ්කොති. තස්මා එවරූපො පුග්ගලො ජිගුච්ඡිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජ්ඣුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති -පෙ- සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ දුට්ඨාරුකා[2] කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා ඝට්ටිතා[3] භිය්‍යොසොමත්තාය අස්සන්දති.[4] එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ තින්දුකාලාතං කට්ඨෙන වා කඨලෙන[5] වා ඝට්ටිතං භිය්‍යොසොමත්තාය චිච්චිටායති, චිටිච්චිටායති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- ගූථකූපො කට්ඨෙන වා කඨලෙන[5] වා ඝට්ටිතො භිය්‍යොසොමත්තාය දුග්ගන්ධො හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො කොධනො හොති, උපායාසබහුලො, අප්පම්පි වුත්තො සමානො අභිසජ්ජති, කුප්පති, ව්‍යාපජ්ජති, පතිත්ථියති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති, එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො අජ්ඣුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: අක්කොසෙය්‍යථාපි මං, පරිභාසෙය්‍යථාපි මං, අනත්ථම්පි මං කරෙය්‍යාති, තස්මා එවරූපො පුග්ගලො අජ්ඣුපෙක්ඛිතබ්බො, න සෙවිතබ්බො, න භජිතබ්බො, න පයිරුපාසිතබ්බො.

2. දුට්ඨාරුකො - මජසං. සයා. PTS.
3. ඝට්ටිතො - මජසං. සයා. PTS. 4. ආසවං දෙති - මජසං
5. කඨලාය වා – සීමු. මජසං. සයා. PTS.

3. 1. 3. 7.

27. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි ඇත. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, පිළිකුල් කටයුතු වූ නොසෙවිය යුතු වූ භජනය නොකටයුතු වූ පයඞ්රුපාසනය නොකටයුතු වූ පුහුලෙක් ඇත. මහණෙනි, මැදහත්ව දක්කයුතු, නො සෙවියයුතු භජනය නොකටයුතු පයඞ්රුපාසනය නොකටයුතු පුහුලෙක් ඇත. මහණෙනි, සේවනය කටයුතු භජනය කටයුතු පයඞ්රුපාසනය කටයුතු පුහුලෙක් ඇත.

මහණෙනි, ගැරහිය යුතු නො සෙවියයුතු නො ඇලියයුතු පුනපුනා නො එළඹිය යුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් දුශ්ශීල වූ පාපකස්වභාව ඇති අපවිත්‍ර වූ සැකෙන් සිහි කළයුතු හැසිරීම් ඇති පිළිසත්කමත් ඇති ශ්‍රමණප්‍රතිරූපක වූ, ශ්‍රමණයෙමී, පිළිත කරණ, බ්‍රහමචාරී ප්‍රතිරූපක වූ, බ්‍රහමචාරීමී පිළිත කරණ, ඇතුළත දුගඳ වූ කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූ හටගත් කෙලෙස් කසළ ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල තෙමේ පිළිකුල් කටයුතු නො සෙවියයුතු භජනය නො කටයුතු පයඞ්රුපාසනය නො කටයුතු වේ. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොයතුදු වැලින් "පවිටු මිතුරන් ඇති පවිටුන් සහාය කොට ඇති පවිටුන් කෙරෙහි නැමෙන පුරුෂ පුද්ගලයෙකැ"යි ඔහුගේ ලාමක වූ කීර්ති ශබ්දය (අපකීර්තිය) උස්ව නගියි. මහණෙනි, අසූචියෙන් වැකුනු සර්පයා නොඩහතත් වැලි ඔහු (අසූචියෙන්) යම්සේ තවරා ද, මහණෙනි, එමෙන් ම මෙබඳු පුද්ගලාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොපැමිණිය ද වැලි "මේ පුරුෂපුද්ගල පාපමිත්‍රයන් ඇතියෙක, පාප යහළුවන් ඇතියෙක, පාපයන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ" යි ඔහුගේ අපකීර්ති ශබ්දය උස්ව නැඟෙයි. එහෙයින් මෙ බඳු වූ පුද්ගල පිළිකුල් කටයුතු වෙයි. සේවනය නොකටයුතු වෙයි. භජනය නොකටයුතු වෙයි. පයඞ්රුපාසනය නොකටයුතු වේ.

මහණෙනි, මැදහත් සේ දක්කයුතු සේවනය නොකටයුතු භජනය නොකටයුතු පයඞ්රුපාසනය නොකටයුතු පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසි පුහුලෙක් කිපෙනසුලු වූයේ වේ ද ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඬෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ පැරණි වණෙක් යම් සේ වෙසෙසින් ලේ සැරව වගුරුවා ද, මහණෙනි, එසේ ම ... මහණෙනි, යම් පරිදි දඬුකඬෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ තිඹිරිගිනිපෙණෙහෙල්ල වැඩිපමණින් "චිටි චිටි" යන අනුකරණ පවත්වා ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දඬුකඬෙකින් හෝ කැබිලිත්තෙකින් හෝ ගටනු ලැබූ අශුචිවළ යම්සේ වෙසෙසින් දුගඳ වහනය කෙරේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මේ ලෝකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් දැඩි ආයාසබහුල කොට ඇත්තේ මඳකුත් කියන ලද්දේ එහි ගැටේ ද, කිපේ ද, තදව සිටුනේ වේ ද, කෝපයත් ද්වේෂයත් නොසතුටත් පහළ කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල මැදහත් සේ දක්ක යුත්තේ ය. සේවනය නොකට යුත්තේ ය. භජනය නොකට යුත්තේ ය. පයඞ්රුපාසනය නොකට යුත්තේ ය. කවර හෙයින යත්: වැලි මා හැවියහෙත්තේය, වැලි මට අසභ්‍ය බණනේය, මට අනර්ථ ද කරන්නේය කියායි. එබැවින් මෙබඳු පුද්ගල මැදහත් සේ දක්ක යුත්තේ ය. සේවනය නොකට යුත්තේ ය. භජනය නොකට යුත්තේ ය. පයඞ්රුපාසනය නොකට යුත්තේ ය.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජිතබ්බො, පයිරුපාසිතබ්බො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සීලවා හොති කල්‍යාණධම්මො. එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජිතබ්බො, පයිරුපාසිතබ්බො. තං කිස්ස හෙතු: කිඤ්චාපි භික්ඛවෙ එවරූපස්ස පුග්ගලස්ස න දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. අථ ඛො නං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගච්ඡති: "කල්‍යාණමිත්තො පුරිසපුග්ගලො, කල්‍යාණසහායො, කල්‍යාණසම්පවඞ්කො"ති. තස්මා එවරූපො පුග්ගලො සෙවිතබ්බො, භජිතබ්බො, පයිරුපාසිතබ්බො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

2. නිහීයති පුරිසො නිහීනසෙවී
න ච හායෙථ කදාචි තුල්‍යසෙවී,
සෙට්ඨමුපනමං උදෙති ඛිප්පං
තස්මා අත්තනො උත්තරිං භජෙථාති.

3. 1. 3. 8

28. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: ගූථභාණී පුප්ඵභාණී මධුභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගූථභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සභග්ගතො[1] වා පරිසග්ගතො[2] වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පූගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො සක්ඛිපුට්ඨො "එහම්භො[3] පුරිස යං ජානාසි, තං වදෙහී" ති. සො අජානං වා ආහ, "ජානාමී" ති. ජානං වා ආහ, "න ජානාමී"ති. අපස්සං වා ආහ, "පස්සාමී"ති පස්සං වා ආහ, "න පස්සාමී"ති. ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ගූථභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුප්ඵභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සභග්ගතො වා පරිසග්ගතො[2] වා ඤාතිමජ්ඣගතො වා පූගමජ්ඣගතො වා රාජකුලමජ්ඣගතො වා අභිනීතො සක්ඛිපුට්ඨො "එහම්භො[3] පුරිස, යං ජානාසි තං වදෙහී"ති. සො අජානං වා ආහ, "න ජානාමී"ති, ජානං වා ආහ, "ජානාමී" ති, අපස්සං වා ආහ, "න පස්සාමී" ති, පස්සං වා ආහ, "පස්සාමී"ති: ඉති අත්තහෙතු වා පරහෙතු වා ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා න සම්පජානමුසා භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො පුප්ඵභාණී.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො මධුභාණී: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ඵරුසං වාචං පහාය ඵරුසාය[4] වාචාය පටිවිරතො හොති. යා සා වාචා නෙලා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරී බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා; තථාරූපිං[5], වාචං භාසිතා හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො මධුභාණී. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

1. සභාගගතො වා. - ස්‍යා. කං 2. පරිසගතො වා - සීමු. සී 1 ස්‍යා.
3. එවම්භො පුරිස - PTS 4. ඵරුසා වාචා - සීමු. 5. තථාරූපං - සීමු.

මහණෙනි, කවර පුද්ගලයෙක් සේවනය කටයුතු වේ ද, භජනය කටයුතු වේ ද, පයිරුපාසනය කටයුතු වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් කලණ දහම් ඇත්තේ සිල්වත් වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල සේවනය කටයුත්තේ ය, භජනය කටයුත්තේ ය, පයිරුපාසනය කටයුත්තේ ය. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාගේ දෘෂ්ටානුගතියට නොයනත් වැලි "මේ පුරුෂ පුද්ගල කලණ මිතුරන් ඇතියෙක, කලණ යහළුවන් ඇතියෙක, කලණ මිතුරන් කෙරෙහි නැමුනෙකැ"යි මෙසේ ඔහු ලකුණු කොට කලණ යස ඝෝෂ උස්ව නැඟෙයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල සේවනය කටයුත්තේ ය, භජනය කටයුත්තේ ය, පයිරුපාසනය කටයුත්තේ ය. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමාන වෙත්.

2. තමහට (වඩා ගුණයෙන්) හීනයන් සෙවුනා පුරුෂ පිරිහෙයි. තමන් හා (ගුණයෙන්) සමාන පුගුලන් සෙවුනා පුරුෂ කිසිකලෙකත් නො පිරිහෙන්නේ ය. තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩුනවුන් වෙත නැමෙන්නේ වහා වැඩෙයි. එහෙයින් තමනට වඩා (ගුණයෙන්) වැඩි තැනැත්තකු භජනය කරන්නේ යි.

3. 1. 3 8

28. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ගූථභාණීය, පුෂ්පභාණීය, මධුභාණීය යන මොහුයි.

මහණෙනි, ගූථභාණී පුද්ගල තෙමේ කවරේ ය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් සභාවට ගියේ හෝ ගම්පිරිසට ගියේ හෝ නෑයන් මැදට ගියේ හෝ සේණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ "එම්බා, පුරුෂය, එව, යමක් දනිහි නම් එය කියව"යි පිළිවිසීමට හමියට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට පුළුවුස්නා ලද්දේ නොදන්නේ හෝ 'දන්මි'යි කියයි. දන්නේ හෝ 'නො දන්මි'යි කියයි. නො දක්නේ හෝ 'දක්මි'යි කියයි. දක්නේ හෝ 'නො දක්මි'යි කියයි. මෙසේ තමා හේතු කොට ගෙණ හෝ මෙරමා හේතු කොට ගෙණ හෝ මඳ ආමිෂයක් හේතු කොට ගෙණ හෝ දැන දැන මුසවා බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ ගූථභාණී පුද්ගලයා යී කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පුෂ්පභාණී පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුගුලෙක් සභාවට ගියේ හෝ පිරිසට ගියේ හෝ නෑයන් මැදට ගියේ හෝ සේණි මැදට ගියේ හෝ රජකුලන් මැදට ගියේ හෝ 'එම්බා පුරුෂය, "එව', යමක් දනිහි නම් එය කියව"යි පෙරමුණට කැඳවන ලද්දේ සාක්ෂි කොට පුළුවුස්නා ලද්දේ වේ ද, හෙ නො දන්නේ හෝ "නොදන්මි" යි කියයි. දන්නේ හෝ "දන්මි"යි කියයි. නො දක්නේ හෝ "නො දක්මි"යි කියයි. දක්නේ හෝ "දක්මි"යි කියයි. මෙසේ තමා හේතු කොට හෝ මෙරමා හේතු කොට හෝ මඳ ආමිෂයක් හේතු කොට හෝ දැන දැන මුසවා නො බෙණේ ද, මහණෙනි, මේ පුෂ්පභාණී පුද්ගලයා යී කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධුභාණී පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් පරුස්විසිකම් දුරු කොට කොරෙස් බසින් වැළකුනේ වෙයි. යම් බසක් නිදොස් ද, කණට සුව එළවා ද, පෙම් දනවා ද, ළ ගණී ද, නන්වැසි (සභ්‍ය) ද, බොහෝ දෙනාට කැමති ද, බොහෝ දෙනාට මනාප ද, එබඳු බස් කියන්නේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මධුභාණී පුද්ගලයා යී කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත් යයි.

3. 1. 3. 9

29. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අන්ධො එකචක්ඛු ද්විචක්ඛු. කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අන්ධො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තථාරූපං චක්ඛු න හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා අනධිගතං වා භොගං අධිගච්ඡෙය්‍ය, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකරෙය්‍ය.[1] තථාරූපම්පිස්ස චක්ඛු න හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, හීනප්පණීතෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, කණ්හසුක්කසප්පටිභාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අන්ධො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො එකචක්ඛු: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තථාරූපං චක්ඛු හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා අනධිගතං වා භොගං අධිගච්ඡෙය්‍ය, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකරෙය්‍ය. තථාරූපම්පිස්ස* චක්ඛු න හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, හීනප්පණීතෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, කණ්හසුක්කසප්පටිභාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො එකචක්ඛු.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො ද්විචක්ඛු: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තථාරූපං චක්ඛු හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා අනධිගතං වා භොගං අධිගච්ඡෙය්‍ය, අධිගතං වා භොගං ඵාතිකරෙය්‍ය[1] තථාරූපම්පිස්ස චක්ඛු හොති, යථාරූපෙන චක්ඛුනා කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, හීනප්පණීතෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය, කණ්හසුක්කසප්පටිභාගෙ ධම්මෙ ජානෙය්‍ය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො ද්විචක්ඛු. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

3. න චෙව භොගා තථාරූපා න ච පුඤ්ඤානි කුබ්බති,
උභයත්ථ කලිග්ගාහො අන්ධස්ස හතචක්ඛුනො.

4 අථාපරායං අක්ඛාතො එකචක්ඛු ච පුග්ගලො,
ධම්මාධම්මෙන සඨයො[2] භොගානි පරියෙසති.

5. ථෙය්‍යෙන කූටකම්මෙන මුසාවාදෙන චූභයං,
කුසලො හොති සංඝාතුං[3] කාමභොගී ච මානවො,
ඉතො සො නිරයං ගන්ත්වා එකචක්ඛු විහඤ්ඤති.

6. ද්විචක්ඛු පන අක්ඛාතො සෙට්ඨො පුරිසපුග්ගලො,
ධම්මලද්ධෙහි භොගෙහි උට්ඨානාධිගතං ධනං.

7. දදාති සෙට්ඨසඞ්කප්පො අව්‍යග්ගමානසො[4] නරො,
උපෙති භද්දකං ඨානං යත්ථ ගන්ත්වා න සොචති.

8. අන්ධඤ්ච එකචක්ඛුඤ්ච ආරකා පරිවජ්ජයෙ,
ද්විචක්ඛුං[5] පන සෙවෙථ සෙට්ඨං පුරිසපුග්ගලන්ති.

---

1. ඵාතිං කරෙය්‍ය - මජසං. ස්‍යා. 2. සඨාසඨො, - මජසං. සංසට්ඨො - කත්ථචි.
3. සංහාතුං - ස්‍යා. 4. අබ්‍යග්ගමානසො නරො - මජසං. 5. ද්විචක්ඛුඤ්ච - PTS.

3. 1. 3. 9.

29. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අන්ධ ය, එකැස් ඇත්තේ ය, දෑස් ඇත්තේ ය යි. මහණෙනි, අන්ධ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයකුට යම්බඳු පැණෙසෙකින් නොලත් හෝග හෝ ලබන්නේ නම්, ලැබූ භෝග හෝ වඩා ගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැසෙක් නොවෙයි. යම් බඳු නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, හීනප්‍රණීත දහම් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යොන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කෘෂ්ණ ශුක්ල ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැසෙක් ඔහට නැත. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අන්ධයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, එකැස් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසි පුද්ගලයකුට යම් බඳු ඇසෙකින් ලබා නොගත් භෝග ලබා ගන්නේ නම්, ලබාගත් භෝග හෝ වඩා ගන්නේ නම්, එබඳු නුවණැසෙක් ද වෙයි. යම් බඳු නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, හීනප්‍රණීත ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යොන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ කෘෂ්ණ ශුක්ල ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැස ද ඔහට නො වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල එකැස් පුග්ලායා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෑස් ඇති පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයකුහට යම් බඳු වූ නුවණැසෙකින් නොලැබූ හෝ භෝගයන් ලබාගන්නේ නම් ලබාගත් හෝ භෝගයන් වඩා ගන්නේ නම් එබඳු නුවණැසෙක් වෙයි යම් බඳු වූ නුවණැසෙකින් කුසල් අකුසල් දහම් දැනගන්නේ නම්, සදෙස් නිදෙස් දහම් දැනගන්නේ නම්, හීනප්‍රණීත ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, අන්‍යොන්‍ය ප්‍රතිවිරුද්ධ වූ කෘෂ්ණ ශුක්ල ධර්මයන් දැනගන්නේ නම්, එබඳු වූ නුවණැස ද ඔහට වේ. මහණෙනි, මේ දෑස් ඇති පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්.

3. නට නුවණැස් ඇති අන්ධයාහට එබඳු භොගයෝ නො වෙත්. පින් ද නොකරයි, දෙලොව්හි පරාජයග්‍රහණ වෙයි.

4. වැලිදු ශඨවැ සිටුනා ගේ පින්පව් දෙකින් භෝගයන් සොයා ද, එබඳු වූ මේ අනෙක් එකැස් ඇති පුඟුලෙක් ද වදුරණ ලද්දේය.

5. කාමභෝගී වූ ඒ මිනිස් සොර රැවටිලි හා මුසවාය යන දෙකිනුදු භෝග රැස් කරන්නට දක්‍ෂයෙක් වේ. එකැස් ඇති හෙ මෙයින් නිරයට ගොස් වැනසෙයි.

6-7 දෑස් ඇත්තා වූ ශ්‍රෙෂ්ඨ පුරුෂ පුද්ගලයෙක් ද වදුරණ ලද්දේය. ශ්‍රේෂ්ඨ සංකල්පනා ඇති විචිකිච්ඡාරහිත සිත් ඇති ඒ මනුෂ්‍යයා දැහැමින් ලත් භොගයෙන් යුක්ත වූයේ උත්ථානවීර්‍යයෙන් ලත් ධනය (මෙරමාහට) දෙයි. යම් තැනෙකට ගොස් නොසොස්නේ නම්, එබඳු සොඳුරු තැනට පැමිණෙයි.

8 අන්ධයා ද එකැස් ඇති පුද්ගලයා ද දුරින් දුරු කරන්නේය. ශ්‍රේෂ්ඨ වූ දෑස් ඇති පුරුෂ පුද්ගලයා සේවනය කරන්නේය යි.

3. 1. 3. 10

30. තයො'මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුග්ගලො, උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤො පුග්ගලො, පුථුපඤ්ඤො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛූනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. තස්ස භික්ඛූ ධම්මං දෙසෙන්ති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්ති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තම්හා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුම්භො නික්කුජ්ජො, තත්‍ර උදකං ආසිත්තං විවට්ටති, නො සණ්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛූනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. තස්ස භික්ඛූ ධම්මං දෙසෙන්ති, ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්ති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තම්හා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤො පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛූනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. තස්ස භික්ඛූ ධම්මං දෙසෙන්ති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්ති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිම්පි මනසි කරොති, මජ්ඣම්පි මනසි කරොති, පරියොසානම්පි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තම්හා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසස්ස උච්ඡඞ්ගෙ නානාඛජ්ජකානි ආකිණ්ණානි තිලා තණ්ඩුලා මොදකා බදරා, සො තම්හා ආසනා වුට්ඨහන්තො සතිසම්මොසා පකිරෙය්‍ය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛූනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. තස්ස භික්ඛූ ධම්මං දෙසෙන්ති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්ති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිම්පි මනසි කරොති, මජ්ඣම්පි මනසි කරොති, පරියොසානම්පි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තම්හා ආසනා තස්සා කථාය නෙවාදිං මනසි කරොති, න මජ්ඣං මනසි කරොති, න පරියොසානං මනසි කරොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤො පුග්ගලො.

3. 1 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අවකුජ්ජපඤ්ඤ පුද්ගලය, උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤ පුද්ගලය, පුථුපඤ්ඤ පුද්ගලයි.

මහණෙනි, අවකුජ්ජපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මේ ලෝකයෙහි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්‍ෂූන් වෙත නිතර බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්‍ෂූහු ඕහට මුල කල්‍යාණ කොට මැද කල්‍යාණ කොට අග කල්‍යාණ කොට අර්‍ථසහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට කේවල සම්පූර්‍ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත්, හෙතෙම ඒ අස්නෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මුල මෙනෙහි නො කරයි. මැද මෙනෙහි නො කරයි, අග මෙනෙහි නො කරයි. ඒ අස්නෙන් නැඟී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මුල මෙනෙහි නො කෙරේ, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ, අග මෙනෙහි නො කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි යටිකුරු කළ කළයෙක් වේ ද, වත් කරණ ලද ජලය පෙරළේ ද, නො නවත්නේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්‍ෂූන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්‍ෂූහු ඔහට මුල කල්‍යාණ කොට මැද කල්‍යාණ කොට අග කල්‍යාණ කොට දම් දෙසත් ද, අර්‍ථ සහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්‍ණ කොට දහම් දෙසත්. පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත්. හෙතෙම ඒ අස්නෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මුල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද, ඒ අස්නෙන් නැඟී සිටියේ ම ඒ කථාව පිළිබඳ මුල මෙනෙහි නො කරයි ද, මැද මෙනෙහි නො කරයි ද, අග මෙනෙහි නො කරයි ද; මහණෙනි, මේ අවකුජ්ජපඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්‍ෂූන් වෙත දහම් ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ, භික්‍ෂූහු ඔහට මුල කල්‍යාණ කොට මැද කල්‍යාණ කොට අග කල්‍යාණ කොට අර්‍ථ සහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්‍ණ කොට ධර්‍මය දෙසත් ද, පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්නෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මුලත් මෙනෙහි කෙරේ ද, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ ද, අගත් මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්නෙන් නැඟී සිටියේත් ඒ කථාව පිළිබඳ මුල මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මැද මෙනෙහි නො කෙරේ ද, අග මෙනෙහි නො කෙරේ ද, මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයකුගේ හිඟු තල සහල් අත්වට බෙබර යන නොයෙක් කෑයුතු දෑ ගැවසුනේ වේ ද, හෙතෙම ඒ අස්නෙන් නැඟී සිටුනේ ම සිහිමුළාවෙන් වම්හයි ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්‍ෂූන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්‍ෂූහු ඔහට මුල කල්‍යාණ කොට මැද කල්‍යාණ කොට අග කල්‍යාණ කොට දහම් දෙසත් ද, අර්‍ථ සහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්‍ණ කොට පිරිසිදු කොට බඹසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙතෙම ඒ අස්නෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මුලත් මෙනෙහි කෙරේ ද, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ ද, අගත් මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ අස්නෙන් නැඟී සිටියේ ඒ කථාව පිළිබඳ මුල නො මෙනෙහි කෙරේ ද, මැද නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, අග නොම මෙනෙහි කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤ පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුථුපඤ්ඤො පුග්ගලො: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛූනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. තස්ස භික්ඛූ ධම්මං දෙසෙන්ති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්ති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිම්පි මනසිකරොති, මජ්ඣම්පි මනසි කරොති, පරියොසානම්පි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තම්හා ආසනා තස්සා කථාය ආදිම්පි මනසි කරොති, මජ්ඣම්පි මනසි කරොති, පරියොසානම්පි මනසි කරොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කුම්භො උක්කුජ්ජො, තත්‍ර උදකං ආසිත්තං සණ්ඨාති, නො විවට්ටති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආරාමං ගන්තා හොති අභික්ඛණං භික්ඛූනං සන්තිකෙ ධම්මසවණාය. තස්ස භික්ඛූ ධම්මං දෙසෙන්ති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං, සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙන්ති. සො තස්මිං ආසනෙ නිසින්නො තස්සා කථාය ආදිම්පි මනසි කරොති, මජ්ඣම්පි මනසි කරොති, පරියොසානම්පි මනසි කරොති. වුට්ඨිතොපි තම්හා ආසනා තස්සා කථාය ආදිම්පි මනසි කරොති, මජ්ඣම්පි මනසි කරොති, පරියොසානම්පි මනසි කරොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුථුපඤ්ඤො පුග්ගලො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

9. අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුරිසො දුම්මෙධො අවිචක්ඛණො,
අභික්ඛණම්පි චෙ හොති ගන්තා භික්ඛූන සන්තිකෙ.

10. ආදිං කථාය මජ්ඣඤ්ච පරියොසානකඤ්ච තාදිසො,
උග්ගහෙතුං න සක්කොති පඤ්ඤා හිස්ස න විජ්ජති.

11. උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤො පුරිසො සෙය්‍යො එතෙන වුච්චති,
අභික්ඛණම්පි චෙ හොති ගන්තා භික්ඛූන සන්තිකෙ.

12. ආදිං කථාය මජ්ඣඤ්ච පරියොසානකඤ්ච තාදිසො,
නිසින්නො ආසනෙ තස්මිං උග්ගහෙත්වාන බ්‍යඤ්ජනං,
වුට්ඨිතො[1] නප්පජානාති ගහිතම්පිස්ස[2] මුස්සති.

13. පුථුපඤ්ඤො ච පුරිසො සෙය්‍යො එතෙහි වුච්චති,
අභික්ඛණම්පි චෙ හොති ගන්තා භික්ඛූන සන්තිකෙ.

14. ආදිං කථාය මජ්ඣඤ්ච පරියොසානකඤ්ච තාදිසො,
නිසින්නො ආසනෙ තස්මිං උග්ගහෙත්වාන බ්‍යඤ්ජනං.

15. ධාරෙති සෙට්ඨසඞ්කප්පො අබ්‍යග්ගමනසො නරො,
ධම්මානුධම්මපටිපන්නො දුක්ඛස්සන්තකරො[3] සියාති.

පුග්ගලවග්ගො තතියො.

1. වුට්ඨිතො ච ඛො - මජ්සං. 2. ගහිතං හිස්ස - සျා - කං.
3 දුක්ඛස්සන්තකරො සියා - සීමු.

තස්සුද්දානං:- සවිට්ඨ ගිලානසඞ්ඛාර බහුකාරා වජිරෙන ච
සෙවි ජිගුච්ඡ ගූථභාණී අන්ධො ච අවකුජ්ජතාති.

මහණෙනි, පුථුපඤ්ඤ පුද්ගල කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි කිසි පුද්ගලයෙක් භික්ෂූන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස ආරාමයට නිතර යන්නේ වේ. භික්ෂූහු ඔහුට මුල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අර්ථ සහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට ධර්මය දෙසත්. පිරිසිදු බඹසර ප්‍රකාශ කෙරෙත්. හෙතෙම ඒ අස්නෙහි හුන්නේ ඒ කථාව පිළිබඳ මුලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. ඒ අස්නෙන් නැඟීසිටියේත් ඒ කථායෙහි මුලත් මෙනෙහි කෙරේ, මැදත් මෙනෙහි කෙරේ, අගත් මෙනෙහි කෙරේ. මහණෙනි, යම් පරිදි උඩුකුරු කළ කළයෙක් වේ ද, එහි වත් කරණ ලද දිය පිහිටා ද, පිටත නො ගැලේ ද, මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මෙ ලොව්හි කිසි පුහුලෙක් භික්ෂූන් වෙත බණ ඇසීම පිණිස නිතර ආරාමයට යන්නේ වේ ද, භික්ෂූහු ඔහුට මුල කලණ කොට මැද කලණ කොට අග කලණ කොට අර්ථ සහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සියල්ලෙන් සම්පූර්ණ කොට ධර්මය දෙසත් ද, පිරිසිදු වූ බඹසර ප්‍රකාශ කරත් ද, හෙ ඒ අස්නේ හුන්නේ ඒ කථායෙහි මුලත් මෙනෙහි කරයි ද, මැදත් මෙනෙහි කරයි ද, අගත් මෙනෙහි කරයි ද, ඒ අස්නෙන් නැඟී සිටියේත් ඒ කථායෙහි මුලත් මෙනෙහි කරයි ද, මැදත් මෙනෙහි කරයි ද, අගත් මෙනෙහි කරයි ද, මහණෙනි, මේ පුථුපඤ්ඤ පුද්ගලයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලොව්හි විද්‍යමාන වෙත්.

9. විචක්ෂණ නුවූ ප්‍රඥ නැති, අවකුජ්ජපඤ්ඤ පුරුෂ තෙමේ ඉදින් භික්ෂූන් වෙත නිතර යන සුලු වේ ද-

10. එබඳු පුරුෂ කථායෙහි මුල ද මැද ද අග ද උගන්නට නොහැක්කේ ය. ඔහුට ප්‍රඥව නැත් ද, එහෙයිනි.

11. ‘උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤ’ පුරුෂ තෙමේ <u>මොහුට</u> වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියනු ලැබේ. හෙතෙම ඉදින් නිතර භික්ෂූන් වෙත යන සුලු වේ ද-

12. එබඳු පුද්ගල ඒ ආසනයෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මුල ද මැද ද අග ද ඉගෙණ ව්‍යඤ්ජන ධරා නැඟී සිටියේ ම නො දනී ද, ඔහු විසින් ගන්නා ලද්ද නැසෙයි.

13. ‘පුථුපඤ්ඤ’ පුරුෂ මොවුනට වඩා ශ්‍රේෂ්ඨය යි කියනු ලැබේ. ඉදින් හේ නිතර භික්ෂූන් වෙත යන සුලු වේ ද-

14. එබඳු පුද්ගල ඒ අස්නෙහි හුන්නේ ඒ කථායෙහි මුල ද මැද ද අග ද ඉගෙණ ව්‍යඤ්ජනය දරයි.

15. ශ්‍රේෂ්ඨසංකල්පනා ඇති විචිකිච්ඡා රහිත සිත් ඇති ධර්මානුධර්මයෙහි පිළිපන් මිනිස් ඒ දුක් කෙළවර කරන්නෙක් වන්නේය යි.

තෙවන පුහුල් වග යි.

[4. දෙවදූතවග්ගො.]

3. 1. 4. 1

[සාවත්ථිනිදානං:]

31. සබ්‍රහ්මකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතාපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා හොන්ති. සපුබ්බාචරියකානි භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතාපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා හොන්ති. සාහුනෙය්‍යකානි[1] භික්ඛවෙ තානි කුලානි, යෙසං පුත්තානං මාතාපිතරො අජ්ඣාගාරෙ පූජිතා හොන්ති. බ්‍රහ්මාති භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං එතං අධිවචනං. පුබ්බාචරියාති භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං එතං අධිවචනං. ආහුනෙය්‍යාති භික්ඛවෙ මාතාපිතූනං එතං අධිවචනං. තං කිස්ස හෙතු: බහුකාරා භික්ඛවෙ මාතාපිතරො පුත්තානං. ආපාදකා පොසකා ඉමස්ස ලොකස්ස දස්සෙතාරොති.

16. බ්‍රහ්මාති මාතාපිතරො පුබ්බාචරියාති වුච්චරෙ,
ආහුනෙය්‍යා ච පුත්තානං පජාය අනුකම්පකා.

17. තස්මා හි නෙ නමස්සෙය්‍ය සක්කරෙය්‍යාථ පණ්ඩිතො,
අන්නෙන අථ පානෙන වත්ථෙන සයනෙන ච,
උච්ඡාදනෙන න්හාපනෙන පාදානං ධොවනෙන ච.

18. තාය නං පරිචරියාය මාතාපිතූසු පණ්ඩිතා,
ඉධෙව[2] තං පසංසන්ති පෙච්ච සග්ගෙ ච මොදතීති.

3. 1. 4. 2

32. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සියා නු ඛො භන්තෙ භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බනිමිත්තෙසු අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා නාස්සු, යඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා?ති.

සියා ආනන්ද භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බනිමිත්තෙසු අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] නාස්සු, යඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] න හොන්ති, තඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාති.

යථා කථං පන භන්තෙ සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො, යථා ඉමස්මිඤ්ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] න හොන්ති, බහිද්ධා ච සබ්බනිමිත්තෙසු අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා[3] න හොන්ති, යං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අහිඞ්කාරමමිඞ්කාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යා?ති.

---

1. සාහුණෙය්‍යානි - මජ්ඣං. 2. ඉධෙව නං - මජ්ඣං.
3. අහඞ්කාරමමඞ්කාරමානානුසයා - ස්‍යා. මජ්ඣං.

[4. දෙවදූත වර්ගය]

3. 1. 4. 1

[සැවැත්නිදානයි:]

31. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුන් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දාහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ බ්‍රහ්ම සහිතයහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුන් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දාහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ පූර්වාචාර්‍ය්‍ය සහිත යහ. මහණෙනි, යම් පුත්‍ර කෙනකුන් විසින් මාපියෝ සියගෙහි පුදන ලද්දාහු වෙත් ද, ඒ කුලයෝ ආහුණෙය්‍ය සහිතයහ. මහණෙනි, 'බ්‍රහ්ම' යනු මාපියනට තෙල නමෙකි. මහණෙනි, 'පුබ්බාචරිය' යනු මාපියනට තෙල නමෙකි. මහණෙනි, 'ආහුනෙය්‍ය' යනු මාපියනට තෙල නමෙකි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මාපියෝ පුත්‍රයන් පල්නාහු පුස්නාහු මේ ලෝකය දක්වන්නාහු වෙත් ද, එහෙයින් දරුවනට බොහෝ උපකාර ඇතියහ.

16. මාපියෝ පුත්‍රයනට බ්‍රහ්මයහ යි ද පූර්වාචාර්‍ය්‍යයහ යි ද ආහුනෙය්‍යය-හ යි ද දරුවනට අනුකම්පා කරන්නාහු යයි ද කියනු ලැබෙත්.

17. එහෙයින් නුවණැත්තේ ඔවුන් නමදනේ ය. ආහාරයෙනුදු යලි පානයෙනුදු වස්ත්‍රයෙනුදු යහනිනුදු ඇඟ ඉලීමෙනුදු නෑවීමෙනුදු පා දෙවීමෙනුදු ඔවුන් සගන්නේ ය.

18. මවුපියන් කෙරෙහි ඒ පිරිසැරියෙන් පණ්ඩිතයෝ මෙලොව්හි ද ඔහු පසසත්. හේ පරලොව ගොස් සවර්ගයෙහි ද (විපාකමොදනායෙන්) තුටු වේ යයි.

3. 1. 4. 2.

32. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කළහ: වහන්ස, යම් පරිද්දෙකින් සවිඥනක වූ මේ ශරීරයෙහිත් අහඞ්කාරදෘෂ්ටි හා මමඞ්කාරතෘෂ්ණා හා මානානුසය හා යන මොහු නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසය යන මොහු නො වෙත් නම්, යම් ඵල සමාධියකටත් ඵලප්‍රඥවකටත් සමවැද වසන්නහුට අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, එබඳු ඵලසමාධියකට ද ඵලප්‍රඥවකට ද පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ භික්‍ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත් ද?

ආනන්දයෙනි, යම් පරිද්දෙකින් මේ සවිඥනක ශරීරයෙහි ද, අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ ද සියලු රූපාදි-නිමිත්තයෙහි අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, යම් බඳු වූ ඵල සමාධියකට ඵලප්‍රඥවකට පැමිණ වසන්නහුට අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ ද ඵලසමාධියකට ඵලප්‍රඥවකට පැමිණ වෙසෙන්නේ නම්, ඒ භික්‍ෂුහට එවැනි සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් හෙයෙකින් මේ සවිඥනක ශරීරයෙහි ද අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, බාහිර වූ ද සියලු නිමිත්තයෙහි අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයෝ නො වෙත් ද, යම් බඳු වූ ඵලසමාධියකට ඵලප්‍රඥ-වකට පැමිණ වසන්නහුට අහඞ්කාර, මමඞ්කාර, මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, එබඳු වූ ඵලසමාධියට ඵලප්‍රඥවට පැමිණ වසන්නේ නම්, ඒ භික්‍ෂුහට එබඳු සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් කෙසේ නම් වන්නේ ද?

ඉධානන්ද භික්ඛුනො එවං හොති: එතං සන්තං, එතං පණීතං, යදිදං සබ්බසඞ්ඛාරසමථො සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගො තණ්හක්ඛයො විරාගො නිරොධො නිබ්බානන්ති. එවං ඛො ආනන්ද සියා භික්ඛුනො තථාරූපො සමාධිපටිලාභො, යථා ඉමස්මිං ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අහංකාරමමංකාරමානානුසයා[1] නාස්සු, බහිද්ධා ච සබ්බනිමිත්තෙසු අහංකාරමමංකාරමානානුසයා නාස්සු, යං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය.[2] ඉදං ච පන මෙතං ආනන්ද සන්ධාය භාසිතං පාරායණෙ පුණ්ණකපඤ්හෙ:

19. සඞ්ඛාය ලොකස්මිං පරොවරානි[3]
යස්සිඤ්ජිතං නත්ථි කුහිඤ්චි ලොකෙ,
සන්තො විධූමො අනීඝො නිරාසො
අතාරි සො ජාතිජරන්ති බ්‍රූමී'ති.

3. 1. 4. 3.

33. අථ ඛො ආයස්මා **සාරිපුත්තො** යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං භගවා එතදවොච: සඞ්ඛිත්තෙනපි ඛො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං, විත්ථාරෙනපි ඛො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං, සඞ්ඛිත්තවිත්ථාරෙනපි ඛො අහං සාරිපුත්ත ධම්මං දෙසෙය්‍යං, අඤ්ඤාතාරො[4] ච දුල්ලභාති. එතස්ස භගවා කාලො, එතස්ස සුගත කාලො, යං භගවා සඞ්ඛිත්තෙනපි ධම්මං දෙසෙය්‍ය, විත්ථාරෙනපි ධම්මං දෙසෙය්‍ය, සඞ්ඛිත්තවිත්ථාරෙනපි ධම්මං දෙසෙය්‍ය, භවිස්සන්ති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරොති.

තස්මාතිහ සාරිපුත්ත එවං සික්ඛිතබ්බං: ඉමස්මිං ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න භවිස්සන්ති, බහිද්ධා ච සබ්බනිමිත්තෙසු අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න භවිස්සන්ති, යං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරිස්සාමාති. එවං හි වො සාරිපුත්ත සික්ඛිතබ්බං.

යතො ච ඛො සාරිපුත්ත භික්ඛුනො ඉමස්මිං ච සවිඤ්ඤාණකෙ කායෙ අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න හොන්ති, බහිද්ධා ච සබ්බනිමිත්තෙසු අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න හොන්ති, යං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරතො අහංකාරමමංකාරමානානුසයා න හොන්ති, තං ච චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති සාරිපුත්ත භික්ඛු අච්ඡෙච්ඡි,[5] තණ්හං, වාවත්තයී[6] සංයොජනං, සම්මා මානාභිසමයා අන්තමකාසි දුක්ඛස්ස. ඉදං ච පන මෙතං සාරිපුත්ත සන්ධාය භාසිතං පාරායණෙ උදයපඤ්හෙ.

20. පහානං කාමසඤ්ඤානං දොමනස්සාන චූභයං,
ථිනස්ස ච පනූදනං කුක්කුච්චානං නිවාරණං.

21. උපෙක්ඛාසතිසංසුද්ධං ධම්මතක්කපුරෙජවං,
අඤ්ඤාවිමොක්ඛං පබ්‍රූමි අවිජ්ජායප්පභෙදනං'ති.

---

1. අහඞ්කාරමමඞ්කාරමානානුසයා - මජසං. PTS, 2. විහරෙය්‍යාති - මජසං. PTS.
3. පරොපරානි - මජසං සයා. 4. ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො - සයා.
5. අච්ඡෙජ්ජී - සයා. කං 6. විවත්තයි - මජසං.

ආනන්දයෙනි, මේ ශාසනයෙහි භික්ෂුහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: යම් සියලු සංස්කාරයන්ගේ සංහිඳීමෙක් සියලු උපධීන්ගේ දුරලීමෙක් තෘෂ්ණාක්ෂයයෙක් නො ඇලීමෙක් නිරෝධයෙක් නිවණෙක් වේ ද, තෙල ශාන්තය. තෙල ප්‍රණීතයි. ආනන්දයෙනි, යම්සේ මේ සවිඥානක ශරීරයෙහි අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නාහට අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නො වෙත් ද, ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වාසය කරන්නේ ද, මෙසේ ඒ භික්ෂුහට එබඳු වූ සමාධිප්‍රතිලාභයෙක් වන්නේ ය. ආනන්දයෙනි, මේ කරුණ සඳහා පාරායණයෙහි පූණ්ණක ප්‍රශ්නයෙහිදී මා විසින් තෙල දෙසන ලදී:

19. ලෝකයෙහි ස්වාත්මභාව පරාත්මභාව සඞ්ඛ්‍යාත පරාවරයන් නුවණින් දැන ලොව්හි කිසි අරමුණෙක්හිදු යමකුගේ කම්පායෙක් නැත් ද, විරුද්ධ වූ කෙලෙසයන් සංහිඳ වූ හෙයින් ශාන්ත වූ කායදුශ්චරිතාදි වූ දුම් නැති රාගාදි ඊඝ හා ආශා නැති හෙතෙම ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණ සමූහය තරණය කෙළේය යි කියමි.

3. 1. 4. 3.

33. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක: 'ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම සැකෙවිනුදු දහම් දෙසමි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, මම විතර විසිනුදු දහම් දෙසමි. සංක්‍ෂෙපවිස්තර දෙකිනුදු දහම් දෙසමි. එතෙකුදුවත් ප්‍රතිවෙධ කරණුවෝ දුර්ලභයහ යි. භාග්‍යවතුන්වහන්සේ යම් හෙයෙකින් සැකෙවිනුදු දහම් දෙසන සේක් ද, විතර විසිනුදු දහම් දෙසන සේක් ද, සංක්‍ෂෙපවිස්තර දෙකිනුත් දහම් දෙසන සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මේ එයට කලි. සුගතයන් වහන්ස, මේ එයට කලි. ධර්මය ප්‍රතිවේධ කරණුවෝ වෙති යි.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, එසේ හෙයින් මේ සවිඥානක ශරීරයෙහි අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නොවන්නාහු ද, බාහ්‍ය වූ හැම නිමිත්හිදු අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නො වන්නාහු ද, යම් ඵලසමාධියකටත් ඵලප්‍රඥාවකටත් පැමිණ වාසය කරන්නාහුට අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නො වෙත් නම් ඒ ඵලසමාධියට ද ඒ ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වසන්නම් හ යි මෙසේ හික්මිය යුතුයි. ශාරීපුත්‍රයෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම හික්මිය යුතුයි.

ශාරීපුත්‍රයෙනි, යම් කලෙක පටන්ගෙණ භික්ෂුහට සවිඥානක වූ මේ ශරීරයෙහි අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, බාහිර වූ සියලු නිමිත්තයෙහි දු අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නොවෙත් නම්, යම් ඵලසමාධියකට ද යම් ඵලප්‍රඥාවකට ද පැමිණ වාසය කරන්නහුට අහඞ්කාර මමඞ්කාර මානානුසයයෝ නො වෙත් නම්, ඒ ඵලසමාධියට ද ඵලප්‍රඥාවට ද පැමිණ වෙසේ නම්, ශාරීපුත්‍රයෙනි, මේ භික්ෂු තෘෂ්ණාව සිඳලී ය යි ද, සංයෝජන උපුටා හළේ ය යි ද, මනා පිළිවෙතින් මානය සංහිඳවීමෙන් සසරදුක අවසන් කෙළේය යි ද, කියනු ලැබේ. ශාරීපුත්‍රයෙනි, මෙය සඳහා ම **පාරායණ** වර්ගයෙහි **උදය ප්‍රශ්න**යෙහි මා විසින් තෙල දෙසන ලදී:

20-21. කාමසංඥාවන්ගේ ද දෞර්මනස්සයන්ගේ දැයි මේ ධර්මයන් දෙදෙනාගේ ප්‍රහාණය ද ථිනමිද්ධයාගේ දුරලීම ද කුකුකුච්චයන්ගේ වැළැකීම ද චතුර්ථධ්‍යානයට අයත් ඵලයෙහි උපන් උපේක්ෂායෙන් හා ස්මෘතියෙන් පිරිසිදු වූ සම්‍යක්සංකල්පය පෙරට කොට සිටි අඥාඉන්ද්‍රියයාගේ කෙළවර උපදනා අර්හත්ඵලය අවිද්‍යාව බිඳීමය යි කියමි.

3. 1. 4. 4.

34. තීණි'මානි භික්ඛවෙ නිදානානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තීණි: ලොභො නිදානං කම්මානං සමුදයාය, දොසො නිදානං කම්මානං සමුදයාය, මොහො නිදානං කම්මානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කම්මං ලොභජං ලොභනිදානං ලොභසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බත්තති, තත්ථ තං කම්මං විපච්චති. යත්ථ තං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙ වා,[1] අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ දොසපකතං කම්මං දොසජං දොසනිදානං දොසසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බත්තති, තත්ථ තං කම්මං විපච්චති. යත්ථ තං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙ[1] වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කම්මං මොහජං මොහනිදානං මොහසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බත්තති, තත්ථ තං කම්මං විපච්චති. යත්ථ තං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙ වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බීජානි අඛණ්ඩානි අපූතීනි අවාතාතපහතානි සාරාදනි සුඛසයිතානි සුඛෙත්තෙ සුපරිකම්මකතාය භූමියා නික්ඛිත්තානි, දෙවො ච සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය, එවස්සු තානි භික්ඛවෙ බීජානි වුඩ්ඪිං විරූළ්හිං වෙපුල්ලං ආපජ්ජෙය්‍යුං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං ලොභපකතං කම්මං ලොභජං ලොභනිදානං ලොභසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බත්තති, තත්ථ තං කම්මං විපච්චති. යත්ථ තං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙ වා, අපරෙ වා පරියායෙ.

යං දොසපකතං කම්මං -පෙ- යං මොහපකතං කම්මං මොහජං මොහනිදානං මොහසමුදයං, යත්ථස්ස අත්තභාවො නිබ්බත්තති, තත්ථ තං කම්මං විපච්චති. යත්ථ තං කම්මං විපච්චති, තත්ථ තස්ස කම්මස්ස විපාකං පටිසංවෙදෙති දිට්ඨෙව වා ධම්මෙ, උපපජ්ජෙ වා, අපරෙ වා පරියායෙ. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි නිදානානි කම්මානං සමුදයාය.

---

1. උපපජ්ජ වා - මජසං.

3. 1. 4. 4

34. මහණෙනි, (වෘත්තගාමී) කර්මයන්ගේ රැස් කිරීමට මේ කරුණු තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කර්මයන්ගේ රැස් කිරීමට ලෝභය කරුණෙකි, කර්මයන්ගේ රැස් කිරීමට ද්වේෂය කරුණෙකි, කර්මයන්ගේ රැස් කිරීමට මෝහය කරුණෙකි.

මහණෙනි, ලෝභයෙන් කරණ ලද ලෝභයෙන් උපන් ලෝභය නිදන කොට ඇති ලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කර්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක කර්මවත් ඔහුගේ පස්කඳ පහළ වේ ද, ඒ අත්බැව්හි ඔහුගේ ඒ කර්මය විපාක දෙයි. යම් තැනෙක ඒ කර්මය විපාක දෙන්නේ වේ ද, ඒ කර්මයාගේ විපාකය ඉහාත්මයෙහි හෝ දෙවන අත්බැව්හි හෝ අවකාශ ලත් යම් ම අත්බැවෙක හෝ විඳුනේය.

මහණෙනි, ද්වේෂයෙන් කරණ ලද ද්වේෂයෙන් උපන් ද්වේෂය නිදන කොට ඇති ද්වේෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කර්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ පස්කඳ පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැව්හි ඒ කර්මය විවස්නේ වෙයි. යම් තැනෙක ඒ කර්මය විවස්නේ ද, මේ භවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැව්හි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කර්මවිපාකය විඳුනේ ය.

මහණෙනි, මෝහයෙන් කරණ ලද මෝහයෙන් උපන් මෝහය නිදන කොට ඇති මෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කර්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආත්මභාවය පහළ වේ නම්, ඒ අත්බැව්හි ඒ කර්මය විවස්නේ ය. යම් තැනෙක ඒ කර්මය විවස්නේ වේ ද, ඉහාත්මභාවයෙහි වේවයි, දෙවන භවයෙහි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි එහි ඒ කර්මවිපාකය විඳුනේ ය.

මහණෙනි, යම්සේ නොබුන් කුණු නුවූ අව්සුළඟින් නොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති සුවයෙන් හොත් මනා කෙතෙහි මොනොවට සහට බිම්හි වපුළ බීජකෙනෙක් වෙත් ද, මේඝය ද සම්‍යක් ධාරාව වර්ෂණ කෙරේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇතිකල්හි ඒ බීජයෝ (අකුර නැඟීමෙන්) වෘද්ධියට (මුල්බැස ගැණීමෙන්) විරූඪියට (පැතිරීමෙන්) වෛපුල්‍යයට යන්නාහ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම ලෝභයෙන් කරණ ලද ලෝභයෙන් උපන් ලෝභය නිදන කොට ඇති ලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කර්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආත්මභාවය (පස්කඳ) පහළ වේ ද, ඒ අත්බැව්හි ඒ කර්මය විවස්නේය. යම් තැනෙක ඒ කර්මය විවස්නේ වේ ද, ඉහාත්මභාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැව්හි වේවයි, තදන්‍යභවයෙක වේවයි, එහි ඒ කර්ම විපාකය විඳුනේය.

ද්වේෂයෙන් කරණ ලද යම් කර්මයෙක් වේ ද ... මෝහයෙන් කරණ ලද මෝහයෙන් උපන් මෝහය නිදන කොට ඇති මෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති යම් කර්මයෙක් වේ ද, යම් තැනෙක ඔහුගේ ආත්මභාවය පහළ වේ ද, එහි ඔහුගේ ඒ කර්මය විවස්නේය. යම් තැනෙක ඒ කර්මය විවස්නේ වේ ද, ඉහාත්මභාවයෙහි වේවයි, දෙවන අත්බැව්හි වේවයි, එයින් අන් අත්-බැවෙක්හි වේවයි එහි ඒ කර්මවිපාකය විඳුනේය. මහණෙනි, (වෘත්තගාමී) කර්මයන්ගේ සමුදය පිණිස මේ නිදනයෝ තුන් දෙන වෙති.

තීණී'මානි භික්ඛවෙ නිදානානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තීණි: අලොභො නිදානං කම්මානං සමුදයාය, අදොසො නිදානං කම්මානං සමුදයාය, අමොහො නිදානං කම්මානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොභපකතං කම්මං අලොභජං අලොභනිදානං අලොභ-සමුදයං, ලොභෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පහීණං හොති උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථුකතං අනභාවකතං[1] ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

යං භික්ඛවෙ අදොසපකතං කම්මං අදොසජං අදොසනිදානං අදොස-සමුදයං, දොසෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පහීණං හොති උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථුකතං අනභාවකතං[1] ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කම්මං අමොහජං අමොහනිදානං අමොහ-සමුදයං, මොහෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පහීණං හොති උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථුකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ බීජානි අඛණ්ඩානි අපූතීනි අවාතාතපහතානි සාරාදානි සුඛසයිතානි. තානි පුරිසො අග්ගිනා දහෙය්‍ය, අග්ගිනා දහිත්වා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඕපුනෙය්‍ය[2], නදියා වා සීඝසොතාය පවාහෙය්‍ය, එවස්සු තානි භික්ඛවෙ බීජානි උච්ඡින්නමූලානි තාලාවත්ථුකතානි අනභාවකතානි ආයතිං අනුප්පාදධම්මානි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යං අලොභපකතං කම්මං අලොභජං අලොභනිදානං අලොභසමුදයං, ලොභෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පහීණං හොති උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථුකතං අනභාව-කතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං.

යං අදොසපකතං කම්මං -පෙ- යං අමොහපකතං කම්මං අමොහජං අමොහනිදානං අමොහසමුදයං, මොහෙ විගතෙ එවං තං කම්මං පහීණං හොති උච්ඡින්නමූලං තාලාවත්ථුකතං අනභාවකතං ආයතිං අනුප්පාදධම්මං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි නිදානානි කම්මානං සමුදයායාති.

22 ලොභජං දොසජං චෙව මොහජං චාපවිද්දසු,
යං තෙන පකතං කම්මං අප්පං වා යදි වා බහුං,
ඉධෙව තං වෙදනීයං වත්ථු අඤ්ඤං න විජ්ජති.

23 තස්මා ලොභං ච දොසං ච මොහජං චාපි විද්දසු,
විජ්ජං උප්පාදයං භික්ඛු සබ්බා දුග්ගතියො ජහෙ'ති.

1. අනභාවං කතං - මජසං. සහ
2. ඔපුනෙය්‍ය - මජසං

මහණෙනි, වෘත්තගාමී කර්‍මයන්ගේ සමුදය පිණිස මේ නිදානයෝ තුන් දෙනෙකි: කවර තුන් දෙනෙක යත්: වෘත්තගාමී කර්‍මයන්ගේ සමුදය පිණිස අලෝභය නිදාන වේ. වෘ‍ත්තගාමී කර්‍මයන්ගේ සමුදය පිණිස අද්වේෂය නිදානය වේ. වෘ‍ත්තගාමී කර්‍මයන්ගේ සමුදය පිණිස අමෝහය නිදානය වේ.

මහණෙනි, අලෝභයෙන් කරණ ලද අලෝභයෙන් උපන් අලෝභය නිදාන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති යම් කර්‍මයෙක් වේ ද, ලෝභය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කර්‍මය ප්‍රහත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. මුදුන සිඳලූ (තාලවස්තුවක් මෙන්) කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නූපදනා සැහැවි ඇති වේ.

මහණෙනි, අද්වේෂයෙන් කරණ ලද අද්වේෂයෙන් උපන් අද්වේෂය නිදාන කොට ඇති අද්වේෂය සමුදය කොට ඇති යම් කර්‍මයෙක් වේ ද, ද්වේෂය පහවූ කල්හි මෙසේ ඒ කර්‍මය ප්‍රහත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුදුන සිඳුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මතු නූපදනා සැහැවි ඇති වේ.

මහණෙනි, අමෝහයෙන් කරණ ලද අමෝහයෙන් උපන් අමෝහ නිදාන කොට ඇති අමෝහ සමුදය කොට ඇති යම් කර්‍මයෙක් වේ ද, මෝහය පහ වූ කල්හි මෙසේ ඒ කර්‍මය ප්‍රහත වේ. උපුටා හළ මුල් ඇති වේ. (මුදුන සිඳුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නූපදනා සැහැවි ඇති වේ.

මහණෙනි, යම් පරිදි නො බුන් කුණු නුවූ අව්සුළඟින් නොපහළ ඇදගත් සාරය ඇති, මොනොවට හොත් බිජුවට ඇත් ද, ඒ බිජුවට පුරුෂයෙක් ගින්නෙන් දවන්නේ ද, ගින්නෙන් දවා හළු කරන්නේ ද, හළු කොට මහසුළඟෙහි හෝ පොළාහරණේ ද, සැඩ දියපහර ඇති නදියෙක්හි හෝ උල්පවා හරණේ ද, මහණෙනි, එසේ ඇති කල්හි ඒ බිජුවට සිඳලූ මුල් ඇති වේ. (මුදුන සිඳුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. මතු නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. මත්තෙහි නූපදනා සැහැවි ඇති වේ. මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම අලෝභයෙන් කරණ ලද අලෝභයෙන් උපන් අලෝභය නිදාන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති යම් කර්‍මයෙක් වේ ද, ලෝභය පහවූ කල්හි මෙසේ ඒ කර්‍මය ප්‍රහත වේ. සිඳලූ මුල් ඇති වේ. (මුදුන සිඳුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නූපදනා සැහැවි ඇති වේ.

අද්වේෂයෙන් කරණ ලද යම් කර්‍මයෙක් වේ ද ... අමෝහයෙන් කරණ ලද අමෝහයෙන් උපන් අමෝහය නිදාන කොට ඇති අමෝහය සමුදය කොට ඇති යම් කර්‍මයෙක් වේ ද, මෝහය පහවූ කල්හි ඒ කර්‍මය ප්‍රහත වේ. සිඳලූ මුල් ඇති වේ. (මුදුන සිඳලූ) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේ වේ. නැවත නූපදනා සැහැවි ඇති වේ. මහණෙනි, මොහු වෘ‍ත්තගාමී කර්‍මයන්ගේ සමුදය පිණිස වූ තුන් නිදානයෝයි.

22. අඥ බාල තෙම ලෝභයෙන් උපන් හෝ ද්වේෂයෙන් උපන් හෝ ස්වල්ප වූ හෝ බොහෝ වූ යම් කර්‍මයක් කරයි ද, ඔහු විසින් කරණ ලද ඒ කර්‍මය මේ අත්බැව්හි ම විඳිය යුතු වේ. (එහි විපාක දීමට) අන් තැනෙක් නැත.

23. එහෙයින් පණ්ඩිත භික්‍ෂු තෙම අර්හත්වමාර්ගඥානවිද්‍යාව උපදවන්නේ ලෝභයෙන් උපන් හෝ ද්වේෂයෙන් උපන් හෝ මෝහයෙන් උපන් කර්‍ම ද සියලු දුගතීන් ද දුර ලන්නේ යයි.

3. 1. 4. 5.

35. එකං සමයං භගවා **ආළවියං** විහරති ගොමග්ගෙ සිංසපාවනෙ පණ්ණසන්ථරෙ. අථ ඛො **හත්ථකො** ආළවකො ජඞ්ඝාවිහාරං අනුචඞ්කමමානො අනුවිචරමානො අද්දස භගවන්තං ගොමග්ගෙ සිංසපාවනෙ පණ්ණසන්ථරෙ නිසින්නං. දිස්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො හත්ථකො ආළවකො භගවන්තං එතදවොච: කච්චි භන්තෙ භගවා සුඛමසයිත්ථාති? එවං කුමාර සුඛමසයිත්ථං, යෙ ච පන ලොකෙ සුඛං සෙන්ති, අහං තෙසං අඤ්ඤතරොති.

සීතා භන්තෙ හෙමන්තිකා රත්ති, අන්තරට්ඨකො හිමපාතසමයො, ඛරා ගොකණ්ටකහතා භූමි, තනුකො පණ්ණසන්ථරො, විරලානි රුක්ඛස්ස පත්තානි, සීතානි කාසායානි වත්ථානි, සීතො ච වෙරම්භවාතො[1] වායති. අථ ච පන භගවා එවමාහ: එවං කුමාර සුඛමසයිත්ථං; යෙ ච පන ලොකෙ සුඛං සෙන්ති, අහං තෙසං අඤ්ඤතරොති.

තෙන හි කුමාර තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි; යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිම්මඤ්ඤසි කුමාර? ඉධස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා කූටාගාරං උල්ලිත්තාවලිත්තං නිවාතං ඵුසිතග්ගළං පිහිතවාතපානං; තත්‍රස්ස පල්ලඞ්කො ගොණකත්ථතො පටිකත්ථතො පටලිකත්ථතො කාදලිමිගපවර පච්චත්ථරණො[2] සඋත්තරච්ඡදො උභතොලොහිතකූපධානො; තෙලප්පදීපො චෙත්ථ ඣායෙය්‍ය; චතස්සො ච පජාපතියො මනාපමනාපෙන පච්චුපට්ඨිතාස්සු; තං කිම්මඤ්ඤසි කුමාර සුඛං වා සො සයෙය්‍ය, නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතීති?

සුඛං සො භන්තෙ සයෙය්‍ය; යෙ ච පන ලොකෙ සුඛං සෙන්ති, සො තෙසං අඤ්ඤතරොති.

තං කිම්මඤ්ඤසි කුමාර? අපි නු තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා උප්පජ්ජෙය්‍යුං රාගජා පරිළාහා කායිකා වා චෙතසිකා වා, යෙහි සො රාගජෙහි පරිළාහෙහි පරිඩය්හමානො දුක්ඛං සයෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ. යෙහි ඛො සො කුමාර, ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා රාගජෙහි පරිළාහෙහි පරිඩය්හමානො දුක්ඛං සයෙය්‍ය, සො රාගො තථාගතස්ස පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. තස්මාහං සුඛමසයිත්ථං. තං කිම්මඤ්ඤසි කුමාර? අපි නු තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා උප්පජ්ජෙය්‍යුං දොසජා පරිළාහා -පෙ- උප්පජ්ජෙය්‍යුං මොහජා පරිළාහා කායිකා වා චෙතසිකා වා යෙහි සො මොහජෙහි පරිළාහෙහි පරිඩය්හමානො දුක්ඛං සයෙය්‍යාති? එවං භන්තෙ. යෙහි ඛො සො කුමාර, ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා මොහජෙහි පරිළාහෙහි පරිඩය්හමානො දුක්ඛං සයෙය්‍ය, සො මොහො තථාගතස්ස පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. තස්මාහං සුඛමසයිත්ථන්ති.

1. වෙරම්භා වාතො වායති - මජසං
2 කාදලිමිගපවර පච්චත්ථරණා - මජසං, සහා PTS.

3. 1. 4. 5

35. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලව්රට ගොන්මග ඇව්ටර වෙනෙහි කොළ ඇතිරියෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි හත්ථක ආළවක නම් රජපුත් ජඞ්ඝාවිහාරය කොට සක්මන් කරනුයේ ඇවිදිනුයේ ගොන්මග ඇව්ටර වෙනෙහි කොළ ඇතිරියෙහි වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුයේය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළැඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත් පස් ව හින. එකත්පස්ව හුන් හත්ථක ආළවක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: කිමෙක් ද, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවසේ හොත්සේක් ද?. කුමාරය, එසේය. සුවසේ හොත්මි. ලොව්හි යම් කෙනෙක් සුවසේ හොවිත් නම්, මම ඔවුන් අතුරෙන් අන්‍යතරයෙක්මි.

වහන්ස, හේමන්තයට අයත් රැය ශීතය, (=නවම් මැදින් දෙමස අගමුල අට දවස) හිම වැටෙන කාලය වේ. බිම රළුය, ගොකුරකටුයෙන් බිඳින. පත් ඇතිරිය තුනීය. ගසේ කොළ ද විරල ය. කසාවත් සිහිලැ. සිහිල් වෙරම්බ වාතය ද හමයි. එහෙකුදු වුව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාරණ සේක: 'කුමාරය, එසේය. සුවසේ හොත්මි. ලොව්හි යම් කෙනෙක් සුවසේ හොවිත් නම්, මම ඔවුනතුරෙන් අන්‍යතරයෙක්මි යි.'

කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවුස්මි. යම්සේ තට රුස්නේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව. කුමාරය, එය කිමැයි හඟනෙහි ද? මෙ ලොව්හි ගැහැවියකුහට හෝ ගැහැවි පුතකුට හෝ ඇතුළත පිටත අලෙව් දුන් වාතයෙන් තොර වූ වැද්දූ අගුල් ඇති යෙදූ වා කවුළු ඇති කුළුගෙයෙක් වන්නේ නම්, එහි කළුකොඳු පලස් අතුළ, සුදු එළුලොම්මුවා ඇතිරි අතුළ, සනපුප් එළුලොම් ඇතිරි අතුළ, කෙහෙල්මුවසමින් කළ උතුම් පසතුරුණු ඇති, උඩුවියන් සහිත හිස්දෙර හා පාමුල දෙපස රත් කන්වකින් ඇති පලඟෙක් ඇත් නම්, තෙල් පහනෙක් ද එහි දැල්වේ නම්, පාදපරිචාරිකාවෝ සිවුදෙනකුත් මනාප මනාප උපස්ථානයෙන් එළඹ සිටියාහු නම්, කුමාරය, එය කිමැයි සිතයි ද? හෙතෙම සුවසේ හෝනේ හෝ වේ ද? නොහොත් නො වේ ද? මෙහිලා තට කෙබඳු සිතෙක් හෝ වේ දැ" යි?

'වහන්ස, හෙතෙම සැපසේ හෝනේය. ලොව්හි යම් කෙනෙකුත් සුවසේ හොවිත් නම්, හෙතෙම ඔවුනතුරෙන් අන්‍යතරයෙකැ' යි කීය. කුමාරය, එසේ නම් මෙහිලා තා ම පුළුවුස්මි. යම්සේ තට රුස්නේ නම්, එසේ ප්‍රකාශ කරව.

'කුමාරය, 'එය කිමැ' යි සිතයි ද? රාගයෙන් උපන් යම්බඳු පරිදාහයෙන් දැවෙන හෙතෙම දුකසේ හෝනේ නම්, එබඳු කාය පිළිබඳ වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ රාගයෙන් උපන් පරිදාහයෝ ඒ ගෘහපතියාට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාට හෝ උපදනාහු ද? 'වහන්ස, එසේය'. 'කුමාරය, ඒ ගෘහපති තෙමේ හෝ ගෘහපති පුත්‍රයා හෝ රාගයෙන් උපන් යම් දැවිල්ලෙකින් හාත්පසින් දැවෙන්නේ දුකසේ හෝනේ නම්, ඒ රාගය තථාගතයන් වහන්සේට ප්‍රහතය, උපුටා හළ මුල් ඇත්තේය, (මුදුන සිඳුනා ලද) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේය. නැවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේය. නැවත නූපදනා සැහැවි ඇත්තේය එහෙයින් මම සුවසේ හොත්මි.' 'කුමාරය, එය කිමැයි සිතයි ද? ඒ ගෘහපතියාහට හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාහට හෝ ද්වේෂයෙන් උපන් දැවිලිහි ඉදින් උපදනාහු ද? -පෙ- හෙතෙම යම්බඳු මෝහයෙන් උපන් දැවිල්ලෙන් දැවෙන්නේ දුකසේ හොවී නම්, එබඳු වූ කායික හෝ චෛතසික හෝ මොහයෙන් උපන් දැවිලිහි උපදින්නාහු ද? 'වහන්ස, එසේය.' 'කුමාරය, ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මෝහයෙන් උපන් යම්බඳු දැවිල්ලෙ-කින් දැවෙන්නේ දුකසේ හෝනේ නම්, ඒ මෝහය තථාගතයනට ප්‍රහතය. උපුටා හළ මුල් ඇත්තේය. (මුදුන සිඳලූ) තාලවස්තුවක් මෙන් කරණ ලද්දේය නැවත නොවැඩීම කරණ ලද්දේය. මතු නූපදනා සැහැවි ඇත්තේය. එහෙයින් මම සුවසේ හොත්මි' යි.

24 සබ්බදා වෙ සුඛං සෙති බ්‍රාහ්මණො පරිනිබ්බුතො,
යො න ලිම්පති[1] කාමෙසු සීතිභූතො නිරූපධි.

25 සබ්බා ආසත්තියො ඡෙත්වා විනෙය්‍ය හදයෙ දරං,
උපසන්තො සුඛං සෙති සන්තිං පප්පුය්‍ය චෙතසො'ති.

3. 1. 4. 6.

[සාවත්ථිනිදානං:]

36. **තීණි'මානි භික්ඛවෙ දෙවදූතානි.** කතමානි තීණි: ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. සො කායෙන දුච්චරිතං චරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං චරිත්වා මනසා දුච්චරිතං චරිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා නානාබාහාසු ගහෙත්වා යමස්ස රඤ්ඤො දස්සෙන්ති: 'අයං දෙව පුරිසො අමත්තෙය්‍යො අපෙත්තෙය්‍යො අසාමඤ්ඤො අබ්‍රහ්මඤ්ඤො, න කුලෙජෙට්ඨාපචායී, ඉමස්ස දෙවො දණ්ඩං පණෙතූ'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා පඨමං දෙවදූතං සමනුයුඤ්ජති, සමනුගාහති, සමනුභාසති: 'අම්භො පුරිස, න ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු පඨමං දෙවදූතං පාතුභූත'න්ති. සො එවමාහ: 'නාද්දසං භන්තෙ'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, න ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු ඉත්ථිං වා පුරිසං වා ආසීතිකං වා නාවුතිකං වා වස්සසතිකං වා ජාතියා, ජිණ්ණං ගොපානසිවඞ්කං භොග්ගං දණ්ඩපරායණං පවෙධමානං ගච්ඡන්තං ආතුරං ගතයොබ්බනං ඛණ්ඩදන්තං පලිතකෙසං විලූනං ඛලිතංසිරෙ[2] වලිතං තිලකාහතගත්ත'න්ති. සො එවමාහ: 'අද්දසං භන්තෙ'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, තස්ස තෙ විඤ්ඤුස්ස සතො මහල්ලකස්ස න එතදහොසි: 'අහම්පි බොම්හි ජරාධම්මො ජරං අනතීතො, හන්දාහං කල්‍යාණං කරෙමි කායෙන වාචාය මනසා'ති?. 'සො එවමාහ: 'නාසක්ඛිස්සං භන්තෙ, පමාදස්සං භන්තෙ'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, පමාදවතාය න කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මනසා. තග්ඝ ත්වං අම්භො පුරිස, තථා කරිස්සන්ති යථා තං පමත්තං. තං බො පනෙතං පාපං කම්මං නෙව මාතරා කතං, න පිතරා කතං, න භාතරා කතං, න භගිනියා කතං, න මිත්තාමච්චෙහි කතං, න ඤාතිසාලොහිතෙහි කතං, න දෙවතාහි කතං, න සමණබ්‍රාහ්මණෙහි කතං. අථ බො තයා වෙතං පාපං කම්මං කතං, ත්වඤ්ඤෙවෙතස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

1. ලිප්පති - PTS 2. බලලිත සිරං - මජසං.

24. (කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන්) පිරිනිවීගිය (කෙලෙස්තැවීම් නැති බැවින්) සිහිල් වූ කෙලෙශෝපධීන්ගේ අභාවයෙන් උපධි රහිත වූ යමෙක් වස්තුකාම කෙලෙශකාමයන්හි නො ඇලේ ද, ඒ ක්ෂීණාස්‍රව බ්‍රාහ්මණ තෙම හැමකල්හි සැපසේ හොවිසි.

25. සියලු තෘෂ්ණාවන් සිඳ සිත්හි කෙලෙශදරථ සංහිඳුවා චිත්තශාන්තියට පැමිණ සංහුන් වූයේ සුවසේ හෝනේය යි.

3. 1. 4. 6

[සැවැත්නිදානයි:]

36. මහණෙනි, මේ දෙවදූතයෝ තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි එකෙක් කයින් දුසිරිත් කරනේය. වචනයෙන් දුසිරිත් කරනේය. සිතින් දුසිරිත් කරනේය. හෙතෙම කයින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මත්තෙහි අපාය නම් වූ දුගති නම් වූ විනිපාත නම් වූ නරකයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, යමපල්හු ඔහු වෙත වෙත අත්හි ලා ගෙණ යමරජුට දක්වත්. 'දේවයන් වහන්ස, මේ පුරුෂ මවට අහිතයෙක, පියාට අහිතයෙක, මහණුනට අහිත-යෙක, බමුණනට අහිතයෙක, කුලදෙටුවන් නොපුදන්නෙක. දේවයන් වහන්සේ මුහුට දඬුවම් එළවත්වා'යි.

මහණෙනි, යමරජ ඔහුගෙන් පළමු දේවදූතයා අනුයොග වනට නහා විචාරයි. ලබධියෙහි පිහිටුවයි, කරුණු විචාරයි: 'එම්බා පුරුෂය, මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ පළමු දෙවදූතයා නෝ නොදිටිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි. 'වහන්ස, නො දිටිමි.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, නෝ මිනිසුන් අතුරෙහි උපතින් අසූවස් ගියා වූ හෝ අනූවස් ගියා වූ හෝ සියවස් ගියා වූ හෝ දිරූ ගොනැස්සක් මෙන් නැමුනා වූ වක් වූ සැරයටිය පිහිට කොට ඇති ව වෙවුලමින් යන්නා වූ ජරායෙන් ආතුර වූ ගිය යොවුන් විය ඇති, කඩදත් ඇති, පැසුනු කෙස් ඇති, මුඩු හිස් ඇති, මච්චටත්තල ඇති, හටගත් රැලි ඇති තලකැලලින් යුත් සිරුරු ඇති, ස්ත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු, නොදිටිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිටිමි.'

මහණෙනි, යමරජ ඔහුට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තාහට මෙබඳු සිතෙක් නො වී ද? 'මම ද ජරාව නො ඉක්ම වූයෙමි ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි වෙමි. ඉදින් මම කයින් වචසින් මනසින් කලණ දහම් පුරුදු කෙරෙම් නම් මැනවැ' යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො හැකි වීමි. වහන්ස, පමා වීමි'යි.

ඔහට යමරජ මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවත් බැවින් කයින් වචසින් මනසින් කුසල් නො කෙළෙහි, එම්බා පුරුෂය, එහෙයින් ඒ පමාවූවහුට යම්සේ ද එසේ තට කරන්නාහ. ඒ මේ පාපකර්මය වනාහි මව විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. පියා විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. බෑයා විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. බිහිනිය විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. සගයහළුවන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද්දේ ය. නෑ සහලේ නෑයන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද්දේ ය. දෙවියන් විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. මහණ බමුණන් විසින් නො ම කරණ ලද්දේ ය. වැලිදු තා විසින් ම මේ පාපකර්මය කරණ ලදී. නෝ ම මේ කර්මයාගේ විපාක විදුව'යි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා පඨමං දෙවදූතං සමනුයුඤ්ජිත්වා සමනුගාහිත්වා සමනුභාසිත්වා දුතියං දෙවදූතං සමනුයුඤ්ජති, සමනුගාහති, සමනුභාසති: 'අම්භො පුරිස, න ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු දුතියං දෙවදූතං පාතුභූතන්ති?' සො එවමාහ: 'නාද්දසං භන්තෙ'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, න ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු ඉත්ථිං වා පුරිසං වා ආබාධිකං දුක්ඛිතං බාළ්හගිලානං සකෙ මුත්තකරීසෙ පළිපන්නං සෙමානං අඤ්ඤෙහි වුට්ඨාපියමානං අඤ්ඤෙහි සංවෙසියමානන්ති?' සො එවමාහ: 'අද්දසං භන්තෙ'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: අම්භො පුරිස, තස්ස තෙ විඤ්ඤුස්ස සතො මහල්ලකස්ස න එතදහොසි: අහම්පි ඛොම්හි ව්‍යාධිධම්මො ව්‍යාධිං අනතීතො, හන්දාහං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මනසාති. සො එවමාහ: නාසක්ඛිස්සං භන්තෙ, පමාදස්සං භන්තෙති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, පමාදවතාය න කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මනසා. තග්ඝ ත්වං අම්භො පුරිස, තථා කරිස්සන්ති යථා තං පමත්තං; තං ඛො පනෙතං පාපං[2] කම්මං නෙව මාතරා කතං, න පිතරා කතං, න භාතරා කතං, න භගිනියා කතං, න මිත්තාමච්චෙහි කතං, න ඤාතිසාලොහිතෙහි කතං,න දෙවතාහි කතං, න සමණබ්‍රාහ්මණෙහි කතං. අථ ඛො තයා වෙතං පාපං[2] කම්මං කතං, ත්වඤ්ඤෙව තස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා දුතියං දෙවදූතං සමනුයුඤ්ජිත්වා සමනුගාහිත්වා සමනුභාසිත්වා තතියං දෙවදූතං සමනුයුඤ්ජති, සමනුගාහති, සමනුභාසති: 'අම්භො පුරිස, න ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු තතියං දෙවදූතං පාතුභූතන්ති?' සො එවමාහ: 'නාද්දසං භන්තෙ'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස' න ත්වං අද්දස මනුස්සෙසු ඉත්ථිං වා පුරිසං වා එකාහමතං වා ද්වීහමතං වා තීහමතං වා උද්ධුමාතකං විනීලකං විපුබ්බකජාතන්ති?. සො එවමාහ: 'අද්දසං භන්තෙ'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, තස්ස තෙ විඤ්ඤුස්ස සතො මහල්ලකස්ස න එතදහොසි: 'අහම්පි ඛොම්හි මරණධම්මො, මරණං අනතීතො, හන්දාහං කල්‍යාණං කරොමි කායෙන වාචාය මනසා'ති. සො එවමාහ: 'නාසක්ඛිස්සං භන්තෙ, පමාදස්සං භන්තෙ'ති. තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා එවමාහ: 'අම්භො පුරිස, පමාදවතාය න කල්‍යාණමකාසි කායෙන වාචාය මනසා. තග්ඝ ත්වං අම්භො පුරිස, තථා කරිස්සන්ති යථා තං පමත්තං. තං ඛො පනෙතං පාපං[2] කම්මං නෙව මාතරා කතං න පිතරා කතං න භාතරා කතං න භගිනියා කතං න මිත්තාමච්චෙහි කතං න ඤාතිසාලොහිතෙහි කතං න දෙවතාහි කතං න සමණබ්‍රාහ්මණෙහි කතං. අථ ඛො තයා වෙතං පාපං[2]කම්මං කතං, ත්වඤ්ඤෙව තස්ස විපාකං පටිසංවෙදිස්සසී'ති.

---

1 නාහං සක්ඛිස්සං - PTS. 2. පාපකම්මං - PTS. මජසං.

මහණෙනි, යමරජ ප්‍රථම දෙවදූතයා අනුයෝගවතට නංවා ලබ්ධියෙහි පිහිටුවා කරුණු ගන්වා, කරුණු විචාරා, දෙවන දෙවදූතයා අනුයොගවතට නංවා විචාරයි, කරුණු ගන්වයි, කරුණු විචාරයි: 'එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි පහළ වූ දෙවන දේවදූතයා නො දිටිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො දිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කි යයි: 'එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතුරෙහි රෝගාතුර වූ දුකට පත් වූ දැඩි ගිලන් වූ සිය මලමූයෙහි ගැලී හෝනා මෙරමා විසින් නගාසිටුවනු ලබන්නා වූ මෙරමා විසින් හොවනු ලබන්නා වූ ස්ත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නො දිටිහි ද?' හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, දිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම ඒ තට මේ සිත නො වී ද?' 'මම ද ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙම්, ව්‍යාධිය නො ඉක්මවූයෙම් වෙමි. එබැවින් මම කයින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් කෙරෙම්'යි. හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නො හැකිවීමි, වහන්ස, පමාවීමි'යි.

මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවත්වන බැවින් කයින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් නො කෙළෙහි ය. එම්බා පුරුෂය, ඒ පමාවූවකුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාහ මේ පව්කම වනාහි මව විසිනුදු නො ම කරණ ලද. පියා විසිනුදු නො ම කරණ ලද. බෑයා විසිනුදු නො ම කරණ ලද. බූන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. යහළුවන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. නෑ සහලේනෑයන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. දෙවියන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. මහණ බමුණන් විසිනුදු නො ම කරණ ලද. වැලිදු තා විසින් ම මේ පාපකර්මය කරණ ලදී. මේ පාපකර්මයාගේ විපාක තෝ ම විඳුනෙහිය'යි.

මහණෙනි, යමරජ දෙවන දේවදූතයා අනුයෝගවතට නංවා කරුණු ගන්වා කරුණු විචාරා තෙවන දේවදූතයා අනුයෝගවතට නංවා විචාරයි, කරුණු ගන්වයි, කරුණු කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතරෙහි පහළ වූ තෙවන දේවදූතයා නොදිටිහිදැ' යි. හේ මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොදිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, තෝ මිනිසුන් අතරෙහි මළගිය එක් දවසක් ඇත්තා වූ හෝ මළගිය දෙදවසක් ඇත්තා වූ හෝ මළගිය තෙදිනක් ඇත්තා වූ හෝ ඉදිමුනු වෙසෙසින් නිල්වන් වූ පූයා වැහෙන ස්ත්‍රියක හෝ පුරුෂයකු නොදිටිහිදැ'යි. හේ මෙසේ කියයි. 'වහන්ස, දිටිමි'යි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි. 'එම්බා පුරුෂය, මහලු වූ නුවණැත්තා වූ ම තට මේ සිත නො වී ද?' 'මම ද මරණය නො ඉක්මවූයෙම්, මරණය සවභාව කොට ඇත්තෙම් වෙමි. එබැවින් මම කයින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් කෙරෙම්'යි. හෙතෙම මෙසේ කියයි: 'වහන්ස, නොහැකිවීමි. වහන්ස, පමාවීමි. මහණෙනි, යමරජ තුලුන්ට මෙසේ කියයි: 'එම්බා පුරුෂය, පමාවත්වන බැවින් කයින් වචසින් මනසින් කුසල් දහම් නො කෙළෙහි ය. එම්බා පුරුෂය, ඒ පමාවූවහුට කරන්නාක් සෙයින් තට ද කරන්නාහ. ඒ මේ පාපකර්මය වනාහි මව විසිනුදු නොකරණ ලදී. පියා විසිනුදු නො කරණ ලදී. බෑයා විසිනුදු නො කරණ ලදී. බූන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. සගයහළුවන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. නෑ සහලේනෑයන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. දෙවියන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. මහණ බමුණන් විසිනුදු නො කරණ ලදී. වැලිදු තා විසින් ම මේ පාපකර්මය කරණ ලදී. තෝ ම මේ කර්මයාගේ විපාකය විඳුනෙහි'යි.

තමෙනං භික්ඛවෙ යමො රාජා තතියං දෙවදූතං සමනුයුඤ්ජිත්වා සමනුගාහිත්වා සමනුභාසිත්වා තුණ්හී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා පඤ්චවිධබන්ධනං නාම කාරණං කරොන්ති, තත්තං අයොඛිලං හත්ථෙ ගමෙන්ති, තත්තං අයොඛිලං දුතියස්මිං හත්ථෙ ගමෙන්ති, තත්තං අයොඛිලං පාදෙ ගමෙන්ති, තත්තං අයොඛිලං දුතියස්මිං පාදෙ ගමෙන්ති, තත්තං අයොඛිලං මජ්ඣෙ උරස්මිං ගමෙන්ති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා[1] කටුකා වෙදනා වෙදියති. න ච තාව කාලං කරොති, යාව න තං පාපං කම්මං[2] බ්‍යන්තී හොති.

තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා සංවෙසෙත්වා[3] කුඨාරීහි තච්ඡන්ති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා[1] කටුකා වෙදනා වෙදියති. න ච තාව කාලං කරොති, යාව න තං පාපං කම්මං බ්‍යන්තී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා [4]උද්ධපාදං අධොසිරං ඨපෙත්වා[5] වාසීහි තච්ඡන්ති -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා රථෙ යොජෙත්වා ආදිත්තාය භූමියා සම්පජ්ජලිතාය සජොතිභූතාය [6]සාරෙන්තිපි, පච්චාසාරෙන්තිපි -පෙ- තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහන්තං අඞ්ගාරපබ්බතං ආදිත්තං සම්පජ්ජලිතං සජොතිභූතං ආරොපෙන්තිපි ඔරොපෙන්තිපි. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා උද්ධපාදං[5] අධොසිරං ගහෙත්වා තත්තාය ලොහකුම්භියා පක්ඛිපන්ති ආදිත්තාය සම්පජ්ජලිතාය සජොතිභූතාය. සො තත්ථ ඵෙණුද්දෙහකං පච්චති.[7] සො තත්ථ ඵෙණුද්දෙහකං පච්චමානො සකිම්පි උද්ධං ගච්ඡති, සකිම්පි අධො ගච්ඡති, සකිම්පි තිරියං ගච්ඡති. සො තත්ථ දුක්ඛා තිබ්බා කටුකා වෙදනා වෙදියති. න ච තාව කාලං කරොති, යාව න තං පාපං කම්මං බ්‍යන්තී හොති. තමෙනං භික්ඛවෙ නිරයපාලා මහානිරයෙ පක්ඛිපන්ති. සො ඛො පන භික්ඛවෙ මහානිරයො-:

26 චතුක්කණ්ණො චතුද්වාරො විභත්තො භාගසො මිතො,
අයොපාකාරපරියන්තො අයසා පටිකුජ්ජිතො.

27 තස්ස අයොමයා භූමි ජලිතා තෙජසා යුතා,
සමන්තා යොජනසතං ඵරිත්වා තිට්ඨති සබ්බදා'ති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ යමස්ස රඤ්ඤො එතදහොසි: 'යෙ කිර භො ලොකෙ පාපකානි කම්මානි කරොන්ති, තෙ එවරූපා විවිධා කම්මකාරණා කරීයන්ති. අහො වතාහං මනුස්සත්තං ලභෙය්‍යං, තථාගතො ච ලොකෙ උප්පජ්ජෙය්‍ය අරහං සම්මාසම්බුද්ධො, තං චාහං භගවන්තං පයිරුපාසෙය්‍යං, සො ච මෙ භගවා ධම්මං දෙසෙය්‍ය, තස්ස චාහං භගවතො ධම්මං ආජානෙය්‍යන්ති'. තං ඛො පනාහං භික්ඛවෙ න අඤ්ඤස්ස සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා සුත්වා එවං වදාමි. අපි ච ඛො භික්ඛවෙ යදෙව මෙ සාමඤ්ඤාතං සාමං දිට්ඨං සාමං විදිතං, තදෙවාහං වදාමීති.

---

1. තිප්පා - සීමු. සසා. තිප්පා - සසා, තිබ්බාඛරා - මජසං. 2. පාපකම්මං - මජසං, PTS.
3. සංඛඩිත්වා කුඨාරීහි තච්ඡන්ති - මජසං. 4 උද්ධංපාදං - PTS. මජසං, සසා.
5. ගහෙත්වා - මජසං. 6. සඤ්ජොතිභූතාය - සසා, කං. 7 මජසං. පොත්ථකෙ අයං පාඨො න දිස්සතෙ.

මහණෙනි, යමරජ තෙල තෙවන දේවදූතයා අනුයෝගවතට නංවා විචාරා කරුණු ගත්වා කරුණු කියා තුෂ්ණීම්භූත වෙයි. මහණෙනි, යමපල්ලෝ ඔහුට පඤ්චවිධබන්ධන නම් කම්කටොලු කරත්: රත්කළ යහුලක් දකුණතෙහි ගසත්. රත්කළ යහුලක් දෙවෙනි (වම්) අතෙහි ගසත්. රත්කළ යහුලක් දකුණු පයෙහි ගසත්. රත්කළ යහුලක් දෙවෙනි (වම්) පාහි ගසත්. රත්කළ යහුලක් ලමැද ගසත්. හේ එහි දුක් වූ තිව්‍ර වූ කටුක වූ වේදනා විඳුනේයි. ඒ පාපකර්මය නොගෙවෙතා තාක් හේ කලුරිය නො කරයි.

මහණෙනි, යමපල්හු තුලුත් හොවාපියා කෙටේරියෙන් සසිත්. හේ එහි දුක් වූ තිව්‍ර වූ කටුක වූ වේදනා විඳුනේයි. ඒ පාපකර්මය නොගෙවෙන තාක් හේ කලුරිය නො කරයි. යමපල්හු තුලුත් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට තබා වෑයෙන් සසිත් ... මහණෙනි, යමපල්හු තුලුත් රියෙහි යොදා ගිනි ගෙණ දිලියෙන ගිනිදැල් සහිත බිම්හි ඔබ මොබ ඇවිදුවත් ... මහණෙනි, යම්පල්හු තුලුත් ගිනි ගෙණ දිලියෙන ගිනිදැල් සහිත මහඅඟුරුපව්වකට නංවත්, බස්වත් ... මහණෙනි යමපල්හු තුලුත් පා උඩුකුරු කොට හිස යටිකුරු කොට ගෙණ රත් වූ ඇවිලගත් ගිනිදැල් සහිත ලෝකුඹුයෙහි බහත්. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙයි. හේ එහි පෙණ නංවමින් පැසෙනුයේ වරක් උඩට මතු වෙයි. වරක් යටට බසියි. වරක් සරසට ද යෙයි. හේ එහි දුක් වූ තිව්‍ර වූ කටුක වූ වෙදනා විඳියි. ඒ පව්කම් නො ගෙවෙත තාක් කලුරිය නො කරයි. මහණෙනි, යමපල්හු තුලුත් ගෙණ මිහානිරයෙහි බහත්. මහණෙනි, ඒ මහානිරය වනාහි:

26. සිව්කොත් ඇත්තේ ය, සිවුදොරටු ඇත්තේ ය, කොටස් කොට මැත බෙදත ලද්දේ ය, යපවුරින් පිරිසිඳුනා ලද්දේ ය, යපටින් වසත ලද්දේ ය.

27. එහි බිම යමුවා ය, දිලිත, ගිනිදැලින් මුසු වෙයි. හාත්පස යොදුන් සියක් පුරා හැමකල්හි පැතිර සිටුනේය.

මහණෙනි, වූ විරියෙකි: යමරජුට මෙබඳු සිතෙක් විය: 'භවත්නි, ලොව්හි යම් කෙනෙක් පව්කම් කෙරෙත් ද, ඔවුහු මෙබඳු වූ නත් කම්කටොලු කරවනු ලබත්. අහෝ! ඉදින් මම මිනිසත්බවක් ලබම් නම්, අර්හත් වූ සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදිත සේක් නම්, මම ද ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇසුරු කරන්නෙම් නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද මට දහම් දෙසන සේක් නම්, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ධර්මය මම දැනගන්නෙම් නම්, ඉතා මැනවැ'යි. මහණෙනි, ඒ වනාහි මම අන් මහණකුගෙන් හෝ බමුණකුගෙන් හෝ අසා මෙසේ නො කියමි. මහණෙනි, වැලිදු යමක් මා විසින් තමා විසින් ම දැනගන්නා ලද ද, තමා ම දක්නා ලද ද, තමා විසින් ම ප්‍රකට කොට දැනගන්නා ලද ද, එය මම ම කියමි.

28 චොදිතා දෙවදූතෙහි යෙ පමජ්ජන්ති මානවා,
තෙ දීඝරත්තං සොචන්ති හීනකායූපගා නරා.

29 යෙ ච ඛො දෙවදූතෙහි සන්තො සප්පුරිසා ඉධ,
චොදිතා නප්පමජ්ජන්ති අරියධම්මෙ කුදාචනං.

30. උපාදානෙ භයං දිස්වා ජාතිමරණසම්භවෙ,
අනුපාදා විමුච්චන්ති ජාතිමරණසඞ්ඛයෙ.

31. තෙ ඛොප්පමත්තා[1] සුඛිනා[2] දිට්ඨධම්මාභිනිබ්බුතා,
සබ්බවෙරභයාතීතා සබ්බදුක්ඛං උපච්චගුන්ති.

3. 1. 4. 7

37. අට්ඨමියං භික්ඛවෙ පක්ඛස්ස චතුන්නං මහාරාජානං අමච්චා පාරිසජ්ජා ඉමං ලොකං අනුවිචරන්ති: 'කච්චි බහූ මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති[3], පුඤ්ඤානි කරොන්තී'ති.

චාතුද්දසියං* භික්ඛවෙ පක්ඛස්ස චතුන්නං මහාරාජානං පුත්තා ඉමං ලොකං අනුවිචරන්ති, කච්චි බහූ මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති,[3] පුඤ්ඤානි කරොන්ති'ති. තදහු භික්ඛවෙ උපොසථෙ පණ්ණරසෙ චත්තාරො මහාරාජා[4] සාමඤ්ඤෙව ඉමං ලොකං අනුවිචරන්ති: 'කච්චි බහූ මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤානි කරොන්තී'ති.

සචෙ භික්ඛවෙ අප්පකා හොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤානි කරොන්ති, තමෙනං භික්ඛවෙ චත්තාරො මහාරාජා[4] දෙවානං තාවතිංසානං සුධම්මායං සභායං† සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං ආරොචෙන්ති: අප්පකා ඛො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤානි කරොන්තී'ති. තෙන[5] භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා අනත්තමනා හොන්ති: දිබ්බා වත භො කායා පරිහායිස්සන්ති පරිපූරිස්සන්ති අසුරා[6] කායා'ති.

සචෙ පන භික්ඛවෙ බහූ හොන්ති මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤානි කරොන්ති. තමෙනං භික්ඛවෙ චත්තාරො මහාරාජා දෙවානං තාවතිංසානං සුධම්මායං සභායං සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං ආරොචෙන්ති: 'බහූ ඛො මාරිසා මනුස්සා මනුස්සෙසු මත්තෙය්‍යා පෙත්තෙය්‍යා සාමඤ්ඤා බ්‍රහ්මඤ්ඤා කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො උපොසථං උපවසන්ති, පටිජාගරන්ති, පුඤ්ඤානි කරොන්තී'ති. තෙන භික්ඛවෙ දෙවා තාවතිංසා අත්තමනා හොන්ති: 'දිබ්බා වත භො කායා පරිපූරිස්සන්ති, පරිහායිස්සන්ති අසුරා කායා'ති.[6]

---

1. තෙ අප්පමත්තා - මජසං. තෙ ඛෙමප්පත්තා - PTS. සයා.
2. සුඛිනො - මජසං. 3. පටිජාගරොන්ති - මජසං. සයා 4. මහාරාජානො - මජසං.
5. තෙන ඛො - මජසං. 6. අසුරකායා - මජසං. PTS.

* චාතුද්දසිං - මජසං. † සුධම්මාය සභාය - මජසං.

28. දේවදූතයන් විසින් මෙහෙයන ලද යම් මිනිස් කෙනෙක් පමා වෙත් ද, හීන වූ අත්බැව් ලැබූ ඒ මිනිස්හු බොහෝ කලක් සොවිත්.

29. මෙ ලොව්හි දේවදූතයන් විසින් මෙහෙයන ලද යම් ශාන්ත සත්පුරුෂ කෙනෙක් වෙත් ද, (ඔහු) ආර්‍යධර්මයෙහි කිසි කලෙකත් පමා නො වෙත්.

30. ජාති මරණ දෙකට කරුණු වූ (පඤ්ච) උපාදානයෙහි බිය දැක (ආත්ම ආත්මීය වශයෙන්) සතර උපාදානයන් නො ගෙණ ජාතිමරණයන්ගේ ක්‍ෂය සඞ්ඛ්‍යාත නිර්වාණය නිමිති කොට මිදෙත්.

31. මෙ අත්බව්හි ම කෙලෙස් පිරිනිවීමෙන් නිවුනු නොපමා වූ (එහෙයින් ම) සුවපත් වූ ඔහු සියලු වෙරභය ඉක්මවූවාහු සියලු දුක් ඉක්ම ගියාහුය සී.

3. 1. 4. 7

37. මහණෙනි, අඩමසැ අටවක්හි සිවුමහරජුන්ගේ පිරිසට අයත් ඇමතියෝ ‘කිමෙක් ද? මිනිස් ලොව්හි බොහෝ මිනිස්හු මවුන් පුදනුවාහු ද, පියන් පුදනුවාහු ද, මහණුන් පුදනුවාහු ද, බමුණන් පුදනුවාහු ද, කුලදෙටුවන් පුදනුවාහු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්දැ’යි. මෙලොව සිසාරා ඇවිදිත්.

මහණෙනි, අඩමසැ තුදුස්වක්හි සිවුමහරජුන්ගේ පුත්‍රයෝ මේ ලෝකය වටාගෙණ ඇවිදිත්:, කිම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා මවුන් පුදනුවාහු ද, පියන් පුදනුවාහු ද, මහණුන් පුදන්නාහු ද, බමුණන් පුදන්නාහු ද, කුලදෙටුවන් පුදන්නාහු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් දැ’යි. මහණෙනි, ඒ පුරපසළොස්වක් පොහෝ දින සිවුමහරජවරු තුමූ ම මේ ලොව වටාගෙණ ඇවිදිත්. ‘කිම, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ දෙනා මවුන් පුදන්නාහු ද, පියන් පුදන්නාහු ද, මහණුන් පුදන්නාහු ද, බමුණන් පුදන්නාහු ද, කුලදෙටුවන් පුදන්නාහු ද, පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත්දැ’යි.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිසුන් අතුරෙහි මවුන් පුදන පියන් පුදන මහණුන් පුදන බමුණන් පුදන කුලදෙටුවන් පුදන මිනිස්සු ස්වල්ප වෙත් ද, (එසේ ම) ස්වල්ප මනුෂ්‍ය කෙනෙක් පෙහෙවස් වෙසෙත් ද, පටිජාගර උපොසථය කෙරෙත් ද, පින් කෙරෙත් ද, මහණෙනි, සතරවරම් මහරජවරු සුධර්මා-සභායෙහි රැස්ව හුන් තව්තිසාවැසි දෙවියන්ට මේකරුණ සැළ කරත්: ‘නිදුකානෙනි, මිනිස්ලොව්හි ස්වල්ප මනුෂ්‍ය කෙනෙක් මවුන්ට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුනට හිතවත්හ. බමුණනට හිතවත්හ. කුලදෙටු-වන් පුදන්නාහ. පෙහවස් කරන්නාහ. පටිජාගර උපෝසථය කරන්නාහ. පින් කරන්නාහ’ යි. මහණෙනි, එයින් තව්තිසා වැසි දෙවියෝ ‘අහස’ භවත්නි, දෙව්පිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ, අසුර පිරිස්හු පිරෙන්නාහ’ යි නො සතුටු සිත් ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, ඉදින් මිනිස්ලොව බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ මවුනට හිතවත් නම්, පියනට හිතවත් නම්, මහණුනට හිතවත් නම්, බමුණනට හිතවත් නම්, කුල-දෙටුවන් පුදත් නම්, පෙහෙවස් වෙසෙත් නම්, පටිජාගර උපෝසථය කෙරෙත් නම්, පින් කෙරෙත් නම්, මහණෙනි, සිවුවරම් මහරජවරු සුධර්මාසභායෙහි රැස්ව හුන් තව්තිසාවැසි දෙවියනට මෙසේ සැළ කරත්: ‘නිදුකානනි, මිනිසුන් අතුරෙහි බොහෝ මිනිස්හු මවුනට හිතවත්හ. පියනට හිතවත්හ. මහණුනට හිතවත්හ. බමුණනට හිතවත්හ. කුලදෙටුවන් පුදන්නාහ. පෙහෙවස් වසන්නාහ. පටිජාගර උපෝසථය වසන්නාහ. පින් කරන්නාහ’යි. මහණෙනි, එයින් තව්තිසාවැසි දෙවියෝ ‘භවත්නි, ප්‍රීතියෙක ! දෙව්පිරිස්හු පිරෙන්නාහ. අසුරපිරිස්හු පිරිහෙන්නාහ’ යි තුටුසිත් ඇත්තාහු වෙත්.

3. 1. 4. 8

38. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සක්කො දෙවානමින්දො දෙවෙ තාවතිංසෙ අනුනයමානො[1] තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

32. චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං[2] යා ච පක්ඛස්ස අට්ඨමී[3]
පාටිහාරියපක්ඛං ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යො පස්ස[4] මාදිසො නරො'ති.

සා ඛො පනෙසා භික්ඛවෙ සක්කෙන දෙවානමින්දෙන ගාථා දුග්ගීතා, න සුගීතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. තං කිස්ස හෙතු: සක්කො හි භික්ඛවෙ දෙවානමින්දො අවීතරාගො අවීතදොසො අවීතමොහො. යො ච ඛො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛීණාසවො වුසිතවා* කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො. තස්ස ඛො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කල්ලං වචනාය:

33. චාතුද්දසිං[2] පඤ්චදසිං යා ච පක්ඛස්ස[3] අට්ඨමී,
පාටිහාරියපක්ඛං ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස[4] මාදිසො නරො'ති.

තං කිස්ස හෙතු? සො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු වීතරාගො වීතදොසො වීතමොහොති.

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සක්කො දෙවානමින්දො දෙවෙ තාවතිංසෙ අනුනයමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:-

34. චාතුද්දසිං[2] පඤ්චදසිං යා ච පක්ඛස්ස අට්ඨමී,[3]
පාටිහාරියපක්ඛං ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස[4] මාදිසො නරො'ති.

සා ඛො පනෙසා භික්ඛවෙ සක්කෙන දෙවානමින්දෙන ගාථා දුග්ගීතා, න සුගීතා, දුබ්භාසිතා, න සුභාසිතා. තං කිස්ස හෙතු: සක්කො හි භික්ඛවෙ දෙවානමින්දො අපරිමුත්තො ජාතියා ජරාමරණෙන[5] සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, අපරිමුත්තො දුක්ඛස්මාති වදාමි.

යො ච ඛො සො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං ඛීණාසවො වුසිතවා කතකරණීයො ඔහිතභාරො අනුප්පත්තසදත්ථො පරික්ඛීණභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො, තස්ස ඛො එතං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො කල්ලං වචනාය:-

35. චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං යා ච පක්ඛස්ස අට්ඨමී,
පාටිහාරියපක්ඛං ච අට්ඨඞ්ගසුසමාගතං;
උපොසථං උපවසෙය්‍ය යොපස්ස මාදිසො නරො'ති.

තං කිස්ස හෙතු: සො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු පරිමුත්තො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි පරිමුත්තො දුක්ඛස්මාති වදාමීති.

1 අනුසඤ්ඤයමානො - අට්ඨකථා. * බ්‍රහ්මචරියො - මජසං.
2. චාතුද්දසී පඤ්චදසී - PTS. 3. යාව පක්ඛස්ස අට්ඨමිං - සීමු.
4. යො,පිස්ස - මජසං. 5. ජරාය මරණෙන - PTS. මජසං

3. 1. 4. 8

38. මහණෙනි, වූ විරියෙකි: සක්දෙවිඳු තව්තිසා වැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කීය:

32. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා' බඳු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්‍ෂයෙහි තුදුස්වක්හි ද, පසළොස්වක්හි ද, අටවක්හි ද, ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍ය පක්‍ෂයෙහි ද, අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වසන්නේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳුහු විසින් ඒ ගාථා වරදවා ගයන ලදී. මැනැවින් නො ගයන ලදී. වරදවා කියන ලදී. මැනැවින් නො කියන ලදී. ඒ කවර-හෙයින යත්: මහණෙනි, සක්දෙවිඳු වනාහි පහ නො කළ රාග ඇත්තෙක. පහ නො කළ ද්වේෂ ඇත්තෙක. පහ නො කළ මෝහ ඇත්තෙක. මහණෙනි, ක්‍ෂය කළ ආස්‍රව ඇති, වැස නිම වූ මඟබඹසර ඇති, කරණ ලද සිවුමඟ කටයුතු ඇති, බහා තබන ලද කෙලෙස්බර ඇති, පැමිණි සවාර්‍ථ ඇති, ක්‍ෂය කළ සසරබැඳුම් ඇති, මනාසේ දැන කෙලෙසුන් කෙරෙන් මිදුන යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණහු විසින් මෙය කියන්නට නිසි ය.

33. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්‍ෂ පිළිබඳ තුදුස්වක්හි ද, පසළොස්වක්හි ද, අටවක්හි ද, ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යපක්‍ෂයෙහි ද, අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වසන්නේ ය.

කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ පහ වූ රාග ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ ද්වේෂ ඇත්තේ වේ ද, පහ වූ මෝහ ඇත්තේ වේ ද, එහෙයිනි.

මහණෙනි, වූ විරියෙකි: සක්දෙවිඳු තව්තිසාවැසි දෙවියන් ඇලුම් කරවමින් ඒ වෙලායෙහි මේ ගය කීය:

34. ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ නම්, ඒ මිනිස් පක්‍ෂ පිළිබඳ තුදුස්වක්හි ද පසළොස්වක්හි ද, අටවක්හි ද, ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යපක්‍ෂයෙහි ද, අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වසන්නේය'යි.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් මේ ගාථාව වරදවා ගයන ලදී. මැනැවින් නො ගයන ලදී, වරදවා කියන ලදී, මැනැවින් නො කියන ලදී, ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් සක්දෙවිඳු ජාතියෙන් ද, ජරායෙන් හා මරණයෙන් ද, ශෝකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, දුක්දොම්නසින් ද, දැඩි ආයාස-යෙන් ද, හාත්පසින් නො මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ තෙමේ) දුකින් නොමිදුනේ ය යි කියමි.

මහණෙනි, ක්‍ෂය කළ ආස්‍රව ඇති වැස නිම වූ මගබඹසර ඇති කරණ ලද සිවුමඟ කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස්බර ඇති පැමිණි සවාර්‍ථ ඇති ක්‍ෂය කළ සසරබැඳුම් ඇති මනා සේ දැන කෙලෙසුන්ගෙන් මිදුනු යම් රහත් මහණෙක් වේ ද, ඒ මහණහු විසින් මෙය කියන්නට නිසි ය.

35. 'ඉදින් යම් මිනිසෙක් මා බඳු වන්නේ ද, ඒ මිනිස් පක්‍ෂය පිළිබඳ තුදුස්වක්හි ද, පසළොස්වක්හි ද, අටවක්හි ද, ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යපක්‍ෂයෙහි ද, අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වසන්නේ ය.

ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ මහණ ජාතියෙන් ද, ජරාමරණයෙන් ද, ශෝකයෙන් ද, වැලපීමෙන් ද, කායිකදුකින් ද, දොම්නසින් ද, දැඩි ආයාසයෙන් ද, මිදුනේ ද, එහෙයිනි. (හෙ තෙමේ) දුකින් මිදුනේය යි කියමි.

3. 1. 4. 9

39. සුඛුමාලො අහං භික්ඛවෙ පරමසුඛුමාලො. අච්චන්තසුඛුමාලො. මම සුදං භික්ඛවෙ පිතු නිවෙසනෙ පොක්ඛරණියො කාරිතා හොන්ති. එකත්ථ සුදං* උප්පලං පුප්ඵති,[1] එකත්ථ පදුමං, එකත්ථ පුණ්ඩරීකං, යාවදෙව මමත්ථාය. න ඛො පනස්සාහං භික්ඛවෙ අකාසිකං† චන්දනං ධාරෙමි. කාසිකං සු මෙ තං භික්ඛවෙ වෙඨනං හොති. කාසිකා කඤ්චුකා, කාසිකං නිවාසනං, කාසිකො උත්තරාසඞ්ගො. රත්තින්දිවං ඛො පනස්සු[2] මෙතං භික්ඛවෙ සෙතච්ඡත්තං ධාරියති, මා නං ඵුසි සීතං වා උණ්හං වා රජො වා තිණං වා උස්සාවො වාති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ තයො පාසාදා අහෙසුං, එකො හෙමන්තිකො, එකො ගිම්හිකො, එකො වස්සිකො. සො ඛො අහං භික්ඛවෙ වස්සිකෙ පාසාදෙ වස්සිකෙ චත්තාරො මාසෙ නිප්පුරිසෙහි තුරියෙහි පරිචාරියමානො[3] න හෙට්ඨාපාසාදං ඔරොහාමි. යථා ඛො පන භික්ඛවෙ අඤ්ඤෙසං නිවෙසනෙසු[4] දාසකම්මකරපොරිසස්ස කණාජකං භොජනං දීයති බිලඞ්ගදුතියං. එවමෙවස්සු මෙ භික්ඛවෙ පිතුනිවෙසනෙ දාසකම්මකරපොරිසස්ස සාලිමංසොදනො දීයති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එවරූපාය ඉද්ධියා සමන්නාගතස්ස එවරූපෙන ච සුඛුමාලෙන එතදහොසි: 'අස්සුතවා ඛො පුථුජ්ජනො අත්තනා ජරාධම්මො සමානො ජරං අනතීතො පරං ජිණ්ණං දිස්වා අට්ටීයති, හරායති, ජිගුච්ඡති, අත්තානඤ්ඤෙව අතිසිත්වා.[5] අහම්පි ඛොම්හි ජරාධම්මො ජරං අනතීතො, අහං චෙව ඛො පන ජරාධම්මො සමානො ජරං අනතීතො, පරං ජිණ්ණං දිස්වා අට්ටීයෙය්‍යං, හරායෙය්‍යං, ජිගුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරූපන්ති'. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ ඉති පටිසඤ්චික්ඛතො යො යොබ්බනෙ යොබ්බනමදො, සො සබ්බසො පහීයි.

අස්සුතවා ඛො පුථුජ්ජනො අත්තනා ව්‍යාධිධම්මො සමානො ව්‍යාධිං අනතීතො, පරං ව්‍යාධිතං දිස්වා අට්ටීයති, හරායති, ජිගුච්ඡති, අත්තානඤ්ඤෙව අතිසිත්වා[5], අහම්පි ඛොම්හි ව්‍යාධිධම්මො, ව්‍යාධිං අනතීතො, අහං චෙව ඛො පන ව්‍යාධිධම්මො සමානො ව්‍යාධිං අනතීතො, පරං ව්‍යාධිතං දිස්වා අට්ටීයෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජිගුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරූපන්ති'. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ ඉති පටිසඤ්චික්ඛතො යො ආරොග්‍යෙ ආරොග්‍යමදො, සො සබ්බසො පහීයි.

---

* සුදං භික්ඛවෙ - මජ්ඣං. † කාසිකං - ස්‍යා. කං.

1. වප්පති - ස්‍යා. මජ්ඣං. 2. ඛො පන මෙ සු තං - මජ්ඣං. PTS.

3. පරිචාරයමානො - අට්ඨකථා - මජ්ඣං.

4. නිවෙසනෙ - මජ්ඣං. 5. අතිසිත්වා - සීමු. මජ්ඣං PTS ස්‍යා, සී 1

3. 1. 4. 9

39. මහණෙනි, මම නිදුක්මි. අතිශයින් නිදුක්මි. සතතයෙන් නිදුක්මි. මහණෙනි, මාගේ පියනිවෙස්නෙහි පොකුණු කරවන ලද. එකෙක වනාහි නිලුපුල් පිපෙයි. එකෙක හෙළපියුම් පිපෙයි. එකෙක රත්පියුම් පිපෙයි. ඒ වනාහි හුදෙක් මා පිණිස ම ය. මහණෙනි, මම වනාහි නො සියුම් සඳුනක් නම් නො දරමි. මහණෙනි, මා හිස්වෙළුම ද සියුම් ම වෙයි. මා ගේ පොරෝනා කස්ස ද සියුම් ම ය. හඳනා ද සියුම් වෙයි. උතුරුසළුව ද සියුම් වේ. මහණෙනි, රෑදෙවෙහි ශීතය හෝ උෂ්ණය හෝ රජස හෝ තෘණ හෝ පිනී හෝ මුහු නහමක් පෙළාවා යි මට සේසතෙක් දරණු ලැබේ.

මහණෙනි, ඒ මට තුන් පහයෙක් විය. එකෙක් හෙමන්තයට හිත ය, එකෙක් ගිම්හානයට හිත ය, එකෙක් වර්ෂාඍතුවට හිත ය. මහණෙනි, ඒ මම වැසිකලට නිසි පහයෙහි පිරිමින් නැති (ස්ත්‍රීන් කරණ) පසඟතුරුයෙන් පිනවනු ලබන්නෙම් යට පහයට නො බස්මි. මහණෙනි, යම්සේ අන්‍යයන්ගේ නිවෙස්හි දස්කම්කරු අතැවැසි පුරුෂයනට කාඩි දෙවන කොට ඇති නිවුඩුසාලේ බත දෙනු ලැබේ ද, මහණෙනි, එලෙසින් මාගේ පිය නිවෙස්නෙහි දස්කම්කරු යටත් පුරුෂයනට මස් සහිත ඇල්සහලේ බත් දෙනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු ඉද්ධියෙන් ද මෙබඳු සියුමැලියෙන් ද යුත් ඒ මට මේ සිත විය: අශ්‍රුතවත් පෘථග්ජන ජරාව සවභාව කොට ඇත්තේ ම ජරාව නො ඉක්ම වූයේ ම ජරාවට පත් අනෙකකු දැක තමා තබා පීඩිත වෙයි. ලජ්ජිතවෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. වැලි මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙමි. ජරාව නො ඉක්ම වූ යෙම් වෙමි. මම ද ජරාව සවභාව කොට ඇත්තෙම් ජරාව නො ඉක්ම වූයෙම් ම ජරාවට පත් අනෙකකු දැක පීඩිත වන්නෙම් නම්, ලජ්ජිත වන්නෙම් නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙම් නම්, එය මට නිසි නො වන්නේ ම ය.' මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ යොවුන් විය නිමිති කොට යම් යෞවනමදයෙක් වී ද, එය සර්වප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහත විය.

අශ්‍රුතවත් පෘථග්ජනයා තෙමේ ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තේ ම ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයේ ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දැක තමා තබා පීඩිත වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. මම වැලින් ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙම්, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙම් වෙමි. මම ද ව්‍යාධිය සවභාව කොට ඇත්තෙම්, ව්‍යාධිය නො ඉක්ම වූයෙම් ම ව්‍යාධියට පත් අනෙකකු දැක පීඩිත වන්නෙම් නම්, ලජ්ජිත වන්නෙම් නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙම් නම්, ඒ මට තරම් නො වන්නේ ම ය.' මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකා බලන්නා වූ ඒ මාගේ ආරොග්‍යය නිමිති කොට යම් ආරොග්‍යමදයෙක් වී නම්, එය සර්වප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහත විය.

අස්සුතවා ඛො පුථුජ්ජනො අත්තනා මරණධම්මො සමානො මරණං අනතීතො පරං මතං දිස්වා අට්ටීයති හරායති ජිගුච්ඡති, අත්තානංයෙව අතිසිත්වා[1]. අහම්පි ඛොම්හි මරණධම්මො මරණං අනතීතො, අහං චෙව ඛො පන මරණධම්මො සමානො මරණං අනතීතො පරං මතං දිස්වා අට්ටීයෙය්‍යං හරායෙය්‍යං ජිගුච්ඡෙය්‍යං, න මෙ තං අස්ස පතිරූපන්ති'. තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ ඉති පටිසඤ්චික්ඛතො යො ජීවිතෙ ජීවිතමදො, සො සබ්බසො පහීයීති.

තයො'මෙ භික්ඛවෙ මදා. කතමෙ තයො: යොබ්බනමදො, ආරොග්‍යමදො, ජීවිතමදො. යොබ්බනමදමත්තො වා භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. සො කායෙන දුච්චරිතං චරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං චරිත්වා මනසා දුච්චරිතං චරිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති. ආරෙග්‍යමදමත්තො වා භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො - පෙ - ජීවිතමදමත්තො වා භික්ඛවෙ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. සො කායෙන දුච්චරිතං චරිත්වා වාචාය දුච්චරිතං චරිත්වා මනසා දුච්චරිතං චරිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

යොබ්බනමදමත්තො වා භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය හීනායාවත්තති. ආරොග්‍යමදමත්තො වා භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය හීනායාවත්තති, ජීවිතමදමත්තො වා භික්ඛවෙ භික්ඛු සික්ඛං පච්චක්ඛාය හීනායාවත්තතීති.

36 ව්‍යාධිධම්මා ජරාධම්මා අථො මරණධම්මිනො,
යථා ධම්මා තථා සන්තා ජිගුච්ඡන්ති පුථුජ්ජනා.

37 අහං චෙතං ජිගුච්ඡෙය්‍යං එවං ධම්මෙසු පාණිසු,
න මෙ තං පතිරූපස්ස මම එවං විහාරිනො.

38 සොහං එවං විහරන්තො ඤත්වා ධම්මං නිරූපධිං,
ආරොග්‍යෙ යොබ්බනස්මිං ච ජීවිතස්මිං ච යෙ මදා.

39 සබ්බෙ මදෙ අභිභොස්මි නෙක්ඛම්මෙ[2] දට්ඨු ඛෙමතං,
තස්ස මෙ අහු උස්සාහො නිබ්බාණං අභිපස්සතො.

40 නාහං භබ්බො එතරහි කාමානි පතිසෙවිතුං,
අනිවත්ති භවිස්සාමි බ්‍රහ්මචරියපරායනොති.

---

1. අතිසිත්වා - මජසං. 2 නෙක්ඛම්මං දට්ඨු ඛෙමතො - සයා. සී. 1 සීමු. PTS.

අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙමේ මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තේ ම මරණය නො ඉක්ම වූයේ ම මරණයට පත් අනෙකකු දැක තමා. හබා ජිහිත වෙයි, ලජ්ජිත වෙයි, පිළිකුල් උපදවයි. 'මම වැලිත් මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තෙම් මරණය නො ඉක්ම වූයෙම් වෙමි. මම ද මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තෙම් ම මරණය නො ඉක්ම වූයෙම් ම මළා වූ අනෙකකු දැක පීඩිත වන්නෙම් නම්, ලජ්ජිත වන්නෙම් නම්, පිළිකුල් උපදවන්නෙම් නම්, ඒ මට තරම් නො වන්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ නුවණින් සලකන්නා වූ ඒ මාගේ ජීවිතය නිමිති කොට යම් ජීවිතමදයෙක් වී නම්, එය සර්වප්‍රකාරයෙන් ප්‍රහීන විය.

මහණෙනි, මේ මද තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: යෞවනමදය, ආරොග්‍යමදය, ජීවිතමදයි. මහණෙනි, අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන යෞවන මදයෙන් මත්වූයේ කයින් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, සිතින් දුසිරිත් කරයි, හේ කයින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට සිතින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු සුවයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, ආරොග්‍යමදයෙන් මත් වූත් අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන ... ජීවිතමදයෙන් මත් වූත් අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කයෙන් දුසිරිත් කරයි, වචසින් දුසිරිත් කරයි, මනසින් දුසිරිත් කරයි. කයින් දුසිරිත් කොට වචසින් දුසිරිත් කොට මනසින් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු සැපයෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ (පව්කළහු) විවසව පතිත වන නිරයට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, යොවුන්මදින් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. මහණෙනි, ආරොග්‍යමදයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි. ජීවිතමදයෙන් මත් වූ ද මහණ ශික්‍ෂාව හැරපියා ගිහිබවට පෙරළෙයි.

36. ව්‍යාධිය ස්වභාව කොට ඇත්තා වූ ද ජරාව ස්වභාව කොට ඇත්තා වූ ද යළි මරණය ස්වභාව කොට ඇත්තා වූ ද පෘථග්ජනයෝ (ව්‍යාධිආදී) ස්වභාවයන් නො ඉක් මැ සිටියාහු ම (මෙරමා) පිළිකුල් කරත්.

37. මම ද මෙබඳු ස්වභාව ඇති ප්‍රාණීන් කෙරෙහි පිළිකුල් කරන්නෙම් නම්, මෙබඳු ජුගුප්සාවිහරණ ඇති මට එය තරම් නො වන්නේ ය.

38. මම මෙසේ වසන්නෙම් නිර්වාණධර්මය දැන, ආරොග්‍යයෙහි ද යෞවනයෙහි ද, ජීවිතයෙහි ද යම් මද කෙනෙක් වෙත් නම්,

39. නිර්වාණයෙහි ක්‍ෂෙමභාවය දැක සියලු මදයන් මැඩලු යෙම් වෙමි. නිවන දක්නා ඒ මට උත්සාහය විය.

40. දැන් මම කාමයන් සෙවුනට භව්‍ය නො වෙමි. නො නවත්නෙම් මඟබඹසර පිහිට කොට ඇත්තෙම් වෙමි.

3. 1. 4. 10.

තීණි'මානි භික්ඛවෙ ආධිපතෙය්‍යානි. කතමානි තීණි: අත්තාධිපතෙය්‍යං, ලොකාධිපතෙය්‍යං, ධම්මාධිපතෙය්‍යං.

කතමං ච භික්ඛවෙ අත්තාධිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: 'න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිභවාභවහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච ඛොම්හි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන[1] සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො, අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. අහඤ්චෙව ඛො පන යාදිසකෙ[2] වා කාමෙ ඔහාය අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, තාදිසකෙ වා කාමෙ පරියෙසෙය්‍යං, තතො වා පාපිට්ඨතරෙ, න මෙ තං[3] අස්ස පතිරූපන්ති. සො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති අසම්මුට්ඨා,[4] පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං චිත්තං එකග්ගන්ති'. සො අත්තානඤ්ඤෙව අධිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජහති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජහති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ අත්තාධිපතෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ලොකාධිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: 'න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉතිභවාභවහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච ඛොම්හි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි, දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛපරෙතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. අහං චෙව ඛො පන එවං පබ්බජිතො සමානො කාමවිතක්කං වා විතක්කෙය්‍යං, ව්‍යාපාදවිතක්කං වා විතක්කෙය්‍යං, විහිංසාවිතක්කං වා විතක්කෙය්‍යං, මහා ඛො පනායං ලොකසන්නිවාසො, මහන්තස්මිං ඛො පන ලොකසන්නිවාසෙ සන්ති සමණබ්‍රාහමණා ඉද්ධිමන්තො දිබ්බචක්ඛුකා පරචිත්තවිදුනො. තෙ දූරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි න දිස්සන්ති, චෙතසාපි චිත්තං පජානන්ති[5]. තෙපි මං එවං ජානෙය්‍යුං: 'පස්සථ භො ඉමං කුලපුත්තං සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොකිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහී'ති. දෙවතාපි ඛො සන්ති ඉද්ධිමන්තිනියො දිබ්බචක්ඛුකා පරචිත්තවිදුනියො. තා දූරතොපි පස්සන්ති, ආසන්නාපි න දිස්සන්ති, චෙතසාපි චිත්තං පජානන්ති,[5] තාපි මං එවං ජානෙය්‍යුං: 'පස්සථ භො ඉමං කුලපුත්තං, සද්ධා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො සමානො වොකිණ්ණො විහරති පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහී'ති. සො ඉති පටිසංචික්ඛති: 'ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති අසම්මුට්ඨා,[4] 'පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං චිත්තං එකග්ගන්ති'. සො ලොකඤ්ඤෙව අධිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජහති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජහති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ලොකාධිපතෙය්‍යං.

---

1. ජරාය මරණෙන මජසං, 2. යාදිසකෙ-මජසං. 3. න මෙතං පතිරූපන්ති - මජසං
4. අපම්මුට්ඨා - සීමු. 5. ජානන්ති - මජසං.

3. 1. 4. 10

40. මහණෙනි, මේ ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන්දෙනෙක යත්: ආත්මාධිපත්‍යය, ලෝකාධිපත්‍යය, ධර්මාධිපත්‍යයයි.

මහණෙනි, ආත්මාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ අරණ්‍යයට ගියේ හෝ වෘක්ෂමූලයට ගියේ හෝ ශූන්‍යාගාරයට ගියේ හෝ මෙසේ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා කරයි: 'මම චීවරහේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. පිණ්ඩපාත හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. සෙනසුන් හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. මෙසේත් භවය, මෙසේත් භවයයි ඒ ඒ සම්පත්තිභව හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් හා ජරාමරණයෙන් හා ශොකයෙන් හා වැලපීමෙන් හා දුක්දොම්නසින් හා දැඩි ආයාසයෙන් හා වැදගත්තා ලදූයෙම් වෙමි. දුකට බටුයෙමි, දුකින් පීඩිත වූයෙම් වෙමි. මෙහැම දුක්රැසෙහි අවසන් කිරීමෙක් පැණෙන්නේ නම් මනාමැනු යී. තවද මම යම්බඳු වූ කාමයන් හැර ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් ද, එබඳු වූ කාමයන් හෝ එයට වඩා ඉතා ලාමක වූ කාමයන් හෝ සොයන්නෙම් නම්, එය මට තරම් නො වන්නේය යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මවිසින් වීර්‍ය්‍යය සම්පූර්ණ කරණ ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුළුනේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ වෙයි. එහෙයින් ම නො මුළා වෙයි. කය සැහැල්ලු වෙයි. එහෙයින් ම සන්හුන් දරථ ඇත්තේ ය. සිත අරමුණෙහි පිහිටුවන ලද, එහෙයින් ම එකඟ වූයේ'යි. හෙතෙම තමා ම අධිපති කොට අකුශලය දුරු කෙරෙයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආත්මය පිරිවටයි. මෙය අත්තාධිපතෙය්‍ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ලෝකාධිපත්‍යය කවරේය යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ වනසෙනස්නට ගියේ හෝ රුක්මූලට ගියේ හෝ හිස් ගෙයකට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: 'මම වනාහි චීවර හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි, පිණ්ඩපාතය හේතු කොට ගෙණ...සෙනසුන් හේතු කොටගෙණ හෝ ... මෙසේ මෙසේත් භවය, මෙසේත් භව යයි ඒ ඒ සම්පත්තිභවය හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශෝකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දොම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් වැදගත්තා ලද්දෙම් දුකින් මඩනා ලදූයෙම් දුකින් පීඩිත වූයෙම් වෙමි. මෙ හැම දුක්රැස අවසන් කිරීමෙක් පැණේ නම් මැනැවැ යි. මම ද වැලිත් මෙසේ පැවිදි වූයෙම් ම කාමවිතර්කයක් හෝ කරන්නෙම් නම්, ව්‍යාපාදවිතර්කයක් හෝ කරන්නෙම් නම්, විහිංසාවිතර්කයක් හෝ කරන්නෙම් නම්, මේ ලොකසන්නිවාසය වනාහි මහත් වූවෙකි. මහත් වූ ලොකසන්නිවාසයෙහි ඍද්ධිමත් වූ දිවැස් ඇති පරසිත් දන්නා මහණ බමුණෝ ඇත. ඔවුහු දුරිනුදු දක්නාහ. සමීපස්ථවූවාහු නමුදු නො පැණෙන්නාහ. ඔවුන්ගේ සිතිනුදු මාගේ සිත දැන ගණිත්. තවද ඔවුහු මා මෙසේ දැනගන්නාහුය: 'භවත්නි, මේ කුලපුත්හු බලව, සැදැහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ වෙසෙයි. ඍද්ධිමත් වූ දිවැස් ඇත්තා වූ පරසිත් දන්නා වූ දෙවියෝ ද ඇත. ඔවුහු ද දුරින් (මා) දකිත්. සමීපස්ථවූවාහු ද (ඔවුහු) නො පැණෙත්. ඔවුහු තමන් සිතිනුදු මා සිත දැනගන්නාහ. ඔවුහු ද මා මෙසේ හඳුනා ගන්නාහ: 'භවත්නි, මේ කුලපුත්හු බලව, සැදැහැයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට වන්නේ ම ලාමක අකුශලධර්මයන්ගෙන් ව්‍යාකීර්ණව වෙසේය' යි. හේ මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මා විසින් වීර්‍ය්‍යය අරඹන ලද. එය නො හැකුළුනේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් මුළා නුවූයේ ය. නාමකය සන්හිඳුනේ ය. එහෙයින් ම දරථ රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේ ය. එහෙයින් ම එකඟ වේ ය'යි. හේ ලෝකයා ම අධිපති කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය දුරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසිදු කොට ආත්මය පිරිවටයි මහණෙනි, මෙය ලෝකාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ ධම්මාධිපතෙය්‍යං: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරඤ්ඤගතො වා රුක්ඛමූලගතො වා සුඤ්ඤාගාරගතො වා ඉති පටිසංචික්ඛති: 'න ඛො පනාහං චීවරහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො, න පිණ්ඩපාතහෙතු -පෙ- න සෙනාසනහෙතු -පෙ- න ඉති භවාභවහෙතු අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො. අපි ච ඛො'ම්හි ඔතිණ්ණො ජාතියා ජරාමරණෙන[1] සොකෙහි පරිදෙවෙහි දුක්ඛෙහි දොමනස්සෙහි උපායාසෙහි දුක්ඛොතිණ්ණො දුක්ඛ-පරෙතො. අප්පෙවනාම ඉමස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස අන්තකිරියා පඤ්ඤායෙථා'ති. ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො[2] පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති. සන්ති ඛො පන මෙ සබ්‍රහ්මචාරී ජානං පස්සං විහරන්ති. අහං චෙව ඛො පන එවං ස්වාක්ඛාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජිතො සමානො කුසීතො විහරෙය්‍යං පමත්තො, න මෙ තං අස්ස පතිරූපන්ති'. සො ඉති පටිසංචික්ඛති: 'ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං භවිස්සති අසල්ලීනං, උපට්ඨිතා සති අසම්මුට්ඨා, පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො, සමාහිතං චිත්තං එකග්ගන්ති'. සො ධම්මං යෙව අධිපතිං කරිත්වා අකුසලං පජහති, කුසලං භාවෙති, සාවජ්ජං පජහති, අනවජ්ජං භාවෙති, සුද්ධං අත්තානං පරිහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ ධම්මාධිපතෙය්‍යං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි ආධිපතෙය්‍යානීති.

41. නත්ථි ලොකෙ රහො නාම පාපකම්මං පකුබ්බතො,
අත්තා තෙ පුරිස ජානාති සච්චං වා යදි වා මුසා.

42. කල්‍යාණං වත භො සක්ඛි අත්තානං අතිමඤ්ඤසි,
යො සන්තං අත්තනි පාපං අත්තානං පරිගූහසි.

43. පස්සන්ති දෙවා ච තථාගතා ච ලොකස්මිං බාලං විසමං චරන්තං,
තස්මා හි අත්තාධිපකො[3] සතො චරෙ ලොකාධිපො ච
නිපකො ච ඣායී,
ධම්මාධිපො ච අනුධම්මචාරී න හීයති සච්චපරක්කමො මුනි.

44. පසය්හ මාරං අභිභුය්‍ය අන්තකං යො ච ඵුසී ජාතික්ඛයං පධානවා,
ස[4] තාදිසො ලොකවිදූ සුමෙධො සබ්බෙසු ධම්මෙසු අතම්මයො මුනීති.

දෙවදූත වග්ගො චතුත්ථො.

*

1. ජරාය මරණෙන
2. ඔපනෙය්‍යිකො - මජසං.
3. අත්තාධිපතෙය්‍යකො ච - මජසං.
4. සො.

* තස්සුද්දානං:
බ්‍රහ්ම ආනන්ද සාරිපුත්තො - නිදානං හත්ථකො ච
දූතා දුවෙ ච රාජානො - සුඛුමාලාධිපතෙය්‍යනා ච ති - මජසං.

මහණෙනි, ධර්මාධිපත්‍යය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ වනසෙනසුනට ගියේ හෝ රුක්මුලට ගියේ හෝ ශූන්‍යාගාරයට ගියේ හෝ මෙසේ සිතයි: 'මම වනාහි චීවරහේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. පිණ්ඩපාත හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම .. සෙනසුන් හෙතුයෙන් ... ඉතිභවාභව හේතුයෙන් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණියෙම් නො වෙමි. වැලිදු ජාතියෙන් ජරාමරණයෙන් ශොකයෙන් වැලපීමෙන් දුක්දෙම්නසින් දැඩි ආයාසයෙන් අවතීර්ණ වෙමි. දුකට බටුයෙම් දුකින් මඩනා ලද්දෙම් වෙමි. මේ හැම දුක් රැස අවසන් කිරීමෙක් පැණේ නම්, ඉතා මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සාන්දෘෂ්ටික වූ අකාලික වූ 'එව බලව' යන විධානයට නිසි වූ උපනයනයට නිසි වූ නුවණැත්තන් විසින් තමන් කෙරෙහි ලා දතයුතු වූ නවලොකොත්තර ධර්මය මොනොවට ප්‍රකාශ කරණ ලදී. මට සමාන බඹසර ඇත්තාහු වෙත් ම ය. ඔහු මා දන්නාහු දක්නාහු වෙසෙත්. මම ද වනාහි මෙසේ ස්වාඛ්‍යාත වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූයෙම් ම කුසීත ව ප්‍රමත්ත ව වෙසෙම් නම්, එය මට නිසි නොවන්නේය'යි. හෙතෙම මෙසේ නුවණින් සලකයි: 'මා විසින් වීර්‍ය්‍යය පුරන ලද වෙයි. එහෙයින් ම නො හැකුළුනේ වෙයි. සිහිය එළඹ සිටියේ ය. එහෙයින් ම නුමුළා වූයේ ය. නාමකය සන්හිත. එහෙයින් ම දරථ රහිත වෙයි. සිත සමාධිගත වූයේය. එහෙයින් ම එකඟ වේය' යි. හෙතෙම ධර්මය ම අධිපති කොට අකුශලය හැරලයි, කුශලය වඩයි, සාවද්‍යය හැරලයි, අනවද්‍යය වඩයි, පිරිසුදු වූ ආත්මය පරිහරණය කරයි. මහණෙනි, මෙය ධර්මාධිපත්‍ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ වනාහි ආධිපත්‍යයෝ තුන් දෙන යහ.

41. පව්කම් කරණුවහට ලොව්හි රහසෙක් නම් නැත. පුරුෂය, නාගේ ආත්මය (හිත) එය සැබෙවෙක් ද, නැතහොත් මුසායෙක් දැයි දන්නේ යි.

42. යම් බඳු වූ තෝ තමා කෙරෙහි ඇත්තාවූ ම පව තමාට සඟවන්නෙහි ද? පින්වත, තමා ඉක්මවා හඟනෙහි ද? මැනවෙක් වනාහි එකාන්තයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂය.

43. යම් හෙයෙකින් ලොව්හි විෂම ලෙස හැසිරෙන්නා වූ බාලයා දෙවියෝ ද තථාගතවරු ද දකිත් ද. එහෙයින් ම සිහි ඇත්තාවූ ද තත්වැසි නුවණැත්තා වූ ද ධ්‍යාන කරණ සුලුවූ ද ධර්මය අනුව හැසිරෙන්නා වූ ද සත්‍යපරාක්‍රම ඇත්තාවූ ද යම් මහණෙක්

44. ප්‍රධන්වීර්‍ය්‍ය ඇත්තේ මාරයා මැඩ අන්තකයා අභිභවනය කොට රහත් බව ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙළේ ද, අත්තාධිපති වූ ද ලෝකාධිපති වූ ද ධර්මාධිපති වූ ද ලෝකය දැනගත්තා වූ මනා නුවණැත්තා වූ එබඳු මුනි තෙම සියලු ත්‍රෛභූමික ධර්මයන්හි තමමය නම් වූ තෘෂ්ණායෙන් තොර වූයේ ලෝකය දැනගත්තේ නො පිරිහේ ය යි.

සතරවන දෙවදූත වර්ගයයි.

[5. චූලවග්ගො]

[සාවත්ථිනිදානං:]

8. 1. 5. 1.

41. තිණ්ණං භික්ඛවෙ සම්මුඛීභාවා සද්ධො කුලපුත්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. කතමෙසං තිණ්ණං: සද්ධාය භික්ඛවෙ සම්මුඛීභාවා සද්ධො කුලපුත්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. දෙය්‍යධම්මස්ස භික්ඛවෙ සම්මුඛීභාවා සද්ධො කුලපුත්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. දක්ඛිණෙය්‍යානං භික්ඛවෙ සම්මුඛීභාවා සද්ධො කුලපුත්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණං සම්මුඛීභාවා සද්ධො කුලපුත්තො බහුං පුඤ්ඤං පසවතීති.

3. 1. 5. 2.

42. තීහි භික්ඛවෙ ඨානෙහි සද්ධො පසන්නො වෙදිතබ්බො. කතමෙහි තීහි: සීලවන්තානං දස්සනකාමො හොති, සද්ධම්මං සොතුකාමො හොති, විගතමලමච්ඡෙරෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති මුත්තචාගො පයතපාණී වොස්සග්ගරතො යාචයොගො දානසංවිභාගරතො. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ඨානෙහි සද්ධො පසන්නො වෙදිතබ්බොති.

45. දස්සනකාමො සීලවතං සද්ධම්මං සොතුමිච්ඡති,
විනෙය්‍ය[1]මච්ඡෙරමලං ස වෙ සද්ධොති වුච්චතීති.

3. 1. 5. 3.

43. තයො'මෙ[2] භික්ඛවෙ අත්ථවසෙ සම්පස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං. කතමෙ තයො: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති 'ධම්මපටිසංවෙදී ච. යො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති ධම්මපටිසංවෙදී[3] ච. යො චෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ච ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ච හොන්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො අත්ථවසෙ සම්පස්සමානෙන අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුන්ති.

---

1. විනයෙ - මජසං. 2. තයො - මජසං 3. ධම්මපටිසංවෙදී - මජසං

[5. චූලවග්ගය]

[සැවැත්නිදානයි:]

3. 1. 5. 1.

41. මහණෙනි, තුන් දෙනකුන්ගේ හමුබැවින් සැදැහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. කවර තිදෙනකුගේය යත්: මහණෙනි, සැදැහැ හමුබැවින් සැදැහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, දෙයධම් හමුබැවින් සැදැහැති කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේය. මහණෙනි, දක්ෂිණාර්හයන්ගේ හමුබැවින් සැදැහැවත් කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය. මහණෙනි, මෙ කරුණු තුණ හමුබැවින් සැදැහැති කුලපුත් බොහෝ පින් රැස් කරණේ ය.

3. 1. 5. 2.

42. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් පහන් වූ සැදැහැතියේ දතයුතු වේ. කවර තුණෙකින යත්: සිල්වතුන් දක්නා කැමැතියේ වෙයි, සදහම් අසනු කැමැතියේ වෙයි, මුහුටු ත්‍යාග ඇත්තේ දීමෙහි දෙව් අත් ඇතියේ හැරපීමෙහි ඇලුනේ යදනට නිසිවූයේ දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ පහ වූ මසුරු මලින් යුත් සිතින් ගිහිගෙයි වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ තෙකරුණින් යුක්ත වූයේ පහන් වූ සැදැහැතියේ යි දත යුතුයි.

45. සිල්වතුන් දක්නට කැමැතියේ වේ ද, සදහම් අසන්නට කැමැති වේ ද, මසුරුමල දුරලා වෙසේ ද, හේ එකාන්තයෙන් සැදැහැත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 3.

43. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණක් දක්නහු විසින් පරහට දහම් දෙසුමට නිසි ම වේ. කවර තුණෙක යත්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් වෙයි. පෙළදහම් දන්නේත් වෙයි. යමෙක් ධර්මය අසා නම්, හෙ අටුවා දන්නේත් පෙළදහම් දන්නේත් වෙයි. යමෙකුත් දහම් දෙසා නම්, යමෙකුත් දහම් අසා නම්, එ දෙදෙන අටුවා දන්නාහු ද පෙළදහම් දන්නාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණ දක්නහු විසින් පරහට දහම් දෙසනු නිසි මැ යි.

3. 1. 5. 4.

44. තීහි භික්ඛවෙ ඨානෙහි කථා පවත්තනී[1] හොති. කතමෙහි තීහි: යො ධම්මං දෙසෙති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති ධම්මපටිසංවෙදී ච. යො ධම්මං සුණාති, සො අත්ථපටිසංවෙදී ච හොති ධම්මපටිසංවෙදී ච. යො චෙව ධම්මං දෙසෙති, යො ච ධම්මං සුණාති, උභො අත්ථපටිසංවෙදිනො ච හොන්ති ධම්මපටිසංවෙදිනො ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ඨානෙහි කථා පවත්තනී[1] හොතීති.

3. 1. 5. 5.

45. තීණි'මානි භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තානි සප්පුරිසපඤ්ඤත්තානි. කතමානි තීණි: දානං භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තං සප්පුරිසපඤ්ඤත්තං. පබ්බජ්ජා භික්ඛවෙ පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තා සප්පුරිසපඤ්ඤත්තා. මාතාපිතුන්නං[2] භික්ඛවෙ උපට්ඨානං පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තං සප්පුරිසපඤ්ඤත්තං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තානි සප්පුරිසපඤ්ඤත්තානීති.

46. සබ්භි දානං උපඤ්ඤත්තං අහිංසා සඤ්ඤමො දමො,
මාතාපිතුඋපට්ඨානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරිනං.

47. සතං එතානි ඨානානි යානි සෙවෙථ පණ්ඩිතො,
අරියො දස්සනසම්පන්නො ස ලොකං භජතෙ සිවන්ති.

3. 1. 5. 6.

46. යං භික්ඛවෙ සීලවන්තො පබ්බජිතා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා තීහි ඨානෙහි බහුං පුඤ්ඤං පසවන්ති. කතමෙහි තීහි: කායෙන වාචාය මනසා. යං භික්ඛවෙ සීලවන්තො පබ්බජිතා ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරන්ති, තත්ථ මනුස්සා ඉමෙහි තීහි ඨානෙහි බහුං පුඤ්ඤං පසවන්තීති.

3. 1. 5. 7.

47. තීණි'මානි භික්ඛවෙ සඞ්ඛතස්ස සඞ්ඛතලක්ඛණානි. කතමානි තීණි: උප්පාදො පඤ්ඤායති, වයො පඤ්ඤායති, ඨිතස්ස අඤ්ඤථත්තං පඤ්ඤායති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි සඞ්ඛතස්ස සඞ්ඛතලක්ඛණානීති.

3. 1. 5. 8.

48. තීණි'මානි භික්ඛවෙ අසඞ්ඛතස්ස අසඞ්ඛතලක්ඛණානි. කතමානි තීණි: න උප්පාදො පඤ්ඤායති, න වයො පඤ්ඤායති, න ඨිතස්ස අඤ්ඤථත්තං පඤ්ඤායති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි අසඞ්ඛතස්ස අසඞ්ඛතලක්ඛණානීති.

---

1. පවත්තිනී - මජසං. 2. මාතාපිතුභං - මජසං.

3. 1. 5. 4.

44. මහණෙනි, කරුණු තුණෙකින් කථාව පවත්නී වෙයි. කවර තුණෙකින යත්: යමෙක් දහම් දෙසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් පෙළදහම් දන්නේත් වේ. යමෙක් දහම් අසා නම්, හේ අටුවා දන්නේත් පෙළදහම් දන්නේත් වේ. යමෙක් එ දහම් දෙසා නම්, යමෙක් දහම් අසා නම්, යන දෙදෙන ම අටුවා දන්නෝත් පෙළදහම් දන්නෝත් වෙති. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණෙන් කථාව පවත්නී වේ යයි.

3. 1. 5. 5.

45. මහණෙනි, පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සත්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මේ කරුණු තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, දානය පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සත්පුරුෂයන් විසින් පණවනලද. මහණෙනි, පැවිද්ද පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද සත්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද මහණෙනි, මවුපියඋවටන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද. සත්පුරුෂයන් විසින් පණවනලද. මහණෙනි, මොහු තිදෙන පණ්ඩිතයන් විසින් පණවන ලද්දාහු සත්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද්දාහු වෙති යි.

46. ශ්‍රෙෂ්ඨවයසී ඇති සත්පුරුෂයන්ගේ දානය ද අහිංසාව ද ශීල-සංයමය ද ඉන්ද්‍රියසංවරය ද මවුපිය උවටන ද යන මේ සත්පුරුෂයන් විසින් පණවන ලද වෙයි.

47. පණ්ඩිත තෙමේ සත්පුරුෂයන් පිළිබඳ වූ යම්බඳු මේ තුන් කරුණු සෙවුනේ නම්, දර්ශන සම්පන්න වූ ඒ ආර්‍යයී තෙම දෙව්ලොව සෙවුනේ යි.

3. 1. 5. 6.

46. මහණෙනි, සිල්වත් පැවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙත් ද, එහි මිනිස්සු කරුණු තුණෙකින් බොහෝ පින් ලබත්. කවර තුණෙකින යත්: කයින් ද, වචනයෙන් ද, සිතින් දැයි. මහණෙනි, සිල්වත් වූ පැවිද්දේ යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වසත් නම්, එහි මිනිස්සු මේ කරුණු තුණෙන් බොහෝ පින් ලබත්.

3. 1. 5. 7.

47. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සමවායයෙන් සකස් කරණ ලද්දහුගේ මේ සඞ්ඛත ලක්‍ෂණ තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: ඉපැදීම පැණෙයි, නැස්ම (බිඳීම) පැණෙයි, සිටියහුගේ වෙනස්වීම (නම් වූ ජරාව) පැණෙයි. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යය සමවායයෙන් සකස් කරණ ලද්දහුගේ මේ සඞ්ඛත ලක්‍ෂණ තුණයි.

3. 1. 5. 8.

48. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යයයන් විසින් නො සකස්කළහු (නිර්වාණය) ගේ මේ අසඞ්ඛත ලක්‍ෂණ තුණෙකි. කවර තුනෙක යත්: උපත් නොපැණෙයි, ව්‍යය නො පැණෙයි, සිටියහුගේ අන්‍යථාත්වය (ජරාව) නො පැණෙයි. මහණෙනි, අසංස්කාර (ධර්මය)ගේ මේ අසංස්කෘත ලක්‍ෂණ තුණයි.

3. 1. 5. 9.

49. හිමවන්තං භික්ඛවෙ පබ්බතරාජං නිස්සාය මහාසාලා තීහි වඩ්ඪීහි වඩ්ඪන්ති. කතමාහි තීහි:[1] සාඛාපත්තපලාසෙන වඩ්ඪන්ති, තචපපටිකාය වඩ්ඪන්ති, ඵෙග්ගුසාරෙන වඩ්ඪන්ති. හිමවන්තං භික්ඛවෙ පබ්බතරාජං නිස්සාය මහාසාලා ඉමාහි තීහි වඩ්ඪීහි වඩ්ඪන්ති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සද්ධං කුලපතිං නිස්සාය අන්තොජනො තීහි වඩ්ඪීහි වඩ්ඪති, කතමාහි තීහි: සද්ධාය වඩ්ඪති, සීලෙන වඩ්ඪති, පඤ්ඤාය වඩ්ඪති. සද්ධං භික්ඛවෙ කුලපතිං නිස්සාය අන්තොජනො ඉමාහි තීහි වඩ්ඪීහි වඩ්ඪතීති.

48. යථාපි පබ්බතො සෙලො අරඤ්ඤස්මිං බ්‍රහාවනෙ,
තං රුක්ඛා උපනිස්සාය වඩ්ඪන්තෙ තෙ වනස්පතී.[2]

49. තථෙව සීලසම්පන්නං සද්ධං කුලපතිං ඉධ,
උපනිස්සාය වඩ්ඪන්ති පුත්තදාරා ච බන්ධවා,
අමච්චා ඤාතිසඞ්ඝා ච යෙ චස්ස අනුජීවිනො.

50. ත්‍යාස්ස සීලවතො සීලං චාගං සුචරිතානි ච,
පස්සමානානුකුබ්බන්ති[3] යෙ භවන්ති විචක්ඛණා.

51. ඉධ ධම්මං චරිත්වාන මග්ගං සුගතිගාමිනං,
නන්දිනො දෙවලොකස්මිං මොදන්ති කාමකාමිනොති.

3. 1. 5. 10.

50. තීහි භික්ඛවෙ ඨානෙහි ආතප්පං කරණීයං. කතමෙහි තීහි: අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ආතප්පං කරණීයං. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ආතප්පං කරණීයං. උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං[4] ඛරානං කටුකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරානං අධිවාසනාය ආතප්පං කරණීයං. ඉමෙහි තීහි භික්ඛවෙ ඨානෙහි ආතප්පං කරණීයං.

යතො ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ආතප්පං කරොති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ආතප්පං කරොති, උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං දුක්ඛානං තිබ්බානං ඛරානං කටුකානං අසාතානං අමනාපානං පාණහරානං අධිවාසනාය ආතප්පං කරොති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු ආතාපී නිපකො සතො සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියායාති.

3. 1. 5. 11.

51. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො මහාචොරො සන්ධිම්පි ඡින්දති, නිල්ලොපම්පි හරති, එකාගාරිකම්පි කරොති, පරිපන්ථෙපි තිට්ඨති. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ මහාචොරො විසමනිස්සිතො ච හොති, ගහනනිස්සිතො ච හොති, බලවනිස්සිතො ච හොති. කථඤ්ච භික්ඛවෙ මහාචොරො විසමනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ මහාචොරො නදීවිදුග්ගං වා නිස්සිතො හොති, පබ්බතවිසමං වා. එවං ඛො භික්ඛවෙ මහාචොරො විසමනිස්සිතො හොති.

---

1. කතමෙහි තීහි - PTS. 2. වනප්පතී - මජ්ඣං. 3. අනුකරොන්ති - මජ්ඣං
4. තිප්පානං - සීමු, අට්ඨකථා

3. 1. 5. 9.

49. මහණෙනි, හිමවත් පර්වතරාජයා නිසා මහා වෘක්‍ෂයෝ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙත්. කවර තුනෙකින යත්: ශාඛායෙන් හා පත්‍ර සඞ්ඛ්‍යාත කොළපතරින් වැඩෙත්, පොතුපතරින් වැඩෙත්, ඵලයෙන් හා හරින් හා වැඩෙත්, මහණෙනි, හිමවත් පර්වතරාජයා නිසා මහාවෘක්‍ෂයෝ මේ තුන් වැඩුමෙන් වැඩෙත්.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම සැදැහැති කුලදෙටුහු නිසා ඇතුළු දෙනෝ තුන් වැඩුමෙකින් වැඩෙයි. කවර තුනෙකින යත්: සැදැහැයෙන් වැඩෙයි, ශීලයෙන් වැඩෙයි, ප්‍රඥායෙන් වැඩෙයි. මහණෙනි, සැදැහැති කුලපතිහු නිසා ඇතුළු දෙනෝ මේ තුන් වැඩුමින් වැඩෙයි.

48 තොාගම් මහවෙනෙහි ගල්පව්වෙක් යම්බඳු වේ නම්, එය ඇසුරු කොට ගෙණ ඒ වනදෙටු වෘක්‍ෂයෝ වැඩෙත්.

49. එපරිදි ම මෙහි සැදැහැති සිල්වත් කුලදෙටුහු ඇසුරු කොට ගෙණ අඹුදරුවෝ ද, බන්‍ධුහු ද, සගයෝ ද, තැ සමූහයෝ ද යම් අනුජීවිහු වෙත් නම්, ඔහු ද වැඩෙත්.

50. යම් විචක්‍ෂණ කෙනෙක් වෙත් නම්, ඔහු ඒ සිල්වත්හුගේ ශීලය හා ත්‍යාගය හා සුචරිත හා දක්නාහු ඔහු අනුව ක්‍රියා කෙරෙත්.

51. මෙලොව සුගතිගාමී මාර්ගය වන කුසල් දහම් පුරා (කර්මනන්‍දනායෙන්) සතුටු වූවාහු පස්කම් සැප කැමැත්තාහු දෙව්ලොව දී (විපාක මොදනායෙන්) සතුටු වෙත්.

3. 1. 5. 10.

50. මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් වීර්‍ය්‍යය කට යුතුයි. කවර තුනෙකින යත්: නූපන් ලාමක අකුශල ධර්මයන්ගේ නූපදීම පිණිස වීර්‍ය්‍යය කට යුතු. නූපන් කුශලධර්මයන්ගේ ඉපැත්ම පිණිස වීර්‍ය්‍යය කට යුතු. උපන් දුක් වූ තීව්‍ර වූ කර්කශ වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිවිහරණා වූ ශාරීරික වෙදනාවන් ඉවසීම පිණිස වීර්‍ය්‍යය කටයුතුය.

මහණෙනි, යම් කලෙක පටන් කොට මහණ නූපන් ලාමක අකුශලධර්මයන් නූපදනා පිණිස වීර්‍ය්‍යය කෙරේ ද, නූපන් කුශලධර්මයන් ඉපැත්ම පිණිස වීර්‍ය්‍යය කෙරේ ද, උපන් දුක් වූ තීව්‍ර වූ කර්කශ වූ කටුක වූ අමිහිරි වූ අමනාප වූ දිවිහරණා වූ ශාරීරික වෙදනාවන් ඉවසීම පිණිස වැර කෙරේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ කෙලෙස් තවන වීර්‍ය්‍යය ඇත්තේ පාරිහාරික නුවණින් නුවණැත්තේ සමෑහි සමපන්න වූයේ මොනොවට දුක් නසනු පිණිස පිළිපන්නේ යි කියනු ලැබේ.

3. 1. 5. 11.

51. මහණෙනි, අඞ්ග තුනෙකින් සමන්‍වාගත වූ මහසොර ගෘහසන්‍ධි ද සිඳුනේයි. වොලොගැණුම් ද කරණේයි. එක් ගෙයක් පැහැර ගැණුම් ද කරණේයි. කඩපලා සොරකමෙහි ද යෙදෙයි. කවර තුනෙකින යත්: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි මහසොර විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. වනලැහැබ් ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි. බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ ද වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ මහාචොරො ගහනනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ මහාචොරො තිණගහනං වා නිස්සිතො හොති රුක්ඛගහනං වා ගෙධං[1] වා පවනසණ්ඩං. එවං ඛො භික්ඛවෙ මහාචොරො ගහනනිස්සිතො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ මහාචොරො බලවනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ මහාචොරො රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිස්සිතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ මං කොචි කිඤ්චි වක්ඛති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණිස්සන්තීති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, ත්‍යාස්ස රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ මහාචොරො බලවනිස්සිතො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො මහාචොරො සන්ධිම්පි ඡින්දති, නිල්ලොපම්පි හරති, එකාගාරිකම්පි කරොති, පරිපන්ථෙපි තිට්ඨති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි† සමන්නාගතො පාපභික්ඛු ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො[2] විඤ්ඤූනං, බහුං ච අපුඤ්ඤං පසවති. කතමෙහි තීහි: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමනිස්සිතො ච හොති, ගහනනිස්සිතො ච, බලවනිස්සිතො ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමෙන කායකම්මෙන සමන්නාගතො හොති, විසමෙන වචීකම්මෙන සමන්නාගතො හොති, විසමෙන මනොකම්මෙන සමන්නාගතො හොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු විසමනිස්සිතො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු ගහනනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, අන්තග්ගාහිකාය දිට්ඨියා සමන්නාගතො.[3] එවං ඛො භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු ගහනනිස්සිතො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු බලවනිස්සිතො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු රාජානං වා රාජමහාමත්තානං වා නිස්සිතො හොති. තස්ස එවං හොති: සචෙ මං කොචි කිඤ්චි වක්ඛති, ඉමෙ මෙ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණිස්සන්තීති. සචෙ නං කොචි කිඤ්චි ආහ, ත්‍යාස්ස රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා පරියොධාය අත්ථං භණන්ති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පාපභික්ඛු බලවනිස්සිතො හොති. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පාපභික්ඛු ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති, සානුවජ්ජො ච විඤ්ඤූනං. බහුං ච අපුඤ්ඤං පසවතීති.

චූළවග්ගො පඤ්චමො.

*

පඨමො පණ්ණාසකො සමත්තො.

---

1. රොධං වා - මජසං. සහා. 2. සානුවජ්ජා ච - මජසං.
3 සමන්නාගතො හොති - මජසං.
† අඞ්ගෙහි-මජසං.
* තස්සුද්දානං :- සම්මුඛීඨානපඤ්චමං - පවත්ති පණ්ඩිත සීලවං
සඞ්ඛතං පබ්බතා තපපං මහාචොරෙනකාදසාති.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් විසමතැන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙලොව්හි මහසොර නදී විදුගීයක් හෝ පර්වත විෂම ස්ථානයක් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර විෂමස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි මහසොර තණ ලැහැබ් හෝ රුක් ලැහැබ් හෝ මහවන ලැහැබ් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර ගහන ස්ථානයන් ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, මහසොර කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ ලොව්හි මහසොර රජකු හෝ රජමහඇමතියන් හෝ ඇසුරු කෙළේ වෙයි. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි 'ඉදින් කිසිවෙක් මට කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු ද රජමහඇමැතියෝ ද මාගේ දෙස් සඟවා කරුණු කියන්නාහ'යි. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහඇමතියෝ හෝ දෙස් සඟවා (ඔහුගේ නිදෙස්බවට) යුක්ති බෙණෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහසොර බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ අඞ්ග තුණෙන් යුත් මහසොර ගෘහසන්ධි ද සිඳුනේයි, වොලොගැන්ම ද කරණේයි, එක්ගෙයක් පැහැරගැණුම ද කරණේයි. සබපලා සොරකම්හි ද යෙදෙන්නේයි.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම දහම් තුණෙකින් යුත් ලාමක භික්ෂු ගුණවිසින් සාළු ගුණවිසින් තට ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිතයෙක් ද නුවණැත්තන් විසින් දෙස් කියයුත්තෙක් ද වෙ යි. බොහෝ පව් ද ප්‍රසව කෙරෙයි. කවර තුණෙකින යත්: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේත්, ගහනස්ථාන ඇසුරු කෙළේත් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේත් වෙයි. මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි පවිටු මහණ විෂම වූ කායකර්මයෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ වාක්කර්මයෙන් යුක්ත වෙයි, විෂම වූ මනඃකර්මයෙන් යුක්ත වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ විෂමස්ථාන ඇසුරු කෙළේ වේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පවිටු මහණ ගහන නිඃශ්‍රිත වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ අන්තග්‍රාහිකදෘෂ්ටියෙන් යුක්ත වූයේ මිසදිටු වේ නම්, මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ ගහන නිඃශ්‍රිත වේ.

මහණෙනි, පවිටු මහණ කෙසේ නම් බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ ද: මහණෙනි, මෙහි පවිටු මහණ රජුන් හෝ රජමහඇමතියන් ඇසුරු කෙළේ වේ. ඔහට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: 'ඉදින් මට කිසිවෙක් කිසිවක් කියන්නේ නම්, මේ රජවරු හෝ රජමහඇමතියෝ හෝ මාගේ දෙස් සඟවා යුක්ති බෙණෙත්. ඉදින් කිසිවෙක් ඔහට කිසිවක් කියා නම්, ඒ රජවරු හෝ රජමහඇමතියෝ හෝ ඔහුගේ දෙස් සඟවා යුක්ති බෙණෙති. මහණෙනි, මෙසේ පවිටු මහණ බලවතුන් ඇසුරු කෙළේ වේ. මහණෙනි, මේ ධර්ම තුණෙන් යුත් පවිටු මහණ ගුණවිසින් සාළු ගුණ විසින් තට ආත්මය පිරිවටයි. වරද සහිතයෙක් ද නුවණැත්තවුන් විසින් ගැරැහිය යුත්තෙක් ද වේ. බොහෝ පව් ද ප්‍රසව කෙරේ යි.

පස්වන චූලවර්ගයයි

පළමු පණස නිමි.

2. දුතියො පණ්ණාසකො.

[1. බ්‍රාහ්මණවග්ගො]

3. 2. 1. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

1. අථ ඛො ද්වෙ බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුද්ධා මහල්ලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා වීසං[1] වස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුපසංකමිංසු උපසංකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං[2] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා භගවන්තං එතදවොචුං: 'මයමස්සු භො ගොතම බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුද්ධා මහල්ලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා වීසං[1] වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ චම්හා අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු නො භවං ගොතමො, අනුසාසතු නො භවං ගොතමො, යං අම්හාකං අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායා'ති.

තග්ඝ තුම්හෙ බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුද්ධා මහල්ලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා වීසං[1] වස්සසතිකා ජාතියා, තෙ චත්ථ අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. උපනීයති ඛො අයං බ්‍රාහ්මණා ලොකො ජරාය ව්‍යාධිනා මරණෙන. එවං උපනීයමානෙ ඛො බ්‍රාහ්මණා ලොකෙ ජරාය ව්‍යාධිනා මරණෙන, යො ඉධ කායෙන සංයමො, වාචාය සංයමො, මනසා සංයමො, තං තස්ස පෙතස්ස තාණඤ්ච ලෙණඤ්ච දීපඤ්ච සරණඤ්ච පරායණඤ්චාති.

1. උපනීයති ජීවිතමප්පමායු ජරූපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො පුඤ්ඤානි කයිරාථ සුඛාවහානි.

2. යොධ කායෙන සඤ්ඤමො වාචාය උද චෙතසා,
තං තස්ස පෙතස්ස සුඛාය හොති යං ජීවමානො පකරොති පුඤ්ඤානි.

3. 2. 1. 2.

2. අථ ඛො ද්වෙ බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුද්ධා මහල්ලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා වීසංවස්සසතිකා ජාතියා, යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු -පෙ- එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ බ්‍රාහ්මණා භගවන්තං එතදවොචුං: මයමස්සු භො ගොතම බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුද්ධා මහල්ලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා වීසං වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ චම්හා අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. ඔවදතු නො භවං ගොතමො, අනුසාසතු නො භවං ගොතමො, යං අම්හාකං අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති.

---

1. වීසවස්ස සතිකා - මජ්ඣං. ස්‍යා 2. සාරණීයං - මජ්ඣං.

2. දෙවන පණ්ණාසකය.

[1. බ්‍රාහමණවර්ගය]

3. 2. 1. 1

[සැවැත්නිදානයි:]

1. එසමයෙහි ජරා ජීර්ණ වයෝ වෘද්ධ දැඩිහලු තුන් විය ඉක්මවා සිටි පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සිය විසි හැවිරිදි දෙබමුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හා සමග සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ සැල කළහ: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස අපි වනාහි ජරාජීර්ණ වයෝවෘද්ධ දැ මහලු තුන් විය ඉක්මවා සිටි පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි බමුණු වම්හ. ඒ අපිදු නොකරණ ලද කලණ දහම් ඇත්තම්හ. නොකළ කුසල් ඇත්තම්හ. නොකළ භයපරිත්‍රාණ ඇත්තම්හ. යම්ක් අපට බොහෝකල් හිතසුව පිණිස වේ නම්, භවත් ගෞතමයෝ අපට එබඳු අවවාද කෙරෙත්වා භවත් ගෞතමයෝ අපට අනුශාසනා කෙරෙත්වා' යි.

බ්‍රාහමණයෙනි, සැබව්, තෙපි ජරාජීර්ණ වූවහු ම ය. වයසින් වැඩී සිටියහුම ය. දැමහලු වූවහු ම ය. තුන්වයස් ඉක්ම සිටියහු ම ය. පැසිම් වියට පැමිණියහු ම ය. උපතින් එක්සියවිසි හැවිරිදි වූවහු ම ය. ඒ තෙපි නොකළ කලණදම් ඇත්තහු ය. නොකළ කුසල් ඇත්තහු ය. නොකළ භයපරිත්‍රාණ ඇත්තහුය. බ්‍රාහමණයෙනි, මේ ලෝවැසි ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු (ඒ ඒ අවස්ථාවට) එළවනු ලැබේ. බ්‍රාහමණයෙනි, ලොකයා මෙසේ ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු එළවනු ලබත්ම, මෙලොවදී කයින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ඒ පින පරලොව ගිය ඔහට රක්‍ෂාස්ථාන ද නිලීයනස්ථාන (නැසෙන තැන) ද ප්‍රතිෂ්ඨාස්ථාන (ද්වීපය) ද ශරණ ද පරායණ (පිහිටීම) ද වේ.

1. ජීවිතය මරණය කරා පමුණුවනු ලබයි. ආයුෂය අල්ප වෙයි. ජරායෙන් ගෙණයන ලද්දහුට රක්‍ෂාස්ථානයෝ නැත. මරණයෙහි ලා මේ බිය දක්නේ සුව එළවන පින් කරන්නේ ය.

2. කයින් වේවයි වචනයෙන් වේවයි නොහොත් සිතින් වේවයි යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජීවත්වනුයේ යම් පිණක් කෙරේ ද, ඒ පිණ පරලොව ගිය ඔහට සුව පිණිස වේ.

3. 2. 1. 2

2. එකල්හි ජරාජීර්ණ වයෝ වෘද්ධ දැමහලු තුන්වයස් පැනගිය පැසිම්-වයසට පැමිණි උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි දෙබමුණු කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බ්‍රාහමණයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ සැල කළහ: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අපි ජරාජීර්ණ වයෝවෘද්ධ මහලු තුන් වයස් පැනගිය පැසිම් වියට පැමිණි උපතින් එක්සිය-විසිහැවිරිදි බමුණම්හ. ඒ අපිදු නොකළ කලණදහම් ඇතියම්හ. නොකළ කුසල් ඇතියම්හ. නොකළ භයපරිත්‍රාණ ඇත්තම්හ. යම්ක් අපට බොහෝ කලක් හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අවවාද කරණ සේක්වා. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අපට එසේ අනුශාසනා කරණ සේක්වා.

තස්ස තුම්හෙ බ්‍රාහ්මණා ජිණ්ණා වුද්ධා මහල්ලකා අද්ධගතා වයො අනුප්පත්තා වීසං වස්සසතිකා ජාතියා. තෙ චත්ථ අකතකල්‍යාණා අකතකුසලා අකතභීරුත්තාණා. ආදිත්තො ඛො අයං බ්‍රාහ්මණා ලොකො ජරාය ව්‍යාධිනා මරණෙන. එවං ආදිත්තෙ ඛො බ්‍රාහ්මණා ලොකෙ ජරාය ව්‍යාධිනා මරණෙන යො ඉධ කායෙන සඤ්ඤමො, වාචාය සඤ්ඤමො, මනසා සඤ්ඤමො. තං තස්ස පෙතස්ස තාණං ච ලෙනඤ්ච දීපඤ්ච සරණඤ්ච පරායණඤ්චාති.

3. ආදිත්තස්මිං අගාරස්මිං යං නීහරති භාජනං,
තං තස්ස හොති අත්ථාය නො ච යං තත්ථ ඩය්හති.

4. එවං ආදිපිතො[1] ලොකො ජරාය මරණෙන ච,
නීහරෙථෙව දානෙන දින්නං හොති සුනීහටං.[2]

5. යො'ධ කායෙන සඤ්ඤමෙ වාචාය උද චෙතසා,
තං තස්ස පෙතස්ස සුඛාය හොති යං ජීවමානො පකරොති පුඤ්ඤානි.

3. 2. 1. 3.

3. අථ ඛො අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උප-සඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං සම්මොදි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: සන්දිට්ඨිකො ධම්මො 'සන්දිට්ඨිකො ධම්මො'ති භො ගොතම වුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො භො ගොතම සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො[3] පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති.

රත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණ, රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රාගෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ- දුට්ඨො ඛො බ්‍රාහ්මණ දොසෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. දොසෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- න උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසං-වෙදෙති. එවම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ- මූළ්හො ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති. අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති

1. ආදිත්තො ඛො-මජසං - එවං ආදිත්තකො - සං. 2. සුනීහතං - මජසං - සං. PTS
3. ඔපනෙය්‍යිකො - මජසං

සැබව, බ්‍රාහමණයෙනි, තෙපි ජරාජීණ්වූහු, වයොවෘද්ධවූහු, මහලුවූහු, ගතවයස් ඇතියහු, පැසිම්වියට ද පැමිණියහු, උපතින් එක්සියවිසිහැවිරිදි වූහු ම ය. ඒ තෙපිදු නොකළ කලණදහම් ඇත්තහු ය, නොකළ කුසල් ඇත්තහු ය, නොකළ භයපරිත්‍රාණ ඇත්තහු ය. බ්‍රාහමණයෙනි, මේ ලෝකය ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ඇවිළ ගන්නා ලද්දේ ය. බ්‍රාහමණයෙනි, මෙසේ ජරාව විසිනුදු ව්‍යාධිය විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලෝකය ඇවිළ ගණුත් ම මෙහි කයින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලිත් මනසින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, එය පරලොව ගිය ඔහට ආරක්‍ෂාස්ථාන ද නිලීයනස්ථාන ද ප්‍රතිෂ්ඨාස්ථාන ද ශරණස්ථාන ද පරායණස්ථාන ද වේ සි.

3. ගෙය ඇවිළගත් කල්හි යම් බදුනක් බැහැර කෙරේ ද, එය ගෙහිමි ඔහුට වැඩ පිණිස වෙයි. යම් බදුනෙක් එහි දැවේ නම්, එය වැඩ පිණිස නො වෙයි.

4. මෙසේ ජරාව විසිනුදු මරණය විසිනුදු ලෝවැසි හාත්පසින් ඇවිළ ගන්නා ලද්දේ ය. දීමෙන් ම බැහැර කරගත්තේ ය. දෙන ලද්ද මොනොවට නෙරණ ලද්දේ වේ.

5. මෙහි කයින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, වැලිත් වචනයෙන් යම් සංයමයෙක් වේ ද, සිතින් යම් සංයමයෙක් වේ ද, ජීවත් වනුයේ යම් පිනක් කරයි ද එය පරලොව ගිය ඔහට සුව පිණිස වේ යි.

3. 2. 1. 3

3. එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ‘ධර්මය සාංදෘෂ්ටිකය, ධර්මය සාංදෘෂ්ටිකය’ යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, කොපමණෙකින් ධර්මය සාංදෘෂ්ටික වේ ද? අකාලික වේ ද? ‘එව, බලව’ යන විධියට සුදුසු වේ ද? උපනයනාභී වේ ද? නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි ලා දතයුතු වේ දැ? යි.

බ්‍රාහමණය, රාගයෙන් ඇලුනේ රාගයෙන් මැඩුනේ රාගයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ, තමාට පීඩා පිණිස ද සිතයි, මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. චෛතසික වූ දුක්දොම්නස් විඳියි. රාගය ප්‍රහීන වූ කල්හි ආත්ම පීඩාව පිණිස නොම සිතයි. මෙරමාහට පීඩා පිණිස නොම සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස නොම සිතයි. චෛතසික දුක්දොම්නස් නොවිඳියි. බ්‍රාහමණය, මෙසේත් ධර්මය සාංදෘෂ්ටික වේ. ... බ්‍රාහමණය, ද්වෙෂයෙන් දුෂ්ට වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මපීඩා පිණිස ද සිතයි. ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි, මානසික දුක්දොම්නස් විඳියි. ද්වෙෂය ප්‍රහීන වත් ම ආත්මපීඩාව පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස නො සිතයි. මානසික දුක් දොම්නස් නො විඳියි ... බ්‍රාහමණය, මෙසේත් ධර්මය සාංදෘෂ්ටික වෙයි. බ්‍රාහමණය, මොහයෙන් මුළා වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මපීඩාව පිණිස ද සිතයි. මෙරමා-හට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක්දොම්නස් ද විඳියි. මෝහය ප්‍රහීනවත් ම ආත්මපීඩාව පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට .. පීඩා පිණිස ද ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. මානසික වූ දුක්දොම්නස් නො විඳියි. බමුණ, මෙසේ වනාහි ධර්මය සාංදෘෂ්ටික වෙයි. කල් නොයවා විපාක දෙන්නේ වේ. ‘එව බලව’ යන විධියට සුදුසු වේ. උපනයනාභී වේ. නුවණැත්තන් විසින් තමා සතන්හි එළවා දත යුතු වේ යයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට මා දරණසේක්වා යි.

3. 2. 1. 4.

4. අථ ඛො අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: සන්දිට්ඨිකො ධම්මො සන්දිට්ඨිකො ධම්මොති භො ගොතම වුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො භො ගොතම සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති

රත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රාගෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

රත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති, රාගෙ පහීණෙ නෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය දුච්චරිතං චරති, න මනසා දුච්චරිතං චරති. රත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති, පරත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති, උභයත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. රාගෙ පහීණෙ අත්තත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති, පරත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති, උභයත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. එවම්පි ඛො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති -පෙ-

දුට්ඨො ඛො බ්‍රාහ්මණ දොසෙන -පෙ- මූළ්හො ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබාධායපි -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

මූළ්හො ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය දුච්චරිතං චරති, මනසා දුච්චරිතං චරති. මොහෙ පහීණෙ නෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය දුච්චරිතං චරති, න මනසා දුච්චරිතං චරති. මූළ්හො ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. මොහෙ පහීණෙ අත්තත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති, පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකො ධම්මො හොති අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති.

අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 4.

4. එකල්හි එක්තරා බමුණු පිරිවැජියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළැඹියේය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ බමුණු පිරිවැජි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කීයේය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'ධර්මය සාංදෘෂ්ටිකය, ධර්මය සාංදෘෂ්ටිකය'යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් ධර්මය සාංදෘෂ්ටික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපස්සික වේ ද, ඔපනයික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් සියසතන්හි ලා දත යුතු වේ ද?'යි.

බ්‍රාහ්මණය, රාගයෙන් අනුරක්ත වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක් දොම්නස් විඳියි. රාගය ප්‍රහීණ වත් ම තමහට පීඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද නො ම සිතයි. මානසික දුක් දොම්නස් නො ම විඳියි.

බ්‍රාහ්මණය, රාගයෙන් අනුරක්ත වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කයින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. රාගය ප්‍රහීණවත් ම කයින් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නො ම කරයි.

බමුණ, රාගයෙන් අනුරක්ත වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාර්ථය ද තත්වූ පරිද්දෙන් නො දනියි. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත් වූ පරිද්දෙන් නො දනියි. රාගය ප්‍රහීණ වත්ම ආත්මාර්ථය ද තත් වූ පරිද්දෙන් දැනගණියි. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත්වූ පරිද්දෙන් දැනගණියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ ද ධර්මය සාංදෘෂ්ටික වෙයි. ...

බ්‍රාහ්මණය, ද්වේෂයෙන් දුෂ්ට වූයේ ... බ්‍රාහ්මණය, මොහයෙන් මූඪ වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ තමහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. මානසික දුක් දොම්නස් විඳියි. මෝහය ප්‍රහීණවත් ම තමහට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. මානසික දුක් දොම්නස් නොම විඳියි.

බ්‍රාහ්මණය, මෝහයෙන් මූඪ වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ කයින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කරයි. සිතින් දුසිරිත් කරයි. මෝහය ප්‍රහීණ වත් ම කයින් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... මනසින් දුසිරිත් නො ම කරයි.

බමුණ, මෝහයෙන් මූඪ වූයේ මඩනා ලද්දේ ගත් සිත් ඇත්තේ ආත්මාර්ථය ද තත්වූ පරිද්දෙන් නො දනියි. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත්වූ පරිද්දෙන් නො දනියි. මෝහය ප්‍රහීණ වත්ම ආත්මාර්ථය ද තත්වූ පරිද්දෙන් දැනගණියි. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත්වූ පරිද්දෙන් දැනගණියි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි ධර්මය සාංදෘෂ්ටික ද අකාලික ද එහිපස්සික ද ඔපනයික ද නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දතයුත්තේ ද වේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනව ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් මා දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 5.

5. අථ ඛො **ජානුස්සොණි** බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජානුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: 'සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණන්ති' භො ගොතම වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො භො ගොතම සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං එහිපස්සිකං ඔපනයිකං පච්චත්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤූහීති?

රත්තො ඛො බ්‍රාහ්මණ රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රාගෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධාය පි චෙතෙති, න පරව්‍යාබාධාය පි චෙතෙති, න උභයව්‍යාබාධාය පි චෙතෙති, න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො* බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති.

දුට්ඨො ඛො බ්‍රාහ්මණ දොසෙන -පෙ- මූළ්හො ඛො බ්‍රාහ්මණ මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පරව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධාය පි චෙතෙති, න පරව්‍යාබාධාය පි චෙතෙති, න උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො* බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති.

යතො ච ඛො අයං බ්‍රාහ්මණ අනවසෙසං රාගක්ඛයං පටිසංවෙදෙති, අනවසෙසං දොසක්ඛයං පටිසංවෙදෙති, අනවසෙසං මොහක්ඛයං පටිසංවෙදෙති. එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං නිබ්බාණං හොති අකාලිකං එහිපස්සිකං ඔපනයිකං පච්චත්තං වෙදිතබ්බං විඤ්ඤූහීති.

අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 6.

6. අථ ඛො අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො බ්‍රාහ්මණමහාසාලො භගවන්තං එතදවොච: 'සුතං මෙතං භො ගොතම පුබ්බකානං බ්‍රාහ්මණානං වුද්ධානං මහල්ලකානං ආචරියපාචරියානං භාසමානානං: '[1]පුබ්බස්සුදං අයං ලොකො අවීචිමඤ්ඤෙ ඵුටො† හොති මනුස්සෙහි, කුක්කුටසම්පාතිකා ගාමනිගමරාජධානියො'ති. කො නු ඛො භො ගොතම හෙතු, කො පච්චයො යෙනෙතරහි මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුත්තං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති, නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, නගරාපි අනගරා හොන්ති, ජනපදාපි අජනපදා හොන්ති'ති.

1. පුබ්බසුදං - මජසං.

* එවම්පි ඛො - මජසං. † ඵුටො අහොසි - මජසං.

3. 2. 1. 5.

5. එකල්හි ජානුස්සෝණි බ්‍රාහමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස්ව හුන් ජානුස්සෝණි බ්‍රාහමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ කියේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'නිර්වාණය සාංදෘෂ්ටිකය: නිර්වාණය සාංදෘෂ්ටිකය' යි කියනු ලැබේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කොපමණෙකින් නිර්වාණය සාංදෘෂ්ටික වේ ද, අකාලික වේ ද, එහිපස්සික වේ ද, ඔපනයික වේ ද, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දතයුතු වේදැ?'යි.

බමුණ, රාගයෙන් ඇලුනේ රාගයෙන් මැඩුනේ, රාගයෙන් ගත් සිත්-ඇත්තේ තමාට පීඩා පිණිස ද සිතයි ... දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද විඳියි. රාගය ප්‍රහීණ වත් ම තමාට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි, මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි, දෙපසට පීඩා පිණිස ද නො සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද නො විඳියි. බ්‍රාහමණය, මෙසේත් නිර්වාණය සාංදෘෂ්ටික වේ.

බමුණ, ද්වේෂයෙන් දුෂ්ට වූයේ ... බ්‍රාහමණය, මෝහයෙන් මූඪ වූයේ මෝහයෙන් මැඩුනේ මෝහයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ තමාට පීඩා පිණිස ද සිතයි. මෙරමාහට පීඩා පිණිස ද සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස ද සිතයි. චෛතසික දුක් දොම්නස් ද විඳියි. බමුණ, ද්වේෂය ප්‍රහීණ වත් ම .. මෝහය ප්‍රහීණ වත් ම තමාට පීඩා පිණිස නො සිතයි. මෙරමාහට පීඩා පිණිස නො සිතයි. දෙපසට ම පීඩා පිණිස නො සිතයි. චෛතසික වූ දුක් දොම්නස් නො විඳියි. බමුණ, මෙසේත් නිර්වාණය සාංදෘෂ්ටික වේ.

බමුණ, යම් තැනෙක පටන් කොට මෙ තෙමේ නිරවශේෂයෙන් රාගක්ෂය (සඞ්ඛ්‍යාත නිර්වාණය) ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරේ ද, නිරවශේෂයෙන් ද්වේෂක්ෂය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරේ ද, නිරවශේෂයෙන් මෝහක්ෂය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරේ ද, බ්‍රාහමණය, මෙසේ වනාහි නිර්වාණය සාංදෘෂ්ටික වෙයි, අකාලික වෙයි, එහිපස්සික වෙයි, ඔපනයික වෙයි, නුවණැත්තන් විසින් තමන් සතන්හි ලා දතයුතු වේ යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 6

6. එකල්හි එක්තරා මහසල්කුල බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: 'භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, 'පෙර වනාහි මේ ලෝකය මිනිසුන් විසින් අවීචිය සේ නිරතුරු පිරුණේ වෙයි. ගම් නියම්ගම් රජදහන්හු (කුකුළකු විසින් පියඹසරින් යා හැකි පමණ නුදුරෙහි වූ පියසි ඇති බැවින්) කුක්කුට සම්පාතික වූහ' යි. පෙර විසූ වෘද්ධවූ මහලු වූ ආචාර්‍ය්‍ය ප්‍රාචාර්‍ය්‍ය වූ බණන බමුණන් අතින් මවිසින් අසනලදී' යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් හෙයෙකින් දැන් මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනී බවෙක් පැණේ නම්, ගම්දු නොගම් වේ නම්, නියම්ගම්දු නො නියම්ගම් වේ නම්, නුවර නො නුවර වේ නම්, දනවු නොදනවු වේ නම්, එයට හේතු කවර? එයට ප්‍රත්‍යය කවර'යි විචාළේ ය.

එතරහි බ්‍රාහමණ මනුස්සා අධම්මරාගරත්තා විසමලොභාභිභූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා තෙ අධම්මරාගරත්තා විසමලොභාභිභූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා තිණ්හානි සත්ථානි ගහෙත්වා අඤ්ඤමඤ්ඤං[1] ජීවිතා වොරොපෙන්ති. තෙන බහූ මනුස්සා කාලං කරොන්ති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහමණ හෙතු, අයං පච්චයො යෙනෙතරහි මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුත්තං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති, නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, නගරාපි අනගරා හොන්ති, ජනපදාපි අජනපදා හොන්ති.

පුන ච පරං බ්‍රාහමණ එතරහි මනුස්සා අධම්මරාගරත්තා විසමලොභාභිභූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා. තෙසං අධම්මරාගරත්තානං විසමලොභාභිභූතානං මිච්ඡාධම්මපරෙතානං දෙවො න සම්මා ධාරං අනුප්පවෙච්ඡති. තෙන දුබ්භික්ඛං හොති දුස්සස්සං සෙතට්ඨිකං සලාකාවුත්තං. තෙන බහූ මනුස්සා කාලං කරොන්ති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහමණ හෙතු, අයං පච්චයො යෙනෙතරහි මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුත්තං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති, නිගමාපි -පෙ- ජනපදාපි අජනපදා හොන්ති.

පුන ච පරං බ්‍රාහමණ එතරහි මනුස්සා අධම්මරාගරත්තා විසමලොභාභිභූතා මිච්ඡාධම්මපරෙතා. තෙසං අධම්මරාගරත්තානං විසමලොභාභිභූතානං මිච්ඡාධම්මපරෙතානං යක්ඛා වාළෙ මනුස්සෙ ඔස්සජන්ති.[2] තෙන බහූ මනුස්සා කාලං කරොන්ති. අයම්පි ඛො බ්‍රාහමණ හෙතු, අයං පච්චයො යෙනෙතරහි මනුස්සානං ඛයො හොති, තනුත්තං පඤ්ඤායති, ගාමාපි අගාමා හොන්ති, නිගමාපි අනිගමා හොන්ති, නගරාපි අනගරා හොන්ති, ජනපදාපි අජනපදා හොන්තීති.

අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 7.

7. අථ ඛො වච්ඡගොත්තො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො වච්ඡගොත්තො පරිබ්බාජකො භගවන්තං එතදවොච: 'සුතං මෙ තං භො ගොතම' සමණො ගොතමො එවමාහ: මය්හමෙව දානං දාතබ්බං, නාඤ්ඤෙසං දානං දාතබ්බං, මය්හමෙව සාවකානං දානං දාතබ්බං, නාඤ්ඤෙසං සාවකානං දානං දාතබ්බං, මය්හමෙව දින්නං මහප්ඵලං, නාඤ්ඤෙසං දින්නං මහප්ඵලං, මය්හමෙව සාවකානං දින්නං මහප්ඵලං, නාඤ්ඤෙසං සාවකානං දින්නං මහප්ඵලන්ති.'

1. අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස - සබ්බත්ථ 2. අමනුස්සෙ ඔස්සජ්ජන්ති - මජ්සං.

බමුණ, මෙකල එකාන්ත මනුෂ්‍යයෝ අධර්මරාගයෙන් රත් වූවාහු විෂමලෝභයෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්තා වෙති. අධර්මරාගයෙන් රත් වූ විෂමලෝභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔහු තියුණු සැත් ගෙණ උනුන් දිවි තොර කෙරෙත්. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙත්. යම් හෙයෙකින් මේකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනු බවෙක් පැණේ නම්, ගම්දු නො ගම් වේ නම්, නියම්ගම්දු නො නියම්ගම් වේ නම්, නුවර දු නො නුවර වේ නම්, දනව්දු නො දනව් වේ නම්, මේ එයට හේතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

වැලිදු බමුණ, මේකල මිනිස්සු අධර්මරාගයෙන් රත් වූවාහු, විෂමලෝභයෙන් මැඩුනාහු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්තා වෙති. අධර්මරාගයෙන් රත් වූ විෂමලෝභයෙන් මැඩුනු, මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට මේඝය මැනවින් වැසි දහර නො පවත්වයි. එයින් දුර්භික්‍ෂ වෙයි. ශස්‍යයෝ විෂමපාකී වෙති. සෙතට්ඨිකා නම් ශස්‍යරෝගය වෙයි. චපුල ධාන්‍යය ඉරටු ම වෙයි. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙකින් මේකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගම්දු නොගම් වේ නම්, නියම් ගම්දු ... දනව්දු නොදනව් වේ නම්, මෙ ද එයට හේතු වෙයි. එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

වැලිදු බමුණ, මේකල මිනිස්සු අධර්මරාගයෙන් රත්වූවාහු, විෂමලෝභයෙන් මැඩුනාහු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වෙති. අධර්මරාගයෙන් රත් වූ විෂමලෝභයෙන් මැඩුනු මිථ්‍යාධර්මයෙන් යුක්ත වූ ඔවුනට යක්‍ෂයෝ සැඩයකුන් මුදා හරිති. එයින් බොහෝ මිනිස්සු කලුරිය කෙරෙති. බමුණ, යම් හෙයෙකින් මේකල මිනිසුන්ගේ අඩුවෙක් වේ නම්, තුනුබවෙක් පැණේ නම්, ගම්දු නොගම් වේ නම්, නියම්ගම්දු නොනියම්ගම් වේ නම්, නුවරදු නොනුවර වේ නම්, දනව් දු නොදනව් වේ නම්, මෙ ද එයට හේතු වේ. මෙ ද එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනැව... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා' යි.

3. 2. 1. 7.

7. එකල්හි **වච්ඡගොත්ත** පිරිවැජි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් වච්ඡගොත්ත පිරිවැජි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙල සැළ කෙළේ ය:

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා විසින් මෙල අසන ලදි: 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති'යි. "මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්හට දන් නො දිය යුතුය. මාගේ ම සව්වනට දන් දිය යුතුය. අනුන්ගේ සව්වනට දන් නො දිය යුතු ය. මට ම දුන් දෑය මහත්ඵලය. අන්හට දුන් දෑය මහත්ඵල නො වෙයි. මාගේ ම සව්වනට දුන් දෑය මහත්ඵල ය. අන් සව්වනට දුන් දෑය මහත්ඵල නො වේ" යි.

යෙ තෙ භො ගොතම එවමාහංසු: සමණො ගොතමො එවමාහ: ‘මය්හමෙව දානං දාතබ්බං, නාඤ්ඤෙසං දානං දාතබ්බං -පෙ- මය්හමෙව සාවකානං දින්නං මහප්ඵලං, නාඤ්ඤෙසං සාවකානං දින්නං මහප්ඵලන්ති, කච්චි තෙ භොතො ගොතමස්ස වුත්තවාදිනො? න ච භවන්තං ගොතමං අභූතෙන අබ්භාචික්ඛන්ති? ධම්මස්ස චානුධම්මං ව්‍යාකරොන්ති? න ච කොචි සහධම්මිකො වාදානුපාතො ගාරය්හං ඨානං ආගච්ඡති? අනබ්භක්ඛාතුකාමා හි මයං භවන්තං ගොතම’න්ති.

යෙ තෙ වච්ඡ එවමාහංසු: ‘සමණො ගොතමො එවමාහ: මය්හමෙව දානං දාතබ්බා -පෙ- නාඤ්ඤෙසං සාවකානං දින්නං මහප්ඵල’න්ති, න මෙ තෙ වුත්තවාදිනො, අබ්භාචික්ඛන්ති ච පන මං[1] තෙ අසතා අභූතෙන. යො ඛො වච්ඡ පරං දානං දදන්තං වාරෙති, සො තිණ්ණං අන්තරායකරො හොති, තිණ්ණං පාරිපන්ථිකො. කතමෙසං තිණ්ණං: දායකස්ස පුඤ්ඤන්තරායකරො හොති, පටිග්ගාහකානං ලාභන්තරායකරො හොති. පුබ්බෙව ඛො පනස්ස අත්තා ඛතො ච හොති උපහතො ච. යො ඛො වච්ඡ පරං දානං දදන්තං වාරෙති, සො ඉමෙසං තිණ්ණං අන්තරායකරො හොති, තිණ්ණං පාරිපන්ථිකො.

අහං ඛො පන වච්ඡ එවං වදාමි: ‘යෙපි තෙ චන්දනිකාය වා ඔලිගල්ලෙ වා පාණා, තත්‍රපි යො ථාලිධොවනං වා සරාවධොවනං වා ඡඩ්ඩෙති, යෙ තත්ථ පාණා, තෙ තෙන යාපෙන්තූ’ති. තතො නිදානම්පහං වච්ඡ පුඤ්ඤස්ස ආගමං වදාමි. කො පන වාදො මනුස්සභූතෙ. අපි චාහං වච්ඡ සීලවතො දින්නං මහප්ඵලං වදාමි, නො තථා දුස්සීලෙ.[2] සො ච හොති, පඤ්චඞ්ගවිප්පහීණො පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතො. කතමානි පඤ්චඞ්ගානි පහීණානි හොන්ති: කාමච්ඡන්දො පහීණො හොති, ව්‍යාපාදො පහීණො හොති, ථීනමිද්ධං පහීණං හොති, උද්ධච්චකුක්කුච්චං පහීණං හොති, විචිකිච්ඡා පහීණා හොති. ඉමානි පඤ්චඞ්ගානි පහීණානි හොන්ති.

කතමෙහි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො හොති: අසෙඛෙන සීලක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙඛෙන පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති, අසෙඛෙන විමුත්තික්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති. අසෙඛෙන විමුත්තිඤාණදස්සනක්ඛන්ධෙන සමන්නාගතො හොති. ඉමෙහි පඤ්චහඞ්ගෙහි සමන්නාගතො හොති. ඉති පඤ්චඞ්ගවිප්පහීණෙ පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතෙ දින්නං මහප්ඵලං වදාමීති.

6. ඉති කණ්හාසු සෙතාසු රොහිණීසු හරීසු වා,
කම්මාසාසු සරූපාසු ගොසු පාරෙවතාසු වා.

7. යාසු කාසු ච[3] එතාසු දන්තො ජායති පුඞ්ගවො,
ධොරය්හො බලසම්පන්නො කල්‍යාණජවනික්කමො.[4]

8. තමෙව භාරෙ යුඤ්ජන්ති නාස්ස වණ්ණං පරික්ඛරෙ,
එවමෙව මනුස්සෙසු යස්මිං කස්මිඤ්චි ජාතියෙ.

9. ඛත්තියෙ බ්‍රාහ්මණෙ වෙස්සෙ සුද්දෙ චණ්ඩාලපුක්කුසෙ,
යාසු කාසු ච එතාසු දන්තො ජායති සුබ්බතො.

1. ච පන මං අසතා - මජසං. 2. දුස්සීලස්ස - මජසං.
3. යාසු කාසු වා - මජසං. 4. කල්‍යාණජවනික්ඛමො - සීමු.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියත් නම්, 'ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති. 'මට ම දන් දිය යුතු ය. අන්හට දන් නො දිය යුතු ය. ... මාගේ ම සව්වනට දුන් දූය මහත්ඵල වෙයි. අන් සව්වනට දුන් දූය මහත්ඵල නො වෙති' යි. "කිමෙක්? ඔහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිබඳ වදාරණ ලද්දක් කියන්නාහු වෙත් ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේට අභූතයෙන් අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කෙරෙත් ද? කියුවාට පිළිකියු කියද් ද? කිසියම් සහේතුක වූ වාදානුපාතයෙක් ගැරහිය යුතු තැනට නො ඒ ද? අපි වනාහි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අභ්‍යාඛ්‍යාන නො කරනු කැමැත්-තම්හ"යි.

වත්සය, යම් කෙනෙක් මෙසේ කියත් නම්, "ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ මෙසේ කියති: මට ම දන් දිය යුතුය. ... අන් සව්වනට දුන් දූය මහත්ඵල නො වෙති"යි, ඔහු මා පිළිබඳ කියන ලද්දක් කියන්නාහු නො වෙති. ඔහු අසත් වූ අභූතයෙන් මට අභ්‍යාඛ්‍යාන කෙරෙත්. වත්සය, යමෙක් දන් දෙන පරහු වළහා නම්, හේ තිදෙනකුට අන්තරායකර වෙයි, තිදෙනකුට කඩපලා (මංපහරණ) සොර වෙයි. කවර තුන් දෙනකුටය යත්: දායකයාගේ පිණට අනතුරු කරන්නේ වෙයි, ප්‍රතිග්‍රාහකයන්ගේ ලාභයට අනතුරු කරන්නේ වෙයි. කැල ම ඔහුගේ ආත්මය සාළු ගුණ ඇත්තෙක් නසා ලූ ගුණ ඇත්තෙක් වෙයි. වත්සය, යමෙක් දන් දෙන මෙරමා වළහා නම් හේ මේ තුන්දෙනාහට අන්තරායකර වෙයි. මේ තුන්දෙනාහට කඩපලා සොර වෙයි.

වත්සය, මම වැලිත් මෙසේ කියමි: ගවරවළෙක හෝ මොළෙක හෝ යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම්, එහිදු යමෙක් සැළිදෙවුත් දිය හෝ වළං දෙවුත් දිය හෝ "එහි යම් ප්‍රාණී කෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු එයින් යපෙත්ව" යි දමා නම්, ඒ හේතු කොට ගෙණ ද වත්සය පුණ්‍යයාගේ ආගමනය මම කියමි. මනුෂ්‍ය වූවකු කෙරෙහි කියනු කිම! වත්සය, එතෙකුදු වුව, සිල්වත්තට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි මම කියමි. දුශ්ශීලයාහට දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ සිල්වත් තෙමේ ද ප්‍රහීන පඤ්චාඞ්ග ඇතියේ සමන්වාගත පඤ්චාඞ්ග ඇතියේ වෙයි. කවර පසෙක් ප්‍රහීන වේ ද යත්: කාමච්ඡන්දය ප්‍රහීන වෙයි, ව්‍යාපාදය ප්‍රහීන වෙයි. ථීනමිද්ධය ප්‍රහීන වෙයි. උද්ධච්චකුක්කුච්චය ප්‍රහීන වෙයි. විචිකිච්ඡාව ප්‍රහීන වෙයි. මේ පඤ්චාඞ්ගයෝ ප්‍රහීන වෙත්.

කවර පසෙකින් සමන්වාගත වේ ද? "අශෛක්ෂ ශීලස්කන්ධයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛක්ෂ සමාධිස්කන්ධයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛක්ෂ ප්‍රඥාස්කන්ධයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛක්ෂ විමුක්තිස්කන්ධයෙන් යුක්ත වෙයි. අශෛක්ෂ විමුක්තිඥානදර්ශනස්කන්ධයෙන් යුක්ත වෙයි. මේ පසඟින් යුක්ත වෙයි. මෙසේ ප්‍රහීන වූ අඞ්ගපසක් ඇති අඞ්ග පසෙකින් යුක්ත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද දූය මහත්ඵල ය යි කියමි.

6. මෙසේ කළු වූත් සුදු වූත් රතු වූත් පලාවන් වූත් චිත්‍රවර්ණ වූත් තම වස්සන් හා සමාන රූ ඇත්තා වූත් කොබෝවන් පැහැති වූත් දෙනුන් කෙරෙහි දූයි.

7. තෙල යම් කිසි දෙන කෙනකුන් අතුරෙහි දැමුනු ධුරවහනයට යෝග්‍ය වූ බලසම්පන්න වූ කලණ ජවයෙන් යන වෘෂභයෙක් උපදනේ වේ ද.

8-9. ඔහු ම භාරොද්වහනයෙහි ලා යොදත්. ඔහුගේ වර්ණය එළවා නො බලත්. එසෙයින් ම මිනිසුන් කෙරෙහි යම් කිසි කුලජාතයෙක =ක්‍ෂත්‍රිය වේව යි, බ්‍රාහමණ වේව යි, වෛශ්‍ය වේව යි, ශූද්‍ර වේව යි, සැඩල් පුප්සඩු වේව යි තෙල යම් කිසි කුලයෙක දැමුනු මනා වූත ඇති.

10. ධම්මචෙතා සීලසම්පන්නො සච්චවාදී හිරීමතො,
පහීණජාතිමරණො බ්‍රහ්මචරියස්ස කෙවලී.

11. පන්නභාරො විසංයුත්තො කතකිච්චො අනාසවො,
පාරගූ සබ්බධම්මානං අනුපාදාය නිබ්බුතො.

12. තස්මිඤ්ඤෙව විරජෙ ඛෙත්තෙ විපුලා හොති දක්ඛිණා,
බාලා ච අවිජානන්තා දුම්මෙධා අස්සුතාවිනො.

13. බහිද්ධා දදන්ති[1] දානානි න හි සන්තෙ උපාසරෙ,
යො ච සන්තෙ උපාසන්ති සප්පඤ්ඤෙ ධීරසම්මතෙ.

14. සද්ධා ච තෙසං සුගතෙ මූලජාතා පතිට්ඨිතා,
දෙවලොකඤ්ච තෙ යන්ති කුලෙ වා ඉධ ජායරෙ.
අනුපුබ්බෙන නිබ්බානං අධිගච්ඡන්ති පණ්ඩිතාති.

3. 2. 1. 8.

8. අථ ඛො තිකණ්ණො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො තිකණ්ණො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සම්මුඛා තෙවිජ්ජානං සුදං බ්‍රාහ්මණානං වණ්ණං භාසති "එවම්පි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා ඉතිපි තෙවිජ්ජා බ්‍රාහ්මණා"ති.

යථා කථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤපෙන්තීති? ඉධ භො ගොතම බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතිතො ච පිතිතො ච සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන. අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩු-කෙටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං. පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයොති. එවං ඛො භො ගොතම බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤපෙන්තීති.

අඤ්ඤථා ඛො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤපෙන්ති. අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති. යථා කථම්පන භො ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති? සාධු මෙ භවංගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි, සාධුකං මනසි කරොහි, භාසිස්සාමීති. එවං හොති ඛො තිකණ්ණො බ්‍රාහ්මණො භගවතො පච්චස්සොසි. භගවා එතදවොච:

---

1. දදන්ති - මජ්ඣං.

10. දහම්හි සිටි සිල් සපන් සැබව බණනා පාපයෙහි ලා සලජ්ජසිත් ඇති පැහූ දූ මරණ ඇති බඹසර පිරිපුන් කළ.

11. බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති එහෙයින් ම (කායාදි විවේකයෙන්) විසංයුක්ත වූ කළ මිගකිස ඇති ආස්‍රව නැති (පඤ්චස්කන්ධාදි) දහමුත්ගේ පර තෙර පත් කෙලෙස් විසින් නො ගෙණ පිරිනිවි රහතෙක් උපදනේ ද.

12. එම අගීත් සඞ්ඛ්‍යාත ක්‍ෂෙත්‍රයෙහි දක්‍ෂිණාව විපුල වේ. කෙත නො දන්නා දුෂ්ප්‍රාඥ වූ කෙත් විනිස නො ඇසූ බාලයෝ

13. බැහැර තව්සන් කෙරෙහි දන් දෙති. බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් උපාසනා නො කෙරෙත්. යම් කෙනෙක් සත්ප්‍රාඥ වූ ධීර සම්මත වූ බුද්ධාදි සත්පුරුෂයන් උපාසනා කෙරෙත් ද.

14. උන්ගේ ශ්‍රද්ධාව සුගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හටගත් මුල් ඇති ව පිහිටියා වෙයි. ඒ පණ්ඩිතයෝ දෙව්ලොව ද යෙත්. මෙලොව උසස් කුලෙහි හෝ උපදිත්. ක්‍රමයෙන් නිර්වාණය පසක් කෙරෙත්.

3. 2. 1. 8.

8. එකල්හි තිකණ්ණ බ්‍රාහමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඟ ... එකත් පසෙක හුන් තිකණ්ණ බ්‍රාහමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ත්‍රිවිද්‍යා ඇති බ්‍රාහමණයන්ගේ ම ගුණ වණයි. “මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තාහ. මෙසේත් බමුණෝ ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තාහ” කියායි.

“බමුණ, කෙසේ හෙයින් බ්‍රාහමණයෝ බ්‍රාහමණයකු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තකු කොට පණවත්ද” යි. “භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව්හි බමුණු මවු පසිනුදු පියපසිනුදු දෙපසින් මොනොවට උපන්නේ වේ. පිරිසිදු මවුකුස ඇත්තේ සත්වන මහමුතු යුග තෙක් ජාතිවාදයෙන් බැහැර නො කරණ ලද්දේ නිඝඬු නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වෙද හදුරන්නේ වේ ද, මන්ත්‍ර දරන්නේ වේ ද, නිඝණ්ඩු කෙටුභශාස්ත්‍ර සහිත වූ ශික්‍ෂානිරුක්ති සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති, ත්‍රිවෙදයේ පරතෙරට ගියේ වේ ද, පදපාඨ හදුරන්නේ ව්‍යාකරණ දන්නේත් වේ ද, විතණ්ඩවාද ශාස්ත්‍රයෙහි දු මහාපුරුෂලක්‍ෂණ-යෙහි දු සම්පූර්ණකාරී වේ ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහමණයෝ මෙසේ බ්‍රාහමණයකු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තකු කොට පණවත්ය” යි.

බ්‍රාහමණය, බමුණෝ අන්පරිද්දෙකින් ත්‍රිවිද්‍යා ඇති බමුණා පණවත්. ආර්යවිනයෙහි අන්පරිද්දෙකින් ම ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, කිපරිදි ආර්යවිනයෙහි ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ වේ ද? භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් ආර්යවිනයෙහි ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙක් වේ ද, එපරිදි මට ධර්මදෙශනා කරණසේක් නම් මැනවි. බමුණ, එසේ නම් අසව, මනා කොට මෙනෙහි කරව, කියමි යි. පින්වතුන් වහන්ස, එසේය යි, තිකණ්ණ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති. යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති: උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති, තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛස්ස ච පහාණා දුක්ඛස්ස ච පහාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො පඤ්චපි ජාතියො දසපි ජාතියො වීසම්පි ජාතියො තිංසම්පි ජාතියො චත්තාරීසම්පි ජාතියො පඤ්ඤාසම්පි ජාතියො ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ. අමුත්‍රාසිං එවන්නාමො, එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං,[1] තත්‍රාපාසිං එවන්නාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නොති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා විජ්ජා අධිගතා හොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, වචී -පෙ- මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා, අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචී -පෙ- මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා. තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නාති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සති චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. අයමස්ස දුතියා විජ්ජා අධිගතා හොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

1. උදපාදිං - මජසං.

බමුණ, මේ සස්නෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම, අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙසි, විතර්කවිචාරයන් සන්හිඳීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි මනා පැහැදීම ඇති චිත්තයාගේ එකඟබව වූ විතර්ක රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛ ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ, ප්‍රීතිහුගේ ද විරාගයෙන් උපේක්ෂා ද ඇත්තේ සිහි ද ඇත්තේ සම්‍යක් ප්‍රඥ ද ඇත්තේ වෙසේ. කයින් සුඛයත් විඳුනේය. ආර්‍ය්‍යයෝ 'උපේක්ෂා ඇත්තේ ස්මෘතිමත් වූයේ සුඛවිහරණ ඇත්තේය'යි යම් ඒ පුහුලකු කියත් නම්, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. සුඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් දුඃඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් කැලම සොම්නස් දොම්නස් දෙදෙනාගේ අස්තඞ්ගමයෙන් දුක් නැති සුව නැති උපේක්ෂාස්මෘති පරිශුද්ධි ඇති සතරවන ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ.

හේ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පවිත්‍ර වූ කල්හි කෙලෙස් අඞ්ගණ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්මණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ දන්නා නුවණ පිණිස සිත එළවයි. හේ නන්වැදෑරුම් පෙර විසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු ජාති දෙකකුදු ජාති තුණකුදු ජාති සතරකුදු ජාති පසකුදු ජාති දසයකුදු ජාති විස්සකුදු ජාති තිසකුදු ජාති සතළිසකුදු ජාති පණසකුදු ජාති සියකුදු ජාති දහසකුදු ජාති සියක්දහසකුදු නොයෙක් සංවර්තකල්පයකුදු නොයෙක් විවර්තකල්පයකුදු නොයෙක් සංවර්තවිවර්තකල්පයකුදු සිහි කෙරෙයි: අසෝ තැන මෙනම් ඇත්තෙයිම් වීමි. මෙසේ ගොත් ඇත්තෙයිම් වීමි. මෙසේ පැහැ සටහන් ඇත්තෙයිම් වීමි. මෙ බඳු අහර ඇත්තෙයිම් වීමි. මෙ බඳු සුවදුක් විඳිනසුල්ලෙයිම් වීමි. මෙ බඳු ආයු කෙළවර ඇත්තෙයිම් වීමි. ඒ මම එයින් සැව අසෝ තැන උපන්මි. එහිදු මෙ බඳු නම් ඇත්තෙයිම් මෙ බඳු ගොත් ඇත්තෙයිම් මෙ බඳු පැහැසටහන් ඇත්තෙයිම් මෙ බඳු ආහාර ඇත්තෙයිම් මෙ බඳු සුවදුක් විඳුනෙයිම් මෙ බඳු ආයු පර්‍ය්‍යන්ත ඇත්තෙයිම් වීමි. ඒ මම එයින් සැව මෙහි උපන්මි'යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ නන් වැදෑරුම් පෙරවිසූ කඳපිළිවෙළ සිහි කෙරේ. මෙසේ ඔහු විසින් ප්‍රථම විද්‍යාව ලදු. අවිද්‍යාව නසන ලදු. විද්‍යාව උපන. මෝහාන්ධකාරය නසන ලද. ආලෝකය උපන. අප්‍රමත්ත වූ කෙලෙස් තවන වීර්‍ය්‍ය ඇත්තා වූ නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයූ සිතැතිව වසන්නක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

හෙතෙම මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පර්‍ය්‍යවදාත වූ කල්හි අඞ්ගණ රහිත වූ කල්හි උපක්ලේශ දුරු වූ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්මණ්‍ය වූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලීමට පත් වූ කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ච්‍යුති-උපපත්තිඥානය පිණිස සිත එළවයි. හෙ තෙමේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටි දිවැසින් ච්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් හීන වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවර්ණ වූත් දුර්වර්ණ වූත් මනා ගති ඇති දුගති නැති සත්ත්වයන් දන්නේය, එකැතියෙන් මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් සමන්විත වූවාහු මනෝදුශ්චරිතයෙන් සමන්විත වූවාහු ආර්‍ය්‍යයනට උපවාද කරන්නාහු මිසදිටු ඇත්තාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කර්ම සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුවෙන් පහ වූ දුකට ගති වූ විවසව පතිත වන නිරයෙහි උපන්නාහු වෙති. මේ භවත් සත්ත්වයෝ වනාහි කායසුචරිතයෙන් සමන්විත වූවාහු වාක්සුචරිතයෙන් සමන්විත වූවාහු මනඃසුචරිතයෙන් සමන්විත වූවාහු ආර්‍ය්‍යයනට උපවාද නො කළාහු සම්‍යග්දෘෂ්ටි ඇත්තාහු සම්‍යග්දෘෂ්ටි කර්ම සමාදන් වූවාහු වෙති. ඒ සත්ත්වයන් කාබුන් මරණින් මතු සොඳුරු ගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට පිළිසඳ විසින් පැමිණෙති දන්නේ ය. මෙසේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්මැ සිටි දිවැසින් ච්‍යුත වන්නා වූත් උපදනා වූත් හීන වූත් ප්‍රණීත වූත් සුවර්ණ වූත් දුර්වර්ණ වූත් මනා ගති ඇති, දුගති ඇති, කම් වූ පරිදි පරලොව යන සත්ත්වයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවෙනි විද්‍යාව ලදු. අවිද්‍යාව නසන ලදු. විද්‍යාව උපන. මොහඳුර නසනලද. ආලෝකය උපන. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයූ සිත් ඇති ව වසන්නක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරොධොති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවසමුදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං ආසවනිරොධොති -පෙ- අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අධිගතා හොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො. යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතොති.

15. අනුච්චාවචසීලස්ස නිපකස්ස ච ඣායිනො,
චිත්තං යස්ස වසීභූතං එකග්ගං සුසමාහිතං.

16. තං වෙ තමොනුදං ධීරං තෙවිජ්ජං මච්චුහායිනං,
හිතං දෙවමනුස්සානං ආහු සබ්බප්පහායිනං.

17. තීහි විජ්ජාහි සම්පන්නං අසම්මූළ්හවිහාරිනං,
බුද්ධං අන්තිමසාරීරං තං නමස්සන්ති ගොතමං.

18. පුබ්බෙනිවාසං යො වෙති[1] සග්ගාපායං ච පස්සති,
අථො ජාතික්ඛයං පත්තො අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි.

19. එතාහි තීහි විජ්ජාහි තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමහං වදමි තෙවිජ්ජං නාඤ්ඤං ලපිතලාපනන්ති.

එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති.

අඤ්ඤථා භො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො, අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ච පන භො ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො කලං නාග්ඝති සොළසිං.

අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණංගතන්ති.

1. 'වෙදි' ඉතිපි පාඨො

හේ මෙසේ සමාධිගත වූ සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයඹිවදාත වූ කල්හි අඞ්ගණ රහිත වූ කල්හි උපක්ලේශ දුරු වූ කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්මණ්‍ය වූ කල්හි සිටිකල්හි නො සැලීමට පත් කල්හි ආස්‍රවක්ෂයඥානය පිණිස සිත එලවයි. හෙ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ දුඃඛසමුදය'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය, 'මේ දුඃඛනිරෝධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය 'මේ දුඃඛනිරොධගාමි ප්‍රතිපත්'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මොහු ආස්‍රවයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආස්‍රවසමුදය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය 'මේ ආසවනිරොධය' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. මෙසේ දන්නා වූ මෙසේ දක්නා වූ ඔහුගේ සිත කාමාස්‍රවයෙනුදු මිදෙයි. භවාස්‍රවයෙනුදු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාස්‍රව-යෙනුදු සිත මිදෙයි. මිදුනු කල්හි 'සිත මිදුනේ' යි (ප්‍රත්‍යවෙක්ෂා) ඥානය වේ. ජාතිය ක්ෂීණ විය. මගබඹසර වැස නිමවන ලදී. සිවුමගින් සොළොස් වැදෑරුම් කරණී කරණ ලදි. 'මේ ෂොඩශකරණීයභාවය පිණිස අන්මාගී භාවනායෙක් නැතැ'යි දන්නේය. ඔහු විසින් මේ තෙවන විද්‍යාව ලදී. .... අවිද්‍යාව නසන ලදී මොහඳුර නසන ලද. ආලෝකය උපන. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරේ මෙහෙයූ සිත් ඇතිව වසන්නකුහට වන්නාක් සෙයිනි.

15. (විසිතුරු බවට නොපත්, එකතින්) වැඩුනු සිල් ඇති ප්‍රඥාවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු යමකුගේ සිත වසී වූයේ ද, එකඟ වූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ ද,

16. ඒකාන්තයෙන් මොහඳුර දුරු කළ කෙලෙස් තවන වැර ඇති මරණය දුර ලූ දෙව්මිනිසුනට හිත වූ සියලු කෙලෙස් ප්‍රහාණ කළ ඔහු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි (බුද්ධාදි ආයඹීයෝ) කියත්.

17. ත්‍රිවිද්‍යායෙන් සම්පූර්ණ වූ නො මුළා වූ විහරණ ඇති අන්තිම සිරුර දරණ ඒ ගෞතම බුදුරදුන් (දෙව්මිනිස්සු) නමදිති.

18. යමෙක් පෙර විසූ කඳපරපුර දන්නේ වේ ද, ස්වර්ගය හා අපාය දක්නේ වේ ද, වැලිත් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන වැස නිමවූයේ සිවුමගනුවණින් මුනි වූයේ ජාතික්ෂයට පැමිණියේ ද,

19. ඒ බමුණු තෙල ත්‍රිවිද්‍යායෙන් ත්‍රෛවිද්‍ය වේ. මම ඔහු ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙකැ යි කියමි. අනුන් කියූ බස් මතු වන අනෙකකු ත්‍රෛවිද්‍ය යී නො කියමි.

බ්‍රාහමණය, මෙසේ වනාහි ආයඹීවිතයෙහි ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තේ වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අන්‍යාකාරයෙකින් බ්‍රාහමණයන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යයා වෙයි. ආයඹීවිතයෙහි වනාහි අන්පරිද්දෙකින් ත්‍රෛවිද්‍යයා වෙයි. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, ආයඹීවිතයෙහි මේ ත්‍රෛවිද්‍ය බ්‍රාහමණයා හට බ්‍රාහමණයන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍ය තෙමේ සොළොස්වන කලාවට ද නො අගනේ වෙයි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. . .. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් ගත් සරණගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 9

9. අථ ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතා සද්ධිං -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: යස්සස්සු භො ගොතම යඤ්ඤො වා සද්ධං වා ථාලිපාකො වා දෙය්‍යධම්මං වා තෙවිජ්ජෙසු බ්‍රාහ්මණෙසු දානං දදෙය්‍යාති.

යථාකථං පන බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤපෙන්තීති? ඉධ පන භො ගොතම[1] බ්‍රාහ්මණො උභතො සුජාතො හොති මාතිතො ච පිතිතො ච, සංසුද්ධගහණිකො යාව සත්තමා පිතාමහයුගා, අක්ඛිත්තො අනුපක්කුට්ඨො ජාතිවාදෙන, අජ්ඣායකො මන්තධරො තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ සනිඝණ්ඩුකෙටුභානං සාක්ඛරප්පභෙදානං ඉතිහාසපඤ්චමානං පදකො වෙය්‍යාකරණො ලොකායතමහාපුරිසලක්ඛණෙසු අනවයොති. එවං ඛො භො ගොතම බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤපෙන්තීති.

අඤ්ඤථා ඛො බ්‍රාහ්මණ බ්‍රාහ්මණා බ්‍රාහ්මණං තෙවිජ්ජං පඤ්ඤපෙන්ති, අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති. යථාකථං පන භො ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති? සාධු මෙ භවං ගොතමො තථා ධම්මං දෙසෙතු යථා අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති. තෙන හි බ්‍රාහ්මණ සුණාහි -පෙ- භගවා එතදවොච:

ඉධ බ්‍රාහ්මණ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ[2] පුබ්බනිවාසානුස්සතිඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති: සො අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො -පෙ- ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරති. අයමස්ස පඨමා විජ්ජා අධිගතා හොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ සත්තානං චුතූපපාතඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන -පෙ- යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානාති. අයමස්ස දුතියා විජ්ජා අධිගතා හොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතො.

1. ඛො පන ගොතම - මජසං. 2. ආනෙජ්ජප්පත්තෙ - සීමු

3. 2. 1. 9.

9. එකල්හි ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමඟ ... එකත් පසෙක හුන් ජාණුස්සොණි බ්‍රාහ්මණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යමකුගේ වනාහි යඥයෙක් හෝ මතකබතෙක් හෝ මුළු බතෙක් හෝ (සෙසු) දෙයධර්මයෙක් හෝ වේ නම් ත්‍රෛවිද්‍ය බ්‍රාහ්මණයන් කෙරෙහි දන් දෙන්නේ ය. (කියායි)

බමුණ, කි හෙයින් බ්‍රාහ්මණයෝ ත්‍රෛවිද්‍ය බ්‍රාහ්මණයා පණවත් දැයි? භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ලොව්හි බ්‍රාහ්මණ මවුපිය දෙපසින් සුජාතයෙක් වේ ද, සත්වන මහමුතුයුග තෙක් පිරිසිදු මවුගැබ් ඇත්තේ ජාතිවාදයෙන් බැහැර නොකරණ ලද්දේ වේ ද, උපක්කොසා නොකරණ ලද්දේ වේ ද, වේද හදාරන්නේ වේදමන්ත්‍ර දරන්නේ නිඝණ්ටු කෙටුභ (ඡන්දොලඞ්කාර) ශාස්ත්‍ර සහිත වූ අක්ෂර ප්‍රභෙද සහිත වූ ඉතිහාසය පස්වනු කොට ඇති ත්‍රිවේදයෙහි පරතෙර ගියේ වේ ද, පද හදාරන්නේ ව්‍යාකරණ දන්නේ වේ ද, ලෝකායත (විතණ්ඩ) ශාස්ත්‍රයෙහිදු මහා පුරුෂලක්ෂණයෙහි (අනූනව) පිරිපුන් දැනුම් ඇත්තේ වේ ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ වනාහි බමුණෝ ත්‍රෛවිද්‍ය බ්‍රාහ්මණයා පණවත්.

බ්‍රාහ්මණය, බමුණෝ ත්‍රෛවිද්‍ය බ්‍රාහ්මණයා අන් පරිද්දෙකින් පණවති. ආර්‍ය්‍යවිනයෙහි වනාහි ත්‍රෛවිද්‍යයා අන් පරිද්දෙකින් වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආර්‍ය්‍යවිනයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යයා කෙසේ නම් වේ ද? යම් පරිද්දෙකින් ආර්‍ය්‍යවිනයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යයා වේ නම්, එසේ භවත් ගෞතම-යන් වහන්සේ මට දහම් දෙසතසේක් නම් මැනැවැ යි. එසේ වී නම් බමුණ, අසව, ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක.

බ්‍රාහ්මණය, මෙ සස්නෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම ... සිවුවන දැහැන උපයා වෙසෙයි.

හේ මෙසේ සමාහිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පර්‍ය්‍යවදාත වූ කල්හි අඞ්ගණ රහිත වූ කල්හි උපක්ලෙශයන් පහව ගිය කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්මයොග්‍ය වූ කල්හි ස්ථිත කල්හි නොසැලෙන බවට පත් වූ කල්හි පෙර විසූ කඳපරපුර දන්නා නුවණ පිණිස සිත මෙසෙයින් නමයි. හේ නන් වැදෑරුම් වූ පෙර විසූ කඳපරපුර සිහි කෙරෙයි. කෙසේය යත්: එක් ජාතියකුදු, ජාති දෙකකුදු ... මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ නන්වැදෑරුම් වූ පෙර විසූ කඳපරපුර සිහි කෙරෙයි. ඔහු විසින් මේ ප්‍රථම විද්‍යාව ලබන ලදු. අවිද්‍යාව නසන ලදු. විද්‍යාව උපන. මොහඳුර නසන ලදි. ආලොකය උපන. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් කෙරෙහි මෙහෙයූ සිත් ඇති ව වසන්නක්හට වන්නාක් සෙයිනි.

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පර්‍ය්‍යවදාත වූ කල්හි අඞ්ගණ රහිත වූ කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්මහිත වූ කල්හි ස්ථිත කල්හි නො සැලෙන බවට පත් වූ කල්හි සත්ත්වයන්ගේ ච්‍යුති උපපත්ති ඥානය පිණිස සිත මෙසෙයින් නමයි. හේ පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්මැ සිටි දිවැසින් ... කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දන්නේය. ඔහු විසින් මේ දෙවන විද්‍යාව ලබන ලදු, අවිද්‍යාව නසන ලදු, විද්‍යාව උපන. මොහඳුර නැසුනේය. ආලෝකය උපන්නේ ය. නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතිව වසන්නහුට වන්නාක් සෙයිනි.

සො එවං සමාහිතෙ චිත්තෙ පරිසුද්ධෙ පරියොදාතෙ අනඞ්ගණෙ විගතූපක්කිලෙසෙ මුදුභූතෙ කම්මනියෙ ඨිතෙ ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ ආසවානං ඛයඤාණාය චිත්තං අභිනින්නාමෙති. සො ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. ඉමෙ ආසවාති යථාභූතං පජානාති. -පෙ- අයං ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති. විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති. අයමස්ස තතියා විජ්ජා අධිගතා හොති, අවිජ්ජා විහතා, විජ්ජා උප්පන්නා, තමො විහතො, ආලොකො උප්පන්නො, යථා තං අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පහිතත්තස්ස විහරතොති.

20. යො සීලබ්බතසම්පන්නො පහිතත්තො සමාහිතො,
චිත්තං යස්ස වසීභූතං එකග්ගං සුසමාහිතං.

21. පුබ්බෙනිවාසං යො වෙති[1] සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අථො ජාතික්ඛයං පත්තො අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනි.

22. එතාහි තීහි විජ්ජාහි තෙවිජ්ජො හොති බ්‍රාහ්මණො,
තමහං වදාමි තෙවිජ්ජං නාඤ්ඤං ලපිතලාපනන්ති

එවං ඛො බ්‍රාහ්මණ අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොතීති.

අඤ්ඤථා හො ගොතම බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො. අඤ්ඤථා ච පන අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජො හොති. ඉමස්ස ච හො ගොතම අරියස්ස විනයෙ තෙවිජ්ජස්ස බ්‍රාහ්මණානං තෙවිජ්ජො කලං නාග්ඝති සොළසිං.

අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො ගොතම -පෙ- අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 1. 10

10. අථ ඛො **සඞ්ගාරවො** බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සඞ්ගාරවො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච: මයමස්සු හො ගොතම බ්‍රාහ්මණා නාම, යඤ්ඤං යජාමපි, යජාපෙමපි, තත්‍ර හො ගොතම යො චෙව යජති, යො ච යජාපෙති, සබ්බෙ තෙ අනෙකසාරීරිකං පුඤ්ඤපටිපදං[2] පටිපන්නා හොන්ති යදිදං යඤ්ඤාධිකරණං, යො පනායං හො ගොතම යස්ස වා තස්ස වා කුලා අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතො එකමත්තානං දමෙති, එකමත්තානං සමෙති, එකමත්තානං පරිනිබ්බාපෙති, එවමස්සායං එකසාරීරිකං පුඤ්ඤපටිපදං පටිපන්නො හොති යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති.

---

1. වෙදී - සීමු - මජසං - සී 1. PTS
2. පුඤ්ඤප්පටිපදං - මජසං,

හේ මෙසේ සමාධිගත සිත පිරිසිදු වූ කල්හි පයර්‍යවදාතවූ කල්හි අඞ්ගණ රහිතවූ කල්හි පහ වූ උපක්ලේශ ඇති කල්හි මෘදු වූ කල්හි කර්‍මක්‍ෂ-ලවූ කල්හි සිටි කල්හි නො සැලෙන බවට පැමිණි කල්හි ආස්‍රවක්‍ෂයඥානය පිණිස මෙසෙසින් සිත එළවයි. හේ 'මේ දුකැ'යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. ... "මේ දුඃඛනිරොධගාමී ප්‍රතිපත්" යි තත් වූ පරිදි දන්නේය. 'මේ ආස්‍රවයෝ' යි තත් වූ පරිදි දන්නේය ... "මේ ආස්‍රවනිරොධගාමී ප්‍රතිපත්" යි තත් වූ පරිදි දන්නේ ය. මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහුගේ සිත කාමාස්‍රවයෙනුදු මිදෙයි. භවාස්‍රවයෙනුදු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාස්‍රවයෙනුදු සිත මිදෙයි. (සිත) මිදුනු කල්හි මිදුනේය යන ඥානය වේ. ජාතිය ක්‍ෂීණ විය. බඹසර වැස නිමවන ලදි. කරණී කරණ ලදි, "මේ කෘත්‍යසන්තතින් අනෙක් කෘත්‍යසන්තත් නැතැ"යි දන්නේය. මේ තෙවන විද්‍යාව ඔහු විසින් ලබන ලදු. විද්‍යාව උපන මොහඳුර නැසුනේය, ආලෝකය උපන්නේය, නො පමා වූ කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තා වූ නිවනට මෙහෙයූ සිත් ඇතිව වසන්නහුට වන්නාක් සෙයිනි.

20. යමෙක් ශීලව්‍රතයෙන් සමන්විත වූයේ ද, නිවන් පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇත්තේ වේ ද, සමාහිගත සිත් ඇත්තේ වේ ද, යමකුගේ සිත විසිය වැවේ ද, එකඟවූයේ ද, මොනොවට අරමුණෙහි පිහිටියේ වේ ද-

21. යමෙක් පූර්‍වේනිවාසය දන්නේ වේ ද, ස්වර්‍ගයත් අපායත් දක්නේ වේ ද, වැලිත් ජාතික්‍ෂයට පැමිණියේ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන වැස නිමවූයේ ක්‍ෂීණාස්‍රව මුනි වේ ද-

22. තෙල ත්‍රිවිද්‍යායෙන් ඒ ක්‍ෂීණාස්‍රව බ්‍රාහමණ ත්‍රෛවිද්‍ය වෙයි. මම ඔහු ත්‍රෛවිද්‍යයා යි කියමි. අනුන් කියූ බස් මතු වන අනෙකකු (ත්‍රෛවිද්‍යයා යි) නො කියමි යි.

බමුණ, මෙසේ වනාහි ආර්‍යවිනයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යයා වේ යි. භවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, බමුණන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යයා අන් පරිද්දෙකින් වේ. ආර්‍යවිනයෙහි වනාහි ත්‍රෛවිද්‍යයා අන් පරිද්දෙකින් වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ආර්‍යවිනයෙහි ත්‍රෛවිද්‍යයාහට බ්‍රාහමණයන්ගේ ත්‍රෛවිද්‍යයා සොළොස් වන කලාවටත් නො අගනේ ය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතාම යහපත. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතාම ... අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 1. 10.

10. එකල්හි සඞ්ගාරව බ්‍රාහමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එකත්පසෙක හුන් සඞ්ගාරව බ්‍රාහමණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, බ්‍රාහමණ වූ අපි වනාහි යාග කරන්නමෝ ද යාග කරවන්නමෝ ද වම්හ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ අප අතුරෙන් යමෙක් යාග කෙරේ ද, යමෙකුත් යාග කරවා ද, එහැම යම් මේ යාගය කාරණ කොට ගෙණ නොයෙක් සිරුරැ වහලින් උපන් පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියකට පිළිපන්නාහු වෙති. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් මේ පුරුෂයෙක් යම් ම කුලගෙයෙකින් ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට ගියේ වේ ද හේ (තමාගේ ඉන්ද්‍රියදමන වශයෙන්) ඒකාත්මයක් ම දමනය කරන්නේ ය. ඒකාත්මයක් ම ශමනය කරන්නේය. ඒකාත්මයක් ම පිරි-නිවන්නේය. මෙසේ මෙ තෙමේ මේ පැවිද්ද හේතු කොට ගෙණ එකශාරීරික වූ පුණ්‍යප්‍රතිපත්තියට පිළිපන්නේ වෙයි.

තෙන හි බ්‍රාහ්මණ, තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ ඉධ තථාගතො ලොකෙ උප්පජ්ජති අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා, සො එවමාහ: එථායං මග්ගො, අයං පටිපදා, යථා පටිපන්නො අහං අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙමි, එථ තුම්හෙපි තථා පටිපජ්ජථ, යථා පටිපන්නා තුම්හෙපි අනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියොගධං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරිස්සථාති. ඉති අයං චෙව සත්ථා ධම්මං දෙසෙති, පරෙ ච තථත්තාය පටිපජ්ජන්ති. තානි ඛො පන හොන්ති අනෙකානිපි සතානි අනෙකානිපි සහස්සානි අනෙකානිපි සතසහස්සානි.

තං කිං මඤ්ඤසි බ්‍රාහ්මණ, ඉච්චායං එවං සන්තෙ එකසාරීරිකා වා පුඤ්ඤපටිපදා හොති අනෙකසාරීරිකා වා, යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති? ඉච්චායම්පි[1] භො ගොතම, එවං සන්තෙ අනෙකසාරීරිකා පුඤ්ඤපටිපදා හොති, යදිදං පබ්බජ්ජාධිකරණන්ති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනන්දො, සඞ්ගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ ද්වින්නං පටිපදානං කතමා පටිපදා ඛමති, අප්පට්ඨතරා ච අප්පසමාරම්භතරා ච මහප්ඵලතරා ච මහානිසංසතරා චාති? එවං වුත්තෙ සඞ්ගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භවං ගොතමො භවං චානන්දො එතෙ මෙ පුජ්ජා, එතෙ මෙ පාසංසාති.

දුතියම්පි ඛො ආයස්මා ආනන්දො සඞ්ගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාති. එවඤ්ච[2] ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ ද්වින්නං පටිපදානං කතමා පටිපදා ඛමති, අප්පට්ඨතරා[3] ච අප්පසමාරම්භතරා ච මහප්ඵලතරා ච මහානිසංසතරා චාති. දුතියම්පි ඛො සඞ්ගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භවං ගොතමො භවං චානන්දො එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාති.

තතියම්පි ඛො ආයස්මා ආනන්දො සඞ්ගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: න ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ එවං පුච්ඡාමි: කෙ වා තෙ පුජ්ජා කෙ වා තෙ පාසංසාති. එවඤ්ච[2] ඛො ත්‍යාහං බ්‍රාහ්මණ පුච්ඡාමි: ඉමාසං තෙ බ්‍රාහ්මණ ද්වින්නං පටිපදානං කතමා පටිපදා ඛමති. අප්පට්ඨතරා[3] ච අප්පසමාරම්භතරා ච මහප්ඵලතරා ච මහානිසංසතරා චාති.

1. ඉච්චායම්පි - මජසං. 2. එවං ඛො - මජසං. 3. අප්පත්ථතරා ච - මජසං.

බ්‍රාහ්මණය, එසේ වී නම් මෙහි ලා තා ම පුළුවුස්නෙමි. යම්සේ තට රුස්නේ නම් එසේ එය ප්‍රකාශ කරව. බමුණ, මෙලොව්හි අර්හත් වූ සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ අෂ්ටවිද්‍යා පසළොස් චරණධර්මයෙන් යුක්ත වූ සුගත වූ තුන්ලෝ දන්නා වූ අනුත්තර පුරුෂදම්‍යසාරථි වූ දෙව්මිනිසුනට ශාස්තෘ වූ සිවුසස් පිළිවිදි භාග්‍යවත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ ලොව උපදනා සේක. උන්-වහන්සේ මෙසේ වදාරත්: "එව, මේ මගය, මේ පිළිවෙතය, යම්සේ මම අනුත්තර බ්‍රහ්මචර්යයට ඇතුළත් වූ නිර්වාණය තෙමේ ම විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට පවසම් ද, එව, තෙපිදු එසේ පිළිපදුව, යථාප්‍රතිපන්න තෙපි අනුත්තර වූ අර්හත්මාර්ග සඞ්ඛ්‍යාත බ්‍රහ්මචර්යයට ඇතුළත් නිර්වාණය තුමූ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට උපයාගෙන වසන්නහුය. මෙසේ මේ ශාස්තෘ තෙමේ ද දහම් දෙසයි. අන්හු ද ඒ පිණිස පිළිපදිත්. ඔහු ද අනෙකශතයෝත් අනෙක සහස්‍රයෝත් අනෙකශතසහස්‍රයෝත් වෙත්.

බමුණ, ඒ කිමැයි හඟනෙහි ද? මෙසේ ඇති කල්හි මේ පැවිද්ද හේතු කොට ගෙණ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්ති තොමෝ ඒකශාරීරික හෝ වේ ද, අනේක ශාරීරික හෝ වේ ද? භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙසේ ඇති කල්හි මේ පැවිද්ද හේතු කොට ගෙණ ඇති වූ තෙල පුණ්‍යප්‍රතිපත්තිය ද අනේක-ශාරීරික ම වේ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිර තෙමේ සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණයාට තෙල කීය: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපද් දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙක් (බොහෝ මෙහෙ කරන්නවුන් විසින් හෝ උපකරණයෙන් ප්‍රයොජන නැති බැවින්) අල්පාර්ථතර යි ද, (අධික පීඩා නැතිවන බැවින්) අල්පසමාරම්භතර යි ද, මහත්ඵලතර යි ද, මහානෘශංසතර යි ද තට රුස්නේ ද? මෙසේ කී කල්හි සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල කීය: යම්බඳු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා භවත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු (දෙදෙන) මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

දෙවනවටත් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණයාහට තෙල කීහ: බ්‍රාහ්මණය, තා විසින් කවරහු පිදිය යුත්තාහු ද තා විසින් කවරහු පැසසිය යුත්තාහුදැ යි මෙසේ මම තා නො විචාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම තා පුළුවුස්මි. බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර ප්‍රතිපත්තියෙක් අල්පාර්ථතර යි ද, අල්පසමාරම්භතර යි ද මහත්ඵලතර යි ද මහානෘශංසතර යි දැයි තට රුස්නේ වේ දැයි. දෙවනවටත් සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට තෙල කීය: යම්බඳු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා භවත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙති.

තෙවනවටත් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණ හට තෙල කීහ: බ්‍රාහ්මණය, කවරහු තා විසින් පිදිය යුතු වෙත් ද? කවරහු තා විසින් පැසසිය යුතු වෙද්දැ යි මෙසේ මම තා නො විචාරමි. බ්‍රාහ්මණය, මෙසේ වනාහි මම තා විචාරමි: බ්‍රාහ්මණය, මේ ප්‍රතිපත් දෙක අතුරෙන් කවර නම් ප්‍රතිපත්තියෙක් අල්පාර්ථතර යි ද, අල්පසමාරම්භතර යි ද, මහත්-ඵලතර යි ද, මහානෘශංසතර යි දැයි තට රුස්නේ දැයි?

තතියම්පි ඛො සඞ්ගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: සෙය්‍යථාපි භවං ගොතමො භවං චානන්දො එතෙ මෙ පුජ්ජා එතෙ මෙ පාසංසාති.

අථ ඛො භගවතො එතදහොසි: යාවතතියම්පි ඛො සඞ්ගාරවො බ්‍රාහ්මණො ආනන්දෙන සහධම්මිකං පඤ්හං පුට්ඨො සංසාදෙති, නො විස්සජ්ජෙති, යන්නූනාහං පරිමොචෙය්‍යන්ති. අථ ඛො භගවා සඞ්ගාරවං බ්‍රාහ්මණං එතදවොච: කානුජ්ජ[1] බ්‍රාහ්මණ, රාජන්තෙපුරෙ රාජපරිසායං[2] සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං අන්තරා කථා උදපාදීති? අයං ඛ්වජ්ජ භො ගොතම, රාජන්තෙපුරෙ රාජපරිසායං සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං අන්තරා කථා උදපාදි: පුබ්බෙ සුදං අප්පතරා චෙව භික්ඛූ අහෙසුං, බහුතරා ච උත්තරි මනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙසුං. එතරහි ඛො බහුතරා චෙව භික්ඛූ අප්පතරා ච උත්තරිමනුස්සධම්මා ඉද්ධිපාටිහාරියං දස්සෙන්තීති. අයං ඛ්වජ්ජ භො ගොතම, රාජන්තෙපුරෙ රාජපරිසායං සන්නිසින්නානං සන්නිපතිතානං අන්තරා කථා උදපාදීති.

තීණි ඛො ඉමානි බ්‍රාහ්මණ පාටිහාරියානි. කතමානි තීණි: ඉද්ධිපාටිහාරියං, ආදෙසනාපාටිහාරියං, අනුසාසනීපාටිහාරියං. කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති: එකොපි හුත්වා බහුධා හොති, බහුධාපි හුත්වා එකො හොති, ආවිභාවං තිරොභාවං තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානොව[3] ගච්ඡති, සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි[4] උම්මුජ්ජනිම්මුජ්ජං කරොති සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ[5] ගච්ඡති සෙය්‍යථාපි පඨවියං. ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමති සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො. ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසති, පරිමජ්ජති. යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ ඉද්ධිපාටිහාරියං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, ආදෙසනාපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ එකච්චො නිමිත්තෙන ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ චිත්තන්ති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙව තං හොති, නො අඤ්ඤථා.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො න හෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදිසති, අපි ච ඛො මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුත්වා ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො. ඉතිපි තෙ චිත්තන්ති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙව තං හොති, නො අඤ්ඤථා.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො න හෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදිසති, නපි මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුත්වා ආදිසති, අපි ච ඛො විතක්කයතො විචාරයතො විතක්කවිප්ඵාරසද්දං සුත්වා ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ චිත්තන්ති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙව තං හොති, නො අඤ්ඤථා.

1 කාඛ්වජ්ජ - මජසං. 2. රාජපුරිසානං - මජසං. 3. අසජ්ජමානො - මජසං
4. පථවියාපි – මජසං. 5. අභෙජ්ජමානෙ - සීමු.

තෙවතාවටත් සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේට මෙසේ කීය: යම්බඳු වූ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ හා භවත් ආනන්ද ස්ථවිරයන් වහන්සේ හා ඇත් ද, මොහු මා විසින් පිදිය යුතු වෙති. මොහු මා විසින් පැසසිය යුතු වෙත්ය යි.

එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ බඳු සිතක් වී: "සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණ තෙවෙනිවරටත් ආනන්දයන් විසින් සකාරණ කොට පැණ පුළුවුස්නා ලද්දේ කථාව හිඳුවයි, නොවිසඳයි. මම මොවුන් දෙදෙන (වෙහෙසින්) මුදන්නෙම් නම් මැනවැ යි. එසඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඞ්ගාරව බ්‍රාහ්මණයාහට මෙසේ වදාළ සේක: බ්‍රාහ්මණය, අද රාජාන්තඃපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්නවුන් අතර කවර නම් අතුරු කථායෙක් පහළවීද? යි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජාන්තඃපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්නවුන් අතර මේ අතුරු කථාව උපන: පෙර භික්ෂූහු අල්පතර වූහ. බහුතර භික්ෂූහු උතුරු මිනිස්දම්න් ඉර්ධිපෙළහර දැක්වූහ. මෙකල වනාහි භික්ෂූහු ද බහුතර වෙති. අල්පතර භික්ෂූ කෙනෙක් උතුරු මිනිස්දම්න් ඉර්ධිපෙළහර දක්වතියි, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, අද රාජාන්තඃපුරයෙහි රජපිරිස්හි රැස්ව හුන්නවුන් අතර මේ අතුරු කථාව උපන.

බමුණ, මේ පෙළහර තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: ඍද්ධිප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යය, ආදේශනාප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යය, අනුශාසනීප්‍රාතිහාර්‍ය්‍ය යි. බමුණ ඍද්ධිප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යය කවරැ: බ්‍රාහ්මණය, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නන්වැදෑරුම් ඍද්ධිප්‍රභෙද වළඳ කෙරෙයි (තෙමේ) එකලාවූයේ ම බහු ප්‍රකාර වෙයි. බහුප්‍රකාර ද වී එකෙක් වෙයි. විටෙක පැනෙන බවට ද විටෙක නො පැනෙන බවට ද පැමිණෙයි. භිත්තියෙන් ඈතට ද, පවුරෙන් ඈතට ද, පව්වෙන් ඈතට ද අහසෙහි මෙන් නො ගැටී යෙයි පොළොවෙහි ද දියෙහි මෙන් කිමිදීම් ඉල්පීම් කෙරෙයි. අභිද්‍යමාන උදකයෙහි දු පොළොවෙහි මෙන් යෙයි. අහස්හිදු පියාහඹනා ලිහිණියකු සෙයින් පලඟින් ඉරියවු කෙරෙයි. මේ සා මහත් ඍද්ධ්‍යනුභාව ඇති මේ සඳහිරු දෙදෙනා ද අත්ලෙන් පරාමර්ශ කෙරෙයි, පිරිමදියි. බඹලොව තෙක්දු කයින් විසිය පවත්වයි. බමුණ, මේ ඍද්ධිප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, ආදේශනා ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍යය කවරැ: බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරැදු වෙයි. නිමිත්තෙන් දක්වයි. ඉඟ තෙමේ බොහෝ කොට ද දක්වයි. එය එසේ ම වෙයි. අන්පරිදි නො වෙයි.

බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො කියන්නේ ම වෙයි. වැලිදු වනාහි මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දේවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරැදු වේයයි කියයි. හේ බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම් එය එසේ ම වෙයි. අන්පරිදි නො වේ.

බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නොමැ කියා මැ යි. මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දේවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා ද නො මැ කිය යි. වැලිදු විතර්කනය කරන්නහුගේ විචාරය කරන්නහුගේ විතර්කවිස්ඵාරශබ්දය අසා තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මේ අයුරැත් වේය යි කියයි. හෙතෙම බොහෝ කොටත් කියන්නේ නම්, එය එසේ ම වෙයි. අන් පරිදි නො වේ.

ඉධ පන බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො න හෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදිසති, නපි මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුත්වා ආදිසති, නපි විතක්කයතො නපි විචාරයතො න විතක්කවිප්ඵාරසද්දං සුත්වා ආදිසති: අපි ච ඛො අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති. යථා ඉමස්ස භොතො මනොසඞ්ඛාරා පණිහිතා, ඉමස්ස චිත්තස්ස අනන්තරා අමුන්නාම විතක්කං විතක්කිස්සතීති, සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති. තථෙව තං හොති, නො අඤ්ඤථා. ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ ආදෙසනා-පාටිහාරියං.

කතමඤ්ච බ්‍රාහ්මණ, අනුසාසනීපාටිහාරියං: ඉධ බ්‍රාහ්මණ, එකච්චො එවමනුසාසති: එවං විතක්කෙථ, මා එවං විතක්කයිත්ථ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති ඉදං වුච්චති බ්‍රාහ්මණ අනුසාසනීපාටිහාරියං. ඉමානි ඛො බ්‍රාහ්මණ තීණි පාටිහාරියානි. ඉමෙසං තෙ බ්‍රාහ්මණ, තිණ්ණං පාටිහාරියානං කතමං පාටිහාරියං ඛමති අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්චාති.

තත්‍ර භො ගොතම යදිදං[1] පාටිහාරියං, ඉධෙකච්චො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති. ඉදං භො ගොතම පාටිහාරියං යොව[2] තං කරොති, සොව[2] තං පටිසංවෙදෙති. යොව තං කරොති, තස්සෙව තං හොති. ඉදං මෙ භො ගොතම පාටිහාරියං මායාසහධම්මරූපං විය ඛායති.

යම්පිදං භො ගොතම පාටිහාරියං ඉධෙකච්චො නිමිත්තෙන ආදිසති: එවම්පි තෙ මනො, ඉත්ථම්පි තෙ මනො, ඉතිපි තෙ චිත්තන්ති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙව තං හොති, නො අඤ්ඤථා. ඉධ පන භො ගොතම, එකච්චො න හෙව ඛො නිමිත්තෙන ආදිසති, අපි ච ඛො මනුස්සානං වා අමනුස්සානං වා දෙවතානං වා සද්දං සුත්වා ආදිසති: -පෙ- අපි ච ඛො විතක්කයතො විචාරයතො විතක්කවිප්ඵාරසද්දං සුත්වා ආදිසති -පෙ- නපි විතක්කයතො නපි විචාරයතො විතක්කවිප්ඵාරසද්දං සුත්වා ආදිසති, අපි ච ඛො අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති: යථා ඉමස්ස භොතො මනොසඞ්ඛාරා පණිහිතා ඉමස්ස චිත්තස්ස අනන්තරා අමුන්නාම විතක්කං විතක්කිස්සතීති. සො බහුඤ්චෙපි ආදිසති, තථෙව තං හොති. නො අඤ්ඤථා. ඉදම්පි භො ගොතම පාටිහාරියං යොව තං කරොති සොව තං පටිසංවෙදෙති. යොව තං කරොති, තස්සෙව[3] තං හොති. ඉදම්පි භො ගොතම පාටිහාරියං මායාසහධම්මරූපං විය ඛායති.

යඤ්ච ඛො ඉදං භො ගොතම පාටිහාරියං ඉධෙකච්චො එවමනුසාසති: එවං විතක්කෙථ, මා එවං විතක්කයිත්ථ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති. ඉදමෙව භො ගොතම පාටිහාරියං ඛමති ඉමෙසං තිණ්ණං පාටිහාරියානං අභික්කන්තතරඤ්ච පණීතතරඤ්ච.

---

1 යම්දං - සතා. සං. 2. යොච, - සතා. සං. TPS. යෙච - සතා. 2. සං. PTS
3. තස්සෙමෙව - සීමු.

බ්‍රාහමණය, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නිමිත්තෙනුදු නො කියා මැයි. මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දේවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා ද නො කියා මැ යි. විතර්ක කරන්නහුගේ හෝ විචාරය කරන්නහුගේ හෝ විතර්ක විෂ්ඵාරශබ්දය අසා ද නො කියා මැ යි. වැලිදු අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවන් තමාගේ සිතින් ඔහු සිත පිරිසිඳ දන්නේය. යම්සේ මේ භවත්හුගේ මනඃසංස්කාරයෝ පිහිටුවන ලද්දාහු ද, මේ සිතට අනතුරුව අසෝ විතර්කය විතර්කණය කරන්නේය කියායි. හේ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වෙයි. අන්පරිද්දකින් නො වෙයි. බමුණ, මේ ආදේශනා ප්‍රාතිහාර්යය යි කියනු ලැබේ.

බමුණ, අනුසාසනීපාටිහාරිය කවරැ: බමුණ, මෙලොව්හි කිසිවෙක් මෙසේ අනුශාසනා කෙරේ: මෙසේ සිතව, නහමක් මෙසේ සිතව, මෙසේ මෙනෙහි කරව, නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව, මෙය දුරලව, මෙයට පැමිණ වසව කියායි. බමුණ, මේ අනුසාසනීපාටිහාරිය යි කියනු ලැබේ. බමුණ, මේ වනාහි පෙළහර තුණයි. බමුණ, මේ තුන්පෙළහර අතුරෙන් කවර පෙළහරෙක් ඉතා කල්‍යැ යි ද, ඉතා ප්‍රණීතය යි ද තට රුස්නේ වේ ද?

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නන් වැදෑරුම් ඍද්ධිවිධ පවත්වයි. ... බඹලොව තෙක් ද කයින් වසය පවත්වයි, යන යම් පෙළහරෙක් වේ ද, භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිහාර්යය යමෙක් කෙරේ නම්, එය හේ ම විඳුනේය. යමෙක් එය කෙරේ නම්, ඔහුට ම එය වෙයි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිහාර්යය මායාස්වභාව ඇතිසේ මට වැටහේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිහාර්යයෙක් වේ ද? එනම්: මෙ ලොව්හි කිසිවෙක් තාගේ සිත මෙසේත් වෙයි. තාගේ සිත මෙබඳුත් වෙයි. තාගේ සිත මෙ අයුරුදු වේය යි නිමිත්තෙන් කියයි. හේ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වේ. අන් පරිදි නො වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මෙලොව්හි කිසිවෙක් නිමිත්තෙන් නො ම කියයි. වැලිත් මනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි අමනුෂ්‍යයන්ගේ වේවයි දේවතාවන්ගේ වේවයි ශබ්දය අසා කියයි... වැලිදු විතර්ක කරන්නහුගේ විචාර කරන්නහුගේ විතර්කවිෂ්ඵාර ශබ්දය අසා කියයි. ... විතර්ක කරන්නහුගේ විචාර කරන්නහුගේ විතර්කවිෂ්ඵාර ශබ්දය අසා ද නො කියයි. වැලිදු අවිතර්ක වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවන් තමාගේ සිතින් (මෙරමා) සිත පිරිසිඳ දන්නේය. යම්සේ මේ භවත්හුගේ මනඃසංස්කාරයෝ පිහිටුවන ලද්දාහු ද මේ සිතට අනතුරුව අසෝ විතර්කය කරන්නේය කියායි. හේ බොහෝ කොට ද කියා නම්, එය එසේ ම වේ. අන් පරිදි නො වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද යමෙක් ම කෙරේ නම් එය හෙ ම විඳුනේය. යමෙක් එය කෙරේ නම් එය ඔහුට ම වේ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ පෙළහර ද මායාස්වභාව ඇතිසේ මට වැටහේ.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම් ප්‍රාතිහාර්යයෙක් වේ ද, එනම්: මෙලොව්හි කිසිවෙක් මෙසේ අනුශාසනා කෙරෙයි: මෙසේ සිතව. නහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. නහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙයට පැමිණ වසව කියායි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මේ ප්‍රාතිහාර්යය මේ තුන් ප්‍රාතිහාර්යයන් අතුරෙන් අතිශය මැනැවැ යි ද අතිශය ප්‍රණීතය යි ද (මට) වැටහේ.

අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භුතං භො ගොතම, යාව සුභාසිතමිදං භොතා ගොතමෙන. ඉමෙහි ච මයං තීහි පාටිහාරියෙහි සමන්නාගතං භවන්තං ගොතමං ධාරෙම. භවං හි ගොතමො අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොති -පෙ- යාව බ්‍රහ්ම ලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙති. භවං හි ගොතමො අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාති යථා ඉමස්ස භොතො මනොසඞ්ඛාරා පණිහිතා ඉමස්ස චිත්තස්ස අනන්තරා අමුන්නාම විතක්කං විතක්කිස්සතීති. භවං හි ගොතමො එවමනුසාසති: එවං විතක්කෙථ, මා එවං විතක්කයිත්ථ, එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ. ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති.

අද්ධා ඛො ත්‍යායං බ්‍රාහ්මණ ආසජ්ජ උපනීයවාචා භාසිතා, අපි ච ත්‍යාහං ව්‍යාකරිස්සාමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභොමි -පෙ- යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙමි. අහං හි බ්‍රාහ්මණ අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිං සමාපන්නස්ස චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානාමි, යථා ඉමස්ස භොතො මනොසඞ්ඛාරා පණිහිතා ඉමස්ස චිත්තස්ස අනන්තරා අමුන්නාම විතක්කං විතක්කිස්සතීති.[1] අහං හි බ්‍රාහ්මණ එවමනුසාසාමි: එවං විතක්කෙථ, මා එවං විතක්කයිත්ථ. එවං මනසි කරොථ, මා එවං මනසාකත්ථ, ඉදං පජහථ, ඉදං උපසම්පජ්ජ විහරථාති.

අත්ථි පන භො ගොතම අඤ්ඤො එකභික්ඛුපි යො ඉමෙහි තීහි පාටිහාරියෙහි සමන්නාගතො? අඤ්ඤත්‍ර භොතා ගොතමෙනාති. න ඛො බ්‍රාහ්මණ එකඤ්ඤෙව සතං, න ද්වෙ සතානි, න තීණි සතානි, න චත්තාරි සතානි, න පඤ්චසතානි. අථ ඛො භිය්‍යොව යෙ භික්ඛූ ඉමෙහි තීහි පාටිහාරියෙහි සමන්නාගතාති. කහං පන භො ගොතම එතරහි තෙ භික්ඛූ විහරන්තීති? ඉමස්මිංයෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ භික්ඛුසඞ්ඝෙති.

අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණංගතන්ති.

බ්‍රාහ්මණවග්ගො පඨමො.

---

* තස්සුද්දානං:-
ද්වෙ බ්‍රාහ්මණා චඤ්ඤතරො – පරිබ්බාජකො නිබ්බුතං
පලොකවජ්ජො තිකණ්ණො - සොණිසඞ්ගාරවෙන චාති - මජසං.

1. විතක්කෙස්සති - මජසං.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ආශ්චර්‍ය්‍යය. අද්භූතය. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් මෙ යාවත්සුභාෂිතය. අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මේ තුන් පෙළහරින් සමන්විත කොට දරම්හ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ වනාහි තන්වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධ වළඳ කෙරෙති. ... බඹලොව තෙක් ද කයින් වසය පවත්වති. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම අවිතර්‍ක වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවත් තමාගේ සිතින් මෙරමා සිත පිරිසිඳ දන්නාහ. 'මේ පින්වත්-හුගේ මනස්සංස්කාරයෝ යම්සේ පිහිටුවන ලද්දාහු නම්, මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතර්‍කය විතර්‍කණය කරන්නේය' කියායි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ම මෙසේ අනුශාසනා කරණ සේක: 'මෙසේ සිතව. තහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. තහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව මෙය උපයාගෙණ වසව' යි කියායි.

බමුණ, ඒකාන්තයෙන් තා විසින් (මා ගුණෙහි) ගටා මවෙන එළවා (නතු කොට) බසෙක් කියන ලදි. වැලිදු මම තට ප්‍රකාශ කරමි. බමුණ, මම ම තන් වැදෑරුම් සෘද්ධිවිධ වළඳ කරමි. ... බඹලොව තෙක්දු කයින් වසය පවත්වමි. බමුණ, මම ම අවිතර්‍ක වූ අවිචාර වූ සමාධියට සමවත් මාගේ සිතින් (ඔහු) සිත පිරිසිඳ දනිමි' මේ භවත්හුගේ මනස්සංස්කාරයෝ යම් පරිද්දෙකින් පිහිටුවන ලද්දාහු ද (එහෙයින්) මේ සිතට අනතුරුව අසෝ නම් විතර්‍කය විතර්‍කණය කරන්නේය' යි. බමුණ, මම ම මෙසේ අනුශාසනා කරමි: 'මෙසේ සිතව. තහමක් මෙසේ සිතව. මෙසේ මෙනෙහි කරව. තහමක් මෙසේ මෙනෙහි කරව. මෙය දුර ලව. මෙයට පැමිණ වසව' යි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා මේ ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍ය තුණෙන් යුක්ත වූ යම් කිසි අන් එක ද භික්‍ෂුවෙක් ඇත් ද? බමුණ, එක් සියෙක් ම නො වේ. දෙසියෙක් ම නො වේ. තුන්සියෙක් ම නො වේ. සාර සියෙක් ම නො වේ. පන්සියෙක් ම නො වේ. වැලිදු යම් කිසිවෙක් මේ ප්‍රාතිහාර්‍ය්‍ය තුණෙන් සමන්විත නම්, ඔහු බෙහෙව. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඒ භික්‍ෂූහු මෙකල කොහි වෙසෙත් ද? බමුණ මේ භික්‍ෂුසඞ්ඝයා කෙරෙහි මැ වෙති.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉකලි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උවසුවකු කොට දරණ සේක්වා යි.

පලඹුවන බ්‍රාහමණ වර්‍ගයයි.

[2. මහාවග්ගො]

3. 2. 2. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

11. තීණිමානි භික්ඛවෙ තිත්ථායතනානි, යානි පණ්ඩිතෙහි සමනුයුඤ්ජියමානානි සමනුගාහියමානානි සමනුභාසියමානානි[1] පරම්පි ගන්ත්වා අකිරියාය සණ්ඨහන්ති. කතමානි තීණි: සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතහෙතූති. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා, අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං ඉස්සරනිම්මාණහෙතූති. සන්ති භික්ඛවෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං අහෙතුඅප්පච්චයාති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතහෙතූති. ත්‍යාහං උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි: සච්චං කිර තුම්හෙ ආයස්මන්තො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං පුබ්බෙකතහෙතූති?. තෙ[2]ච මෙ එවං පුට්ඨා ආමාති පටිජානන්ති, ත්‍යාහං එවං වදාමි: තෙනහායස්මන්තො පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, අදින්නාදායිනො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, අබ්‍රහ්මචාරිනො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, මුසාවාදිනො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, පිසුනවාචා භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු. ඵරුසවාචා භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, සම්ඵප්පලාපිනො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, අභිජ්ඣාලූනො භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, බ්‍යාපන්නචිත්තා භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු, මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති පුබ්බෙකතහෙතු.

පුබ්බෙකතං ඛො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං න හොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයන්ති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ ඛො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සතීනං අනාරක්ඛානං විහරතං න හොති පච්චත්තං සහධම්මිකො සමණවාදො. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු පඨමො සහධම්මිකො නිග්ගහො හොති.

1. සමනුගාහියමානානි - මජසං. සයා. 2. එත ච පන - මජසං.

[2. මහාවග්ගය]

3. 2. 2. 1

[සැවැත්නිදානයි:]

11. මහණෙනි, යම් තීර්ථායතන කෙනෙක් (මේ කිනම් දෘෂ්ටියෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතියන් විසින් පුළුවුස්නා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දෘෂ්ටි උපනැයි මෙසේ) පුන පුනා කරුණු ගන්වනු ලබන්නාහු (මේ ලමුදිටු හරුවයි මෙසේ) මොනොවට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආචාර්ය - ලබ්ධි - ආත්මභාව) පරම්පරාවක් ගොසිනුදු අක්‍රියවාදයෙහි සිටිද්ද, එබඳු වූ මේ තීර්ථායතනයෝ තුන්දෙනෙක් වෙති. කවර තුන්දෙනෙක යත්: මහණෙනි, "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයිනැ"යි මෙබඳු වාද ඇති මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂා වේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිර්මාණ හේතුයෙනැ"යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත. මහණෙනි, "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂා වේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම අහේතු අප්‍රත්‍යයෙනැ"යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.

මහණෙනි, එහි ලා "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයිනැ"යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ බමුණෝ ඇද්ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂ්මත්නි, "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ෂා වේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම පෙර කළ කම් හෙයිනැ"යි තෙපි මෙ බඳු වාද ඇත්තහු ල, මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇත්තහු ල, ඒ සැබවෙක් වේ ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දාහු සැබැවැයි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: 'ආයුෂ්මත්නි, එසේ වී නම් ආයුෂ්මත්හු පෙර කළ කම් හෙයින් පණිවා කරන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් අයිනාදන් ගන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් අබ්‍රහමචාරීහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මුසවා බණන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පිසුනුබස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් පරුෂ බස් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් හිස් බස් තෙපලන්නාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් දැඩලොභ ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් ව්‍යාපාදයට පත් සිත් ඇත්තාහු වෙති, පෙර කළ කම් හෙයින් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති' යි.

මහණෙනි, පෙර කළ කම් සාර වශයෙන් පිළිගන්නවුනට 'මෙය කටයුතු ය හෝ මෙය නො කටයුතු ය හෝ' යි කර්තුකාම්‍යතා සඞ්ඛ්‍යාත ඡන්දයෙක් වේවයි ව්‍යායාමයෙක් වේවයි නො වේ. මෙසේ කරණී නො කරණී සත්‍ය වශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇති ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හේතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ ප්‍රථම වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං ඉස්සරනිම්මාණහෙතූති, ත්‍යාහං උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි. සච්චං කිර තුම්හෙ ආයස්මන්තො එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං ඉස්සරනිම්මාණහෙතූති. තෙ චෙ[1] මෙ එවං පුට්ඨා ආමාති[2] පටිජානන්ති, ත්‍යාහං එවං වදාමි: තෙන හායස්මන්තො පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති ඉස්සරනිම්මාණහෙතු -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති ඉස්සරනිම්මාණහෙතු.

ඉස්සරනිම්මාණං ඛො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං න හොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං ඉදං වා අකරණීයන්ති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ ඛො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සතීනං අනාරක්ඛානං විහරතං න හොති පච්චත්තං සහධම්මිකො සමණවාදො. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු දුතියො සහධම්මිකො නිග්ගහො හොති.

තත්‍ර භික්ඛවෙ යෙ තෙ සමණබ්‍රාහ්මණා එවංවාදිනො එවංදිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං අහෙතුඅප්පච්චයාති. ත්‍යාහං උපසඞ්කමිත්වා එවං වදාමි: සච්චං කිර තුම්හෙ ආයස්මන්තො එවංවාදිනො එවං දිට්ඨිනො: යං කිඤ්චායං පුරිසපුග්ගලො පටිසංවෙදෙති සුඛං වා දුක්ඛං වා අදුක්ඛමසුඛං වා, සබ්බං තං අහෙතුඅප්පච්චයාති? තෙ චෙ මෙ එවං පුට්ඨා ආමාති[2] පටිජානන්ති: ත්‍යාහං එවං වදාමි: තෙනහායස්මන්තො පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති අහෙතුඅප්පච්චයා -පෙ- මිච්ඡාදිට්ඨිකා භවිස්සන්ති අහෙතුඅප්පච්චයා.

අහෙතුං අප්පච්චයං* ඛො පන භික්ඛවෙ සාරතො පච්චාගච්ඡතං න හොති ඡන්දො වා වායාමො වා, ඉදං වා කරණීයං, ඉදං වා අකරණීයන්ති. ඉති කරණීයාකරණීයෙ ඛො පන සච්චතො ථෙතතො අනුපලබ්භියමානෙ මුට්ඨස්සතීනං අනාරක්ඛානං විහරතං න හොති පච්චත්තං සහධම්මිකො සමණවාදො. අයං ඛො මෙ භික්ඛවෙ තෙසු සමණබ්‍රාහ්මණෙසු එවංවාදිසු එවංදිට්ඨිසු. තතියො සහධම්මිකො නිග්ගහො හොති.

1. තෙ ච මෙ - මජසං. 2. ආමොති - මජසං, සතා, PTS.

* අහෙතුං - සීමු. අහෙතු - සතා. කං, අහෙතු අප්පච්චයා - PTS. මජසං

මහණෙනි, එහි ලා "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපෙක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද එ හැම ඊශ්වරනිර්මාණ හේතුයෙනැ"යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: ආයුෂ්මත්නි, "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම ඊශ්වරනිර්මාණ හේතුයෙනැ"යි තෙපි මේ බඳු වාද ඇත්තහු ල, මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇත්තහු ල, ඒ සැබෑවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවුස්නා ලද්දාහු සැබැවැයි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂ්මත්හු ඊශ්වරනිර්මාණහේතුයෙන් පණිවා කරන්නාහු වෙති. ... ඊශ්වර-නිර්මාණහේතුයෙන් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, ඊශ්වරනිර්මාණය වනාහි සාරභාවයෙන් පිළිගත්තවුනට මේ කළයුතුය කියා වේවයි මේ නො කළයුතුය කියා වේවයි ඡන්දයෙක් හෝ ව්‍යායාමයෙක් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කර්තව්‍යාකර්තව්‍ය දෙක සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇති ව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හේතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති ඒ මහණබමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ දෙවනු වූ සහේතුක නිග්‍රහය වේ.

මහණෙනි, එහි ලා "මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම අහේතු අප්‍රත්‍යයෙනැ"යි මෙ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති යම් මහණ බමුණු කෙනෙක් වෙත් ද, මම ඔවුන් වෙත එළඹ මෙසේ කියමි: "ආයුෂ්මත්නි, තෙපි මේ පුරුෂ පුද්ගල යම් කිසි සුඛවේදනායෙක් වේවයි දුඃඛවේදනායෙක් වේවයි උපේක්ෂාවේදනායෙක් වේවයි විඳුනේ වේ ද, එ හැම අහේතු අප්‍රත්‍යයෙනැ"යි මෙ බඳු වාද ඇත්තහු ල, මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇත්තහු ල, ඒ සැබෑවෙක් ද? ඉදින් ඔහු මා විසින් මෙසේ පුළුවුස්නාලද්දාහු 'සැබැවැ'යි පිළිණ කෙරෙත් ද, මම ඔවුනට මෙසේ කියමි: එසේ වී නම් ආයුෂ්මත්හු අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් පණිවා කරන්නාහු වෙති ... අහේතු අප්‍රත්‍යයෙන් මිසදිටු ඇත්තාහු වෙති.

මහණෙනි, අහේතු අප්‍රත්‍යය වනාහි සාරභාවයෙන් පිළිගත්තවුනට 'මේ කරණී වේවයි මේ නො කරණී වේවයි ඡන්දයෙක් හෝ ව්‍යායාමයෙක් හෝ නො වෙයි. මෙසේ කර්තව්‍යාකර්තව්‍ය දෙක සත්‍යවශයෙන් ස්ථිරවශයෙන් නො ලැබෙත් ම, නට සිහි ඇතිව ඉන්ද්‍රියසංවරයෙන් තොරව වසන්නවුනට තමා කෙරෙහි හේතු සහිත වූ ශ්‍රමණවාදයෙක් නො වේ. මහණෙනි, මේ බඳු වාද ඇති මෙ බඳු දෘෂ්ටි ඇති ඒ මහණ බමුණන් කෙරෙහි මාගේ මේ තෙවනු වූ සකාරණ නිග්‍රහය වේ.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි තිත්ථායතනානි: යානි පණ්ඩිතෙහි සමනුයුඤ්ජියමානානි සමනුගාහියමානානි සමනුභාසියමානානි පරම්පි ගන්ත්වා අකිරියාය සණ්ඨහන්ති.

අයං ඛො පන භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහි. කතමො ච භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහි. ඉමා ඡ ධාතුයොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො - පෙ - අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහි. ඉමානි ඡ ඵස්සායතනානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො - පෙ - අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහි. ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපවිචාරාති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො -පෙ- අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහි. ඉමානි චත්තාරි අරියසච්චානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො -පෙ- සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහි.

ඉමා ඡ ධාතුයොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති: ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඡයිමා භික්ඛවෙ ධාතුයො: පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු ආකාසධාතු විඤ්ඤාණධාතු. ඉමා ඡ ධාතුයොති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහිතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පටිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති. ඉති යං තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

මහණෙනි, යම් තිත්ථායතන කෙනෙක් (මේ කිනම් දෘෂ්ටියෙක්දැයි මෙසේ) නුවණැතියන් විසින් පුළුවුස්නා ලබන්නාහු (කවර හෙයින් මේ දෘෂ්ටි උපනැයි මෙසේ) පුන පුනා කරුණු ගන්වනු ලබන්නාහු (මේ ලමුදිටු හරුවයි මෙසේ) මොනොවට අනුශාසනා කරණු ලබන්නාහු (ආචාර්‍ය්‍ය-ලබ්ධි-අත්මභාව පරම්පරාවක් ගොසිනුදු) අක්‍රියවාදයෙහි සිටිත් ද, එබඳු වූ මේ තීර්ථායතනයෝ තුන් දෙන වෙති.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි, බැහැර කරන්නට නොහැකි, මේ ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි, කෙලෙසන්නට නොහැකි, උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ඒ ධර්මය කවරේ ය? යත්: මහණෙනි, 'මේ ධාතු සයෙක' යනු මා විසින් දෙසන ලද. මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි කෙලෙසන්නට නොහැකි උපවාද කරන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මය යි මහණෙනි, 'මේ ස්පර්ශායතන සයෙක' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ අටළොස් තැනෙක්හි පවත්නා මනෝපවිචාරයෝ ය' යනු මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි මා විසින් දෙසන ලද ධර්මය යි. මහණෙනි, 'මේ සතර ආර්‍ය්‍ය සත්‍යයෝ ය' යනු මා විසින් දෙසන ලද....මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් ... බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මය යි.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි 'මේ ධාතු සයෙකැ' යි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදැයි මෙසේ තෙල කියන ලද්දේ මය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද යත්: මහණෙනි, මේ ධාතුහු සදෙනෙකි: පඨවි-ධාතු යැ, ආපෝධාතු යැ, තේජෝධාතු යැ, වායෝධාතු යැ, ආකාසධාතු යැ, විඤ්ඤාණධාතු යි. මහණෙනි, මේ ෂඩ්ධාතුහු යැ යි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදැයි මෙසේ යමක් කියන ලද ද මෙය තෙල කරුණු නිසා කියන ලද.

ඉමානි ඡ ඵස්සායතනානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහීතො අසංකිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති, ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඡයිමානි භික්ඛවෙ ඵස්සායතනානි: චක්ඛුං[1] ඵස්සායතනං සොතං ඵස්සායතනං ඝාණං ඵස්සායතනං ජිව්හා ඵස්සායතනං කායො ඵස්සායතනං මනො ඵස්සායතනං. ඉමානි ඡ ඵස්සායතනානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහීතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති. ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපවිචාරාති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහීතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: චක්ඛුනා රූපං දිස්වා සොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපවිචරති, දොමනස්සට්ඨානීයං රූපං උපවිචරති, උපෙක්ඛාට්ඨානීයං රූපං උපවිචරති. සොතෙන සද්දං සුත්වා -පෙ- ඝාණෙන ගන්ධං ඝායිත්වා -පෙ- ජිව්හාය රසං සායිත්වා -පෙ- කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය සොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපවිචරති. දොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං උපවිචරති, උපෙක්ඛාට්ඨානීයං ධම්මං උපවිචරති. ඉමෙ අට්ඨාරස මනොපවිචාරාති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහීතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති. ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ඉමානි චත්තාරි අරියසච්චානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහීතො අසඞ්කිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති. ඉති ඛො පනෙතං වුත්තං, කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං: ඡන්නං භික්ඛවෙ ධාතූනං උපාදාය ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති, ඔක්කන්තියා සති නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා. වෙදියමානස්ස ඛො පනාහං භික්ඛවෙ ඉදං දුක්ඛන්ති පඤ්ඤපෙමි. අයං දුක්ඛසමුදයොති පඤ්ඤපෙමි. අයං දුක්ඛනිරොධොති පඤ්ඤපෙමි[2], අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති පඤ්ඤපෙමි.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං: ජාතිපි දුක්ඛා, ජරාපි දුක්ඛා, ව්‍යාධිපි දුක්ඛො[3] මරණම්පි දුක්ඛං, සොකපරිදෙව දුක්ඛදොමනස්සුපායාසාපි දුක්ඛා,* යම්පිච්ඡං න ලභති, තම්පි දුක්ඛං. සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො[3] අරියසච්චං: අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරා, සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛසමුදයො අරියසච්චං.

1. චක්ඛුඵස්සායතනං - මජසං. 2. පඤ්ඤපෙති - මජසං. 3. මජසං - නත්ථි
* අප්පියෙහි සම්පයොගො දුක්ඛො. පියෙහි විප්පයොගො දුක්ඛො - යනා. සං.
3. දුක්ඛසමුදයං - සීමු.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ ෂට්ස්පර්ශායතනයහ යි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදූ යි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ මය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ද: මහණෙනි, මේ ඵස්සායතන සයෙකි: චක්ඛු නම් වූ ඵස්සායතනයෙක, සෝත නම් වූ ඵස්සායතනයෙක, ඝාණ නම් වූ ඵස්සායතනයෙක, ජිව්හා නම් වූ ඵස්සායතනයෙක, කාය නම් වූ ඵස්සායතනයෙක, මනස නම් වූ ඵස්සායතනයෙකැ යි. මහණෙනි, මේ ඵස්සායතනයෝ සදෙන යැ යි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි බැහැර කරන්නට නොහැකි ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදූ යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ නිසා කියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනෝපවිචාරයෝ යි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදූ යි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ය යත්: ඇසින් රූපයක් දැක සොම්නසට කරුණු වූ රූපය ගෙණ සිත එළවයි. දොම්නසට කරුණු වූ රූපය ගෙණ සිත එළවයි. උපේක්‍ෂාවට කරුණු වූ රූපය ගෙණ සිත එළවයි. කණින් හඬක් අසා ... නැහැයෙන් ගඳක් ආඝ්‍රාණය කොට ... දිවින් රසක් විඳ ... කයින් සප්‍රෂ්ටව්‍යයක් ස්පර්ශ කොට ... මනසින් දහම් අරමුණක් දැක සොම්නසට කරුණු වූ දහම ගෙණ සිත එළවයි. දොම්නසට කරුණු වූ දහම ගෙණ සිත එළවයි. උපේක්‍ෂාවට කරුණු වූ දහම ගෙණ සිත එළවයි. මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින්නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ අටළොස් මනොපවිචාරයෝ යි ධර්මයෙක් මා විසින් දෙසන ලදූ යි මෙසේ යමක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ නිසා කියන ලදී.

මහණෙනි, මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ ... බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ මේ සතර සත්‍යයෝ යි දහමෙක් මා විසින් දෙසන ලදූ යි මෙසේ මෙය කියන ලද්දේ ම ය. තෙල කුමක් සඳහා කියන ලද ය යත්: මහණෙනි, ෂඩ්ධාතූන් නිසා ගර්භාවක්‍රාන්තිය වෙයි. අවක්‍රාන්තිය ඇති කල්හි නාමරූපය වෙයි නාමරූපප්‍රත්‍යයෙන් ෂඩායතනය වෙයි. ෂඩායතන ප්‍රත්‍යයෙන් ස්පර්ශය වෙයි. ස්පර්ශප්‍රත්‍යයෙන් වේදනාව වෙයි. මහණෙනි, විඳුනාහට (-විඳිමි දන්නාහට) මෙතෙක් මැ දුකැ යි පණවමි. මෙතෙක් දුකට කාරණයැ යි පණවමි. මෙතෙක් (-දුඃඛ සමුදය දෙදෙනාගේ නැසීම) දුඃඛනිරෝධය යි පණවමි. මෙතෙක් (-ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඞ්ගිකමාර්ගය) දුඃඛනිරෝධගාමී ප්‍රතිපත්තිය යි පණවමි.

මහණෙනි, දුඃඛාර්‍ය්‍යසත්‍යය කවරැ: ජාතිය ද දුකැ, ජරාව ද දුකැ, ව්‍යාධිය ද දුකැ, මරණය ද දුකැ, ශෝක - පරිදේව - දුක් - දොම්නස් - උපායාසයෝත් දුක්හ. යමක් කැමැති වනුයේ නොලබන්නේ නම්, එ ද දුකැ. සැකෙවින් පඤ්චොපාදානස්කන්ධයෝ දුක්හ. මහණෙනි, මේ දුඃඛාර්‍ය්‍ය සත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුඃඛසමුදයාර්‍ය්‍යසත්‍යය කවරේය යත්: අවිද්‍යාප්‍රත්‍යයෙන් සංස්කාරයෝ වෙති. සංස්කාරප්‍රත්‍යයෙන් විඥානය වෙයි, විඥානප්‍රත්‍යයෙන් නාමරූප වෙයි, නාමරූප ප්‍රත්‍යයෙන් ෂඩායතන වෙයි, ෂඩායතන ප්‍රත්‍යයෙන් ස්පර්ශ වෙයි, ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් වෙදනාව වෙයි, වෙදනාප්‍රත්‍යයෙන් තෘෂ්ණාව වෙයි, තෘෂ්ණාප්‍රත්‍යයෙන් උපාදානය වෙයි, උපාදාන ප්‍රත්‍යයෙන් භවය වෙයි, භවප්‍රත්‍යයෙන් ජාතිය වෙයි, ජාතිප්‍රත්‍යයෙන් ජරා - මරණ - සෝක - පරිදේව - දුක් - දොම්නස් - උපායාසයෝ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු (-අමිශ්‍ර වූ) දුඃඛ රාශිහුගේ හටගැන්ම වේ. මහණෙනි, මේ දුඃඛ සමුදයාර්‍ය්‍යසත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධො[1] අරියසච්චං: අවිජ්ජායත්වෙව අසෙසවිරාගනිරොධා සඞ්ඛාරනිරොධො, සඞ්ඛාරනිරොධා විඤ්ඤාණනිරොධො, විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූපනිරොධො, නාමරූපනිරොධා සළායතනනිරොධො, සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධො, ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො, වෙදනා-නිරොධා තණ්හානිරොධො, තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො, උපාදාන-නිරොධා භවනිරොධො, භවනිරොධා ජාතිනිරොධො, ජාතිනිරොධා ජරාමරණං සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සුපායාසා නිරුජ්ඣන්ති. එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධො අරියසච්චං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං: අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා අරියසච්චං. ඉමානි චත්තාරි අරියසච්චානීති භික්ඛවෙ මයා ධම්මො දෙසිතො අනිග්ගහීතො, අසංකිලිට්ඨො අනුපවජ්ජො අප්පතිකුට්ඨො සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි විඤ්ඤූහීති. ඉති යන්තං වුත්තං, ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

3. 2. 2. 2.

12. තීණිමානි භික්ඛවෙ අමාතාපුත්තිකානි භයානීති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති. කතමානි තීණි: හොති[2] සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅග්ගිඩාහො උට්ඨාති. මහාඅග්ගිඩාහෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි ඩය්හන්ති නිගමාපි ඩය්හන්ති, නගරාපි ඩය්හන්ති. ගාමෙසුපි ඩය්හමානෙසු නිගමෙසුපි ඩය්හමානෙසු නගරෙසුපි ඩය්හමානෙසු තත්ථ මාතාපි පුත්තං නප්පටිලභති, පුත්තොපි මාතරං නප්පටිලභති. ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො යං මහාමෙඝො උට්ඨාති, මහාමෙඝෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ ඛො පන භික්ඛවෙ සඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි වුය්හන්ති, නිගමාපි වුය්හන්ති, නගරාපි වුය්හන්ති. ගාමෙසුපි වුය්හමානෙසු නිගමෙසුපි වුය්හමානෙසු නගරෙසුපි වුය්හමානෙසු තත්ථ මාතාපි පුත්තං නප්පටිලභති, පුත්තොපි මාතරං නප්පටිලභති, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං භයං හොති අටවිසංකොපො චක්කසමාරූළ්හා ජානපදා පරියායන්ති. භයෙ ඛො පන භික්ඛවෙ සති අටවිසංකොපෙ චක්කසමාරූළ්හෙසු ජානපදෙසු පරියායන්තෙසු තත්ථ මාතාපි පුත්තං නප්පටිලභති, පුත්තොපි මාතරං නප්පටිලභති, ඉදං භික්ඛවෙ තතියං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි අමාතාපුත්තිකානි භයානීති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති,

1. දුක්ඛනිරොධං - සීමු 2. හොති ඛො - මජසං.

මහණෙනි, දුඃඛ නිරොධාර්‍ය්‍යසත්‍යය කවරේය යත්: අවිද්‍යාවගේ ම අනවශේෂ නිරෝධයෙන් සංස්කාර නිරොධය වෙයි. සංස්කාර නිරොධයෙන් විඥාන නිරොධය වෙයි, විඥාන නිරොධයෙන් නාමරූප නිරොධය වෙයි, නාමරූප නිරොධයෙන් ෂඩායතන නිරොධය වෙයි, ෂඩායතන නිරොධයෙන් ස්පර්‍ශ නිරොධය වෙයි, ස්පර්‍ශනිරොධයෙන් වේදනා නිරොධය වෙයි, වේදනා නිරොධයෙන් තෘෂ්ණානිරොධය වෙයි, තෘෂ්ණානිරොධයෙන් උපාදාන නිරොධය වෙයි, උපාදානනිරොධයෙන් භවනිරොධය වෙයි, භවනිරොධයෙන් ජාතිනිරොධය වෙයි, ජාති නිරොධයෙන් ජරා - මරණ - සෝක - පරිදේව - දුක් - දොම්නස් - උපායාසයෝ නිරුද්ධ වෙත්. මෙසේ මේ සියලු දුඃඛස්කන්ධයාගේ නිරොධය වේ. මහණෙනි, මේ දුඃඛනිරොධාර්‍ය්‍ය සත්‍යය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුඃඛනිරොධගාමී ප්‍රතිපදාර්‍ය්‍යසත්‍යය කවරෙය යත්: මේ ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඞ්ගික මාර්‍ගය ම ය, ඒ මෙසේ ය: සම්‍යග් දෘෂ්ටිය, සම්‍යක් සඞ්කල්පය, සම්‍යග් වචනය, සම්‍යක්කර්මාන්තය, සම්‍යගාජීවය, සම්‍යග් ව්‍යායාමය, සම්‍යක්ස්මෘතිය, සම්‍යක්සමාධිය යන මොහුය. මහණෙනි, මෙය දුඃඛනිරොධගාමී ප්‍රතිපදාර්‍ය්‍යසත්‍යය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ සතර ආර්‍ය්‍යසත්‍ය කෙනෙකැ යි මහණුන් විසින් බමුණන් විසින් නුවණැත්තන් විසින් නිගන්නට නොහැකි වූ කෙලෙසන්නට නොහැකි වූ උපවාද නො කළ හැකි වූ බැහැර කරන්නට නොහැකි වූ දහමෙක් දෙසන ලදැ යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, තෙලෙ මේ නිසා කියන ලදැයි.

3. 2. 2. 2.

12. මහණෙනි, (මවු පුතුන් උනුන් රැකගත නොහෙන බියයි කියන ලද) මේ අමාතාපුත්‍රක බිය තුණෙකැ යි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කියයි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක මහත් අග්නිදාහයෙක් නඟී ද එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් අග්නිදාහයක් නැඟී සිටි කල්හි එයින් ගම්හුදු දැවෙති. නියම්ගම්හුදු දැවෙති. නගරයෝ ද දැවෙත්. ගමුදු දැවෙන කල්හි නියම්ගමුදු දැවෙන කල්හි නුවර ද දැවෙන කල්හි එහිලා මවු ද පුතා නොලැබෙයි. පුතාද මව නොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ පළමුවන අමාතාපුත්‍රක භයය යි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙම කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක්හි මහත් මේඝයෙක් නැගේ ද එබඳු වූ කාලයෙක් වේ. මහණෙනි, මහත් මේඝය නැගි කල්හි මහ ගංවතුරෙක් නැඟෙයි. මහණෙනි, මහගංවතුරු නැගිකල්හි එයින් ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නියම්ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගමුදු හයනු ලබන කල්හි නියම්ගමුදු හයනු ලබන කල්හි නුවරුදු හයනු ලබන කල්හි එහිලා මවු ද පුතා නොලැබෙයි. පුතා ද මව නොලැබෙයි. මහණෙනි, මෙය දෙවන අමාතාපුත්‍රක භයයි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙම කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක්හි කඩපලා සොර බියෙක් වේ නම්, චක්‍රාරූඪ වූ දනව් වැස්සෝ හිස් ලූ ලූ අත ඔබමොබ යෙත් නම් පලායෙත් නම් එබඳු කාලයෙක් ද වේ මය. මහණෙනි, කඩපලා සොරබිය ඇති කල්හි චක්‍රාරූඪ වූ දනව් වැස්සන් හිස් ලූ ලූ අත ඔබමොබ පලා යන කල්හි එහි මවු දු පුතු නොලැබෙයි. පුතු දු මව නොලැබෙයි. මහණෙනි, මෙය තෙවන අමාතාපුත්‍රක භයයි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙම කියයි. මහණෙනි, මේ තුණ වනාහි අමාතාපුත්‍රක භයයි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන තෙම කියයි.

තානි ඛො පනිමානි භික්ඛවෙ තීණි සමාතාපුත්තිකානියෙව භයානි අමාතාපුත්තිකානි භයානීති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති. කතමානි තීණි: හොති සො භික්ඛවෙ සමයො, යං මහාඅග්ගිඩාහො උට්ඨාති, මහාඅග්ගිඩාහෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ තෙන ගාමාපි -පෙ- නගරාපි ඩය්හන්ති. ගාමෙසුපි ඩය්හමානෙසු නිගමෙසුපි ඩය්හමානෙසු නගරෙසුපි ඩය්හමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදාචි කරහචි මාතාපි පුත්තං පටිලභති, පුත්තොපි මාතරං පටිලභති. ඉදං භික්ඛවෙ පඨමං සමාතාපුත්තිකං යෙව භයං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං මහාමෙඝො උට්ඨාති. මහාමෙඝෙ ඛො පන භික්ඛවෙ උට්ඨිතෙ මහාඋදකවාහකො සඤ්ජායති, මහාඋදකවාහකෙ ඛො පන භික්ඛවෙ සඤ්ජාතෙ තෙන ගාමාපි වුය්හන්ති, නිගමාපි වුය්හන්ති, නගරාපි වුය්හන්ති. ගාමෙසුපි වුය්හමානෙසු නිගමෙසුපි වුය්හමානෙසු නගරෙසුපි වුය්හමානෙසු හොති සො සමයො, යං කදාචි කරහචි මාතාපි පුත්තං පටිලභති, පුත්තොපි මාතරං පටිලභති, ඉදං භික්ඛවෙ දුතියං සමාතාපුත්තිකං යෙව භයං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං භයං හොති අටවිසඞ්කොපො, චක්කසමාරූළ්හා ජානපදා පරියායන්ති. භයෙ ඛො පන භික්ඛවෙ සති අටවිසඞ්කොපෙ චක්කසමාරූළ්හෙසු ජානපදෙසු පරියායන්තෙසු හොති සො සමයො, යං කදාචි කරහචි මාතාපි පුත්තං පටිලභති. පුත්තොපි මාතරං පටිලභති. ඉදං භික්ඛවෙ තතියං සමාතාපුත්තිකං යෙව භයං අමාතාපුත්තිකං භයන්ති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි සමාතාපුත්තිකානි යෙව භයානි අමාතාපුත්තිකානි භයානීති අස්සුතවා පුථුජ්ජනො භාසති.

තීණිමානි භික්ඛවෙ අමාතාපුත්තිකානි භයානි. කතමානි තීණි: ජරාභයං ව්‍යාධිභයං මරණභයං. න භික්ඛවෙ මාතා පුත්තං ජීරමානං එවං ලභති: අහං ජීරාමි, මා මෙ පුත්තො ජීරීති. පුත්තො වා පන මාතරං ජීරමානං න එවං ලභති, අහං ජීරාමි, මා මෙ මාතා ජීරීති.

න භික්ඛවෙ මාතා පුත්තං ව්‍යාධියමානං එවං ලභති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධියීති, පුත්තො වා පන මාතරං ව්‍යාධියමානං න එවං ලභති: අහං ව්‍යාධියාමි, මා මෙ මාතා ව්‍යාධියීති.

න භික්ඛවෙ මාතා පුත්තං මීයමානං එවං ලභති: අහං මීයාමි, මා මෙ පුත්තො මීයීති, පුත්තො වා පන මාතරං මීයමානං න එවං ලභති: අහං මීයාමි, මා මෙ මාතා මීයීති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි අමාතාපුත්තිකානි භයානීති.

අත්ථි භික්ඛවෙ මග්ගො, අත්ථි පටිපදා, ඉමෙසඤ්ච තිණ්ණං සමාතාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ච තිණ්ණං අමාතාපුත්තිකානං භයානං පහාණාය සමතික්කමාය සංවත්තති: කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො: කතමා ච පටිපදා: ඉමෙසඤ්ච තිණ්ණං සමාතාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ච තිණ්ණං අමාතාපුත්තිකානං භයානං පහාණාය සමතික්කමාය සංවත්තති: අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො, සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං ඛො භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පටිපදා, ඉමෙසඤ්ච තිණ්ණං සමාතාපුත්තිකානං භයානං, ඉමෙසඤ්ච තිණ්ණං අමාතාපුත්තිකානං භයානං පහාණාය සමතික්කමාය සංවත්තතීති.

මහණෙනි, සමාතෘපුත්‍රක වූ ම ඒ තුන් බියක් අමාතෘපුත්‍රක භය යි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කියයි. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, යම් කලෙක්හි මහත් වූ අග්නිදාහයෙක් නැගේ නම් එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මහත් වූ ගින්නෙන් දැවීම ඇති කල්හි එයින් ගම්දු ... නගරයෝ ද දැවෙත්. ගම්දු දැවෙන කල්හි නියම්ගම්දු දැවෙන කල්හි නගර දු දැවෙන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසියම් කලෙක මව පුතා ලැබේ ද, පුතා ද මව ලැබේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ පළමුවන සමාතෘපුත්‍රක වූ ම බිය අමාතෘපුත්‍රක භය යි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් කලෙක මහාමෙඝය නැගේ නම් එබඳු කාලයෙක් ද වෙයි. මහණෙනි, මහාමෙඝය නැගිකල්හි ම මහ ගංවතුරු නැගෙයි. මහ-ගංවතුරු නැගි කල්හි ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නියම්ගම්හුදු හයනු ලැබෙත්. නගරයෝ ද හයනු ලැබෙත්. ගම්දු හයනු ලබන කල්හි, නියම්ගම්දු හයනු ලබන කල්හි, නගර දු හයනු ලබන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසි විටෙක මවත් පුතා ලැබේ ද, පුතාත් මවු ලැබේ ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ වනාහි සමාතෘපුත්‍රක වූ ම දෙවන බිය අමාතෘපුත්‍රක බියැයි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කියයි.

තවද මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් කඩපලා සොරබියෙක් වේ ද, චක්‍රසමා-රූඪ වූ දනවුවැස්සෝ හිස් ලු ලූ අත ඔබමොබ පලා යෙද් ද, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, කඩපලා සොරබිය ඇති කල්හි චක්‍රසමාරූඪ වූ දනවු-වැස්සන් හිස් ලු ලූ අත පලායන කල්හි යම් හෙයෙකින් කිසිකලෙක මවුදු පුතා ලැබේ නම්, පුතුදු මව ලැබේ නම්, එබඳු කාලයෙක් වේ ම ය. මහණෙනි, මේ තෙවන සමාතෘපුත්‍රක වූ ම බිය අමාතෘපුත්‍රක වූ භය යි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කියයි. මහණෙනි, මේ සමාතෘපුත්‍රක වූ ම තුන් බිය අමාතෘපුත්‍රක භය යි අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජන කියයි.

මහණෙනි, මේ අමාතෘපුත්‍රක වූ භය තුණෙනි. කවර තුණෙක යත්: ජරාභය, ව්‍යාධිභය, මරණභය යන තුණ යි. මහණෙනි, මවු ජරායෙන් දිරන පුතු (දරු) "මම දිරම්වා, මා පුතු නහමක් දිරාව"යි යන මෙබන්දක් නො ලැබෙයි. පුතා හෝ ජරායෙන් දිරන මව (දරු) "මම දිරම්වා, මා මවු නහමක් දිරාව"යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි.

මහණෙනි, මවු රෙවින් පෙළෙනු වූ පුතු (දරු) "මම පෙළෙම්වා, මාගේ පුතු නහමක් පෙළේ"ව යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. පුතා ද රෙවින් පෙළෙන මවු දරු "මම පෙළෙම්වා, මාගේ මවු නහමක් පෙළේව"යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි

මහණෙනි, මවු ද මැරෙනු වූ පුතු (දරු) "මම මියෙම්වා, මාගේ පුතු නහමක් මියේව"යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙ යි. පුතා හෝ මැරෙනු වූ මව (දරු) "මම මියෙම්වා, මාගේ මවු නහමක් මියේව" යි යන මෙබන්දක් නොලැබෙයි. මහණෙනි, මේ වනාහි අමාතෘපුත්‍රක වූ බිය තුණ ය.

මහණෙනි, මේ සමාතෘපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද අමාතෘපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රහාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස යමෙක් පවත්නේ නම්, ඒ මාර්ගය ඇත. ඒ ප්‍රතිපත්තිය ඇත. මහණෙනි, මේ සමාතෘපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද මේ අමාතෘපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රහාණය කරණු පිණිස, මොනොවට ඉක්-මෙනු පිණිස (යමෙක්) පවත්නේ නම්, ඒ මාර්ගය කවරෙයැ: ඒ ප්‍රතිපත්තිය කවර යැ: ඒ මේ ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඞ්ගිකමාර්ගය මැ යි. ඒ කෙසේ යැ: සම්‍යග්දෘෂ්ටිය... සම්‍යක්සමාධිය (යන මේ අටයි.) මහණෙනි, මේ සමාතෘපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද, මේ අමාතෘපුත්‍රක වූ තුන් බිය ද ප්‍රහාණය කරණු පිණිස මොනොවට ඉක්මෙනු පිණිස (යමක්) පවත්නේ නම්, මේ ඒ මාර්ග යි. මේ ඒ ප්‍රතිපත්ති යි.

3. 2. 2. 3.

13. එකං සමයං භගවා **කොසලෙසු** චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං යෙන **වෙනාගපුරං** නාම කොසලානං බ්‍රාහ්මණගාමො තදවසරි. අස්සොසුං ඛො වෙනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා: සමණො ඛලු භො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො වෙනාගපුරං අනුප්පත්තො "තං ඛො පන භවන්තං ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා. සො ඉමං ලොකං සදෙවකං සමාරකං සබ්‍රහ්මකං සස්සමණබ්‍රාහ්මණිං පජං සදෙවමනුස්සං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙති, සො ධම්මං දෙසෙති ආදිකල්‍යාණං මජ්ඣෙකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං පකාසෙති. සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතී"ති.

අථ ඛො වෙනාගපුරිකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා අප්පෙකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං[1] වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිම්පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො වෙනාගපුරිකො **වච්ඡගොත්තො** බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොච:

"අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භුතං භො ගොතම, යාවඤ්චිදං භොතො ගොතමස්ස විප්පසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡවිවණ්ණො පරියොදාතො.

සෙය්‍යථාපි භො ගොතම සාරදං බදරපණ්ඩු[2] පරිසුද්ධං හොති පරියොදාතං. එවමෙව භොතො ගොතමස්ස විප්පසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡවිවණ්ණො පරියොදාතො. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම තාලපක්කං සම්පති බන්ධනා පමුත්තං[3] පරිසුද්ධං හොති පරියොදාතං. එවමෙව භොතො ගොතමස්ස විප්පසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡවිවණ්ණො පරියොදාතො".

1. සාරණීයං - මජසං. සරණීයං - PTS. 2. බදරපණ්ඩුං - මජසං. සයා. කං.
3. බන්ධනා පමුත්තං - මජසං. මුත්තං, සීමු.

3. 2. 2. 3.

13. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් බික්සඟන හා සමග **කොසොල්**දනවුහි සැරිසරණ සේක් කොසොල්දනවුයෙහි **වේනාගපුර** නමැති බමුණුගමට වැඩි සේක. වෙනාගපුර වැසි බමුණුගැහැවියෝ "භවත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි වෙනාගපුරයට වැඩියහ. ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ පිළිබඳව "මෙසේ මෙසේත් ඒ භගවත්හු අර්හත්හ. සම්‍යක්සම්බුද්ධයහ. විද්‍යාචරණ සම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිදූහ. අනුත්තරයහ. පුරුෂදම්‍යසාරථියහ. දෙව්මිනිස්නට ශාස්තෘයහ. බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්හ. ඔබ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත මේ ලෝකය ද මහණ බමුණන් සියො දෙව්මිනිසුන් සියො සත්ත්ව ප්‍රජාව ද තුමූ ම අධිකඥානයෙන් දැන සාක්ෂාත් කොට ප්‍රකාශ කෙරෙති. ඔබ ආදි කල්‍යාණ කොට මධ්‍ය කල්‍යාණ කොට පර්යවසාන කල්‍යාණ කොට අර්ථ සහිත කොට ව්‍යඤ්ජන සහිත කොට සර්වප්‍රකාරයෙන් පරිපූර්ණ කොට පිරිසුදු කොට දහම් දෙසති. බඹසර පවසති. මෙබඳු උතුම් වූ කීර්තිශබ්දයෙක් ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දර්ශනය මනා මැ නු!" යි ඇසුවාහු ම ය.

ඉක්බිති වේනාගපුර වැසි බමුණු ගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළැඹ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුන්නට නිසි සිහි කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇඳිලි බැඳ එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් නම් ගොත් අස්වා එකත් පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂ්ණීම්භූත ව එකත් පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් වේනාගපුර වැසි **වච්ඡගොත්ත** බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ ය:

"භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්චර්යයෙක. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙක. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ ඉමහත් සේ පහන් වූවාහු වෙති. ඡවිවර්ණය මහත් සේ පිරිසිදුය. ඉතා ප්‍රභාස්වරය.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ සරත් කල්හි හටගත් විලිකුන් නොවූ ඬෙබරපක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාස්වර වේ ද, එසෙයින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහන් වෙති. ඡවිවර්ණය පිරිසිදුය. ප්‍රභාස්වර ය. භවත් ගෞතමයෙනි, යම්සේ එකෙණෙහි නටුයෙන් ගිළිහුන විලිකුන් තල්පක් පිරිසිදු වේ ද, ප්‍රභාස්වර වේ ද, එලෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහන්හ. ඡවිවර්ණය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාස්වර ය".

“සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නෙක්ඛං ජම්බොනදං දක්ඛකම්මාරපුත්ත-සුපරිකම්මකතං උක්කාමුඛෙ සුකුසලසම්පහට්ඨං පණ්ඩුකම්බලෙ නික්ඛිත්තං භාසතෙ ච තපතෙ ච විරොචති ච. එවමෙව භොතො ගොතමස්ස විප්පසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි, පරිසුද්ධො ඡවිවණ්ණො පරියොදාතො.

යානි නූන[1] තානි භො ගොතම උච්චාසයනමහාසයනානි. සෙය්‍යථීදං: ආසන්දි පල්ලඞ්කො ගොණකො චිත්තකා[2] පටිකා පටලිකා තූලිකා විකතිකා උද්දලොමි එකන්තලොමි කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං සඋත්තරච්ඡදං උභතො ලොහිතකූපධානං. එවරූපානං නූන භවං ගොතමො උච්චාසයනමහාසයනානං නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී”ති.

[භගවා:]

යානි ඛො පන තානි බ්‍රාහ්මණ උච්චාසයනමහාසයනානි. සෙය්‍යථීදං: ආසන්දි පල්ලඞ්කො ගොණකො චිත්තකා පටිකා පටලිකා තූලිකා විකතිකා උද්දලොමි එකන්තලොමි කට්ඨිස්සං කොසෙය්‍යං කුත්තකං හත්ථත්ථරං අස්සත්ථරං රථත්ථරං අජිනප්පවෙණිං කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං[3] සඋත්තරච්ඡදං උභතො ලොහිතකූපධානං. දුල්ලභානි තානි පබ්බජිතානං, ලද්ධා ච න කප්පන්ති.

තීණි ඛො ඉමානි බ්‍රාහ්මණ උච්චාසයනමහාසයනානි, යෙසාහං එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී. කතමානි තීණි: දිබ්බං උච්චාසයනමහාසයනං බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමහාසයනං අරියං උච්චාසයනමහාසයනං. ඉමානි ඛො බ්‍රාහ්මණ තීණි උච්චාසයනමහාසයනානි, යෙසාහං එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

---

1. යානි තානි - මජසං   2. චිත්තිකා - ස්‍යා. සි 1. චිත්තකො - මජසං
3. කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණං - මජසං

"භවත් ගෞතමයෙනි, නිපුණ වූ කඹුරුදරුවක්හු විසින් මොනොවට පිරියම් කළ, කෝවෙහි පිස දක්ෂ රන්කරුවකු විසින් මොනොවට කොළනු ලද දඹරන් නිකෙක් රත්පලසෙක්හි තබනු ලද්දේ යම්සේ බබලා ද, දිලිසේ ද, රස් විහිදුවා ද, එලෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේගේ ඉන්ද්‍රියයෝ වෙසෙසින් පහන්හ. ඡවිවර්ණය පිරිසිදු ය. ප්‍රභාස්වර ය.

භවත් ගෞතමයෙනි, දික් පා ඇති හැඳිය, පලඟය, සතරඟුලෙන් දික් ලොම් ඇති මහකොඳු පලසය, වීමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්-මුවා සුදුපුප් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා ඝනපුප් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් තිලිය, සිහරු වගරු නගා වියන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස දවළ ඇති) දෙද ඇතිරිය, (එක්පස දවළ ඇති) එක්ද ඇතිරිය, රත්කොඳුකම් කළ තිහිරිමුවා පසතුරුණ, රන් හා මුදු කොට කැටි තිහිරිහුයින් වියූ පසතුරුණ, සොළොස් නළුවනට නැටිය හැකි අවන් මහඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරණ ඇතිරිය, අස් පිට අතුරණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරණ ඇතිරිය, අඳුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුවසමින් කළ පසතරණ, ඉස්දෙර පාමුල රත්-කන්වයින් (කොට්ට) ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අස්න, යන යම් මෑ උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, භවත් ගෞතමයෝ මෙබඳු උසසුන් මහ-අසුන් රිසිසේ ලබන සුල්ලභ. නිදුකින් ලබන සුල්ලභ. මහත්සේ ලබන සුල්ලභ".

[භගවත්හු:]

බමුණ, දික් පා ඇති හැඳිය, පශු වළුරු ගැන්වූ පලඟය, දික්ලොම් ඇති කොඳු පලසය, වීමෙන් විසිතුරු එළලොම් ඇතිරිය, එළලොම්මුවා සුදුපුප් ඇතිරිය, ඝනපුප් එළලොම් ඇතිරිය, පුලුන් ඔත් තිලිය, සිහරු වගරු නඟා වියන ලද එළලොම්මුවා ඇතිරිය, (දෙපස ද ඇති) දෙද ඇතිරිය (එක්-පස ද ඇති) එක් ද ඇතිරිය, රත්කොඳුකම් කළ තිහිරිමුවා පසතරණය, රන් හා මුදුකොට කැටි තිහිරිහුයින් වියූ පසතරණය, සොළොස් නළුවනට නැටිය හැකි අවන්මහ ඇතිරිය, ඇත් පිට අතුරණ ඇතිරිය, අස්පිට අතුරණ ඇතිරිය, රියෙහි අතුරණ ඇතිරිය, අඳුන්දිවිසමින් කළ ඇතිරිය, කෙසෙල්මුව-සමින් කළ ඇතිරිය, ඉස්දෙර පාමුල රත්කන්වයින් ඇති උඩ රත්වියන් බැඳි අස්න, යන යම් ම උසසුන් මහසුන් කෙනෙක් වෙත් නම්, පැවිද්දනට ඒ අසුන්හු දුලීභයහ. ලැබ ද නො කැප වෙති.

බමුණ, මම දැන් යම් උසසුන් මහසුන් කෙනකුන් රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් ද. නිදුකින් ලබන සුල්ලෙම් ද, මහත්සේ ලබන සුල්ලෙම් ද, මේ උසසුන් මහඅසුන් තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: දිව්‍ය උසසුන් මහසුනැ, බ්‍රාහ්ම උසසුන් මහසුනැ, ආර්‍ය උසසුන් මහසුනැ. බමුණ, දැන් යම් බඳු වූ උසසුන් මහසුන් කෙනකුන් මම රිසිසේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, නිදුකින් ලබන සුල්ලෙම් නම්, මහත්සේ ලබන සුල්ලෙම් නම්, මේ ඒ උසසුන් මහසුන් තුන් දෙන වෙත්.

[බ්‍රාහ්මණො:]

කතමං පන භො ගොතම දිබ්බං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී?ති.

[භගවා:]

ඉධාහං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසාමි. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො වනන්තඤ්ඤෙව පවාරයාමි, සො යදෙව තත්ථ හොන්ති තිණානි වා පණ්ණානි වා තානි එකජ්ඣං සංහරිත්වා[1] නිසීදාමි, පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා.

සො විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරාමි සතො ච සම්පජානො, සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙමි, යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති, තං තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි. සුඛස්ස ච පහාණා දුක්ඛස්ස ච පහාණා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරාමි.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ එවම්භූතො චඞ්කමාමි, දිබ්බො මෙ එසො තස්මිං සමයෙ චඞ්කමො හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, එවං භූතො තිට්ඨාමි, දිබ්බං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ ඨානං හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, එවම්භූතො නිසීදාමි, දිබ්බං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ ආසනං හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ, එවම්භූතො සෙය්‍යං කප්පෙමි, දිබ්බං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ උච්චාසයනමහාසයනං හොති. ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ දිබ්බං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්සාහං එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භුතං භො ගොතම, කො චඤ්ඤො එවරූපස්ස දිබ්බස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී අඤ්ඤත්‍ර භොතා ගොතමෙන.-

1. සඞ්ඝරිත්වා - මජසං.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, මෙකල භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ යමක් රිසිසේ ලබන සුලු වෙත් නම්, නිදුකින් ලබන සුලු වෙත් නම්, මහත්සේ ලබන සුලු වෙත් නම්, ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්න කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මෙහි මම යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙම් ද, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙවැ පාසිවුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පිඬු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස් බත්හි පිඬුයෙන් වැළකුනෙම් වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ නම්, ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය ඍජු කොට තබා හවුන්විහියට හමු කොට සිහි එළවා තබා හිඳිමි.

ඒ මම කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුශලධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විවෙකයෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. විතර්ක විචාරයන්ගේ සන්හිඳීමෙන් අධ්‍යාත්මයෙහි පැහැදීම වූ චිත්තයාගේ එකහබව වූ විතර්ක රහිත වූ විචාර රහිත වූ සමාධියෙන් උපන් ප්‍රීතිසුඛය ඇති ද්විතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. ප්‍රීතිහුගේ ද විරාග-යෙන් උපේක්ෂා ද ඇත්තෙම් සිහි ඇත්තෙම් සම්‍යක් ප්‍රඥ ඇත්තෙම් වෙසෙමි. සුඛය ද කයින් විඳිමි. යමකු ඇරැබ උපේක්ෂා ඇත්තේ ය. සිහි ඇත්තේ ය. සුඛ විහරණ ඇත්තේ ය යි, ආර්යයෝ කියත් නම්, ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි. සුඛයාගේ ද ප්‍රහාණයෙන් හා දුඃඛයාගේ ප්‍රහාණයෙන් හා කැල ම සොම්නස් දොම්නසුන් හතයට යැමෙන් දුක් නැති සුව නැති උපේක්ෂාසම්‍ෘති දෙකින් වූ පිරිසිදු බව ඇති චතුර්ථධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙමි.

බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙම්, සක්මන් කෙරෙම් නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙම් සිටිම් නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ සිටීම වෙයි. බමුණ, ඒ මම ඉදින් මෙබඳු වූයෙම් හිඳිම් නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය වූ හිඳුම වේ. බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙම්, ශයනය කෙරෙම් නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ දිව්‍ය උසසුන් මහසුන් වෙයි. බමුණ, මෙකල යමක් මම රිසිසේ ලබම් ද, නිදුකින් ලබම් ද, මහත්සේ ලබම් ද, මේ ඒ දිව්‍ය උසසුන් මහස්න වේ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්චර්යයෙකි. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙකි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ තබා අන් කවරෙක් නම් මෙබඳු දිව්‍ය උසසුන් මහස්නක් රිසිසේ ලබන්නේ වේ ද නිදුකින් ලබන්නේ වේ ද! මහත්සේ ලබන්නේ වේ ද-

කතමං පන තං භො ගොතම බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.?

[භගවා:]

ඉධාහං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි, සො පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසාමි, සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො වනන්තඤ්ඤෙව පවාරයාමි.

සො යදෙව තත්ථ හොන්ති තිණානි වා, පණ්ණානි වා තානි එකජ්ඣං සංහරිත්වා[1] නිසීදාමි, පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා. සො මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරාමි. කරුණාසහගතෙන චෙතසා -පෙ- මුදිතාසහගතෙන චෙතසා -පෙ- උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරාමි. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං[2]. ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරාමි.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ එවංභූතො චඞ්කමාමි, බ්‍රහ්මො මෙ එසො තස්මිං සමයෙ චඞ්කමො හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ එවම්භූතො තිට්ඨාමි - නිසීදාමි - සෙය්‍යං කප්පෙමි, බ්‍රහ්මං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ උච්චාසයන-මහාසයනං හොති. ඉදං ඛො තං බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්සාහං එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භුතං භො ගොතම, කො චඤ්ඤො එවරූපස්ස බ්‍රහ්මස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභී අඤ්ඤත්‍ර භොතා ගොතමෙන.

කතමං පන තං භො ගොතම අරියං උච්චාසයනමහාසයනං, යස්ස භවං ගොතමො එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති. ?

[භගවා:]

ඉධාහං බ්‍රාහ්මණ යං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරාමි. සො පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය තමෙව ගාමං වා නිගමං වා පිණ්ඩාය පවිසාමි. සො පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො වනන්තඤ්ඤෙව පවාරයාමි. සො යදෙව තත්ථ හොන්ති තිණානි වා පණ්ණානි වා, තානි එකජ්ඣං සංහරිත්වා[1] නිසීදාමි පල්ලඞ්කං ආභුජිත්වා උජුං කායං පණිධාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙත්වා

1. සංහරිත්වා - මජසං. 2. චතුත්ථං

භවත් ගෞතමයෝ දුන් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ ද, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ ද, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ ද, ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්න කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම් ගමක් ඇසුරු කොට වෙසෙම් ද, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ ඒ ගමට හෝ නියම් ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පස්බත්හි පිඩුයෙන් වැළකුනෙම් වනයට ම පිවිසෙමි.

ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා හෝ වේ නම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය ඍජු කොට තබා සිහිය කමටහන් අරමුණට අභිමුඛ කොට තබා හිඳිමි. ඒ මම මෙත් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිවුවන දිග ද, මෙසේ උඩ - යට සරස ද, හැම තන්හි සර්‍වාත්මතායෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අපමණ වූ වෙර නැති ව්‍යාපාද රහිත මෙත් සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි. කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපේක්‍ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙමි. එසේ ම දෙවන දිග ද, එසේ ම තෙවන දිග ද, එසේ ම සිවුවන දිග ද, මෙසේ උඩ - යට සරස ද, සියලු තන්හි සර්‍වාත්මතායෙන් මුළු මහත් ලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අපමණ වූ වෙර නැති ව්‍යාපාද නැති උපෙක්‍ෂා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඒ මම මෙබඳු වූයෙම් සක්මන් කෙරෙම් නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මේසේ වූයෙම් ඉදින් සිටිම් නම්, ... හිඳිම් නම් ... ශයනය කෙරෙම් නම්, එසමයෙහි තෙල ඒ මාගේ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්න වේ. බමුණ, මම මෙකල යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙම් නම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙම් නම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙම් නම්, මේ වනාහි ඒ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්න වේ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්චර්‍ය්‍යයෙකි. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතයෙකි. භවත් ගෞතමයන් තබා අන් කවරෙක් මෙබඳු වූ බ්‍රාහ්ම වූ උසසුන් මහස්නක් රිසිසේ ලබනසුලු වන්නේ ද, නිදුකින් ලබනසුලු වන්නේ ද, මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

භවත් ගෞතමයෙනි, භවත් ගෞතමයෝ දුන් යමක් රිසිසේ ලබන සුල්ලෝ නම්, නිදුකින් ලබන සුල්ලෝ නම්, මහත්සේ ලබන සුල්ලෝ නම්, ඒ ආර්‍ය්‍ය උසසුන් මහසුන් කවරේ ය?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මම යම් ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට වෙසෙම් නම්, ඒ මම පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ එම ගමට හෝ නියම්ගමට හෝ පිඩු පිණිස පිවිසෙමි. ඒ මම පැසුළු බත්හි පිඩුයෙන් වැළකුනෙම් වනයට ම පිවිසෙමි. ඒ මම එහි යම් ම තණ හෝ පරණලා ඇත් නම් ඒ එකතු කොට පලක් බැඳ කය ඍජු කොට පිහිටුවා සිහිය කමටහන් අරමුණට තතු කොට එළවා හිඳිමි.

සො එවං පජානාමි.[1] රාගො මෙ පහීණො; උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථු-කතො අනභාවකතො[2] ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. දෙසො මෙ පහීණො -පෙ- මොහො මෙ පහීණො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො[2] ආයතිං අනුප්පාදධම්මො.

සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ එවම්භූතො චඞ්කමාමි, අරියො මෙ එසො තස්මිං සමයෙ චඞ්කමො හොති. සො චෙ අහං බ්‍රාහ්මණ එවම්භූතො තිට්ඨාමි -පෙ- නිසීදාමි- සෙය්‍යං කප්පෙමි. අරියං මෙ එතං තස්මිං සමයෙ උච්චාසයන-මහාසයනං හොති. ඉදං ඛො තං[3] බ්‍රාහ්මණ අරියං උච්චාසයනමහාසයනං. යස්සාහං එතරහි නිකාමලාභී අකිච්ඡලාභී අකසිරලාභීති.

[බ්‍රාහ්මණො:]

අච්ඡරියං භො ගොතම, අබ්භුතං භො ගොතම, කො චඤ්ඤො එවරූපස්ස අරියස්ස උච්චාසයනමහාසයනස්ස නිකාමලාභී භවිස්සති අකිච්ඡලාභී අකසිර-ලාභී අඤ්ඤත්‍ර භොතා ගොතමෙන.

අභික්කන්තං භො ගොතම, අභික්කන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය, චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති. එවමෙවං[4] භොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එතෙ මයං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම, ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකෙ නො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2. 4

14. එකං සමයං භගවා **රාජගහෙ** විහරති **ගිජ්ඣකූටෙ** පබ්බතෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන **සරභො** නාම පරිබ්බාජකො අචිරපක්කන්තො හොති ඉමස්මා ධම්මවිනයා. සො රාජගහෙ පරිසතිං[5] එවං වාචං භාසති: අඤ්ඤාතො මයා සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ච පනාහං සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තස්මා ධම්මවිනයා අපක්කන්තොති.

අථ ඛො සම්බහුලා භික්ඛු පුබ්බන්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය රාජගහං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. අස්සොසුං ඛො තෙ භික්ඛු සරභස්ස පරිබ්බාජකස්ස රාජගහෙ පරිසතිං[5] එවං වාචං භාසමානස්ස: අඤ්ඤාතො මයා සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මො, අඤ්ඤාය ච පනාහං සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තස්මා ධම්මවිනයා අපක්කන්තොති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු රාජගහෙ පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාත-පටික්කන්තා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

1. ජානාමි - මජසං. 2. අනභාවංකතො - මජසං 3. මජසං - නත්ථි
4. එවමෙවං ඛො - මජසං. 5 පරිසති - මජසං.

ඒ මම මාගේ රාගය ප්‍රහීන ය. සිඳ ලූ මුල් ඇත්තේ ය. මුදුන සිඳින ලද තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නො හටගන්නක් කරණ ලද්දේ ය. මතුයෙහි නූපදනා ස්වභාව ඇත්තක් කරණ ලද්දේ ය. මාගේ ද්වේෂය ප්‍රහීනය .. මාගේ මෝහය ප්‍රහීනය. සිඳලූ මුල් ඇත්තේ ය. මුදුන් සුන් තල්ගසක් මෙන් කරණ ලද්දේ ය. නැවත නොහටගන්නක් කරණ ලද්දේ ය. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇත්තක් කරණ ලද්දේය යි මෙසේ දනිමි.

බ්‍රාහ්මණය, ඒ මම මෙබඳු වූයෙම් ඉදින් සක්මන් කෙරෙම් නම්, එසමයෙහි තෙල මාගේ ආර්‍ය්‍ය වූ සක්මණ වෙයි. බමුණ, ඒ මම මෙබඳු වූයෙම් ඉදින් සිටිම් නම් ... හිඳිම් නම් ... ශයනය කෙරෙම් නම් එසමයෙහි තෙල මාගේ ආර්‍ය්‍ය වූ උසසුන් මහසුන් වේ. බමුණ, දැන් මම යමක් රිසිසේ ලබන සුලුයෙම් නම්, නිදුකින් ලබන සුලුයෙම් නම්, මහත්සේ ලබන සුලුයෙම් නම්, මේ වනාහි ඒ ආර්‍ය්‍ය වූ උසසුන් මහසුන වේ.

[බමුණු:]

භවත් ගෞතමයෙනි, ආශ්චර්‍ය්‍යය. භවත් ගෞතමයෙනි, අද්භූතය. භවත් ගෞතමයන් තරම් අන් කවරෙක් මෙබඳු ආර්‍ය්‍ය වූ උසසුන් මහසුන් රිසිසේ ලබන සුලු වන්නේ ද! නිදුකින් ලබන සුලු වන්නේ ද! මහත්සේ ලබන සුලු වන්නේ ද!

භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයෙනි, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයෙනි, යටිකුරු කොට තබන ලද්දක් යම්සේ උඩුකුරු කරන්නේ ද, පිළිසන් වූවක් හෝ යම්සේ විවර කරන්නේ ද, මංමුළාවූවකුට යම්සේ මඟ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූ දක්නාහයි අඳුරෙහි තෙල් පහනක් හෝ යම්සේ දරන්නේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් විසින් නන්නියරින් ධර්මය දේශනා කරණ ලද්දේය. වහන්ස, තෙල අපි භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද, භික්ෂුසඞ්ඝයා ද සරණ යම්හ. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවිහිම් සරණගිය උවසුවන් කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 2. 2. 4

14 එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර ගිජුකුළු පව්වෙහි වැඩ වසන සේක. එසමයෙහි සරභ නම් පිරිවැජ මේසස්නෙන් බැහැරගිය නොබෝහෝකලැ. රජගහනුවර පිරිසෙහි "මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද්දේය. මම ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙණ ම මෙසේ ඒ සස්නෙන් බැහැර නික්ම සිටියෙමි" යි. මෙසේ තෙපුල් බෙණෙයි.

එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරුයෙහි හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. ඒ භික්ෂුහු රජගහනුවර පිරිස්මැද "මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැන ගන්නා ලද්දේ ය. ශාක්‍යපුත්‍රියශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙණ ම මෙසේ මම ඒ සස්නෙන් නික්ම සිටියෙමි" මෙසේ තෙපුල් පොපළනා සරභ පිරිවැජියාගේ වචනය ඇසූහ.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු රජගහනුවර පිඬු පිණිස හැසිර පැසුළු බත්හි පිණ්ඩපාතයෙන් වැළැකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ:

සරභො නාම භන්තෙ පරිබ්බාජකො අචිරපක්කන්තො ඉමස්මා ධම්මවිනයා. සො රාජගහෙ පරිසතිං එවං වාචං භාසති. අඤ්ඤාතො මයා සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මො. අඤ්ඤාය ච පනාහං සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මං එවාහං තස්මා ධම්මවිනයා අපක්කන්තොති. සාධු භන්තෙ භගවා යෙන සප්පිනිකාතීරං යෙන පරිබ්බාජකාරාමො, යෙන සරභො පරිබ්බාජකො, තෙනුපසඞ්කමතු අනුකම්පං උපාදායාති. අධිවාසෙසි භගවා තුණ්හීභාවෙන.

අථ ඛො භගවා සායන්හසමයං පතිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙන සප්පිනිකාතීරං යෙන පරිබ්බාජකාරාමො යෙන සරභො පරිබ්බාජකො තෙනුපසඞ්කමි, උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොච: සච්චං කිර ත්වං සරභ එවං වදෙසි: අඤ්ඤාතො මයා සමණානං සක්‍යපුත්තියානං[1] ධම්මො, අඤ්ඤාය ච පනාහං සමණානං සක්‍යපුත්තියානං[1] ධම්මං එවාහං තස්මා ධම්මවිනයා අපක්කන්තොති? එවං වුත්තෙ සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හී අහොසි.

දුතියම්පි ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙහි සරභ, කින්ති තෙ අඤ්ඤාතො සමණානං සක්‍යපුත්තියානං[1] ධම්මො; සචෙ තෙ අපරිපූරං භවිස්සති, අහං පරිපූරෙස්සාමි, සචෙ පන තෙ පරිපූරං භවිස්සති. අහං අනුමොදිස්සාමීති. දුතියම්පි ඛො සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හී අහොසි.

තතියම්පි ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොච: වදෙහි සරභ, කින්ති තෙ අඤ්ඤාතො සමණානං සක්‍යපුත්තියානං ධම්මො, සචෙ තෙ අපරිපූරං භවිස්සති, අහං පරිපූරෙස්සාමි, සචෙ පන තෙ පරිපූරං භවිස්සති, අහං අනුමොදිස්සාමීති. තතියම්පි ඛො සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හී අහොසි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා සරභං පරිබ්බාජකං එතදවොචුං: "යදෙව ඛො ත්වං ආවුසො සරභ, සමණං ගොතමං යාචෙය්‍යාසි. තදෙව තෙ සමණො ගොතමො පවාරෙති. වදෙහාවුසො සරභ, කින්ති තෙ අඤ්ඤාතො සමණානං සක්‍යපුත්තියානං[1] ධම්මො, සචෙ තෙ අපරිපූරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො පරිපූරෙස්සති. සචෙ පන තෙ පරිපූරං භවිස්සති. සමණො ගොතමො අනුමොදිස්සතී"ති. එවං වුත්තෙ සරභො පරිබ්බාජකො තුණ්හීභූතො මඞ්කුභූතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පටිභානො නිසීදි.

අථ ඛො භගවා සරභං පරිබ්බාජකං තුණ්හීභූතං මඞ්කුභූතං පත්තක්ඛන්ධං අධොමුඛං පජ්ඣායන්තං අප්පටිභානං විදිත්වා තෙ පරිබ්බාජකෙ එතදවොච:

යො ඛො මං පරිබ්බාජකා[2] එවං වදෙය්‍ය. සම්මාසම්බුද්ධස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ධම්මා අනභිසම්බුද්ධාති, තමහං තත්ථ සාධුකං සමනුයුඤ්ජෙය්‍යං, සමනුගාහෙය්‍යං, සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුයුඤ්ජියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො, යං සො තිණ්ණං ඨානානං නාඤ්ඤතරං ඨානං නිගච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤෙන වා අඤ්ඤං පටිචරිස්සති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සති. තුණ්හීභූතො වා මඞ්කුභූතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පටිභානො නිසීදිස්සති. සෙය්‍යථාපි සරභො පරිබ්බාජකො.

1. සක්‍යපුත්තිකානං - මජසං. 2. පරිබ්බාජකො - PTS.

වහන්ස, සරභ පිරිවැජි මේ ශාසනයෙන් බැහැර ගිය නොබෝ කල් ඇති වෙයි. හේ රජගහනුවර පිරිස්මැද "මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද. ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙණ ම මෙසේ ඒ සස්නෙන් පහව සිටියෙමි" මෙසේ නෙපුල් නෙපලයි. "වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සප්පිනිකාතීරයෙහි පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි සරභ පිරිවැජියා කරා අනුකම්පා සඳහා වඩනාසේක් නම් මනා මැනැ" යි කීහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තුෂ්ණීම්භාවයෙන් ඉවසූ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල්හි පිළිසලනින් නැගීසිටි සේක් සප්පිනිකා හෝතෙර පිරිවැජි අරම කරා සරභ පිරිවැජියා වෙත එළඹි සේක. එළැඹ, පැන්වූ අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ ම "සැබව, සරභය? තෝ මා විසින් ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගන්නා ලද්දේය. ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය දැනගෙණ ම මෙසේ මම ඒ සස්නෙන් පහව සිටිමි" මෙසේ කියයි දැයි වදාළ සේක. එසේ වදාළ කල්හි සරභ පිරිවැජි තුෂ්ණීම්භූත විය.

දෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරභ පිරිවැජියාට "කිය සරභය, ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය තා විසින් කිසේ දැනගන්නා ලද ද? "ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම් මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම්, මම අනුමෙව්නෙමි" යි තෙල වදාළ සේක. දෙවනවටත් සරභ පරිව්‍රාජක තුෂ්ණීම්භූත විය

තෙවනවටත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරභ පිරිවැජියාට "කිය සරභය, ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය තා විසින් කිසේ දැනගන්නා ලද ද? ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම් මම එය පරිපූර්ණ කරමි. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම් මම එය අනුමෙව්නෙමි" යි තෙල වදාළ සේක. තෙවනවටත් සරභ පරිව්‍රාජක තුෂ්ණීම්භූත විය.

ඉක්බිති ඒ පිරිවැජියෝ සරභ පිරිවැජියාහට "ඇවැත සරභය, තෝ යමක් ම මහණගොයුම්හු (අතින්) යදනෙහි නම් එය ම මහණගොයුම්හු තට පවරති. කිය ඇවැත සරභය, ශාක්‍යපුත්‍රීයශ්‍රමණයන්ගේ ධර්මය තා විසින් කිසේ දන්නා ලද ද? ඉදින් තාගේ දැනුම අපරිපූර්ණ වේ නම්, මහණ ගොයුම්හු එය පරිපූර්ණ කරන්නාහ. ඉදින් තාගේ දැනුම පරිපූර්ණ වේ නම්, එය මහණ ගොයුම්හු අනුමෝ වන්නාහ" යි තෙල කීහ. මෙසේ කී කල්හි සරභ පිරිවැජි තුෂ්ණීම්භූත වූයේ නිතෙද වූයේ කරබාගත්තේ යට බලාලූ මුව ඇතියේ සිහිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හුන්නේය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරභ පිරිවැජියා තුෂ්ණීම්භූත වූවහු තෙද නැතියහු කරබාගත්තහු යටට හෙළූ මුව ඇත්තහු සිතුවිලි සිතන්නහු වැටහෙන නුවණ නැත්තහු දැන ඒ පිරිවැජියනට තෙල වදාළ සේක:

පිරිවැජියෙනි, "සම්‍යක් සම්බුද්ධයෙමියි පිළිණ කරණ තොප විසින් මේ ධර්මයෝ අනභිසම්බුද්ධයහ" යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලා මම ඔහු අතින් ප්‍රශ්න විචාරන්නෙමි. කරුණු ගන්වන්නෙමි. කරුණු කියන්නෙමි. හෙ මා විසින් මොනොවට විචාරනු ලබන්නේ කරුණු ගන්වනු ලබන්නේ, මොනොවට කියනු ලබන්නේ යම් හෙයෙකින් හෙ සරභ පිරිවැජියා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථාවක් ලා ප්‍රස්තුත කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කෝපය ද ද්වේෂය ද නොසතුට ද පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තුෂ්ණීම්භූත වූයේ හෝ තෙද රහිත වූයේ කරබාගත්තේ යටිකුරු කළ මුව ඇත්තේ සිහිවිලි සිතන්නේ (වැටහෙන) නුවණ නැත්තේ හිඳුනේ හෝ වෙයි යන මේ තුන් කරුණෙන් එක්තරා කරුණකට නොපැමිණෙන්නේය යන තෙල නොකරුණෙකි. නොවිය හැක්කෙකැ යි වදාළ සේක.

යො ඛො මං පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය: ඛීණාසවස්ස තෙ පටිජානතො ඉමෙ ආසවා අපරික්ඛීණාති, තමහං තත්ථ සාධුකං සමනුයුඤ්ජෙය්‍යං සමනුගාහෙය්‍යං සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුයුඤ්ජියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං සො තිණ්ණං ඨානානං නාඤ්ඤතරං ඨානං නිගච්ඡෙය්‍ය, අඤ්ඤෙන වා අඤ්ඤං පටිචරිස්සති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සති. තුණ්හීභූතො වා මඞ්කුභූතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පටිභානො නිසීදිස්සති, සෙය්‍යථාපි සරභො පරිබ්බාජකො.

යො ඛො මං පරිබ්බාජකා එවං වදෙය්‍ය: යස්ස ඛො පන තෙ අත්ථාය ධම්මො දෙසිතො, සො න නිය්‍යාති තක්කරස්ස සම්මා දුක්ඛක්ඛයායාති. තමහං තත්ථ සාධුකං සමනුයුඤ්ජෙය්‍යං, සමනුගාහෙය්‍යං, සමනුභාසෙය්‍යං. සො වත මයා සාධුකං සමනුයුඤ්ජියමානො සමනුගාහියමානො සමනුභාසියමානො අට්ඨානමෙතං අනවකාසො යං සො තිණ්ණං ඨානානං නාඤ්ඤතරං ඨානං නිගච්ඡෙය්‍ය අඤ්ඤෙන වා අඤ්ඤං පටිචරිස්සති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙස්සති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරිස්සති. තුණ්හීභූතො වා මඞ්කුභූතො පත්තක්ඛන්ධො අධොමුඛො පජ්ඣායන්තො අප්පටිභානො නිසීදිස්සති, සෙය්‍යථාපි සරභො පරිබ්බාජකොති.

අථ ඛො භගවා සප්පිනිකාතීරෙ පරිබ්බාජකාරාමෙ තික්ඛත්තුං සීහනාදං නදිත්වා වෙහාසං පක්කාමි.

අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො සරභං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසන්නිතොදකෙන සඤ්ජම්භරිං අකංසු: සෙය්‍යථාපි ආවුසො සරභ බ්‍රහාරඤ්ඤෙ ජරසිගාලො සීහනාදං නදිස්සාමීති සෙගාලකඤ්ඤෙව[2] නදති, භෙරණ්ඩකඤ්ඤෙව නදති. එවමෙව ඛො ත්වං ආවුසො සරභ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන සීහනාදං නදිස්සාමීති සෙගාලකඤ්ඤෙව නදසි, භෙරණ්ඩකඤ්ඤෙව නදසි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සරභ අම්බකමද්දරී[3] පුස්සකරවිතං[4] රවිස්සාමීති අම්බකමද්දරිරවිතඤ්ඤෙව රවති. එවමෙව ඛො ත්වං ආවුසො සරභ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන පුස්සකරවිතං රවිස්සාමීති අම්බකමද්දරිරවිතඤ්ඤෙව රවසි. සෙය්‍යථාපි ආවුසො සරභ උසභො සුඤ්ඤාය ගොසාලාය ගම්භීරං නදිතබ්බං මඤ්ඤති. එවමෙව ඛො ත්වං ආවුසො සරභ අඤ්ඤත්‍රෙව සමණෙන ගොතමෙන ගම්භීරං නදිතබ්බං මඤ්ඤසීති. අථ ඛො තෙ පරිබ්බාජකා සරභං පරිබ්බාජකං සමන්තතො වාචාසන්නිතොදකෙන **සඤ්ජම්භරිං** අකංසූති.

1 මජසං - යතා - නාචි 2 සිඞ්ගාලකඤ්ඤෙව - මජසං

3. අම්බුකසඤ්චරි - මජසං 4. පුරිසකරවිතං - මජසං, පුස්සකරවිතං - සතා.

පිරිවැජියෙනි, "ක්ෂීණාස්‍රවයෙමි'යි පිළිණ කරණ තොපගේ මේ ආශ්‍රවයෝ අපරික්ෂීණයහ" යි යමෙක් මට මෙසේ කියන්නේ නම්, එහි ලා මම ඔහු අතින් එය මොනොවට විචාරන්නෙමි. කරුණු ගන්වන්නෙමි, කරුණු කියන්නෙමි. මා විසින් යෙ ඒකාන්තයෙන් විචාරනු ලබන්නේ කරුණු ගන්වනු ලබන්නේ, කරුණු කියනු ලබන්නේ සරභ පිරිවැජියා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසාලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රස්තුත කථාව බැහැරලන්නේ හෝ වෙයි. කෝපයත් ද්වේෂයත් නොසතුටත් පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තූෂ්ණිම්භූතව හෝ නෙදරහිතව කරබාගෙණ යටට හෙළූ මුව ඇතිව සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හිඳුනේ හෝ වෙයි යන තුන් කරුණෙන් යම් එක්තරා කරුණකට නොඑන්නේ ය යන මෙල නොකරුණෙක, නොවිය හැක්කෙක.

පිරිවැජියෙනි, "යම් මාර්ගඵලයක් පිණිස තොප විසින් ධර්මය දෙසන ලද නම්, එය ඒ ධර්මය පිළිපදනහුට මොනොවට වටදුක් නසනු පිණිස නොසාහා" යි යමෙක් මෙසේ මට කියන්නේ නම්, මා විසින් හේ මොනොවට විචාරනු ලබන්නේ මොනොවට කරුණු ගන්වනු ලබන්නේ මොනොවට කියනු ලබන්නේ සරභ පිරිවැජියා මෙන් අනෙකෙකින් අනෙකක් වසා ලන්නේ හෝ වෙයි. බැහැරි කථායෙකින් ප්‍රස්තුත කථාව බැහැර කරන්නේ හෝ වෙයි. කෝපයත් ද්වේෂයත් නොසතුටත් පහළ කරන්නේ හෝ වෙයි. තූෂ්ණිම්භූත වූයේ හෝ තෙද නැතියේ කර බාා ගත්තේ යටට හෙළූ මූව ඇත්තේ සිතිවිලි සිතන්නේ වැටහෙන නුවණ නැත්තේ හෝ හිඳුනේය යන තුන් කරුණු අතුරෙන් යම් එක්තරා කරුණකට නොපැමිණෙන්නේය යන මෙල නොකරුණෙක, නො වියහැක්කෙකැ යි වදාළ සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සප්පිනිකා නදීතීරයෙහි පිරිවැජිඅරමෙහි තෙවරක් සිංහනාද කොට අහසට නැගි සේක. ඉක්බිති ඒ පිරිවැජියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වැඩි කොබෝ කල්හි "ඇවැත සරභය, මහවෙනෙහි ජරසිවලෙක් සිහනද කරන්නෙමී, සිවල්හඬ ම නහා ද, බුන් හඬ ම නහා ද, ඇවැත සරභය, එසේ ම තෝ ශ්‍රමණ ගෞතමයන් නබා සිංහනාද කරන්නෙමි සිවල්හඬ ම නහව, බුන් හඬම නහව. ඇවැත, සරභය, යම්සේ කුඩා කිකිළියක් මහකුකුළු හඬ නහන්නෙමි කුඩා කිකිළියකගේ හඬ ම කෙරේ ද, ඇවැත සරභය, තෝ එපරිද්දෙන් ම මහණ ගොයුම්ාණන් හැරපියා ම මහකුකුළුහඬ නහන්නෙමි කියා කුඩා කිකිළියක හඬ ම නහව, ඇවැත සරභය, යම්සේ ගොනෙක් හිස්වූ ගාලෙක දෙටු ගොනකුසේ ගැඹුරුහඬ නැගිය යුතු කොට සිතන්නේ ද, ඇවැත සරභය, තෝ එසේ ම මහණ ගොයුම්ාණන් පියා ම ගැඹුරුසේ හඬ නැගිය යුතු කොට සිතව් ය යි වචන නමැති අඬයටියෙන් තරතුරු ව වැදගන්නා ලද්දකු කළහ.

3. 2. 2. 5

15. එකං සමයං භගවා **කොසලෙසු** චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං යෙන **කෙසපුත්තං** නාම **කාලාමානං** නිගමො තදවසරි. අස්සොසුං ඛො කෙසපුත්තියා කාලාමා සමණො ඛලු භො ගොතමො සක්‍යපුත්තො සක්‍යකුලා පබ්බජිතො කෙසපුත්තං අනුප්පත්තො, තං ඛො පන භවන්තං[1] ගොතමං එවං කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො අබ්භුග්ගතො: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- සාධු ඛො පන තථාරූපානං අරහතං දස්සනං හොතීති.

අථ ඛො කෙසපුත්තියා කාලාමා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා අප්පෙකච්චෙ භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ භගවතා සද්ධිං සම්මොදිංසු, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිං පණාමෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ නාමගොත්තං සාවෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. අප්පෙකච්චෙ තුණ්හීභූතා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො කෙසපුත්තියා කාලාමා භගවන්තං එතදවොචුං: සන්ති භන්තෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කෙසපුත්තං ආගච්ඡන්ති, තෙ සකඤ්ඤෙව වාදං දීපෙන්ති, ජොතෙන්ති, පරවාදං පන[2] ඛුංසෙන්ති, වම්භෙන්ති, ඔපපක්ඛිං[3] කරෙන්ති, පරිභවන්ති. අපරෙපි භන්තෙ එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා කෙසපුත්තං ආගච්ඡන්ති, තෙපි සකඤ්ඤෙව වාදං දීපෙන්ති, ජොතෙන්ති, පරවාදං පන ඛුංසෙන්ති, වම්භෙන්ති, ඔපපක්ඛිං කරෙන්ති, පරිභවන්ති. තෙසං නො භන්තෙ අම්හාකං හොතෙව කඞ්ඛා, හොති විචිකිච්ඡා: කො සු නාම ඉමෙසං භවන්තානං සමණබ්‍රාහ්මණානං සච්චං ආහ, කො මුසාති.

අලං හි වො කාලාමා කඞ්ඛිතුං අලං විචිකිච්ඡිතුං, කඞ්ඛනීයෙ ච පන වො ඨානෙ විචිකිච්ඡා උප්පන්නා, එථ තුම්හෙ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තීති: අථ තුම්හෙ කාලාමා පජහෙය්‍යාථ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා ලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣත්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාති? අහිතාය භන්තෙ.

1. භගවන්තානං - සීමු. 2. පරප්පවාදං - මජසං. 3. ඔමසක්ඛිං - මජසං.

3. 2. 2. 5.

15. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත්වූ භික්සඝයා හා කොසොල් රට සැරිසරා වඩනා සේක් කාලාම ක්‍ෂත්‍රියයන්ගේ කේසපුත්ත නම් නියම්ගමට වැඩි සේක. කේසපුත්ත නියම්ගම් වැසි කාලාමක්‍ෂත්‍රියයෝ "පින්වත්නි, ශාක්‍යපුත්‍ර වූ ශාක්‍යකුලයෙන් නික්ම පැවිදි වූ ශ්‍රමණ ගෞතමයෝ වනාහි කේසපුත්ත නියම්ගමට වැඩියහ. ඒ භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ලකුණු කොට මෙසේ මෙසේත් ඒ භගවත්හු අර්හත්හ, සම්‍යක්සම්බුද්ධයහ ... මෙසේ උතුම් වූ කීර්තිශබ්දය ඉතා උස්ව නැංගේය. එබඳු වූ රහතුන්ගේ දර්ශනය මනා මැ නු "යි ඇසුවාහුය.

ඉක්බිති කේසපුත්ත නියම්ගම්වැසි කාලාමක්‍ෂත්‍රියයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළැඹියහ. එළැඹැ ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වූහ. තුස්නට නිසි සිහි කරනුවට නිසි තෙපුල් කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දසට ඇඳිලි බැඳ එකත්-පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් නම්ගොත් අස්වා එකත්පසෙක හුන්හ. ඇතැම් කෙනෙක් තුෂ්ණීම්භූතව එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් කෙසපුත්ත නියම්ගම්වැසි කාලාම ක්‍ෂත්‍රියයෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ. "වහන්ස, කෙසපුත්තයට එන ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් ඇත.!ඔහු සවකීය ලබ්ධිය ම කියති, පවසති. මෙරමාගේ ලබ්ධිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, අන්‍ය වූ ද ඇතැම් මහණ බමුණු කෙනෙක් කේසපුත්තයට එති. ඔහු ද සවකීය ලබ්ධිය ම කියති, පවසති, මෙරමාගේ ලබ්ධිය සටා බෙණෙති, හෙළා දකිති, බැහැර කෙරෙත්. වහන්ස, ඒ අපට "මේ භවත් මහණ බමුණන් අතුරෙන් කවරෙක් නම්, සත්‍යය කියා ද ! කවරෙක් මුසවා බෙණේදැ යි සැක ඇති වේ ම ය, විචිකිත්සා ඇතිවේ ම ය" යි.

කාලාමයෙනි, තොප විසින් සැක කරන්නට නිසි මැය, විචිකිත්සා කරන්නට නිසි මැය. සැක කටයුතු තැන ම තොපට විචිකිත්සාව උපන. කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රව කථායෙනුදු නො ගණුව, පරම්පරාකථා-යෙනුදු නොගණුව, තෙල මෙසේ වී ලැ යි ද නොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙති ද නොගණුව, තර්කග්‍රාහයෙනුදු නොගණුව, නයග්‍රාහයෙනුදු නොගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙනුදු නොගණුව, අප සිතා ඉවසාගත් දෘෂ්ටිය හා සැසැඳෙතැ යි ද නොගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකැයි) භව්‍යරූපතායෙනුදු නොගණුව, මේ මහණ අපට ගුරුහයි ද නොගණුව, කාලාමයෙනි, මේ දහම් කුසල්ය, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දාහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දාහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි තෙපි යම් කලෙක තුමූ ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? ලෝභය පුරුෂයාගේ සිතතුළ උපද-නුයේ ඔහුට වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ දැයි ඇසූ සේක. වහන්ස, අහිත පිණිස වේ යැයි කීහ.

ලුද්ධො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො පාණම්පි හනති[1] අදින්නම්පි ආදියති. පරදාරම්පි ගච්ඡති, මුසාපි භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං සා හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා දොසො පුරිසස්ස අජ්ඣත්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාති. අහිතාය භන්තෙ.

දුට්ඨො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දොසෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො පාණම්පි හනති -පෙ- පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං සා හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා මොහො පුරිසස්ස අජ්ඣත්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාති. අහිතාය භන්තෙ

මූළ්හො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො පාණම්පි හනති, අදින්නම්පි ආදියති, පරදාරම්පි ගච්ඡති, මුසාපි භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං සා හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති. අකුසලා භන්තෙ.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාති. සාවජ්ජා භන්තෙ.

විඤ්ඤුගරහිතා වා විඤ්ඤුප්පසත්ථා වාති. විඤ්ඤුගරහිතා භන්තෙ.

සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති නො වා කථං වා එත්ථ හොතීති. සමත්තා භන්තෙ සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති. එවං නො එත්ථ හොතීති.

ඉති ඛො කාලාමා යං තං අවොචුම්හ. එථ තුම්හෙ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තීති. අථ තුම්හෙ කාලාමා පජහෙය්‍යාථාති ඉති යං තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

1 හනාති - මජසං. සභා

කාලාමයෙනි, ලෝභී වූ මේ පුරුෂපුද්ගල ලෝභයෙන් මඩනා ලදුයේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු පණිවා ද කෙරේ, අයිතාදන් ද ගණී, පරඹුවන් කරා ද යේ. මුසවා ද බෙණේ. මෙරමාත් එබව පිණිස සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවූ ද? ද්වේෂය පුරුෂයාගේ සිතෙහි උපදනුයේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ වේ ද? වහන්ස, අහිත පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, මේ දුෂ්ට වූ පුරුෂපුද්ගල ද්වේෂයෙන් මඩනා ලදුයේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවාත් කෙරේ ... මෙරමා ද එසෙයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? මෝහය පුරුෂයාගේ සිතෙහි උපදනේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස උපදනේ වේ ද? වහන්ස, අහිත පිණිස උපදනේය.

කාලාමයෙනි, මුළු වූ මේ පුරුෂපුද්ගල මෝහයෙන් මඩනා ලදුයේ ගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යමක් ඔහුට බොහෝ කලක් අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවාත් කෙරේ. අයිතාදනුත් ගණී. පරඹුවන් කරාත් යේ. මුසවාත් බෙණේ. මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. එසේය, වහන්ස.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවූ ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ වෙත් ද? අකුසල් හෝ වෙත් ද? වහන්ස, අකුසල්හ.

සාවද්‍ය හෝ වෙත් ද? අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, සාවද්‍යයහ.

නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දාහු ද? නොහොත් නොගරහන ලද්දාහු ද? වහන්ස, නුවණැත්තන් විසින් ගරහන ලද්දාහ.

පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දාහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දාහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවතිත් ද? නොහොත් නො පවතිත් ද? මෙහිලා තොපට කෙසේ අදහස් වේ ද? වහන්ස, 'පිරිපුන් කොට ගන්නා ලද්දාහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දාහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වේ.

කාලාමයෙනි, මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමෝ ද: 'තෙපි එව, අනුශ්‍රව කථායෙනුදු නොගණුව, පරම්පරා කථායෙනුදු නොගණුව, 'තෙල මෙසේ වී ලැ'යි ද නොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදෙතී ද නොගණුව, තර්කග්‍රාහයෙනුදු නොගණුව, නයග්‍රාහයෙනුදු නොගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙනුදු නොගණුව, 'අප සිතා ඉවසාගත් දෘෂ්ටිය හා සැසැඳෙතා'යි ද නොගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකැ'යි) භව්‍යරූපතායෙනුදු නොගණුව, 'මේ මහණ අපට ගුරුහ'යි ද නොගණුව' යි. කාලාමයෙනි, මේ දහම් අකුසල්ය, මේ දහම් වරද සහිතය, මේ දහම් නුවණැත්තන් විසින් ගර්හිතය, මේ දහම්හු සපුරන ලද්දාහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දාහු අවැඩ පිණිස දුක් පිණිස පවත්නාහ'යි යම් කලෙක තෙපි තුමූ ම දැනගන්නහු නම්, කාලාමයෙනි, එකල්හි තෙපි එය දුරු කරව'යි මෙසේ යමක් කියන ලද නම්, තෙල මේ සඳහා කියන ලදී.

එථ තුම්හෙ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුප්පසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්තීති. අථ තුම්හෙ කාලාමා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා අලොභො පුරිසස්ස අජ්ඣත්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාති. හිතාය භන්තෙ,

අලුද්ධො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො ලොභෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නචිත්තො නෙව පාණං හනති, න අදින්නං ආදියති, න පරදාරං ගච්ඡති, න මුසා භණති. පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති. එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා අදොසො පුරිසස්ස අජ්ඣත්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාති; හිතාය භන්තෙ.

අදුට්ඨො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො දොසෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නචිත්තො නෙව පාණං හනති -පෙ- න මුසා භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති. යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති. එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා අමොහො පුරිසස්ස අජ්ඣත්තං උප්පජ්ජමානො උප්පජ්ජති හිතාය වා අහිතාය වාති? හිතාය භන්තෙ.

අමූළ්හො පනායං කාලාමා පුරිසපුග්ගලො මොහෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නචිත්තො නෙව පාණං හනති, න අදින්නං ආදියති, න පරදාරං ගච්ඡති, න මුසා භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති. එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ කාලාමා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? කුසලා භන්තෙ.

සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වා ති? අනවජ්ජා භන්තෙ.

විඤ්ඤුගරහිතා වා විඤ්ඤුප්පසත්ථා වාති? විඤ්ඤුප්පසත්ථා භන්තෙ.

කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රවකථායෙනුදු නොගණුව, පරම්පරා කථායෙනුදු නොගණුව, තෙල මෙසේ වීලැයි ද නොගණුව, අපගේ පෙළ හා යෙදේනී ද නොගණුව, තර්කග්‍රාහයෙනුදු නොගණුව, නයග්‍රාහයෙනුදු නොගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙනුදු නොගණුව, අප සිතා ඉවසාගත් දෘෂ්ටිය හා සැසැඳේතැයිද නොගණුව, (මෙතෙම පූජ්‍යයෙකැයි) භව්‍යරූපතායෙනුදු නොගණුව, 'මේ මහණ අපට ගුරුහයි' ද නොගණුව, කාලාමයෙනි, යම් කලෙක තෙපි මේ දහම්හු කුසල්හ, මේ දහම්හු අනවද්‍යයහ, මේ දහම්හු විඥප්‍රශස්තයහ, මේ දහම්හු සම්පූර්ණ කොට ගන්නා ලද්දාහු සමාදන් කොට ගන්නා ලද්දාහු වැඩ පිණිස සුව පිණිස පවත්නාහ'යි තුමූ ම දන්නහු නම්, එකල කාලාමයෙනි, තෙපි එය උපයාගෙණ වසව

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? පුරුෂයාගේ සිත තුළ අලෝභය උපදතේ හිත පිණිස හෝ අහිත පිණිස හෝ උපදතේ ද? වහන්ස, හිත පිණිස උපදතේය.

කාලාමයෙනි, අලුබ්ධ වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ලෝභයෙන් නොමඩනා ලදුයේ නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නොමැ කෙරේ. අයිතාදන් නො ගණී. පරදාරයන් කරා නො යේ. මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද; පුරුෂයාගේ සිත තුළ අද්වේෂය උපදතේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදතේ ද? වහන්ස, වැඩ පිණිස උපදතේ ය.

කාලාමයෙනි, අදුෂ්ට වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල ද්වේෂයෙන් නො මඩනා ලදුයේ නොගන්නාලද සිත් ඇතියේ යම් කරුණෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම් එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ ... මුසවා නො බෙණේ. මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? අමෝහය පුරුෂයා තුළ උපදතේ වැඩ පිණිස හෝ අවැඩ පිණිස හෝ උපදතේ ද? වහන්ස, වැඩ පිණිස උපදතේ ය.

කාලාමයෙනි, අමූඪ වූ මේ පුරුෂ පුද්ගල මොහයෙන් නොමඩනා ලදුයේ-නොගන්නා ලද සිත් ඇතියේ, යම් කරුණෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වේ නම්, එබඳු වූ පණිවා නො ම කෙරේ, අයිතාදන් නො ගණී. පරදාරයට නොයේ, මුසවා නො බෙණේ, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරව යි. වහන්ස, එසේය.

කාලාමයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිවු ද? මේ ධර්මයෝ කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙත් ද? වහන්ස, කුසල්හු වෙති.

සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, අනවද්‍ය වෙති.

විඥයන් විසින් ගර්හිත හෝ ප්‍රශස්ත හෝ වෙත් ද? වහන්ස, විඥයන් විසින් ප්‍රශස්තයහ.

සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති නො වා කථං වා හෙත්ථ හොතීති? සමත්තා භන්තෙ සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති එවං නො හෙත්ථ හොතීති.

ඉති ඛො කාලාමා යන්තං අවොචුම්හ: එථ තුම්හෙ කාලාමා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ කාලාමා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුප්පසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්තීති. අථ තුම්හෙ කාලාමා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථාති ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ඣො විගතබ්‍යාපාදො අසම්මූළ්හො සම්පජානො පතිස්සතො මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා -පෙ- කරුණාසහගතෙන චෙතසා - මුදිතාසහගතෙන චෙතසා-උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථිං - ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අවෙරචිත්තො එවං අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තො එවං අසංකිලිට්ඨචිත්තො එවං විසුද්ධචිත්තො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චත්තාරො අස්සාසා අධිගතා හොන්ති:

සචෙ ඛො පන අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, ඨානමහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සාමීති, අයමස්ස පඨමො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, ඉධාහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අවෙරං අබ්‍යාපජ්ඣං අනීඝං සුඛිං අත්තානං පරිහරාමීති, අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරොතො කරීයති පාපං, න ඛො පනාහං කස්සචි පාපං චෙතෙමි, අකරොන්තං ඛො පන මං පාපං කම්මං කුතො දුක්ඛං ඵුසිස්සතීති අයමස්ස තතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරොතො න කරීයති පාපං, ඉධාහං[1] උභයෙනෙව විසුද්ධං අත්තානං සමනුපස්සාමීති අයමස්ස චතුත්ථො අස්සාසො අධිගතො හොති.

1 අථාහං - මජසං

පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දාහු හිතයට සුඛයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙත් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වන්නේ ද? වහන්ස, පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දාහු හිතයට සුඛයට වැටෙත්. මෙහි ලා අපට මෙබඳු අදහස් වෙයි.

“කාලාමයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රව කථායෙනුදු නො ගණුව, පරම්පරා-කථායෙනුදු නො ගණුව, (තෙල මෙසේ වීල යන) ඉතිකිරාකථායෙනුදු නො ගණුව. (පෙළ හා සැසඳෙයි යන) පිටක සම්පදානයෙනුදු නො ගණුව, තර්කහෙතුයෙනුදු නො ගණුව, නයහෙතුයෙනුදු නො ගණුව, ආකාරපරි-විතර්කයෙනුදු නො ගණුව, දෘෂ්ටිනිර්ධ්‍යානක්ෂාන්තියෙනුදු නො ගණුව, භව්‍ය-රූපභාවයෙනුදු නො ගණුව. මේ මහණහු අපට ගුරුහ යන හෙතුයෙනුදු නො ගණුව. කාලාමයෙනි, තෙපි යම් කලෙක මේ ධර්මයෝ කුශලයහ, මේ ධර්මයෝ අනවද්‍යයහ, මේ ධර්මයෝ විඥප්‍රශස්තයහ. මේ ධර්මයෝ සමාත්ත වූවාහු, සමාදත්ත වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙති'යි තුමූ ම දනිවූ නම් කාලාමයෙනි, එකල තෙපි එය ලැබගෙණ වසව”යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියනලදනම්, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදී.

කාලාමයෙනි, ඒ ආර්‍යශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇත්තේ, පහව ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ අසම්මූඪ වූයේ නුවණින් දන්නේ එළඹසිටි සිහි ඇත්තේ මෛත්‍රී සහගත සිතින් ... කරුණා සහගත සිතින් ... මාදිව සහගත සිතින් ... උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පැතිර ගෙණ වෙසේ. එසැටි ම දෙවන දිග, එසැටි ම තුන්වන දිග, එසැටි ම සතරවන දිග දැයි මෙසේ උඩ යට සරස හැම තැන සර්‍වාත්මභාවයෙන් සකල ලොකය විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෛර වූ එයින් ම නිදුක් වූ උපෙක්ෂා-සහගත සිතින් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි.

කාලාමයෙනි, ඒ ආර්‍යශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ අවෛර සිත් ඇතියේ මෙසේ නිදුක් සිත් ඇතියේ මෙසේ නොකිලිටි සිත් ඇතියේ මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම සතර ආශ්වාස කෙනෙක් අධිගත වෙත්.

ඉදින් පරලොව වේ නම් සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන්ගේ ඵලවිපාකයෙක් වේ නම් මම ඒකාන්තයෙන් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙම් යි මේ පළමුවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නො වේ නම් සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන්ගේ ඵලවිපාක යෙක් නො වේ නම් මම මෙලොව ම අවෛර වූත් ව්‍යාබාධරහිත වූත් සුඛ වූත් ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙම් යි මේ දෙවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව් කැරේ ද, මම වැලිත් කිසිවක්හට පවක් නො සිතමි. පව්කම් නො කරණ මා කොයින් දුක් වදනේ දැ යි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව් නො කැරේ ද, මම වැලිත් දෙපසින් ම විශුද්ධ වූ ආත්මයක් දක්මි යි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ස ඛො සො කාලාමා අරියසාවකො එවං අවෙරචිත්තො එවං අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තො එවං අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො, එවං විසුද්ධචිත්තො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ ඉමෙ චත්තාරො අස්සාසා අධිගතා හොන්තීති?

එවමෙතං භගවා, එවමෙතං සුගත, ස ඛො සො භන්තෙ අරියසාවකො එවං අවෙරචිත්තො එවං අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තො එවං අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො එවං විසුද්ධචිත්තො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ චත්තාරො අස්සාසා අධිගතා හොන්ති.

සචෙ ඛො පන අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, ඨානමහං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජිස්සාමීති, අයමස්ස පඨමො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන නත්ථි පරො ලොකො, නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො. ඉධාහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ අවෙරං අබ්‍යාපජ්ඣං අනීඝං සුඛං අත්තානං පරිහරාමීති අයමස්ස දුතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරොතො කරීයති පාපං, න ඛො පනාහං කස්සචි පාපං චෙතෙමි, අකරොන්තං ඛො පන මං පාපං කම්මං කුතො දුක්ඛං ඵුසිස්සතීති අයමස්ස තතියො අස්සාසො අධිගතො හොති.

සචෙ ඛො පන කරොතො න කරීයති පාපං, ඉධාහං උභයෙනෙව විසුද්ධං අත්තානං සමනුපස්සාමීති අයමස්ස චතුත්ථො අස්සාසො අධිගතො හොති.

ස ඛො සො භන්තෙ අරියසාවකො එවං අවෙරචිත්තො එවං අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තො එවං අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො එවං විසුද්ධචිත්තො තස්ස දිට්ඨෙව ධම්මෙ ඉමෙ චත්තාරො අස්සාසා අධිගතා හොන්තීති.

අභික්කන්තං භන්තෙ -පෙ- එතෙ මයං භන්තෙ භගවන්තං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ච. උපාසකෙ නො භන්තෙ භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතෙ සරණංගතෙති.

3. 2. 2 6.

16. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං ආයස්මා නන්දකො සාවත්ථියං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ. අථ ඛො සාළ්හො ච මිගාරනත්තා රොහණො ච පෙඛුනියනත්තා යෙනායස්මා නන්දකො තෙනුපස තෙනුපඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං නන්දකං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නං ඛො සාළ්හං මිගාරනත්තාරං ආයස්මා නන්දකො එතදවොච:

කාලාමියෙනි, ඒ ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක වනාහි මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ අව්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ විශුද්ධ සිත් ඇත්තේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම මේ සතර ආශ්වාසයෝ අධිගත වෙත් දැයි වදාළහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැයැ. සුගතයන් වහන්ස, තෙල මෙසේ මැයැ. වහන්ස, ඒ අරිසවු මෙසේ අවෛර සිත් ඇතියේ, මෙසේ ව්‍යාබාධ රහිත සිත් ඇතියේ - මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇතියේ - මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම සතර ආශ්වාසයෝ අධිගත වෙත්. (කෙසේ ද?)

ඉදින් පරලොව වේ ද, සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන්ගේ ඵලවිපාකයෙක් වේ ද, එකාන්තයෙන් මම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශුභගති ඇති ස්වර්ගලොකයට එළඹෙමි සි ඔහු විසින් මේ පළමුවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් පරලොව නො වේ ද, සුකෘත දුෂ්කෘත කර්මයන්ගේ ඵල විපාකයෙක් නො වේ ද, මම වැලින් ඉහාත්මයෙහි ම අවෛර වූ ව්‍යාබාධ රහිත වූ ව්‍යසන රහිත වූ සුඛ වූ ආත්මයක් පරිහරණය කරමි සි ඔහු විසින් මේ දෙවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව් කැරේ ද, මම වැලින් කිසිවක්හට පවක් නො සිතමි. පව්කම් නො කරණ මා කොයින් දුක් වදනේ දැ සි ඔහු විසින් මේ තුන්වන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

ඉදින් කරණුවහට පව් නො කැරේ ද, මම එයින් දෙපසින් ම විශුද්ධ වූ ආත්මයක් දක්මි සි ඔහු විසින් මේ සතරවන ආශ්වාසය අධිගත වෙයි.

වහන්ස, ඒ අරිසවු මෙසේ අවෛර සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නිර්ව්‍යාබාධ සිත් ඇත්තේ, මෙසේ නො කිලිටි සිත් ඇත්තේ, මෙසේ පිරිසිදු සිත් ඇතියේ වේ ද, ඔහු විසින් ඉහාත්මයෙහි ම මේ සතර ආශ්වාසයෝ අධිගත වෙත්.

වහන්ස, ඉතා මැනව, ... වහන්ස, තෙල අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සරණ යම්හ. දහම ද භික්සඟුන් ද සරණ යම්හ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප අද පටන් කොට දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය උපාසකයන් කොට ධරණ සේක් වා.

3. 2. 2. 6.

16. එක් සමයෙක්හි ආයුෂ්මත් **නන්‍දක** මහතෙරහු **සැවැත්** නුවර මුවරමාපහය නම් ලද **පූර්වාරාමයෙහි** වැඩ වෙසෙති. එකල්හි මුවර මිහසිටුහු මුනුපුරු **සාළහ** සිටු හා පෙඛුනිය සිටුහු මුනුපුරු **රොහණ** සිටු හා නන්‍දක මහතෙරුන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් නන්‍දක මහතෙරුන් සකසා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් මුවර මිහසිටු මුනුපුරු සාළහයනට ආයුෂ්මත් නන්‍දක මහතෙරහු තෙල පැවසූහ.

එථ තුම්හෙ සාළ්හා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ සාළ්හා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ: ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තීති. අථ තුම්හෙ සාළ්හා පජහෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤථ සාළ්හා අත්ථි ලොභොති? එවං භන්තෙ, අභිජ්ඣාති ඛො අහං සාළ්හා එතමත්ථං වදාමි.

ලුද්ධො ඛො අයං සාළ්හා අභිජ්ඣාලු පාණම්පි හනති, අදින්නම්පි ආදියති, පරදාරම්පි ගච්ඡති, මුසාපි භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති යං ස හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති? එවං භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ සාළ්හා අත්ථි දොසොති? එවං භන්තෙ. බ්‍යාපාදොති ඛො අහං සාළ්හා එතමත්ථං වදාමි.

දුට්ඨො ඛො අයං සාළ්හා බ්‍යාපන්නචිත්තො පාණම්පි හනති -පෙ- මුසාපි භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති, එවම්භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ සාළ්හා අත්ථි මොහොති? එවම්භන්තෙ. අවිජ්ජාති ඛො අහං සාළ්හා එතමත්ථං වදාමි.

මූළ්හො ඛො අයං සාළ්හා අවිජ්ජාගතො පාණම්පි හනති, අදින්නම්පි ආදියති, පරදාරම්පි ගච්ඡති, මුසාපි භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. එවම්භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤථ සාළ්හා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? අකුසලා භන්තෙ. සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාති? සාවජ්ජා භන්තෙ. විඤ්ඤුගරහිතා වා විඤ්ඤුප්පසත්ථා වාති? විඤ්ඤුගරහිතා භන්තෙ. සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති නො වා කථං වා හෙත්ථ හොතීති? සමත්තා භන්තෙ සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්ති; එවං නො හෙත්ථ හොතීති.

සාළ්හයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රවකථායෙනුදු නො ගණුව, පරම්පරා-කථායෙනුදු නො ගණුව, (තෙල මෙසේ වේ ල යන මේ) ඉතිකිරා කථායෙනුදු නො ගණුව, (අපගේ පෙළ හා සැසඳෙති යන) පිටක සම්පදානයෙනුදු නො ගණුව, තර්කග්‍රාහයෙනුදු නො ගණුව, නයග්‍රාහයෙනුදු නො ගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙනුදු නො ගණුව, (අප ඉවසූ දෘෂ්ටිය හා සැසඳෙති යන) දෘෂ්ටිනිර්ධ්‍යානක්ෂාන්තියෙනුදු නො ගණුව, භව්‍යරූපභාවයෙනුදු නො ගණුව, මේ මහණහු අප ගුරුහ යන හේතුයෙනුදු නො ගණුව සාළ්හයෙනි, යම් කලෙක තෙපි "මේ දහම්හු අකුසල්හ, මේ දහම්හු සාවද්‍යයහ, මේ දහම්හු විඥගර්හිතයහ. මේ දහම්හු පරිපූර්ණ වූවාහු පරාමර්ශ වශයෙන් ගන්නා ලද්දාහු අහිතයට දුඃඛයට වැටෙති" යි තුමූ ම දනිව් ද, සාළ්හයෙනි, එකල තෙපි හැරපියව.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිව් ද, ලෝභය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය, සාළ්හයෙනි, මම තෙල අර්ථය 'අභිධ්‍යා'යි කියමි.

සාළ්හයෙනි, ලුබ්ධ වූ අභිධ්‍යා බහුල වූ මේ පුරුෂ යම් කර්මයෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිතයට දුඃඛයට වැටේ ද, එබඳු කර්ම වූ ප්‍රාණයන් නස්නේ ය, අයිතාදනුත් ගන්නේ ය, පරදාරයන් කරත් යන්නේ ය, මුසවාත් බණන්නේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාළ්හයෙනි, එය කිමැයි හඟිව් ද, ද්වේෂය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාළ්හයෙනි, මම 'ව්‍යාපාද'යි තෙල අර්ථය කියමි.

සාළ්හයෙනි, ද්විෂ්ට වූ ව්‍යාපාදයට පත් සිතැති මේ පුද්ගල, යම් කර්මයෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිතයට දුඃඛයට වැටේ ද, එබඳු කර්ම වූ ප්‍රාණන් නස්නේ ය ... මුසවාත් බණන්නේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිව් ද, මෝහය ඇද්ද? වහන්ස, එසේය. සාළ්හයෙනි, මම 'අවිද්‍යා'යි තෙල අර්ථය කියමි.

සාළ්හයෙනි, මූඪ වූ අවිද්‍යායෙන් යුක්ත මේ පුරුෂ, යම් කර්මයෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිතයට දුඃඛයට වැටේ ද, එබඳු කර්ම වූ ප්‍රාණන් නස්නේ ය, අයිතාදනුත් ගන්නේ ය, පරදාරයන් කරත් යන්නේ ය, මුසවාත් බණන්නේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැයි හඟිව් ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද් ද? වහන්ස, අකුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙත් ද? වහන්ස, සාවද්‍යයහ. විඥගර්හිත හෝ විඥප්‍රශස්ත හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඥගර්හිතයහ. සමාදාන වූවාහු සමාදත්ත වූවාහු අහිතයට දුඃඛයට වැටෙත් ද? නොහොත් නො වැටෙද් ද? මෙහිලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ ද? වහන්ස, පරිපූර්ණ වූවාහු මොනොවට ගන්නා ලද්දාහු අහිතයට දුඃඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ඉති ඛො සාළ්හා යන්තං අවොචුම්හ: එථ තුම්හෙ සාළ්හා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ සාළ්හා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුගරහිතා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා අහිතාය දුක්ඛාය සංවත්තන්තීති. අථ තුම්හෙ සාළ්හා පජහෙය්‍යාථාති ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තං.

එථ තුම්හෙ සාළ්හා මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ සාළ්හා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුප්පසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්තීති. අථ තුම්හෙ සාළ්හා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථ.

තං කිං මඤ්ඤථ සාළ්හා අත්ථි අලොභොති? එවම්භන්තෙ. අනභිජ්ඣාති ඛො අහං සාළ්හා එතමත්ථං වදාමි.

අලුද්ධො ඛො අයං සාළ්හා අනභිජ්ඣාලු නෙව පාණං හනති, න අදින්නං ආදියති, න පරදාරං ගච්ඡති, න මුසා භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති? එවම්භන්තෙ.

තං කිං මඤ්ඤථ සාළ්හා අත්ථි අදොසොති? එවම්භන්තෙ. අබ්‍යාපාදොති ඛො අහං සාළ්හා එතමත්ථං වදාමි.

අදුට්ඨො ඛො අයං සාළ්හා අබ්‍යාපන්නචිත්තො නෙව පාණං හනති, -පෙ- න මුසා භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති? එවම්භන්තෙ.

තං කිම්මඤ්ඤථ සාළ්හා අත්ථි අමොහොති? එවම්භන්තෙ. විජ්ජාති ඛො අහං සාළ්හා එතමත්ථං වදාමි.

අමූළ්හො ඛො අයං සාළ්හා විජ්ජාගතො නෙව පාණං හනති, -පෙ- න මුසා භණති, පරම්පි තථත්තාය සමාදපෙති, යං ස හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති? එවම්භන්තෙ.

"සාළ්හයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රවකථායෙහුදු නො ගණුව, ඉතිකිරු කථායෙහුදු නො ගණුව, පිටකසම්පදානයෙහුදු නො ගණුව, තර්කහේතුයෙහුදු නො ගණුව, නයහේතුයෙහුදු නො ගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙහුදු නො ගණුව, දෘෂ්ටිනිධ්‍යානක්‍ෂාන්තියෙහුදු නො ගණුව, භව්‍යරූපතායෙහුදු නො-ගණුව, අපගේ ගුරු ශ්‍රමණයහ යන හේතුයෙහුදු නො ගණුව"යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමෝ ද, සාළ්හයෙනි, යම් කලෙක තෙපි "මේ දහම්හු අකුසල්හ. මේ දහම්හු සාවද්‍යයහ. මේ දහම්හු විඥයන් විසින් ගර්හිතයහ. මේ දහම්හු පරිපූර්ණ වූවාහු සමාදන විසින් ගන්නා ලද්දාහු අහිතයට දුඃඛයට වැටෙති යි තුමූ ම දනිව් ද? සාළ්හයෙනි, එකල තෙපි හැරපියව"යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල කරුණ පිණිස කියන ලදි.

සාළ්හයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රවකථායෙහුදු නො ගණුව, පරම්පරකථා-යෙහුදු නො ගණුව, ඉතිකිරු කථායෙහුදු නො ගණුව, පිටකසම්පදානයෙහුදු නො ගණුව, තර්කහෙතුයෙහුදු නො ගණුව, නයහෙතුයෙහුදු නො ගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙහුදු නො ගණුව, දෘෂ්ටිනිර්ධ්‍යානක්‍ෂාන්තියෙහුදු නො ගණුව, භව්‍යරූපතායෙහුදු නො ගණුව, අපගේ ගුරු ශ්‍රමණයහ යන හෙතුයෙහුදු නො ගණුව. සාළ්හයෙනි, යම් කලෙක තෙපි "මේ දහම්හු කුසල්හ, මේ දහම්හු අනවද්‍යයහ, මේ දහම්හු විඥප්‍රශස්තයහ, මේ දහම්හු සමාප්ත වූවාහු සමාදත්ත වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙත්" යි තුමූ ම දනිව් ද, සාළ්හයෙනි, එකල තෙපි එයට එළඹ වසව.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිව් ද, අලෝභය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාළ්හයෙනි, මම 'අනභිධ්‍යා'ය යි තෙල අර්ථය කියමි.

සාළ්හයෙනි, අලුබ්ධ වූ අභිධ්‍යා බහුල නො වූ මේ පුරුෂ, යම් කාමියෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතායට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කාමී වූ ප්‍රාණයන් නො ම නසයි, අයිනාදන් නො ගණී, පරදාරයට නො යෙයි, මුසවා නො කියයි, මෙරමා එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිව් ද, අද්වේෂය ඇද් ද? වහන්ස, එසේය. සාළ්හයෙනි, මම 'අව්‍යාපාද'ය යි තෙල අර්ථය කියමි.

සාළ්හයෙනි, අද්විෂ්ට වූ ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතැති, මේ පුද්ගල යම් කාමියෙක් ඔහුට හිතයට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කාමී වූ ප්‍රාණය නො ම නස්නේ ය, ... මුසවා නො බෙණේ, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවයි. වහන්ස, එසේය.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිව් ද, අමෝහය ඇද්ද? වහන්ස එසේය. සාළ්හයෙනි, මම 'විද්‍යා'ය යි තෙල අර්ථය කියමි.

සාළ්හයෙනි, අමූඪ වූ විද්‍යාව ලත් මේ පුරුෂ යම් කාමියෙක් ඔහුට දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිතයට සුඛයට වැටේ ද, එබඳු කාමී වූ ප්‍රාණය නො ම නස්නේය, ... මුසවා නො බණන්නේ ය, මෙරමාත් එසෙයට සමාදන් කරවන්නේ ය. වහන්ස, එසේය.

තං කිම්මඤ්ඤථ සාළ්හා ඉමෙ ධම්මා කුසලා වා අකුසලා වාති? කුසලා භන්තෙ. සාවජ්ජා වා අනවජ්ජා වාති? අනවජ්ජා භන්තෙ. විඤ්ඤුගරහිතා වා විඤ්ඤුප්පසත්ථා වාති? විඤ්ඤුප්පසත්ථා භන්තෙ.

සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, නො වා කථං වා හෙත්ථ හොතීති? සමත්තා භන්තෙ සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්ති, එවං නො හෙත්ථ හොතීති.

ඉති ඛො සාළ්හා යං තං අවොචුම්හ: එථ තුම්හෙ සාළ්හා, මා අනුස්සවෙන, මා පරම්පරාය, මා ඉතිකිරාය, මා පිටකසම්පදානෙන, මා තක්කහෙතු, මා නයහෙතු, මා ආකාරපරිවිතක්කෙන, මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා, මා භබ්බරූපතාය, මා සමණො නො ගරූති. යදා තුම්හෙ සාළ්හා අත්තනාව ජානෙය්‍යාථ, ඉමෙ ධම්මා කුසලා, ඉමෙ ධම්මා අනවජ්ජා, ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤුප්පසත්ථා, ඉමෙ ධම්මා සමත්තා සමාදින්නා හිතාය සුඛාය සංවත්තන්තීති, අථ තුම්හෙ සාළ්හා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍යාථාති, ඉති යන්තං වුත්තං ඉදමෙතං පටිච්ච වුත්තන්ති.

ස ඛො සො සාළ්හා අරියසාවකො එවං විගතාභිජ්ඣො විගතබ්‍යාපාදො අසම්මූළ්හො සම්පජානො පතිස්සතො මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා -පෙ- කරුණා - මුදිතා - උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරති. තථා දුතියං - තථා තතියං - තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ඣෙන ඵරිත්වා විහරති.

සො එවං පජානාති, අත්ථි ඉදං, අත්ථි හීනං, අත්ථි පණීතං, අත්ථි ඉමස්ස සඤ්ඤාගතස්ස උත්තරිං නිස්සරණන්ති.

තස්ස එවං ජානතො එවං පස්සතො කාමාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, භවාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, අවිජ්ජාසවාපි චිත්තං විමුච්චති, විමුත්තස්මිං විමුත්තමිති ඤාණං හොති. ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායාති පජානාති.

සො එවං පජානාති. අහු පුබ්බෙ ලොභො, තදහු අකුසලං. සො එතරහි නත්ථි, ඉච්චෙතං කුසලං. අහු පුබ්බෙ දොසො -පෙ- අහු පුබ්බෙ මොහො, තදහු අකුසලං. සො එතරහි නත්ථි, ඉච්චෙතං කුසලන්ති.

ඉති සො දිට්ඨෙව ධම්මෙ නිච්ඡාතො නිබ්බුතො සීතිභූතො සුඛපටිසංවෙදී බ්‍රහ්මභූතෙන අත්තනා විහරතීති.

සාළ්හයෙනි, ඒ කිමැ යි හඟිව් ද? මේ දහම්හු කුසල් හෝ අකුසල් හෝ වෙද්ද? වහන්ස, කුසල්හ. සාවද්‍ය හෝ අනවද්‍ය හෝ වෙද්ද! වහන්ස, අනවද්‍යයහ. විඥගර්හිත හෝ විඥප්‍රශස්ත හෝ වෙද්ද? වහන්ස, විඥප්‍රශස්තයහ.

සමාත්ත වූවාහු සාමාදත්ත වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙද්ද? නොහොත් නොවැටෙද්ද? මෙහි ලා කෙසේ අදහස් වේ ද! වහන්ස, සමාත්ත වූවාහු සමාදත්ත වූවාහු හිතයට සුඛයට වැටෙති. මෙහිලා අපට මෙසේ අදහස් වෙයි.

"සාළ්හයෙනි, තෙපි එව, අනුශ්‍රවකථායෙහුදු නො ගණුව. පරම්පරා කථායෙහුදු නො ගණුව, ඉතිකිරා කථායෙහුදු නො ගණුව, පිටකසම්පදාන-යෙහුදු නොගණුව, තර්කහේතුයෙහුදු නොගණුව, නයහේතුයෙහුදු නොගණුව, ආකාරපරිවිතර්කයෙහුදු නොගණුව, දෘෂ්ටිනිර්ධ්‍යානක්‍ෂාන්තියෙහුදු නොගණුව, අපගේ ගුරුශ්‍රමණයහ යන හේතුයෙහුදු නොගණුව යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කීමෝ ද, "සාළ්හයෙනි, යම් කලෙක තෙපි මේ දහම්හු කුසල්හ. මේ දහම්හු අනවද්‍යයහ. මේ දහම්හු විඥප්‍රශස්තයහ. මේ දහම්හු පුරණ ලද්දාහු සමාදාන වශයෙන් ගත්තා ලද්දාහු හිතයට සුඛයට වැටෙති යි තුමූම දනිව් ද, සාළ්හයෙනි, එකල තෙපි එයට පැමිණ වසව"යි මෙසේ යම් ඒ බසක් කියන ලද ද, මෙය තෙල අර්ථය පිණිස කියන ලදි.

සාළ්හයෙනි, ඒ ආර්‍යශ්‍රාවක මෙසේ පහව ගිය අභිධ්‍යා ඇත්තේ පහව ගිය ව්‍යාපාද ඇත්තේ පහව ගිය මුළා ඇත්තේ නුවණින් දත්තේ එළඹි සිහි ඇත්තේ මෙත් සහගිය සිතින් ... කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගිය සිතින් ... උපෙක්‍ෂා සහගිය සිතින් එක් දිගක් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි. එසැටි ම දෙවන දිග ද, එසැටි ම තෙවන දිග ද, එසැටි ම සතරවන දිගදු යි මෙසේ උඩ - යට - සරස හැමතැන සර්‍වාත්මභාවයෙන් හැමලොව විපුල වූ මහද්ගත වූ අප්‍රමාණ වූ අවෛර වූ අව්‍යාබාධ වූ උපෙක්‍ෂාසහගත සිතින් පැතිර ගෙණ වෙසෙයි.

"මේ ඇත. හීනයෙක් ඇත. ප්‍රණීතයෙක් ඇත, මේ සංඥගතයාගේ මතු නිශ්‍ශරණයෙක් ඇතැ"යි හේ මෙසේ දනී.

මෙසේ දන්නා මෙසේ දක්නා ඔහට කාමාස්‍රවයෙහුදු සිත මිදෙයි. භවාස්‍රවයෙහුදු සිත මිදෙයි. අවිද්‍යාස්‍රවයෙහුදු සිත මිදෙයි. මිදෙත් ම, විමුක්තය යි නුවණෙක් වෙයි. ජාතිය ක්‍ෂීණ විය. මගබඹසර වැස නිම විය. සතර මග කිස කරණලදි. මේ අර්හත්වය පිණිස කළයුතු අන් දෑයෙක් නැති යි දන්නේය.

"පෙර ලොභයෙක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් නැත. මෙසේ මේ මැනව. පෙර ද්වෙෂයෙක් විය ... පෙර මොහයෙක් විය. එය අකුසල් විය. ඒ දැන් නැත. මෙසේ මේ මැනවැ"යි හේ මෙසේ දැනගණී.

මෙසේ හෙයින් මෙලොව්හි ම නිශ්තෘෂ්ණ වූයේ නිර්වෘත වූයේ ශීතීභූත වූයේ ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ ආත්මයෙන් වෙසෙයි.

3. 2. 2. 7.

17. තීණිමානි භික්ඛවෙ කථාවත්ථූනි. කතමානි තීණි: අතීතං වා භික්ඛවෙ අද්ධානං ආරබ්භ කථං කථෙය්‍ය එවං අහොසි අතීතමද්ධානන්ති, අනාගතං වා භික්ඛවෙ අද්ධානං ආරබ්භ කථං කථෙය්‍ය එවං භවිස්සති අනාගතමද්ධානන්ති, එතරහි වා භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නං ආරබ්භ කථං කථෙය්‍ය එවං එතරහි පච්චුප්පන්නන්ති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො, යදි වා කච්ඡො, යදි වා අකච්ඡොති. සචායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො එකංසව්‍යාකරණීයං පඤ්හං න එකංසෙන ව්‍යාකරොති, විභජ්ජ ව්‍යාකරණීයං පඤ්හං න විභජ්ජ ව්‍යාකරොති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්හං න පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරොති, ඨපනීයං පඤ්හං න ඨපෙති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකච්ඡො හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො එකංසව්‍යාකරණීයං පඤ්හං එකංසෙන ව්‍යාකරොති, විභජ්ජ ව්‍යාකරණීයං පඤ්හං විභජ්ජ ව්‍යාකරොති, පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරණීයං පඤ්හං පටිපුච්ඡා ව්‍යාකරොති, ඨපනීයං පඤ්හං ඨපෙති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කච්ඡො හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කච්ඡො, යදි වා අකච්ඡොති. සචායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො ඨානාඨානෙ න සණ්ඨාති, පරිකප්පෙ න සණ්ඨාති, අඤ්ඤවාදෙ න සණ්ඨාති, පටිපදාය න සණ්ඨාති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකච්ඡො හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො ඨානාඨානෙ සණ්ඨාති, පරිකප්පෙ සණ්ඨාති, අඤ්ඤවාදෙ සණ්ඨාති, පටිපදාය සණ්ඨාති එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කච්ඡො හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කච්ඡො යදි වා අකච්ඡොති. සචායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො අඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති, බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකච්ඡො හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො නාඤ්ඤෙනඤ්ඤං පටිචරති. න බහිද්ධා කථං අපනාමෙති, න කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච පාතුකරොති, එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කච්ඡො හොති.

3. 2. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ කථාවස්තුහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, 'අතීතකාලය මෙසේ වීය'යි අතීත අද්ධානය අරභයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, 'අනාගත කාලය මෙසේ වේය'යි අනාගත අද්ධානය අරභයා කථා කියන්නේය. මහණෙනි, 'දැන් ප්‍රත්‍යුත්පන්නය මෙසේය' යි දැන් ප්‍රත්‍යුත්පන්නය හෝ අරභයා කථා කියන්නේ ය.

මහණෙනි, පුග්ගලයා "කථායෙහි යෝග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථායෙහි අයෝග්‍ය වේ ද" යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දතයුතුය. මහණෙනි, ඉදින් ප්‍රශ්න කරණ ලද මේ පුද්ගලයා ඒකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය ඒකාන්තයෙන් නො විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට නො විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් නො විසඳ ද, තුබුවමනා ප්‍රශ්නය නො තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නොවේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලදුයේ ඒකාන්තයෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය ඒකාන්තයෙන් විසඳ ද, විභාග කොට විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය විභාග කොට විසඳ ද, පිළිවිසීමෙන් විසඳිය යුතු ප්‍රශ්නය පිළිවිසීමෙන් විසඳ ද, තුබුවමනා ප්‍රශ්නය තබා ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායොග්‍ය වෙයි.

මහණෙනි, පුද්ගලයා "කථා යෝග්‍ය වේ ද, නොහොත් කථා යෝග්‍ය නො වේ ද" යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දත යුතුයි. මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලදුයේ කාරණාකාරණයෙහි නො සිටුනේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි නො සිටුනේ ද, දත සිටි වාදයෙහි නො සිටුනේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි නො සිටුනේ ද, මෙසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යොග්‍ය නො වෙයි,

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලදුයේ කාරණාකාරණයෙහි සිටුනේ ද, පරිකල්පනා කොට ගත් කරුණෙහි සිටුනේ ද, දත සිටි වාදයෙහි සිටුනේ ද, ප්‍රතිපත්තියෙහි සිටුනේ ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගලයා "කථා යෝග්‍ය වේ ද, කථා යෝග්‍ය නො වේ ද"යි කථා සම්ප්‍රයෝගයෙන් දත යුතු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලදුයේ අන්‍යකථාවකින් අන්‍යකථාව වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව නෙරලයි ද, කොපය හා ද්වේෂය හා නො සතුට හා පහළ කෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය නො වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලදුයේ අන්‍යකථාවකින් අන්‍යකථාව නො වසාලයි ද, එයින් ම බැහැරට කථාව නො නෙරයි ද, කෝපය හා ද්වේෂය හා නොසතුට හා පහළ නොකෙරේ ද, එසේවත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථා යෝග්‍ය වෙයි.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා කච්ඡො, යදි වා අකච්ඡොති.

සචායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො අභිහරති, අභිමද්දති, අනුපජ්ජග්ඝති, ඛලිතං ගණ්හාති. එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො අකච්ඡො හොති.

සචෙ පනායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පඤ්හං පුට්ඨො සමානො න අභිහරති, න අභිමද්දති, න අනුපජ්ජග්ඝති, න ඛලිතං ගණ්හාති. එවං සන්තායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො කච්ඡො හොති.

කථාසම්පයොගෙන භික්ඛවෙ පුග්ගලො වෙදිතබ්බො යදි වා සඋපනිසො යදි වා අනුපනිසොති.

අනොහිතසොතො භික්ඛවෙ අනුපනිසො හොති. ඔහිතසොතො සඋපනිසො හොති. සො සඋපනිසො සමානො අභිජානාති එකං ධම්මං, පරිජානාති එකං ධම්මං, පජහති එකං ධම්මං, සච්ඡිකරොති එකං ධම්මං. සො අභිජානන්තො එකං ධම්මං, පරිජානන්තො එකං ධම්මං, පජහන්තො එකං ධම්මං, සච්ඡිකරොන්තො එකං ධම්මං, සම්මාවිමුත්තිං ඵුසති.

එතදත්ථා භික්ඛවෙ කථා, එතදත්ථා මන්තනා, එතදත්ථා උපනිසා, එතදත්ථං සොතාවධානං යදිදං අනුපාදා චිත්තස්ස විමොක්ඛොති.

23. යෙ විරුද්ධා සල්ලපන්ති විනිවිට්ඨා සමුස්සිතා,
අනරියගුණමාසජ්ජ අඤ්ඤමඤ්ඤ[1] විවරෙසිනො.

24. දුබ්භාසිතං වික්ඛලිතං සම්පමොහං පරාජයං,
අඤ්ඤමඤ්ඤස්සාභිනන්දන්ති[2] තදරියො කථනාචරෙ.

25. සචෙ චස්ස කථාකාමො කාලමඤ්ඤාය පණ්ඩිතො,
ධම්මට්ඨපටිසංයුත්තා යා අරියාචරිතා[3] කථා.

26. තං කථං කථයෙ ධීරො අවිරුද්ධො අනුස්සිතො,
අනුපාදිනෙන[4] මනසා අපළාසො අසාහසො.

27. අනුසුය්‍යායමානො[5] සො සම්මදඤ්ඤාය භාසති,
සුභාසිතං අනුමොදෙය්‍ය දුබ්භට්ඨෙනාවසාදයෙ.

28. උපාරම්භං න සික්ඛෙය්‍ය ඛලිතඤ්ච න ගාහයෙ,
නාභිහරෙ නාභිමද්දෙ න වාචං පයුතං භණෙ.

---

1. අඤ්ඤඤ්ඤවිවරෙසිනො - මජසං. 2. අඤ්ඤඤ්ඤස්සාභිනන්දන්ති - මජසං.
3. යා අරියඤ්චරිතා කථා - සීමු. යා අරියචරිතා කථා - මජසං. PTS
4. අනුන්නතෙන - මජසං. 5. අනුසුය්‍යායමානො - මජසං. අනුසුය්‍යමානො - PTS.

මහණෙනි, පුද්ගලයා "කථායෝග්‍ය වේ ද, කථායෝග්‍ය නො වේ දැ"යි කථාසම්ප්‍රයෝගයෙන් දතයුතු ය.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබිනොබින් කරුණු එළවා බාධා කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථාව මැඩ පියා ද, අත් පැහැර මහා හාස්‍ය කෙරේ ද, සංඛලිතය ඇද ගණී ද, එසේ වත් ම, මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායෝග්‍ය නො වේ.

මහණෙනි, ඉදින් මේ පුද්ගලයෙක් ප්‍රශ්න කරණ ලද්දේ ඔබිනොබින් කරුණු එළවා බාධා නො කෙරේ ද, කරුණු එළවා කථා ව නො මැඩපියා ද, අත් පැහැර මහා හාස්‍ය නො කෙරේ ද, සංඛලිතය නො ගණී ද, එසේ වත් ම මහණෙනි, මේ පුද්ගලයා කථායොග්‍ය වේ.

මහණෙනි, පුද්ගල තෙමේ "උපනිඃශ්‍රය සහිත වේ ද, උපනිඃශ්‍රය රහිත වේ දැ"යි කථාසම්ප්‍රයොගයෙන් දතයුතුය.

මහණෙනි, යොමු නො කළ කන් ඇතියෙ උපනිඃශ්‍රය නැතියෙ නම් වෙයි. යොමු කළ කන් ඇතියේ උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ නම් වෙයි. හේ උපනිඃශ්‍රය ඇතියේ එක් කුසල් දහමක් වූ අරිමග දනී. එක් දහමක් වූ දුඃඛසත්‍යය තීරණය කොට දනී. එක් දහමක් වූ සර්‍වාකුශලය දුරු කෙරෙයි. එක් දහමක් වූ අර්‍හත්‍වඵලය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කෙරෙ යි. හේ එක් දහමක් වූ අරිමග දන්නේ, එක් දහමක් වූ දුඃඛසත්‍යය තීරණය කොට දන්නේ, එක් දහමක් වූ සර්‍වාකුශලය හරනේ, එක් දහමක් වූ අර්‍හත්‍වඵලය ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණුයේ සම්‍යක් විමුක්ති සඞ්ඛ්‍යාත අර්‍හත්‍වඵල විමොක්‍ෂය ඥතසපර්‍ශයෙන් සපර්‍ශ කෙරෙයි.

මහණෙනි, යම් මේ චිත්තයාගේ අනුපාදවිමොක්‍ෂයෙක් වේ ද, කථාව මෙ අර්‍ථ කොට ඇත. මන්ත්‍රණාව මේ අර්‍ථ කොට ඇත. උපනිසාව මේ අර්‍ථ කොට ඇත, කන් නතු කිරීම මෙ අර්‍ථ කොට ඇත.

23. යම් කෙනෙක් කොපයෙන් විරුද්ධ වූවාහු එහි බැසගත්තාහු මානයෙන් තගත ලද්දාහු උනුන් සිදුරු සොයන්නාහු ගුණ සවා අනාර්‍ය්‍ය-කථාව අලාප සල්ලාප විසින් කෙරෙත් ද,

24. ඔහු උනුන්ගේ දුර්‍භාෂිතය මුඛදොෂ ආදි අල්පඃඛලිතය මුළාව පරාජය ගෙණ සතුටු වෙත්. ආර්‍ය්‍ය තෙමේ එබඳු කථාව නො කරන්නේ ය.

25-26. ඉදින් කථාවට කැමති වන්නේ වී නම් නිසි කල් දැන ධීර වූ අවිරුද්ධ වූ මානයෙන් නො හුවන ලද ඒ පණ්ඩිත තෙමේ අනුද්ධත සිතින් යුගග්‍රාහ රහිත ව ලාහෙළාකම් නැතිව ධර්‍මසථ වූත් ධර්‍මප්‍රතිසංයුක්ත වූත් යම් ආර්‍ය්‍යකථායෙක් ඇද්ද, ඒ කථාව කියන්නේ ය.

27. ඒ පණ්ඩිත තෙමේ ඊර්‍ෂ්‍යා රහිත සිතැත්තේ මොනොවට දැන බෙණේ. සුභාෂිතය අනුමෙව්නේය. දුර්‍භාෂිතයෙහි ලා නො බස්නේ ය.

28. කරණොත්තරකරණ ලක්‍ෂණ උපාරම්භය ශික්‍ෂණ විසින් නො ගන්නේය. පමාදෙස නො ගන්නේ ය. (මෙරමා කථාව වළහා) කරුණු නො එළවන්නේ ය. (මෙරමා කථාව) නො මඩනේ ය. සත්‍යානෘත්‍යප්‍රති-සංයුක්ත තෙපුල නො බණන්නේය.

29. අඤ්ඤත්ථං පසාදත්ථං සතං වෙ හොති මන්තනා,
එවං ඛො අරියා මන්තෙන්ති එසා අරියාන මන්තනා,
එතදඤ්ඤාය මෙධාවී න සමුස්සෙය්‍ය මන්තයෙති.

3. 2. 2. 8.

18. සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං: තයො, මෙ ආවුසො ධම්මා: කතමෙ තයො: රාගො දොසො මොහො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො ධම්මා. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අධිප්පායො, කිං නානාකරණන්ති? එවං පුට්ඨා තුම්හෙ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං කින්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාථාති?

භගවම්මූලකා නො භන්තෙ ධම්මා භගවන්නෙත්තිකා භගවම්පටිසරණා සාධු වත භන්තෙ භගවන්තඤ්ඤෙව පටිභාතු එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථො: භගවතො සුත්වා භික්ඛූ ධාරෙස්සන්තීති.

තෙන හි භික්ඛවෙ සුණාථ -පෙ- භගවා එතදවොච:

සචෙ භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යුං තයො, මෙ ආවුසො ධම්මා: කතමෙ තයො: රාගො දොසො මොහො. ඉමෙ ඛො ආවුසො තයො ධම්මා. ඉමෙසං ආවුසො තිණ්ණං ධම්මානං කො විසෙසො, කො අධිප්පායො, කිං නානාකරණන්ති? එවං පුට්ඨා තුම්හෙ භික්ඛවෙ තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං බ්‍යාකරෙය්‍යාථ: රාගො ඛො ආවුසො අප්පසාවජ්ජො දන්ධවිරාගී, දොසො මහාසාවජ්ජො ඛිප්පවිරාගී, මොහො මහාසාවජ්ජො දන්ධවිරාගීති.

කො පනාවුසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා රාගො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති? සුභනිමිත්තන්තිස්ස වචනීයං.

තස්ස සුභනිමිත්තං අයොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පන්නො චෙව රාගො උප්පජ්ජති. උප්පන්නො ච රාගො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා රාගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා රාගො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

කො පනාවුසො හෙතු කො පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා දොසො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා දොසො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති? පටිඝනිමිත්තන්තිස්ස වචනීයං.

තස්ස පටිඝනිමිත්තං අයොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පන්නො චෙව දොසො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච දොසො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු, අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා දොසො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා දොසො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

29. පණ්ඩිතයන්ගේ මන්ත්‍රණාව දැනුම් පිණිස ද ප්‍රසාදය පිණිස ද එකැතිත් වෙයි. ආයම්යෝ මෙසේ මන්ත්‍රණය කෙරෙති, මේ ආයම්යන්ගේ මන්ත්‍රණාව යි. ප්‍රශස්තබුද්ධි ඇති පණ්ඩිත තෙම මෙපවත් දූත මාත්‍රයෙන් හුවා නො ගන්නේ ය. මානනිඃශ්‍රිත නො වී මන්ත්‍රණය කරන්නේ ය.

3. 2. 2. 8.

18. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ "ඇවැත්නි, මේ ධම්යෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රාගය, ද්වෙෂය, මොහ යි ඇවැත්නි, මේ ධම්යෝ තුන් දෙනයහ. ඇවැත්නි, මේ තුන් දහමුන්ගේ විශේෂය කවරේ ය, අභිප්‍රාය කවරේ ය, නානස කවරේ යැ? යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම් මහණෙනි, මෙසේ පුළුවුස්නා ලද නෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට කිමැ යි ප්‍රකාශ කරන්නාහු ද?

වහන්ස, අපගේ දහම්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මුල් කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නෙතා කොට ඇත්තාහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිසරණ කොට ඇත්තාහ. වහන්ස, තෙල භාෂිතයාගේ අර්ථය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ම වැටහේ නම් මනා මැ නු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙපුල් අසා භික්ෂූහු ධරන්නාහ.

මහණෙනි, එසේ වී නම් අසව ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළහ:

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැජියෝ "ඇවැත්නි, මේ ධම්යෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: රාගය ද්වෙෂය මොහ යි. ඇවැත්නි, මේ ධම්යෝ තුන් දෙනයහ. ඇවැත්නි, මේ ධම්යන් තුන් දෙනාගේ විශෙෂය කවරේ යැ, අභිප්‍රාය කවරේ යැ, නානස කවරේ යැ?"යි මෙසේ විචාරන්නාහු නම්, මහණෙනි, මෙසේ පුළුවුස්නා ලද නෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැජියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරව: ඇවැත්නි, රාගය අල්පසාවද්‍ය ය, ලැසිව පහවන සුලු ය ද්වෙෂය මහාසාවද්‍ය ය, වහා පහවන සුලු ය. මොහය මහාසාවද්‍ය ය, ලැසිව පහවන සුලුය යි.

ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ රාගය උපදනේ ද, උපන් හෝ රාගය භූයොභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ වේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු සුභනිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

සුභනිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද රාගය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද රාගය භූයොභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ රාගය උපදනේ ද, උපන් හෝ රාගය භූයොභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ ද්වෙෂය උපදනේ ද, උපන් හෝ ද්වෙෂය භූයොභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හේතු කවරේ යැ, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යැ? එයට හේතු ප්‍රතිඝනිමිත්තය යි කිය යුතු ය.

ප්‍රතිඝනිමිත්ත නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නුපන්නා වූ ද ද්වෙෂය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ද්වෙෂය භූයොභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නුපන් හෝ ද්වෙෂය උපදනේ ද, උපන් හෝ ද්වෙෂය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ද මේ එයට හේතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි

කො පනාවුසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා මොහො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති? අයොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං.

තස්ස අයොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පන්නො චෙව මොහො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච මොහො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු අයං පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා මොහො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා මොහො භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය සංවත්තතීති.

කො පනාවුසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා රාගො පහීයතීති? අසුභනිමිත්තන්තිස්ස වචනීයං.

තස්ස අසුභනිමිත්තං යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පන්නො චෙව රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච රාගො පහීයති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු අයං පච්චයො. යෙන අනුප්පන්නො වා[1] රාගො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා රාගො පහීයතීති.

කො පනාවුසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා දොසො පහීයතීති? මෙත්තා චෙතොවිමුත්තීතිස්ස වචනීයං.

තස්ස මෙත්තං චෙතොවිමුත්තිං යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පන්නො චෙව දොසො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච[2] දොසො පහීයති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු අයං පච්චයො. යෙන අනුප්පන්නො වා[1] දොසො නුප්පජ්ජති. උප්පන්නො වා[2] දොසො පහීයතීති.

කො පනාවුසො හෙතු, කො පච්චයො, යෙන අනුප්පන්නො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා[2] මොහො පහීයතීති. යොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං.

තස්ස යොනිසො මනසිකරොතො අනුප්පන්නො චෙව මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො ච මොහො පහීයති. අයං ඛො ආවුසො හෙතු, අයං පච්චයො. යෙන අනුප්පන්නො වා මොහො නුප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා මොහො පහීයතීති.

3. 2. 2. 9.

19. තීණිමානි භික්ඛවෙ අකුසලමූලානි. කතමානි තීණි: ලොභො අකුසලමූලං දොසො අකුසලමූලං මොහො අකුසලමූලං.

යදපි භික්ඛවෙ ලොභො, තදපි අකුසලං[3]. යදපි ලුද්ධො අභිසඞ්ඛරොති. කායෙන වාචා[4] මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි ලුද්ධො ලොභෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[5], වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා. "බලවම්හි බලත්ථො ඉතිපි"[6] තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ ලොභජා ලොභනිදානා ලොභසමුදයා ලොභපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

---

1. අනුප්පන්නො චෙව - මජ්සං. 2. උප්පන්නො ච - මජ්සං. 3. අකුසලමූලං - මජ්සං.
4. වාචාය - මජ්සං. සී 1. 5. උප්පාදයති - මජ්සං. 6. බලත්ථො ඉති - සී 1. සීමු.

ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් හෝ මෝහය උපදනේ ද, උපන් හෝ මෝහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ද, එයට හේතු කවරේ යා, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යා? එයට හේතු නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීමය යි කිය යුතු ය.

නුනුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නූපන්නා වූ ද මෝහය උපදනේ ය. උපන්නා වූ ද මෝහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් හෝ මෝහය උපදනේ ද, උපන් හෝ මෝහය භූයෝභාවය පිණිස වෛපුල්‍යය පිණිස පවත්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් හෝ රාගය නූපදනේ ද, උපන් හෝ රාගය පහව යන්නේ ද, එයට හෙතු කවරේ යා, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යා? එයට හෙතු අශුභනිමිත්තය යි කිය යුතු වෙයි.

අශුභනිමිත්ත නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නූපන්නා වූ ද රාගය නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද රාගය පහව යන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් හෝ රාගය නූපදනේ ද, උපන් හෝ රාගය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හෙතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් ද්වෙෂය නූපදනේ ද, උපන් හෝ ද්වෙෂය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හෙතු කවරේ යා, එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යා? එයට හෙතු මෛත්‍රාචෙතොවිමුක්තිය යි කිය යුතු වෙයි.

මෛත්‍රිචෙතොවිමුක්තිය නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නූපන්නා වූ ද ද්වේෂය නූපදනේ ය. උපන්නා වූ ද ද්වේෂය පහව යන්නේ ය. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන්නා වූ ද ද්වේෂය නූපදනේ වේ ද, උපන්නා වූ හෝ ද්වේෂය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හේතු වේ. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වේ.

ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් හෝ මෝහය නූපදනේ ද, උපන් හෝ මෝහය පහව යන්නේ වේ ද, එයට හේතු කවරේ යා? එයට ප්‍රත්‍යය කවරේ යා? එයට හෙතු නුවණින් මෙනෙහි කිරීමය යි කිය යුතු වෙයි.

නුවණින් මෙනෙහි කරණ ඔහට නූපන්නා වූ ද මෝහය නූපදනේ වෙයි. උපන්නා වූ ද මෝහය පහව යන්නේ වෙයි. ඇවැත්නි, යම් හෙයෙකින් නූපන් හෝ මෝහය නූපදනේ ද, උපන් හෝ මෝහය පහව යන්නේ වේ ද, මේ එයට හේතු වෙයි. මේ එයට ප්‍රත්‍යය වෙයි.

3. 2. 2. 9

19. මහණෙනි, මේ අකුශලමූලයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ලෝභය අකුශලමූලයෙකි. ද්වේෂය අකුශලමූලයෙකි. මෝහය අකුශල-මූලයෙකි.

මහණෙනි, යම් ලෝභයෙක් වේ ද, හෙ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ කයින් වේවයි වචසින් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් පිළියෙළ කරන්නේ නම් එ ද අකුශලය. ලුබ්ධ වූයේ ලෝභයෙන් මඩනා ලද්දේ ලෝභයෙන් ගත් සිතැත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙන් අර්‍ථ ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමාහට වධයෙන් වේවයි බන්ධනයෙන් වේවයි, සර්‍වස්වහරණයෙන් වේවයි, ගර්‍හායෙන් වේවයි, ගමින් හෝ රටින් නෑගීමෙන් වේවයි, අවිද්‍යමානදොෂයෙකින් දුක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ ලෝභයෙන් හටගත් ලෝභය නිදාන කොට ඇති ලෝභය සමුදය කොට ඇති ලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති අනේකපාපක අකුශලධර්‍මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

යදපි භික්ඛවෙ දොසො, තදපි අකුසලං[1]. යදපි දුට්ඨො අභිසඞ්ඛරොති කායෙන වාචා[2] මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි දුට්ඨො දොසෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[3], වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා. "බලවම්හි බලත්ථො ඉතිපි". තදපි අකුසලං. ඉතිස්ස, මෙ දොසජා දොසනිදානා දොසසමුදයා දොසපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ මොහො, තදපි අකුසලං. යදපි මූළ්හො අභිසඞ්ඛරොති කායෙන වාචා මනසා. තදපි අකුසලං. යදපි මූළ්හො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති, වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා "බලවම්හි බලත්ථො ඉතිපි". තදපි අකුසලං. ඉතිස්සමෙ මොහජා මොහනිදානා මොහසමුදයා මොහපච්චයා අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා සම්භවන්ති. එවරූපො චායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො වුච්චති: අකාලවාදීතිපි අභූතවාදීතිපි අනත්ථවාදීතිපි අධම්මවාදීතිපි අවිනයවාදීතිපීති.

කස්මා චායං භික්ඛවෙ එවරූපො පුග්ගලො වුච්චති: අකාලවාදීතිපි අභූත-වාදීතිපි අනත්ථවාදීතිපි අධම්මවාදීතිපි අවිනයවාදීතිපීති? තථා හයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[3], වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා "බලවම්හි බලත්ථො ඉතිපි" භූතෙන ඛො පන වුච්චමානො අවජානාති නො පටිජානාති, අභූතෙන වුච්චමානො න ආතප්පං කරොති, තස්ස නිබ්බෙඨනාය: ඉතිපෙතං අතච්ඡං ඉතිපෙතං අභූතන්ති. තස්මා එවරූපො පුග්ගලො වුච්චති අකාලවාදීතිපි අභූතවාදීතිපි අනත්ථවාදීතිපි අධම්මවාදීතිපි අවිනයවාදීතිපි.

එවරූපො භික්ඛවෙ පුග්ගලො ලොභජෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිඝාතං සඋපායාසං සපරිළාහං, කායස්ස ච භෙදා පරම්මරණා දුග්ගති පාටිකඞ්ඛා.

දොසජෙහි -පෙ- මොහජෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිඝාතං සඋපායාසං සපරිළාහං. කායස්ස ච භෙදා පරම්මරණා දුග්ගති පාටිකඞ්ඛා.

---

1. අකුසලමූලං - ජසං 2. වාචාය - සී 1. 3. උපපාදයති - මජසං.

මහණෙනි, යම් ද්වේෂයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලයෙකි. “ද්විෂ්ට වූයේ කයින් වේවයි වචසින් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් සකස් කරන්නේ වෙ ද, එ ද අකුශලය. ද්විෂ්ට වූයේ ද්වේෂයෙන් මඩනා ලද්දේ ද්වේෂයෙන් ගත් සිත් ඇත්තේ “බලවත් වෙමි, බලයෙන් අර්ථ ඇතියෙමි” යි හෝ මෙරමාහට වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, ධනහානියෙන් වේවයි, ගැරහීමෙන් වේවයි ගැමින් ගෝ රටින් නෙරනායෙන් වේවයි, යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ ද්වේෂයෙන් හැපි ද්වේෂය නිදාන කොට ඇති ද්වේෂය සමුදය කොට ඇති ද්වේෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනේකපාපකඅකුශල ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යම් මෝහයෙක් වේ ද, එ ද අකුශලය. මූඪ වූයේ කයින් වේවයි, වචසින් වේවයි, මනසින් වේවයි, යමක් රැස් කරන්නේ වේ ද, එ ද අකුශල ය. මූඪ වූයේ මෝහයෙන් මඩනා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතැත්තේ “බලවත් වෙමි. බලයෙහි සිටියෙමි” යි මෙරමාහට වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, ධනය පැහැර ගැණීමෙන් වේවයි, ගැරහීමෙන් වේවයි, ගැමින් හෝ රටින් නෑගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යමාන දෝෂයෙකින් යම් දුකක් උපදවා ද, එ ද අකුශලය. මෙසේ මෝහයෙන් හැපි මෝහය නිදාන කොට ඇති මෝහය සමුදය කොට ඇති මෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනේකපාපකඅකුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මෙ වැනි වූ මේ පුද්ගල ද අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අනර්ථවාදීය යි ද, අධර්මවාදීය යි ද, අවිනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, කවර හෙයෙකින් මෙබඳු වූ මේ පුද්ගල අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අනර්ථවාදීය යි ද, අධර්මවාදීය යි ද, අවිනයවාදීය යි ද කියනු ලබන්නේ වේ ද? මහණෙනි, යම්සේ මේ පුද්ගල “බලවත් වෙමි; බලයෙන් අර්ථ ඇත්තෙමි”යි හෝ මෙරමාහට වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, ධනහානියෙන් වේවයි, ගර්හායෙන් වේවයි, ගැමින් හෝ රටින් නෑගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යමාන දෝෂයෙකින් දුක් උපදවා ද එහෙයිනි. සත්‍යවූ දෑයින් කියනු ලබන්නේ අවඥා කෙරෙයි. ප්‍රතිඥා නො කෙරෙයි. අභූතයෙන් අභ්‍යාඛ්‍යාන කරණු ලබන්නේ මෙසේත් මෙය තථ්‍ය නො වෙයි, මෙසේත් මෙය භූත නො වෙයි කියා ඒ අභූතය අවුල් හරණු පිණිස උත්සාහ නො කරයි. එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල අකාලවාදීය යි ද, අභූතවාදීය යි ද, අනර්ථවාදීය යි ද, අධර්මවාදීය යි ද, අවිනයවාදීයයි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල ලෝභයෙන් හටගත් පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඩනා ලදුයේ එයින් ම වැළඳගත් සිතැත්තේ ඉහාත්මයෙහි ම වෙහෙස සහිත උපායාස සහිත පරිදාහ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුන් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු ය.

ද්වේෂයෙන් හැපි ... මෝහයෙන් හැපි පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඩනා ලදුයේ එයින් පැහැර ගත් සිතැත්තේ ඉහාත්මයෙහි ම වෙහෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදාහ ඇති දුකින් වෙසෙයි. කාබුන් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු ය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලො වා ධවො වා ඵන්දනො වා තීහි මාලුවාලතාහි උද්ධස්තො පරියොනද්ධො අනයං ආපජ්ජති, ව්‍යසනං ආපජ්ජති, අනයව්‍යසනං ආපජ්ජති; එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවරූපො පුග්ගලො ලොභජෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිඝාතං සඋපායාසං සපරිළාහං. කායස්ස ච භෙදා පරම්මරණා දුග්ගති පාටිකඞ්ඛා. දොසජෙහි -පෙ- මොහජෙහි පාපකෙහි අකුසලෙහි ධම්මෙහි අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො දිට්ඨෙ චෙව ධම්මෙ දුක්ඛං විහරති සවිඝාතං සඋපායාසං සපරිළාහං. කායස්ස ච භෙදා පරම්මරණා දුග්ගති පාටිකඞ්ඛා ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි අකුසලමූලානීති.

තීණිමානි භික්ඛවෙ කුසලමූලානි. කතමානි තීණි: අලොභො කුසලමූලං. අදොසො කුසලමූලං. අමොහො කුසලමූලං.

යදපි භික්ඛවෙ අලොභො, තදපි කුසලං. යදපි අලුද්ධො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා[2] මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අලුද්ධො ලොභෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නචිත්තො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[3], වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා "බලවම්හි බලත්ථො" ඉතිපි, තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අලොභජා අලොභනිදානා අලොභසමුදයා අලොභපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ අදොසො, තදපි කුසලං. යදපි අදුට්ඨො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා[2] මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අදුට්ඨො දොසෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නචිත්තො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[3], වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා බලවම්හි බලත්ථො ඉතිපි. තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අදොසජා අදොසනිදානා අදොසසමුදයා අදොසපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති.

යදපි භික්ඛවෙ අමොහො, තදපි කුසලං. යදපි අමූළ්හො අභිසංඛරොති කායෙන වාචා[2] මනසා, තදපි කුසලං. යදපි අමූළ්හො මොහෙන අනභිභූතො අපරියාදින්නචිත්තො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[3] වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා "බලවම්හි බලත්ථො" ඉතිපි තදපි කුසලං. ඉතිස්සමෙ අමොහජා අමොහනිදානා අමොහසමුදයා අමොහපච්චයා අනෙකෙ කුසලා ධම්මා සම්භවන්ති. එවරූපො චායං භික්ඛවෙ පුග්ගලො වුච්චති, කාලවාදීතිපි භූතවාදීතිපි අත්ථවාදීතිපි ධම්මවාදීතිපි විනයවාදීතිපි.

---

1. කුසලමූලං - මජසං. 2. වාචාය - සී 1. - මජසං 3. උපපාදයති - මජසං
4. අනභාවංකතා - මජසං.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වේවයි දවගසෙක් වේවයි බුදුරු ගසෙක් වේවයි තුන් මාලුවා ලියන් විසින් මතුයෙහි වසාගන්නා ලද්දේ හාත්පස වෙළඳනා ලද්දේ නො වැඩීමට පැමිණේ ද, විනාසට පැමිණේ ද, අනයව්‍යසනයට පැමිණේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මෙබඳු පුද්ගල ලොභයෙන් හැටි පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඩනා ලද්දේ එයින් ම ඇදගත් සිතැත්තේ ඉහාතමයෙහි ම වෙහෙස ඇති උපායාස ඇති පරිදාහ ඇති දුකින් වසනේ ය. කාබුන් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු ය. ද්වේෂයෙන් හටගත්... මෝහයෙන් හටගත් පාපකඅකුශලධර්මයෙන් මඩනා ලද්දේ ඇදගත් සිතැත්තේ ඉහාතමයෙහි ම විඝාත සහිත උපායාස සහිත පරිළාහ සහිත දුකින් වෙසෙයි. කාබුන් මරණින් මතුයෙහි දුගතිය කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, මේ අකුශලමූලයෝ තුන් දෙනයහ.

මහණෙනි, මේ කුශලමූලයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අලෝභය කුශලමූලය, අද්වේෂය කුශලමූලය, අමෝහය කුශලමූලයි.

මහණෙනි, යමෙක් අලොභ වේ ද, එ ද කුශල යි. අලුබ්ධ වූයේ කයින් වේවයි වචනයෙන් වේවයි මනසින් වේවයි යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුශල යි. අලුබ්ධ වූයේ ලොභයෙන් නො මඩනා ලද්දේ එයින් ඇද නොගත් සිතැත්තේ "බලවත්මි, බලයෙහි සිටියෙමි" යි මෙරමාහට වධයෙන් වේවයි බන්ධනයෙන් වේවයි ධනහානියෙන් වේවයි ගර්හායෙන් වේවයි රටින් නැගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යමාන දෝෂයෙකින් පරහට දුක් නො දනවා ද එ ද කුශල යි. මෙසේ අලෝභයෙන් හැටි අලෝභය නිදාන කොට ඇති අලෝභය සමුදය කොට ඇති අලෝභය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුශල ධර්මයෝ පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අද්වේෂ වේ ද, එ ද කුශලයි අද්විෂ්ට වූයේ කයින් වේවයි, වචනයෙන් වේවයි, සිතින් වේවයි යමක් ම කෙරේ ද, එ ද කුශලයි. අද්විෂ්ට වූයේ ද්වේෂයෙන් නොමඩනා ලද්දේ එයින් පැහැර නොගත් සිතැත්තේ "බලවත්මි. බලයෙන් අර්ථ ඇතියෙමි" යි වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, සර්වස්වහරණයෙන් වේවයි, ගැරහීමෙන් වේවයි, රටින් නෙරීමෙන් වේවයි අවිද්‍යමාන දෝෂයෙකින් යම් දුකක් පරහට නොදනවා ද

එ ද කුශලයි. මෙසේ අද්වේෂයෙන් හටගත් අද්වේෂය නිදාන කොට ඇති, අද්වේෂය සමුදය කොට ඇති, අද්වේෂය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුශල ධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්.

මහණෙනි, යමෙක් ම අමෝහ වේ ද, එ ද කුශල යි. අමූඪ වූයේ කයින් වේවයි, වචනයෙන් වේවයි, මනසින් වේවයි, යමක් කෙරේ ද එ ද කුශල ය. අමූඪ වූයේ මෝහයෙන් නොමඩනා ලද්දේ එයින් හාත්පස ඇද නොගත් සිතැත්තේ "බලවත්මි. බලයෙන් අර්ථ ඇතියෙමි" යි වධයෙන් වේවයි, බන්ධනයෙන් වේවයි, වස්තුව පැහැර ගැනීමෙන් වේවයි, ගර්හායෙන් වේවයි, රටින් නෙරණායෙන් වේවයි අවිද්‍යමාන දෝෂයෙකින් මෙරමාහට යම් දුකක් නො දනවා ද එ ද කුශලය. මෙසේ අමෝහයෙන් හටගත් අමෝහය නිදාන කොට ඇති, අමෝහය සමුදය කොට ඇති, අමෝහය ප්‍රත්‍යය කොට ඇති මේ අනෙක කුශලධර්මයෝ ඔහට පහළ වෙත්. මහණෙනි, මෙබඳු වූ ද මේ පුද්ගල කාලවාදීය යි ද, භූතවාදීය යි ද, අර්ථවාදීය යි ද, ධර්මවාදීය යි ද, විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

තස්මා චායං භික්ඛවෙ එවරූපො පුග්ගලො වුච්චති, කාලවාදීතිපි -පෙ- විනයවාදීතිපි. තථාහයං භික්ඛවෙ පුග්ගලො න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහති[1], වධෙන වා බන්ධනෙන වා ජානියා වා ගරහාය වා පබ්බාජනාය වා “බලවම්හි බලත්ථො” ඉතිපි. භූතෙන ඛො පන වුච්චමානො පටිජානාති නො අවජානාති. අභූතෙන වුච්චමානො ආතප්පං කරොති තස්ස නිබ්බෙඨනාය: ඉතිපෙතං අතච්ඡං ඉතිපෙතං අභූතන්ති. තස්මා එවරූපො පුග්ගලො වුච්චති කාලවාදීතිපි -පෙ- විනයවාදීතිපීති.

එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස ලොභජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පහීණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා අනභාවකතා[2] ආයතිං අනුප්පාදධම්මා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති, අවිඝාතං අනුපායාසං අපරිළාහං. දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

දොසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පහීණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා. දිට්ඨෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති. අවිඝාතං අනුපායාසං අපරිළාහං දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සාලො වා ධවො වා ඵන්දනො වා, තීහි මාලුවාලතාහි උද්ධස්තො පරියොනද්ධො. අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය කුද්දාලපිටකං[3] ආදාය. සො තං මාලුවාලතං මූලෙ ඡින්දෙය්‍ය. මූලෙ ඡෙත්වා පලිඛණෙය්‍ය. පලිඛණිත්වා මූලානි උද්ධරෙය්‍ය අන්තමසො උසීරනාලමත්තානිපි.[4] සො තං මාලුවාලතං ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ඡින්දෙය්‍ය, ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ඡෙත්වා ඵාලෙය්‍ය, ඵාලෙත්වා සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය, සකලිකං සකලිකං කරිත්වා වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය, වාතාතපෙ විසොසෙත්වා අග්ගිනා දහෙය්‍ය,[5] අග්ගිනා දහිත්වා මසිං කරෙය්‍ය, මසිං කරිත්වා මහාවාතෙ වා ඔපුනෙය්‍ය,[6] නදියා වා සීඝසොතාය පවාහෙය්‍ය. එවමස්සු තා[7] භික්ඛවෙ මාලුවාලතා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ එවරූපස්ස පුග්ගලස්ස ලොභජා අකුසලා ධම්මා පහීණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිඝාතං අනුපායාසං අපරිළාහං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. දොසජා -පෙ- මොහජා පාපකා අකුසලා ධම්මා පහීණා උච්ඡින්නමූලා තාලාවත්ථුකතා අනභාවකතා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා, දිට්ඨෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති අවිඝාතං අනුපායාසං අපරිළාහං, දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි කුසලමූලානීති.

---

1 උපපාදයති - මජසං. 2 අනභාවංකතා - මජසං 3. කුද්දලපිටකං - මජසං.
4 උසීරනාළිමත්තානිපි - මජසං. 5. ඩහෙය්‍ය - මජසං. 6. ඔධුනෙය්‍ය - මජසං,
7. එවමංසු - මජසං.

මහණෙනි, මෙබඳු මේ පුද්ගල ද කාලවාදීය යි ද, ... විනයවාදීය යි ද කවර හෙයෙකින් කියනු ලැබේ ද? මහණෙනි, මේ පුද්ගල යම්සේ "බලවත්මි. බලයෙන් අර්ථ ඇතියෙමි"යි වධයෙන් හෝ වේවයි බන්ධනයෙන් වේවයි ධනහානියෙන් වේවයි රටින් නෑගීමෙන් වේවයි අවිද්‍යමාන දෝෂයෙකින් පරහට දුක් නොදනවා ද, එහෙයිනි විද්‍යමාන වූ ගුණයෙන් කියනු ලබන්නේ පිළිණ කරන්නේ ය. ආදෘ නො කරන්නේ ය. අවිද්‍යමාන දෝෂයෙන් කියනු ලබන්නේ "මෙසේ මෙය අතථ්‍යය, මෙසේත් මෙය අභූතය" යි ඒ දෝෂය නිරාකුල කරණු පිණිස වීයතී කරන්නේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙබඳු පුද්ගල කාලවාදීය යි ද ... විනයවාදීය යි ද කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයාහට ලෝභයෙන් හටගත් පාපක අකුශල ධර්මයෝ ප්‍රහත වෙත්. මුලුසුන් වෙත්. මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුක බව කරණ ලද්දාහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දාහු වෙත්. මතුයෙහි අනුත්පාද ස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාත්මයෙහි ම විඝාත රහිත උපායාස රහිත පරිදාහ රහිත සුඛයෙන් වසන්නේ ය. ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

ද්වේෂයෙන් හටගත් ... මෝහයෙන් හටගත් පාපකඅකුශලධර්මයෝ ප්‍රහත වෙත්. මුලුසුන් වෙත්. මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුක බව කරණ ලද්දාහු වෙත්. අනභාවය කරණ ලද්දාහු වෙත්. මතුයෙහි අනුත්පාදස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාත්මයෙහි ම විඝාත නැති, උපායාස නැති, පරිදාහ නැති සුවයෙන් වෙසෙයි ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් පරිදි සල්ගසෙක් වේවයි, දවගසෙක් වේවයි, කොළොම්ගසෙක් වේවයි මාලුවාවැල් තුණෙකින් මතුයෙහි වසා ගන්නා ලද්දේ වළඳනා ලද්දේ වේ ද, ඉක්බිති පුරුෂයෙක් උදැල්ලක් හා පැසක් හා ගෙණ එන්නේ වේ ද, හේ ඒ මාලුවාවැල මුලහි සිඳුනේ වේ ද මුලහි සිඳ සාරන්නේ වේ ද සාරා මුල් උදුරන්නේ වේ ද, යටත්පිරිසෙයින් සුවඳහොට තල සා මුලුදු උදුරන්නේ වේ ද, හේ ඒ මාලුවා වැල කඩ කඩ කොට සිඳුනේ වේ ද, කඩ කඩ කොට සිඳ පළන්නේ වේ ද, පළා කැබැලි-කැබැලි කරන්නේ වේ ද, කැබැලි-කැබැලි කොට අව්සුලහෙහි වියළන්නේ වේ ද, අව්සුලහෙහි වියළා ගින්නෙන් දවන්නේ වේ ද, ගින්නෙන් දවා දළු කරන්නේ වේ ද, දළු කොට මහා වාතයෙහි හෝ පොළන්නේ වේ ද, ශීඝ්‍රස්‍රෝතස් ඇති නදියෙහි හෝ උල්පවා හරණේ වේ ද, මහණෙනි, මෙසේ ඒ මාලුවා වැල්හු මුලුසුන් වූවාහු වෙත්. තාලාවස්තුකභාවට ගියාහු වෙත්. අනභාව කරණ ලද්දාහු වෙත්. මතුයෙහි අනුත්පාදස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙබඳු පුද්ගලයාහට ලෝභයෙන් හටගත් පාපක අකුශලධර්මයෝ ප්‍රහත වෙත්. මුලුසුන් වෙත්. තාලාවස්තුකභාවයට ගියාහු වෙත්. අභාවය කරණ ලද්දාහු වෙත්. මතුයෙහි අනුත්පාදස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාත්මයෙහි ම විඝාත නැති උපායාස නැති පරිදාහ නැති සුඛයෙන් වසන්නේ ය. ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය. ද්වේෂයෙන් හටගත් .. මෝහයෙන් හටගත් පාපක අකුශලධර්මයෝ ප්‍රහත වෙත්. මුලුසුන් වෙත්. තාලාවස්තුක බවට ගියාහු වෙත්. අභාවය කරණ ලද්දාහු වෙත්. මතුයෙහි අනුත්පාදස්වභාව ඇත්තාහු වෙත්. ඉහාත්මයෙහි ම විඝාත නැති උපායාස නැති පරිදාහ නැති සුඛයෙන් වෙසේ. ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවන් පානේය. මහණෙනි, මේ තුන් කුශලමූලයෝ යි.

3. 2. 2 10.

20. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා **සාවත්ථියං** විහරති, **පුබ්බාරාමෙ** මිගාරමාතුපාසාදෙ. අථ ඛො **විසාඛා** මිගාරමාතා තදහුපොසථෙ යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො විසාඛං මිගාරමාතරං භගවා එතදවොච:

හන්ද කුතො නු ත්වං විසාඛෙ ආගච්ඡසි දිවා දිවස්සාති?

උපොසථාහං භන්තෙ අජ්ජ උපවසාමීති.

තයො ඛො මෙ විසාඛෙ උපොසථා, කතමෙ තයො? ගොපාලකූපොසථො නිගණ්ඨුපොසථො අරියූපොසථො.

කථඤ්ච විසාඛෙ ගොපාලකූපොසථො හොති: සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ ගොපාලකො සායන්හසමයං[1] සාමිකානං ගාවො නිය්‍යාතෙත්වා ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: අජ්ජ ඛො ගාවො අමුකස්මිඤ්ච අමුකස්මිඤ්ච පදෙසෙ චරිංසු, අමුකස්මිඤ්ච අමුකස්මිඤ්ච පදෙසෙ පානීයානි අපංසු, ස්වෙදානි ගාවො අමුකස්මිඤ්ච අමුකස්මිඤ්ච පදෙසෙ චරිස්සන්ති, අමුකස්මිඤ්ච අමුකස්මිඤ්ච පදෙසෙ පානීයානි පිවිස්සන්තීති. එවමෙව ඛො විසාඛෙ ඉධෙකච්චො උපොසථිකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: අහං ඛ්වජ්ජ ඉදඤ්චිදඤ්ච ඛාදනීයං ඛාදිං. ඉදඤ්චිදඤ්ච භොජනීයං භුඤ්ජිං. ස්වෙදානාහං ඉදඤ්චිදඤ්ච ඛාදනීයං ඛාදිස්සාමි, ඉදඤ්චිදඤ්ච භොජනීයං භුඤ්ජිස්සාමීති. සො තෙන ලොභෙන අභිජ්ඣාසහගතෙන චෙතසා දිවසං අතිනාමෙති. එවං ඛො විසාඛෙ ගොපාලකූපොසථො හොති. එවං උපවුත්ථො ඛො විසාඛෙ ගොපාලකූපොසථො න මහප්ඵලො හොති න මහානිසංසො න මහාජුතිකො න මහාවිප්ඵාරො.

කථඤ්ච විසාඛෙ නිගණ්ඨුපොසථො හොති: අත්ථි විසාඛෙ නිගණ්ඨා නාම සමණජාතිකා. තෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්ති: එහි ත්වං අම්භො පුරිස, යෙ පුරත්ථිමාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නික්ඛිපාහි, යෙ පච්ඡිමාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නික්ඛිපාහි: යෙ උත්තරාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නික්ඛිපාහි, යෙ දක්ඛිණාය දිසාය පාණා පරං යොජනසතං, තෙසු දණ්ඩං නික්ඛිපාහීති. ඉති එකච්චානං පාණානං අනුද්දයාය අනුකම්පාය සමාදපෙන්ති, එකච්චානං පාණානං නානුද්දයාය නානුකම්පාය සමාදපෙන්ති. තෙ තදහුපොසථෙ සාවකං එවං සමාදපෙන්ති: එහි ත්වං අම්භො පුරිස සබ්බචෙලානි නික්ඛිපිත්වා එවං වදෙහි: නාහං ක්වචනි[2] කස්සචි කිඤ්චනතස්මිං[3]. න ච මම ක්වචනි කත්ථචි කිඤ්චන[4] නත්ථීති.

---

1. සායණ්හසමයෙ - මජසං
2. කවචානි - මජසං - කාවචිනි - අට්ඨකථා.
3. කිඤ්චනං නස්මිං - සිමු. සී 1 PTS.
4. කිඤ්චනතා නත්ථි - සිමු. සී. 1 කිඤ්චනං නත්ථීති - PTS.

3. 2. 2. 10

20. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවැත්නුවර** සමීපයෙහි **පූර්වාරාම** නම් වූ මුවරමාපායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මිගාරමාතෘ වූ **විශාඛා** තොමෝ පොහෝ ලත් එදින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹුනු. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වඳවා එකත්පසෙක හුනු. එකත්පසෙක හුන් මුවරමා විශාඛාවනට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක.

විශාඛාවෙනි, මේ දෙවෙන්දවහල්හි තෙපි කොහි සිට එවු ද?

වහන්ස, මම අද පෙහෙවස් ඇතියෙම් උපවාස කරමි යි.

විශාඛාවෙනි, මේ පෙහෙවස්හු තුන් දෙනෙක. කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ගොපාලකුපොසථය, නිගණ්ඨපොසථය, අරියුපොසථ යි.

විශාඛාවෙනි, ගොපාලකුපොසථය කෙසේ වේ ද?

විශාඛාවෙනි, යම් පරිදි ගොපලු සවස්කල හිමියනට ගවයන් දක්වා දී මෙසේ සලකා බලන්නේ වේ ද: "අද ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි (තණ) කෑහ. අසෝ අසෝ පියෙස්හි පැන් පීහ. සෙට දවස්හි ගවයෝ අසෝ අසෝ පියෙස්හි තණ කති. අසෝ අසෝ පෙදෙස්හි පැන් බොති" යි.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම මෙලොව කිසිවෙක් පෙහෙවස් ඇතියේ මෙසේ සලකයි: "මම අද මේ මේ ඛාද්‍ය කෑයෙමි. මම අද මේ මේ භොජ්‍ය වැළඳීමි. සෙට දවස මම මේ මේ ඛාද්‍ය කමි. මේ මේ භොජ්‍ය බුදිමි" යි. හේ ඒ ලෝභයෙන් අභිධ්‍යාසහගත සිතින් දවස ගළවයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ ගොපාලකුපොසථය (ගොපළු පෙහෙවස) වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙ පරිදි වුසූ ගොපාලකුපොසථය මහත්ඵල නො වෙයි. මහානිශංස නො වෙයි. මහාද්‍යුතික නො වෙයි. මහාවිස්ඵාර ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨපොසථය කෙසේ වේ ද:

විශාඛාවෙනි, නිගණ්ඨ නම් වූ මහණ පිරිසෙක් ඇත. ඔහු සව්වා මෙසේ සමාදන් කරවත්: "එම්බා පුරුෂය, එව, තෝ පැදුම් දිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. පැළදිග යොදුන් සියෙකින් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. උතුරුදිග්හි සියක් යොද්නෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව. දකුණු දිග්හි සියක් යොද්නෙන් ඔබ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් ද ඔවුන් කෙරෙහි දඬු බහා තබව" යි. මෙසේ ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට දයා පිණිස අනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවත්. ඇතැම් ප්‍රාණීන්හට නිර්දයා පිණිස නිරනුකම්පා පිණිස සමාදන් කරවත්. ඔහු පොහෝ ලත් එදින සව්වා මෙසේ සමාදන් කරවත්: "එම්බා පුරුෂය, එව, තෝ හැම පිළී බහා තබා මෙසේ කිනව: "මම කිසිතැනෙක්හිදු කිසිවකුගේ පළිබෝධයෙකිම් නොවෙමි. මාගේ ඇතුළත හෝ පිටත කිසිදු තැනෙක පිරිකරෙක පළිබෝධයෙක් ද නැතැ" යී.

ජානන්ති බො පනස්ස මාතාපිතරො: අයං අම්හාකං පුත්තොති සොපි ජානාති, ඉමෙ මය්හං මාතාපිතරොති. ජානාති බො පනස්ස පුත්තදාරො අයං අම්හාකං භත්තාති. සොපි ජානාති අයං මය්හං පුත්තදාරොති. ජානන්ති බො පනස්ස දාසකම්මකරපොරිසා අයං අම්හාකං අය්‍යොති. සොපි ජානාති ඉමෙ මය්හං දාසකම්මකරපොරිසාති. ඉති යස්මිං සමයෙ සච්චෙ සමාදපෙතබ්බා මුසාවාදෙ තස්මිං සමයෙ සමාදපෙන්ති ඉදමස්ස මුසාවාදස්මිං වදාමි. සො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන තෙ භොගෙ අදින්නංයෙව පරිභුඤ්ජති. ඉදමස්ස අදින්නාදානස්මිං වදාමි එවං බො විසාඛෙ නිගණ්ඨුපොසථො හොති. එවං උපවුත්ථො බො විසාඛෙ නිගණ්ඨුපොසථො න මහප්ඵලො හොති න මහානිසංසො න මහාජුතිකො න මහාවිප්ඵාරො.

කථඤ්ච විසාඛෙ අරියූපොසථො හොති: උපක්කිලිට්ඨස්ස විසාඛෙ චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුස්සරති: ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො විජ්ජාචරණසම්පන්නො සුගතො ලොකවිදූ අනුත්තරො පුරිසදම්මසාරථි සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

තස්ස තථාගතං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස සීසස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස සීසස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කක්කඤ්ච පටිච්ච මත්තිකඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං බො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස සීසස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව බො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො තථාගතං අනුස්සරති. ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවාති.

තස්ස තථාගතං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. අයං වුච්චති විසාඛෙ අරියසාවකො බ්‍රහ්මූපොසථං උපවසති. බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංවසති. බ්‍රහ්මං චස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. එවං බො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

"මේ අපගේ පුතු ය"යි ඔහුගේ මාපියෝ හඳුනත්. හෙ ද "මොහු මාගේ මාපියහ"යි ද .... "මේ අපගේ භාතෘ ය"යි ඔහුගේ අඹුදරුවෝ ද දනිති. හෙ ද "මේ මාගේ අඹුදරුහ"යි දනියි ඔහුගේ දස් කම්කරු පිරිස්හු ද "මේ අපගේ හිමියාපුත්හ" යි දනිති හෙ ද "මොහු මාගේ දස්කම්කරු පිරිස්හු"යි දනියි මෙසේ යම් කලෙක සත්‍යයෙහි සමාදන් කරවිය යුත්තාහු ද එසමයෙහි මුසවායෙහි සමාදන් කරවයි. මෙය ඔහුගේ මුසවා යි කියමි. හේ ඒ රැය ඉක්ම යාමෙන් පසු අයිතාදන් වූ ම ඒ භෝග වළඳ කෙරෙයි. මෙ ද ඔහුගේ අයිතාදනැ යි කියමි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ නිගණ්ඨුපොසථය (නුවට පෙහෙවස) වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වුසු නිගණ්ඨුපොසථය මහත් එල නො වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ නො වෙයි. මහත් දිලුම් ඇතියේ නො වෙයි. මහත් පැතිරීම් ඇතියේ ද නො වෙයි.

විශාඛාවෙනි, අරියුපොසථය කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙනි, සකිලිටි චිත්තයාගේ පිරිසිදු කිරීම උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙනි, කෙසේ නම් සකිලිටි චිත්තයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදු කිරීම වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්නෙහි අරිසවු තථාගතයන් අනුසමරණය කෙරෙයි: "මෙ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභීත් වත සේක. සම්‍යක්සම්බුද්ධයහ. විද්‍යාචරණ-සම්පන්නයහ. සුගතයහ. ලොකවිදූහ. අනුත්තරපුරිසදම්මසාරථියහ. දෙව්-මිනිස්නට ශාස්තෘයහ බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්හ"යි.

තථාගතයන් අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදු බව කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද. ඇඹුලුකල්කය ද නිසා මැටි ද නිසා දිය ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට තිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි හිසෙහි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වෙයි. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටිසිත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රම-යෙන් වෙයි.

විශාඛාවෙනි, කිලිටිසිත්හි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් කෙසේ වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්නෙහි ආයතීශ්‍රාවක තථාගතයන් අනුස්මරණය කෙරෙයි. "මේ කරුණිනුදු ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දෙව්මිනිස්නට ශාස්තෘයහ. බුද්ධයහ. භාග්‍යවත්හ"යි.

තථාගතයන් අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමොදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලශයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ ආයතීශ්‍රාවක බ්‍රහ්මුපොසථය (සමාදන්ව) වෙසේ ය යි ද (සම්‍යක්සම්බුද්ධ සඞ්ඛ්‍යාත) බ්‍රහ්මයා සමග වෙසේ යී ද කියනු ලැබේ. සම්‍යක් (සම්බුද්ධසඞ්ඛ්‍යාත) බ්‍රහ්මයා ඇරබ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලශයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි චිත්තයාගේ පයතීවදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපක්කිලිට්ඨස්ස විසාඛෙ චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එහිපස්සිකො ඔපනයිකො[1] පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති.

තස්ස ධම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස කායස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස කායස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: සොත්තිඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස කායස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

එවමෙව ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො ධම්මං අනුස්සරති: ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො -පෙ- පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති. තස්ස ධම්මං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. අයං වුච්චති විසාඛෙ අරියසාවකො ධම්මූපොසථං උපවසති. ධම්මෙන සද්ධිං සංවසති ධම්මං චස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

උපක්කිලිට්ඨස්ස විසාඛෙ චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො සඞ්ඝං අනුස්සරති: සුප්පටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො උජුප්පටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො ඤායපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො සාමීචිපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගානි අට්ඨ පුරිසපුග්ගලා එස භගවතො සාවකසඞ්ඝො ආහුනෙය්‍යො පාහුණෙය්‍යො දක්ඛිණෙය්‍යො අඤ්ජලිකරණීයො අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති.

තස්ස සඞ්ඝං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා. තෙ පහීයන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස වත්ථස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

1. ඕපනෙය්‍යිකො - මජසං.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්නෙහි අරිසවූ ධර්මය අනුස්මරණය කෙරෙයි. "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය (අන්තාද්‍යයට නොගොස් මැනවින් දෙසන ලද බැවින්) ස්වාඛ්‍යාතය නම්. තුළ සාක්‍ෂාත්කරණ විසින් දතයුතු බැවින් සාන්දෘෂ්ටිකය (කල් නොයවා පල දෙන හෙයින්) අකාලිකය. ("එව, බලව," යන විධියට නිසි බැවින්) එහිපස්සිකය (තමා තුළ එළවා පිළිවිදීමට නිසි බැවින්) ඔපනයිකය නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙන වෙන ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ"යි.

මෙසේ දහම් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමෝදය උපදියි. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම් සේ කිලිටි ශරීරයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ ශරීරයාගේ පර්‍යවදාතය කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: කුරුඳුවල ද නිසා නහනු ද නිසා දිය ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට නිසි වූ ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, කිලිටි ශරීරයාගේ මෙසේ උපක්‍රමයෙන් පර්‍යවදාතය වේ.

විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සස්නෙහි අරිසවූ ධර්මය අනුස්මරණය කෙරෙයි. "ධර්මය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ස්වාඛ්‍යාතය ... නුවණැතියන් විසින් තමන් තමන් සිත්හි වෙන වෙන ම එළවා පිළිවිදිය යුතු වේ"යි. ධර්මය අනුස්මරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමෝදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවූ ධම්මූපොසථය වෙසේ ය යි ද ධර්මය හා සමග වෙසේය යි ද කියනු ලැබේ. ධර්මය ඇරබ ඔහු සිත පහන් වේ. ප්‍රමෝදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පර්‍යවදාතය කෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්නෙහි අරිසවූ සඞ්ඝයා අනුස්මරණය කෙරෙයි. "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඞ්ඝ සුපිළිපන් වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඞ්ඝ ඍජුපිළිවෙතට පිළිපන්නේ වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඞ්ඝ ආර්‍යමාර්ගී සඞ්ඛ්‍යාත න්‍යායයට පිළිපන්නේ වේ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඞ්ඝ මනා පිළිවෙතට පිළිපන්නේ වෙයි. එනම්: මේ පුරුෂයුග සතරය; පුරුෂපුද්ගලයෝ අට දෙනය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ තෙල ශ්‍රාවකසඞ්ඝ තෙමේ (දුරින් ගෙණවුත් දෙන පූජා සඞ්ඛ්‍යාත) ආහුනයට නිසි වෙයි. (ආගන්තුග දානසඞ්ඛ්‍යාත) පාහුණයට නිසි වෙයි. පරලොව සඳහා දෙන දාන සඞ්ඛ්‍යාත දක්ෂිණා පිළිගැණීමට නිසි වෙයි. අඤ්ජලිකර්මයට නිසි වෙයි. ලෝකයාහට අනුත්තර පුණ්‍යක්‍ෂෙත්‍රය වේ" යි.

සඞ්ඝයා සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපදියි. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද, ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි වස්ත්‍රයක්හුගේ පර්‍යවදාතය උපක්‍රමයෙන් වේ ද, එසෙයිනි.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස වත්ථස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති; උදුමඤ්ච පටිච්ච ඛාරඤ්ච පටිච්ච ගොමයඤ්ච පටිච්ච උදකඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස වත්ථස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො සඞ්ඝං අනුස්සරති: සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති. තස්ස සඞ්ඝං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. අයං වුච්චති විසාඛෙ අරියසාවකො සඞ්ඝුපොසථං උපවසති, සඞ්ඝෙන සද්ධිං සංවසති. සඞ්ඝං වස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

උපක්කිලිට්ඨස්ස විසාඛෙ චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො අත්තනො සීලානි අනුස්සරති අඛණ්ඩානි අච්ඡිද්දානි අසබලානි අකම්මාසානි භුජිස්සානි විඤ්ඤුප්පසත්ථානි අපරාමට්ඨානි සමාධිසංවත්තනිකානි. තස්ස සීලං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස ආදාසස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස ආදාසස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: තෙලඤ්ච පටිච්ච ඡාරිකඤ්ච පටිච්ච වාලණ්ඩුකඤ්ච පටිච්ච[1] පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස ආදාසස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො අත්තනො සීලානි අනුස්සරති අඛණ්ඩානි -පෙ- සමාධිසංවත්තනිකානි. තස්ස සීලං අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. අයං වුච්චති විසාඛෙ අරියසාවකො සීලූපොසථං උපවසති, සීලෙන සද්ධිං සංවසති, සීලං වස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා, තෙ පහීයන්ති. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පයඞීවදනය උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උණුසුම නිසා ද හළු නිසා ද ගොමූත්‍ර (හෝ එළුපක්) නිසා ද දිය නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි වස්ත්‍රයාගේ පයඞීවදනය උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි චිත්තයාගේ පයඞීවදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි චිත්තයාගේ උපක්‍රමයෙන් පිරිසිදුබව වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සස්නෙහි අරිසවු සඞ්ඝයා අනුස්මරණය කෙරෙයි: "භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසඞ්ඝ සුපිළිපන් වෙයි ... ලෝකයාට අනුත්තර පුණ්‍යක්ෂෙත්‍රය වේ"යි සඞ්ඝයා සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී, ප්‍රමොදය උපදී, චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු තෙම සඞ්ඝපොසථය වසනේය යි ද සඞ්ඝයා සමග වසනේය යි ද කියනු ලැබේ. සඞ්ඝයා ඇරබ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි චිත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, උපක්‍රමයෙන් කිලිටි චිත්තයාගේ පයඞීවදනය වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ උපක්‍රමයෙන් කිලිටි චිත්තයාගේ පයඞීවදනය වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සස්නෙහි අරිසවු අනතයෙහි විකුම්වැරි මැද සිදුරු නොවූ ශබල නොවූ කල්මාෂ නොවූ තෘෂ්ණාදාසත්‍වයෙන් මුදන නුවණැත්තවුන් විසින් පසස්නා ලද තෘෂ්ණාදෘෂ්ටීන් විසින් පරාමර්ශ නොපත් සමාධිය පිණිස පවත්නා වූ තමාගේ සිල් අනුස්මරණය කෙරෙයි. ශීලය සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපදියි. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, යම්සේ කිලිටි වූ කැටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ කැටපත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: තෙල් නිසා ද හළු නිසා ද වල් කොසුව නිසා ද පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය නිසා ද වේ. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි කැටපත්හි පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සස්නෙහි අරිසවු අඛණ්ඩ වූ ... සමාධිය පිණිස පවත්නා තමාගේ සිල් සිහි කෙරේ. සිල් සිහි කරණ ඔහුගේ සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපදී, චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවු සීලපෝසථය වසන්නේ යි ද සීලය හා සමග වසන්නේ යි ද කියනු ලැබේ. සිල් ඇරබ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් ද ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, මෙසේ කිලිටි සිත්හි පයඞීවදනය උපක්‍රමයෙන් වේ.

උපක්කිලිට්ඨස්ස විසාඛෙ චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො දෙවතා අනුස්සරති, සන්ති දෙවතා චාතුම්මහාරාජිකා සන්ති දෙවා තාවතිංසා සන්ති දෙවා යාමා -පෙ- තුසිතා - නිම්මාණරතිනො - පරනිම්මිතවසවත්තිනො, සන්ති දෙවා බ්‍රහ්මකායිකා, සන්ති දෙවා තතුත්තරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා. මය්හම්පි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති යථාරූපෙන සීලෙන සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්හම්පි තථාරූපං සීලං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන සුතෙන සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්හම්පි තථාරූපං සුතං සංවිජ්ජති. යථාරූපෙන චාගෙන සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්හම්පි තථාරූපො චාගො සංවිජ්ජති. යථාරූපාය පඤ්ඤාය සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්හම්පි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජතීති. තස්ස අත්තනො ච තාසං ච දෙවතානං සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච චාගඤ්ච පඤ්ඤඤ්ච අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති.

සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස ජාතරූපස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. කථං ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස ජාතරූපස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. උක්කඤ්ච පටිච්ච ලොණඤ්ච පටිච්ච ගෙරුකඤ්ච පටිච්ච නාලිසණ්ඩාසඤ්ච පටිච්ච පුරිසස්ස ච තජ්ජං වායාමං පටිච්ච. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස ජාතරූපස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති. එවමෙව ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

කථඤ්ච විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති: ඉධ විසාඛෙ අරියසාවකො දෙවතා අනුස්සරති: සන්ති දෙවා චාතුම්මහාරාජිකා -පෙ- සන්ති දෙවා තතුත්තරිං, යථාරූපාය සද්ධාය සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා, මය්හම්පි තථාරූපා සද්ධා සංවිජ්ජති, යථාරූපෙන සීලෙන -පෙ- සුතෙන-චාගෙන-පඤ්ඤාය සමන්නාගතා තා දෙවතා ඉතො චුතා තත්ථ උපපන්නා මය්හම්පි තථාරූපා පඤ්ඤා සංවිජ්ජතීති. තස්ස අත්තනො ච තාසඤ්ච දෙවතානං සද්ධඤ්ච සීලඤ්ච සුතඤ්ච චාගඤ්ච පඤ්ඤඤ්ච අනුස්සරතො චිත්තං පසීදති. පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති. යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. අයං වුච්චති විසාඛෙ අරියසාවකො දෙවතූපොසථං උපවසති. දෙවතාහි සද්ධිං සංවසති, දෙවතා වස්ස ආරබ්භ චිත්තං පසීදති, පාමුජ්ජං උප්පජ්ජති, යෙ චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා තෙ පහීයන්ති. එවං ඛො විසාඛෙ උපක්කිලිට්ඨස්ස චිත්තස්ස උපක්කමෙන පරියොදපනා හොති.

---

1 පිඤ්ජු - මජසං. - අනුසම්ඤ්ඤච - PTS.

විශාඛාවෙනි, කිලිටි සිත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, කෙසේ කිලිටි සිත්හි පිරිසිදු බව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙ සස්නෙහි අරිසවූ දෙවියන් අනුසමරණය කෙරෙයි: සිවුමහරජයෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. තව්තිසා වැසි දෙවියෝ ඇත. යාමයෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. ... තුසීපුරවැසි දෙවියෝ ... නිම්මාණරති දෙව්ලෝ වැසි ... පරනිර්මිත-වශවර්තියෙහි වැසි දෙවියෝ ඇත. බඹලොව වැසි දෙවියෝ ඇත. ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු වූ ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු වූ ශීලයෙකින් සමන්‍වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ච්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශීලය විද්‍යමාන වේ. යම්බඳු වූ ශ්‍රැතයෙකින් සමන්‍වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ච්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රැතයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු වූ ත්‍යාගයෙන් සමන්‍වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු වූ ත්‍යාගයෙක් විද්‍යමාන වේ. යම්බඳු වූ ප්‍රඥයෙකින් සමන්‍වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු වූ ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වෙයි. තමාගේ හා දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ශීලය හා ශ්‍රැතය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥව හා අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වෙයි. ප්‍රමෝදය උපද-නේය. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්.

විශාඛාවෙනි, යම්පරිදි කිලිටි වූ රනක්හුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද එසෙයිනි. විශාඛාවෙනි, කෙසේ වනාහි කිලිටි රනක්හුගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: උදුන ද නිසා ලුණු ද නිසා ගෛරික ද නිසා පුඹුනා නළය හා අඬුව ද නිසා පුරුෂයාගේ එයට නිසි ව්‍යායාමය ද නිසා වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ වනාහි කිලිටි වූ ජාතරූපයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ. විශාඛාවෙනි, එපරිදි ම කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ.

විශාඛාවෙනි, කෙසේ නම් කිලිටි වූ චිත්තයාගේ පිරිසිදුබව උපක්‍රමයෙන් වේ ද: විශාඛාවෙනි, මෙසස්නෙහි ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවක දෙවියන් සිහි කරයි. "සිවුමහ-රජය වැසි දෙවියෝ ඇත. ... ඉන් ඔබ උපන් දෙවියෝ ඇත. යම්බඳු ශ්‍රද්ධායෙකින් සමන්‍වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් සැව එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ශ්‍රද්ධායෙක් විද්‍යමාන වෙයි. යම්බඳු ශීලයෙකින් ... යම්බඳු ශ්‍රැතයෙකින් ... ත්‍යාගයෙකින් ... ප්‍රඥයෙකින් සමන්‍වාගත වූ ඒ දෙවියෝ මෙයින් ච්‍යුත වූවාහු එහි උපන්නාහු නම් මට ද එබඳු ප්‍රඥයෙක් විද්‍යමාන වේ"යි. තමාගේ හා ඒ දෙවියන්ගේ හා ශ්‍රද්ධාව හා ශීලය හා ශ්‍රැතය හා ත්‍යාගය හා ප්‍රඥව හා අනුසමරණය කරණ ඔහුගේ සිත පහන් වේ. ප්‍රමොදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපකෙලශයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙති. විශාඛාවෙනි, මේ අරිසවූ දෙවතුපොසථය වසන්නේ යයි ද දෙවියන් හා සමග වසන්නේ යයි ද කියනු ලැබේ. දෙවියන් ඇරබ ඔහු සිත පහදී. ප්‍රමෝදය උපදී. චිත්තයාගේ යම්බඳු උපක්ලේශයෝ වෙත් නම් ඔහු ප්‍රහත වෙත්. විශාඛාවෙනි, කිලිටි චිත්තයාගේ පර්‍ය්‍යවදතය මෙසේ උපක්‍රමයෙන් වේ.

ස ඛො සො විසාඛෙ අරියසාවකො ඉති පටිසඤ්චික්ඛති: යාවජීවං අරහන්තො පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතා නිහිතදණ්ඩා නිහිතසත්ථා ලජ්ජී දයාපන්නා සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරන්ති. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතො නිහිතදණ්ඩො නිහිතසත්ථො ලජ්ජී දයාපන්නො සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී විහරාමි. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

යාවජීවං අරහන්තො අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතා දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරන්ති. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං අදින්නාදානං පහාය අදින්නාදානා පටිවිරතො දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී අථෙනෙන සුචිභූතෙන අත්තනා විහරාමි. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

යාවජීවං අරහන්තො අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී ආරාචාරී විරතා මෙථුනා ගාමධම්මා. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං අබ්‍රහ්මචරියං පහාය බ්‍රහ්මචාරී විරතො මෙථුනා ගාමධම්මා. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

යාවජීවං අරහන්තො මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතා සච්චවාදී සච්චසන්ධා ථෙතා පච්චයිකා අවිසංවාදකා ලොකස්ස. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං මුසාවාදං පහාය මුසාවාදා පටිවිරතො සච්චවාදී සච්චසන්ධො ථෙතො පච්චයිකො අවිසංවාදකො ලොකස්ස. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

යාවජීවං අරහන්තො සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතා. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතො. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි. උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

යාවජීවං අරහන්තො එකභත්තිකා රත්තූපරතා විරතා විකාලභොජනා. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං එකභත්තිකො රත්තූපරතො විරතො විකාලභොජනා. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

යාවජීවං අරහන්තො නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනමාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතා. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනමාලාගන්ධවිලෙපනධාරණමණ්ඩනවිභූසනට්ඨානා පටිවිරතො. ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරොමි, උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති.

---

1. ඉමිනාපි - මජසං. 2. අනාචාරී - මජසං.

විශාඛාවෙනි, එම අරිසවු මෙසේ නුවණින් සලකයි: "රහත්හු දිවිහිමියෙන් පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළකුනාහු බහා තුබූ දඬු ඇත්තාහු බහා තැබූ අවි ඇත්තාහු ලජ්ජා ඇත්තාහු දයාවට පැමිණියාහු සවීප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පී ව වෙසෙත්. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවස හා පණිවා හැර පණිවායෙන් වැළකියෙම් බහා තැබූ දඬු ඇතියෙම් බහා තැබූ අවි ඇතියෙම් ලජ්ජා ඇතියෙම් දයාවට පැමිණියෙම් සවීප්‍රාණභූතයන් කෙරෙහි හිතානුකම්පී වූයෙම් වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද විසූයේ වෙයි.

රහත්හු දිවිහිමියෙන් අයිතාදනින් වැළකුනාහු දුන් දෑ ගත්තාසුලු වූවාහු දුන් දෑ කැමතිවනසුලු වූවාහු නොසොර වූ පිරිසිදු අත්බැවින් වෙසෙත්. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවස හා අයිතාදන් හැර දමා අයිතාදනින් වැළකියෙම් දුන් දෑ ගන්නා සුල්ලෙම් දුන් දෑ කැමැති වන සුල්ලෙම් නොසොර වූ පිවිතුරු අත්බැවින් වෙසෙමි. මම මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වුසුයේ ද වෙයි.

රහත්හු දිවිහිම් අබ්‍රම්සර හැරදමා බඹසර ඇත්තාහු අබ්‍රම්සරින් දුරුව වසන්නාහු ගැමිදහම් වූ මෙවුන්දමින් වැළකුනාහු වෙති, මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල හා අබ්‍රම්සර හැරදමා බඹසැරියෙම් ගැමිදම් වූ මෛථුනයෙන් වැළකියෙම් වෙමි. මම මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද වුසුයේ වෙයි.

රහත්හු දිවිහිම් මුසවා හැරදමා මුසවායෙන් වැළකුනාහු සත්‍යවාදී වූවාහු සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනාහු සපිර කථා ඇත්තාහු හැදහිය යුතු කථා ඇත්තාහු ලෝකයා තළ නො කෙරෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල හා මුසවා හැර දමා මුසවායෙන් වැළකියෙමි. සත්‍යවාදී වූයෙමි. සත්‍යයෙන් සත්‍යය සටනෙම් සපිර කථා ඇතියෙම් හැදෑහිය හැකි කථා ඇතියෙම් ලොකයා නොවස්නෙම් වෙමි. මම මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද විසූයේ වෙයි.

රහත්හු දිවිහිම් කොට පාන වෙතනා නැමැති ප්‍රමාදයට කරුණු වූ රහමෙරමද හැරදමා පමා කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල පමා කරුණු වූ රහමෙර මද හැර දමා පමා කරුණු වූ රහමෙරමදින් වැළකියෙම් වෙමි. මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු මම රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද විසූයේ වෙයි.

රහත්හු දිවිහිම් එකභත්තික වූවාහු රාත්‍රිභොජනයෙන් වැළකුනාහු විකල්බොජුනෙන් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල හා එකභත්තික වූයෙම් රාත්‍රිභෝජනයෙන් වැළකුනෙම් විකල් බොජුනෙන් දුරුවූයෙම් වෙමි මම මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් ද වුසුයේ වෙයි.

රහත්හු දිවිහිමියෙන් නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළුදැකුම් මල්ගඳවිලෙවුන් දරණ සජන සරසන යන කරුණින් වැළකුනාහු වෙති. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවාල හා නැටුම් ගැයුම් වැයුම් විසුළු දැකුම් මල්ගඳ විලෙවුන් දැරුම් සැදුම් සැරැයුම් යන කරුණින් වැළකුනෙම් වෙමි. මම මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස් වුසුයේ ද වෙයි.

යාවජීවං අරහන්තො උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතා නීචසෙය්‍යං කප්පෙන්ති. මඤ්චකෙ වා තිණසන්ථාරකෙ වා. අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං ඉමඤ්ච දිවසං උච්චාසයනමහාසයනං පහාය උච්චාසයනමහාසයනා පටිවිරතො නීචසෙය්‍යං කප්පෙමි. මඤ්චකෙ වා තිණසන්ථාරකෙ වා ඉමිනාපඞ්ගෙන අරහතං අනුකරෙමි. උපොසථො ච මෙ උපවුත්ථො භවිස්සති. එවං ඛො විසාඛෙ අරියූපොසථො හොති.

එවං උපවුත්ථො ඛො විසාඛෙ අරියූපොසථො මහප්ඵලො හොති. මහානිසංසො මහාජුතිකො මහාවිප්ඵාරො. කීව මහප්ඵලො හොති. කීව මහානිසංසො කීව මහාජුතිකො කීව මහාවිප්ඵාරො.

සෙය්‍යථාපි විසාඛෙ යො ඉමෙසං සොළසන්නං මහාජනපදානං පහූතසත්තරතනානං[1] ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං කාරෙය්‍ය, සෙය්‍යථිදං: අඞ්ගානං මගධානං කාසීනං කොසලානං වජ්ජීනං මල්ලානං චෙතීනං වඞ්ගානං කුරූනං පඤ්චාලානං මච්ඡානං සූරසෙනානං අස්සකානං අවන්තීනං ගන්ධාරානං කම්බොජානං, අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතස්ස උපොසථස්ස එතස්ස කලං නාග්ඝති[2] සොළසිං. තං කිස්ස හෙතු: කපණං විසාඛෙ මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යානි විසාඛෙ මානුසකානි පඤ්ඤාස වස්සානි, චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං එසො එකො රත්තින්දිවො[3], තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො. තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන පඤ්චවස්සසතානි* චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං ආයුප්පමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං විසාඛෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉත්ථී වා පුරිසො වා අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා චාතුම්මහාරාජිකානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං විසාඛෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යං විසාඛෙ මානුසකං වස්සසතං, තාවතිංසානං දෙවානං එසො එකො රත්තින්දිවො, තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො, තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බං වස්සසහස්සං තාවතිංසානං දෙවානං ආයුප්පමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං විසාඛෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉත්ථී වා පුරිසො වා අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තාවතිංසානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං විසාඛෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යානි විසාඛෙ මානුසකානි ද්වෙ වස්සසතානි, යාමානං දෙවානං එසො එකො රත්තින්දිවො, තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො, තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බානි ද්වෙ වස්සසහස්සානි යාමානං දෙවානං ආයුප්පමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං විසාඛෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉත්ථී වා පුරිසො වා අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා යාමානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං විසාඛෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

---

1. පහූතරත්තරතනානං - මජසං. 2. නාග්ඝිති - මජසං. 3. රත්තිදිවො - මජසං.
* දිබ්බානි පඤ්චවස්සසතානි - මජසං.

රහත්හු දිවිහිම්යෙන් උසසුන් මහඅසුන් හැර දමා උසසුන් මහස්නෙන් වැළැක්කාහු හැඳෙක හෝ තණඇතිරියෙක හෝ බට ශයයා කෙරෙත්. මම ද අද මේ රෑ හා මේ දවල හා උසසුන් මහසුන් හැරදමා උසසුන් මහස්නෙන් වැළකියෙම් හැඳෙක හෝ තණඇතිරියෙක බටහෙවුම් කෙරෙමි. මේ ගුණාඞ්ගයෙනුදු මම රහතුන් අනුකරණය කරමි. මා විසින් පෙහෙවස ද වුසුයේ වෙයි. විශාඛාවෙනි, මෙසේ අරියුපොසථය (අරිපෙහෙවස) වෙයි.

විශාඛාවෙනි, මෙසේ විසූ අරියුපොසථය මහත්ඵල වෙයි. මහානිසංස ද වෙයි. මහාජුතික ද වෙයි. මහාවිප්ඵාර ද වෙයි. කිපමණ මහත්ඵල වේ ද: කිපමණ මහානිසංස වේ ද: කිපමණ මහාජුතික වේ ද: කිපමණ මහාවිප්ඵාර වේ ද?

විශාඛාවෙනි, යම්පරිදි අඞ්ග – මගධ – කාසී – කොසල – වජ්ජී – මල්ල – චේති – වඞ්ග – කුරු – පඤ්චාල – මච්ඡ – සූරසේන – අස්සක – අවන්තී – ගන්ධාර – කාම්බෝජ බඳු නොමඳ සත්රුවනින් පිරි සොළොස් මහා ජනපදයන්ගේ ඓශ්වර්‍යාධිපත්‍යය ඇති රාජ්‍යය යමෙක් කරන්නේ නම් තෙල අෂ්ටාඞ්ගසමන්නාගත උපොසථයාගේ සොළොස් වන කොටසට ද (එය) නො අගී. ඒ කවර හෙයින: විශාඛාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්රජය ඇලුප් වෙයි.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් පණස් වසෙක් වේ ද, තෙල චාතුමමහාරාජික දෙවියනට එක් රෑ දවලෙකි. මසෙක් එරැයින් තිස් රැයෙක් වේ. හවුරුද්දෙක් එමසින් දොළොස් මැසි වෙයි. එ හවුරුදුයෙන් පන්සිය වසෙක් චාතුමමහාරාජික දෙවියන්ගේ ආයුෂප්‍රමාණය වේ. විශාඛාවෙනි. යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් චේවයි, පුරුෂයෙක් චේවයි අෂ්ටාඞ්ගසමන්නාගත වූ පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු සිවුමහරජවැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේ යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ කරුණ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්රජය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කියන ලදි.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන් සතු යම් වර්ෂ ශතයෙක් වේ ද, තව්තිසාවැසි දෙවියනට තෙල එක් රෑදවලෙකි. එරැයින් තිස්රැයෙක් මසෙකි. එමසින් දොළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍යවර්ෂසහස්‍රයෙක් තව්තිසා වැසි දෙවියන්ගේ ආයුෂප්‍රමාණ වෙයි. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි සත්‍රියක් චේවයි පුරුෂයෙක් චේවයි අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තාවතිංස වැසි දෙවියන්ගේ සහවාසයට පැමිණේය යන මෙකරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්රජය ඇලුප් වෙයි. යන මේ සඳහා තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාඛාවෙනි, මනුෂ්‍යයන් පිළිබඳ යම් දෙසිය හවුරුදුයෙක්, වේ ද, යාම දෙවියනට තෙල එක් රෑදවලෙකි. එරැයින් තිස්රැයෙක් මසෙකි. එමසින් දොළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ දවිසහස්‍ර වර්ෂයෙක් යාමදෙවියන්ගේ ආයුෂප්‍රමාණ වෙයි. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොවිහි ඇතැම් සත්‍රියක් චේවයි පුරුෂයෙක් චේවයි අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු යාමදෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ විශාඛාවෙනි, මේ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මිනිස්රජය ඇලුප් වෙයි. යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

යානි විසාඛෙ මානුසකානි චත්තාරි වස්සසතානි, තුසිතානං දෙවානං එසො එකො රත්තින්දිවො, තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො. තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බානි චත්තාරි වස්සසහස්සානි තුසිතානං දෙවානං ආයුප්පමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං විසාඛෙ විජ්ජති යං ඉධෙකච්චො ඉත්ථී වා පුරිසො වා අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා තුසිතානං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං විසාඛෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යානි විසාඛෙ මානුසකානි අට්ඨවස්සසතානි නිම්මාණරතීනං දෙවානං එසො එකො රත්තින්දිවො, තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො, තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බානි අට්ඨ වස්සසහස්සානි නිම්මාණරතීනං දෙවානං ආයුප්පමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං විසාඛෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො ඉත්ථී වා පුරිසො වා අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා නිම්මාණරතීනං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං විසාඛෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධාය.

යානි විසාඛෙ මානුසකානි සොළස වස්සසතානි පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං එසො එකො රත්තින්දිවො, තාය රත්තියා තිංසරත්තියො මාසො, තෙන මාසෙන ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො, තෙන සංවච්ඡරෙන දිබ්බානි සොළස වස්සසහස්සානි පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං ආයුප්පමාණං. ඨානං ඛො පනෙතං විසාඛෙ විජ්ජති, යං ඉධෙකච්චො ඉත්ථී වා පුරිසො වා අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං උපොසථං උපවසිත්වා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා පරනිම්මිතවසවත්තීනං දෙවානං සහබ්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය. ඉදං ඛො පනෙතං විසාඛෙ සන්ධාය භාසිතං කපණං මානුසකං රජ්ජං දිබ්බං සුඛං උපනිධායාති.

30. පාණං න හානෙ[1] න චදින්නමාදියෙ
මුසා න භාසෙ න ච මජ්ජපො සියා,
අබ්‍රහ්මචරියා විරමෙය්‍ය මෙථුනා
රත්තිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.

31. මාලං න ධාරෙ න ච ගන්ධමාචරෙ
මඤ්චෙ ඡමායං ච සයෙථ සන්ථතෙ,
එතං හි අට්ඨඞ්ගිකමාහු පොසථං
බුද්ධෙන දුක්ඛන්තගුනා පකාසිතං.

32. චන්දො ච සුරියො ච උභො සුදස්සනා
ඔභාසයං අනුපරියන්ති යාවතා,
තමොනුදා තෙ පන අන්තලික්ඛගා
නභෙ පභාසෙන්ති දිසා විරොචනා.

33. එතස්මිං යං විජ්ජති අන්තරෙ ධනං
මුත්තා මණී වෙළුරියඤ්ච භද්දකං,
සිඞ්ගීසුවණ්ණං අථවාපි කඤ්චනං
යං ජාතරූපං හටකන්ති වුච්චති.

34 අට්ඨඞ්ගුපෙතස්ස උපොසථස්ස
කලම්පි තෙ නානුභවන්ති සොළසිං,
චන්දප්පභා තාරගණා ච සබ්බෙ.

35. තස්මා හි නාරී ච නරො ච සීලවා
අට්ඨඞ්ගුපෙතං උපවස්සුපොසථං,
පුඤ්ඤානි කත්වාන සුඛුද්‍රයානි
අනින්දිතා සග්ගමුපෙන්ති ඨානන්ති.

*

මහාවග්ගො දුතියො

1. න හනෙය්‍ය - මජසං.

* තස්සුද්දානං:- තිත්ථායතනඤ්ච වෙනාගො - සරභො කෙසපුත්තියො
සාළ්හො චාපි කථාවත්ථු තිත්ථියමූලුපොසථොති.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන්ගේ යම් සාරසිය වසෙක් වේ ද තෙල තුෂිත දෙවියන්ගේ එක් රෑදවලෙකි. එරැයින් තිස්රැයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස් මැසි වූයේ හවුරුදුයෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ සාරදහස් වසෙක් තුෂිත දෙවියන්ගේ ආයුෂප්‍රමාණය වේ. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව කිසි ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු තුෂිත දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ සඳහා මානුෂිකරාජ්‍යය දිව්‍යසුඛය පිණිස අල්ප වෙයි යන තෙල කරුණ කියනලදි.

විශාඛාවෙනි, මානුෂික වූ යම් අටසිය වසෙක් වේ ද තෙල නිර්මාණරතී දෙවියනට එක් රෑදවලෙකි. එරැයින් තිස්රැයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස්මස් ඇතියේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුදුයෙන් දිව්‍ය වූ අෂ්ටවර්‍ෂසහස්‍ර යෙක් නිර්මාණරතී දෙවියන්ගේ ආයුෂප්‍රමාණ වේ. විශාඛාවෙනි, යම් හෙයෙකින් මෙලොව ස්ත්‍රියක් වේවයි පුරුෂයෙක් වේවයි අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු නිර්මාණරතී දෙවියන්ගේ සහවාසයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, මේ සඳහා දිව්‍යසුඛය පිණිස මානුෂිකරාජ්‍යය කෘපණ වේ යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

විශාඛාවෙනි, මිනිසුන් පිළිබඳ යම් සොළොස් සියවසෙක් වේ ද, පරනිර්මිත වශවර්තී දෙවියනට තෙල එක් රෑදවලෙකි. එරැයින් තිස්රැයෙක් මාසයෙකි. එමසින් දෙළොස්මැසි වූයේ හවුරුද්දෙකි. එහවුරුද්දෙන් දිව්‍ය වූ ෂොඩශ වර්‍ෂ සහස්‍රයෙක් පරනිර්මිතවශවර්තී දෙවියන්ගේ ආයුප්‍රමාණය වේ. විශාඛාවෙනි, මෙලොව යම් හෙයෙකින් කිසි ස්ත්‍රියක් වේවයි, පුරුෂයෙක් වේවයි අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වැස කාබුන් මරණින් මතු පරනිර්මිත වශවර්ති දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ විද්‍යමාන වේ. විශාඛාවෙනි, දිව්‍යසුඛය පිණිස මානුෂික රාජ්‍යය පුරුතු වෙයි යන තෙල කරුණ කියන ලදි.

30. පරපණ නො නස්නේය. අයිනාදන් නො ද ගන්නේය. මුසවා නො බණන්නේය. මත්පැන් පානය කරන්නෙක් නො ද වන්නේය. අබ්‍රහ්මචර්‍ය්‍ය සඞ්ඛ්‍යාත මෛථුනයෙන් වළක්නේය. රාත්‍රිභෝජනය හා විකාලභෝජනය නො බුදින්නේය.

31. මල්දම් නො දරන්නේය. සුවඳ නො තවරගන්නේය. හැඳෙහි ද (පිරියම් කළ) බිමෙහි ද ඇතිරියෙහි ද හොත්තේය. දුකත් ගිය බුදුරජුන් විසින් වදහළ තෙල ම අටඟපෙහෙවසැ යි කීහු.

32. සුදස්සන වූ චන්‍ද්‍රයා ද සූර්‍ය්‍යයා ද යන දෙදෙන යම්තාක් තැන් හොබවමින් සිසාරා යෙත් ද, අඳුරු බිඳලන අහසෙහි යන ඔහු සව් දිගුන් හොබවන්නාහු අහස්හි රස් තඟත් ද,

33. මේ දෙයතුරෙහි සිත්කලූ මුතු හා දූමිණි හා වෛරෑඩිමිණි හා සිඟු රන් හා වැලිත් පැවි කසුන් හා බුදුබඳ පැහැති රන් හා කුහුඹුවන් විසින් ගෙණෙන ලද හෙයින් "හාටකයැ"යි කියනු ලබන රන් හා යම් බඳු ධනයක් වේ ද,

34. ඔහු ද අටඟින් යුත් පෙහෙවස්හුගේ සොළොස් වන කොටස ද නොයෙත්.

35. හැම උළුකැන්හු සඳරස්හුගේ සොළොස්වන කොටසට නොවැ- ටෙද්ද එසෙයිනි. එහෙයින් ම සිල්වත් නරනාරීහු අටඟින් යුත් පෙහෙවස් වැස සුව එළවන පින් කොට අනින්දිත වූවාහු සවර්ගස්ථානයට එළඹෙත්.

දෙවන මහවග්ගයි.

3. 2. 3. 1

[සාවත්ථි නිදානං]

21. අථ ඛො ඡන්නො පරිබ්බාජකො යෙනායස්මා ආනන්දො, තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා ආනන්දෙන සද්ධිං සම්මොදි, සම්මොදනීයං කථං සාරාණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ඡන්නො පරිබ්බාජකො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

තුම්හෙපි ආවුසො ආනන්ද රාගස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථ. දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථාති. මයං ඛො ආවුසො රාගස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙම, දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙමාති. කිම්පන තුම්හෙ ආවුසො රාගෙ ආදීනවං දිස්වා රාගස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථ. කිං දොසෙ -පෙ- කිං මොහෙ ආදීනවං දිස්වා මොහස්ස පහාණං පඤ්ඤපෙථාති.

රත්තො ඛො ආවුසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති, පර -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රාගෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධාය චෙතෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. රත්තො ඛො ආවුසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො කායෙන දුච්චරිතං චරති, වාචාය -පෙ- මනසා දුච්චරිතං චරති. රාගෙ පහීණෙ නෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති, න වාචාය -පෙ- න මනසා දුච්චරිතං චරති. රත්තො ඛො ආවුසො රාගෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති, පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. රාගෙ පහීණෙ අත්තත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. පරත්ථම්පි -පෙ- උභයත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. රාගො ඛො ආවුසො අන්ධකරණො අචක්ඛුකරණො අඤ්ඤාණකරණො පඤ්ඤානිරොධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බාණසංවත්තනිකො.

දුට්ඨො ඛො ආවුසො දොසෙන -පෙ- මූළ්හො ඛො ආවුසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තව්‍යාබාධායපි චෙතෙති -පෙ- උභයව්‍යාබාධායපි චෙතෙති. චෙතසිකම්පි දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති. මොහෙ පහීණෙ නෙවත්තව්‍යාබාධාය චෙතෙති, න පර -පෙ- න උභය -පෙ- න චෙතසිකං දුක්ඛං දොමනස්සං පටිසංවෙදෙති.

3. 2. 3. 1.

[සෑවැත් නිදනයි:]

21. එකල්හි සන් පිරිවැජි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළඹියේය. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් හා සමග සතුටු විය. සමෙමාදනයට නිසි සිහි කරණුවට නිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හිත. එකත්පස්ව හුන් සන් පිරිවැජි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට මෙල සැළ කෙළේ ය:

කියග ආනන්දයෙනි, තෙපිත් රාගප්‍රහාණය පනවාලවු ද, ද්වෙෂ-ප්‍රහාණය ... මොහප්‍රහාණය පනවාලවු ද' යි. ඇවැත්නි, අපි ම රාගප්‍රහාණය පණවම්හ. ද්වෙෂප්‍රහාණය ... මෝහ ප්‍රහාණය පණවම්හ යි. කිමෙක ඇවැත්නි, තෙපි රාගයෙහි ආදීනව දක රාගප්‍රහාණය පණවා ලවු ද?, කිම ද්වේෂයෙහි ... කිම? මෝහයෙහි ආදීනව දක මෝහප්‍රහාණය පණවා ලවු ද යි.

ඇවැත්නි, රාගයෙන් රත්වූයේ, මඩනා ලදුයේ, ගත් සිතැතියේ ආත්මව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි, පරව්‍යාබාධය පිණිස ද ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි.චෛතසික වූත් දුක් දොම්නස් විඳුනේය, රාගය ප්‍රහනවත් ම ආත්මව්‍යාබාධය පිණිස නො සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ... චෛතසික වූ දුක් දොම්නස් නො විඳුනේය. ඇවැත්නි, රාගයෙන් රත්වූයේ, මඩනා ලදුයේ, ගත් සිතැතියේ කයින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. රාගය ප්‍රහනවත් ම කයින් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නො ම කරයි. ඇවැත්නි, රාගයෙන් රත්වූයේ, මඩනා ලදුයේ, ගත් සිතැතියේ ආත්මාර්ථය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. රාගය ප්‍රහනවත් ම ආත්මාර්ථය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, රාගය වනාහි අඳ කරන්නේ වෙයි. පැණැස් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නොකරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥව නිරුද්ධ කරන්නේ වෙයි. දුඃඛපක්ෂයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නො පවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, ද්වේෂයෙන් දුෂ්ට වූයේ ... ඇවැත්නි, මෝහයෙන් මූඪ වූයේ, මඩනා ලදුයේ, ඇදගත් සිතැතියේ ආත්මව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස ද සිතයි. චෛතසික වූත් දුක් දොම්නස් විඳුනේය. මෝහය ප්‍රහනවත් ම ආත්මව්‍යාබාධය පිණිස නො ම සිතයි. පරව්‍යාබාධය පිණිස ... උභයව්‍යාබාධය පිණිස නො ම සිතයි. චෛතසික වූ දුක් දොම්නස් නො විඳුනේය.

මූළ්හො බො ආවුසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො කායෙන දුච්චරිතං චරති. වාචාය දුච්චරිතං චරති. මනසා දුච්චරිතං චරති. මොහෙ පහීණෙ නෙව කායෙන දුච්චරිතං චරති. න වාචාය දුච්චරිතං චරති. න මනසා දුච්චරිතං චරති. මූළ්හො බො ආවුසො මොහෙන අභිභූතො පරියාදින්නචිත්තො අත්තත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. පරත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. උභයත්ථම්පි යථාභූතං නප්පජානාති. මොහෙ පහීණෙ අත්තත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. පරත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. උභයත්ථම්පි යථාභූතං පජානාති. මොහො බො ආවුසො අන්ධකරණො අචක්ඛුකරණො අඤ්ඤාණකරණො පඤ්ඤානිරොධිකො විඝාතපක්ඛිකො අනිබ්බානසංවත්තනිකො.

ඉදං බො මයං ආවුසො රාගෙ ආදීනවං දිස්වා රාගස්ස පහානං පඤ්ඤපෙම, ඉදං දොසෙ ආදීනවං දිස්වා දොසස්ස පහානං පඤ්ඤපෙම, ඉදං මොහෙ ආදීනවං දිස්වා මොහස්ස පහානං පඤ්ඤපෙමාති.

අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස රාගස්ස දොසස්ස මොහස්ස පහානායාති? අත්ථාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස රාගස්ස දොසස්ස මොහස්ස පහානායාති. කතමො පනාවුසො මග්ගො කතමා පටිපදා එතස්ස රාගස්ස දොසස්ස මොහස්ස පහානායාති? අයමෙව අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං බො ආවුසො මග්ගො අයං පටිපදා එතස්ස රාගස්ස දොසස්ස මොහස්ස පහානායාති. භද්දකො ආවුසො මග්ගො භද්දිකා පටිපදා එතස්ස රාගස්ස දොසස්ස මොහස්ස පහානායාති, අලඤ්ච පනාවුසො ආනන්ද අප්පමාදායාති.

3. 2. 3. 2.

22. එකං සමයං ආයස්මා **ආනන්දො කොසම්බියං** විහරති **ඝොසිතාරාමෙ**. අථ බො අඤ්ඤතරො ආජීවකසාවකො ගහපති යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො සො ආජීවකසාවකො ගහපති ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: කෙසං නො භන්තෙ ආනන්ද ධම්මො ස්වාක්ඛාතො, කෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා[1], කෙ ලොකෙ සුගතාති?[2]

තෙන හි ගහපති තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාමි, යථා තෙ ඛමෙය්‍ය, තථා නං ව්‍යාකරෙය්‍යාසි. තං කිං මඤ්ඤසි ගහපති යෙ රාගස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්ති, දොසස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්ති, මොහස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්ති. තෙසං ධම්මො ස්වාක්ඛාතො නො වා, කථං වා තෙ එත්ථ හොතීති? යෙ භන්තෙ රාගස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්ති. දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහානාය ධම්මං දෙසෙන්ති. තෙසං ධම්මො ස්වාක්ඛාතො, එවං මෙ එත්ථ හොතීති.

තං කිං මඤ්ඤසි ගහපති, යෙ රාගස්ස පහානාය පටිපන්නා, දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහානාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, නො වා කථං වා තෙ එත්ථ හොතීති? යෙ භන්තෙ රාගස්ස පහානාය පටිපන්නා, දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහානාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නා, එවං මෙ එත්ථ හොතීති.

1 සුප්පටිපන්නා - මජ්ඣං. 2. සුගතාති - මජ්ඣං.

ඇවැත්නි, මෝහයෙන් මූඪ වූයේ මඩනා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ කයින් දුසිරිත් කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් කරයි. මෝහය ප්‍රහීන වත් ම කයින් දුසිරිත් නො ම කරයි. වචනයෙන් ... සිතින් දුසිරිත් නො ම කරයි. ඇවැත්නි, මෝහයෙන් මූඪ වූයේ මඩනා ලද්දේ, ඇදගත් සිතැතියේ ආත්මාර්ථය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත් වූ පරිදි නො දන්නේය. මෝහය ප්‍රහීන වත් ම ආත්මාර්ථය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. පරාර්ථය ද ... උභයාර්ථය ද තත් වූ පරිදි දන්නේය. ඇවැත්නි, මෝහය වනාහි අඳ කරන්නේ වෙයි. පැණැස් නො කරන්නේ වෙයි. නුවණ නො කරන්නේ වෙයි. ප්‍රඥාව නිරුද්ධ කරන්නේ වෙයි. දුඃඛපක්‍ෂයෙහි වැටෙන්නේ වෙයි. කෙලෙස් නිවනු පිණිස නො පවත්නේ වෙයි.

ඇවැත්නි, අපි රාගයෙහි මේ ආදීනවය දැක රාගප්‍රහාණය පණවම්හ. ද්වේෂයෙහි මේ ආදීනවය දැක ද්වේෂප්‍රහාණය පණවම්හ. මෝහයෙහි මේ ආදීනවය දැක මෝහප්‍රහාණය පණවම්හ යි.

ඇවැත්නි, තෙල රාගයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රහාණය පිණිස, මාර්ගයෙක් ඇත් ද? ප්‍රතිපදයෙක් ඇත් දැ යි? ඇවැත්නි, තෙල රාගයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රහාණය පිණිස මාර්ගයෙක් ඇත. ප්‍රතිපදයෙක් ඇත, ඇවැත්නි, තෙල රාගයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රහාණය පිණිස වැටෙන මාර්ග කවරේය? ප්‍රතිපදාව කවර? ඇවැත්නි, මේ අරි අටඟි මග මැ යි. හේ කෙසේය: සම්‍යග් දෘෂ්ටිය, ... සම්‍යක් සමාධි යි. ඇවැත්නි, තෙල රාගයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රහාණය පිණිස මේ මගයි. මේ ප්‍රතිපදයි. ඇවැත්නි, තෙල රාගයාගේ ද්වේෂයාගේ මෝහයාගේ ප්‍රහාණය පිණිස වැටෙන මාර්ගය භද්‍රය. ප්‍රතිපදාව භද්‍රය. ඇවැත, ආනන්දයෙනි, අප්‍රමාදය පිණිස නිසින් වෙයි.

3. 2. 3. 2.

[කොසඹෑ නිදනයි:]

22. එක් කලෙක ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ කොසඹෑ නුවර ඝෝෂිතාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල එක්තරා ආජීවක ශ්‍රාවක වූ ගැහැවි-යෙක් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළඹියේය. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් ඇදුරු කොට වැඳ, එකත්පස්හි හිඳ. එකත්පස්හි හුන් ඒ ආජීවක ශ්‍රාවක වූ ගැහැවි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල සැළ කෙළේය. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, කවර කෙනකුන්ගේ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද? ලෝකයෙහි කවර කෙනෙක් සුපිළිපන් වෙත් ද? ලෝකයෙහි කවර කෙනෙක් මනා ගති ඇති වෙත් දැ යි?

ගැහැවියෙනි, එයින් තා ම මෙහි ලා පුළුවුස්නෙමි. යම් පරිදි තට රිසියේ නම් එපරිදි එය ප්‍රකාශ කරව. ගැහැවියෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රාගප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ද්වේෂප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, මෝහප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වේ ද, නොහොත් නො වේ ද? තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද? ද්වේෂප්‍රහාණය ... මෝහප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ වෙයි. මෙහි ලා මට මෙසේ සිත් වෙයි.

ගැහැවියෙනි, ඒ කිමැයි සිතවු ද? යම් කෙනෙක් රාගප්‍රහාණය සඳහා පිළිපන්නාහු වෙත් ද, ද්වේෂප්‍රහාණය ... මෝහප්‍රහාණය සඳහා පිළිපන්නාහු වෙත් ද? ඔහු ලෝකයෙහි සුපිළිපන්හු වෙත් ද, නොහොත් නො වෙත් ද, තට මෙහි ලා කෙසේ හෝ අදහස් වේදැයි? වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රහාණය සඳහා පිළිපන්නාහු වෙත් ද? ද්වේෂප්‍රහාණය ... මෝහප්‍රහාණය පිණිස පිළිපන්නාහු වෙත් ද, ඔහු ලෝකයෙහි සුපිළිපන් වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

තං කිං මඤ්ඤසි ගහපති යෙසං රාගො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො[1] ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, යෙසං දොසො පහීනො -පෙ- යෙසං මොහො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තෙ ලොකෙ සුගතා, නො වා කථං වා තෙ එත්ථ හොතීති? යෙසං භන්තෙ රාගො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, යෙසං දොසො පහීනො -පෙ- මොහො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තෙ ලොකෙ සුගතා. එවං මෙ එත්ථ හොතීති.

ඉති ඛො ගහපති තයා චෙතං ව්‍යාකතං. යෙ භන්තෙ රාගස්ස පහාණාය ධම්මං දෙසෙන්ති, දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණාය ධම්මං දෙසෙන්ති තෙසං ධම්මො ස්වාක්ඛාතොති, තයා චෙතං[2] ව්‍යාකතං. යෙ භන්තෙ රාගස්ස පහාණාය පටිපන්නා, දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණාය පටිපන්නා, තෙ ලොකෙ සුපටිපන්නාති, තයා චෙතං ව්‍යාකතං. යෙසං භන්තෙ රාගො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, යෙසං දොසො පහීනො -පෙ- මොහො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො, තෙ ලොකෙ සුගතාති.[3]

අච්ඡරියං භන්තෙ, අබ්භුතං භන්තෙ, න චෙව නාම සධම්මුක්කංසනා භවිස්සති, න ච පරධම්මාපසාදනා, ආයතනෙව ධම්මදෙසනා. අත්ථො ච වුත්තො. අත්තා ච අනුපනීතො.

තුම්හෙ භන්තෙ ආනන්ද රාගස්ස පහාණාය ධම්මං දෙසෙථ, දොසස්ස පහාණාය ධම්මං දෙසෙථ, මොහස්ස පහාණාය ධම්මං දෙසෙථ. තුම්හාකං භන්තෙ ආනන්ද ධම්මො ස්වාක්ඛාතො. තුම්හෙ භන්තෙ ආනන්ද රාගස්ස පහාණාය පටිපන්නා දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස පහාණාය පටිපන්නා. තුම්හෙ[4] ලොකෙ සුපටිපන්නා[5]. තුම්හාකං භන්තෙ ආනන්ද රාගො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. තුම්හාකං දොසො -පෙ- තුම්හාකං මොහො පහීනො උච්ඡින්නමූලො තාලාවත්ථුකතො අනභාවකතො[1] ආයතිං අනුප්පාදධම්මො. තුම්හෙ ලොකෙ සුගතා.

1. අනභාවංකතො - මජසං. 2. තයා චෙතං - මජසං.
3. සුකතාති - මජසං. 4. තුම්හෙ භන්තෙ ලොකෙ - මජසං.
5. සුප්පටිපන්නා - මජසං.

ගෘහපතියෙනි, ඒ කිසෙසින් සිතාවූ ද? යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රහීන වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ ද, යම් කෙනකුන්ගේ ද්වේෂය ප්‍රහීන වේ ද, ... යම් කෙනකුන්ගේ මෝහය ප්‍රහීන වේ ද, මුලුසුන් වේ ද, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ ද, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ ද, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ ද, ඔහු ලෝකයෙහි මනා ගති ඇති වෙත් ද? නොහේ වෙත් ද? මෙහි ලා තට කෙසේ හෝ අදහස් වේ දැයි? වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රහීන වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ ද්වේෂය ප්‍රහීන වේ නම් ... මෝහය ප්‍රහීන වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලෝකයෙහි මනාගති ඇති වෙති. මෙහි ලා මට මෙසේ අදහස් වෙයි.

ගෘහපතියෙනි, "වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ද්වේෂප්‍රහාණය සඳහා ... මෝහප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසත් ද, ඔවුන් විසින් ඒ දහම මොනොවට දෙසන ලද්දේ ය" යි මෙසේ තා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳ කියන ලදී. 'වහන්ස, යම් කෙනෙක් රාගප්‍රහාණය පිණිස පිළිපන්නාහු වෙත් ද, ද්වේෂප්‍රහාණය පිණිස ... මෝහප්‍රහාණය පිණිස පිළිපන්නාහු වෙත් ද, ඔහු ලෝකයෙහි සුපිළිපන්න' යි තා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳ කියන ලදී. 'වහන්ස, යම් කෙනකුන්ගේ රාගය ප්‍රහීන වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, යම් කෙනකුන්ගේ ද්වේෂය ප්‍රහීන වේ නම් ... මෝහය ප්‍රහීන වේ නම්, මුලුසුන් වේ නම්, මුදුන් සුන් තලක් සේ අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වේ නම්, අනභාව කරණ ලද්දේ වේ නම්, මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වේ නම්, ඔහු ලෝකයෙහි මනාගති ඇති වෙති' යි තා විසින් ම තෙල ප්‍රශ්නය විසඳ කියන ලදී.

වහන්ස, ඇඟිලි පොළන්නට නිසිය. වහන්ස, නොවූවිරියෙක, තමා ලද ගුණ නො දක්වනු වෙයි. මෙරමා ලද හෙළනුදු නොවෙයි. නිසි කරුණෙහි ම දහම් දෙසුම වෙයි. පුළුවුත් පැනට අර්ථය ම පැවසිත. තෙමේත් (අපි මෙබන්දම්හ යි) එළවා නො දක්විත.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, තෙපි රාගප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසව. ද්වේෂප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසව. මෝහප්‍රහාණය සඳහා දහම් දෙසව. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, තොපගේ දහම මොනොවට පවසන ලදී. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, තෙපි රාගප්‍රහාණය සඳහා පිළිපන්නාව. ද්වේෂප්‍රහාණය ... මෝහප්‍රහාණය සඳහා පිළිපන්නාව. තෙපි ලෝකයෙහි සුපිළිපන්නාව. වහන්ස, ආනන්දයෙනි, තොපගේ රාගය ප්‍රහීන වෙයි. මුලුසුන් වෙයි මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. තොපගේ ද්වේෂය ... තොපගේ මෝහය ප්‍රහීන වෙයි. මුලුසුන් වෙයි. මුදුන් සුන් තලක් සෙයින් අවස්තුකභාවය කරණ ලද්දේ වෙයි. අනභාව කරණ ලද්දේ වෙයි. මතුයෙහි නූපදනා සැහැවි ඇතියේ වෙයි. තෙපි ලෝකයෙහි මනාගති ඇත්තාව.

අභික්කන්තං භන්තෙ, අභික්කන්තං භන්තෙ. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය, මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්තීති.[1] එවමෙවං අය්‍යෙන ආනන්දෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො.

එසාහං භන්තෙ ආනන්ද තං භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං ච භික්ඛුසඞ්ඝං ච. උපාසකං මං අය්‍යො ආනන්දො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණං ගතන්ති.

3. 2. 3. 3.

[කපිලවත්ථුනිදානං:]

23. එකං සමයං භගවා **සක්කෙසු** විහරති **කපිලවත්ථුස්මිං නිග්‍රොධාරාමෙ**. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා ගිලානා[2] වුට්ඨිතො හොති අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා. අථ ඛො **මහානාමො** සක්කො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො මහානාමො සක්කො භගවන්තං එතදවොච: දීඝරත්තාහං භන්තෙ භගවතා එවං ධම්මං දෙසිතං ආජානාමි: සමාහිතස්ස ඤාණං, නො අසමාහිතස්සාති. සමාධි නු ඛො භන්තෙ පුබ්බෙ, පච්ඡා ඤාණං. උදාහු ඤාණං පුබ්බෙ, පච්ඡා සමාධීති?

අථ ඛො ආයස්මතො ආනන්දස්ස එතදහොසි. භගවා ඛො ගිලානා වුට්ඨිතො අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා; අයඤ්ච මහානාමො සක්කො භගවන්තං අතිගම්භීරං පඤ්හං පුච්ඡති. යන්නූනාහං මහානාමං සක්කං එකමන්තං අපනෙත්වා ධම්මං දෙසෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා **ආනන්දො** මහානාමං සක්කං බාහාය[3] ගහෙත්වා එකමන්තං අපනෙත්වා මහානාමං සක්කං එතදවොච: සෙඛම්පි ඛො මහානාම සීලං වුත්තං භගවතා, අසෙඛම්පි සීලං වුත්තං භගවතා, සෙඛොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, අසෙඛොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, සෙඛාපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතා, අසෙඛාපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතා.

කතමඤ්ච මහානාම සෙඛං සීලං: ඉධ මහානාම භික්ඛු සීලවා හොති පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු ඉදං වුච්චති මහානාම සෙඛං සීලං. කතමො ච මහානාම සෙඛො සමාධි: ඉධ මහානාම භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති මහානාම සෙඛො සමාධි. කතමා ච මහානාම සෙඛා පඤ්ඤා: ඉධ මහානාම භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති මහානාම සෙඛා පඤ්ඤා.

---

1 දක්ඛන්තීති - මජසං 2. ගිලානවුට්ඨිතො - මජසං. 3. බාහායං - මජසං

වහන්ස, ඉතා මැනව, වහන්ස, ඉතා මැනව. වහන්ස, යටිහුරු කරණ ලද්දක් හෝ යම්සේ උඩුහුරු කරන්නේ වේ ද, පිළිසන් දෙයක් හෝ යම්සේ විවට කරන්නේ වේ ද, මං මුළාවූවක්හට හෝ යම්සේ මග කියන්නේ වේ ද, 'ඇස් ඇතියෝ රූපායතනයන් දක්නාහ' යි අඳුරෙහි හෝ යම්සේ තෙල් පහනක් දල්වන්නේ වේ ද, එපරිදි ම ආර්ය ආනන්ද තෙරණුවන් විසින් අනේකපර්‍යායයෙන් (තුත් අයුරින්) දහම් දෙසන ලදී.

වහන්ස, ආනන්දයෙනි, තෙල මම ඒ භගවත්හු ද දහම ද බික්සඟුන් ද සරණ යෙමි. ආර්ය ආනන්ද තෙරණුවෝ අද පටන් කොට මා දිවියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට ධරත්වා.

3. 2. 3. 3.

[කිඹුල්වත්නිදානයි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **ශාක්‍යජනපදයෙහි කිඹුල්වත නිග්‍රෝධාරාමයෙහි** වැඩ වසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන් ව නැගී සිටි සේක් ගිලන් සෙසින් නැගිසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. එක්බිති **මහානාම** සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැඳ එකත්පස්ව හින. එකත්පස් ව හුන් මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය. වහන්ස, 'එකඟ සිතැතියාහට ඥානය ඇත. එකඟ සිත් නැතියාහට ඥානය නැතැ'යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙසේ දෙසූ දහම මම දීර්ඝ-රාත්‍රයෙහි දැන සිටිමි. වහන්ස, කැල ම සමාධිය වේ ද? පසු ව ඥානය වේ ද? නොහොත් කැල ම ඥානය වේ ද? පසු ව ලා සමාධිය වේ දෑ යි?

එසඳ ආයුෂ්මත් **අනඳ** තෙරණුවන්ට මෙබඳු සිතෙක් වී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගිලන්ව නැගිසිටි සේක් ගිලන් බැවින් නැගිසිටි නොබෝකල් ඇති සේක. වැලිදු මේ මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අතින් ඉගැඹුරු පැනක් පුළුවුස්නේය. මම මහානාම සැහැරජ එකත්පසෙකට ගෙණ ගොස් දහම් දෙසම් නම් මනා මැ නුයි.

එක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ මහානාම සැහැරජු අත්හි ගෙණ එකත්පසෙකට නෙරු මහානාම සැහැරජුට තෙල කීහ: මහානාමයෙනි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂශීලයෙකු දු වදරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂශීලයෙකු දු වදරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධියෙකුදු වදරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂසමාධියෙකු දු වදරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකුදු වදරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂප්‍රඥයෙකුදු වදරණ ලදී.

මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂශීලය නම් කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමොක්‍ෂ සංවරසංවෘතව ... මොනොවට ගෙණ ශික්‍ෂාපද විෂයෙහි හික්මෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂශීලය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂසමාධිය කවරේ ය? මහානාමයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ කාමයන් කෙරෙන් වෙන්ව ම...චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂසමාධිය යි කියනු ලැබේ. මහානාමයෙනි, ශෛක්‍ෂප්‍රඥාව කවර? මහානාමයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ මේ දුකැයි යථාභූතය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය. ... මේ දුඃඛනිරොධගාමිනී වූ ප්‍රතිපත්තිය යි යථාභූතය ප්‍රකාරයෙන් දන්නේය මහානාමයෙනි, මේ ශෛක්‍ෂප්‍රඥා යි කියනු ලැබේ.

ස ඛො සො මහානාම අරියසාවකො එවං සීලසම්පන්නො එවං සමාධිසම්පන්නො එවං පඤ්ඤාසම්පන්නො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

එවං ඛො මහානාම සෙඛම්පි සීලං වුත්තං භගවතා, අසෙඛම්පි සීලං වුත්තං භගවතා, සෙඛොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, අසෙඛොපි සමාධි වුත්තො භගවතා, සෙඛාපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතා, අසෙඛාපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතාති.

3. 2. 3. 4

[වෙසාලිනිදානං:]

74. එකං සමයං ආයස්මා **ආනන්දො වෙසාලියං** විහරති **මහාවනෙ** කූටාගාරසාලායං. අථ ඛො **අභයො** ච ලිච්ඡවි **පණ්ඩිතකුමාරො** ච ලිච්ඡවි යෙනායස්මා ආනන්දො තෙනුපසඞ්කමිංසු. උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අභයො ලිච්ඡවි ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච:

නිගණ්ඨො භන්තෙ නාතපුත්තො[1] සබ්බඤ්ඤූ සබ්බදස්සාවී අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං පටිජානාති: චරතො ච මෙ තිට්ඨතො ච සුත්තස්ස ච ජාගරස්ස ච සතතං සමිතං ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිතන්ති. සො පුරාණානං කම්මානං තපසා ව්‍යන්තීභාවං පඤ්ඤාපෙති, නවානං කම්මානං අකරණා සෙතුඝාතං. ඉති කම්මක්ඛයා දුක්ඛක්ඛයො, දුක්ඛක්ඛයා වෙදනාක්ඛයො, වෙදනාක්ඛයා සබ්බං දුක්ඛං නිජ්ජිණ්ණං භවිස්සති. එවමෙතිස්සා සන්දිට්ඨිකාය නිජ්ජරවිසුද්ධියා සමතික්කමො හොති.

ඉධ භන්තෙ භගවා කිමාහාති.

තිස්සො ඛො ඉමා අභය, නිජ්ජරවිසුද්ධියො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන සම්මදක්ඛාතා සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං[2] සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය.

කතමා තිස්සො: ඉධ අභය, භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො නවඤ්ච කම්මං න කරොති. පුරාණඤ්ච කම්මං ඵුස්ස ඵුස්ස ව්‍යන්තී කරොති. සන්දිට්ඨිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එහිපස්සිකා ඔපනයිකා[3] පච්චත්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤූහීති.

1. නාථපුත්තො - සබ්බත්ථ. 2. සොකපරිදෙවානං - මජසං 3. ඔපනෙය්‍යිකා-මජසං

මහානාමයෙනි, ඒ අරිසවු මෙබඳු සිල් ඇතියේ, මෙබඳු සමාධි ඇතියේ මෙබඳු පැණ ඇතියේ ආස්‍රවක්‍ෂයයෙන් අනාස්‍රව වූ රහත්ඵල සපියුතු සමාධි හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උපයාගෙණ වෙසෙසි.

මහානාමයෙනි, මෙ පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂශීලය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ ශීලය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂසමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ සමාධිය ද වදාරණ ලදී. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ශෛක්‍ෂප්‍රඥාව ද වදාරණ ලදු. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් අශෛක්‍ෂ-ප්‍රඥාව ද වදාරණ ලදු.

3. 2. 3. 4.

[වෙශාලිනිදානයි]

24. එක් කලෙක ආයුෂ්මත් **අනඳ** තෙරණුවෝ **විශාලා** මහනුවර **මහාවනයෙහි කූටාගාරශාලායෙහි** (කැණි දී තැනූ කුළාරපහයෙහි) වැඩ වෙසෙති. එක්බිති **අභය** ලිච්ඡවී හා **පණ්ඩිතකුමාර** ලිච්ඡවී හා දෙදෙන ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් කරා එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් සකසා වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් අභය ලිච්ඡවී ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට තෙල කීය.

වහන්ස, නිගණ්ඨනාතපුත්‍ර 'ඇවිදුනා වූත් සිටුනා වූත් නිදන්නා වූත් නිදිවරන්නා වූත් මට තරතුරු ඥානදර්ශනය එළඹ සිටිති'යි සර්වඥ යැයි සර්වදර්ශී යැ යි නිඃශේෂඥානයක් පිළිත කෙරෙයි. හේ පුරාණකර්මයන්ගේ තපසින් විගතාන්තභාවය පණවයි. නවකර්මයන්ගේ නොකිරීමෙන් සෙතු-ඝාතය පණවයි. මෙසේ කර්මක්‍ෂය හේතුයෙන් දුඃඛක්‍ෂය වෙයි. දුඃඛක්‍ෂය-හේතුයෙන් වේදනාක්‍ෂය වෙයි. වේදනාක්‍ෂය හේතුයෙන් සර්වදුඃඛය නිර්ජීර්ණ වෙයි. මෙසේ තෙල සාන්දෘෂ්ටිකනිර්ජරාවිශුද්ධියෙන් භවසමතික්‍රමණය වේය යි කියා යි.

වහන්ස, මෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදාරණ සේක් ද?

අභයයෙනි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශෝකපරිදේවයන්ගේ සමති-ක්‍රමණය සඳහා දුඃඛදෞර්මනස්‍යයන්ගේ අස්තඞ්ගමය සඳහා මාර්ගයාගේ අධිගමය සඳහා නිර්වාණයාගේ ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කරණය සඳහා අනාවරණඥානයෙන් සියල්ල දන්නා වූ සමන්තචක්‍ෂුසින් සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් වූ සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැදෑරුම් නිර්ජරා විශුද්ධීහු මොනොවට වදාරණ ලදහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: අභයයෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ... මොනොවට ගෙණ ශික්‍ෂාපදයෙහි හික්මෙයි. හේ නූතන වූත් කර්ම නො කෙරෙයි. පුරාණ වූත් කර්ම පුනපුනා විපාක ස්පර්ශ කොට විගතාන්ත කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යෝග්‍ය වූ උපනයනාර්හ වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිතව්‍ය වූ සාන්දෘෂ්ටික නිර්ජරා විශුද්ධිය යි.

ස ඛො සො අභය, භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරොති. පුරාණඤ්ච කම්මං ඵුස්ස ඵුස්ස ව්‍යන්තී කරොති. සන්දිට්ඨිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එහිපස්සිකා ඔපනයිකා[1] පච්චත්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤූහීති.

සො අභය භික්ඛු එවං සීලසම්පන්නො එවං සමාධිසම්පන්නො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. සො නවඤ්ච කම්මං න කරොති. පුරාණඤ්ච කම්මං ඵුස්ස ඵුස්ස ව්‍යන්තී කරොති. සන්දිට්ඨිකා නිජ්ජරා අකාලිකා එහිපස්සිකා ඔපනයිකා[1] පච්චත්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤූහීති.

ඉමෙ ඛො අභය, තිස්සො නිජ්ජරා විසුද්ධියො තෙන භගවතා ජානතා පස්සතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන සම්මදක්ඛාතා සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං[2] සමතික්කමාය දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

එවං වුත්තෙ පණ්ඩිතකුමාරෙ ලිච්ඡවි අභයං ලිච්ඡවිං එතදවොච:

කිං පන ත්වං සම්ම අභය, ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදසීති.

කථාහං සම්ම[3] ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදිස්සාමි, මුද්ධාපි තස්ස විපතෙය්‍ය, යො ආයස්මතො ආනන්දස්ස සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදෙය්‍යාති.

3. 2. 3. 5

[සාවත්ථිනිදානං:]

25. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

යෙ[4] ආනන්ද අනුකම්පෙය්‍යාථ යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යුං මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොහිතා වා, තෙ වො ආනන්ද තීසු ඨානෙසු සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා.

කතමෙසු තීසු: බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා "ඉතිපි සො භගවා අරහං සම්මාසම්බුද්ධො -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා"ති.

---

1. ඔපනෙය්‍යිකා - මජසං. 2. සොකපරිදෙවානං - මජසං.
3. සම්ම පණ්ඩිතකුමාරක - මජසං. 4. යං - සාළුවි.

අභයයෙනි, ඒ මගණ මෙ පරිදි සිල් ඇතියේ කාමයන් කෙරෙන් වෙන් ව ම ... චතුර්ථධ්‍යානයට සම්වැද වෙසෙයි. හේ නූතන වූත් කම් නොකෙරෙයි. පුරාණ වූත් කම් විපාක විසින් පුනපුනා ස්පර්ශ කොට විගතාන්ත කෙරෙයි. (බොල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යෝග්‍ය වූ උපනයනාගී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිතව්‍ය වූ සාන්දෘෂ්ටික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙනි, ඒ මහණ මෙපරිදි සිල් ඇතියේ මෙපරිදි සමාධි ඇතියේ ආශ්‍රවක්ෂයයෙන් අනාශ්‍රව වූ චෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙණ උපයා වෙසෙයි. හේ නූතන වූත් කම් නොකෙරෙයි. පුරාණ වූත් කම් ස්පර්ශ කොට කොට විගතාන්ත කෙරෙයි. (තෙල) අකාලික වූ 'එව, බලව' යන විධියට යෝග්‍ය වූ උපනයනාගී වූ නුවණැතියන් විසින් තමා කෙරෙහි එළවා වෙදිතව්‍ය වූ සාන්දෘෂ්ටික නිර්ජර විශුද්ධිය යි.

අභයයෙනි, සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය සඳහා ශෝකපරිදේවයන්ගේ සමතික්‍රමණය සඳහා දුඃඛදෞර්මනස්‍යයන් හතයට යනු සඳහා අර්හත්ත්වමාර්ගයාගේ අධිගමය සඳහා නිර්වාණයාගේ ප්‍රත්‍යක්ෂකරණය සඳහා සියල්ල දන්නා වූ සියල්ල දක්නා වූ අර්හත් වූ සම්‍යක්සම්බුද්ධ වූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ තුන් වැදෑරුම් නිර්ජරවිශුද්ධීහු මොනොවට වදාරණ ලදහ.

මෙසේ වදාළ කල්හි පණ්ඩිතකුමාර ලිච්ඡවී අභය ලිච්ඡවීහට තෙල කීය:

යහළු අභයයෙනි, කිම, තා ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ගේ සුභාෂිතය සුභාෂිත විසින් නො අනුමෙවූනෙහි ද?

යහළුව, කිමෙක, මම ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ගේ සුභාෂිතය සුභාෂිත විසින් නො අනුමෙවුනෙම් වෙම් ද, යමෙක් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ගේ සුභාෂිතය සුභාෂිත විසින් නොඅනුමෙවුනේ වේ නම් ඔහුගේ හිසත් ඇදහෙන්නේ ය.

3. 2. 3 5

[සැවැත්නිදානයි:]

25. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් **අනඳ** තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

ආනන්දය, යම් කෙනකුන්ට අනුකම්පා කරව් ද මිත්‍රයෝ වෙත්ව යි, සුහෘදයෝ වෙත්ව යි, නෑදිම්බිල් දෙපස නෑයෝ වෙත්වයි, භ්‍රාතෘභගින්‍යාදි සාලේ නෑයෝ වෙත්ව යි ඒ යම් කෙනෙක් (තොපගේ බස) ඇසියයුතු කොට හඟිත් ද, ආනන්දය, තොප විසින් ඔහු තුන් තැනෙක්හි ලා සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත් කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවාලිය යුතුවහ.

කවර තුන් තැනෙක යත්: බුදුන් කෙරෙහි අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත් කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවා ලිය යුතුවහ. "ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණිනුදු අර්හත්හ. සම්‍යක්සම්බුද්ධයහ ... දෙව්මිනිස්නට ශාස්තෘයහ. චතුස්සත්‍යය අවබොධ කළහ. භාග්‍යවත්හ කියා යි.

ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා: ‘ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො -පෙ- පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහී’’ති.

සඞ්ඝෙ අවෙච්චප්පසාදෙ සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා: ‘‘සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සා’’ති.

සියා ආනන්ද, චතුන්නං මහාභූතානං අඤ්ඤථත්තං පථවිධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා. නත්වෙව බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤථත්තං. තත්රිදං අඤ්ඤථත්තං: සො වතානන්ද බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො අරියසාවකො නිරයං වා තිරච්ඡානයොනිං වා පෙත්තිවිසයං වා උපපජ්ජිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

සියා ආනන්ද, චතුන්නං මහාභූතානං අඤ්ඤථත්තං පථවිධාතුයා ආපොධාතුයා තෙජොධාතුයා වායොධාතුයා. නත්වෙව ධම්මෙ -පෙ- නත්වෙව සඞ්ඝෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතස්ස අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤථත්තං. තත්රිදං අඤ්ඤථත්තං: සො වතානන්ද, සඞ්ඝෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො අරියසාවකො නිරයං වා තිරච්ඡානයොනිං වා පෙත්තිවිසයං වා උපපජ්ජිස්සතීති නෙතං ඨානං විජ්ජති.

යෙ ආනන්ද, අනුකම්පෙය්‍යාථ යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤෙය්‍යුං මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොහිතා වා, තෙ වො ආනන්ද, ඉමෙසු තීසු ඨානෙසු සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බාති.

3. 2. 3. 6

26 අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා -පෙ- භගවන්තං එතදවොච: ‘භවො, භවො’ති භන්තෙ වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ භවො හොතීති?

කාමධාතුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද, කම්මං නාභවිස්ස අපි නු ඛො කාමභවො පඤ්ඤායෙථාති?

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති ඛො ආනන්ද, කම්මං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො.[1] අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං හීනාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති[2] පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොති.

---

1 තණ්හාස්නෙහො - මජසං. 2. ආයතිං - මජසං.

ධර්මයෙහි අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත්-කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවාලිය යුතුවහ. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මොනොවට වදාරණ ලද්දේය. සාන්දෘෂ්ටිකය. ... නුවණැතියන් විසින් සියසතන්හි ලා දතයුතුය' කියා යි.

සඟුන් කෙරෙහි අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙහි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත් කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවාලිය යුතුවහ. 'භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක-සඞ්ඝයා සුපිළිපන ... ලෝකයට අනුත්තර පුණ්‍යක්‍ෂෙත්‍රය'කියා යි.

ආනන්‍දය, පෘථිවිධාතු, අබ්ධාතු, තේජෝධාතු, වායෝධාතු යන සතර මහාභූතයන්ගේ අන්‍යථාත්‍වය වෙයි. බුදුන් කෙරෙහි අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙන් සමන්‍වාගත ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ අන්‍යථාත්‍වයෙක් නො ම වෙයි. එහි මේ වෙතසයි: ආනන්‍දය, බුදුන් කෙරෙහි අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙන් සමන්‍වාගත ආර්‍ය-ශ්‍රාවක නිරයට හෝ තිරිසන් ගතියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ එළඹෙන්නේය යන තෙල කරුණ සිදු නොවේ.

ආනන්‍දය, පෘථිවිධාතු, අබ්ධාතු, තේජෝ ධාතු, වායෝධාතු යන සතර මහාභූතයන්ගේ අන්‍යථාත්‍වය වෙයි. ධර්මයෙහි ... සඞ්ඝයා කෙරෙහි අවෙත්‍ය-ප්‍රසාදයෙන් සමන්‍වාගත ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ අන්‍යථාත්‍වයෙක් නො ම වෙයි. එහි මේ වෙතසයි: ආනන්‍දය, සඟුන් කෙරෙහි අවෙත්‍යප්‍රසාදයෙන් සමන්‍වාගත ඒ ආර්‍යශ්‍රාවක එකාන්තයෙන් නිරයට හෝ තිරිසන් යොනියට හෝ ප්‍රෙතවිෂයට හෝ එළඹෙන්නේය යන මෙ කරුණ සිදු නොවෙයි.

ආනන්‍දය, යම් කෙනකුන්ට අනුකම්පා කරව් ද, මිත්‍රයෝ හෝ සුහෘදයෝ හෝ නෑයෝ හෝ සාලේ නෑයෝ හෝ යම් කෙනෙක් (තොපගේ බස) ඇසිය යුතු කොට සිතත් ද, ආනන්‍දය, තොප විසින් ඔහු මේ තුන් තන්හි සමාදන් කරවිය යුතුවහ. ඇතුළත් කරවිය යුතුවහ. පිහිටුවිය යුතුවහ.

3. 2. 3. 6.

26. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්‍ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ: වහන්ස, 'භවය, භවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙකින් භවය වේ ද?

ආනන්‍දය, කාමධාතුයෙහි විපක්නා කර්මයෙක් නො වී නම් කාමභවයෙක් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නො පැණෙයි.

ආනන්‍දය, මෙසේ කර්මය ක්‍ෂෙත්‍රය වෙයි. අභිසංස්කාර විඥානය බීජය වෙයි. තෘෂ්ණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු, තෘෂ්ණාබන්‍ධනයෙන් බැඳුනු සත්‍ත්‍වයන්ගේ කාමධාතුයෙහි විඥානය පිහිටියේ ය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සඞ්ඛ්‍යාත අභිනිර්‍වෘත්තිය වේ.

රූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද, කම්මං නාභවිස්ස, අපි නු බො රූපභවො පඤ්ඤායෙථා?ති.

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති ඛො ආනන්ද, කම්මං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං මජ්ඣිමාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොති.

අරූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද කම්මං නා භවිස්ස, අපි නු බො අරූපභවො පඤ්ඤායෙථා?ති.

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති ඛො ආනන්ද, කම්මං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං පණීතාය ධාතුයා විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං. එවං ආයති පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොති. එවං ඛො ආනන්ද, භවො හොතීති.

3. 2. 3. 7

27. අථ ඛො ආයස්මා **ආනන්දො,** යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො -පෙ- භගවන්තං එතදවොච:

'භවො, භවො'ති භන්තෙ වුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ භවො හොතීති?.

කාමධාතුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද, කම්මං නාභවිස්ස, අපි නු ඛො කාමභවො පඤ්ඤායෙථාති?.

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති ඛො ආනන්ද, කම්මං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො.[1] අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසඤ්ඤොජනානං හීනාය ධාතුයා චෙතනා පතිට්ඨිතා, පත්ථනා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති[2]. පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොති.

රූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද, කම්මං නාභවිස්ස, අපි නු ඛො රූපභවො පඤ්ඤායෙථාති?

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති ඛො ආනන්ද, කම්මං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං මජ්ඣිමාය ධාතුයා චෙතනා පතිට්ඨිතා, පත්ථනා පතිට්ඨිතා. එවං ආයති[2] පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොති.

---

1 උපාදානා - මජසං. 2 ආයතිං - මජසං.

ආනන්දය, රූපධාතුයෙහි විපක්නා කර්මය නො වී නම් රූපභවය කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කර්මය ක්ෂේත්‍රය වෙයි. අභිසංස්කාරවිඥානය බීජය වෙයි. තෘෂ්ණාව උදකය වේ. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණා බන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ රූපධාතුයෙහි විඥානය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සඞ්ඛ්‍යාත අභිනිර්වෘතිය වෙයි

ආනන්දය, අරූපධාතුයෙහි විපක්නා කර්මය නො වී නම් අරූපභවයෙක් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල එසේ නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කර්මය ක්ෂේත්‍රය වෙයි. අභිසංස්කාරවිඥානය බීජය වෙයි. තෘෂ්ණාව උදකය වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ අරූපධාතුයෙහි විඥානය පිහිටියේ වෙයි. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සඞ්ඛ්‍යාත අභිනිර්වෘතිය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 7.

27. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනද තෙරණුවෝ ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ:

වහන්ස, 'භවය, භවය'යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙකින් භවය වේ දැ යි?

ආනන්දය, කාමධාතුයෙහි විපක්නා කර්මයෙක් නො වී නම්, කාමභවය කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කර්මය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. (සහජාත) අභිසංස්කාරවිඥානය බීජ වෙයි. තෘෂ්ණාව උදක වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කාමධාතුයෙහි කර්මචේතනාව පිහිටියාය, කර්ම ප්‍රාර්ථනාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සඞ්ඛ්‍යාත අභිනිර්වෘතිය වේ.

ආනන්දය, රූපධාතුයෙහි විපක්නා කර්මයෙක් නො වී නම්, රූපධාතුව කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කර්මය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. අභිසංස්කාරවිඥානය බීජ වෙයි. තෘෂ්ණාව උදක වෙයි. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කර්මචේතනාව රූප ධාතුයෙහි පිහිටියාය. කර්මප්‍රාර්ථනාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සඞ්ඛ්‍යාත අභිනිර්වෘතිය වෙයි.

අරූපධාතුවෙපක්කඤ්ච ආනන්ද කම්මං නාභවිස්ස, අපි නු බො අරූපභවො පඤ්ඤායෙථාති?

නො හෙතං භන්තෙ.

ඉති ඛො ආනන්ද කම්මං ඛෙත්තං, විඤ්ඤාණං බීජං, තණ්හා සිනෙහො. අවිජ්ජානීවරණානං සත්තානං තණ්හාසංයොජනානං පණීතාය ධාතුයා වෙතනා පතිට්ඨිතා. පත්ථනා පතිට්ඨිතා. එවං ආයතිං පුනබ්භවාභිනිබ්බත්ති හොති. එවං ඛො ආනන්ද භවො හොතීති.

3. 2. 3. 8.

28. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නං ඛො ආයස්මන්තං ආනන්දං භගවා එතදවොච:

සබ්බං නු ඛො ආනන්ද සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සඵලන්ති.

න ඛෙව්ථ භන්තෙ එකංසෙනාති.

තෙන හානන්ද විභජස්සූති.

යං හිස්ස භන්තෙ සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, කුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, එවරූපං සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං අඵලං.

යඤ්ච ඛ්වාස්ස භන්තෙ සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සෙවතො අකුසලා ධම්මා පරිහායන්ති, කුසලා ධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති, එවරූපං සීලබ්බතං ජීවිතං බ්‍රහ්මචරියං උපට්ඨානසාරං සඵලන්ති.

ඉදමවොච ආයස්මා ආනන්දො. සමනුඤ්ඤො සත්ථා අහොසි. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො "සමනුඤ්ඤො මෙ සත්ථා"ති උට්ඨායාසනා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි.

අථ ඛො භගවා අචිරපක්කන්තෙ ආයස්මන්තෙ ආනන්දෙ භික්ඛූ ආමන්තෙසි:

සෙඛො භික්ඛවෙ ආනන්දො, න ච පනස්ස සුලභරූපො සමසමො පඤ්ඤායාති.

3. 2. 3. 9.

29. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච:

තීණිමානි භන්තෙ ගන්ධජාතානි යෙසං අනුවාතඤ්ඤෙව ගන්ධො ගච්ඡති, නො පටිවාතං.

ආනන්දය, අරූපධාතුයෙහි විපස්නා කර්මයෙක් නො වී නම්, අරූපභවයෙක් කිම, පැණේ ද?

වහන්ස, නෙල නො වේ මැයි.

ආනන්දය, මෙසේ කර්මය ක්ෂේත්‍ර වෙයි. අභිසංස්කාරවිඥානය බීජ වෙයි. තෘෂ්ණාව උදක වේ. අවිද්‍යායෙන් ඇවුරුණු තෘෂ්ණාබන්ධනයෙන් බැඳුනු සත්ත්වයන්ගේ කර්මචේතනාව අරූපධාතුයෙහි පිහිටියාය. කර්මප්‍රාර්ථනාව පිහිටියාය. මෙසේ මතුයෙහි පුනර්භව සංඛ්‍යාත අභිනිර්වෘත්තිය වෙයි. ආනන්දය, මෙසේ භවය වෙයි.

3. 2. 3. 8.

28. එකල්හි ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

ආනන්දය, හැම ශීලව්‍රතයෙක් දුෂ්කරකාරිකානුයොග සංඛ්‍යාත ජීවිත වූයේ බඹසර වූයේ වටනහර වූයේ සඵල වේ ද සි?

වහන්ස, මෙහිලා ඒකාන්තවශයෙන් එසේමය යි නොකියැ හෙයි.

ආනන්දය, එසේ වී නම් බෙදලවයි.

වහන්ස, යම් ශීලව්‍රතයෙක් දුෂ්කාරකාරිකානුයොග සංඛ්‍යාත ජීවිත වේ ද, බඹසර වේ ද, මේ සාරයයි වැටහුනේ වේ ද, එය සෙවුනහුගේ අකුසල් දහම්හු වැඩෙත් නම්, කුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, මෙබඳු වූ ශීලව්‍රතය ජීවිත වූයේ බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍ය වූයේ උපස්ථාන සාර වූයේ අඵල වෙයි.

වහන්ස, යම් ශීලව්‍රතයෙක් ජීවිත වේ ද, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍ය වේ ද, උපස්ථානසාර වේ ද, එය සෙවුනහුගේ අකුසල් දහම්හු පිරිහෙත් නම්, කුසල්දහම්හු වැඩෙත් නම්, මෙබඳු ශීලව්‍රතය ජීවිත වූයේ, බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍ය වූයේ උපස්ථානසාර වූයේ සඵල වෙයි.

ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ තෙල සැළ කළහ. ශාස්තෲන් වහන්සේ අනුදත් සේක. එක්බිති ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ ශාස්තෲන් වහන්සේ මබස අනුදත් සේකැ යි හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට ගියහ.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවන් වඩනා හා ම භික්ෂූන් ඇමතූ සේක:

මහණෙනි, අනඳ තෙරණුවෝ ශෛක්ෂයහ. ඔහුට ප්‍රඥයෙන් සමසමයෙක් සුලභ නො ද වේ.

3. 2. 3. 9.

29. එකල ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ:

වහන්ස, යම් ගන්ධජාතයන්ගේ ගඳෙක් අනුවාතයට ම යමා ද, පටිවාතයට නො යමා ද, එබඳු මේ ගන්ධජාතයෝ තුන් දෙනෙකි.

කතමානි තීණි: මූලගන්ධො සාරගන්ධො පුප්ඵගන්ධො. ඉමානි ඛො භන්තෙ තීණි ගන්ධජාතානි යෙසං අනුවාතඤ්ඤෙව ගන්ධො ගච්ඡති, නො පටිවාතං.

අත්ථි නු ඛො භන්තෙ කිඤ්චි ගන්ධජාතං යස්ස අනුවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, පටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡතීති?

අත්ථානන්ද[1] ගන්ධජාතං යස්ස අනුවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, පටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡතීති.

කතමඤ්ච පන තං භන්තෙ ගන්ධජාතං, යස්ස අනුවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, පටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡතීති?

ඉධානන්ද යස්මිං ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථී වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සඞ්ඝං සරණං ගතො හොති. පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතො හොති, සීලවා හොති, කල්‍යාණධම්මො, විගතමලමච්ඡෙරෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති මුත්තචාගො පයතපාණී වොස්සග්ගරතො යාචයොගො දානසංවිභාගරතො. තස්ස දිසාසු සමණබ්‍රාහ්මණා වණ්ණං භාසන්ති: අසුකස්මිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථී වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං ගතො හොති, ධම්මං සරණං ගතො හොති, සඞ්ඝං සරණං ගතො හොති, පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා පටිවිරතො හොති, සීලවා හොති, කල්‍යාණධම්මො. විගතමලමච්ඡෙරෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති මුත්තචාගො පයතපාණී වොස්සග්ගරතො යාචයොගො දානසංවිභාගරතොති.

දෙවතාපිස්ස අමනුස්සා වණ්ණං භාසන්ති: අසුකස්මිං නාම ගාමෙ වා නිගමෙ වා ඉත්ථී වා පුරිසො වා බුද්ධං සරණං -පෙ- ධම්මං සරණං -පෙ- සඞ්ඝං සරණං ගතො හොති, පාණාතිපාතා පටිවිරතො -පෙ- දානසංවිභාගරතොති.

ඉදං ඛො තං ආනන්ද ගන්ධජාතං යස්ස අනුවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, පටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති, අනුවාතපටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡතීති.

36. න පුප්ඵගන්ධො පටිවාතමෙති
න චන්දනං [2]තගරමල්ලිකා වා,
සතඤ්ච ගන්ධො පටිවාතමෙති
සබ්බා දිසා සප්පුරිසො පවාතීති.

1. අත්ථානන්ද කිඤ්චි - මජ්ඣං. 2 තගරමල්ලිකා වා. P.T.S.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: මූලගන්ධය, සාරගන්ධය, පුෂ්පගන්ධයි. වහන්ස, යම් ගන්ධජාතයන්ගේ ගඳෙක් අනුවාතයට ම හමා ද, පටිවාතයට නො හමා ද, මේ ඒ ගන්ධජාතයෝ තුන් දෙනාය.

වහන්ස, යම් ගන්ධජාතයක්හුගේ ගන්ධය අනුවාතයටත් හමා ද, පටිවාතයටත් හමා ද, අනුවාත පටිවාතයටත් හමා ද, එබඳු කිසි ගන්ධජාත-යෙක් ඇත් ද?

ආනන්දය, යම් ගන්ධජාතයක්හුගේ ගන්ධය අනුවාතයටත් හමා ද, පටිවාතයටත් හමා ද, අනුවාතපටිවාතයටත් හමා ද. එබඳු ගන්ධජාතයෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් ගන්ධජාතයක්හුගේ ගන්ධය අනුවාතයටත් හමා ද, පටිවාතයටත් හමා ද, අනුවාතපටිවාතයටත් හමා ද, එබඳු ගන්ධජාතය කවරේ ය?

ආනන්දය, මෙලොව යම් ගමෙක වේවයි, නියම් ගමෙක වේවයි ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ගියේ වේ ද, දහම් සරණ ගියේ වේ ද, සඟුන් සරණ ගියේ වේ ද, පණිවායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, අයිනාදනින් දුරුවූයේ වේ ද, කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වේ ද, මුසවායෙන් දුරුවූයේ වේ ද, පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වේ ද, සිල්වත් වේ ද, කලණදහම් ඇතියේ වේ ද, පැහැ මිලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසේ ද, මුදූ දෙත ත්‍යාග ඇතියේ ද, දෙනුවට දෙවී අත් ඇතියේ වේ ද, දීමෙහි ඇලුනේ වේ ද, යදනට නිසිවූයේ වේ ද, දන් හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වේ ද, ඔහුගේ ගුණ ඒ ඒ දික්හි මහණබමුණෝ බෙණෙත්. "අසෝ ගම හෝ නියම්ගම හෝ ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් බුදුන් සරණ ගියේ වෙයි. දහම් සරණ ගියේ වෙයි. සඟුන් සරණ ගියේ වෙයි. පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අයිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි කාමයෙහි මිස හසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පමාවරදට කරුණු වූ රහමෙරමදින් දුරුවූයේ වෙයි සිල්වත් වෙයි. කලණදහම් ඇතියේ වෙයි. පැහැ මිලමසුරු ඇති සිතින් ගිහිගෙහි වෙසෙයි. මුදූදෙත ත්‍යාග ඇතියේ වෙයි. දෙනුවට දෙවී අත් ඇතියේ වෙයි. දීමෙහි ඇලුනේ වෙයි. යැදිවත් දීමෙන් යාවයොග වෙයි. දීමෙහි හා සංවිභාගයෙහි ඇලුනේ වෙයි" කියායි.

මිනිසුන් නොවන දෙවියෝත් පවා ඔහුගේ ගුණ කියත්: "අසුවල් ගම හෝ නියම්ගම හෝ ස්ත්‍රියක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ බුදුන් සරණ ... දහම් සරණ ... සඟුන් සරණ ගියේ වෙයි, පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, ... දීමෙහි හා සංවිභා-ගයෙහි ඇලුනේත් වෙයි" කියායි.

ආනන්දය, යම් ගන්ධජාතයක්හුගේ ගන්ධය අනුවාතයටත් හමා ද පටිවාතය ටත් හමා ද අනුවාතපටිවාතයටත් හමා ද, මේ ඒ ගන්ධජාතයයි.

36 පුෂ්පගන්ධය උඩුසුළඟට නොහමයි. සඳුන් තුවරලා, සමන්සුවඳ හෝ උඩුසුළඟට නොහමයි. සත්පුරුෂයන්ගේ ගුණගන්ධය උඩුසුළඟට හමා. සත්පුරුෂ තෙමේ හැම දික්හි ම වැතිරෙයි. (ගුණ සුවඳින් හැමේ.)

3. 2. 3. 10.

30. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ භගවතො සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගහිතං: "භගවතො ආනන්ද සිඛිස්ස අභිභූ නාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ ඨිතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤාපෙසී"ති. භගවා පන භන්තෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කීවතකං පහොති සරෙන විඤ්ඤාපෙතුන්ති.

සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමෙය්‍යා තථාගතාති.

දුතියම්පි ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ -පෙ- සාවකො සො ආනන්ද, අප්පමෙය්‍යා තථාගතාති.

තතියම්පි ඛො ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ භගවතො සුතං, සම්මුඛා පටිග්ගහිතං: "භගවතො ආනන්ද, සිඛිස්ස අභිභූ නාම සාවකො බ්‍රහ්මලොකෙ ඨිතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤාපෙසී"ති. භගවා පන භන්තෙ අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කීවතකං පහොති සරෙන විඤ්ඤාපෙතුන්ති.

සුතා තෙ ආනන්ද සහස්සී චූළනිකා ලොකධාතූති:

එතස්ස භගවා කාලො එතස්ස සුගත කාලො යං භගවා භාසෙය්‍ය, භගවතො සුත්වා භික්ඛූ ධාරෙස්සන්තීති.

තෙන හානන්ද සුණාහි -පෙ- යාවතා ආනන්ද චන්දිමසුරියා පරිහරන්ති, දිසා භන්ති විරොචනා, තාව සහස්සධා ලොකො. තස්මිං සහස්සධා ලොකෙ සහස්සං චන්දානං, සහස්සං සුරියානං, සහස්සං සිනෙරුපබ්බතරාජානං, සහස්සං ජම්බුදීපානං, සහස්සං අපරගොයානානං, සහස්සං උත්තරකුරූනං, සහස්සං පුබ්බවිදෙහානං, චත්තාරි මහාසමුද්දසහස්සානි, චත්තාරි මහාරාජසහස්සානි, සහස්සං චාතුම්මහාරාජිකානං, සහස්සං තාවතිංසානං, සහස්සං යාමානං, සහස්සං තුසිතානං, සහස්සං නිම්මාණරතීනං, සහස්සං පරනිම්මිතවසවත්තීනං, සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං. අයං වුච්චතානන්ද සහස්සී චූළනිකා ලොකධාතු.

3. 2. 3. 10.

30. එකල ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි තෙල අසන ලදී: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලදී: "ආනන්‍දය, සිඛී සම්මා සම්බුදුන්ගේ අභිභූ නම් ශ්‍රාවක බඹලොව සිටියේ සහස්‍රී ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥාපනය කෙළේය"යි. වහන්ස, අතීත් සම්‍යක්සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි කෙතෙක් තැන් ස්වරයෙන් විඥාපනය කරන්නට සමර්‍ථ වෙති හෝ යි?

ආනන්‍දය, හේ ශ්‍රාවකයෙක; තථාගතයෝ වනාහි අපරිමේය වෙති.

දෙවනවටත් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල ... ආනන්‍දය, හේ ශ්‍රාවකයෙක; තථාගතයෝ වනාහි අපරිමේය වෙති.

තෙවනවටත් ආයුෂ්මත් අනඳ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහ: වහන්ස, මා විසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ හමුයෙහි තෙල අසන ලද: හමුයෙහි පිළිගන්නා ලද: "ආනන්‍දය, සිඛී සම්මා සම්බුදුන්ගේ අභිභූ නම් ශ්‍රාවක බඹලොව සිටියේ සහස්‍රී ලොකධාතුව ස්වරයෙන් විඥාපනය කෙළේයයි" වහන්ස, අතීත් සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙතෙක් තැන් ස්වරයෙන් විඥාපනය කරන්නට සමර්‍ථ වෙති හෝ යි?

ආනන්‍දය, තා විසින් දහසක් සක්වළ ඇති චූලනීය ලෝකධාතුව අසන ලද නු යි?

යම් හෙයෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාරණ සේක් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ බස් අසා භික්ෂූහු ධරත් ද, භාග්‍යවතුන් වහන්ස, තෙල සිංහ-නාදයට මේ කාලය යි. සුගතයන් වහන්ස, තෙල සිංහනාදයට මේ කාලය යි.

ආනන්‍දය, එසේ වී නම් අසව...... ආනන්‍දය, සඳහිරුහු බබලමින් යම්තාක් තැන් ඇවිදුනාහු ද, දිශා බබුළුවත් ද, ඒ තාක් තැන් සහස්‍රීලොකධාතුයි. ඒ සහස්‍රධාලෝකයෙහි සඳ දහසෙක් ඇත. හිරු දහසෙක් ඇත. සුනෙරු පවුරද දහසෙක් ඇත. දඹදිව් දහසෙක් ඇත. අපරගොයාන දහසෙක් ඇත. උතුරුකුරුදිව් දහසෙක් ඇත. පූර්වවිදෙහ දහසෙක් ඇත. මහා-සමුද්‍ර සහස්‍රයෝ සතර දෙතෙක් ඇත. මහාරාජසහස්‍රයෝ සතර දෙතෙක් ඇත. චාතුර්මහාරාජික සහස්‍රයෙක් ඇත. ත්‍රායත්‍රිංශත් දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. යාම දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. තුෂිත දෙවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. නිර්මාණරතී දේවලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. පරනිර්මිත වශවර්ත්ති දෙවලොක සහස්‍රයෙක් ඇත. බ්‍රහ්මලෝක සහස්‍රයෙක් ඇත. ආනන්‍දය, මේ සහස්‍රීචූලනීය ලෝකධාතුය යි කියනු ලැබේ.

යාවතා ආනන්ද සහස්සී චූළනිකා ලොකධාතු, තාව සහස්සධා ලොකො. අයං වුච්චතානන්ද ද්විසහස්සී මජ්ඣිමිකා ලොකධාතු.

යාවතා ආනන්ද ද්විසහස්සී මජ්ඣිමිකා ලොකධාතු, තාව සහස්සධා ලොකො. අයං වුච්චතානන්ද තිසහස්සී මහාසහස්සී ලොකධාතු.

ආකඞ්ඛමානො ආනන්ද තථාගතො තිසහස්සීමහාසහස්සීලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ඛෙය්‍යාති.

යථා කථම්පන භන්තෙ භගවා තිසහස්සීමහාසහස්සීලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ඛෙය්‍යාති?

ඉධානන්ද තථාගතො තිසහස්සීමහාසහස්සීලොකධාතුං ඔභාසෙන ඵරෙය්‍ය. යදා තෙ සත්තා තං ආලොකං සඤ්ජානෙය්‍යුං, අථ තථාගතො ඝොසං කරෙය්‍ය, සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය. එවං ඛො ආනන්ද තථාගතො තිසහස්සීමහාසහස්සීලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤාපෙය්‍ය, යාවතා පන ආකඞ්ඛෙය්‍යාති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා ආනන්දො භගවන්තං එතදවොච: ලාභා වත මෙ, සුලද්ධං වත මෙ යස්ස මෙ සත්ථා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවොති.

එවං වුත්තෙ ආයස්මා උදායී ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: කිං තුම්හෙත්ථ ආවුසො ආනන්ද යදි තෙ සත්ථා එවං මහිද්ධිකො එවං මහානුභාවොති?

එවං වුත්තෙ භගවා ආයස්මන්තං උදායිං එතදවොච: මා හෙවං උදායි, මා හෙවං උදායි. සචෙ උදායි ආනන්දො අවීතරාගො කාලං කරෙය්‍ය, තෙන චිත්තප්පසාදෙන සත්තක්ඛත්තුං දෙවෙසු දෙවරජ්ජං කරෙය්‍ය, සත්තක්ඛත්තුං ඉමස්මිඤ්ඤෙව ජම්බුදීපෙ මහාරජ්ජං කරෙය්‍ය. අපි උදායි ආනන්දො දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායිස්සතීති.

ආනන්දවග්ගො තතියො.

ආනන්දය, යම්තාක් තැන් සහස්‍රීචූලනිය ලෝකධාතුයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහස්‍රභාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආනන්දය, මේ ද්විසහස්‍රී මාධ්‍යමික ලෝකධාතුය යි කියනු ලැබේ.

ආනන්දය, යම්තාක් තැන් ද්විසහස්‍රී මාධ්‍යමික ලෝකධාතුයෙක් වේ ද, ඒ තාක් සහස්‍රභාගයෙන් ගණනා ලද ලෝකයෙක් වේ ද, ආනන්දය, මේ ත්‍රිසහස්‍රී මහාසහස්‍රී ලෝකධාතුය යි කියනු ලැබේ.

ආනන්දය, තථාගතයන් වහන්සේ කැමැතිවන සේක් ත්‍රිසහස්‍රී මහාසහස්‍රී ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්තාක් කැමැති වන සේක් නම්, එ ද ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි කෙසේ නම් ත්‍රිසහස්‍රී මහාසහස්‍රී ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක් ද? ඉන් පිටත් යම් තාක් කැමැති වන සේක් නම් එ ද ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක් ද?

ආනන්දය, මෙහි තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහස්‍රී මහාසහස්‍රී ලෝකධාතුව ශරීරාවභාසයෙන් පතුරුවන සේක. යම් වරෙක ඒ සත්හු ඒ ආලෝකය හඳුනත් ද, එවර තථාගතයන් වහන්සේ බඹගොස් කරණ සේක. හඬ අස්වන සේක. ආනන්දය, මෙසේ තථාගතයන් වහන්සේ ත්‍රිසහස්‍රී මහාසහස්‍රී ලෝකධාතුව ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක. ඉන් පිටත් යම්තාක් කැමැති වන සේක් නම් ඒ තාක් ස්වරයෙන් විඥපනය කරණ සේක.

මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "යම් බඳු මාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබඳු මහත් ඍද්ධි ඇති සේක් ද, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇති සේක් ද, ඒකාන්තයෙන් මට ලාභයෙක. ඒකාන්තයෙන් මට මනා ලැබීමෙකැ" යි මෙල ප්‍රසාදය පැළ කළහ.

මෙසේ කී කල්හි ආයුෂ්මත් උදායී තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙල කීහ. "කිසග ආනන්දය, ඉදින් තාගේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙබඳු මහත් ඍද්ධි ඇතිසේක් ද, මෙබඳු මහත් අනුභාව ඇතිසේක් ද, මෙහිලා තොපි කිමෙකැ" යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් උදායී තෙරණුවනට මෙල බස් වදාළහ: උදායිය, නහමක් මෙසේ කියව. උදායිය, නහමක් මෙසේ කියව. උදායිය, ඉදින් ආනන්ද තෙර අවීතරාග ව කළුරිය කෙරේ නම්, ඒ චිත්ත-ප්‍රසාදයෙන් සත් වටක් දෙවියන් කෙරෙහි දෙව්රජය කෙරෙයි. සත්වටක් මේ දඹදිව ම මහරජය කෙරෙයි. වැලිත් උදායිය, ආනන්ද ඉහාත්මයෙහි ම පිරිනිවන් පාන්නේය.

ආනන්දවර්ගය තෙවෙනියි.

[4. සමණවග්ගො]

3. 2. 4. 1.

[සාවත්ථි නිදානං]

31. තීණිමානි භික්ඛවෙ සමණස්ස සමණකරණීයානි.[1] කතමානි තීණි: අධිසීලසික්ඛාසමාදානං, අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානං, අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි සමණස්ස සමණකරණීයානි. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිසීලසික්ඛාසමාදානෙ, තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානෙ, තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 2. 4. 2.

32. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගද්‍රභො ගොගණං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධො හොති, "අහම්පමහා අහම්පමහාති".[2] තස්ස න තාදිසො වණ්ණො හොති සෙය්‍යථාපි ගුන්නං. න තාදිසො සරො හොති සෙය්‍යථාපි ගුන්නං. න තාදිසං පදං හොති සෙය්‍යථාපි ගුන්නං. සො ගොගණඤ්ඤෙව පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධො හොති, "අහම්පමහා අහම්පමහාති.[2]"

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො භික්ඛු භික්ඛුසඞ්ඝං පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධො හොති, "අහම්පි භික්ඛු, අහම්පි භික්ඛූති", තස්ස න තාදිසො ඡන්දො හොති අධිසීලසික්ඛාසමාදානෙ, සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤෙසං භික්ඛූනං. න තාදිසො ඡන්දො හොති අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානෙ. සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤෙසං භික්ඛූනං. න තාදිසො ඡන්දො හොති අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානෙ, සෙය්‍යථාපි අඤ්ඤෙසං භික්ඛූනං. සො භික්ඛුසඞ්ඝඤ්ඤෙව පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධො හොති, "අහම්පි භික්ඛු අහම්පි භික්ඛූති."

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිසීලසික්ඛාසමාදානෙ. තිබ්බො නො ඡන්දො[3] භවිස්සති අධිචිත්තසික්ඛා-සමාදානෙ, තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 2. 4. 3

33. තීණිමානි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස පුබ්බ කරණීයානි. කතමානි තීණි: ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපති පටිගච්චෙව[4] ඛෙත්තං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. පටිගච්චෙව ඛෙත්තං සුකට්ඨං කරිත්වා සුමතිකතං කාලෙන බීජානි පතිට්ඨාපෙති. කාලෙන බීජානි පතිට්ඨාපෙත්වා සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි අපනෙතිපි. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි කස්සකස්ස ගහපතිස්ස පුබ්බ කරණීයානි.

1, සමණීයානි - මජසං. 2. අහම්පි ගො - කාළුවි. අහම්පි දම්මො, අහම්පි දම්මො - මජසං. තිබ්බො ඡන්දො - සීමු. 4. පටිකච්චෙව - මජසං.

[4. ශ්‍රමණවර්ගය]

1. 2. 4. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

31. මහණෙනි, ශ්‍රමණසන්තකවූ මේ ශ්‍රමණකරණීයයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාසමාදානය, අධිචිත්තශික්‍ෂාසමාදානය, අධිප්‍රඥ ශික්‍ෂාසමාදාන යි. මහණෙනි, ශ්‍රමණ සන්තක වූ මේ තුන් ශ්‍රමණ කරණීයයෝ යි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මිය යුතුය: "අධිශීලශික්‍ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිචිත්තශික්‍ෂා සමාදාන-යෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර වූ ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිප්‍රඥශික්‍ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර වූ ඡන්දයෙක් වෙයි" කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු යි.

3. 2. 4. 2.

32. මහණෙනි, යම් පරිදි ගද්‍රභයෙක් "අහම්පමහා අහම්පමහා (මම ද ගවයෙමි, මම ද ගවයෙමි යි" යන අනුකරණයෙන් හඬමින්) ගොගණයා පස් පස් ලුහු බඳනේ වේ ද, ගවයන්ට වන පරිද්දෙන් ඔහුට එබඳු පැහැසටහනෙක් නොවෙයි. ගවයන්ට වන පරිද්දෙන් එබඳු හඬෙකුදු නොවෙයි. ගවයන්ට වන පරිදි එබඳු පිය සටහනෙක් ද නොවෙයි. හේ "අහම්පමහා, අහම්පමහා"යි ගවමුළු ම පස් පස් ලුහු බැඳ යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙසස්නෙහි කිසි මහණෙක් "මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි"යි (බෙණෙමින්) භික් සඟුන් පස් පස් ලුහු බැඳ යන්නේ වේ ද, සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අධිශීලශික්‍ෂාසමාදානයෙහි ලා ඔහුට එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අධිචිත්ත ශික්‍ෂාසමාදාන යෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. සෙසු මහණුන්ට වන පරිදි අධිප්‍රඥ ශික්‍ෂා සමාදානයෙහි ලා එබඳු ඡන්දයෙක් නො වෙයි. හේ "මම ද මහණයෙමි, මම ද මහණයෙමි"යි භික් සඟුන් ම පස් පස් ලුහු බඳනේ වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතුය: අධිශීලශික්‍ෂාසමාදාන-යෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිචිත්තශික්‍ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර ඡන්දයෙක් වෙයි. අධිප්‍රඥශික්‍ෂාසමාදානයෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර ඡන්දයෙක් වෙයි, කියා යි. මහණෙනි, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතුයි.

3. 2. 4. 3.

33. මහණෙනි, සීසාන ගෙහෙවියා විසින් කැල ම මේ කළ යුතු ද තුණෙක. කවර තුණෙක යත්: මහණෙනි, මෙලොව සීසාන ගෙහෙවි කැල ම ක්‍ෂේත්‍රය මොනොවට සාන ලද්දක් පුවරුවෙන් සම කරණ ලද්දක් කෙරේ ද. ක්‍ෂේත්‍රය මොනොවට සාට තැනක් පුවරු ගා සම කරණ ලද්දක් කොට නිසි කල බිජු පිහිටුවයි. නිසි කල්හි බිජු පිහිටුවා නිසි සමාහි දිය වද්දනුයේත් නෙරනුයේත් වෙයි. මහණෙනි, සාන ගෙහෙවියා විසින් කැල ම මේ කළයුතු ද තුණයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීණිමානි භික්ඛුස්ස පුබ්බෙ කරණීයානි. කතමානි තීණි: අධිසීලසික්ඛාසමාදානං, අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානං, අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි භික්ඛුස්ස පුබ්බෙ කරණීයානි.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිසීලසික්ඛාසමාදානෙ. තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානෙ. තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානෙති එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 2. 4. 4

[වෙසාලි නිදානං:]

34. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා **වෙසාලියං** විහරති **මහාවනෙ කූටාගාරසාලායං.** අථ ඛො අඤ්ඤතරො වජ්ජිපුත්තකො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො වජ්ජිපුත්තකො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච:

සාධිකමිදං භන්තෙ දියඩ්ඪසික්ඛාපදසතං අන්වද්ධමාසං උද්දෙසං ආගච්ඡති. නාහං භන්තෙ එත්ථ සක්කොමි සික්ඛිතුන්ති.

සක්කසි පන ත්වං භික්ඛු තීසු සික්ඛාසු සික්ඛිතුං අධිසීලසික්ඛාය අධිචිත්තසික්ඛාය අධිපඤ්ඤාසික්ඛායාති?

සක්කොමහං භන්තෙ තීසු සික්ඛාසු සික්ඛිතුං අධිසීලසික්ඛාය අධිචිත්තසික්ඛාය අධිපඤ්ඤා ක්ඛායාති.

තස්මාතිහ ත්වං භික්ඛු තීසු සික්ඛාසු සික්ඛස්සු අධිසීලසික්ඛාය අධිචිත්තසික්ඛාය අධිපඤ්ඤාසික්ඛාය. යතො ඛො ත්වං භික්ඛු අධිසීලම්පි සික්ඛිස්සසි, අධිචිත්තම්පි සික්ඛිස්සසි, අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛිස්සසි, තස්ස තුය්හං භික්ඛු අධිසීලම්පි සික්ඛතො අධිචිත්තම්පි සික්ඛතො අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛතො රාගො පහීයිස්සති. දොසො පහීයිස්සති. මොහො පහීයිස්සති. සො ත්වං රාගස්ස පහාණා දොසස්ස පහාණා මොහස්ස පහාණා යං අකුසලං තං න කරිස්සසි. යං පාපං තං න සෙවිස්සසීති.

අථ ඛො සො භික්ඛු අපරෙන සමයෙන අධිසීලම්පි සික්ඛි, අධිචිත්තම්පි සික්ඛි, අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛි. තස්ස අධිසීලම්පි සික්ඛතො අධිචිත්තම්පි සික්ඛතො අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛතො රාගො පහීයි. දොසො පහීයි. මොහො පහීයි. සො රාගස්ස පහාණා දොසස්ස පහාණා මොහස්ස පහාණා යං අකුසලං තං නාකාසි. යං පාපං තං න සෙවීති.

3. 2. 4. 5

[සාවත්ථි නිදානං]

35. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: සෙඛො සෙඛොති භන්තෙ වුච්චති. කිත්තාවතා නු ඛො භන්තෙ සෙඛො හොතීති?

මහණෙනි, එපරිද්දෙන්ම මහණහු විසින් කැල ම මේ කළ යුතු ද තුණෙකි. කවර තුණෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාසමාදානය, අධිචිත්තශික්‍ෂාසමාදානය, අධිප්‍රඥශික්‍ෂාසමාදාන යි. මහණෙනි, මහණහු විසින් කැල ම මේ කළ යුතු ද තුණය

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි මෙසේ හික්මිය යුතුය: අධිශීලශික්‍ෂා සමාදාන-යෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර වූ ඡන්දය වෙයි. අධිචිත්තශික්‍ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර ඡන්දය වෙයි. අධිප්‍රඥාශික්‍ෂා සමාදානයෙහි ලා අපගේ තීව්‍ර ඡන්දය වේයයි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ මැ හික්මිය යුතුය.

3. 2. 4. 4.

[වෙසාලි නිදානයි:]

34. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විශාලා මහනුවර මහවනයෙහි කූටාගාරශාලායෙහි වැඩ වසන සේක. එකල එක්තරා වැදූ රජකුලපුත් මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිත. එළඹ .. එකත්පස්ව හුන් ඒ වැදූපුත් මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය:

වහන්ස, "සාධික සෙළ සියක් මේ සිකපද අඩමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. වහන්ස, මම මෙහි හික්මෙන්නට නො පොහොසත්මි" යි.

මහණ, අධිශීල, අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට තෝ පොහොසත්හි?

වහන්ස, මම අධිශීල, අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකයෙහි හික්මෙන්නට පොහොසත්මි.

මහණ, එහෙයින් තෝ අධිශීල, අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥ යන තුන් සිකෙහි හික්මෙව. මහණ, යම් හෙයෙකින් තෝ අධිශීලයෙහි හික්මෙහි ද, අධිචිත්ත-යෙහි හික්මෙහි ද, අධිප්‍රඥයෙහිත් හික්මෙහි ද, මහණ, අධිශීලයෙහි හික්මෙන අධිචිත්තයෙහිත් හික්මෙන, අධිප්‍රඥයෙහිත් හික්මෙන ඒ තට රාගය ප්‍රහීන වෙයි. ද්වේෂය ප්‍රහීන වෙයි. මෝහය ප්‍රහීන වෙයි. ඒ තෝ, රාගප්‍රහාණ-යෙන් ද්වේෂප්‍රහාණයෙන් මෝහප්‍රහාණයෙන් - යම් අකුශලයෙක් වේ නම් එය නො කෙරෙහි, යම් පාපයෙක් වේ නම්, ඒ නො සෙවුනෙහිය.

එක්බිති ඒ මහණ, පසු කලෙක අධිශීලයෙහිත් හික්මිත. අධිචිත්ත-යෙහිත් හික්මිත. අධිප්‍රඥයෙහිත් හික්මිත. අධිශීලයෙහිත් අධිචිත්තයෙහිත් අධිප්‍රඥයෙහිත් හික්මෙන ඔහුට රාගය ප්‍රහීන විය. ද්වේෂය ප්‍රහීන විය. මෝහය ප්‍රහීන විය. රාගයාගේ ප්‍රහාණයෙන් ද්වේෂයාගේ ප්‍රහාණයෙන් මෝහයාගේ ප්‍රහාණයෙන් පසු යම් අකුශලයෙක් ඇත් ද ඒ නො කෙළේය. යම් පාපයෙක් ඇත් ද එය නො සෙව්තේ විය.

3. 2, 4. 5.

[සැවැත් නිදානයි:]

35. එකල අන්‍යතර මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹි-යේය. ... එකත්පස්ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැල කෙළේය: වහන්ස, 'ශෛක්‍ෂය, ශෛක්‍ෂය' යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙතෙකින් ශෛක්‍ෂ වේ හො යි?

සික්ඛතීති ඛො භික්ඛු තස්මා සෙඛොති වුච්චති. කිඤ්ච සික්ඛති: අධිසීලම්පි සික්ඛති, අධිචිත්තම්පි සික්ඛති, අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛති. සික්ඛතීති ඛො භික්ඛු තස්මා සෙඛොති වුච්චතීති.

37 සෙඛස්ස සික්ඛමානස්ස උජුමග්ගානුසාරිනො,
ඛයස්මිං පඨමං ඤාණං තතො අඤ්ඤා අනන්තරා.

38 තතො අඤ්ඤාවිමුත්තස්ස ඤාණං වෙ හොති තාදිනො,
අකුප්පා මෙ විමුත්තීති භවසංයොජනක්ඛයෙති.

3. 2. 4. 6

36. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දියඩ්ඪසික්ඛාපදසතං අන්වද්ධමාසං උද්දෙසං ආගච්ඡති, යත්ථ අත්ථකාමා[1] කුලපුත්තා සික්ඛන්ති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො: අධිසීලසික්ඛා අධිචිත්තසික්ඛා අධිපඤ්ඤාසික්ඛා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිස්මිං මත්තසොකාරී. පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි තත්ථ ධුවසීලී ච හොති ඨිතසීලී ච. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සොතාපන්නො හොති අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්බොධිපරායණො.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති සමාධිස්මිං මත්තසොකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි, තත්ථ ධුවසීලී ච හොති ඨිතසීලී ච. සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුත්තා සකදාගාමී හොති සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

---

1 අත්තකාමා - මජසං.

මහණ, හික්මේ නු යි එහෙයින් ශෛක්‍ෂය යි කියනු ලැබේ. කුමක් හික්මේ ද? අධිශීලයත් හික්මෙයි. අධිචිත්තයත් හික්මෙයි. අධිප්‍රඥවත් හික්මෙයි. මහණ හික්මේ නු යි එහෙයින් ශෛක්‍ෂය යි කියනු ලැබේ.

37 අරීමග පිළිපදනා සුළු හික්මෙන ශෛක්‍ෂයාහට පළමුව ලා (කෙලශක්‍ෂය කරණ හෙයින්) ක්‍ෂය නම් ලද මාර්ගයෙහි ඥනය උපදනේ ය, ඒ චතුර්ථමාර්ගඥනයෙන් අනතුරුව අර්හත්ඵලය උපදනේ ය.

38 එක්බිති අර්හත්ඵලවිමුක්තියෙන් විමුක්ත වූ ඒ තාදීහට ඒකාන්ත-යෙන් ප්‍රත්‍යවෙක්‍ෂණඥානය පහළ වෙයි. “භවසංයෝජනක්‍ෂයයෙහි දී මාගේ විමුක්තිය අකොප්‍ය වීය” කියා යි,

3. 2. 4. 6.

36. මහණෙනි, තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙත් නම් එබඳු මේ සාධික යෙළසියක් සිකපද අඩමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාය, අධිචිත්තශික්‍ෂාය, අධිප්‍රඥශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මේ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනහ.

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ, ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි, හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනේත් ඇවැතින් නැඟ සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යක ශික්‍ෂාපදයෝ වෙත් ද, එහි ලා නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ ක්‍ෂයහේතුයෙන් අපායට නොහෙන සැහැවි ඇතියේ මාර්ගනියාමයෙන් නියත වූයේ උපරිමාර්ගත්‍රය සඞ්ඛ්‍යාත සම්බෝධිය පරායණ කොට ඇතියේ සෝවන් වෙයි.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුළු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැතින් නැඟී සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යයට නිසි වූ යම් ඒ ආදි බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ තුන් වැදූරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් රාගද්වේෂ මෝහයන්ගේ තනුභාවයෙන් සකෘදාගාමි වෙයි. එක් වරක් ම මේ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති සමාධිස්මිං පරිපූරකාරී පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු: න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි තත්ථ ධුවසීලී ච[1] හොති ඨිතසීලී ච[2] සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිස්මිං පරිපූරකාරී. පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි, තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි, තත්ථ ධුවසීලී ච[1] හොති ඨිතසීලී ච[2] සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. පරිපූරං පරිපූරකාරී. අවඤ්ඣානි[3] ත්වෙවාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදානි වදාමීති.

3. 2. 4. 7.

37. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දියඩ්ඪසික්ඛාපදසතං අන්වද්ධමාසං උද්දෙසං ආගච්ඡති, යත්ථ අත්තකාමා කුලපුත්තා සික්ඛන්ති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො? අධිසීලසික්ඛා අධිචිත්තසික්ඛා අධිපඤ්ඤාසික්ඛා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිස්මිං මත්තසොකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි, තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි බ්‍රහ්මචරිය-සාරුප්පානි, තත්ථ ධුවසීලී ච[1] හොති ඨිතසීලී ච, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

සො තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා සත්තක්ඛත්තුපරමො හොති: සත්තක්ඛත්තුපරමං දෙවෙ ච මනුස්සෙ ච සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

1. ධුවසීලො ච - PTS. මජසං. 2. ඨිතසීලො ච - PTS මජසං.
3. අවජ්ඣානි - PTS.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥායෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේන් ඇවැතින් නැග සිටුනේන් වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහමචර්යයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහමචර්යක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබද සිල් ඇතියේත්. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ පඤ්ච ඔරම්භාගීය සංයොජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් ඖපපාතික වෙයි. ඒ බඹලොවින් වටාලා නොඑන සැහැවි ඇත්තේ එහි ම පිරිනිවන් පාන්නේය.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥායෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේන් ඇවැතින් නැගී සිටුනේන් වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහමචර්යයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහමචර්යක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා නිබද සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. හේ ආස්‍රවයන්ගේ ක්‍ෂයහේතුයෙන් අනාස්‍රව වූ චෙතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට එළඹ වෙසෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී ආර්‍ය පුද්ගල (=සොවාන් සෙදගැමි, අනගැමි පුහුල්) ප්‍රදේශයක් සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල (=රහත් තෙමේ) පරිපූර්ණාර්ථය (=රහත්ඵලය) සපයයි. මහණෙනි, මම සිකපදහු නොවඳහ යි කියමියි.

3 2. 4 7.

37. මහණෙනි, තමතට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙක්හි හික්මෙත් නම් මේ එබදු සාධිකයෙළසියක් සිකපද අඩමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, මේ හැම සිකපද යමෙක සංග්‍රහයට යේ නම් එබදු මේ ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාය, අධිචිත්තශික්‍ෂාය, අධිප්‍රඥාශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මෙ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේ නම් මේ එබදු ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනහ

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. ප්‍රඥායෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ සිකපද අවදනේන් ඇවැතින් නැඟ සිටුනේන් වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහමචර්යයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහමචර්යක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි ලා නිබද සිල් ඇතියේත් වෙයි. පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි

හේ තුන් වැදෑරුම් සංයෝජනයන්ගේ ක්‍ෂයහේතුයෙන් සත්තක්ඛත්තුපරම වෙයි. සත් වටක් පරම කොට දෙවියන් කෙරෙහි ද මිනිසුන් කෙරෙහි ද දිවැ සැරිසරා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

සො තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා කොලංකොලො හොති: ද්වෙ වා තීණි වා කුලානි සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

සො තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා එකබීජී හොති: එකඤ්ඤෙව මානුසකං භවං නිබ්බත්තෙත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

සො තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුත්තා සකදාගාමී හොති: සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිස්මිං පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි, තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි, තත්ථ ධුවසීලී ච[1] හොති ඨිතසීලී ච, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු.

සො පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා උද්ධංසොතො හොති අකනිට්ඨගාමී.

සො පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායී හොති.

සො පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායී හොති.

සො පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා උපහච්චපරිනිබ්බායී හොති.

සො පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා අන්තරාපරිනිබ්බායී හොති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිස්මිං පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි, තත්ථ ධුවසීලී ච හොති ඨිතසීලී ච[1] සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. පරිපූරං පරිපූරකාරී. අවඤ්ඣානි ත්වෙවාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදානි වදාමීති.

1. ධුවසීලො ච හොති ඨිතසීලො ච - මජසං - PTS.

හේ තුන් වැදෑරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් කොලංකොල (=භවයෙන් භවයට යනුවෙක්) වෙයි. භවයන් දෙකක් හෝ තුණක් හෝ දිවා සැරී දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදෑරුම් වූ සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් එකබීජී (=එක් භවයකට ම බීජ ඇතියේ) වෙයි. එක් ම මිනුෂ්‍යභවයක් නිපයා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

හේ තුන් වැදෑරුම් සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් රාග ද්වේෂ මෝහයන්ගේ තානුවයෙන් (තුනී බැවින්) සෙදගාමී වෙයි. වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පමණින් කරණ සුලු වෙයි. හේ යම් ඒ කුදත්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැතින් නැඟී සිටුනේත් වෙයි. ඒ කවර හෙයින යත්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහමචරියට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහමචරික ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබඳ සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි මොනොවට සමාදන්ව සිකපෙදෙහි හික්මෙයි.

හේ පස් වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් උද්ධංසොත අකනිට්ඨගාමී වෙයි.

හේ පස්වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් සසඞ්ඛාර පරිනිබ්බායී වෙයි.

හේ පස්වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් අසඞ්ඛාර පරිනිබ්බායී වෙයි.

හේ පස් වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් උපහච්චපරිනිබ්බායී වෙයි.

හේ පස් වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන්ගේ පරික්‍ෂය හේතුයෙන් අන්තරාපරිනිබ්බායී වෙයි.

මහණෙනි, මෙ සත්තෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. ප්‍රඥයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදත්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැතින් නැඟී සිටුනේත් වේ. ඒ කවර හෙයින යත්? මහණෙනි, මෙහි ලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහමචරියට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහමචරික ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබඳ සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සිකපදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාස්‍රව වූ චෙතොවිමුක්තිය හා ප්‍රඥ විමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට එයට එළඹ වෙසෙයි

මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශය සපයයි. පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූර්ණත්වය සපයයි. මහණෙනි, මම "සිකපදහු නොවඳහ"යි වදැරම් යි.

3. 2. 4. 8.

38. සාධිකමිදං භික්ඛවෙ දියඩ්ඪසික්ඛාපදසතං අන්වද්ධමාසං උද්දෙසං ආගච්ඡති, යත්ථ අත්ථකාමා[1] කුලපුත්තා සික්ඛන්ති. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති. කතමා තිස්සො: අධිසීලසික්ඛා අධිචිත්තසික්ඛා අධිපඤ්ඤාසික්ඛා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛා, යත්ථෙතං සබ්බං සමොධානං ගච්ඡති.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලෙසු පරිපූරකාරී හොති, සමාධිස්මිං පරිපූරකාරී, පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී. සො යානි තානි ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි, තානි ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි. තං කිස්ස හෙතු? න හි මෙත්ථ භික්ඛවෙ අභබ්බතා වුත්තා. යානි ච ඛො තානි සික්ඛාපදානි ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි, තත්ථ ධුවසීලී ච හොති ඨිතසීලී ච, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. සො ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පටිවිජ්ඣං පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා අන්තරාපරිනිබ්බායී හොති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පටිවිජ්ඣං පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා උපහච්චපරිනිබ්බායී හොති -පෙ-

අසංඛාරපරිනිබ්බායී හොති. -පෙ- සසංඛාරපරිනිබ්බායී හොති -පෙ- උද්ධංසොතො හොති, අකනිට්ඨගාමී.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පටිවිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා රාගදොසමොහානං තනුත්තා සකදාගාමී හොති, සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පටිවිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා එකබීජී හොති, එකඤ්ඤෙව මානුසකං භවං නිබ්බත්තෙත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පටිවිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා කොලඞ්කොලො හොති, ද්වෙ වා තීණි වා කුලානි සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

තං වා පන අනභිසම්භවං අප්පටිවිජ්ඣං තිණ්ණං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා සත්තක්ඛත්තුපරමො හොති. සත්තක්ඛත්තුපරමං දෙවෙ ච මනුස්සෙ ච සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා දුක්ඛස්සන්තං කරොති.

ඉති ඛො භික්ඛවෙ පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරී.

අවඤ්ඣානිත්වෙවාහං භික්ඛවෙ සික්ඛාපදානි වදාමීති.

---

1. අත්තකාමා - මජසං

3. 2. 4. 8.

38. මහණෙනි තමනට වැඩ කැමැති කුලපුත්‍රයෝ යමෙකු හික්මෙත් නම් මේ එබඳු සාධික යෙළසියක් සිකපද අඩමසක් පාසා උදෙසීමට එයි. මහණෙනි, යමෙක මෙ හැම සිකපද සංග්‍රහයට යේතම් මේ එබඳු ශික්‍ෂාවෝ තුන්දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාය, අධිචිත්තශික්‍ෂාය, අධිප්‍රඥාශික්‍ෂා යි. මහණෙනි, යමෙක මෙ හැම සිකපද සඞ්ග්‍රහයට යේ නම් මෙ එබඳු ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවෝ යි.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ශීලයෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, සමාධියෙහි පරිපූරකාරී වෙයි, ප්‍රඥායෙහි පරිපූරකාරී වෙයි. හේ යම් ඒ කුදන්කුදු සිකපද ඇත් ද, ඒ අවදනේත් ඇවැතිත් නැඟි සිටුනේත් වෙයි.ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, මෙහිලා මා විසින් අභව්‍යභාවයෙක් නොකියන ලදී. බ්‍රහමචර්යයට නිසි වූ යම් ඒ ආදිබ්‍රහමචර්යක ශික්‍ෂාපදයෝ ඇත් ද, එහි නිබඳ සිල් ඇතියේත් පිහිටි සිල් ඇතියේත් වෙයි. මොනොවට සමාදන්ව සික පදයෙහි හික්මෙයි. හේ ආස්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාස්‍රව වූ චෙතො-විමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි.

ඒ අර්හත්ත්වය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් 'අන්තරාපරිනිබ්බායී' වෙයි.

ඒ අන්තරාපරිනිබ්බායී භාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ පඤ්ච ඔරම්භාගිය සංයෝජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් "උපහච්චපරිනිබ්බායී" වෙයි. ....

අසඞ්ඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි. ... සසඞ්ඛාරපරිනිබ්බායී වෙයි. ... අකනිට්ඨ-ගාමීඋද්ධංසොත වෙයි. ...

ඒ උද්ධංසොත අකනිට්ඨභාවය හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයොජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් රාගද්වෙෂමොහයන් තුනු කිරීමෙන් සෙදගැමි වෙයි. වරක් ම මෙ ලොවට අවුත් දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ සෙද ගැමි බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයොජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් එකබීජී වෙයි, එක් ම මිනිස්බවක් නිපයා දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

ඒ මිනිස්බව හෝ නොවිදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් කොලංකොල වෙයි. භව දෙකක් හෝ තුණක් දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි

ඒ කොලංකොල බව හෝ නො විදුනේ නො පිළිවිදුනේ ත්‍රිවිධ සංයෝජන-යන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් සත්තක්ඛත්තුපරම වෙයි. සත්වරක් පරම කොට දෙව්ලොව ද මිනිස්ලොව ද දිවැ ඇවිද දුක් කෙළවර කෙරෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ පරිපූරකාරී පුද්ගල පරිපූර්ණාර්ථය සපයයි. ප්‍රදේශකාරී පුද්ගල ප්‍රදේශාර්ථය සපයයි. මහණෙනි, මම "සිකපදහු නො වඳ භ"යි වදරම් යි.

3. 2. 4. 9.

39. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා තිස්සො? අධිසීලසික්ඛා අධිචිත්තසික්ඛා අධිපඤ්ඤාසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධිසීලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති-පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධිසීලසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධිචිත්තසික්ඛා. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධිචිත්තසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධිපඤ්ඤාසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධිපඤ්ඤාසික්ඛා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛාති.

3. 2 4. 10.

40. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සික්ඛා. කතමා තිස්සො: අධිසීලසික්ඛා අධිචිත්තසික්ඛා අධිපඤ්ඤාසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධිසීලසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ-සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධිසීලසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධිචිත්තසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- චතුත්ථං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධිචිත්තසික්ඛා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අධිපඤ්ඤාසික්ඛා: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අධිපඤ්ඤාසික්ඛා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සික්ඛාති.

39 අධිසීලං අධිචිත්තං ච අධිපඤ්ඤඤ්ච විරියවා,
ථාමවා ධිතිමා ඣායී සතො ගුත්තින්ද්‍රියො චරෙ.

40 යථා පුරෙ තථා පච්ඡා යථා පච්ඡා තථා පුරෙ,
යථා අධො තථා උද්ධං යථා උද්ධං තථා අධො.

41 යථා දිවා තථා රත්තිං යථා රත්තිං තථා දිවා,
අභිභුය්‍ය දිසා සබ්බා අප්පමාණසමාධිනා.

3. 2. 4. 9.

39. මහණෙනි, මේ ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාය, අධිචිත්තශික්‍ෂාය, අධිප්‍රඥ ශික්‍ෂා යි.

මහණෙනි, අධිශීලශික්‍ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදන කොට සිකපෙදෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අධිශීලශික්‍ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිචිත්තශික්‍ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අධි-චිත්ත ශික්‍ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිප්‍රඥශික්‍ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ "මේ දුකැ"යි යථාභූතය දනී ... "මේ දුඃඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපත්ය"යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මේ අධිප්‍රඥ ශික්‍ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවෝ යි.

3. 2. 4. 10.

40. මහණෙනි, මේ ශික්‍ෂාවෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: අධිශීලශික්‍ෂාය, අධිචිත්තශික්‍ෂාය, අධිප්‍රඥශික්‍ෂා යි.

මහණෙනි, අධිශීලශික්‍ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සමාදන කොට ශික්‍ෂා පදයෙහි හික්මෙයි. මහණෙනි, මේ අධිශීලශික්‍ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිචිත්තශික්‍ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ කාමයෙන් වෙන්ව ම ... චතුර්ථධ්‍යානයට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අධිචිත්තශික්‍ෂා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අධිප්‍රඥශික්‍ෂා නම් කවර: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ ආස්‍රවක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාස්‍රව වූ චෙතොවිමුක්ති හා ප්‍රඥවිමුක්ති ඉහාත්ම-යෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ අධිප්‍රඥශික්‍ෂා යි (අෂ්ටාඞ්ගමාර්ගී යි) කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවෝ යි.

39. (චෛතසිකවීර්‍ය්‍යයෙන්) වීර්‍ය්‍යවත් වූ (කායිකවීර්‍ය්‍යයෙන්) ස්ථාමවත් වූ ධෛර්‍ය්‍යවත් වූ ධ්‍යාන කරණ සුලු සමෘතිමත් වූ සංයත ඉඳුරන් ඇති මහණ අධිශීල, අධිචිත්ත, අධිප්‍රඥ යන ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවන් පුරන්නේ ය.

40. යම් පරිදි පළමු දවස් ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවන් පිරී ද පසු දවසුදු එසේ ම පුරන්නේය. පසු දවස් යම්සේ පුරන්නේ ද පළමු දවස්හිදු එසේ ම වෙයි. යම් පරිදි යට කය අශුභවශයෙන් දක්නේ ද එපරිදි උඩුකය ද දක්නේ ය. යම් පරිදි උඩුකය දක්නේ ද එපරිදි යටිකය ද දක්නේ ය.

41. යම් පරිදි දවල ත්‍රිවිධ ශික්‍ෂාවන් පුරන්නේ ද, රැය ද එසේ ම පුරන්නේය. යම් පරිදි රැයෙහි පුරන්නේ ද දවල ද එසේ ම පුරන්නේ ය. අෂ්ටාඞ්ගමාර්ගසමාධියෙන් හැම දික් (=අරමුණු) මැඩ ගෙණ සිටුනේ ය.

42 තමාහු සෙක්ඛං පටිපදං අථො [1]සංසුද්ධචාරණං,
තමාහු ලොකෙ සම්බුද්ධං වීරං[2] පටිදපන්තගුං.

43 විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන තණ්හාක්ඛයවිමුත්තිනො,
පජ්ජොතස්සෙව නිබ්බාණං විමොක්ඛො හොති චෙතසොති.

3. 2. 4. 11.

[කොසලනිදානං:]

41. එකං සමයං භගවා **කොසලෙසු** චාරිකං චරමානො මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන සද්ධිං යෙන **පඞ්කධා**[3] නාම කොසලානං නිගමො තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා පඞ්කධායං විහරති. පඞ්කධා නාම කොසලානං නිගමො[4].

තෙන ඛො පන සමයෙන **කස්සපගොත්තො** නාම භික්ඛු පඞ්කධායං ආවාසිකො හොති. තත්‍ර සුදං භගවා සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙති සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති සම්පහංසෙති.

අථ ඛො කස්සපගොත්තස්ස භික්ඛුනො භගවති සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙන්තෙ සමාදපෙන්තෙ සමුත්තෙජෙන්තෙ සම්පහංසෙන්තෙ අහුදෙව අක්ඛන්ති, අහු අප්පච්චයො, 'අධිසල්ලිඛතෙවායං[5] සමණො'ති.

අථ ඛො භගවා පඞ්කධායං යථාභිරන්තං විහරිත්වා යෙන රාජගහං තෙන චාරිකං පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො යෙන රාජගහං තදවසරි. තත්‍ර සුදං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකූටෙ පබ්බතෙ.[6] අථ ඛො කස්සපගොත්තස්ස භික්ඛුනො අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො අහුදෙව කුක්කුච්චං. අහු විප්පටිසාරො "අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා. දුල්ලද්ධං වත මෙ, න වත මෙ සුලද්ධං, යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙන්තෙ සමාදපෙන්තෙ සමුත්තෙජෙන්තෙ සම්පහංසෙන්තෙ අහුදෙව අක්ඛන්ති, අහු අප්පච්චයො, අධිසල්ලිඛතෙවායං සමණො"ති.

යන්නූනාහං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යං, උපසඞ්කමිත්වා භගවතො සන්තිකෙ අච්චයං අච්චයතො දෙසෙය්‍යන්ති.

අථ ඛො කස්සපගොත්තො භික්ඛු සෙනාසනං සංසාමෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය යෙන රාජගහං තෙන පක්කාමි. අනුපුබ්බෙන යෙන රාජගහං යෙන ගිජ්ඣකූටො පබ්බතො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො කස්සපගොත්තො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච:

1. සංසුද්ධචාරියං - මජසං 2. ධීරං - සීමු.
3. සඞ්කවා නාම - මජසං. 4. නිගමො - සබ්බත්ථ. 5. අධිසල්ලෙඛතෙවායං - සයා.
6. ගිජ්ඣකූටෙ පබ්බතෙ - නදිස්සතෙ මජසං.

42. සකරණීය වූ ඔහු පිළිපන්නකු කොට කියත්. වැලිත් පිරිසිදු සිල් ඇති ඔහු ලෝකයෙහි චතුසත්‍යාවබෝධය කළ පිළිවෙත්හි කෙළවරට ගිය වීර වූ ධිතිසම්පන්නයකු කොට කියත්.

43 තෘෂ්ණාක්ෂය විමුක්ති සඞ්ඛ්‍යාත අර්හත්ඵලවිමුක්තියෙන් සමන්වාගත ඒ ආර්‍ය්‍යපුද්ගලයාගේ චරමවිඥනයාගේ නිරොධයෙන් ප්‍රදීපනිර්වාණයක් මෙන් චිත්තයාගේ විමුක්තිය වේ.

3. 2. 4. 11.

[කොසොල් නිදන්සි:]

41. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **කොසොල්** දනව්වෙහි මහත් බික්සඟුන් සමඟ සැරි සරණ සේක් කෝශලයන්ගේ **පඞ්කධා** නම් නියම්ගමට වැඩි සේක. එහි කෝශලයන්ගේ 'පඞ්කධා' නම් නියම් ගමෙක් වේ ද ඒ 'පඞ්කධා' යෙහි වැඩ වෙසෙති.

එසමයෙහි **කසුබුගොතු** නම් මහණ පඞ්කධායෙහි ආවාසික වෙයි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දැහැමි කථායෙන්. සතුන් දක්වත්. කරුණු බැණ සමාදන් කරවත්. උත්සාහ දනවත්. පහදවත්.

ඉක්බිති කසුබුගොතු මහණහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රති-සංයුක්ත දැහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ දනවත් ම පහදවත් ම අක්‍ෂාන්තිය වී මැ ය. නො සතුටෙක් වී ම ය. 'මේ මහණ අත්‍යර්ථයෙන් සියුම් සියුම් කොට බෙණේය' යි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඞ්කධායෙහි කැමැති තාක් වැස **රජගහනුවර** කරා චාරිකාවෙහි වැඩි සේක. පිළිවෙළින් සැරිසරණ සේක් රජගහනුවරට වැඩි සේක. එකල භගවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර **ගිජුකුළු** පව්යෙහි වැඩ වසන සේක. ඉක්බිති, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්ම වඩුත් ම කසුබුගොතු මහණහට කුකුස් වී ම ය. විපිළිසර වී ම ය. "යම් බඳු මට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දැහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම, උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම මේ මහණ අත්‍යර්ථයෙන් කරුණු බැණ කියති යි අක්‍ෂාන්තියෙක් වී ද, නො සතුටෙක් වී ද, ඒ මට ඒකාන්තයෙන් අලාභයෙකි. ඒ මට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නොවේ. ඒ මට ඒකාන්තයෙන් අභාග්‍යයෙකි. ඒ මට ඒකාන්ත-යෙන් මතා භාග්‍යයෙක් නො වේ ය" යි.

"මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙම් නම් එළඹ භගවතුන් වහන්සේ වෙත වරද වරද විසින් දෙසන්නෙම් නම් මතා මැ නු" යි.

ඉක්බිති කසුබුගොතු මහණ සෙනසුන් සඟවා තබා පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවර කරා එළඹියේ ය. පිළිවෙළින් රජගහනුවර ගිජුකුළු පව්යෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිත. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව හුන් කසුබු ගොතු මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේය:

එකමිදං[1]. භන්තෙ සමයං භගවා පඞ්කධායං විහරති, පඞ්කධා නාම කොසලානං නිගමො[2]. තත්‍ර සුදං භගවා සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙසි. සමාදපෙසි සමුත්තෙජෙසි සම්පහංසෙසි. තස්ස මය්හං භන්තෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙන්තෙ සමාදපෙන්තෙ සමුත්තෙජෙන්තෙ සම්පහංසෙන්තෙ අහුදෙව අක්ඛන්ති, අහු අප්පච්චයො, "අධිසල්ලිඛතෙවායං සමණො"ති. අථ ඛො භන්තෙ භගවා පඞ්කධායං යථාභිරන්තං විහරිත්වා යෙන රාජගහං තෙන චාරිකං පක්කාමි. තස්ස මය්හං භන්තෙ අචිරපක්කන්තස්ස භගවතො අහුදෙව කුක්කුච්චං, අහු විප්පටිසාරො, "අලාභා වත මෙ, න වත මෙ ලාභා. දුල්ලද්ධං වත මෙ, න වත මෙ සුලද්ධං, යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙන්තෙ සමාදපෙන්තෙ සමුත්තෙජෙන්තෙ සම්පහංසෙන්තෙ අහුදෙව අක්ඛන්ති, අහු අප්පච්චයො, අධිසල්ලිඛතෙවායං සමණොති. යන්නූනාහං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යං, උපසඞ්කමිත්වා භගවතො සන්තිකෙ අච්චයං අච්චයතො දෙසෙය්‍ය"න්ති.

අච්චයො මං භන්තෙ අච්චගමා යථාබාලං යථාමූළ්හං යථාඅකුසලං යස්ස මෙ භගවති සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙන්තෙ සමාදපෙන්තෙ සමුත්තෙජෙන්තෙ සම්පහංසෙන්තෙ අහුදෙව අක්ඛන්ති, අහු අප්පච්චයො, අධිසල්ලිඛතෙවායං සමණොති. තස්ස මෙ භන්තෙ භගවා අච්චයං අච්චයතො පටිග්ගණ්හාතු ආයතිං සංවරායාති.

තග්ඝ ත්වං කස්සප අච්චයො අච්චගමා යථාබාලං යථාමූළ්හං යථාඅකුසලං; යස්ස තෙ මයි සික්ඛාපදපටිසංයුත්තාය ධම්මියා කථාය භික්ඛූ සන්දස්සෙන්තෙ සමාදපෙන්තෙ සමුත්තෙජෙන්තෙ සම්පහංසෙන්තෙ අහුදෙව අක්ඛන්ති, අහු අප්පච්චයො, අධිසල්ලිඛතෙවායං සමණො'ති

යතො ච ඛො ත්වං කස්සප අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොසි, තං තෙ මයං පටිග්ගණ්හාම, වුඩ්ඪි හෙසා කස්සප අරියස්ස විනයෙ යො අච්චයං අච්චයතො දිස්වා යථාධම්මං පටිකරොති. ආයතිං සංවරං ආපජ්ජති.

ථෙරො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස න වණ්ණවාදී. යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ න සික්ඛාකාමා තෙ ච පන සික්ඛාය න සමාදපෙති, යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ සික්ඛාකාමා තෙසඤ්ච න වණ්ණං භණති, භූතං තච්ඡං කාලෙන. එවරූපස්සාහං කස්සප ථෙරස්ස භික්ඛුනො න වණ්ණං භණාමි.

1. එකමිදං - සීමු. 2. නිගමෙ - සබ්බත්ථ

වහන්ස, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොශලයන්ගේ පඞ්කධා නම් නියම්ගමෙක් වේ ද, එ ගම වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දහැමි කථායෙන් මහණුන් මොනොවට දක්වූ සේක, සමාදන් කරවූ සේක. උත්සාහවත් කරවූ සේක. පහදවා වූ සේක. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම "මේ මහණ අත්‍යර්ථයෙන් කරුණු බැණ කියත් ම ය"යි ඒ මට අක්‍ෂාන්තියෙක් නො සතුටෙක් වී ම ය. වහන්ස, ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පඞ්කධායෙහි කැමැති තාක් වැස රජගහ නුවරට චාරිකායෙහි වැඩි සේක වහන්ස, භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ නික්ම වඩුත් ම "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම 'මේ මහණ අත්‍යර්ථයෙන් කරුණු බැණ කියයි' යි යම් බඳු මට අක්‍ෂාන්තියෙක් නොසතුටෙක් වී ද, ඒ මට කුකුසෙක් වී ම ය. විප්‍රතීසාරයෙක් වී ම ය. මට ඒකාන්තයෙන් අලාභයෙක, මට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නො වේ. මට ඒකාන්තයෙන් අභාග්‍යයෙක, මට ඒකාන්තයෙන් මනා භාග්‍යයෙක් නො වේ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹෙම් නම්, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුයෙහි වරද වරද විසින් දෙසන්නෙම් නම් මනා මැ නු!" යි.

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දහැමි කථායෙන් මහණුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහවත් කරවත් ම පහදවත් ම "මේ මහණ අත්‍යර්ථයෙන් කරුණු බැණ කියති" යි යම්බඳු මට අක්‍ෂාන්තියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, ඒ අපරාධය බාල බවට අනුරිවින් මූළ බවට අනුරිවින් අකුශලයට අනුරිවින් මා අබිභවා ගියේ ය. වහන්ස, ඒ මාගේ වරද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයති සංවරය සඳහා වරද විසින් පිළිගන්නා සේක්වා.

කස්බ, මා ශික්‍ෂාපද ප්‍රතිසංයුක්ත දහැමි කථායෙන් සඟුන් දක්වත් ම සමාදන් කරවත් ම උත්සාහ කරවත් ම පහදවත් ම 'මේ මහණ අත්‍යර්ථයෙන් කරුණු බැණ සියුම් සියුම් කොට කියත් මැ ය'යි යම්බඳු තට අක්‍ෂාන්තියෙක් නො සතුටෙක් වී ද, ඒකාන්තයෙන් ඒ වරද යම් පරිදි බාල වී නම් යම් පරිදි මූළ වී නම් යම් පරිදි අකුශල වී නම් එපරිදි ම තා අබිභවා ගියේ ය.

කස්බ, යම් හෙයෙකින් තෝ වරද වරද විසින් දැක ධර්මානුරූප පරිදි ප්‍රතිකර්ම කෙරෙහි ද, තාගේ ඒ වරද අපි පිළිගණුම්හ. කස්බ, යමෙක් වරද වරද විසින් දැක ධර්මානුරූප පරිදි ප්‍රතිකර්ම කෙරේ නම්, ආයති සංවරයට පැමිණේ නම්, තෙල ප්‍රතිපත්තිය, ආර්‍ය විනයෙහි අභිවෘද්ධියෙක් ම ය.

කස්බ, ස්ථවිර භික්‍ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්‍ෂාකාම නො වේ ද, ශික්‍ෂාසමා-දානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්‍ෂාකාම නොවන යම් අන්කිසි සඟහු වෙත් නම්, ඔවුනුදු ශික්‍ෂායෙහි සමාදන් නො කරවා ද, ශික්‍ෂාකාම වූ යම් අන්කිසි සඟහු වෙත් නම්, ඔවුන්ගේ විද්‍යමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා නම්, කස්බ, මෙබඳු වූ ඒ ස්ථවිර භික්‍ෂුහුගේ ගුණ මම නො කියම්.

තං කිස්ස හෙතු:

සත්ථා හිස්ස වණ්ණං භණතීති අඤ්ඤෙපි නං භික්ඛූ භජෙය්‍යුං, යෙ නං භජෙය්‍යුං, ත්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං. ය්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං, තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්සප එවරූපස්ස ථෙරස්ස භික්ඛුනො න වණ්ණං භණාමි.

මජ්ඣිමො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති -පෙ- නවො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති න සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස න වණ්ණවාදී, යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ න සික්ඛාකාමා තෙ ච පන සික්ඛාය න සමාදපෙති. යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ සික්ඛාකාමා, තෙසඤ්ච න වණ්ණං භණති භූතං තච්ඡං කාලෙන. එවරූපස්සාහං කස්සප නවස්ස භික්ඛුනො න වණ්ණං භණාමි

තං කිස්ස හෙතු:

සත්ථා හිස්ස වණ්ණං භණතීති අඤ්ඤෙපි නං භික්ඛූ භජෙය්‍යුං, යෙ නං භජෙය්‍යුං, ත්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං. ය්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං, තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛායාති. තස්මාහං කස්සප එවරූපස්ස නවස්ස භික්ඛුනො න වණ්ණං භණාමි.

ථෙරො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස වණ්ණවාදී, යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ න සික්ඛාකාමා, තෙ ච සික්ඛාය සමාදපෙති, යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ සික්ඛාකාමා තෙසඤ්ච වණ්ණං භණති භූතං තච්ඡං කාලෙන. එවරූපස්සාහං කස්සප ථෙරස්ස භික්ඛුනො වණ්ණං භණාමි.

තං කිස්ස හෙතු:

සත්ථා හිස්ස වණ්ණං භණතීති අඤ්ඤෙපි නං භික්ඛූ භජෙය්‍යුං, යෙ නං භජෙය්‍යුං, ත්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං. ය්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති. තස්මාහං කස්සප එවරූපස්ස ථෙරස්ස භික්ඛුනො වණ්ණං භණාමි.

මජ්ඣිමො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති -පෙ- නවො චෙපි කස්සප භික්ඛු හොති සික්ඛාකාමො සික්ඛාසමාදානස්ස වණ්ණවාදී. යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ න සික්ඛාකාමා, තෙ ච සික්ඛාය සමාදපෙති, යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ සික්ඛාකාමා, තෙසඤ්ච වණ්ණං භණති භූතං තච්ඡං කාලෙන, එවරූපස්සාහං කස්සප නවස්ස භික්ඛුනො වණ්ණං භණාමි.

තං කිස්ස හෙතු:

සත්ථා හිස්ස වණ්ණං භණතීති අඤ්ඤෙපි නං භික්ඛූ භජෙය්‍යුං. යෙ නං භජෙය්‍යුං, ත්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං. ය්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජෙය්‍යුං, තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං හිතාය සුඛායාති. තස්මාහං කස්සප එවරූපස්ස නවස්ස භික්ඛුනො වණ්ණං භණාමීති.

සමණවග්ගො චතුත්ථො.

---

* තස්සුද්දානං-:
සමණො ගද්‍රභො ඛෙත්තං - වජ්ජීපුත්තා ච සෙක්ඛතං
තයො ච සික්ඛනා වුත්තා දෙව සික්ඛා සංකවායකාමාති. මජසං.

ඒ කවර හෙයින යත්:

"ශාස්තෘන් වහන්සේ වනාහි ඔහුගේ ගුණ වදුරති" යි සෙස්සෝ ඒ මහණ සෙවුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඒ මහණ සෙවුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු ස්ථවිර භික්ෂූහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, ඉදින් මධ්‍යම භික්ෂුවෙක් වේ ද ... කස්බ, ඉදින් නවක භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම නො වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ නො වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අන්කිසි සඟහු ඇත් ද, ඔවුනුදු ශික්ෂා-යෙහි සමාදන නො කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අන්කිසි සඟහු ඇත් ද, ඔවුන්ගේ ත් විද්‍යමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි නො කියා ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ නො කියමි.

ඒ කවර හෙයින යත්:

"ශාස්තෘන් වහන්සේ වනාහි ඔහුගේ ගුණ වදුරති"යි අන් මහණහු ඔහු සෙවුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙවුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහු පිළිබඳ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු පිළිබඳ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ නො කියමි.

කස්බ, ස්ථවිර භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අන්කිසි සඟහු ඇත් ද, ඔවුනුත් ශික්ෂායෙහි සමාදන් කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අන්කිසි සඟහු ඇත් ද, ඔවුනුදු ගේ විද්‍යමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු ස්ථවිර භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින යත්:

"ශාස්තෘන් වහන්සේ වනාහි ඔහුගේ ගුණ වදුරති" යි අන් මහණහු ඔහු සෙවුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙවුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහුය: යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට එය දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු ස්ථවිර භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

කස්බ, මධ්‍යම භික්ෂුවෙක් වේ ද ... කස්බ, නවක භික්ෂුවෙක් වේ ද, හේ ශික්ෂාකාම වේ ද, ශික්ෂාසමාදානය පිළිබඳ ගුණ කියන්නේ වේ ද, ශික්ෂාකාම නොවන යම් අන්කිසි සඟහු ඇත් ද, ඔවුනුදු ශික්ෂායෙහි සමාදන් කරවා ද, ශික්ෂාකාම වන යම් අන්කිසි සඟහු ඇත් ද, ඔවුනුදු ගේ විද්‍යමාන වූ සැබෑ වූ ගුණ නිසි කල්හි බෙණේ ද, කස්බ, මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

ඒ කවර හෙයින යත්:

"ශාස්තෘන් වහන්සේ වනාහි ඔහුගේ ගුණ වදුරති" යි අන් මහණහු ඔහු සෙවුනාහුය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහු සෙවුනාහු ද, ඒ මහණහු ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙන්නාහු ය. යම් මහණ කෙනෙක් ඔහුගේ දෘෂ්ටානු-ගතියට පැමිණෙන්නාහු ද, ඔවුනට ඒ දීර්ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වන්නේ ය. කස්බ, එහෙයින් මම මෙබඳු නවක භික්ෂූහුගේ ගුණ කියමි.

සතරවන ශ්‍රමණ වර්ගය යි.

[5. ලොණඵල වග්ගො]

3. 2. 5. 1.

[සාවජ්ජනිද්දනං:]

42. තීණිමානි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස අච්චායිකානි කරණීයානි.

කතමානි තීණි:

ඉධ භික්ඛවෙ කස්සකො ගහපති සීඝසීඝං ඛෙත්තං සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං. සීඝසීඝං ඛෙත්තං සුකට්ඨං කරිත්වා සුමතිකතං සීඝසීඝං බීජානි පතිට්ඨාපෙති. සීඝසීඝං බීජානි පතිට්ඨාපෙත්වා සීඝසීඝං උදකං අභිනෙතිපි අපනෙතිපි. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි කස්සකස්ස ගහපතිස්ස අච්චායිකානි කරණීයානි.

තස්ස ඛො තං භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස නත්ථි සා ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අජ්ජෙව මෙ ධඤ්ඤානි ජායන්තු සෙව්ව ගබ්භීනි හොන්තු උත්තරසෙව්ව පච්චන්තූති. අථ ඛො භික්ඛවෙ හොති සො සමයො. යං තස්ස කස්සකස්ස ගහපතිස්ස තානි ධඤ්ඤානි උතුපරිණාමීනි ජායන්තිපි ගබ්භීනිපි හොන්ති පච්චන්තිපි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීණිමානි භික්ඛුස්ස අච්චායිකානි කරණීයානි.

කතමානි තීණි:

අධිසීලසික්ඛාසමාදානං අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානං අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි භික්ඛුස්ස අච්චායිකානි කරණීයානි.

තස්ස ඛො තං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො නත්ථි සා ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා, අජ්ජෙව මෙ අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තං විමුච්චතු සෙව වා උත්තරසෙව වාති. අථ ඛො භික්ඛවෙ හොති සො සමයො, යං තස්ස භික්ඛුනො අධිසීලම්පි සික්ඛතො අධිචිත්තම්පි සික්ඛතො අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛතො අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තං විමුච්චති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති අධිසීලසික්ඛාසමාදානෙ. තිබ්බො ඡන්දො භවිස්සති අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානෙ. තිබ්බො ඡන්දො භවිස්සති අධිපඤ්ඤාසික්ඛාසමාදානෙති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

[5. ලොණඵලවග්ගය]

3. 2. 5. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

42. මහණෙනි, සීසාතා ගැහැවිහුගේ මේ අතික් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව සීසාතා ගැහැවි වහ වහා කෙත මොනොවට සාතා ලද්දක් පුවරු ගා සම කරණ ලද්දක් කෙරෙයි. වහ වහා කෙත මොනොවට සාට තැනක් මොනොවට පුවරු ගා සම කළ තැනැක් කොට වහ වහා බිජු පිහිටුවයි. වහ වහා බිජු පිහිටුවා වහ වහා දිය එළවීමුදු නෙරීමුදු කෙරෙයි. මහණෙනි, සාතා ගැහැවිහුගේ මේ අතික් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ තුන් දෙනග.

මහණෙනි, ඒ සාතා ගෙහෙවිහුගේ "අද ම මාගේ ධාන්‍යයෝ නැගෙත්වා, සෙට ම ගර්භිත වෙත්වා, අනෙක් (තෙවන) දා ම පැසෙත්වා" යි එබඳු සෘද්ධියෙක් වේ ව යි අනුභාවයෙක් වේව යි නැත. වැලිදු මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ සාතා ගෙහෙවිහුගේ සෘතුපරිණාමයට පත් ඒ ධාන්‍යයෝ නැගෙත් ද, ගර්භිතත් වෙද්ද, පැසෙද්ද, එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම මහණහුගේ මේ අතික් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

අධිශීලශික්‍ෂා සමාදානය අධිචිත්තශික්‍ෂා සමාදානය අධිප්‍රඥශික්‍ෂා සමාදාන යි. මහණෙනි, මොහු තුන් දෙනා මහණහුගේ අතික් ආවශ්‍යක කෘත්‍යයෝ යි.

මහණෙනි, ඒ මහණහුගේ "අද ම මාගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙණ ආස්‍රවයන් කෙරෙන් මිදේව යි හෝ සෙට හෝ අනෙක් දා හෝ මිදේව යි කියා හෝ එබඳු සෘද්ධියෙක් වේව යි අනුභාවයෙක් වේව" යි නැත. වැලිදු මහණෙනි. යම් හෙයෙකින් අධිශීලයෙහි හික්මෙන අධිචිත්තයෙහි හික්මෙන අධිප්‍රඥයෙහි හික්මෙන ඒ මහණහුගේ සිත උපාදා විසින් නො ගෙණ මිදේ නම් එබඳු කලෙක් වෙයි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙත්තේ ය: "අපගේ තීව්‍ර ඡන්දයෙක් අධිශීලශික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි. තීව්‍ර ඡන්දයෙක් අධිචිත්ත ශික්‍ෂා සමාදාන-යෙහි වෙයි. තීව්‍ර ඡන්දයෙක් අධිප්‍රඥශික්‍ෂා සමාදානයෙහි වෙයි". මහණෙනි, මෙසේ ම තොප හික්මෙත්තේ ය.

3 2 5. 2.

43. තීණිමානි භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පවිවෙකානි පඤ්ඤාපෙන්ති.

කතමානි තීණි:

චීවරපවිවෙකං පිණ්ඩපාතපවිවෙකං සෙනාසනපවිවෙකං.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා චීවරපවිවෙකස්මිං පඤ්ඤාපෙන්ති: සාණානිපි ධාරෙන්ති, මසාණානිපි ධාරෙන්ති, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙන්ති, පංසුකූලානිපි ධාරෙන්ති, තිරීටකානිපි[1] ධාරෙන්ති, අජිනානිපි[2] ධාරෙන්ති, අජිනක්ඛිපම්පි ධාරෙන්ති, කුසචීරම්පි ධාරෙන්ති, වාකචීරම්පි ධාරෙන්ති, ඵලකචීරම්පි ධාරෙන්ති, කෙසකම්බලම්පි ධාරෙන්ති, වාලකම්බලම්පි ධාරෙන්ති, උලූකපක්ඛිකම්පි ධාරෙන්ති. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා චීවරපවිවෙකස්මිං පඤ්ඤාපෙන්ති.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපාතපවිවෙකස්මිං පඤ්ඤාපෙන්ති: සාකභක්ඛාපි හොන්ති, සාමාකභක්ඛාපි හොන්ති, නීවාරභක්ඛාපි හොන්ති, දද්දුලභක්ඛාපි හොන්ති, හටභක්ඛාපි හොන්ති, කණභක්ඛාපි හොන්ති, ආචාමභක්ඛාපි හොන්ති, පිඤ්ඤාකභක්ඛාපි හොන්ති, තිණභක්ඛාපි හොන්ති, ගොමයභක්ඛාපි හොන්ති, වනමූලඵලාහාරා යාපෙන්ති, පවත්තඵලභොජී. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පිණ්ඩපාතපවිවෙකස්මිං පඤ්ඤාපෙන්ති.

තත්‍රිදං භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපවිවෙකස්මිං පඤ්ඤාපෙන්ති: අරඤ්ඤං, රුක්ඛමූලං, සුසානං, වනපත්ථං, අබ්භොකාසං, පලාලපුඤ්ජං, භුසාගාරං. ඉදං බො භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා සෙනාසනපවිවෙකස්මිං පඤ්ඤාපෙන්ති.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තීණි අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා පවිවෙකානි පඤ්ඤාපෙන්ති.

තීණි බො පනිමානි භික්ඛවෙ ඉමස්මිං ධම්මවිනයෙ භික්ඛුනො පවිවෙකානි.

කතමානි තීණි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා ච හොති. දුස්සීල්‍යඤ්චස්ස පහීනං හොති, තෙන ච විවිත්තො හොති. සම්මාදිට්ඨිකො[3] හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි චස්ස පහීනා හොති, තාය ච විවිත්තො හොති. ඛීණාසවො හොති, ආසවා චස්ස පහීනා හොන්ති, තෙහි ච විවිත්තො හොති.

යතො බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, දුස්සීල්‍යඤ්චස්ස පහීනං හොති, තෙන ච විවිත්තො හොති. සම්මාදිට්ඨිකො හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි චස්ස පහීනා හොති, තාය ච විවිත්තො හොති. ඛීණාසවො ච හොති, ආසවා චස්ස පහීනා හොන්ති, තෙහි ච විවිත්තො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගප්පත්තො සාරප්පත්තො සුද්ධො සාරෙ පතිට්ඨිතො.

---

1. තිරීටානිපි - මජසං. 2. අජිනම්පි - මජසං 3. සම්මාදිට්ඨිකො ච. - මජසං.

3. 2. 5. 2.

43. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ මේ ප්‍රවිවෙක තුණ පණවත්

කවර තුණෙක යත්:

චීවර ප්‍රවිවෙකය, පිණ්ඩපාත ප්‍රවිවෙකය, ශයනාසන ප්‍රවිවෙක යි.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ ඒ චීවර ප්‍රවිවෙකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙත්: සණවැහැරි ද ධරත්. මුසු පිළී ද ධරත්. මිනියෙන් තෙළ වත් ද ධරත්. බිම ලූ මහලු පිළී ද ධරත්. රුක්පොතුමුවා පිළී ද ධරත්. අඳුන්මුවසමුදු ධරත්. මැදින් පැළු අඳුන්මුවසමුදු ධරත්. කුසවැහැරි ද ධරත්. වික්කලමුදු ධරත්. පුවරු වැහැරි ද ධරත්. කෙස්මුවා කම්බිලි ද ධරත්. අස්ලොම්මුවා කම්බිලි ද ධරත්. මහවුහුනු පියාපයෙන් කළ පිළී ද ධරත් මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ චීවරප්‍රවිවෙකයෙහි ලා මෙය පණවත්.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ ඒ පිණ්ඩපාතප්‍රවිවෙකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙත්: පලා වළඳනුවෝ ද වෙත්. බඩහමු වළඳනුවෝ ද වෙත්. හුරුහැල් වළඳනුවෝ ද වෙත්. සම්කසළ වළඳනුවෝ ද වෙති, ලහටු හෝ සෙවෙල් වළඳනුවෝ ද වෙති. කුඩු වළඳනුවෝ ද වෙති. දමුබත් වළඳනුවෝ ද වෙති. පුතකු වළඳනුවෝ ද වෙති. තණ වළඳනුවෝ ද වෙත්. ගොම වළඳනුවෝ ද වෙති. වනමුල් පිළි අහර කොට ඇති ව යපෙත්. තුවටුවෙන් ගුළු පල වළඳන සුලු ද වෙති. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ පිණ්ඩපාතප්‍රවිවෙකයෙහි ලා මේ පණවත්.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ ඒ ශයනාසනප්‍රවිවෙකයෙහි ලා මේ පැණවීම කෙරෙති: අරණ්‍යය, වෘක්‍ෂමූලය, ස්මශානය, වනප්‍රස්ථය, අභ්‍යවකාශය, පලාලපුඤ්ජය, කලවිටිහල යන මේ ය. මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ ශයනාසන ප්‍රවිවෙක විෂයෙහි ලා මෙය පණවත්.

මහණෙනි, අන්තොටු පිරිවැජියෝ මේ ප්‍රවිවෙක තුණ පණවත්.

මහණෙනි, මේ ශාසනයෙහි මහණහට මේ ප්‍රවිවෙකයෝ තුන් දෙනෙක් ඇත.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ සිල්වත් ද වෙයි. ඔහුගේ පස්වැදෑරුම් දෞශ්ශීල්‍යය ද ප්‍රහත වෙයි. එයින් විවිත්ත ද වෙයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. ඔහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය ප්‍රහත වෙයි එයින් විවිත්ත ද වෙයි. ක්‍ෂීණාස්‍රව ද වෙයි. ඔහුගේ ආස්‍රවයෝ ද ප්‍රහත වෙත්. එයින් විවිත්ත ද වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ සියුපිරිසිදු ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස්වැදෑරුම් දෞශ්ශීල්‍යය ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවිත්තත් වේ ද, සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ ද, ඔහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටියත් ප්‍රහත වේ ද, එයින් විවිත්තත් වේ ද. ක්‍ෂීණාස්‍රවත් වේ ද, ඔහුගේ ආස්‍රවයෝත් ප්‍රහත වෙත් ද, එයින් විවිත්තත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතැන් පැමිණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි පිරිසිදු යයි ශීල සමාධි ප්‍රඥා සාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස සම්පන්නං සාලික්ඛෙත්තං, තමෙනං කස්සකො ගහපති සීඝසීඝං[1] වපාපෙය්‍ය සීඝසීඝං වපාපෙත්වා සීඝසීඝං සංහරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං සංහරපෙත්වා සීඝසීඝං උබ්බහාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං උබ්බහාපෙත්වා සීඝසීඝං පුඤ්ජං කාරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං පුඤ්ජං කාරාපෙත්වා සීඝසීඝං මද්දාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං මද්දාපෙත්වා සීඝසීඝං පලාලානි උද්ධරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං පලාලානි උද්ධරාපෙත්වා සීඝසීඝං භුසිකං උද්ධරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං භුසිකං උද්ධරාපෙත්වා සීඝසීඝං ඔපුණාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං ඔපුණාපෙත්වා සීඝසීඝං අතිහරාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං අතිහරාපෙත්වා සීඝසීඝං කොට්ටාපෙය්‍ය. සීඝසීඝං කොට්ටාපෙත්වා සීඝසීඝං ථුසානි උද්ධරාපෙය්‍ය. එවමස්සු තානි භික්ඛවෙ කස්සකස්ස ගහපතිස්ස තානි ධඤ්ඤානි අග්ගප්පත්තානි සාරප්පත්තානි සුද්ධානි සාරෙ පතිට්ඨිතානි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා ච හොති, දුස්සීල්‍යඤ්චස්ස පහීනං හොති, තෙන ච විවිත්තො හොති. සම්මාදිට්ඨිකො ච හොති, මිච්ඡාදිට්ඨි චස්ස පහීනා හොති, තාය ච විවිත්තො හොති. ඛීණාසවො ච හොති, ආසවා චස්ස පහීනා හොන්ති, තෙහි ච විවිත්තො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ භික්ඛු අග්ගප්පත්තො සාරප්පත්තො සුද්ධො සාරෙ පතිට්ඨිතොති.

3. 2. 5. 3.

44. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සරදසමයෙ විද්ධෙ විගතවලාහකෙ දෙවෙ ආදිච්චො නභං අබ්භුස්සක්කමානො[2] සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිවිහච්ච භාසතෙ ච තපතෙ ච විරොචති ච.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යතො අරියසාවකස්ස විරජං වීතමලං ධම්මචක්ඛුං උදපාදි. සහදස්සනුප්පාදා භික්ඛවෙ අරියසාවකස්ස තීණි සඤ්ඤොජනානි පහීයන්ති, සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො.

අථාපරං ද්වීහි ධම්මෙහි නිය්‍යාති අභිජ්ඣාය ච ව්‍යාපාදෙන ච. සො විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමං ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. තස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ අරියසාවකො කාලං කරෙය්‍ය, නත්ථි තං සඤ්ඤොජනං, යෙන සඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤුත්තො අරියසාවකො පුන ඉමං ලොකං ආගච්ඡෙය්‍යාති.

1. සීඝංසීඝං - මජසං. 2. අබ්භුස්සුක්කමානො - මජසං.

මහණෙනි, යම් පරිදි කෘෂිකගෘහපතිහුගේ පිරිපුන් ශාලික්ෂෙත්‍රයෙක් වේ ද, කෘෂිකගෘහපති ඒ කෙත වහ වහා වපුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා වපුරවා වහ වහා ගොයම් හකුළුවන්නේ වේ ද, වහ වහා හකුළුවා වහ වහා කලවිටට එළවා ලවන්නේ වේ ද, වහ වහා එළවා ලවා වහ වහා පිඩු කරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිඩු කරවා වහ වහා මඩවන්නේ වේ ද, වහ වහා මඩවා වහ වහා පිදුරු උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා පිදුරු උදුරවා වහ වහා බොල් උදුරවන්නේ වේ ද, වහ වහා බොල් උදුරවා වහ වහා හුළඟෙහි පොළවන්නේ වේ ද, වහ වහා හුළඟෙහි පොළවා වහ වහා කොටුවට නංවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටුවට නංවා වහ වහා කොටවන්නේ වේ ද, වහ වහා කොටවා වහ වහා දහයියා උදුරවන්නේ වේ ද. මහණෙනි, මෙසේ කරත් ම කෘෂිකගෘහපතිහුගේ ඒ ධාන්‍යයෝ සහලින් අගතැන් පැමිණියාහු වෙති. සාරබවට පැමිණියාහු වෙති. ශුද්ධවූවාහු වෙති. සාරයෙහි පිහිටියාහු වෙති.

මහණෙනි, එපරිදි ම මහණ චතුෂ්පරිශුද්ධ ශීලයෙන් සිල්වත් වේ ද, ඔහුගේ පස් වැදෑරුම් දෞඃශීල්‍යය ප්‍රහීන වේ ද, එයින් විවිත්තත් වේ ද, සම්‍යග්දෘෂ්ටිකත් වේ ද, ඔහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටියත් ප්‍රහීන වේ ද, එයින් විවිත්තත් වේ ද, ක්ෂීණාස්‍රවත් වේ ද, ඔහුගේ ආස්‍රවයෝත් ප්‍රහීන වෙත් ද, එයින් විවිත්තත් වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ශීලයෙන් අගතැන් පැමිණියේ යයි ශීලසාරය ලද්දේ යයි ශුද්ධ යයි ශීල සමාධි ප්‍රඥාසාරයෙහි පිහිටියේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 5. 3.

44. මහණෙනි, යම් සේ සරත් කාලයෙහි අහස පහ වූ වලා ඇති ව පහන් ව සිටි කල හිරු අහසට නැගෙමින් අහස්හි වන් හැම අඳුරු නසා බබලන්නේ වේ ද, රැස් පතුරුවන්නේ වේ ද, දිලෙන්නේ වේ ද.

මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කලෙක ආර්‍යශ්‍රාවකයාට රාගාදි රජස් නැති රාගාදි මල නැති ධර්මචක්ෂුස පහළ වී ද, මහණෙනි, ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ ශ්‍රෝතාපත්තිමාර්ගෝත්පාදය සමඟ ත්‍රිවිධ සංයෝජනයෝ පහව යෙත්. සත්කායදෘෂ්ටිය විචිකිත්සාය ශීලව්‍රතපරාමර්ශ යි.

අනතුරුව අභිධ්‍යා හා ව්‍යාපාදයෙන් දුයි දෙදහමින් නිර්‍යාණය කෙරෙයි. හේ කාමයෙන් වෙන්ව ම ...... ප්‍රථමධ්‍යානයට එළැඹ වෙසෙයි. මහණෙනි, එසමයෙහි ආර්‍යශ්‍රාවක කලුරිය කරන්නේ වේ ද, යම් සංයෝජන-යෙකින් සංයුක්ත ආර්‍යශ්‍රාවකයෙක් නැවත මෙලොවට එන්නේ වේ ද, එබඳු සංයෝජනයෙක් ඔහුට නැත.

3. 2. 5. 4

45. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පරිසා. කතමා තිස්සො: අග්ගවතී පරිසා, වග්ගා පරිසා, සමග්ගා පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා:

ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං ථෙරා භික්ඛූ න බාහුලිකා හොන්ති. න සාථලිකා, ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා විරියං ආරභන්ති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. තෙසං පච්ඡිමා ජනතා දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති. සාපි හොති න බාහුලිකා න සාථලිකා ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරා පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා විරියං ආරභති අප්පත්තස්ස පත්තියා අනධිගතස්ස අධිගමාය අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියාය. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ අග්ගවතී පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා:

ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ වග්ගා පරිසා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා:

ඉධ භික්ඛවෙ යස්සං පරිසායං භික්ඛූ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සමග්ගා පරිසා.

යස්මිං භික්ඛවෙ සමයෙ භික්ඛූ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරන්ති. බහුං භික්ඛවෙ භික්ඛූ තස්මිං සමයෙ පුඤ්ඤං පසවන්ති බ්‍රහ්මං භික්ඛවෙ විහාරං තස්මිං සමයෙ භික්ඛූ විහරන්ති යදිදං මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උපරිපබ්බතෙ ථුල්ලඵුසිතකෙ දෙවෙ වස්සන්තෙ තං උදකං යථානින්නං පවත්තමානං පබ්බතකන්දරපදරසාඛා පරිපූරෙති, පබ්බතකන්දරපදරසාඛා පරිපූරා කුසුබ්භෙ පරිපූරෙන්ති, කුසුබ්භා පරිපූරා මහාසොබ්භෙ පරිපූරෙන්ති, මහාසොබ්භා පරිපූරා කුන්නදියො පරිපූරෙන්ති, කුන්නදියො පරිපූරා මහානදියො පරිපූරෙන්ති, මහානදියො පරිපූරා සමුද්දං පරිපූරෙන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යස්මිං සමයෙ භික්ඛූ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරන්ති. බහුං භික්ඛවෙ භික්ඛූ තස්මිං සමයෙ පුඤ්ඤං පසවන්ති. බ්‍රහ්මං භික්ඛවෙ විහාරං තස්මිං සමයෙ භික්ඛූ විහරන්ති, යදිදං මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා. පමුදිතස්ස පීති ජායති. පීතිමනස්ස කායො පස්සම්භති. පස්සද්ධකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො චිත්තං සමාධියති

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො පරිසාති.

3. 2. 5. 4.

45. මහණෙනි, මේ පිරිස් තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්· අග්‍රවත් පිරිස ය. වර්ගපිරිස ය, සමග්‍රපිරිස යයි.

මහණෙනි, අග්‍රවත් පිරිස කවර?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි යම් පිරිසෙක ස්ථවිර භික්ෂූහු ප්‍රත්‍යය බාහුල්‍යය නැත්තාහු වෙද් ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නො ගන්නාහු වෙද් ද, පඤ්චනීවරණයෙහි හළ ධුර ඇත්තාහු වෙද් ද, ප්‍රවිවෙකයෙහි පූර්වඞ්ගම වෙත් ද, නො ලත් විශේෂය ලබනු පිණිස, අනධිගත විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස, පසක් නො කළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරඹත් ද, ඔවුන්ගේ පශ්චිම ජනතා තොමෝ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණේ ද, ඒ ජනතාවත් බාහුලික නො වේ ද, ශික්ෂාශාසනය ලිහිල් කොට නොගණී ද, පඤ්චනීවරණයෙහි හළ ධුර ඇද්ද, ප්‍රවිවෙකයෙහි පූර්වඞ්ගම වේ ද, නොලත් විශේෂය ලබනු පිණිස අනධිගත විශේෂය අධිගම කරණු පිණිස පසක් නො කළ විශේෂය පසක් කරණු පිණිස වැර අරඹා ද, මහණෙනි, මේ අග්‍රවත් පිරිසයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වර්ගපිරිස කවර?

මහණෙනි, මේ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක මහණහු හටගත් භණ්ඩන ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට පැමිණියාහු පුරිස් තෙපුල් සැතින් උනුන් විදුනාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ වර්ගපිරිසයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමග්‍ර පිරිස කවර?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි යම් පිරිසෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වත්නාහු විවාද නො කරත්නාහු ක්ෂීරොදක බඳු වූවාහු උනුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මේ සමග්‍රපිරිසයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වත්නාහු විවාද නො කරත්නාහු ක්ෂීරොදක බඳු වූවාහු උනුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් මේ මෘදුතා චෙතොවිමුක්තියෙක් වේ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මවිහාරය කෙරෙති. ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතිමත් සිතැත්තාහට කය සන්හිඳෙයි. සන්හුන් කය ඇතියේ සුව විඳියි. සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි ගල්මුදුනෙක දළ පොද ඇති මෙඝයක් වස්නා කල ඒ දිය නිම්න තුබූ සේ පෙරළෙමින් අවුදු පර්වත කන්දර ප්‍රදර ශාඛාවන් පුරවා ද, ගල්කඳුර පැළී ඇලිහු පිරුනාහු කුඩා හෙප් පුරවත් ද, කුඩා හෙප්හු පිරුනාහු මහ හෙප් පුරවත් ද, මහහෙප්හු පිරුනාහු කුඩා නදීන් පුරවත් ද, කුඩා නදීහු පිරුනාහු මහා නදීන් පුරවත් ද, මහානදීහු පිරුනාහු මුහුද පුරවත් ද මහණෙනි, එපරිදි යම් කලෙක මහණහු සමග වූවාහු සතුටු වත්නාහු විවාද නො කරත්නාහු ක්ෂීරොදක බඳු වූවාහු ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, එකල මහණහු බොහෝ පින් රැස් කෙරෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මෘදුතා චෙතොවිමුක්තියෙක් වේ ද, එයින් එකල මහණහු බ්‍රහ්මවිහාරය කෙරෙත් ප්‍රමුදිතයාහට ප්‍රීතිය හටගණී. ප්‍රීතිමත් සිතැතියහුගේ කය සන්හිඳේ සන්හුන් කය ඇතියේ සුව විඳී, සුව ඇතියහුගේ සිත සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ පිරිස්හු යි.

3. 2. 5. 5

46. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

කතමෙහි තීහි:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ච හොති, බලසම්පන්නො ච ජවසම්පන්නො ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති, පාහුණෙය්‍යො, දක්ඛිණෙය්‍යො, අඤ්ජලිකරණීයො, අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්ස.

කතමෙහි තීහි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ච හොති බලසම්පන්නො ච ජවසම්පන්නො ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති, පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො විහරති ආචාරගොචරසම්පන්නො අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු භයදස්සාවී, සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය ථාමවා දළ්හපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති, -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 5.

46. මහණෙනි, ගුණාඞ්ග තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ රාජකීය, භද්‍ර ආජානෙය අශ්වයා රජුට නිසි වෙයි. රජුට උපභොග වෙයි. රජුගේ අවයව-යෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

කවර අඞ්ග තුණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ භද්‍ර ආජානීය අශ්ව වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. කායබලසම්පන්න ද වෙයි. ජවසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ ගුණාඞ්ග තුණින් සමන්‍වාගත රාජකීය භද්‍ර අශ්වාජානෙය රාජාර්හ වෙයි. රාජභොග්‍ය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම ධර්ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ ආහුති සඞ්ඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි. ප්‍රාඝූර්ණ සඞ්ඛ්‍යාත ආගන්තුග භක්තයට නිසි වෙයි, දක්ෂිණාවට නිසි වෙයි. අඤ්ජලිකරණයට නිසි වෙයි. සර්වලෝකයට අසදෘශ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ද වෙයි.

කවර තුණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ගුණවර්ණයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. වීර්‍ය්‍යබලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥනජවයෙන් යුක්තවූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවර්ණයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. ප්‍රාතිමෝක්‍ෂසංවරයෙන් සංවෘත ව වෙසෙයි. ආචාරගෝචර දෙකින් යුක්ත වෙයි. අණුමාත්‍ර වරදෙහිත් බිය දක්නා සුලු වෙයි. ශික්‍ෂාපද විෂයෙහි සමාදන් කොට ගෙණ හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වර්ණසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වීර්‍ය්‍යබලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ අකුශලධර්මයන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස කුශලධර්මයන්ගේ උපසම්පත්තිය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙසෙයි. ඥනස්ථාමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දෘඪපරාක්‍රම ඇත්තේ වෙයි. කුසල් දහම්හි නො තැබූ ධුර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ඥනජවයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ "මේ දුක"යි යථාභූතය දනී. ... "මේ දුඃඛ නිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදාය"යි යථාභූතය දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඥජවසම්පන්න වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත මහණ ආහුති සඞ්ඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි ... සර්වලෝකයට අසදෘශ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර වෙයි.

3. 2. 5. 6.

47 තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජා-නීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

කතමෙහි තීහි:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ච හොති. බලසම්පන්නො ච ජවසම්පන්නො ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්ස.

කතමෙහි තීහි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ච හොති බලසම්පන්නො ච ජවසම්පන්නො ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො හොති අකුසලානං ධම්මානං පහා-ණාය, කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය, ථාමවා දළ්හපරක්කමො අනික්ඛිත්ත-ධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 6.

47. මහණෙනි, අඞ්ග තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූ රාජකීය භද්‍ර අශ්වාජානෙය රජාහී වෙයි. රාජභෝග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ:

කවර කරුණු තුණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ භද්‍ර ආජානෙය අශ්ව වර්‍ණසම්පන්‍න ද වෙයි. කායබල සම්පන්‍න ද වෙයි. ජවසම්පන්‍න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණින් සමන්‍වාගත රාජකීය භද්‍ර අශ්වාජානෙය රජාහී වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, එපරිද්දෙම ධර්‍ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ ආහුනී සඞ්ඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි. ... සර්‍වලෝකයට අසදෘශ පුණ්‍යක්‍ෂෙත්‍ර ද වෙයි.

කවර තුණෙකින යත්.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ගුණවර්‍ණයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. වීර්‍ය්‍යබලයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි. ඥනජවයෙන් යුක්ත වූයේ ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ ගුණවර්‍ණයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි. .. ශික්‍ෂාපද විෂයෙහි සමාදන්ව හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වර්‍ණසම්පන්‍න වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ වීර්‍ය්‍යබලයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ අකුශලධර්‍මයන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස කුශලධර්‍මයන්ගේ උපසම්පත්තිය පිණිස පටන් ගත් වැර ඇතියේ වෙයි. ඥනස්ථාමයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි. දෘඪපරාක්‍රම ඇතියේ වෙයි. කුසල් දහම්හි නොතැබූ ධුර ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්‍න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ඥනජවයෙන් යුක්ත වූයේ වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ පඤ්චවිධ ඔරම්භාගිය සංයොජනයන්ගේ පරික්‍ෂයයෙන් එහි පිරිනිවෙන සුළුවූයේ ඒ සුදවැයි ලොවින් පෙරළා නොඑන සුලු වූයේ ඔපපාතික වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ඥනජවයෙන් යුක්ත වූයේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ ධර්‍ම තුණෙන් සමන්‍වාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය වෙයි... සර්‍වලෝකයට අසදෘශ පුණ්‍යක්‍ෂෙත්‍ර ද වෙයි.

3. 2. 5. 7.

48. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

කතමෙහි තීහි:

ඉධ භික්ඛවෙ රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො වණ්ණසම්පන්නො ච හොති බලසම්පන්නො ච ජවසම්පන්නො ච. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො රඤ්ඤො භද්‍රො අස්සාජානීයො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්ස.

කතමෙහි තීහි:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො ච හොති බලසම්පන්නො ච ජවසම්පන්නො ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලවා හොති -පෙ- සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු වණ්ණසම්පන්නො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආරද්ධවිරියො විහරති -පෙ- ථාමවා දළ්හපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු බලසම්පන්නො හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති:

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා -පෙ- සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු ජවසම්පන්නො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති.

3. 2. 5. 8.

49. නවොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො ච හොති දුක්ඛසම්ඵස්සො ච අප්පග්ඝො ච. මජ්ඣිමොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො ච හොති දුක්ඛසම්ඵස්සො ච අප්පග්ඝො ච. ජිණ්ණොපි භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො ච හොති දුක්ඛසම්ඵස්සො ච අප්පග්ඝො ච.

ජිණ්ණම්පි භික්ඛවෙ පොත්ථකං උක්ඛලිපරිමජ්ජනං වා කරොන්ති සංකාරකූටෙ වා තං ඡඩ්ඩෙන්ති.

3. 2. 5. 7.

48. මහණෙනි, අඞ්ග තුණෙකින් සමන්‍වාගත රාජකීය භද්‍ර අශ්වාජානෙය රාජාර්හ වෙයි.. රජභෝග්‍ය ද වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට ද යේ.

කවර තුණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව රජුගේ භද්‍ර ආජානෙය අශ්ව වර්‍ණසම්පන්‍න ද වෙයි. කායබලසම්පන්‍න ද වෙයි. ජවසම්පන්‍න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ කරුණු තුණින් සමන්‍වාගත රජකීය භද්‍ර අශ්වාජානෙය රාජාර්හ වෙයි. රජභෝග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යේ.

මහණෙනි, එපරිදි ම ධර්‍ම තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ ආහුති සඞ්ඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි ... සර්‍වලෝකයට අසදෘශ පුණ්‍යක්‍ෂෙත්‍ර ද වෙයි.

කවර තුණෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ වර්‍ණසම්පන්‍න ද වෙයි. බලසම්පන්‍න ද වෙයි. ජවසම්පන්‍න ද වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් වර්‍ණසම්පන්‍න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ සිල්වත් වෙයි ... සික්‍ෂාපද සමාදන්ව හික්මෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ වර්‍ණසම්පන්‍න වෙයි:

මහණෙනි, කෙසේ මහණ බලසම්පන්‍න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ඇරඹූ වැර ඇතියේ ... ඥානසර්‍වමයෙන් යුක්ත වූයේ දෘඪපරාක්‍රම ඇත්තේ කුසල්දහම්හි නොබහා තැබූ ධුර ඇතියේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ බලසම්පන්‍න වෙයි.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ ජවසම්පන්‍න වේ ද:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ආස්‍රවයන්ගේ ක්‍ෂයයෙන්.. සාක්‍ෂාත් කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ජවසම්පන්‍න වෙයි:

මහණෙනි, මේ කරුණු තුණින් සමන්‍වාගත වූ මහණ ආහුතිසඞ්ඛ්‍යාත පිණ්ඩපාතයට නිසි වෙයි .... සර්‍වලෝකයට අසදෘශ පුණ්‍යක්‍ෂෙත්‍ර ද වෙයි:

3. 2. 5. 8

49. මහණෙනි, නව්‍ය වූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුර්‍වර්‍ණ ද වේ. දුඃඛස්පර්‍ශ ද වේ. අල්පාර්ඝ ද වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුර්‍වර්‍ණ ද වේ. දුඃඛස්පර්‍ශ ද වේ. අල්පාර්ඝ ද වේ. මහණෙනි, ජීර්‍ණවූත් වාකමය වස්ත්‍රය දුර්‍වර්‍ණ ද වේ. දුඃඛස්පර්‍ශ ද වේ. අල්පාර්ඝ ද වේ.

මහණෙනි, ජීර්‍ණ වූත් වාකමය වස්ත්‍රය ඉකිලි පිස්නක් හෝ කෙරෙත්. එය කසළගොඩෙහි හෝ බහත්.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ නවො චෙපි භික්ඛු හොති දුස්සීලො පාපධම්මො. ඉදමස්ස දුබ්බණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ ඛො පනස්ස* සෙවන්ති භජන්ති පයිරුපාසන්ති, දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජන්ති, තෙසං තං හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්ඵස්සතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුක්ඛසම්ඵස්සො, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං ඛො පන පතිගණ්හාති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජ-පරික්ඛාරං, තෙසං තං න මහප්ඵලං හොති. න මහානිසංසං. ඉදමස්ස අප්පග්ඝතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොත්ථකො අප්පග්ඝො, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මජ්ඣිමො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති දුස්සීලො පාපධම්මො. ඉදමස්ස දුබ්බණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ ඛො පනස්ස සෙවන්ති භජන්ති පයිරුපාසන්ති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජන්ති, තෙසං තං හොති දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය. ඉදමස්ස දුක්ඛසම්ඵස්සතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොත්ථකො දුක්ඛසම්ඵස්සො, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං ඛො පන පතිගණ්හාති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තං න මහප්ඵලං හොති න මහානිසංසං. ඉදමස්ස අප්පග්ඝතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි සො භික්ඛවෙ පොත්ථකො අප්පග්ඝො, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

එවරූපො චායං භික්ඛවෙ ථෙරො භික්ඛු සඞ්ඝමජ්ඣෙ භණති, තමෙනං භික්ඛූ එවමාහංසු: කින්නු ඛො[1] තුය්හං බාලස්ස අබ්‍යත්තස්ස භණිතෙන, ත්වම්පි නාම භණිතබ්බං මඤ්ඤසීති.[2] සො කුපිතො අනත්තමනො තථාරූපිං වාචං නිච්ඡාරෙති යථාරූපාය වාචාය සඞ්ඝො තං උක්ඛිපති සඞ්කාරකූටෙව තං පොත්ථකං.

නවම්පි භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං වණ්ණවන්තඤ්චෙව හොති සුඛසම්ඵස්සඤ්ච මහග්ඝඤ්ච, මජ්ඣිමම්පි භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං -පෙ- ජිණ්ණම්පි භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං වණ්ණවන්තඤ්චෙව හොති සුඛසම්ඵස්සඤ්ච මහග්ඝඤ්ච. ජිණ්ණම්පි භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං රතනපලිවෙඨනං වා කරොන්ති[3], ගන්ධකරණ්ඩකෙ වා තං පක්ඛිපන්ති.

---

* යෙ ඛො - පනස්ස - සබ්බත්ථ.

1. කිං ඛො - කත්ථචි 2. මඤ්ඤසීති-කත්ථචි

3 ධාරෙන්ති - මජසං.

මහණෙනි, එපරිදි ම නවය වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පාපස්වභාව ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුර්වර්ණතායෙහිලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්ත්‍රය දුර්වර්ණ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පයර්‍යුපාසන කෙරෙත් ද, දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීර්ඝ රාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දුඃඛස්පර්ශතායෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්ත්‍රය දුඃඛස්පර්ශ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනකුන්ගේ චීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාර පිළිගණී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසස් ඇතියේ නො වේ. මෙය ඔහුගේ අල්පාර්ඝතායෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්ත්‍රය අල්පාර්ඝ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇති යෙකැ යි වදරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ දුසිල් වේ ද ... මහණෙනි, ස්ථවිර වූත් මහණ දුසිල් වේ ද, පවිටු සැහැවි ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ දුර්වර්ණතායෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්ත්‍රය දුර්වර්ණ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පයර්‍යුපාසනය කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීර්ඝරාත්‍රයෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ දුඃඛස්පර්ශතායෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්ත්‍රය දුඃඛස්පර්ශ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනකුන්ගේ චීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාර පිළිගණී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල නො වේ. මහත් අනුසස් ඇතියේ ද නො වේ. මේ ඔහුගේ අල්පාර්ඝතායෙහිලා වදරමි: මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ වාකමය වස්ත්‍රය අල්පාර්ඝ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි.

මහණෙනි, මෙබඳු වූ මේ ස්ථවිර මහණ සඞ්ඝමධ්‍යයෙහි බෙණේ නම්, සෙසු භික්ෂූහු ඔහුට මෙසේ කියත්: "බාල වූ අව්‍යක්ත වූ තාගේ භණිත-යෙන් කිම? තොපිත් බිණිය යුත්තකු කොට හඟනෙහිදැ"යි?. හේ කිපියේ නොසතුටු සිතැතියේ යම්බඳු වචනයක් නිසා සඟහු ඒ මහණ ඒ වාකමය වස්ත්‍රය කසළ ගොඩෙහි ලන්නාක් සෙයින් බැහැර ලත් ද, එබඳු වචන පිහිඳුනේ ය.

මහණෙනි, නවක වූත් කසීවත් පැහැ සටහන් ඇතියේත් සුවපහස් ඇතියේත් මාහැගි වූයේත් වේ. මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් කසීවත් ... මහණෙනි, ජීර්ණ වූත් කසීවත් පැහැ සටහන් ඇතියේත් සුවපහස් ඇතියේත් මහැඟි වූයේත් වේ. මහණෙනි, ජීර්ණ වූත් කසීවත් රුවන් හකුළා තබනුවක් හෝ කෙරෙත්. සුවඳ කරඬුවෙක හෝ එය බහත්.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ නවො චෙපි භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ. කාසිකං වත්ථං වණ්ණවන්තං, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ ඛො පනස්ස සෙවන්ති භජන්ති පයිරුපාසන්ති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජන්ති, තෙසං තං හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය, ඉදමස්ස සුඛසම්ඵස්සතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං සුඛසම්ඵස්සං, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං ඛො පන සො පටිග්ගණ්හාති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චය-භෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තං මහප්ඵලං හොති මහානිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ඝතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං මහග්ඝං, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

මජ්ඣිමො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති -පෙ- ථෙරො චෙපි භික්ඛවෙ භික්ඛු හොති සීලවා කල්‍යාණධම්මො, ඉදමස්ස සුවණ්ණතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං වණ්ණවන්තං, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙ ඛො පනස්ස[1] සෙවන්ති භජන්ති පයිරුපාසන්ති දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජන්ති, තෙසං තං හොති දීඝරත්තං හිතාය සුඛාය. ඉදමස්ස සුඛ-සම්ඵස්සතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං සුඛසම්ඵස්සං, තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි. යෙසං ඛො පන සො පටිග්ගණ්හාති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරං, තෙසං තං මහප්ඵලං හොති මහානිසංසං, ඉදමස්ස මහග්ඝතාය වදාමි. සෙය්‍යථාපි තං භික්ඛවෙ කාසිකං වත්ථං මහග්ඝං තථූපමාහං භික්ඛවෙ ඉමං පුග්ගලං වදාමි.

එවරූපො චායං භික්ඛවෙ ථෙරො භික්ඛු සඞ්ඝමජ්ඣෙ භණති, තමෙනං භික්ඛූ එවමාහංසු: අප්පසද්දා ආයස්මන්තො හොථ, ථෙරො භික්ඛු ධම්මඤ්ච විනයඤ්ච භණතීති.

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ එවං සික්ඛිතබ්බං: 'කාසිකවත්ථූපමා භවිස්සාම න පොත්ථකූපමා'ති. එවං හි වො භික්ඛවෙ සික්ඛිතබ්බන්ති.

3. 2. 5. 9.

50. යො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කම්මං කරොති, තථා තථා තං පටිසංවෙදියතීති. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න හොති. ඔකාසො න පඤ්ඤායති සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියාය.

1. යෙ ඛො පනස්ස - සබ්බත්ථ.

මහණෙනි, එපරිදි ම නවකවූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ සැහැවි ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවර්‍ණතායෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි කසීවත් පැහැ සටහන් ඇතියේ වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පයර්‍යුපාසනය කෙරෙත් ද, දෘෂ්ටානුගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීර්‍ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුඛස්පර්‍ශතායෙහි ලා වදරමි මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසීවත සුඛස්පර්‍ශී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනකුන්ගේ චීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාර පිළිගණී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහැඟි බැව්හි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසීවත මහැඟි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි.

මහණෙනි, මධ්‍යම වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද ... මහණෙනි, ස්ථවිර වූත් මහණ සිල්වත් වේ ද, කලණ දහම් ඇතියේ වේ ද, මෙය ඔහුගේ සුවර්‍ණතා-යෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසීවත වර්‍ණවත් වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැ යි වදරමි. යම් කෙනෙක් ඔහු සෙවිත් ද, භජනය කෙරෙත් ද, පයර්‍යුපාසනය කෙරෙත් ද, ඔහුගේ දෘෂ්ටානු-ගතියට පැමිණෙත් ද, ඔවුනට එය දීර්‍ඝරාත්‍රයෙහි හිත පිණිස සුව පිණිස වෙයි. මෙය ඔහුගේ සුඛස්පර්‍ශතායෙහි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසීවත සුඛස්පර්‍ශී වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැයි වදරමි. යම් කෙනකුන්ගේ චීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාර පිළිගණී ද, ඔවුනට එය මහත්ඵල වෙයි. මහත් අනුසස් ඇතියේ වෙයි. මෙය ඔහුගේ මහැඟිබැව්හි ලා වදරමි. මහණෙනි, යම් පරිදි ඒ කසීවත මහැඟි වේ ද, මහණෙනි, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇතියෙකැයි වදරමි.

මහණෙනි, මෙබඳු වූ ස්ථවිර මහණ සඟමැද බෙණේ ද, ඔහු නිසා (එහි සෙසු) භික්‍ෂූහු භික්‍ෂූන්ට මෙසේ කියති. "ඇවැත්නි, නිහඬ වව. ස්ථවිර මහණ දහමක් විනයක් බෙණේ"යි කියා යි.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙසේ හික්මෙත්තේ ය. "කසීවත් බඳු වම්හ. වාකවය වස්ත්‍ර බන්දමෝ නො වම්හ" යි. මහණෙනි, තොප මෙසේ ම හික්-මෙත්තේ ය.

3. 2. 5. 9.

50. මහණෙනි, යමෙක් "යම් යම් ආකාරයෙකින් මේ පුරුෂ කර්‍ම කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කර්‍මයාගේ විපාක විඳුතේ ම ය" යි, මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, එසේවත් ම බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යාවාසය (කර්‍මක්‍ෂයකර) නො වෙයි. මැනැවින් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයෙක් නො පැණේ,

යො ච ඛො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථා වෙදනීයං අයං පුරිසො කම්මං කරොති, තථා තථාස්ස[1] විපාකං පටිසංවෙදියතීති. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො හොති, ඔකාසො පඤ්ඤායති සම්මාදුක්ඛස්ස අන්තකිරියාය.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං[2] කම්මං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි[3] ඛායති. කිං[4] බහුදෙව.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං[2] කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤො පරිත්තො අප්පාතුමො අප්පදුක්ඛවිහාරී, එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං[2] කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණුම්පි[3] ඛායති, කිං[4] බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤො අපරිත්තො මහත්තා[5] අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති නාණුම්පි ඛායති. කිං බහුදෙව.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලොණඵලං[6] පරිත්තෙ උදකමල්ලකෙ[7] පක්ඛිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ අපි නු තං පරිත්තං උදකමල්ලකෙ උදකං අමුනා ලොණඵලෙන ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති?

එවං භන්තෙ.

තං කිස්ස හෙතු?

අදුං හි භන්තෙ පරිත්තං උදකමල්ලකෙ[7] උදකං අමුනා ලොණඵලෙන ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පුරිසො ලොණඵලං ගඞ්ගාය නදියා පක්ඛිපෙය්‍ය, තං කිං මඤ්ඤථ භික්ඛවෙ අපි නු සා ගඞ්ගා නදී අමුනා ලොණඵලෙන ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති?

නො හෙතං භන්තෙ.

තං කිස්ස හෙතු?

අසු හි භන්තෙ ගඞ්ගාය නදියා මහා උදකක්ඛන්ධො. සො අමුනා ලොණඵලෙන ලොණං නෙවස්ස අපෙය්‍යාති.

1. තථා තස්ස - මජසං. 2. පාපකම්මං - මජසං 3. නාණුපි - මජසං
4. 'කිං' නත්ථි - සිමු. PTS. 5. මහත්තා - මජසං 6. ලොණකපල්ල - මජසං
7. උදකපල්ලකෙ - මජසං

මහණෙනි, වැලි යමෙක් "යම් යම් අයුරෙකින් මේ පුරුෂ (විපාකවාර විසින්) වින්ද යුතු වූ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ අයුරින් ඒ කර්මයාගේ විපාක විඳුනේය" යි මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කර්මක්ෂයකර බ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යවාසය වේ මැනැවින් දුක් කෙළවර කිරීමට අවකාශයෙක් පැණේ.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, ඒ කර්මය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයක්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රයකුදු විපාක විසින් නො පැණේ. බොහෝ (විපාක දෙයි කියනු) කිම?

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කර්මය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවා ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කායභාවනා නැතියේ වෙයි. ශීලභාවනා නැතියේ වෙයි. චිත්තභාවනා නැතියේ වෙයි. ප්‍රඥාභාවනා නැතියේ වෙයි. අල්පගුණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම ඇතියේ වෙයි. අල්පපාපයෙනුත් දුඃඛවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයක්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුත් නො පැණේ ද? බොහෝ කොට පැණීමෙක් කිම?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩූ කය ඇතියේ වෙයි. වැඩූ සිල් ඇතියේ වෙයි. වැඩූ සිත් ඇතියේ වෙයි. වැඩූ පැණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප නො වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණකර රාගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු අයුරු ඇති පුද්ගලයක්හු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙකුත් නො පැණේ. බොහෝ විපාක කියනු කිම?

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලුණුකැටයක් කුඩා දියමලායෙක බහන්නේ වේ ද, මහණෙනි, ඒ කෙසේ සිතවු ද? දියමලායෙහි වූ ඒ දියත්ත මේ ලුණු කැටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, එසේය.

ඒ කවර හෙයින ?

වහන්ස, දියමලායෙහි වූ තෙල දියත්ත (අල්ප හෙයින්) තෙල ලුණුකැටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි පුරුෂයෙක් ලුණුකැටයක් ගඞ්ගානදියෙහි බහන්නේ නම්, ඒ කෙසේ සිතවු ද? මහණෙනි, ඒ ගඞ්ගානදිය තෙල ලුණු කැටයෙන් ලුණුරසට යන්නේ වේ ද?

වහන්ස, තෙල නොවන සුලුය.

ඒ කවර හෙයින ?

වහන්ස, ගඞ්ගානදියෙහි වූ තෙල මහදියකඳෙක් වේ ද, ඒ දියකඳ තෙල ලුණුකැට යෙන්ලුණුරසට නො පැමිණෙන්නේ ම ය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි ඛායති. කිං බහුදෙව. (1)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤො පරිත්තො අප්පාතුමො අප්පදුක්ඛවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණුම්පි ඛායති, කිං බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤො අපරිත්තො මහත්තො අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි ඛායති. කිං බහුදෙව.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අඩ්ඪකහාපණෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති. කහාපණෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති. කහාපණසතෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අඩ්ඪකහාපණෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති. කහාපණෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති. කහාපණසතෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අඩ්ඪකහාපණෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති, කහාපණෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති, කහාපණසතෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දළිද්දො හොති අප්පස්සකො අප්පභොගො. එවරූපො භික්ඛවෙ අඩ්ඪකහාපණෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති. කහාපණෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති. කහාපණ සතෙනපි බන්ධනං නිගච්ඡති.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කර්මය තෙල පුද්ගලයා නිරයට එලවයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයක්හු විසින් එබඳු වූ ම පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයකුදු නො පැණේ. බොහෝ කොට ම නො පැණේ ම ය. (1)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයක්හු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කර්මය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙණ යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නො වැඩූ කය ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ සිල් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ සිත් ඇතියේ වෙයි. නො වැඩූ පැණ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප වෙයි. ගුණ විසින් අල්පාත්ම වෙයි. අල්පපාපයෙනුත් දුඃඛවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ ඒ කර්මය තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙණ යත්තේය.

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙකුත් නො පැණේ ද, බොහෝ කොට නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් භාවිතකාය වෙයි. භාවිතශීල වෙයි. භාවිතචිත්ත වෙයි. භාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අතල්ප වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රාගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ කොට නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අඩ කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යෙයි. කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යෙයි. සියක් කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අඩ කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යෙයි. කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යෙයි. සියක් කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යෙයි.

මහණෙනි, කෙබඳු වූයෙක් අඩකහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යේ ද, කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යේ ද, සියක් කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිළිඳු වෙයි. අල්පධන වෙයි. අල්පභොග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා අඩකහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යෙයි. කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යෙයි. සියක් කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට යෙයි.

කථංරූපො භික්ඛවෙ අඩ්ඪකහාපණෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති, කහාපණෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති, කහාපණසතෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අඩ්ඪො හොති මහද්ධනො මහාභොගො. එවරූපො භික්ඛවෙ අඩ්ඪකහාපණෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති, කහාපණෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති කහාපණසතෙනපි න බන්ධනං නිගච්ඡති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං, තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි ඛායති. කිං බහුදෙව. (2)

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙන නිරයං උපනෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤො පරිත්තො අප්පාතුමො අප්පදුක්ඛවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං[1] කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති, නාණුම්පි ඛායති, කිං බහුදෙව?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති භාවිතසීලො භාවිතචිත්තො භාවිතපඤ්ඤො අපරිත්තො මහත්තා[3] අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි[2] ඛායති, කිං බහුදෙව.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භඝාතකො වා අප්පෙකච්චං උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං පහොති හන්තුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං, අප්පෙකච්චං උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නප්පහොති හන්තුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

කථංරූපො[4] භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භඝාතකො වා උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං පහොති හන්තුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො දළිද්දො හොති අප්පස්සකො අප්පභොගො. එවරූපො[5] භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භඝාතකො වා උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං පහොති හන්තුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං.

---

1. පාපකම්මං කතං - මජසං 2. නාණුපි - මජසං 3. මහන්තත්තා - මජසං.
4. කථංරූපං - මජසං. 5. එවරූපං - මජසං.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයෙක් අඩකහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යේ ද, කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යේ ද, සියක් කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් ආඪ්‍ය වෙයි. මහත්ධන වෙයි. මහාභෝග වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගල අඩකහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යෙයි. කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යෙයි. සියක් කහවණුයෙනුත් බන්ධනයට නො යෙයි.

මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙණ යයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පැණෙයි. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම ය. (2)

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට එළවන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිත-ශීල වෙයි අභාවිතචිත්ත වෙයි අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප වෙයි. ගුණ විසින් අල්පතම වෙයි. අල්පපාපයෙනුත් දුඃඛවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයා විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩූ කය ඇතියේ වෙයි. වැඩූ සිල් ඇතියේ වෙයි. වැඩූ සිත් ඇතියේ වෙයි. වැඩූ ප්‍රඥ ඇතියේ වෙයි. ගුණ විසින් අනල්ප වෙයි. ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රාගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකුහු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍රවූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි.

මහණෙනි, යම් සේ තිරෙළු හිමියෙක් හෝ තිරෙළුවන් තසන්නෙක් හෝ නො දුන් තිරෙළුවකු පැහැරගන්නා කිසිවකු තස්නට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් නෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොනේ වෙයි. තුදුන්නා වූ තිරෙළුවකු පැහැරගන්නා වූ කිසිවකු තස්නට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් නෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වෙයි.

මහණෙනි, තිරෙළුහිමියෙක් හෝ තිරෙළුවන් තස්නෙක් හෝ තුදුන්නා වූ තිරෙළුවකු පැහැරගන්නා වූ කෙබඳුවකු තස්නට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් නෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් දිළිඳු වේ. අල්පධන වේ. අල්ප භොග වේ. මහණෙනි, තිරෙළු හිමියෙක් හෝ තිරෙළුවන් තස්නෙක් හෝ තුදුන්නා වූ තිරෙළුවකු ගන්නා වූ මෙබඳුවකු තස්නට හෝ බඳනට හෝ ධනයෙන් නෙරණට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ පොහොනේ වෙයි.

කථංරූපං භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භඝාතකො වා උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නප්පහොති හන්තුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අඩ්ඪො හොති මහද්ධනො මහාභොගො රාජා වා රාජමහාමත්තො වා. එවරූපං භික්ඛවෙ ඔරබ්භිකො වා උරබ්භඝාතකො වා උරබ්භං අදින්නං ආදියමානං නප්පහොති හන්තුං වා බන්ධිතුං වා ජාපෙතුං වා යථාපච්චයං වා කාතුං. අඤ්ඤදත්‍ථු පඤ්ජලිකො ව[1] තං යාචති: දෙහි මෙ මාරිස උරබ්භං වා උරබ්භධනං වාති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චස්ස පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චස්ස පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි ඛායති, කිං බහුදෙව.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභාවිතකායො හොති අභාවිතසීලො අභාවිතචිත්තො අභාවිතපඤ්ඤො පරිත්තො අප්පාතුමො අප්පදුක්ඛවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස අප්පමත්තකම්පි පාපං කම්මං කතං තමෙනං නිරයං උපනෙති.

කථංරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි ඛායති, කිං බහුදෙව.

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො භාවිතකායො හොති -පෙ- අපරිත්තො මහත්තා අප්පමාණවිහාරී. එවරූපස්ස භික්ඛවෙ පුග්ගලස්ස තාදිසඤ්ඤෙව අප්පමත්තකං පාපං කම්මං කතං, දිට්ඨධම්මවෙදනීයං හොති. නාණුම්පි ඛායති, කිං බහුදෙව. (3)

යො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථායං පුරිසො කම්මං කරොති, තථා තථා නං පටිසංවෙදියතීති[2]. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො න හොති. ඔකාසො න පඤ්ඤායති සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියාය.

යො ච ඛො භික්ඛවෙ එවං වදෙය්‍ය: යථා යථා වෙදනීයං අයං පුරිසො කම්මං කරොති, තථා තථාස්ස විපාකං පටිසංවෙදියතීති. එවං සන්තං භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මචරියවාසො හොති. ඔකාසො පඤ්ඤායති සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියායාති.

1. පඤ්ජලිකො - මජසං   2 වෙදනීයි - මජසං

මහණෙනි, තිරෙළුහිමියෙක් හෝ තිරෙළුවන් තසාත්තෙක් හෝ නුදුන් තිරෙළුවකු ගත්තා කෙබඳුවකු තස්නට හෝ බඳින්නට හෝ ධනයෙන් තොරනට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ආඪ්‍ය වෙයි. මහත්ධන වෙයි. මහා භෝග වෙයි. රජ හෝ රජමහාමාත්‍ය හෝ වෙයි. මහණෙනි, තිරෙළු හිමියෙක් හෝ තිරෙළුවන් තසන්තෙක් හෝ මෙබඳු වූ නුදුන් තිරළුවකු ගත්තහු තස්නට හෝ බඳින්නට හෝ ධනයෙන් තොරනට හෝ කැමැති සේ කරන්නට හෝ නො පොහොනේ වෙයි. ඒකාන්තයෙන් බඳැඳිලීව "නිදුකාණෙනි, මාගේ තිරෙළුවා හෝ තිරෙළු ධනය හෝ දෙව"යි ඔහු අතින් ඉල්ලයි

මහණෙනි, එපරිදි ම මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ, තෙල පුද්ගලයා නිරයට ගෙණ යයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ. බහුවිපාක කිම දෙන්නේ වේ ද?

මහණෙනි, කෙබඳු වූ පුද්ගලයකු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට පමුණුවා ද?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අභාවිතකාය වෙයි. අභාවිතශීල වෙයි. අභාවිත චිත්ත වෙයි. අභාවිතප්‍රඥ වෙයි. ගුණ විසින් අල්ප වෙයි ගුණ විසින් අල්පාත්ම වෙයි.. අල්පපාපයෙනුත් දුඃඛවිහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් අල්පමාත්‍ර වූත් පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ තෙල පුද්ගලයා නිරයට පමුණුවයි.

මහණෙනි, කෙබඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වේ ද, පරලොව අණුමාත්‍ර වූත් විපාකයෙක් නො පැණේ ද, බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වේ ද?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් වැඩූ කය ඇතියේ වෙයි. ... ගුණ විසින් අල්ප නො වෙයි ගුණ විසින් මහාත්ම වෙයි. (ප්‍රමාණ කර රාගාදීන්ගේ අභාවයෙන්) අප්‍රමාණ විහරණ ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මෙ බඳු පුද්ගලයකු විසින් එබඳු වූ ම අල්පමාත්‍ර පාපකර්මයෙක් කරණ ලද්දේ දෘෂ්ටධර්මවේද්‍ය වෙයි. පරලොව අණුමාත්‍ර විපාකයෙක් ද නො පැණේ. බොහෝ විපාක නො පැණෙන්නේ ම වෙයි. (3)

මහණෙනි, "යම් යම් ආකාරයෙකින් මේ පුරුෂ කම් කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් එය විපාක විසින් විඳුනේමය"යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කර්මක්ෂයකරබ්‍රහ්මචර්යාවාසයෙක් නම් නො වේ. මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයෙක් නො පැණේ.

මහණෙනි, "යම් යම් ආකාරයෙකින් වෙදනීය කර්මයක් මේ පුරුෂ කෙරේ ද, ඒ ඒ ආකාරයෙන් ඒ කර්මයාගේ විපාක විඳුනේ ය"යි යමෙක් මෙසේ බෙණේ ද, මහණෙනි, මෙසේ වත් ම කර්මක්ෂයකරබ්‍රහ්මචර්යාවාසය වෙයි. මැනවින් දුක් කෙළවර කරන්නට අවකාශයෙක් පැණේ.

3. 2. 5. 10

51 සන්ති භික්ඛවෙ ජාතරූපස්ස ඔළාරිකා උපක්කිලෙසා: පංසු වාලිකා සක්ඛරකඨලා. තමෙනං පංසුධොවකො වා පංසුධොවකන්තෙවාසී වා දොණියං ආකිරිත්වා ධොවති සන්ධොවති නිද්ධොවති. තස්මිං පහීනෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සන්ති ජාතරූපස්ස මජ්ඣිමසහගතා උපක්කිලෙසා: සුඛුමසක්ඛරා ථූලවාලිකා. තමෙනං පංසුධොවකො වා පංසුධොවකන්තෙවාසී වා ධොවති සන්ධොවති නිද්ධොවති. තස්මිං පහීනෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සන්ති ජාතරූපස්ස සුඛුමසහගතා උපක්කිලෙසා: සුඛුමවාලිකා කාළජල්ලිකා. තමෙනං පංසුධොවකො වා පංසුධොවකන්තෙවාසී වා ධොවති සන්ධොවති නිද්ධොවති. තස්මිං පහීනෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ අථාපරං සුවණ්ණසිකතාවසිස්සන්ති. තමෙනං සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා තං ජාතරූපං[1] මූසාය[2] පක්ඛිපිත්වා ධමති සන්ධමති නිද්ධමති. තං හොති ජාතරූපං ධන්තං[3] සන්ධන්තං නිද්ධන්තං, අනිහිතං අනින්නීතකසාවං, න චෙව මුදු හොති න ච කම්මනියං න ච පභස්සරං පභඞ්ගු ච, න ච සම්මා උපෙති කම්මාය.

හොති සො භික්ඛවෙ සමයො යං සො සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා තං ජාතරූපං ධමති සන්ධමති නිද්ධමති. තං හොති ජාතරූපං ධන්තං සන්ධන්තං නිද්ධන්තං නිහිතං නින්නීතකසාවං, මුදු ච හොති කම්මඤ්ඤඤ්ච පභස්සරඤ්ච න ච පභඞ්ගු, සම්මා උපෙති කම්මාය. යස්සා යස්සා ච පිළන්ධනවිකතියා ආකඞ්ඛති: යදි පට්ටිකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගීවෙය්‍යකෙ යදි සුවණ්ණමාලාය තඤ්චස්ස අත්ථං අනුභොති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සන්ති අධිචිත්තමනුයුත්තස්ස භික්ඛුනො ඔළාරිකා උපක්කිලෙසා: කායදුච්චරිතං වචීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං. තමෙනං සචෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො පජහති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. තස්මිං පහීනෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සන්ති අධිචිත්තමනුයුත්තස්ස භික්ඛුනො මජ්ඣිමසහගතා උපක්කිලෙසා: කාමවිතක්කො ව්‍යාපාදවිතක්කො විහිංසාවිතක්කො. තමෙනං සචෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො පජහති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. තස්මිං පහීනෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ සන්ති අධිචිත්තමනුයුත්තස්ස භික්ඛුනො සුඛුමසහගතා උපක්කිලෙසා: ඤාතිවිතක්කො ජනපදවිතක්කො අනවඤ්ඤත්තිපටිසඤ්ඤුත්තො විතක්කො. තමෙනං සචෙතසො භික්ඛු දබ්බජාතිකො පජහති විනොදෙති ව්‍යන්තීකරොති අනභාවං ගමෙති. තස්මිං පහීනෙ තස්මිං ව්‍යන්තීකතෙ අථාපරං ධම්මවිතක්කාවසිස්සන්ති. සො හොති සමාධි න චෙව සන්තො න ච පණීතො න පටිප්පස්සද්ධිලද්ධො න එකොදිභාවාධිගතො, සසඞ්ඛාරනිග්ගය්හවාරිතවතො.[4]

---

1. ජාතරූපං - මජසං 2 මූසායං - මජසං. 3. අධන්තං අසන්ධන්තං - ස්‍යා. ධන්තං සන්ධන්තං නිද්ධන්තං අනිද්ධන්තකසාවං - මජසං. ධන්තං සන්ධන්තං අනිද්ධන්තං අනිහිතං අනීහතකසාවං - සීමු. 4 සසඞ්ඛාරනිග්ගය්හවාරිතගතො - මජසං.

3. 2. 5. 10.

5| මහණෙනි, ජාතරූපයා(රන්හු)ගේ පස් හා වැලිය, සකුරු හා කැබිලිති යයි ඖළාරික උපක්ලෙශයෝ ඇත. ඒ උපක්ලෙශ පස්ධෝනේ හෝ පස්ධෝනහුගේ අතවැසියෙක් හෝ දෙණෙහි විසුරුවා ධෝනේය. මොනොවට ධෝනේය. නිගෙණ ධෝනේය. ඒ උපක්ලේශ ප්‍රහත විත් මැ ඒ උපක්ලේශ වාන්ත කොට ලත්මැ රන්හුගේ සියුම් සකුරුය, දළ වැලිය යි මධ්‍යම සහගතඋපක්ලේශයෝ ඇත. ඒ උපක්ලේශ පාංශුධාවක හෝ පාංශුධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සලයි. මොනොවට සලයි, පෙළාගෙණ සලයි. ඒ උපක්ලේශ ප්‍රහත විත් ම ඒ උපක්ලේශ විගත කොට ලත් ම රන්හුගේ සියුම් වැලිය, කළු දූලිය යි සූක්ෂම සහගත උපක්ලේශයෝ ඇත. ඒ උපක්ලේශ පාංශුධාවක හෝ පාංශුධාවකයා අතවැසියෙක් හෝ සෝදයි. මොනවට සෝදයි, පෙළාගෙණ සෝදයි. ඒ උපක්ලේශ ප්‍රහත විත් ම ඒ උපක්ලේශ බැහැර කොට ලත් ම යලි රන්වැලි ඉතිරි වෙයි. රන්කරු හෝ රන්කරු අතවැසියෙක් හෝ ඒ රන කබලෙහි බහා පිඹියි. මොනොවට පිඹියි. පෙළාගෙණ පිඹියි. පිඹ මල හළ, මොනොවට පිඹ මල හළ, නිගෙණ පිඹ මල හළ, විචාරකොට නොතැබූ, නොහළ කසට ඇති, ඒ රන මෘදුත් නො වෙයි. කර්මණ්‍යත් නො වෙයි. ප්‍රභාස්වරත් නො වෙයි. බිඳෙන සුලුත් වෙයි. කර්මාන්තයට මොනොවට නො වැදෙයි.

මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ඒ ස්වර්ණකාරයා හෝ ස්වර්ණකාරයා අතවැසියා හෝ ඒ රන පිඹ මල හරනේ ද, මොනොවට පිඹ මල හරනේ ද, නිගෙණ පිඹ මල හරනේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. පිඹ මල හළ, මොනොවට පිඹ මල හළ, නිගෙණ පිඹ කසකළ මල ඇති, ශුද්ධ කොට බහා තැබූ, හළ කසට ඇති, ඒ රනෙක් වේ ද, ඒ මෘදුත් වෙයි. කර්මණ්‍යත් වෙයි ප්‍රභාස්වරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නො වෙයි කර්මාන්තයට ද මොනවට වැදෙයි. රන්පටට වේවයි, කොඬොලට වේවයි, ග්‍රීවාලඞ්කාරයෙහි වේවයි, රන්මලට වේවයි යම් යම් පිළන්ධනවිකෘතියකට කැමිති වේ ද ඒ අර්ථය ද වළඳ කෙරේ

මහණෙනි, එපරිද් ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහුගේ කායදුශ්චරිතය වාග්දුශ්චරිතය මනෝදුශ්චරිතය යි ඖළාරික උපක්ලේශයෝ ඇද්ද, චිත්තසම්පන්න පණ්ඩිතස්වභාව ඇති මහණ එය දුරු කෙරේ. විනෝදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ. අනභාවයට පමුණුවයි. ඒ උක්ලේශ ප්‍රහත වත් ම ඒ උපක්ලේශ විගතාන්ත කරත් ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහට කාමවිතර්කය ව්‍යාපාදවිතර්කය විහිංසා විතර්කය යි මධ්‍යමසහගත උපක්ලේශයෝ ඇද්ද, ඒ උපක්ලේශ චිත්තසම්පන්න වූ පණ්ඩිතස්වභාව ඇති මහණ දුරු කෙරේ. විනොදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ අනභාවයට පමුණුවයි. ඒ ප්‍රහත වත් ම ඒ විගතාන්ත කොට ලත් ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහට ඥාතිවිතර්කය ජනපදවිතර්කය අනුවිඥප්තිප්‍රතිසංයුක්ත විතර්කය යි සූක්ෂම සහගත උපක්ලේශයෝ ඇද්ද, ඒ උපක්ලේශ චිත්තසම්පන්න පණ්ඩිතස්වභාව ඇති මහණ දුරු කෙරේ. විනොදනා කෙරේ. විගතාන්ත කෙරේ. අනභාවයට පමුණුවයි. ඒ උපක්ලේශ ප්‍රහත වත් ම ඒ උපක්ලේශ විගතාන්ත කොට ලත් ම ඉන් මතුයෙහි ධර්මවිතර්කයෝ (දශවිදර්ශනොපක්ලේශවිතර්ක) ඉතිරි වෙති. ඒ (අවශිෂ්ට ධර්මවිතර්ක) විදර්ශනාසමාධිය (නොසන්හුන් කෙලෙස් ඇති බැවින්) අශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත නො ද වෙයි. කෙලෙස් සන්හිඳුවීමෙන් නොලද්දේ වෙයි. එකග බවට නො පැමිණියේ වෙයි. සප්‍රයොගයෙන් කෙලෙස් නිගෙණීමෙන් උපන්නේ වෙයි.

හොති සො භික්ඛවෙ සමයො, යං තං චිත්තං අජ්ඣත්තඤ්ඤෙව සන්තිට්ඨති, සන්නිසීදති, එකොදි හොති[1], සමාධියති. සො හොති සමාධි සන්තො පණීතො පටිප්පස්සද්ධිලද්ධො එකොදිභාවාධිගතො, න සසංඛාරනිග්ගය්හවාරිතවතො. යස්ස යස්ස ච අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරණීයස්ස ධම්මස්ස චිත්තං අභිනින්නාමෙති අභිඤ්ඤා සච්ඡිකිරියාය, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං: එකොපි හුත්වා බහුධා අස්සං, බහුධාපි හුත්වා එකො අස්සං, ආවිභාවං තිරොභාවං, තිරොකුඩ්ඩං තිරොපාකාරං තිරොපබ්බතං අසජ්ජමානො ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ. පඨවියාපි උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං කරෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි උදකෙ, උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පඨවියං, ආකාසෙපි පල්ලඞ්කෙන කමෙය්‍යං සෙය්‍යථාපි පක්ඛී සකුණො, ඉමෙපි චන්දිමසූරියෙ එවං මහිද්ධිකෙ එවං මහානුභාවෙ පාණිනා පරිමසෙය්‍යං පරිමජ්ජෙය්‍යං, යාව බ්‍රහ්මලොකාපි කායෙන වසං වත්තෙය්‍ය"න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "දිබ්බාය සොතධාතුයා විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසිකාය උභො සද්දෙ සුණෙය්‍යං දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච යෙ දූරෙ සන්තිකෙ වා"ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "පරසත්තානං පරපුග්ගලානං චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානෙය්‍යං, සරාගං වා චිත්තං සරාගං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, වීතරාගං වා චිත්තං වීතරාගං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, සදොසං වා චිත්තං -පෙ- වීතදොසං වා චිත්තං -පෙ- සමොහං වා චිත්තං -පෙ- වීතමොහං වා චිත්තං -පෙ- සංඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- වික්ඛිත්තං වා චිත්තං -පෙ- මහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- අමහග්ගතං වා චිත්තං -පෙ- සඋත්තරං වා චිත්තං -පෙ- අනුත්තරං වා චිත්තං -පෙ- සමාහිතං වා චිත්තං -පෙ- අසමාහිතං වා චිත්තං- [සබ්බං විත්ථාරෙතබ්බං] - පෙ - විමුත්තං වා චිත්තං විමුත්තං චිත්තන්ති පජානෙය්‍යං, අවිමුත්තං වා චිත්තං අවිමුත්තං චිත්තන්ති පජානෙය්‍ය"න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරෙය්‍යං, සෙය්‍යථීදං: එකම්පි ජාතිං ද්වෙපි ජාතියො තිස්සොපි ජාතියො චතස්සොපි ජාතියො -පෙ- ජාතිසතම්පි ජාතිසහස්සම්පි ජාතිසතසහස්සම්පි 'අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 'අමුත්‍රාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො අමුත්‍ර උපපාදිං,[2] තත්‍රාපාසිං එවංනාමො එවංගොත්තො එවංවණ්ණො එවමාහාරො එවංසුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී එවමායුපරියන්තො. සො තතො චුතො ඉධූපපන්නො'ති. ඉති සාකාරං සඋද්දෙසං අනෙකවිහිතං පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය"න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

1 එකොදිභාවං ගච්ඡති - සීමු 2. අමුත්‍ර උදපාදිං - මජසං.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ සිත අධ්‍යාත්මයෙහි ම බැස සිටුනේ ද, බැස හිඳුනේ ද, එකඟ වේ ද, සමාධිගත වේ ද, එබඳු කලෙක් වෙයි. ඒ සමාධිය ශාන්ත වෙයි. ප්‍රණීත වෙයි. කෙලෙස් සන්හිඳුවීමෙන් ලද්දේ වෙයි. එකඟ බවට ගියේ වෙයි. සප්‍රයෝගයෙන් කෙලෙස් නිගෙණීමෙන් ලද්දේ නො වෙයි. විශිෂ්ටඥනයෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥනයෙන් දත ප්‍රත්‍යක්ෂ කළයුතු යම් යම් දහමිකට සිත නතු කෙරේ ද පූර්වහේතු හා අභිඥපාදක-ධ්‍යානාදි ආයතන (සාධන) ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

ඉදින් හේ "බහුප්‍රකාර සාඞ්ප්‍රභේද වළඳම්ව යි, පියෙවින් එකක් ව බහු-ප්‍රකාර වෙම්ව යි, බහුප්‍රකාරව ද එකෙකිම් වෙම්ව යි, ආවිර්භාවයට තිරෙභා-වයට හිත්තිපාරයට (හිත්තියෙන් ඔබ්බට) ප්‍රාකාරපාරයට පර්වතපාරයට අහසෙහි ගෙන යනුවන් සෙයින් නො සැටෙමින් යෙම්ව යි, දියෙහි සෙයින් පොළොවෙහිත් උන්මජ්ජන නිමජ්ජන කෙරෙම් ව යි, නො බිඳෙන දියෙහිදු පොළොවෙහි සෙයින් යෙම්ව යි, පක්ෂිශකුනීන් සෙයින් අහසෙහිත් පලඟින් යෙම්ව යි, මෙසේ මහත් සෘද්ධ ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති මේ සඳහිරුහුත් අතින් පිරිමදිම්ව යි, බඹලොව දක්වාත් කයින් විසිය පවත්-වම්ව"යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත්ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ "යම් ශබ්ද කෙනෙක් දුරෙහි ඇද්ද සමීපයෙහි හෝ ඇද්ද දිව්‍ය වූත් මානුෂ්‍ය වූත් ඒ උභය ශබ්දයන් මිනිස්කණ ඉක්ම සිටි විශුද්ධ වූ දිව්‍යශ්‍රෝත්‍රධාතුයෙන් අසම්ව"යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත්ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ "පරසත්ත්වයන්ගේ පරපුද්ගලයන්ගේ සිත සිතින් පිරිසිඳ දනිම්ව"යි සරාග වූ හෝ සිත සරාග සිතැ යි දනිම්ව යි, වීතරාග වූ හෝ සිත වීතරාග සිතැ යි දනිම්ව යි, සද්වෙෂ වූ හෝ සිත ... වීතද්වෙෂ වූ හෝ සිත ... සමොහ වූ හෝ සිත ... වීතමොහ වූ හෝ සිත ... සඞ්ක්ෂිප්ත වූ හෝ සිත ... වික්ෂිප්ත වූ හෝ සිත .. මහද්ගත වූ හෝ සිත ... අමහද්ගත වූ හෝ සිත ... සඋත්තර වූ හෝ සිත ... අනුත්තරවූ හෝ සිත ... සමාහිත වූ හෝ සිත ... අසමාහිත වූ හෝ සිත .. විමුක්ත වූ හෝ සිත විමුක්ත සිතැ යි දනිම්ව යි, අවිමුක්ත වූ හෝ සිත අවිමුක්ත සිතැ යි දනිම්ව" යි කැමැති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත්ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ "අනේකප්‍රකාර පූර්වේනිවාසය සිහි කෙරෙම්ව" යි කැමති වේ ද, ඒ කෙසේයැ යත්: "එක් ජාතියකුදු දෙජාතියකුදු තුන් ජාතියකුදු සිවුජාතියකුදු ... සියක් ජාතියකුදු දහසක් ජාතියකුදු සියක් දහසක් ජාතියකුදු අනෙකසංවර්තකල්පයකුදු අනෙක විවර්තකල්පයකුදු අනේක සංවර්තවිවර්තකල්පයකුදු 'අසෝ තැන මෙබඳු නම් ඇතියෙම් වීමි යි, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇතියෙම් වීමි යි, මෙබඳු වර්ණ ඇතියෙම් වීමි යි මෙබඳු අහර ඇතියෙම් වීමි යි, මෙබඳු සුවදුක් විඳියෙමි යි, මෙබඳු ආයු කෙළවර ඇතියෙම් යි, මම එයින් චුතව අසෝ තැන උපනිමි යි, එහිදු මෙබඳු නම් ඇතියෙමි යි, මෙබඳු ගොත්‍ර ඇතියෙමියි, මෙබඳු වර්ණ ඇතියෙමි යි, මෙබඳු ආහාර ඇතියෙමි යි, මෙබඳු සුවදුක් විඳියෙමි යි, මෙබඳු ආයු පිරිහිම් කොට ඇතියෙමි යි, මම ඉන් සැව මෙහි උපනිමි' යි මෙසේ ආකාර සහිත වූ උද්දෙස සහිත වූ අනේකප්‍රකාර වූ පූර්වේනිවාස සිහි කරන්නෙමි" යි කැමති වේ නම් ආයතන ඇති ඇතිවත්ම ඒ ඒ සිද්ධියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සෙය්‍යං චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානෙය්‍යං: 'ඉමෙ වත භොන්තො සත්තා කායදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා වචී -පෙ- මනොදුච්චරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං උපවාදකා මිච්ඡාදිට්ඨිකා මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා, තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපන්නා. 'ඉමෙ වා පන භොන්තො සත්තා කායසුචරිතෙන සමන්නාගතා වචීසුචරිතෙන සමන්නාගතා මනොසුචරිතෙන සමන්නාගතා අරියානං අනුපවාදකා සම්මාදිට්ඨිකා සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා තෙ කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපන්නා'ති. ඉති දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සත්තෙ පස්සෙය්‍යං චවමානෙ උපපජ්ජමානෙ හීනෙ පණීතෙ සුවණ්ණෙ දුබ්බණ්ණෙ සුගතෙ දුග්ගතෙ යථාකම්මූපගෙ සත්තෙ පජානෙය්‍ය"න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය"න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙති.

3. 2. 5. 11.

52 අධිචිත්තමනුයුත්තෙන භික්ඛවෙ භික්ඛුනා තීණි නිමිත්තානි කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බානි: කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකාතබ්බං. කාලෙන කාලං පග්ගහනිමිත්තං මනසිකාතබ්බං කාලෙන කාලං උපෙක්ඛානිමිත්තං මනසිකාතබ්බං.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු එකන්තං සමාධිනිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං තං චිත්තං කොසජ්ජාය සංවත්තෙය්‍ය.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු එකන්තං පග්ගහනිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං තං චිත්තං උද්ධච්චාය සංවත්තෙය්‍ය.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු එකන්තං උපෙක්ඛානිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං තං චිත්තං න සම්මා සමාධියෙථ ආසවානං ඛයාය.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං පග්ගහනිමිත්තං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං උපෙක්ඛානිමිත්තං මනසිකරොති, තං හොති චිත්තං මුදුඤ්ච කම්මඤ්ඤඤ්ච පභස්සරඤ්ච න ච පභඞ්ගු, සම්මා සමාධියති ආසවානං ඛයාය.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා උක්කං බන්ධති, උක්කං බන්ධිත්වා උක්කාමුඛං ආලිම්පෙති, උක්කාමුඛං ආලිම්පෙත්වා සණ්ඩාසෙන ජාතරූපං ගහෙත්වා උක්කාමුඛෙ පක්ඛිපිත්වා කාලෙන කාලං අභිධමති, කාලෙන කාලං උදකෙන පරිප්ඵොසෙති, කාලෙන කාලං අජ්ඣුපෙක්ඛති

සචෙ භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා තං ජාතරූපං එකන්තං අභිධමෙය්‍ය, ඨානං තං ජාතරූපං ඩහෙය්‍ය.

ඉදින් හෙ "මිනිසැස ඉක්ම පැවැති විශුද්ධ වූ දිවැසින්, ච්‍යුත වන්නා වූ ද උපදනා වූ ද හීන වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවර්ණ වූ ද දුර්වර්ණ වූ ද සුගත වූ ද දුර්ගත වූ ද සත්ත්වයන් දක්නෙම් යි ද, 'මේ භවත් සත්ත්වයෝ ඒකාන්තයෙන් කායදුශ්චරිතයෙන් සමන්නාගත වූවාහු වාග්දුශ්චරිතයෙන් ... මනොදුශ්චරිත-යෙන් සමන්නාගත වූවාහු ආර්‍ය්‍යොපවාද කරන්නාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වූවාහු මිථ්‍යාදෘෂ්ටික කර්ම සමාදන් වූවාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු අපාය නම් වූ දුර්ගති නම් වූ විනිපාත වූ නිරයට එළඹියාහු වෙත' යි කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දනිමැ යි ද, 'මේ භවත් සත්ත්වයෝ කායසුචරිතයෙන් සමන්නා-ගත වූවාහු වාක්සුචරිතයෙන් සමන්නාගත වූවාහු මනඃසුචරිතයෙන් සමන්නාගත වූවාහු ආර්‍ය්‍යොපවාද නොකරන්නාහු සම්‍යක්දෘෂ්ටික වූවාහු සම්‍යක්දෘෂ්ටි-කර්ම සමාදන් වන්නාහු වෙති. ඔහු කාබුන් මරණින් මතු සුගති සඞ්ඛ්‍යාත ස්වර්ගලොකයට එළඹියාහුය' යි මෙසේ මිනිසැස ඉක්ම ගිය විශුද්ධ වූ දිවැසින් ච්‍යුත වන්නා වූ ද උපදනා වූ ද හීන වූ ද ප්‍රණීත වූ ද සුවර්ණ වූ ද දුර්වර්ණ වූ ද සුගත වූ ද දුර්ගත වූ ද කම් වූ පරිදි යන සත්ත්වයන් දකිම්ව" යි මෙසේ කැරුණු ඇති ඇතිවත්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණෙයි.

ඉදින් හෙ "ආස්‍රවක්‍ෂයයෙන් අනාස්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ද ප්‍රඥාවිමුක්තිය ද ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන සාක්‍ෂාත් කොට උපයා වෙසෙම්ව" යි කැමැති වේ නම් කරුණු ඇති ඇතිවත් ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ,

3. 2. 5. 11.

52 මහණෙනි, (සමථවිදර්ශනාචිත්ත සඞ්ඛ්‍යාත) අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහු විසින් කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙනෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධි සඞ්ඛ්‍යාත ඒකාග්‍රතා නිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින්කල වීර්‍ය්‍ය සඞ්ඛ්‍යාත ප්‍රග්‍රහ නිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල සමනිම්ධ්‍යස්ථතා සඞ්ඛ්‍යාත උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට සමාධිනිමිත්ත ම මෙනෙහි කරන්නේ වේ නම්, ඒ සිත කුසීතභාවයට වැටෙන්නේ ය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට ප්‍රග්‍රහ-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කරන්නේ නම්, ඒ සිත උද්ධතභාවයට වැටෙන්නේය යන මෙකාරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට උපේක්‍ෂා-නිමිත්ත ම මෙනෙහි කරන්නේ නම්, ඒ සිත ආස්‍රවක්‍ෂය පිණිස මැනැවින් සමාධිගත නොවන්නේය යන මේ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙනෙහි කෙළේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙනෙහි කෙළේ ද, කලින් කල උපෙක්‍ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කෙළේ ද ඒ සිත මෘදුත් වෙයි. කර්මණ්‍යත් වෙයි. ප්‍රභාස්වරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නො වෙයි. ආස්‍රවක්‍ෂය සඞ්ඛ්‍යාත අර්හත්ඵලය පිණිස මැනැවින් සමාධිගත වෙයි.

මහණෙනි, යම් පරිදි තුලාරෙක් හෝ තුලාර අතවැසියෙක් හෝ අඟුරු කබලු බඳී ද, බැඳ කබලුමුව ගිනි ගන්වා ද, කබලුමුව ගිනි අවුලුවා අඬුවෙන් රන් ගෙණ කබලු මුවෙහි බහා කලින් කල අභිමුඛ කොට ගෙන පිඹී ද, කලින් කල දියෙන් ඉස්නේ වේ ද, කලින් කල පැසුනු නො පැසුනු බව සොයා ද,

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අතවැසියෙක් හෝ ඒ රන ඒකාන්ත කොට ඉදිරිකොටගෙන පිඹිනේ නම් ඒ රන දැවෙන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

සචෙ භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා තං ජාතරූපං එකන්තං උදකෙන පරිප්ඵොසෙය්‍ය, ඨානං තං ජාතරූපං නිබ්බායෙය්‍ය.[1]

සචෙ භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා තං ජාතරූපං එකන්තං අජ්ඣුපෙක්ඛෙය්‍ය, ඨානං තං ජාතරූපං න සම්මා පරිපාකං ගච්ඡෙය්‍ය.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ සුවණ්ණකාරො වා සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී වා තං ජාතරූපං කාලෙන කාලං අභිධමති, කාලෙන කාලං උදකෙන පරිප්ඵොසෙති, කාලෙන කාලං අජ්ඣුපෙක්ඛති, තං හොති ජාතරූපං මුදුඤ්ච කම්මඤ්ඤඤ්ච පභස්සරඤ්ච න ච පභඞ්ගු, සම්මා උපෙති කම්මාය. යස්සා යස්සා ච පිළන්ධනවිකතියා ආකඞ්ඛති: යදි පට්ටකාය යදි කුණ්ඩලාය යදි ගීවෙය්‍යකෙ යදි සුවණ්ණමාලාය තඤ්චස්සු[2] අත්ථං අනුභොති,

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තෙන භික්ඛුනා තීණි නිමිත්තානි කාලෙන කාලං මනසිකාතබ්බානි: කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකාතබ්බං. කාලෙන කාලං පග්ගහනිමිත්තං මනසිකාතබ්බං. කාලෙන කාලං උපෙක්ඛානිමිත්තං මනසිකාතබ්බං.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු එකන්තං සමාධිනිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං තං චිත්තං කොසජ්ජාය සංවත්තෙය්‍ය.

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු එකන්තං පග්ගහනිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙය්‍ය, ඨානං තං චිත්තං උද්ධච්චාය සංවත්තෙය්‍ය

සචෙ භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු එකන්තං උපෙක්ඛානිමිත්තඤ්ඤෙව මනසිකරෙය්‍ය. ඨානං තං චිත්තං න සම්මා සමාධියෙය්‍ය ආසවානං ඛයාය.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ අධිචිත්තමනුයුත්තො භික්ඛු කාලෙන කාලං සමාධිනිමිත්තං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං පග්ගහනිමිත්තං මනසිකරොති, කාලෙන කාලං උපෙක්ඛානිමිත්තං මනසිකරොති, තං හොති චිත්තං මුදුඤ්ච කම්මඤ්ඤඤ්ච පභස්සරඤ්ච න ච පභඞ්ගු, සම්මා සමාධියති ආසවානං ඛයාය. යස්ස යස්ස ච අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරණීයස්ස ධම්මස්ස චිත්තං අභිනින්නාමෙති. අභිඤ්ඤා සච්ඡිකිරියාය, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙ.

සො සචෙ ආකඞ්ඛති "අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං"න්ති -පෙ- [ඡාභිඤ්ඤචිත්තං ඤාතබ්බං[3]]. [සො සචෙ ආකඞ්ඛති]* "ආසවානං ඛයා [අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා]* සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරෙය්‍ය"න්ති, තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති සති සති ආයතනෙති.

ලොණඵලවග්ගො පඤ්චමො.

මහාපණ්ණාසකො සමත්තො දුතියො.

---

1 නිබ්බාපෙය්‍ය - මජ්ඣ. 2 තඤ්චස්ස - සබ්බත්ථ 3 ඡ අභිඤ්ඤා විත්ථාරෙතබ්බා මජ්ඣ.
* [—] අන්තරිත වාක්‍යප්‍රදෙශ පොත්වල පෙය්‍යාලමුඛයෙන සඞ්ගහිතා

මහණෙනි, ඉදින් රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අතවැසියෙක් හෝ ඒ රන ඒකාන්තකොට දියෙන් ඉස්නේ නම් ඒ රන තිවෙන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් තුලාරෙක් හෝ තුලාර අතවැසියෙක් හෝ ඒ රන ඒකාන්තකොට සොයා බලන්නේ නම් ඒ රන මැනැවින් පරිපාකයට නොයන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි යම් කලෙක රන්කරුවෙක් හෝ රන්කරු අතවැසියෙක් හෝ ඒ රන කලින් කල ඉදිරි කොට ගෙන පිඹින්නේ ද කලින් කල දියෙන් ඉස්නේ ද කලින් කල සොයා බලන්නේ ද ඒ රන මෘදුත් වෙයි. කර්මණ්‍යත් වෙයි. ප්‍රභාස්වරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නොවෙයි. මැනැවින් කර්මාන්තයට වැදෙයි. රන්පටට වේවයි, කොඩොලට වේවයි, ග්‍රීවාලඞ්කාරයෙහි වේවයි, රන්මලට වේවයි යම් යම් පිලඬන විකෘතියකට කැමැති වේ ද, ඒ අර්ථය ද වළඳ කෙරේ.

මහණෙනි, එ පරිදි ම අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණහු විසින් කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් කලින් කල මෙනෙහි කළ යුත්තාහ: කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය. කලින් කල උපේක්ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කළ යුතුය.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට සමාධිනිමිත්ත ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත කුසීත බවට වැටෙන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත උද්ධතභාවයට වැටෙන්නේය යන මෙකරුණ වෙයි.

මහණෙනි, ඉදින් අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ ඒකාන්තකොට උපේක්ෂානිමිත්ත ම මෙනෙහි කෙරේ ද, ඒ සිත ආස්‍රවයන්ගේ ක්ෂය සඞ්ඛ්‍යාත අර්හත්ඵලය පිණිස මැනැවින් සමාධිගත නො වන්නේය යන මෙ කරුණ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක අධිචිත්තයෙහි යෙදුනු මහණ කලින් කල සමාධිනිමිත්ත මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල ප්‍රග්‍රහනිමිත්ත මෙනෙහි කෙරේ ද, කලින් කල උපේක්ෂානිමිත්ත මෙනෙහි කෙරේ ද ඒ සිත මෘදුත් කර්මණ්‍යත් වෙයි. ප්‍රභාස්වරත් වෙයි. බිඳෙන සුලුත් නොවෙයි. ආස්‍රවයන්ගේ ක්ෂය සඞ්ඛ්‍යාත අර්හත්ඵලය පිණිස මැනැවින් සමාධිගත වෙයි. විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කිරීම පිණිස විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කළ යුතු යම් යම් දහමකට සිත නතු කෙරේ ද, කරුණ ඇති ඇති වන්ම ඒ ඒ කාරියෙහි ලා පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

ඉදින් ඒ මහණ බහුප්‍රකාර ඍද්ධිප්‍රභේදය වළඳන්නෙම්ව යි ... කැමති වන්නේ නම් [මෙහි පෙය්‍යාල මුඛයෙන් ෂඩභිඥ චිත්තය දතයුතුයි.] ඉදින් ඒ මහණ "ආස්‍රවක්ෂයෙන් අනාස්‍රව වූ චිත්තවිමුක්තිය ද ප්‍රඥාවිමුක්තිය ද ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙම්ව" යි කැමැති වන්නේ නම්, කරුණ ඇති ඇති වන්ම ඒ ඒ කාරියෙහි පසක් කිරීමෙහි භව්‍යතාවට පැමිණේ.

පස්වැනි ලොණඵල වර්ගයයි.

දෙවන මහාපණ්ණාසකය සමාප්තයි.

3. තතියො පණ්ණාසකො

[1. සම්බොධිවග්ගො]

3. 3. 1. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

1 පුබ්බෙව මෙ භික්ඛවෙ සම්බොධා අනභිසම්බුද්ධස්ස බොධිසත්තස්සෙව සතො එතදහොසි: කො නු ඛො ලොකෙ අස්සාදො, කො ආදීනවො, කිං නිස්සරණන්ති.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ එතදහොසි: යං ඛො ලොකෙ[1] පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛං සොමනස්සං, අයං ලොකෙ අස්සාදො. යං ලොකො[2] අනිච්චො දුක්ඛො විපරිණාමධම්මො, අයං ලොකෙ ආදීනවො. යො ලොකෙ ඡන්දරාගවිනයො ඡන්දරාගප්පහානං, ඉදං ලොකෙ නිස්සරණන්ති.

යාවකීවඤ්චාහං භික්ඛවෙ එවං ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං නාබ්භඤ්ඤාසිං, නෙව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ-සස්සමණ බ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධො[3] පච්චඤ්ඤාසිං.

යතො ච ඛො අහං[4] භික්ඛවෙ එවං ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ-සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධො[3] පච්චඤ්ඤාසිං.

ඤාණඤ්ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි: "අකුප්පා මෙ චෙතොවිමුත්ති අයමන්තිමා ජාති. නත්ථි'දානි පුනබ්භවො"ති.

3. 3. 1. 2.

2. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ අස්සාදපරියෙසනං අචරිං. යො ලොකෙ අස්සාදො, තදජ්ඣගමං. යාවතා ලොකෙ අස්සාදො, පඤ්ඤාය මෙ එසො සුදිට්ඨො. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ ආදීනවපරියෙසනං අචරිං. යො ලොකෙ ආදීනවො, තදජ්ඣගමං. යාවතා ලොකෙ ආදීනවො, පඤ්ඤාය මෙ එසො සුදිට්ඨො. ලොකස්සාහං භික්ඛවෙ නිස්සරණපරියෙසනං අචරිං. යං ලොකෙ නිස්සරණං, තදජ්ඣගමං යාවතකං ලොකෙ නිස්සරණං, පඤ්ඤාය මෙ එතං සුදිට්ඨං.

යාවකීවඤ්චාහං භික්ඛවෙ ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං න අබ්භඤ්ඤාසිං, නෙව තාවාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ-සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධො[3] පච්චඤ්ඤාසිං.

1 ලොකං-මජ්සං. 2 ලොකෙ-PTS. 3. අභිසම්බුද්ධොති-මජ්සං. 4. ඛ්වාහං-මජ්සං.

3. තෙවන පණ්ණාසකය

[1. සම්බෝධි වර්ගය]

3. 3. 1. 1.

[සැවැත්නිදානයි:]

1. මහණෙනි, සම්‍යක් සම්බෝධියෙන් කැල ම චතුස්සත්‍යාවබොධ නො කළ බෝසත් වූ ම මට මෙබඳු සිතෙක් විය: ලෝකයෙහි ආස්වාදය කවරේය, ආදීනව කවරේය, නිස්සරණය කවරේය යි.

මහණෙනි, ඒ මට තෙල සිත් විය: යම් හෙයෙකින් ලෝකයෙහි යමක් නිසා සුඛය හා සෞමනස්‍යය උපදතේ ද, මේ ලෝකයෙහි ආස්වාද යි. යම් හෙයෙකින් ලෝකය අනිත්‍ය වේ ද, දුඃඛ වේ ද, විපරිණාමස්වභාව වේ ද, මේ ලෝකයෙහි ආදීනව යි යම් හෙයෙකින් ලෝකයෙහි ඡන්දරාගයාගේ විනයයෙක් වේ ද, ඡන්දරාගයාගේ ප්‍රහාණයෙක් වේ ද, මේ ලෝකයෙහි නිස්සරණය වෙ යි.

මහණෙනි, මම යම්තාක් කල් මෙසේ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දතිම් ද, මහණෙනි, ඒ තාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙව්මිනිසුන් සියෝ සත්ත්වාව්‍යප්‍රජායෙහි 'අනුත්තරසම්‍යක්සම්බොධිය අවබොධ කෙළෙම්'යි ප්‍රතිඥා නොම කෙළෙම්.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම මෙසේ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි දතිම් ද, එසඳ මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණ බමුණන් සියෝ දෙව්මිනිසුන් සියෝ සත්ත්වාව්‍යප්‍රජා-යෙහි 'අනුත්තර සම්‍යක්සම්බෝධිය අවබෝධ කෙළෙම්' යි පිළිණ කෙළෙම්.

"මාගේ චෙතොවිමුක්තිය අචිකායයි (නිශ්චල) විය. මේ අන්තිමජාති යි. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ"යි ඥානදර්ශනය (ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාඥානය) ද මට පහළ විය.

3. 3. 1. 2.

2. මහණෙනි, මම ලෝකයාගේ ආස්වාදපර්යෙෂණය කෙළෙම්. ලෝක-යෙහි යම් ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙම්. ලෝකයෙහි යම් පමණ ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආස්වාදය ප්‍රඥායෙන් දක්නාලදි. මහණෙනි, මම ලෝකයාගේ ආදීනව පර්යෙෂණය කෙළෙම්. ලෝකයෙහි යම් ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙම්. ලෝකයෙහි යම් පමණ ආදීනව-යෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල ආදීනවය ප්‍රඥායෙන් දක්නා ලදී. මහණෙනි, මම ලෝකයාගේ නිස්සරණ පර්යෙෂණය කෙළෙම්. ලෝකයෙහි යම් නිස්සරණ-යෙක් ඇද්ද, එය අවබෝධ කෙළෙම්. ලෝකයෙහි යම් පමණ නිස්සරණයෙක් ඇද්ද, මා විසින් තෙල නිස්සරණය ප්‍රඥායෙන් දක්නා ලදී.

මහණෙනි, මම යම් තාක් කල් ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දතිම් ද, මහණෙනි, ඒ තාක් කල් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණබමුණන් සියෝ දෙව්මිනිසුන් සියෝ සත්ත්වාව්‍යප්‍රජායෙහි 'අනුත්තරසම්‍යක්සම්බොධිය අවබෝධ කෙළෙම්' යි පිළිණ නොම කෙළෙම්.

යතො ච ඛො අහං භික්ඛවෙ ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ - සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය අනුත්තරං සම්මාසම්බොධිං අභිසම්බුද්ධො පච්චඤ්ඤාසිං.

ඤාණං ච පන මෙ දස්සනං උදපාදි: "අකුප්පා මෙ චෙතොවිමුත්ති. අයමන්තිමා ජාති. නත්‍ථි'දානි පුනබ්භවො"ති.

3. 3. 1. 3.

3. නො චෙදං[1] භික්ඛවෙ ලොකෙ අස්සාදො අභවිස්ස, නයිදං සත්තා ලොකෙ සාරජ්ජෙය්‍යුං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්‍ථි ලොකෙ අස්සාදො, තස්මා සත්තා ලොකෙ සාරජ්ජන්ති.

නො චෙදං[1] භික්ඛවෙ ලොකෙ ආදීනවො අභවිස්ස, නයිදං සත්තා ලොකෙ නිබ්බින්දෙය්‍යුං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්‍ථි ලොකෙ ආදීනවො, තස්මා සත්තා ලොකෙ නිබ්බින්දන්ති

නො චෙදං භික්ඛවෙ ලොකෙ නිස්සරණං අභවිස්ස, නයිදං සත්තා ලොකම්හා නිස්සරෙය්‍යුං. යස්මා ච ඛො භික්ඛවෙ අත්‍ථි ලොකෙ නිස්සරණං, තස්මා සත්තා ලොකම්හා නිස්සරන්ති.

යාවකීවඤ්ච භික්ඛවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං න අබ්භඤ්ඤංසු, නෙව තාව භික්ඛවෙ සත්තා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සබ්‍රහ්මකා-සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය නිස්සටා විසඤ්ඤුත්තා විප්පමුත්තා විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරිංසු.

යතො ච ඛො භික්ඛවෙ සත්තා ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං අබ්භඤ්ඤංසු, අථ භික්ඛවෙ සත්තා සදෙවකා ලොකා සමාරකා සබ්‍රහ්මකා - සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය නිස්සටා විසඤ්ඤුත්තා විප්පමුත්තා විමරියාදිකතෙන චෙතසා විහරන්තීති.

3. 3. 1. 4.

4. යෙ හි කෙචි[2] භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං නප්පජානන්ති, න මෙ තෙ භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වා සමණසම්මතා, බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතා න ච පන තෙ ආයස්මන්තො සාමඤ්ඤත්‍ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤත්‍ථං වා දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1 චෙතං - සයා. තං - PTS 2 යෙ කෙචි - මජසං.

මහණෙනි, යම් කලෙක මම ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි දතිම් ද, එසද මහණෙනි, මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෝකයෙහි - මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත සත්ත්වාබ්‍යප්‍රජාවෙහි 'අනුත්තර සම්‍යක්සම්බෝධිය අවබෝධ කෙළෙමි' යි පිළිණ කෙළෙමි.

"මාගේ චේතොවිමුක්තිය අකෝප්‍ය විය. මේ අන්තිම ජාති යි. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ"යි මට ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාඥාන සඞ්ඛ්‍යාත ඥානදර්‍ශනය ද පහළ විය.

3. 3. 1. 3.

3. මහණෙනි, ඉදින් ලෝකයෙහි ආස්වාදයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙහි නො ඇලෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ලෝකයෙහි ආස්වාදයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් ලෝකයෙහි සත්ත්වයෝ ඇලෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලෝකයෙහි ආදීනවයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙහි නො කලකිරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ලෝකයෙහි ආදීනවයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙහි කලකිරෙති.

මහණෙනි, ඉදින් ලෝකයෙහි නිස්සරණයෙක් නො වී නම් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙන් නිස්සරණ නො කෙරෙති. මහණෙනි, යම් හෙයෙකින් ලෝකයෙහි නිස්සරණයෙක් ඇද්ද, එහෙයින් සත්ත්වයෝ ලෝකයෙන් නිස්සරණ කෙරෙති.

මහණෙනි, යම් තාක් කල් සත්ත්වයෝ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දත්හු ද, මහණෙනි, ඒ තාක් සත්ත්වයෝ මරුන් සහිත බඹුන් සහිත දෙවියන් සහිත ලෝකයෙන් - මහණ බමුණන් සහිත දෙව-මනුෂ්‍යයන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසාඹට නො වූ හ. විසංයුක්ත නො වූ හ. විප්‍රමුක්ත නො වූ හ. බුන් මියර ඇති (මිදුනු) සිතින් නො විසූහ.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිට සත්ත්වයෝ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි දත්හු ද, මහණෙනි, එකල සිට සත්ත්වයෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෝකයා කෙරෙන් - මහණ බමුණන් සහිත දෙවි-මිනිසුන් සහිත ප්‍රජාව කෙරෙන් නිසාඹට වූවාහු විසංයුක්ත වූවාහු විප්‍රමුක්ත වූවාහු බුන් මියර ඇති සිතින් වෙසෙත්.

3. 3. 1. 4.

4. මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහමණ කෙනෙක් හෝ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි නො දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහමණයෝ හෝ මා විසින් ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි ශ්‍රමණයහ යි සම්මත නොවෙති. බ්‍රාහමණයන් කෙරෙහි බ්‍රාහමණයහ යි සම්මත නොවෙති. ඒ ආයුෂ්මත්හු ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථ බ්‍රාහමණ්‍යාර්ථ සඞ්ඛ්‍යාත චතුර්විධ ආර්‍යමාර්ගඵල ශ්‍රාමණ්‍යයෙහි ම තුමූ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට උපදාගෙන නො වෙසෙත්.

යෙ ච ඛො කෙචි භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා ලොකස්ස අස්සාදඤ්ච අස්සාදතො ආදීනවඤ්ච ආදීනවතො නිස්සරණඤ්ච නිස්සරණතො යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ඛො භික්ඛවෙ සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු ච සමණසම්මතා. බ්‍රාහ්මණෙසු ච බ්‍රාහ්මණසම්මතා. තෙ ඛො පනායස්මන්තො සාමඤ්ඤත්ථඤ්ච බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථඤ්ච දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරන්තීති.[1]

3. 3. 1. 5.

5. රුණ්ණමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං ගීතං. උම්මත්තකමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං නච්චං. කොමාරකමිදං භික්ඛවෙ අරියස්ස විනයෙ යදිදං අතිවෙලං දන්තවිදංසකං හසිතං.[2]

තස්මාතිහ භික්ඛවෙ සෙතුඝාතො ගීතෙ. සෙතුඝාතො නච්චෙ. අලං වො ධම්මපමොදිතානං සතං සිතං සිතමත්තායාති.

3. 3. 1. 6.

6. තිණ්ණං භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නත්ථි තිත්ති. කතමෙසං තිණ්ණං:

සොප්පස්ස භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නත්ථි තිත්ති. සුරාමෙරයපානස්ස භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නත්ථි තිත්ති, මෙථුනධම්මසමාපත්තියා භික්ඛවෙ පටිසෙවනාය නත්ථි තිත්ති.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණං පටිසෙවනාය නත්ථි තිත්තීති.

3. 3. 1. 7.

7 අථ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගහපති යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච:

චිත්තෙ ගහපති අරක්ඛිතෙ කායකම්මම්පි අරක්ඛිතං හොති. වචීකම්මම්පි අරක්ඛිතං හොති. මනොකම්මම්පි අරක්ඛිතං හොති.

1. විහරිස්සන්තීති - සීමු. 2. දන්තවිදංසකහසිතං - මජ්සං.

මහණෙනි, යම් කිසි ශ්‍රමණ කෙනෙක් හෝ බ්‍රාහමණ කෙනෙක් හෝ ලෝකයාගේ ආස්වාදයත් ආස්වාද විසින් ආදීනවයත් ආදීනව විසින් නිස්සරණයත් නිස්සරණ විසින් තත් වූ පරිදි දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ ශ්‍රමණයෝ හෝ බ්‍රාහමණයෝ හෝ ශ්‍රමණයන් කෙරෙහි හෝ ශ්‍රමණයහ යි සම්මතයහ. බ්‍රාහමණයන් කෙරෙහි හෝ බ්‍රාහමණයහ යි සම්මතයහ. ඒ ආයුෂ්මත්හු වනාහි ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථ බ්‍රාහමණ්‍යාර්ථ සඞ්ඛ්‍යාත චතුර්විධ ආර්යමාර්ගඵල ඉහාත්මයෙහි ම තුමූ විශිෂ්ටඥනයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ගෙණ ඊට පැමිණ වෙසෙත්.

3. 3. 1. 5.

5. මහණෙනි, ආර්යවිනයෙහි ගීතය නම් හැඬීමෙකි. මහණෙනි, ආර්යවිනයෙහි නෘත්‍යය නම් උමතු ක්‍රියායෙකි. මහණෙනි, ආර්යවිනයෙහි අත්‍යර්ථයෙන් දත් විදහා කරණ සිනාව නම් කුමරුන් කරණ දෑයෙකි (ළමා කමෙකි).

මහණෙනි, එහෙයින් ගීතයෙහි සේතු නැස්ම වේවා නෘත්‍යයෙහි සේතු නැස්ම වේවා. කිසියම් කරුණෙකින් ප්‍රමුදිත වූ තොපට මඳ සිනායෙක් වේ නම් ඒ දත් අගමතු දක්වා කරණ සමිතමාත්‍රයට ම යුතු ය.

3. 3. 1. 6.

6. මහණෙනි, කරුණු තුන් දෙනකුන්ගේ ප්‍රතිසේවනායෙහි තෘප්තියෙක් නැත. කවර තුන් දෙනකුන්ගේ ද යත්:

මහණෙනි, නිද්‍රාවගේ ප්‍රතිසේවනායෙහි තෘප්තියෙක් නැත. මහණෙනි, සුරාමේරයපානයාගේ ප්‍රතිසේවනායෙහි තෘප්තියෙක් නැත. මහණෙනි, මෛථුනධර්මසමාපත්තියගේ ප්‍රතිසෙවනායෙහි තෘප්තියෙක් නැත.

මහණෙනි, මේ තුන්දෙනාගේ ප්‍රතිසේවනායෙහි තෘප්තියෙක් නැත.

3. 3. 1. 7.

7. එකල අනේපිඬු ගෙහෙවි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකස්‍ා වැඳ එකත්පස්ව හිත. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඬු ගෙහෙවිහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

ගෙහෙවිය, සිත නොරක්නා ලද කල්හි කායකර්මය ද නොරැකුනේ වෙයි. වාක්කර්මය ද නොරැකුනේ වෙයි. මනඃකර්මය ද නොරැකුනේ වෙයි.

තස්ස අරක්ඛිතකායකම්මන්තස්ස අරක්ඛිතවචීකම්මන්තස්ස අරක්ඛිතමනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි අවස්සුතං හොති. වචීකම්මම්පි අවස්සුතං හොති. මනොකම්මම්පි අවස්සුතං හොති. තස්ස අවස්සුතකායකම්මන්තස්ස අවස්සුතවචීකම්මන්තස්ස අවස්සුතමනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි පූතියං හොති. වචීකම්මම්පි පූතියං හොති. මනොකම්මම්පි පූතියං හොති. තස්ස පූතිකායකම්මන්තස්ස පූතිවචීකම්මන්තස්ස පූතිමනොකම්මන්තස්ස න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කූටාගාරෙ දුච්ඡන්නෙ කූටම්පි අරක්ඛිතං හොති. ගොපානසියොපි අරක්ඛිතා හොන්ති. භිත්තිපි අරක්ඛිතා හොති. කූටම්පි අවස්සුතං හොති. ගොපානසියොපි අවස්සුතා හොන්ති. භිත්තිපි අවස්සුතා හොති. කූටම්පි පූතිකං හොති. ගොපානසියොපි පූතිකා හොන්ති. භිත්තිපි පූතිකා හොති.

එවමෙව ඛො ගහපති චිත්තෙ අරක්ඛිතෙ කායකම්මම්පි අරක්ඛිතං හොති. වචීකම්මම්පි අරක්ඛිතං හොති. මනොකම්මම්පි අරක්ඛිතං හොති. තස්ස අරක්ඛිතකායකම්මන්තස්ස අරක්ඛිතවචීකම්මන්තස්ස අරක්ඛිතමනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි අවස්සුතං හොති. වචීකම්මම්පි අවස්සුතං හොති. මනොකම්මම්පි අවස්සුතං හොති. තස්ස අවස්සුතකායකම්මන්තස්ස අවස්සුතවචීකම්මන්තස්ස අවස්සුතමනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි පූතියං හොති. වචීකම්මම්පි පූතියං හොති. මනොකම්මම්පි පූතියං හොති. තස්ස පූතිකායකම්මන්තස්ස පූතිවචීකම්මන්තස්ස පූතිමනොකම්මන්තස්ස න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලකිරියා.

චිත්තෙ ගහපති රක්ඛිතෙ කායකම්මම්පි රක්ඛිතං හොති. වචීකම්මම්පි රක්ඛිතං හොති. මනොකම්මම්පි රක්ඛිතං හොති. තස්ස රක්ඛිතකායකම්මන්තස්ස රක්ඛිතවචීකම්මන්තස්ස රක්ඛිතමනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි අනවස්සුතං හොති. වචීකම්මම්පි අනවස්සුතං හොති. මනොකම්මම්පි අනවස්සුතං හොති. තස්ස අනවස්සුතකායකම්මන්තස්ස අනවස්සුතවචීකම්මන්තස්ස අනවස්සුතමනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි අපූතියං හොති. වචීකම්මම්පි අපූතියං හොති. මනොකම්මම්පි අපූතියං හොති. තස්ස අපූතිකායකම්මන්තස්ස අපූතිවචීකම්මන්තස්ස අපූතිමනොකම්මන්තස්ස භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කූටාගාරෙ සුච්ඡන්නෙ කූටම්පි රක්ඛිතං හොති. ගොපානසියොපි රක්ඛිතා හොන්ති. භිත්තිපි රක්ඛිතා හොති. කූටම්පි අනවස්සුතං හොති. ගොපානසියොපි අනවස්සුතා හොන්ති. භිත්තිපි අනවස්සුතා හොති. කූටම්පි අපූතිකං හොති. ගොපානසියොපි අපූතිකා හොන්ති. භිත්තිපි අපූතිකා හොති.

නොරැකුනු කායකර්මාන්ත ඇති, නොරැකුනු වාක්කර්මාන්ත ඇති, නොරැකුනු මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කර්මය ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ වෙයි. මනඃකර්මය ද කෙලෙසින් තෙත් වූයේ වෙයි. තෙත් වූ කායකර්මාන්ත ඇති, තෙත් වූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, තෙත් වූ මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද අපවිත්‍ර වෙයි. වාක්කර්මය ද අපවිත්‍ර වෙයි මනඃකර්මය ද අපවිත්‍ර වෙයි. අපවිත්‍ර වූ කායකර්මාන්ත ඇති, අපවිත්‍ර වූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, අපවිත්‍ර වූ මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය හද්‍ර නො වේ. කලක්‍රියාව හද්‍රිකා නො වෙයි.

ගෘහපතිය, යම් පරිදි කුළුගෙයක් දුසෙවූ කල්හි කූටයත් නොරැකුනේ වේ ද, ගොනැස්හුත් නොරැකුනාහු වෙත් ද, බිතත් නොරැකුනේ වේ ද, කූටයත් තෙත් වූයේ වේ ද, ගොනැස්හුත් තෙත් වූවාහු වෙත් ද, බිතත් තෙත් වූයේ වේ ද, කූටයත් දිරාපත් වූයේ වේ ද, ගොනැස්හුත් දිරාපත් වූවාහු වෙත් ද, බිතත් දිරාපත් වූයේ වේ ද,

ගෘහපතිය, එපරිදි ම සිත නොරැකුනු කල්හි කායකර්මය ද නොරැකුනේ වේ. වාක්කර්මය ද නොරැකුනේ වේ. මනඃකර්මය ද නොරැකුනේ වෙයි. නොරැකුනු කායකර්මාන්ත ඇති, නොරැකුනු වාක්කර්මාන්ත ඇති නොරැකුනු මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි. මනඃකර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ වෙයි. තෙත් වූ කායකර්මාන්ත ඇති, තෙත් වූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, තෙත් වූ මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද අපවිත්‍ර වේ. වාක්කර්මය ද අපවිත්‍ර වේ. මනඃකර්මය ද අපවිත්‍ර වේ. අපවිත්‍ර කායකර්මාන්ත ඇති, අපවිත්‍ර වාක්කර්මාන්ත ඇති, අපවිත්‍ර මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය හද්‍ර නොවෙයි. කාලක්‍රියාව හද්‍රිකා නොවෙයි.

ගෘහපතිය, සිත රැකුනු කල්හි කායකර්මය ද රැකුනේ වෙයි. වාක්කර්මය ද රැකුනේ වෙයි. මනඃකර්මය ද රැකුනේ වෙයි. රැකුනු කායකර්මාන්ත ඇති, රැකුනු වාක්කර්මාන්ත ඇති, රැකුනු මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි. වාක්කර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි මනඃකර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් තෙත් වූයේ නොවෙයි තෙත් නොවූ කායකර්මාන්ත ඇති, තෙත් නොවූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, තෙත් නොවූ මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මයද පවිත්‍ර වෙයි. වාක්කර්මය ද පවිත්‍ර වෙයි. මනඃකර්මය ද පවිත්‍ර වෙයි. පවිත්‍ර කායකර්මාන්ත ඇති, පවිත්‍ර වාක්කර්මාන්ත ඇති, පවිත්‍ර මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය හද්‍ර වෙයි. කාලක්‍රියාව හද්‍රිකා වෙයි.

ගෘහපතිය, යම් පරිදි කුළුගෙයක් මොනොවට සෙවෙනි කළ කල්හි කූටයත් රැකුනේ වේ ද, ගොනැස්හුත් රැකුනාහු වෙත් ද, බිතත් රැකුනේ වේ ද, කූටයත් තෙත් වූයේ නොවේ ද, ගොනැස්හුත් තෙත් වූවාහු නොවෙත් ද, බිතත් තෙත් වූයේ නොවේ ද, කූටයත් නොදිරා ගියේ වේ ද, බිතත් නොදිරා ගියේ වේ ද,

එවමෙව ඛො ගහපති චිත්තෙ රක්ඛිතෙ කායකම්මම්පි රක්ඛිතං හොති වචීකම්මම්පි රක්ඛිතං හොති. මනොකම්මම්පි රක්ඛිතං හොති. තස්ස රක්ඛිත-කායකම්මන්තස්ස රක්ඛිතවචීකම්මන්තස්ස රක්ඛිත මනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි අනවස්සුතං හොති. වචීකම්මම්පි අනවස්සුතං හොති. මනො-කම්මම්පි අනවස්සුතං හොති. තස්ස අනවස්සුතකායකම්මන්තස්ස අනවස්සුතවචීකම්මන්තස්ස අනවස්සුත මනොකම්මන්තස්ස කායකම්මම්පි අපූතියං හොති. වචීකම්මම්පි අපූතියං හොති. මනොකම්මම්පි අපූතියං හොති. තස්ස අපූතිකාය-කම්මන්තස්ස අපූතිවචීකම්මන්තස්ස අපූති මනොකම්මන්තස්ස භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලකිරියාති.

3. 3. 1. 8.

8. එකමන්තං නිසින්නං ඛො අනාථපිණ්ඩිකං ගහපතිං භගවා එතදවොච: චිත්තෙ ගහපති ව්‍යාපන්නෙ කායකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. වචීකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. මනොකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. තස්ස ව්‍යාපන්නකාය-කම්මන්තස්ස ව්‍යාපන්නවචීකම්මන්තස්ස ව්‍යාපන්නමනොකම්මන්තස්ස න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කූටාගාරෙ දුච්ඡන්නෙ කූටම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. ගොපනසියොපි ව්‍යාපන්නා හොන්ති, භිත්තීපි ව්‍යාපන්නා හොති. එවමෙව ඛො ගහපති චිත්තෙ ව්‍යාපන්නෙ කායකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. වචීකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. මනොකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං හොති. තස්ස ව්‍යාපන්නකායකම්මන්තස්ස ව්‍යාපන්නවචීකම්මන්තස්ස ව්‍යාපන්නමනොක-ම්මන්තස්ස න භද්දකං මරණං හොති. න භද්දිකා කාලකිරියා.

චිත්තෙ ගහපති අව්‍යාපන්නෙ කායකම්මම්පි අව්‍යාපන්නං හොති. වචීකම්මම්පි අව්‍යාපන්නං හොති. මනොකම්මම්පි අව්‍යාපන්නං හොති. තස්ස අව්‍යාපන්නකායකම්මන්තස්ස අව්‍යාපන්නවචීකම්මන්තස්ස අව්‍යාපන්නමනො කම්මන්තස්ස භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලකිරියා.

සෙය්‍යථාපි ගහපති කූටාගාරෙ සුච්ඡන්නෙ කූටම්පි අව්‍යාපන්නං හොති. ගොපානසියොපි අව්‍යාපන්නා හොන්ති. භිත්තීපි අව්‍යාපන්නා හොති. එවමෙව ඛො ගහපති චිත්තෙ අව්‍යාපන්නෙ කායකම්මම්පි අව්‍යාපන්නං හොති, වචීකම්මම්පි අව්‍යාපන්නං හොති. මනොකම්මම්පි අව්‍යාපන්නං හොති. තස්ස අව්‍යාපන්නකාය කම්මන්තස්ස අව්‍යාපන්නවචීකම්මන්තස්ස අව්‍යාපන්න මනොකම්මන්තස්ස භද්දකං මරණං හොති. භද්දිකා කාලකිරියාති.

3. 3. 1. 9.

9. තීණිමානි භික්ඛවෙ නිදානානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තීණි: ලොභො නිදානං කම්මානං සමුදයාය. දොසො නිදානං කම්මානං සමුදයාය. මොහො නිදානං කම්මානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ ලොභපකතං කම්මං ලොභජං ලොභනිදානං ලොභසමුදයං, තං කම්මං අකුසලං, තං කම්මං සාවජ්ජං, තං කම්මං දුක්ඛවිපාකං, තං කම්මං කම්මසමුදයාය සංවත්තති. න තං කම්මං කම්මනිරොධාය සංවත්තති.

ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත රැකුනු කල්හි කායකර්මයත් රැකුනේ වේ. වාක්කර්මයත් රැකුනේ වේ. මනඃකර්මයත් රැකුනේ වේ. රැකුනු කායකර්මාන්ත ඇති, රැකුනු වාක්කර්මාන්ත ඇති, රැකුනුමනඃ කර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද කෙලෙසුන් විසින් නොතෙත් වූයේ වෙයි. වාක්කර්මය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. මනඃකර්මය ද නොතෙත් වූයේ වෙයි. නොතෙත් වූ කායකර්මාන්ත ඇති, නොතෙත් වූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, නොතෙත් වූ මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ කායකර්මය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. වාක්කර්මය ද, පවිත්‍ර වූයේ වෙයි මනඃකර්මය ද පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. පවිත්‍ර වූ කායකර්මාන්ත ඇති, පවිත්‍ර වූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, පවිත්‍ර වූ මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය භද්‍ර වේ. කාලක්‍රියාව භද්‍රිකා වේ.

3. 3. 1 8.

8. එකත්පස්ව හුන් අනේපිඩු සිටුහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාල හ: ගෙහෙවිය, සිත පෙරළිලාව සිටි කල්හි කායකර්මය ද පෙරළියා වෙයි. වාක්කර්මය ද පෙරළියා වෙයි මනඃකර්මය ද පෙරළියා වෙයි පෙරළියා වූ කායකර්මාන්ත ඇති, පෙරළියාවූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, පෙරළියා වූ මනඃ-කර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය භද්‍ර නොවෙයි. කාලක්‍රියාව භද්‍රිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය නපුරු කොට සෙවෙති කල කැල කූටයත් විපත්නේ වෙයි. ගොනැස්හුත් විපත්හු වෙති. බිතත් විපත් වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත පෙරළි කල්හි කායකර්මය ද පෙරළියා වෙයි. වාක්කර්මය ද පෙරළියා වෙයි. මනඃකර්මය ද පෙරළියා වෙයි. පෙරළියා වූ කායකර්මාන්ත ඇති, පෙරළියා වූ වාක්කර්මාන්ත ඇති, පෙරළියා වූ මනඃ-කර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය භද්‍ර නොවේ. කාලක්‍රියාව භද්‍රිකා නොවෙයි.

ගෙහෙවිය, සිත නොපෙරළියා ව සිටි කල කායකර්මය ද නො පෙරළියා වෙයි. වාක්කර්මය ද නො පෙරළියා වෙයි. මනඃකර්මය ද නො පෙරළියා වෙයි. නො පෙරළුනු කායකර්මාන්ත ඇති, නො පෙරළුනු වාක්කර්මාන්ත ඇති නො පෙරළුනු මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය භද්‍ර වෙයි. කාලක්‍රියාව භද්‍රිකා වෙයි.

ගෙහෙවිය, යම් පරිදි කුළුගෙය මොනොවට සෙවෙති කල කැල කූටයත් විපත්නේ නො වෙයි. ගොනැස්හුත් විපත්නාහු නො වෙති. බිතත් විපත්නේ නො වෙයි. ගෙහෙවිය, එපරිදි ම සිත නො පෙරළි කල කායකර්මය ද නො පෙරළියා වෙයි. වාක්කර්මය ද නො පෙරළියා වෙයි. මනඃකර්මය ද නො පෙරළියා වෙයි. නො පෙරළුනු කායකර්මාන්ත ඇති, නො පෙරළුනු වාක්කර්මාන්ත ඇති, නො පෙරළුනු මනඃකර්මාන්ත ඇති ඔහුගේ මරණය භද්‍ර වේ. කාලක්‍රියාව භද්‍රිකා වේ.

3 3. 1. 9.

9. මහණෙනි, වට්ටගාමිකර්මයන්ගේ පිඩුකිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කර්මයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස ලෝභය කාරණයෙකි. කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස ද්වෙෂය කාරණයෙකි. කර්මයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මෝහය කාරණයෙකි.

මහණෙනි, ලෝභයෙන් කළ, ලෝභයෙන් උපන්, ලෝභය නිදන් කොට ඇති, ලෝභය කරුණු කොට ඇති, යම් කර්මයෙක් ඇද් ද, ඒ කර්මය අකුශලය, ඒ කර්මය සදොෂය, ඒ කර්මය දුඃඛවිපාකය, ඒ කර්මය අන්‍යකර්මයන් රැස්කිරීම පිණිස ද පවතී. ඒ කර්මය වට්ටගාමිකර්මයන්ගේ නිරොධය පිණිස නො වැටෙයි.

යං භික්ඛවෙ දොසපකතං කම්මං -පෙ- යං භික්ඛවෙ මොහපකතං කම්මං මොහජං මොහනිදානං මොහසමුදයං, තං කම්මං අකුසලං, තං කම්මං සාවජ්ජං, තං කම්මං දුක්ඛවිපාකං, තං කම්මං කම්මසමුදයාය සංවත්තති. න තං කම්මං කම්මනිරොධාය සංවත්තති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි නිදානානි කම්මානං සමුදයාය.

තීණිමානි භික්ඛවෙ නිදානානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තීණි: අලොභො නිදානං කම්මානං සමුදයාය. අදොසො නිදානං කම්මානං සමුදයාය අමොහො නිදානං කම්මානං සමුදයාය.

යං භික්ඛවෙ අලොභපකතං කම්මං අලොභජං අලොභනිදානං අලොභසමුදයං, තං කම්මං කුසලං, තං කම්මං අනවජ්ජං, තං කම්මං සුඛවිපාකං, තං කම්මං කම්මනිරොධාය සංවත්තති. න තං කම්මං කම්මසමුදයාය සංවත්තති.

යං භික්ඛවෙ අදොසපකතං කම්මං -පෙ- යං භික්ඛවෙ අමොහපකතං කම්මං අමොහජං අමොහනිදානං අමොහසමුදයං, තං කම්මං කුසලං, තං කම්මං අනවජ්ජං, තං කම්මං සුඛවිපාකං, තං කම්මං කම්මනිරොධාය සංවත්තති. න තං කම්මං කම්මසමුදයාය සංවත්තති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි නිදානානි කම්මානං සමුදයායාති.

3. 3. 1. 10

10. තීණිමානි භික්ඛවෙ නිදානානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තීණි: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති. පච්චුප්පන්නෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චෙතසා අනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති. තස්ස අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චෙතසා අනුවිතක්කයතො අනුවිචාරයතො ඡන්දො ජායති. ඡන්දජාතො තෙහි ධම්මෙහි සඤ්ඤුත්තො හොති. එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤොජනං වදාමි යො චෙතසො සාරාගො. එවං ඛො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති.

මහණෙනි, ද්වේෂයෙන් කළ ... යම් කර්මයෙක් ඇද්ද ... මහණෙනි, මෝහයෙන් කළ, මෝහයෙන් උපන්, මෝහය නිදන් කොට ඇති, මෝහය හෙතු කොට ඇති යම් කර්මයෙක් ඇද්ද ඒ කර්මය අකුශලය. ඒ කර්මය සදෝෂය. ඒ කර්මය දුඃඛවිපාක ය. ඒ කර්මය අන්‍යකර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස ද වැවේ. ඒ කර්මය වට්ටගාමී කර්මයන්ගේ නිරොධය පිණිස නො වැවේ. මහණෙනි, වට්ටගාමී කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ තුන් දෙනයහ.

මහණෙනි, කර්මයන් රැස්කිරීම පිණිස මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් වෙති. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අලෝභය කාරණයෙකි. කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අද්වේෂය කාරණයෙකි. කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස අමෝහය කාරණයෙකි

මහණෙනි, අලෝභයෙන් කළ, අලෝභයෙන් උපන්, අලෝභය නිදන් කොට ඇති, අලෝභය කාරණ කොට ඇති යම් කර්මයෙක් ඇද්ද, ඒ කර්මය කුශල ය. ඒ කර්මය අදෝෂ ය. ඒ කර්මය සුඛවිපාක ය. ඒ කර්මය කර්මනිරොධය පිණිස වැවේ. ඒ කර්මය වට්ටගාමී කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැවේ.

මහණෙනි, අද්වේෂයෙන් කළ යම් කර්මයෙක් ඇද්ද ... මහණෙනි, අමෝහයෙන් කළ, අමෝහයෙන් හටගත්, අමෝහය නිදන් කොට ඇති, අමෝහය හෙතු කොට ඇති යම් කර්මයෙක් ඇද්ද ඒ කර්මය කුශලය. ඒ කර්මය අදෝෂය. ඒ කර්මය සුඛවිපාක ය. ඒ කර්මය කර්මයන්ගේ නිරොධය පිණිස වැවේ. ඒ කර්මය කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස නො වැවේ. මහණෙනි, වට්ටගාමී කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මොහු කාරණයෝ තුන් දෙනයහ.

3. 3. 1. 10.

10. මහණෙනි, වට්ටගාමී කර්මයන්ගේ රැස්කිරීම පිණිස මේ නිදානයෝ තුන් දෙනෙකි: කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා සිතින් නුකොට විතර්කණය කෙරෙයි, නුකොට විචාරණය කෙරෙයි. අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා සිතින් නුකොට විතර්කණය කරණ නුකොට විචාරණයකරණ ඔහට තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදී. හටගත් තෘෂ්ණාච්ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුක්ත වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරාගයෙක් වේ ද, මම මෙල සංරාගය සංයොජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදී.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති: අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චෙතසා අනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති. තස්ස අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චෙතසා අනුවිතක්කයතො අනුවිචාරයතො ඡන්දො ජායති. ඡන්දජාතො තෙහි ධම්මෙහි සඤ්ඤුත්තො හොති. එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤොජනං වදාමි යො චෙතසො සාරාගො. එවං ඛො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති: පච්චුප්පන්නෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චෙතසා අනුවිතක්කෙති අනුවිචාරෙති තස්ස පච්චුප්පන්නෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ චෙතසා අනුවිතක්කයතො අනුවිචාරයතො ඡන්දො ජායති. ඡන්දජාතො තෙහි ධම්මෙහි සඤ්ඤුත්තො හොති. එතමහං භික්ඛවෙ සඤ්ඤොජනං වදාමි. යො චෙතසො සාරාගො. එවං ඛො භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො ජායති. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි නිදානානි කම්මානං සමුදයායාති.

තීණිමානි භික්ඛවෙ නිදානානි කම්මානං සමුදයාය. කතමානි තීණි: අතීතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති. අනාගතෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති. පච්චුප්පන්නෙ භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති: අතීතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති. ආයතිං විපාකං විදිත්වා තදභිනිවජ්ජෙති.[1] තදභිනිවජ්ජෙත්වා[2] චෙතසා අභිවිරාජෙත්වා[3] පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣ පස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ අතීතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති: අනාගතානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති, ආයතිං විපාකං විදිත්වා තදභිනිවජ්ජෙති. තදභිනිවජ්ජෙත්වා චෙතසා අභිවිරාජෙත්වා පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣ පස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ අනාගතෙ ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති.

1 තදභිනිවට්ටෙති අට්ඨ - සිමු. තදභිනිවත්තෙති - මජසං - තදභිනිවෙධෙති - PTS.
2. තදභිනිවට්ටෙත්වා. අට්ඨ - සීමු. 3. අභිනිවජ්ජිත්වා - මජසං

මහණෙනි, කෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදනේය යත්: මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා සිතින් නුකොට විතර්කණය කෙරේ ද, නුකොට විචාරණ කෙරේ ද, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා සිතින් නුකොට විතර්කණය කරණ, නුකොට විචාරණ කරණ ඔහට තෘෂ්ණාච්ඡන්දයෙක් උපදී. හටගත් ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුතක වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරාගයෙක් වේ ද, මම තෙල සංරාගය සංයොජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදී.

මහණෙනි, කෙසේ ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය උපදනේය යත්: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා සිතින් නුකොට විතර්කණය කෙරෙයි. නුකොට විචාරණ කෙරෙයි. ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා සිතින් නැවත විතර්ක කරණ නුකොට විචාරණ කරණ ඔහට තෘෂ්ණාච්ඡන්දයෙක් උපදී. හටගත් ඡන්ද ඇතියේ ඒ දහමින් සංයුක්ත වෙයි. මහණෙනි, සිත පිළිබඳ යම් සංරාගයෙක් ඇද්දී ද, මම තෙල සංරාගය සංයොජනය යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දයෙක් උපදනේය. මහණෙනි, වට්ටගාමී කර්මයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදානයෝ තුන් දෙනයහ.

මහණෙනි, විවට්ටගාමී කර්මයන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මේ නිදානයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නුපදී. මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නුපදී. මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නුපදී.

මහණෙනි, කෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නුපදනේය යත්: මහණෙනි, අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහමුන්ගේ මතුයෙහි විපාකය දනී. මතුයෙහි විපාක දැන, එය වළහයි. එය වළහා සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අතීත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා ඡන්දය නුපදනේ ය.

මහණෙනි, කෙසේ නම් අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නුපදනේය යත්: මහණෙනි, අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ ධර්මයන්ගේ විපාකය මතුයෙහි දන්නේ ය. මතුයෙහි විපාක දැන එය වළහයි. එය වළහා සිතින් පහ කරයි සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ අනාගත වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නුපදී.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නෙ ඡන්දරාගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති: පච්චුප්පන්නානං භික්ඛවෙ ඡන්දරාගට්ඨානියානං ධම්මානං ආයතිං විපාකං පජානාති. ආයතිං විපාකං විදිත්වා තදභිනිවජ්ජෙති. තදභිනිවජ්ජෙත්වා චෙතසා අභිවිරාජෙත්වා පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣ පස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ පච්චුප්පන්නෙ ඡන්දරාගට්ඨානියෙ ධම්මෙ ආරබ්භ ඡන්දො න ජායති.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි නිදානානි කම්මානං සමුදයායාති.

සම්බොධිවග්ගො පඨමො.*

[2. ආපායික වග්ගො]

3. 3. 2. 1.

සාවත්ථි නිදානං:

11. තයොමෙ භික්ඛවෙ ආපායිකා නෙරයිකා ඉදමප්පහාය. කතමෙ තයො:

යො ච අබ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරී පටිඤ්ඤො. යො ච සුද්ධං බ්‍රහ්මචරියං චරන්තං අමූලකෙන අබ්‍රහ්මචරියෙන අනුද්ධංසෙති. යො චායං එවංවාදී එවං දිට්ඨී නත්ථි කාමෙසු දොසොති, සො කාමෙසු පාතබ්‍යතං ආපජ්ජති.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ආපායිකා නෙරයිකා ඉදමප්පහායාති.

3. 3. 2. 2.

12. තිණ්ණං භික්ඛවෙ පාතුභාවො දුල්ලභො ලොකස්මිං. කතමෙසං තිණ්ණං:

තථාගතස්ස භික්ඛවෙ අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස පාතුභාවො දුල්ලභො ලොකස්මිං. තථාගතප්පවෙදිතස්ස ධම්මවිනයස්ස දෙසෙතා පුග්ගලො දුල්ලභො ලොකස්මිං. කතඤ්ඤූ කතවෙදී පුග්ගලො දුල්ලභො ලොකස්මිං.

ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ තිණ්ණං පාතුභාවො දුල්ලභො ලොකස්මින්ති.

*තස්සුද්දානං - පුබ්බච දුවෙ අස්සාද- සමණො රුණ්ණපඤ්චමං. අතිත්ති ද්වෙ ච දුවෙනානි - නිදානානි අපරෙ දුවෙති

මහණෙනි, කෙසේ නම් ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් අරභයා ඡන්දය නො උපදනේ ය යත්: මහණෙනි, ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහමුන්ගේ මතුයෙහි විපාකය දනී. මතුයෙහි විපාක දැන ඒ වළහයි. ඒ වළහා සිතින් පහ කොට නුවණින් විනිවිද දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ ප්‍රත්‍යුත්පන්න වූ ඡන්දරාගයට කරුණු වූ දහම් ඇරබ තෘෂ්ණාච්ඡන්දය නූපදනේ ය.

මහණෙනි, වට්ටගාමී කම්යන්ගේ රැස් කිරීම පිණිස මොහු නිදානයෝ තිදෙනය හ.

පළමුවන සඞ්ඛෝධි වර්ගයයි.

[2. අපායික වර්ගය]

3. 3. 2. 1.

[**සැවැත් නිදානයි:**]

11. මහණෙනි, (බ්‍රහමචාරීප්‍රතිඥභාවාදි) මේ පාපධර්ම තුණ නො හැර සිටුනා මොහු තුන් දෙන අපායගාමීහු වෙත්. නිරයගාමීහු වෙත්. කවර තුන් දෙනක යත්:

යමෙක් අබ්‍රහමචාරි වූයේ බ්‍රහමචාරීප්‍රතිඥ ඇතියේ වේ ද, යමෙක් ශුද්ධ වූ බ්‍රහමචය්‍ය්‍යීය පුරන්නහු අමූලක අබ්‍රහමචය්‍ය්‍යීවාදයෙන් නිගන්නේ ද, යමෙක් කාමයෙහි දෙෂයෙක් නැතැයි හේ කාමයෙහි පරිභොග කටයුතු බවට පැමිණේ ද, මෙබඳු වාද ඇති' මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇති, මෙ තෙමේ ය යන තුන් දෙනයහ

මහණෙනි, මේ පාපධර්ම තුණ නො හැර සිටුනා මොහු තුන් දෙන ආපායික වෙත්. නෙරයික වෙත්.

3. 3. 2. 2.

12. මහණෙනි, තුන් දෙනකුන්ගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලෝකයෙහි දුර්ලභය. කවර තුන් දෙනකුගේය යත්:

මහණෙනි, අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධ තථාගතයන් වහන්සේගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලෝකයෙහි දුර්ලභ ය. තථාගතයන් වහන්සේ වදාළ ධර්මවිනය දෙසන පුද්ගල ලෝකයෙහි දුර්ලභය. කෘතඥ-කෘතවෙදී පුද්ගල ලෝකයෙහි දුර්ලභයි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයන් තුන් දෙනාගේ ප්‍රාදුර්භාවය ලෝකයෙහි දුර්ලභ වෙයි.

3. 3. 2. 3.

13. තයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො: සුප්පමෙය්‍යො, දුප්පමෙය්‍යො, අප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො උද්ධතො හොති උන්නළො චපලො මුඛරො විකිණ්ණවාචො මුට්ඨස්සති අසම්පජානො අසමාහිතො විබ්භන්තචිත්තො පාකතින්ද්‍රියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො සුප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අනුද්ධතො හොති අනුන්නළො අචපලො අමුඛරො අවිකිණ්ණවාචො උපට්ඨිතස්සති සම්පජානො සමාහිතො එකග්ගචිත්තො සංවුතින්ද්‍රියො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො දුප්පමෙය්‍යො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙය්‍යො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අරහං හොති ඛීණාසවො. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පුග්ගලො අප්පමෙය්‍යො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

3. 3. 2. 4

14. තයොමෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ තයො:

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති. තන්නිකාමෙති, තෙන ච විත්තිං ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදධිමුත්තො තබ්බහුලවිහාරී අපරිහීනො කාලං කුරුමානො ආකාසානඤ්චායතනූපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

3. 3. 2. 3.

13. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ. කවර තුන් දෙනෙක යත්: සුවසේ මිනිය හැකි පුද්ගලය, දුකසේ මිනිය හැකි පුද්ගලය, නොමිනිය හැකි පුද්ගලයි.

මහණෙනි, සුවසේ මිනිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලෙව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් උද්ධත වේ. ඔසොවා ලූ මානනල ඇතියේ වේ. පාත්‍රමණ්ඩනාදි චාපල්‍යය ඇතියේ වෙයි. දොඩමලු වෙයි. අසංයත වචන ඇතියේ වෙයි. මුළා සිහි ඇතියේ වෙයි. සම්ප්‍රඥාන නැත්තේ වෙයි. චිත්තෛකාග්‍රතා නැතියේ වෙයි. භ්‍රාන්ත සිත් ඇතියේ වෙයි විවෘත ඉඳුරන් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල සුප්‍රමෙය (=සුවසේ මිනිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දුක සේ මිනිය හැකි පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් අනුද්ධත වෙයි. ඔසොවා ලූ මානනල නැතියේ වෙයි. පාත්‍රමණ්ඩනාදි චාපල්‍යය නැතියේ වෙයි. දොඩමලු නො වූයේ වෙයි. අසංයත වචන නැතියේ වෙයි. එළඹ සිටි සිහි ඇතියේ වෙයි. සම්ප්‍රඥාන ඇතියේ වෙයි. සමාධිගත වූයේ වෙයි. එකාග්‍ර සිත් ඇතියේ වෙයි. සංවෘත ඉඳුරන් ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ පුද්ගල දුෂ්ප්‍රමෙය (දුකසේ මිනිය හැකි) ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, අප්‍රමෙය පුද්ගල කවරේ ය?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි අර්හත්ක්ෂීණාස්‍රව මහණෙක් වේ. මහණෙනි, මේ පුද්ගල අප්‍රමෙය (නොමිනිය හැකි)පුද්ගලය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමානය හ.

3. 3. 2. 4.

14. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනෙක් ලෝකයෙහි විද්‍යමානය හ. කවර තුන්දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් සමතික්‍රමණය කිරීමෙන් ප්‍රතිඝසංඥාවන් අස්තඞ්ගම කිරීමෙන් නානාත්වසංඥාවන් මෙනෙහි නො කිරීමෙන් "ආකාශය අනන්තය" යි ගෙණ ආකාශානන්ත්‍යා-යතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුෂ්ටියට පැමිණෙයි. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අධිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් නො පිරිහුනේ කලුරිය කරමින් ආකාශානන්ත්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහ-භාවයට එළඹෙයි.

ආකාසානඤ්චායතනූපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං වීසතිකප්පසහස්සානි ආයුප්පමාණං. තත්‍ර පුථුජ්ජනො යාවතායුකං ඨත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයම්පි ගච්ඡති. තිරච්ඡානයොනිම්පි ගච්ඡති, පෙත්තිවිසයම්පි ගච්ඡති.

භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ඨත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිංයෙව භවෙ පරිනිබ්බායති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුථුජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති විඤ්ඤාණඤ්චායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තන්නිකාමෙති, තෙන ච විත්තිං ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදධිමුත්තො තබ්බහුලවිහාරී අපරිහීනො කාලං කුරුමානො විඤ්ඤාණඤ්චායතනූපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

විඤ්ඤාණඤ්චායතනූපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං චත්තාරීසං කප්පසහස්සානි ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුථුජ්ජනො යාවතායුකං ඨත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයම්පි ගච්ඡති, තිරච්ඡානයොනිම්පි ගච්ඡති, පෙත්තිවිසයම්පි ගච්ඡති.

භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ඨත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිඤ්ඤෙව භවෙ පරිනිබ්බායති.

අයං බො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුථුජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා සති.

පුනචපරං භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම නත්ථි කිඤ්චීති ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජ විහරති. සො තදස්සාදෙති, තන්නිකාමෙති, තෙන ච විත්තිං ආපජ්ජති. තත්‍රට්ඨිතො තදධිමුත්තො තබ්බහුලවිහාරී අපරිහීනො කාලං කුරුමානො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනූපගානං දෙවානං සහව්‍යතං උපපජ්ජති.

ආකිඤ්චඤ්ඤායතනූපගානං භික්ඛවෙ දෙවානං සට්ඨිං කප්පසහස්සානි ආයුප්පමාණං. තත්ථ පුථුජ්ජනො යාවතායුකං ඨත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං, තං සබ්බං බෙපෙත්වා නිරයම්පි ගච්ඡති, තිරච්ඡානයොනිම්පි ගච්ඡති, පෙත්තිවිසයම්පි ගච්ඡති.

භගවතො පන සාවකො තත්ථ යාවතායුකං ඨත්වා යාවතකං තෙසං දෙවානං ආයුප්පමාණං තං සබ්බං බෙපෙත්වා තස්මිඤ්ඤෙව භවෙ පරිනිබ්බායති.

මහණෙනි, ආකාශානන්ත්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය කප් විසිදහසෙකි. එහි පෘථග්ජන තෙමේ ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යෝනියට ද යෙයි. ප්‍රේතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපත්තිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රැතවත් ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා හා සමග මේ විශෙෂ යි. මේ අධිකප්‍රයොග යි. මේ නානාකරණ යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් ආකාශානන්ත්‍යායතනය ඉක්ම ගෙණ "විඥානය අනන්තය" යි කොට විඥානානන්ත්‍යායතනයට එළඹ වෙසේ. හේ ඒ ධ්‍යානය ආස්වාද කෙරේ. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් තුෂ්ටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අධිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ, ඒ ධ්‍යානයෙන් නොපිරිහුනේ කළුරිය කරමින් විඥානානන්ත්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට එළඹෙයි.

මහණෙනි, විඥානානන්ත්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය කප් සතළිස්දහසෙකි. පෘථග්ජන එහි ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. තිරිසන් යොනියට ද යෙයි. ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇතිතාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය යම්තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේය.

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපත්තිය හෝ ඇතිවත් ම ශ්‍රැතවත් ආර්‍යශ්‍රාවකයාගේ මේ විශෙෂ යි. මේ අධිකප්‍රයොග යි. මේ නානාකරණය යි.

තවද මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සර්වප්‍රකාරයෙන් විඥානානන්ත්‍යායතනය ඉක්ම "කිසිත් නැතැ" යි ගෙණ ආකිඤ්චන්‍යායතනයට එළඹ වෙසෙයි. හේ ඒ ධ්‍යානය ආස්වාද කෙරෙයි. ඒ ධ්‍යානය පතයි. ඒ ධ්‍යානයෙන් ම තුෂ්ටියට පැමිණේ. ඒ ධ්‍යානයෙහි සිටියේ ඒ ධ්‍යානයෙහි අධිමුක්ත වූයේ ඒ ධ්‍යානයෙන් බහුල විහරණ ඇතියේ ඒ ධ්‍යානයෙන් නො පිරිහුනේ කලුරිය කරමින් ආකිඤ්චන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ සහභාවයට යෙයි.

මහණෙනි, ආකිඤ්චන්‍යායතනොපග දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය කප් සැටදහසෙකි. පෘථග්ජන එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුඃ-ප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, එ හැම ගෙවා නිරයට ද යෙයි. තිරිසන්යොනට ද යෙයි: ප්‍රෙතවිෂයට ද යෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවක වනාහි එහි ආයු ඇති තාක් සිට ඒ දෙවියන්ගේ ආයුඃප්‍රමාණය යම් තාක් වේ ද, ඒ හැම ගෙවා ඒ භවයෙහි ම පිරිනිවන් පානේ ය.

අයං ඛො භික්ඛවෙ විසෙසො, අයං අධිප්පායො, ඉදං නානාකරණං සුතවතො අරියසාවකස්ස අස්සුතවතා පුථුජ්ජනෙන යදිදං ගතියා උපපත්තියා[1] සති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

3. 3. 2. 5.

15. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපත්තියො. කතමා තිස්සො: සීලවිපත්ති, චිත්තවිපත්ති, දිට්ඨිවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතී හොති, අදින්නාදායී හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, මුසාවාදී හොති, පිසුණාවාචො හොති, ඵරුසාවාචො හොති, සම්ඵප්පලාපී හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ චිත්තවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති: ව්‍යාපන්නචිත්තො හොති, අයං වුච්චති භික්ඛවෙ චිත්තවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති. විපරීතදස්සනො නත්ථි දින්නං, නත්ථි යිට්ඨං, නත්ථි හුතං, නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො, නත්ථි පරොලොකො, නත්ථි මාතා, නත්ථි පිතා, නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා, නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා, යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපත්ති.

සීලවිපත්තිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. චිත්තවිපත්තිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපත්තිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො විපත්තියොති.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා. කතමා තිස්සො: සීලසම්පදා චිත්තසම්පදා දිට්ඨිසම්පදා.

1. උපපත්තියාති - P.T.S. සීමු

මහණෙනි, යම් මේ ගතිය හෝ උපපත්තිය ඇතිවත් ම ශ්‍රුතවත් ආර්‍ය්‍යශ්‍රාවකයාගේ අශ්‍රුතවත් පෘථග්ජනයා හා මේ විශේෂ යි මේ අධිකප්‍රයොග යි. මේ කරණ නානාත්ව යි.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන්දෙනා ලොකයෙහි විද්‍යමානය හ.

3. 3. 2. 5.

15. මහණෙනි, මේ විපත්තීහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලවිපත්තිය, චිත්තවිපත්තිය, දෘෂ්ටිවිපත්ති යි.

මහණෙනි, ශීලවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් ප්‍රාණිවධ කරන්නේ වෙයි. අයිත්‍යාදන් ගන්නේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසර ඇතියේ වෙයි. මුසවා බණන්නේ වෙයි. පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. පරුස්බස් ඇතියේ වෙයි. සම්ඵප්‍රලාප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, චිත්තවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යා බහුල වෙයි ව්‍යාපාදයට පත් සිතැත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ චිත්තවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. "දානවිපාක නැත, යාගවිපාක නැත, ප්‍රාහුණසත්කාරවිපාක නැත, සුකෘතදුෂ්කෘතකර්මයන්ගේ ඵලවිපාක නැත, මෙලෝ නැත,පරලෝ නැත, මාතෘඋපඝාත විපාක නැත, පිතෘඋපඝාත විපාක නැත, ඖපපාතික සත්වයෝ නැත. මෙලෝ පරලෝ තමන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට පවසත් ද එබඳු සම්‍යග්ගත සම්‍යක් ප්‍රතිපන්න ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයෝ ලොව නැතැ" යි මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලවිපත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, චිත්තවිපත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහවූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ විපත්තිහු තුන් දෙනය හ.

මහණෙනි, මේ සම්පත්තීහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලසම්පත්තිය, චිත්තසම්පත්තිය, දෘෂ්ටිසම්පත්ති යි.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, මුසාවාදා පටිවි-රතො හොති, පිසුණාවාචා පටිවිරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිවිරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ චිත්තසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපන්නචිත්තො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ චිත්තසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මාදිට්ඨිකො හොති අවිපරීතදස්සනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි යිට්ඨං, අත්ථි හුතං, අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, අත්ථි අයං ලොකො, අත්ථි පරො ලොකො, අත්ථි මාතා, අත්ථි පිතා, අත්ථි සත්තා ඕපපාතිකා, අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා.

සීලසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චිත්තසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උප-පජ්ජන්තීති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 6.

16. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපත්තියො. කතමා තිස්සො: සීලවිපත්ති, චිත්තවිපත්ති, දිට්ඨිවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතී හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපී හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ චිත්තවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අභිජ්ඣාලු හොති, ව්‍යාපන්නචිත්තො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ චිත්තවිපත්ති.

මහණෙනි, ශීලසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් පණිවාංශයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අසිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මුසාවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරුස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. සම්ඵප්පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීල-සම්පත්තියි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, චිත්තසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යාබහුල වූයේ නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ චිත්තසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වේ. විපරීතදර්ශන නැත්තේ වේ. "දානවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත, ප්‍රාහුණ සත්කාරවිපාක ඇත, සුකෘතදුෂ්කෘතකර්මයන්ගේ ඵලවිපාක ඇත, මෙ ලොව ඇත, පරලොව ඇත, මවුවටනෙහි විපාක ඇත, පියවටනෙහි විපාක ඇත, ච්‍යුත වැ පහළවන සත්ත්වයෝ ඇත, මෙලෝ පරලෝ තමන් දැන පසක් කොට දෙසන සම්‍යග්-ගත වූ (මනාගති ඇති) මොනොවට පිළිපන් මහණබමුණෝ ලොව ඇතැ" යි අවිපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලසම්පත් හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි මනා ගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, චිත්තසම්පත්ති හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශොභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පත්ති හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුත් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මොහු සම්පත්හු තුන් දෙනයහ.

3. 3. 2. 6.

16. මහණෙනි, මේ විපත්තිහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලවිපත්තිය, චිත්තවිපත්තිය, දෘෂ්ටිවිපත්ති යි.

මහණෙනි, ශීලවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණිවා කරන්නේ වෙයි. ... සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, චිත්තවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිජ්ඣාබහුල වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ චිත්තවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරීතදස්සනො: නත්ථි දින්නං නත්ථි යිට්ඨං -පෙ- නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා-පටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපත්ති.

සීලවිපත්තිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. චිත්තවිපත්තිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප-පජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපත්තිහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණකො මණි උද්ධං ඛිත්තො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤෙව පතිට්ඨාති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සීලවිපත්ති-හෙතු වා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. චිත්තවිපත්තිහෙතු වා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිවිපත්තිහෙතු වා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උප-පජ්ජන්ති.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො විපත්තියොති.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා. කතමා තිස්සො: සීලසම්පදා, චිත්තසම්පදා, දිට්ඨිසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ සීලසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සීලසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ චිත්තසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනභිජ්ඣාලු හොති, අව්‍යාපන්නචිත්තො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ චිත්තසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මාදිට්ඨිකො හොති අවිපරීතදස්සනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි යිට්ඨං -පෙ- අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා

මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපත්ති කවරී?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. "දන විපාක නැත, යාගවිපාක නැත, ... මෙ ලොවත් පරලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපන් මහණබමුණෝ ලොව නැත," යන විපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිවිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ශීලවිපත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, චිත්තවිපත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි ෂඩංශ ඇති පසැට උඩ දූයේ යම් යම් ලෙසෙකින් සිටුනේ ද, මොනොවට සිටුනේ ම සිටී. මහණෙනි, එපරිදි ම ශීලවිපත්ති-හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මත්තෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්. චිත්තවිපත්ති-හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්. දෘෂ්ටිවිපත්ති-හේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සැපයෙන් පහව සිටුනා නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මේ තුන් විපත්තීහු යි.

මහණෙනි, මේ සම්පත්තීහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශීලසම්පත්තිය, චිත්තසම්පත්තිය, දෘෂ්ටිසම්පත්ති යි.

මහණෙනි, ශීලසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි සම්ඵප්පලාපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ ශීලසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, චිත්තසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යාබහුල වූයේ නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නො වෙයි. මහණෙනි, මේ චිත්තසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. විපරීතදර්ශන නැතියේ වෙයි. "දනවිපාක ඇත, යාගවිපාක ඇත මෙලෝ පරලෝ තමන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්ෂකොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපන් මහණබමුණෝ ලොව ඇත" යන අවිපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

සීලසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චිත්තසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. දිට්ඨිසම්පදාහෙතු වා භික්ඛවෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපණ්ණකො මණි උද්ධං ඛිත්තො යෙන යෙනෙව පතිට්ඨාති, සුප්පතිට්ඨිතඤ්ඤෙව පතිට්ඨාති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ සීලසම්පදාහෙතු වා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති. චිත්තසම්පදාහෙතු වා -පෙ- දිට්ඨිසම්පදාහෙතු වා සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණා සුගතිං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජන්ති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 7.

17. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ විපත්තියො. කතමා තිස්සො: කම්මන්තවිපත්ති, ආජීවවිපත්ති, දිට්ඨිවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ කම්මන්තවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතී හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපී හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මන්තවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආජීවවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාආජීවො හොති. මිච්ඡාආජීවෙන ජීවිකං කප්පෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආජීවවිපත්ති.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපත්ති?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති විපරීතදස්සනො: නත්ථි දින්නං, නත්ථි යිට්ඨං -පෙ- නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිවිපත්ති.

ඉමා බො භික්ඛවෙ තිස්සො විපත්තියොති.

මහණෙනි, ශීලසම්පත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලොකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, චිත්තසම්පත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්. මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, යම් පරිදි ෂඩංග ඇති පසැට උඩ දූයේ යම් යම් තෙලෙකින් පිහිටා සිටුනේ ද, සුප්‍රතිෂ්ඨිත කොටම සිටුනේය. මහණෙනි, එපරිදි ම ශීලසම්පත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්. චිත්තසම්පත්තිහේතුයෙන් හෝ... දෘෂ්ටිසම්පත්තිහේතුයෙන් හෝ සත්ත්වයෝ කාබුන් මරණින් මතුයෙහි ශෝභනගති ඇති ස්වර්ගලෝකයට එළඹෙත්.

මහණෙනි, මොහු තුන් සම්පත්තීහු යි.

3. 3. 2. 7.

17. මහණෙනි, මේ විපත්තීහු තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කර්මාන්තවිපත්තිය, ආජීවවිපත්තිය, දෘෂ්ටිවිපත්ති යි.

මහණෙනි, කර්මාන්තවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණිවා කරන්නේ වෙයි ... සම්ඵලාපපඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කර්මාන්තවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආජීවවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාආජීව ඇතියේ වෙයි. මිථ්‍යාආජීවයෙන් ජීවිකා කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ ආජීවවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිවිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. විපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. "දානවිපාක නැත, (මඞ්ගල විසින් යුතුකළ) ඉෂ්ටදානයෙහි විපාක නැත, ... මෙලොවත් පරලොවත් තමන් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට දෙසන මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපන් මහණබමුණෝ ලොව නැත" යන විපරීතදර්ශන ඇතියේ වෙයි. මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිවිපත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් විපත්තීහු යි.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා. කතමා තිස්සො: කම්මන්තසම්පදා, ආජීවසම්පදා, දිට්ඨිසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ කම්මන්තසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති -පෙ- සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ කම්මන්තසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආජීවසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මාආජීවො හොති. සම්මාආජීවෙන ජීවිකං කප්පෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආජීවසම්පදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො සම්මාදිට්ඨිකො හොති අවිපරීතදස්සනො: අත්ථි දින්නං, අත්ථි යිට්ඨං -පෙ- අත්ථිලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා යෙ ඉමඤ්ච ලොකං පරඤ්ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්ති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ දිට්ඨිසම්පදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

3. 3. 2. 8.

18. තීණිමානි භික්ඛවෙ සොචෙය්‍යානි. කතමානි තීණි: කායසොචෙය්‍යං, වචීසොචෙය්‍යං, මනොසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වචීසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, පිසුණාවාචා පටිවිරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිවිරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ වචීසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අනභිජ්ඣාලූ හොති, අව්‍යාපන්නචිත්තො හොති, සම්මාදිට්ඨිකො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි සොචෙය්‍යානීති.

මහණෙනි, මේ සම්පත්තිහු තුන් දෙනෙකි කවර තුන් දෙනෙක යත්: කර්මාන්තසම්පත්තිය, ආජීවසම්පත්තිය, දෘෂ්ටිසම්පත්ති යි

මහණෙනි, කර්මාන්තසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි ... සම්ඵප්පලාපින් දුරු වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කර්මාන්තසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, ආජීවසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සම්‍යග් ආජීව ඇතියේ වෙයි. සම්‍යග් ආජීවයෙන් ජීවිකා කෙරෙයි මහණෙනි, මේ ආජීවසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, දෘෂ්ටිසම්පත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් සම්‍යග් දෘෂ්ටික වෙයි. විපරීතදර්‍ශන නැතියේ වෙයි "දානවිපාක ඇත, ඉෂ්ටවිපාක ඇත ... මෙ ලොවත් පර-ලොවත් තමත් විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ප්‍රකාශ කරණ මනාගති ඇති මොනොවට පිළිපන් මහණබමුණෝ ලොව ඇත" යන අවිපරීතදර්‍ශන ඇතියේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ දෘෂ්ටිසම්පත්ති යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ සම්පත්තිහු යි.

3. 3. 2 8.

18. මහණෙනි, මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායද්වාරයෙහි ශුචිභාවය, වාග්ද්වාරයෙහි ශුචිභාවය, මනොද්වාරයෙහි ශුචිභාව යි.

මහණෙනි, කායද්වාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැමෙක් පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අයිනා-දනින් දුරුවූයේ වෙයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායද්වාරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ද්වාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් මුසාවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. පිසුණු බසින් දුරුවූයේ වෙයි පරුස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි, සම්ඵප්පලපයෙන් දුරු වූයේ වෙයි, මහණෙනි, මේ වාග්ද්වාරයෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝද්වාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් අභිධ්‍යාබහුල නො වෙයි. ව්‍යාපාදයට පැමිණි සිතැතියේ නොවෙයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මහණෙනි, මේ මනොද්වාර-යෙහි ශෞචය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් වැදෑරුම් ශුචිභාවයෝ යි.

3. 3. 2. 9.

19. තීණිමානි භික්ඛවෙ සොචෙය්‍යානි. කතමානි තීණි: කායසොචෙය්‍යං, වචීසොචෙය්‍යං, මනොසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති, අබ්‍රහ්මචරියා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කායසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වචීසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, පිසුණාවාචා පටිවිරතො හොති, ඵරුසාවාචා පටිවිරතො හොති, සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ වචීසොචෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සන්තං වා අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දං අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දොති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දං නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං කාමච්ඡන්දොති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස කාමච්ඡන්දස්ස පහාණං හොති. තඤ්ච පජානාති. යථා ච පහීණස්ස කාම-ච්ඡන්දස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදං අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදොති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං ව්‍යාපාදං නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ව්‍යාපා-දොති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ව්‍යාපාදස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පහීණස්ස ව්‍යාපාදස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අජ්ඣත්තං ථීනමිද්ධං අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ථීනමිද්ධන්ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං ථීනමිද්ධං නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං ථීනමිද්ධන්ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස ථීනමිද්ධස්ස උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස ථීනමිද්ධස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පහීණස්ස ථීනමිද්ධස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චං අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උද්ධච්ච-කුක්කුච්චන්ති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චං නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං උද්ධච්චකුක්කුච්චන්ති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නස්ස උද්ධච්ච-කුක්කුච්චස්ස උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නස්ස උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පහීණස්ස උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස ආයතිං අනුප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති.

සන්තං වා අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං අත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡාති පජානාති. අසන්තං වා අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡං නත්ථි මෙ අජ්ඣත්තං විචිකිච්ඡාති පජානාති. යථා ච අනුප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය උප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච උප්පන්නාය විචිකිච්ඡාය පහාණං හොති, තඤ්ච පජානාති. යථා ච පහීණාය විචිකිච්ඡාය ආයතිං අනුප්පාදො හොති, තඤ්ච පජානාති.

ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මනොසොචෙය්‍යං.

3. 3. 2. 9.

19. මහණෙනි, මේ ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායද්වාරයෙහි ශුචිභාවය, වාග්ද්වාරයෙහි ශුචිභාවය, මනොද්වාරයෙහි ශුචිභාව යි.

මහණෙනි, කායද්වාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ, පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. අයිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි අබ්‍රම්සරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායද්වාරයෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ද්වාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ, මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි. පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. පරුස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. සම්ඵප්පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ද්වාරයෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනොද්වාරයෙහි ශුචිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමානවූ හෝ කාමච්ඡන්දය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡන්දය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ කාමච්ඡන්දය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි කාමච්ඡන්දය නැතැ'යි දනී. යම් පරිදි නූපන් කාමච්ඡන්දයාගේ උත්පාදයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් සෙයෙකින් උපන් කාමච්ඡන්දයාගේ ප්‍රහාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රහන කාමච්ඡන්දයාගේ මතුයෙහි නූපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ ව්‍යාපාදය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ව්‍යාපාදය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් ව්‍යාපාදයාගේ ඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් ව්‍යාපාදයාගේ ප්‍රහාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රහන ව්‍යාපාදයාගේ මතුයෙහි නොඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමානවූ හෝ ථිනමිද්ධය 'මාගේ අධ්‍යාතමයෙහි ථිනමිද්ධය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ ථිනමිද්ධය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි ථිනමිද්ධය නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් ථිනමිද්ධයාගේ ඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් ථිනමිද්ධයාගේ ප්‍රහාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රහන ථිනමිද්ධයාගේ මතුයෙහි නොඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ උද්ධච්චකුක්කුච්චය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උද්ධච්චකුක්කුච්චය ඇතැ' යි දනී. අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ උද්ධච්චකුක්කුච්චය 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි උද්ධච්චකුක්කුච්චය නැතැ'යි දනී. යම් පරිදි නූපන් උද්ධච්චකුක්කුච්චයාගේ ඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් උද්ධච්චකුක්කුච්චයාගේ ප්‍රහාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රහන උද්ධච්චකුක්කුච්චයාගේ මතුයෙහි නොඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

අධ්‍යාත්මයෙහි විද්‍යමාන වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිකිච්ඡාව ඇතැ'යි දනී අධ්‍යාත්මයෙහි අවිද්‍යමාන වූ හෝ විචිකිච්ඡාව 'මාගේ අධ්‍යාත්මයෙහි විචිකිච්ඡාව නැතැ' යි දනී. යම් පරිදි නූපන් විචිකිච්ඡාවගේ ඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි උපන් විචිකිච්ඡාවගේ ප්‍රහාණයෙක් වේ ද, එ ද දනී. යම් පරිදි ප්‍රහන විචිකිච්ඡාවගේ මතුයෙහි නොඉපැත්මෙක් වේ ද, එ ද දනී.

මහණෙනි, මේ මනෝද්වාරයෙහි ශුචිභාවය යි කියනු ලැබේ.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තීණි සොචෙය්‍යානීති.

1. කායසුචිං වචීසුචිං චෙතොසුචිමනාසවං,
සුචිං සොචෙය්‍යසම්පන්නං ආහු නින්හාතපාපකන්ති.

3. 3. 2. 10.

20. තීණිමානි භික්ඛවෙ මොනෙය්‍යානි. කතමානි තීණි: කායමොනෙය්‍යං, වචීමොනෙය්‍යං, මනොමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ කායමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති. අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති. අබ්‍රහ්මචරියා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ කායමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ වචීමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මුසාවාදා පටිවිරතො හොති. පිසුණාවාචා පටිවිරතො හොති. ඵරුසාවාචා පටිවිරතො හොති. සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ වචීමොනෙය්‍යං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤා-විමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං වුච්චති භික්ඛවෙ මනොමොනෙය්‍යං.

ඉමානි බො භික්ඛවෙ තීණි මොනෙය්‍යානීති.

2. කායමුනිං වචීමුනිං චෙතොමුනිමනාසවං,
මුනිං මොනෙය්‍යසම්පන්නං ආහු සබ්බප්පහායිනන්ති.

ආපායිකා වග්ගො දුතියො.*

---

* තස්සුද්දානං :- ආපායිකා දුල්ලභො අප්පමෙය්‍යං
ආනෙඤ්ජ විපත්ති සම්පදා
අපණ්ණකා ච කම්මන්තා
ද්වෙ සොචෙය්‍යානි මොනෙය්‍යන්ති - මජ්ඣං.

මහණෙනි, මොහු ශුචිභාවයෝ තුන් දෙනැයි

1. කායද්වාරයෙහි පවිත්‍ර වූ වාග්ද්වාරයෙහි පවිත්‍ර වූ මනෝද්වාරයෙහි පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාශ්‍රව වූ මෙසේ ත්‍රිවිධශෞචයෙන් යුක්ත වූ කෙලශාභාවයෙන් පවිත්‍ර වූ මහණ ධෞතපාපය යි කියත්.

3. 3. 2. 10.

20. මහණෙනි, මේ මුනිභාවයෝ තුන් දෙනෙකි. කවර තුන් දෙනෙක යත්: කායද්වාරයෙහි මුනිභාවය, වාග්ද්වාරයෙහි මුනිභාවය, මනොද්වාරයෙහි මුනිභාව යි.

මහණෙනි, කායද්වාරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ පණිවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, අයිනාදනින් දුරුවූයේ වෙයි. අබ්‍රම්සරින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ කායද්වාරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, වාග්ද්වාරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ මුසවායෙන් දුරුවූයේ වෙයි, පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි, පරුස්බසින් දුරුවූයේ වෙයි. සම්ඵප්පලපින් දුරුවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මේ වාග්ද්වාරයෙහි මුනිභාවය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මනෝද්වාරයෙහි මුනිභාවය කවරේ ය යත්:

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාශ්‍රව වූ චෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන පසක් කොට උපයාගෙණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මනෝද්වාරයෙහි මුනිභාව යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මොහු තුන් මුනිභාවයෝ යි.

2. කායද්වාරයෙන් පවිත්‍ර වූ වාග්ද්වාරයෙන් පවිත්‍ර වූ මනෝද්වාරයෙන් පවිත්‍ර වූ එයින් ම අනාශ්‍රව වූ එයින් ම මුනිභාවයෙන් යුක්ත වූ රහත් මුනිහු සියලු පව් පැහුවකු කොට කියත්.

දෙවන ආපායික වර්ගයයි

[3. භරණ්ඩු වග්ගො] *

3. 3. 3. 1.

[කුසිනාරා නිදානං:]

21. එකං සමයං භගවා **කුසිනාරායං** විහරති **බලිහරණෙ** වනසණ්ඩෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි -පෙ-

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙනං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසඞ්කමිත්වා ස්වාතනාය භත්තෙන නිමන්තෙති. ආකඞ්ඛමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිවාසෙති. සො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය යෙන තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමති. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදති. තමෙනං සො ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙති සම්පවාරෙති. තස්ස එවං හොති: සාධු වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙති සම්පවාරෙතීති. එවම්පිස්ස හොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා ආයතිම්පි එවරූපෙන පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙය්‍ය සම්පවාරෙය්‍යාති. සො තං පිණ්ඩපාතං ගථිතො මුච්ඡිතො අජ්ඣොපන්නො අනාදීනවදස්සාවී අනිස්සරණපඤ්ඤො පරිභුඤ්ජති. සො තත්ථ කාමවිතක්කම්පි විතක්කෙති. ව්‍යාපාදවිතක්කම්පි විතක්කෙති. විහිංසාවිතක්කම්පි විතක්කෙති. එවරූපස්සාහං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දින්නං න මහප්ඵලන්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු: පමත්තො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං ගාමං වා නිගමං වා උපනිස්සාය විහරති. තමෙනං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා උපසඞ්කමිත්වා ස්වාතනාය භත්තෙන නිමන්තෙති, ආකඞ්ඛමානො භික්ඛවෙ භික්ඛු අධිවාසෙති. සො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරං ආදාය යෙන තස්ස ගහපතිස්ස වා ගහපතිපුත්තස්ස වා නිවෙසනං තෙනුපසඞ්කමති. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදති. තමෙනං සො ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙති සම්පවාරෙති. තස්ස න එවං හොති: සාධු වත මායං[1] ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙති සම්පවාරෙතීති. එවම්පිස්ස න හොති: අහො වත මායං ගහපති වා ගහපතිපුත්තො වා ආයතිම්පි එවරූපෙන පණීතෙන ඛාදනීයෙන භොජනීයෙන සහත්ථා සන්තප්පෙය්‍ය සම්පවාරෙය්‍යාති. සො තං පිණ්ඩපාතං අගථිතො අමුච්ඡිතො අනජ්ඣොපන්නො ආදීනවදස්සාවී නිස්සරණපඤ්ඤො පරිභුඤ්ජති. සො තත්ථ නෙක්ඛම්මවිතක්කම්පි විතක්කෙති. අව්‍යාපාදවිතක්කම්පි විතක්කෙති. අවිහිංසාවිතක්කම්පි විතක්කෙති. එවරූපස්සාහං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො දින්නං මහප්ඵලන්ති වදාමි. තං කිස්ස හෙතු: අප්පමත්තො හි භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරතීති.

1 මායං - මජසං. මයං, සීමු. - PTS. * කුසිනාරවග්ග - මජසං.

[3. භරණ්ඩු වර්ගය]

[කුසිනාර නිදානයි:]

3. 3. 3. 1.

21. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුසිනාරා නුවර බලිහරණ නම් වනලැහැබෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතූ සේක ...

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසුරු කොට ගෙණ වෙසෙයි. ඔහු කරා ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයෙක් හෝ එළඹ සෙටදවස වියයුතු බොජ සඳහා බතින් නිමන්ත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමැති වන මහණ ඉවසයි. හේ එරය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැඳපෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ ඒ ගෘහපතියාගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්න කරා එළඹෙයි. එළඹ පැණ වූ අස්නෙහි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් වෙයි: "මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා මොනොවට සතපනේය. මොනොවට පවරවනේය" කියා යි. මෙසේ ද ඔහුට සිතෙක් වෙයි. "යහන, මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මතුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍යයෙන් භෝජ්‍යයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව" කියා යි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය තෘෂ්ණායෙන් ග්‍රථිත වූයේ මූර්ජිතවූයේ තෘෂ්ණාවිසින් ගිලගත්තේ ආදීනව නො දක්නා සුල්ලේ නිස්සරණප්‍රඥ නැත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි කාමවිතර්කය ද විතර්කණ කෙරෙයි. ව්‍යාපාදවිතර්කය ද විතර්කණ කෙරෙයි. විහිංසාවිතර්කය ද විතර්කණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵලය යි නො කියමි. ඒ කවරහෙයින යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ පමාවූයේ වෙයේ. එහෙයිනි.

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණෙක් එක්තරා ගමක් හෝ නියම්ගමක් හෝ ඇසිරි කොට වෙසෙයි. ඔහු කරා ගෘහපතියෙක් හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයෙක් හෝ එළඹ සෙටදවසට බතින් නිමන්ත්‍රණය කෙරෙයි. මහණෙනි, කැමති වන මහණ ඉවසයි. ඒ මහණ ඒ රය ගෙවියැමෙන් පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ඒ ගෘහපතියාගේ හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයාගේ හෝ නිවෙස්න කරා එළඹෙයි. එළඹ පැණ වූ අස්නෙහි හිඳුනේය. ඒ මහණ ඒ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍යයෙන් භෝජ්‍යයෙන් සියතින් සතපයි. මොනොවට පවරවයි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් නොවෙයි. "මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා සතපනේය. මොනොවට පවරවනේය" කියා යි. ඔහුට මෙබඳු සිතෙක් ද නොවෙයි. "යහන, මේ ගෘහපතියා හෝ ගෘහපතිපුත්‍රයා හෝ මතුයෙහිදු මෙබඳු ප්‍රණීත වූ ඛාද්‍යයෙන් භොජ්‍යයෙන් සියතින් මා සතපා නම් මොනොවට පවරවා නම් මැනව" කියා යි. ඒ මහණ ඒ පිණ්ඩපාතය ග්‍රථිත නොවූයේ මූර්ජිත නොවූයේ නොගිලගත්තේ ආදීනව දක්නා සුලු වූයේ නිස්සරණප්‍රඥ ඇත්තේ වළඳ කෙරෙයි. ඒ මහණ එහි නිෂ්කාමවිතර්කය ද විතර්කණ කෙරෙයි. අව්‍යාපාදවිතර්කය ද විතර්කණ කෙරෙයි. අවිහිංසාවිතර්කය ද විතර්කණ කෙරෙයි. මහණෙනි, මම මෙබඳු මහණහට දෙන ලද්ද මහත්ඵල ය යි කියමි. ඒ කවර හෙයින යත්: මහණෙනි, ඒ මහණ අප්‍රමාද විහරණ ඇතියේ වෙසෙයි.

3. 3. 3. 2.

[සාවත්ථි නිදානං:]

22. යස්සං භික්ඛවේ දිසායං භික්ඛූ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරන්ති, මනසිකාතුම්පි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න ඵාසු හොති. පගෙව ගන්තුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: "අද්ධා තෙ ආයස්මන්තො තයො ධම්මෙ පජහිංසු, තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු."

කතමෙ තයො ධම්මෙ පජහිංසු: නෙක්ඛම්මවිතක්කං, අව්‍යාපාදවිතක්කං, අවිහිංසාවිතක්කං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජහිංසු.

කතමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු:[1] කාමවිතක්කං, ව්‍යාපාදවිතක්කං, විහිංසාවිතක්කං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යස්සං[2] භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛූ භණ්ඩනජාතා කලහජාතා විවාදාපන්නා අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි විතුදන්තා විහරන්ති, මනසිකාතුම්පි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා න ඵාසු හොති. පගෙව ගන්තුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: "අද්ධා තෙ ආයස්මන්තො ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජහිංසු. ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු."

යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛූ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරන්ති. ගන්තුම්පි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා ඵාසු හොති. පගෙව මනසිකාතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: "අද්ධා තෙ ආයස්මන්තො තයො ධම්මෙ පජහිංසු, තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු."

කතමෙ තයො ධම්මෙ පජහිංසු: කාමවිතක්කං, ව්‍යාපාදවිතක්කං, විහිංසා-විතක්කං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජහිංසු.

කතමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු: නෙක්ඛම්මවිතක්කං, අව්‍යාපාද-විතක්කං අවිහිංසාවිතක්කං. ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු

යස්සං භික්ඛවෙ දිසායං භික්ඛූ සමග්ගා සම්මොදමානා අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා අඤ්ඤමඤ්ඤං පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා විහරන්ති, ගන්තුම්පි මෙ එසා භික්ඛවෙ දිසා ඵාසු හොති. පගෙව මනසිකාතුං. නිට්ඨමෙත්ථ ගච්ඡාමි: "අද්ධා තෙ ආයස්මන්තො ඉමෙ තයො ධම්මෙ පජහිංසු, ඉමෙ තයො ධම්මෙ බහුලමකංසු"ති.

---

1. බහුලීමකංසු - සයා. - PTS: 2. යස්සං පන - මජ්ඣං.

3. 3. 3. 2.

[සැවැත් නිදානයි:]

22. මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් භණ්ඩන ඇත්තාහු හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට වැදුනාහු උනුන් මුවසැතින් පෙලන්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග මෙනෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. "ඒ ආයුෂමත්හු ඒකාන්තයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියති. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙති" යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: නිෂ්කාමිතාවිතර්කය, අව්‍යාපාද-විතර්කය, අවිහිංසාවිතර්කය යන මේ තුන් දහම් හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: කාමවිතර්කය. ව්‍යාපාදවිතර්කය, විහිංසාවිතර්කය යන තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු හටගත් භණ්ඩන ඇත්තාහු, හටගත් කලහ ඇත්තාහු විවාදයට වැදුනාහු උනුන් මුවසැතින් පෙලමින් වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග මෙනෙහි කරන්නට ද පහසු නොවේ. යන්නට කැලම ය. "ඒ ආයුෂමත්හු ඒකාන්තයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්. මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කෙරෙති" යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමගි වූවාහු තුස්නාහු විවාද නොක-රන්නාහු ක්ෂීරෝදකීභූත වූවාහු උනුන් පිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග යන්නට ද පහසුය. මෙනෙහි කරනු කැලම ය. "ඒ ආයුෂමත්හු ඒකාන්තයෙන් කරුණු තුණක් හැරපියති. කරුණු තුණක් බහුල වශයෙන් කරති" යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

කවර කරුණු තුණක් හැරපියත් ද යත්: කාමවිතර්කය, ව්‍යාපාදවිතර්කය, විහිංසාවිතර්කය යන මේ කරුණු තුණ හැරපියත්.

කවර කරුණු තුණක් බහුලවශයෙන් කෙරෙත් ද යත්: නිෂ්කාමිතා-විතර්කය, අව්‍යාපාදවිතර්කය, අවිහිංසාවිතර්කය යන මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරත්.

මහණෙනි, යම් දිගෙක මහණහු සමගි වූවාහු තුස්නාහු විවාද නො කරන්නාහු, ක්ෂීරෝදකීභූත වූවාහු උනුන් ප්‍රිය ඇසින් දක්නාහු වෙසෙත් ද, මහණෙනි, මට තෙල දිග යන්නට ද පහසු වේ. මෙනෙහි කරනු කැලම පහසු වේ. "ඒ ආයුෂමත්හු ඒකාන්තයෙන් මේ තුන් දහම් හැරපියත්. මේ තුන් දහම් බහුල වශයෙන් කරති" යි මෙසේ මෙහි නිෂ්ඨාවට යෙමි.

3. 3. 3. 3

[වෙසාලි නිදානං:]

23. **එකං සමයං භගවා වෙසාලියං** විහරති **ගොතමකෙ** චෙතියෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි -පෙ-

අභිඤ්ඤායාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අනභිඤ්ඤාය. සනිදානාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අනිදානං. සප්පාටිහාරියාහං භික්ඛවෙ ධම්මං දෙසෙමි නො අප්පාටිහාරියං.

තස්ස මය්හං භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ධම්මං දෙසයතො නො අනභිඤ්ඤාය, සනිදානං ධම්මං දෙසයතො නො අනිදානං, සප්පාටිහාරියං ධම්මං දෙසයතො නො අප්පාටිහාරියං, කරණීයො ඔවාදො කරණීයා අනුසාසනී.

අලඤ්ච පන වො භික්ඛවෙ තුට්ඨියා, අලං අත්තමනතාය, අලං සොමනස්සාය "සම්මාසම්බුද්ධො භගවා, ස්වාක්ඛාතො භගවතා ධම්මො, සුපටිපන්නො සඞ්ඝො"ති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුං. ඉමස්මිඤ්ච පන වෙය්‍යාකරණස්මිං භඤ්ඤමානෙ සහස්සී ලොකධාතු අකම්පිත්ථාති.

3. 3. 3. 4.

[කපිලවත්ථු නිදානං.]

24. එකං සමයං භගවා **කොසලෙසු** චාරිකං චරමානො යෙන **කපිලවත්ථු** තදවසරි. අස්සොසි ඛො **මහානාමො** සක්කො භගවා කිර කපිලවත්ථුං අනුප්පත්තොති. අථ ඛො මහානාමො සක්කො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතං ඛො මහානාමං සක්කං භගවා එතදවොච:

ගච්ඡ මහානාම, කපිලවත්ථුස්මිං තථාරූපං ආවසථං ජාන යත්ථජ්ජ මයං එකරත්තිං විහරෙය්‍යාමාති. එවං භන්තෙති ඛො මහානාමො සක්කො භගවතො පටිස්සුත්වා කපිලවත්ථුං පවිසිත්වා කෙවලකප්පං කපිලවත්ථුං අන්වාහිණ්ඩන්තො න අද්දස කපිලවත්ථුස්මිං තථාරූපං ආවසථං යත්ථ භගවා එකරත්තිං විහරෙය්‍ය.

අථ ඛො මහානාමො සක්කො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං එතදවොච: නත්ථි භන්තෙ කපිලවත්ථුස්මිං තථාරූපො ආවසථො යත්ථජ්ජ භගවා එකරත්තිං විහරෙය්‍ය. අයං භන්තෙ **භරණ්ඩුකාලාමො** භගවතො පුරාණසබ්‍රහ්මචාරී. තස්සජ්ජ භගවා අස්සමෙ එකරත්තිං විහරතූති.

3. 3. 3. 3.

[විසාලා නිදානයි:]

23. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **විසාලා** මහනුවර **ගොතමක චෛත්‍ය**යෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතූසේක

මහණෙනි, මම විශිෂ්ටඥානයෙන් අවබෝධ කොට දහම් දෙසමි. අවබෝධ නොකොට නො දෙසමි. මහණෙනි, මම හේතු සහිත කොට දහම් දෙසමි. හේතු රහිත කොට නො දෙසමි. මහණෙනි, මම ප්‍රත්‍යනීකධර්මයන් නෙරලීම් සහිත කොට දහම් දෙසමි. නෙරලීම් රහිත කොට නො දෙසමි.

මහණෙනි, අවබෝධ කොට ගෙණ දහම් දෙසන අවබෝධ නොකොට නො දෙසන, නිදාන සහිත කොට ගෙණ දහම් දෙසන, නිදාන රහිත කොට නො දෙසන, ප්‍රත්‍යනීකධර්මයන් නෙරලීම් සහිත කොට ගෙණ දහම් දෙසන, නෙරලීම් රහිත කොට නො දෙසන ඒ මාගේ අවවාදය කළ යුතුය. අනුශාසනා කළ යුතුය

මහණෙනි, "භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්‍යක් සම්බුද්ධය හ, ධර්මය ස්වාඛ්‍යාතය, සඞ්ඝ සුප්‍රතිපන්නායහ"යි තොපට තුෂ්ටියට නිසිය. සතුටු සිත් ඇති සෙයට නිසිය. සෞමනස්‍යයට නිසිය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. ඒ සියම්නා මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ ව පැස්නවූහු. මේ ව්‍යාකරණය වදාරණු ලබත් ම සහස්‍රී ලොකධාතුව කම්පිත වීය.

3. 3. 3. 4.

[කිඹුල්වත් නිදානයි:]

24. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **කොසොල්** දනව්වෙහි සැරිසරණ සේක් **කිඹුල්වත්** නුවර කරා වැඩිසේක. **මහානාම** ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිඹුල්වතට වැඩිසේක් ලු යි ඇසී ය. එක්බිති මහානාම ශාක්‍ය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිත. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඇදුරු කොට වැද එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි මහානාම සැහැරජුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ සේක:

මහානාමය, යව, අද එකරැයක් අපි යම් තැනෙක වසමෝ ද කිඹුල්වතෙහි එබඳු ආවසථයක් දත යි. වහන්ස, එසේය යි මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිණකොට කිඹුල්වතට වැද මුළු කිඹුල්වත ඔබමොබ ඇවිදුනේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් ආවසථයෙක එක රැයක් වසන සේක් ද එබඳු ආවසථයක් කිඹුල්වතෙහි නො දිට.

එක්බිති මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැලකෙළේය: වහන්ස, අද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් තැනෙක එක්රැයක් වසනසේක් ද, එබඳු ආවසථයෙක් කිඹුල්වතෙහි නැත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පැරණි සබ්‍රම්සරයා **භරණ්ඩුකාලාම** තව්සා ඇත. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද ඔහුගේ අසපුවෙහි එක් රැයක් වසන සේක්වා.

ගච්ඡ මහානාම, සන්ථරං පඤ්ඤපෙහීති. එවං භන්තෙති ඛො මහානාමො සක්කො භගවතො පටිස්සුත්වා යෙන භරණ්ඩුස්ස කාලාමස්ස අස්සමො තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා සන්ථරං පඤ්ඤපෙත්වා උදකං ඨපෙත්වා පාදානං ධොවනාය යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං එතදවොච:

සන්ථතො භන්තෙ සන්ථාරො, උදකං ඨපිතං පාදානං ධොවනාය, යස්සදානි භන්තෙ භගවා කාලං මඤ්ඤතීති.

අථ ඛො භගවා යෙන භරණ්ඩුස්ස කාලාමස්ස අස්සමො, තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා පාදෙ පක්ඛාලෙසි.

අථ ඛො මහානාමස්ස සක්කස්ස එතදහොසි: අකාලො ඛො අජ්ජ භගවන්තං පයිරුපාසිතුං, කිලන්තො භගවා, ස්වෙදානාහං භගවන්තං පයිරුපාසිස්සාමීති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදක්ඛිණං කත්වා පක්කාමි.

අථ ඛො මහානාමො සක්කො තස්සා රත්තියා අච්චයෙන යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නං ඛො මහානාමං සක්කං භගවා එතදවොච:

තයො ඛො මෙ මහානාම සත්ථාරො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

කතමෙ තයො?

ඉධ මහානාම එකච්චො සත්ථා කාමානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, න රූපානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, න වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. ඉධ පන මහානාම එකච්චො සත්ථා කාමානං චෙව පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, රූපානං ච පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, න වෙදනානං පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. ඉධ පන මහානාම එකච්චො සත්ථා කාමානං ච පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, රූපානං ච පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති, වෙදනානං ච පරිඤ්ඤං පඤ්ඤපෙති. ඉමෙ ඛො මහානාම තයො සත්ථාරො සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං.

ඉමෙසං මහානාම තිණ්ණං සත්ථාරානං එකා නිට්ඨා, උදාහු පුථු නිට්ඨාති.

එවං වුත්තෙ භරණ්ඩුකාලාමො මහානාමං සක්කං එතදවොච: එකාති මහානාම වදෙහීති.

එවං වුත්තෙ භගවා මහානාමං සක්කං එතදවොච: නානාති මහානාම වදෙහීති.

දුතියම්පි -පෙ- තතියම්පි ඛො භරණ්ඩුකාලාමො මහානාමං සක්කං එතදවොච: එකාති මහානාම වදෙහීති. තතියම්පි ඛො භගවා මහානාමං සක්කං එතදවොච: නානාති මහානාම වදෙහීති.

මහානාමය, යව, පසතරණක් පත්ව යි. "වහන්ස, එසේය"යි මහානාම සැහැරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා භරණ්ඩුකාලාම තව්සාගේ අසපුවට එළඹියේය. එළඹ පසතරණක් පත්වා පා දෝනට දිය එළවා තබා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹිත. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළකෙළේ ය.

වහන්ස, පසතරණ ඇතිරිත. පාදෝනට දිය එළවා තැබිත. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් යම් කිසෙක් ඇද්ද, එයට කල් දන්නේ මැනැවැයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භරණ්ඩුකාලාමයාගේ අසපුවට වැඩිසේක. වැඩ පැන්වූ අස්නෙහි හුන් සේක. හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පා දෙවූ සේක.

එක්බිති මහානාම ශාක්‍යයාහට තෙල සිත් විය: දැන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පර්‍යුපාසනයට අකාලය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ක්ලාන්තයහ. "දැන් මම හෙට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාසනය කරමි" යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ පැදකුණු කොට ගියේ ය.

එක්බිති මහානාම ශාක්‍ය ඒ රැය ඉක්මෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සකසා වැඳ එකත්පසෙක හිත. එකත්පස්ව හුන් මහානාම ශාක්‍යරජුට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

මහානාමය, ලෝකයෙහි මේ ශාස්තෘහු තුන් දෙනෙක් විද්‍යමානයහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාස්තෘ කෙනෙක් කාමයන්ගේ ප්‍රහාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ප්‍රහාණය නො පණවත්. වේදනාවන්ගේ ප්‍රහාණය නො පණවත්. මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාස්තෘ කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රහාණය පණවත්. රූපයන්ගේ ද ප්‍රහාණය පණවත්. වේදනාවන්ගේ ප්‍රහාණය නො පණවත්. මහානාමය, මෙලොව කිසි ශාස්තෘ කෙනෙක් කාමයන්ගේ ද ප්‍රහාණය පණවත් රූපයන්ගේ ද ප්‍රහාණය පණවත්. වේදනාවන්ගේ ද ප්‍රහාණය පණවත්. මහානාමය, මේ ශාස්තෘහු තුන් දෙනා ලෝකයෙහි විද්‍යමානයහ.

මහානාමය, මේ තුන් ශාස්තෘවරුන්ගේ නිෂ්ඨාව එකෙක් වේ ද? නොහොත් බොහෝ නිෂ්ඨාවෝ ඇත්ද?

මෙසේ වදාළ කල්හි භරණ්ඩුකාලාම තවුස් මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල කීය: "මහානාමය, එකැයි කියව"යි.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල වදාළහ: "මහානාමය, නානානිෂ්ඨාය කියව"යි.

දෙවන වරත් ... තුන් වන වරත් භරණ්ඩුකාලාම තව්සා මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල කීය. "මහානාමය, එකැ යි කියවයි." තුන්වන වරත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහානාම ශාක්‍යයාට තෙල වදාළහ: "මහානාමය, නානානිෂ්ඨාය කියව"යි.

අථ ඛො හරණ්ඩුස්ස කාලාමස්ස එතදහොසි: 'මහෙසක්ඛස්ස වතම්හි මහානාමස්ස සක්කස්ස සම්මුඛා සමණෙන ගොතමෙන යාවතතියකං අපසාදිතො, යන්නූනාහං කපිලවත්ථුම්හා පක්කමෙය්‍යන්ති'

අථ ඛො හරණ්ඩු කාලාමො කපිලවත්ථුම්හා පක්කාමි. යං කපිලවත්ථුම්හා පක්කාමි, තථා පක්කන්තොව අහොසි. න පුන පච්චාගඤ්ජීති.

3. 3. 3. 5.

[සාවත්ථි නිදානං:]

25 **එකං** සමයං භගවා **සාවත්ථියං** විහරති **ජෙතවනෙ** අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො **හත්ථකො** දෙවපුත්තො අභික්කන්තාය රත්තියා අභික්කන්තවණ්ණො කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතො පුරතො ඨස්සාමීති ඔසීදති චෙව සංසීදති ච, නසක්කොති සණ්ඨාතුං. සෙය්‍යථාපි නාම සප්පිං වා තෙලං වා වාලිකාය ආසිත්තං ඔසීදති සංසීදති න සණ්ඨාති. එවමෙව හත්ථකො දෙවපුත්තො භගවතො පුරතො ඨස්සාමීති ඔසීදති චෙව සංසීදති ච, න සක්කොති සණ්ඨාතුං.

අථ ඛො භගවා හත්ථකං දෙවපුත්තං එතදවොච: ඔළාරිකං හත්ථක, අත්තභාවං අභිනිම්මිනාහීති.

එවං භන්තෙති ඛො හත්ථකො දෙවපුත්තො භගවතො පටිස්සුත්වා ඔළාරිකං අත්තභාවං අභිනිම්මිනිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි. එකමන්තං ඨිතං ඛො හත්ථකං දෙවපුත්තං භගවා එතදවොච:

යෙ තෙ හත්ථක ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස පවත්තිනො අහෙසුං, අපි නු තෙ තෙ ධම්මා එතරහි පවත්තිනොති?

යෙ ච මෙ භන්තෙ ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස පවත්තිනො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා එතරහි පවත්තිනො. යෙ ච මෙ භන්තෙ ධම්මා පුබ්බෙ මනුස්සභූතස්ස නප්පවත්තිනො අහෙසුං, තෙ ච මෙ ධම්මා එතරහි පවත්තිනො. සෙය්‍යථාපි භන්තෙ භගවා එතරහි ආකිණ්ණො විහරති භික්ඛූහි භික්ඛුනීහි උපාසකෙහි උපාසිකාහි රාජූහි රාජමහාමත්තෙහි තිත්ථියෙහි තිත්ථියසාවකෙහි, එවමෙව ඛො අහං භන්තෙ ආකිණ්ණො විහරාමි දෙවපුත්තෙහි. දූරතොපි භන්තෙ දෙවපුත්තා ආගච්ඡන්ති හත්ථකස්ස දෙවපුත්තස්ස සන්තිකෙ ධම්මං සොස්සාමාති. තිණ්ණාහං භන්තෙ ධම්මානං අතිත්තො අප්පටිවානො කාලකතො.

එක්බිති භරණ්ඩුකාලාම තව්සාට මෙසේ වීය: "මහේශාඛ්‍ය මහානාම ශාක්‍යරජුගේ හමියෙහි දී මිහණ ගොයුම්හු විසින් තුන්වන වට තෙක් ගරහන ලදුයෙමි. මම කිඹුල්වතින් පැනයෙමි නම් මැනැවැ"යි.

එක්බිති භරණ්ඩුකාලාම තව්සා කිඹුල්වතින් නික්මින. කිඹුල්වතින් යම් සැටියෙකින් පැන ගියේ ද, එසැටියෙන් ගියේ ම විය. වටාලා නො පැමිණියේ ය.

3. 3. 3. 5.

[**සැවැත් නිදනයි**:]

25. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **සැවත්නුවර** සමීපයෙහි **ජේතවන** නම් අනේපිඬු සිටුඅරම්හි වැඩවසන සේක. එසඳ **හත්‍ථක** දෙව්-පුත් ඉකල් රැය අභිකාන්තවර්ණ ඇත්තේ සම්පූර්ණ ජේතවනය වටා බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේය. 'එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි'යි ගළයි. වැතිරිම් කෙරෙයි. නො සිටියහෙයි. සර්පිස් බිඳු හෝ තෙලබිඳු හෝ සියුම් වැලි මඩෙක ඉස්නා ලදුයේ ගළනේ වතුරුනේ වේ ද, නො සිටුනේ වේ ද, එපරිදි ම හත්‍ථක දෙව්පුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරට සිටිමි'යි ගළනා හා වරුතුනා හා කෙරෙයි. සිටුනට නොහැකි වෙයි.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හත්‍ථක දෙව්පුත්හට තෙල වදාළහ: හත්‍ථකය, ඔලාරික ආත්මභාවයක් මවාලව යි.

වහන්ස, එසේය යි හත්‍ථක දෙව්පුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දී ඔලාරික ආත්මභාවයක් මවාගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සක සා වැඳ එකත්පස්ව සිටියේ ය. එකත්පස්ව සිටි හත්‍ථක දෙව්පුත්හට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළහ:

හත්‍ථකය, පෙර මනුෂ්‍ය වූ තොපට යම් ඒ දහම්හු (හැදෑරීමෙන්) වණ පොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු තොපට දැනුත් වණපොත්ව වැටෙත් ද?

වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව වැටුනාහු ද, ඒ දහම්හු දැනුත් මට වණපොත්ව වැටෙති. වහන්ස, යම් ඒ දහම්හු පෙර මනුෂ්‍ය වූ මට වණපොත්ව නොවැටුනාහු ද, ඒ දහම්හුත් දැන් මට වණ-පොත්ව ඇත. වහන්ස, යම් පරිදි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්‍ෂු, භික්‍ෂුණී, උපාසක, උපාසිකා, රජ රාජමහාමාත්‍ය, තීර්‍ථක තීර්‍ථකශ්‍රාවකයන් විසින් ආකීර්ණව වසනසේක් ද, වහන්ස, එපරිදි ම මමත් දේවපුත්‍රයන් විසින් ආකීර්ණව වෙසෙමි. වහන්ස, දුරසිට ද "හත්‍ථක දෙවපුත්‍රයා වෙත දහම් අසම්හ"යි දෙව්පුත්හු එති. වහන්ස, මම දහම් තුණක් පිළිබඳව අතෘප්ත වූයෙම් උත්කණ්ඨිත නො වූයෙම් කළුරිය කෙළෙමි.

කතමෙසං තිණ්ණං?

භගවතො අහං භන්තෙ දස්සනස්ස අතිත්තො අප්පටිවානො කාලකතො. සද්ධම්මසවණස්සාහං භන්තෙ අතිත්තො අප්පටිවානො කාලකතො. සඞ්ඝස්සාහං භන්තෙ උපට්ඨානස්ස අතිත්තො අප්පටිවානො කාලකතො. ඉමෙසං ඛො අහං භන්තෙ තිණ්ණං ධම්මානං අතිත්තො අප්පටිවානො කාලකතොති.

3. නාහං භගවතො දස්සනස්ස තිත්තිමජ්ඣගා[1] කුදාචනං,
සඞ්ඝස්ස උපට්ඨානස්ස සද්ධම්මසවණස්ස ච.

4. අධිසීලෙ සික්ඛමානො සද්ධම්මසවණෙ රතො
තිණ්ණං ධම්මානමතිත්තො හත්ථකො අවිහං ගතොති.

3. 3. 3. 6.

[බාරාණසී නිදානං:]

26. එකං සමයං භගවා බාරාණසියං විහරති ඉසිපතනෙ මිගදායෙ. අථ ඛො භගවා පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය බාරාණසිං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා ඛො භගවා ගොයොගපිලක්ඛස්මිං[2] පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤතරං භික්ඛුං රිත්තාසං බාහිරාසං මුට්ඨස්සතිං අසම්පජානං අසමාහිතං විබ්භන්තචිත්තං පාකතින්ද්‍රියං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොච:

භික්ඛු භික්ඛු[3] මා ඛො ත්වං අත්තානං කටුවියමකාසි. තං වත භික්ඛු කටුවියකතං අත්තානං ආමගන්ධෙ[4] අවස්සුතං මක්ඛිකා නානුපතිස්සන්ති, නාන්වාස්සවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජතීති.

අථ ඛො සො භික්ඛු භගවතා ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිතො සංවෙගමාපාදි. අථ ඛො භගවා බාරාණසියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො භික්ඛූ ආමන්තෙසි:

ඉධාහං[5] භික්ඛවෙ පුබ්බණ්හසමයං නිවාසෙත්වා පත්තචීවරමාදාය බාරාණසිං පිණ්ඩාය පාවිසිං. අද්දසං ඛො අහං භික්ඛවෙ ගොයොගපිලක්ඛස්මිං පිණ්ඩාය චරමානො අඤ්ඤතරං භික්ඛුං රිත්තාසං බාහිරාසං මුට්ඨස්සතිං අසම්පජානං අසමාහිතං විබ්භන්තචිත්තං පාකතින්ද්‍රියං. දිස්වා තං භික්ඛුං එතදවොචං:

1. තිත්තිමජ්ඣකුදාචනං - PTS 2. ගොයොග පිලක්ඛස්මිං - සහා. 3 මරම්මගන්ධ නාදිස්සන්ති. 4. ආමගන්ධෙන - මජ්ඣං. 5. ඉධාහං - මජ්ඣං.

කවර කරුණු තුනක් පිළිබඳවය යත්:

වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දශීනයට අතෘප්ත වූයෙම් උත්කණ්ඨිත නොවූයෙම් කළුරිය කෙළෙමි. වහන්ස, මම සද්ධර්මශ්‍රවණයට අතෘප්ත වූයෙම් උත්කණ්ඨිත නොවූයෙම් කළුරිය කෙළෙමි. වහන්ස, මම සඞ්ඝොපස්ථානයට අතෘප්ත වූයෙම් උත්කණ්ඨිත නොවූයෙම් කළුරිය කෙළෙමි. වහන්ස, මම මේ තුන් දහමුන් පිළිබඳව අතෘප්ත වූයෙම් උත්කණ්ඨිත නොවූයෙම් කළුරිය කෙළෙම් යි.

3. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දශීනය පිළිබඳව කිසිදු කලෙක තෘප්තියට නොගියෙමි. සඟුන් වටනට සද්ධර්මශ්‍රවණයට තෘප්ත නොවීමි.

4. දශශිලයෙහි හික්මෙන්නෙම් සද්ධර්මශ්‍රවණයෙහි ඇළුනෙම් තුන් දහමුන් පිළිබඳව අතෘප්ත වූයෙම් හත්ථක නම් මම අවිහ බඹලොවට ගියෙමි.

3. 3 3. 6.

[බරණැස් නිදානයි:]

26. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ **බරණැස්** නුවර මිගදායෙහි වූ **ඉසිපතනාරාමයෙහි** වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙර-වරුයෙහි හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ බරණැස පිණ්ඩපාතයට වැඩිසේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙරින් විකොටගන්නා තැනෙක වූ පුලිල ගසක් සමීපයෙහි පිඩුපිණිස වඩනා සේක් ධ්‍යානසුඛ නැතියෙන් අල්පාශ වූ, කාමගුණ සුඛවශයෙන් බාහිරාශා ඇති, එයින් ම මූඪ සිහි ඇති, සම්ප්‍රඥන රහිත, සමාහිත නොවූ, වි‍භ්‍රාන්ත සිත් ඇති, නොදමුනු ඉඳුරන් ඇති මහණෙක්හු දුටුසේක. ඒ මහණහු දැක මෙල වදළහ:

මහණ, මහණ, තෝ ආත්මය නහමක් ඉඳුල් කරව. මහණ ඉඳුල් කල, ක්‍රොධ සඞ්ඛ්‍යාත ආමගන්ධයෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස් මැස්සෝ නැගී ලුහු නො බඳිති, ලුහුබැඳ නො කති යන මෙල කරුණ ඒකාන්තයෙන් නොවේ.

එක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලදුයේ සංවෙගයට පැමිණියේය.

එක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස පිඬු පිණිස හැසිර පස්බත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුනු සේක් භික්ෂූන් ඇමතූ සේක:

මහණෙනි, මම පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ බරණැස පිඬු පිණිස පිවිසිනිමි. මහණෙනි, මම ගොයොගපලක්ෂ මූලයෙහි දී පිඬු පිණිස හැසිරෙන්නෙම් ධ්‍යානාභාවයෙන් අල්පාශා ඇති, කාමගුණවශයෙන් බාහිරාශා ඇති, මූළා සිහි ඇති, සම්ප්‍රඥන නැති, සමාධිත නො වූ, විභ්‍රාන්ත සිත් ඇති, ප්‍රාකෘත ඉන්ද්‍රිය ඇති එක්තරා මහණෙක්හු දිටිමි. දැක ඒ මහණහට මෙල බස කීමි:

“භික්ඛු භික්ඛු, මා ඛො ත්වං අත්තානං කටුවියමකාසි. තං වත භික්ඛු කටුවියකතං අත්තානං ආමගන්ධෙ අවස්සුතං මක්ඛිකා නානුපතිස්සන්ති නාන්වාස්සවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජතී”ති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සො භික්ඛු මයා ඉමිනා ඔවාදෙන ඔවදිතො සංවෙගමාපාදීති.

එවං වුත්තෙ අඤ්ඤතරො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: කින්නු ඛො භන්තෙ කටුවියං? කො ආමගන්ධො? කා මක්ඛිකාති.

අභිජ්ඣා ඛො භික්ඛු කටුවියං. ව්‍යාපාදො ආමගන්ධො. පාපකා අකුසලා විතක්කා මක්ඛිකා. තං වත භික්ඛු කටුවියං කතං අත්තානං ආමගන්ධෙ අවස්සුතං මක්ඛිකා නානුපතිස්සන්ති නාන්වාස්සවිස්සන්තීති නෙතං ඨානං විජ්ජතීති.

5. අගුත්තං චක්ඛුසොතස්මිං ඉන්ද්‍රියෙසු අසංවුතං,
මක්ඛිකා අනුපතිස්සන්ති සංකප්පා රාගනිස්සිතා.

6. කටුවියකතො භික්ඛු ආමගන්ධෙ අවස්සුතො,
ආරකා හොති නිබ්බාණා විඝාතස්සෙව භාගවා.

7. ගාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤෙ අලද්ධා සමමත්තනො,[1]
පරෙති[2] බාලො දුම්මෙධො මක්ඛිකාහි පුරක්ඛතො.

8. යෙ ච සීලෙන සම්පන්නා පඤ්ඤායූපසමෙ රතා,
උපසන්තා සුඛං සෙන්ති නාසයිත්වාන මක්ඛිකාති.

3. 3. 3. 7.

[සාවජ්ජ නිදානං:]

27. අථ ඛො ආයස්මා **අනුරුද්ධො** -පෙ- භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භන්තෙ දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන යෙභුය්‍යෙන පස්සාමි මාතුගාමං කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජමානං.

කතිහි නු ඛො භන්තෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො මාතුගාමො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතීති?

තීහි ඛො අනුරුද්ධ ධම්මෙහි සමන්නාගතො මාතුගාමො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

පත්තනො - මජසං. 2. චරෙති - මජසං.

"මහණ, මහණ, තෝ ආත්මය නහමින් ඉදුල් කරව, මහණ, ඉදුල් කළ, ක්‍රෝධ සඞ්ඛ්‍යාත ආමගන්ධයෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය කෙලෙස්මැස්සෝ නැගී ලුහු නො බඳිති, ලුහු බැඳ නො කති යන තෙල කරුණ ඒකාන්තයෙන් නොවේ" යි කීයා යි.

මහණෙනි, එක්බිති ඒ මහණ මා විසින් මේ අවවාදයෙන් අවවාද කරණ ලද්දේ සංවේගයට පැමිණියේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කෙළේ යː වහන්ස, 'ඉදුල' යනු කිම? 'ආමගන්ධ' යනු කිම? 'මැසි' යනු කිම ?

මහණ, අභිධ්‍යාව ඉදුල. ව්‍යාපාදය ආමගන්ධය. පාපක අකුශල විතර්කයෝ මැස්සහ. මහණ, ඉදුල් කළ ක්‍රෝධ සඞ්ඛ්‍යාත ආමගන්ධයෙහි තෙත් වූ ඒ ආත්මය "කෙලෙස්මැස්සන් නැගී ලුහු නො බඳිති යි ලුහු බැඳ නො කති යි" යන තෙල කරුණ ඒකාන්තයෙන් සිදු නොවෙයි.

5. චක්ෂුශ්‍රොත්‍ර දෙක්හි කළ ගොපන නැති, ඉන්ද්‍රියයෙහි අසංවෘත වූ මහණහු රාගනිඃශ්‍රිත සංකල්පාඛ්‍ය මක්ෂිකාවෝ ලුහු බැඳ ගණිත්.

6. කෙලශාඛ්‍ය ආමගන්ධයෙහි තෙත් ව සිටුනා එයින් ම ඉදුල් කළ මහණ නිවණින් විදූර වෙයි. සංසාරදුඃඛයට ම භාගී වෙයි.

7. ගමෙහි වේවයි, නොහොත් වනයෙහි වේවයි, තමහට සමයක්හු නොලැබ දුෂ්ප්‍රාඥ වූ අඥබල් මහණ කෙලෙස්මැස්සන් විසින් පුරස්කෘත ව යෙයි.

8. යම් මහණහු ශීලසම්පන්න වෙත් ද, ප්‍රඥයෙන් කෙලශව්‍යපශමයෙහි නිරත වෙත් ද, උපශාන්ත වූ ඒ මහණහු කෙලෙස්මැස්සන් නසා පියා සුවසේ හොවිත්.

3. 3. 3. 7.

[සැවැත් නිදානයි:]

27. එසඳ ආයුෂ්මත් **අනුරුද්ධ** තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සැළ කළහː වහන්ස, මම විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටුනා දිවැසින් කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹ සිටුනා මාගම් භූයොභාවයෙන් දක්මි.

වහන්ස, කෙතෙක් දහමින් සමන්වාගත මාගම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහ වූ නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹේ ද?

අනුරුද්ධය, දහම් තුණෙකින් සමන්වාගත වූ මාගම කාබුන් මරණින් මතුයෙහි සුවයෙන් පහව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙයි.

කතමෙහි තීහි?

ඉධ අනුරුද්ධ මාතුගාමො පුබ්බණ්හසමයං මච්ඡෙරමලපරියුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති. මජ්ඣන්තිකං සමයං ඉස්සාපරියුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති. සායන්හසමයං කාමරාගපරියුට්ඨිතෙන චෙතසා අගාරං අජ්ඣාවසති.

ඉමෙහි ඛො අනුරුද්ධ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො මාතුගාමො කායස්ස භෙදා පරම්මරණා අපායං දුග්ගතිං විනිපාතං නිරයං උපපජ්ජතීති.

3. 3. 3. 8

අථ ඛො ආයස්මා **අනුරුද්ධො** යෙනායස්මා **සාරිපුත්තො** තෙනුපසඞ්කමි. **උපසඞ්කමිත්වා ආයස්මතා සාරිපුත්තෙන සද්ධිං සම්මොදි. සම්මොදනීයං කථං සාරණීයං වීතිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො** ආයස්මා අනුරුද්ධො ආයස්මන්තං සාරිපුත්තං එතදවොච:

ඉධාහං ආවුසො සාරිපුත්ත, දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමි. ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං අසල්ලීනං. උපට්ඨිතා සති අපම්මුට්ඨා. පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො. සමාහිතං චිත්තං එකග්ගං. අථ ච පන මෙ න අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තං විමුච්චතීති

[සාරිපුත්තො:]

යං ඛො තෙ ආවුසො අනුරුද්ධ එවං හොති: 'එවාහං දිබ්බෙන චක්ඛුනා විසුද්ධෙන අතික්කන්තමානුසකෙන සහස්සං ලොකං ඔලොකෙමී'ති ඉදන්තෙ මානස්මිං.

යම්පි තෙ ආවුසො අනුරුද්ධ එවං හොති: 'ආරද්ධං ඛො පන මෙ විරියං අසල්ලීනං. උපට්ඨිතා සති අපම්මුට්ඨා. පස්සද්ධො කායො අසාරද්ධො. සමාහිතං චිත්තං එකග්ගන්ති' ඉදන්තෙ උද්ධච්චස්මිං.

යම්පි තෙ ආවුසො අනුරුද්ධ එවං හොති: 'අථ ච පන මෙ න අනුපාදාය ආසවෙහි චිත්තං විමුච්චතී'ති ඉදන්තෙ කුක්කුච්චස්මිං.

සාධු වතායස්මා අනුරුද්ධො ඉමෙ තයො ධම්මෙ පහාය ඉමෙ තයො ධම්මෙ අමනසිකරිත්වා අමතාය ධාතුයා චිත්තං උපසංහරතූති.

අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො අපරෙන සමයෙන ඉමෙ තයො ධම්මෙ පහාය ඉමෙ තයො ධම්මෙ අමනසි කරිත්වා අමතාය ධාතුයා චිත්තං උපසංහරි. අථ ඛො ආයස්මා අනුරුද්ධො එකො වූපකට්ඨො අප්පමත්තො ආතාපී පහිතත්තො විහරන්තො න චිරස්සෙව යස්සත්ථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. "ඛීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං, නාපරං ඉත්ථත්තායා"ති අබ්භඤ්ඤාසි අඤ්ඤතරො ච පනායස්මා අනුරුද්ධො අරහතං අහොසීති.

1. සමන්නාගතො - මජසං. 3. අහං - මජසං - PTS

කවර දහම් තුනෙකින යත්:

අනුරුද්ධය, මේ ලොව මාගම පෙරවරු වේලෙහි මසුරුමලින් මඩනා ලද සිතින් ගෙහි වෙසෙයි. මධ්‍යාහ්න වේලෙහි ඊර්ෂ්‍යායෙන් මැඩුනු සිතින් ගෙහි වෙසෙයි. සවස් වේලෙහි කාමරාගයෙන් මැඩුනු සිතින් ගෙහි වෙසේ.

අනුරුද්ධය, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත මාගම කාබුන් මරණින් මතු-යෙහි සුවයෙන් පයාව සිටි නපුරු ගති ඇති විවසව පතිත වන නිරයට එළඹෙයි.

3. 3. 3. 8.

28. එකල ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණු-වන් කරා එළඹිය හ. එළඹ ආයුෂ්මත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන් හා සමග සතුටු වූහ. සතුටට හේතු වූ සිහි කළ යුතු වූ කථාව කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්හ. එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට තෙල සැල කළහ:

කියග ශාරිපුත්‍රයෙනි, මම පිරිසිදු වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටුනා දිවැසින් සහස්‍රලෝකය බලමි. මා විසින් වීර්‍ය ඇරඹින. නොසැඟවින. සමෘතිය එළඹ සිටුනීය. මුෂිත නොවූවාය. නාමිකය සංහිඳින. සාරද්ධ රහිතය. සිත සමාහිතය. එකඟය. එහෙත් මාගේ සිත උපාදනවශයෙන් නොගෙණ ආස්‍රවයන් කෙරෙන් නොමිදෙයි.

[සැරියුත්:]

කියග අනුරුද්ධය, යම් හෙයෙකින් තොපට මෙසින් වේ ද: 'මෙසේ මම විශුද්ධ වූ මිනිසැස ඉක්ම සිටුනා දිවැසින් සහස්‍රලෝකය බලමි' යි. මේ තොපගේ මානය යි.

ඇවැත අනුරුද්ධය, යම් හෙයෙකින් තොපට මෙසින් වේ ද: 'මා විසින් වීර්‍ය අරඹන ලදී. නොසැඟවින. සමෘතිය එළඹ සිටුනීය. ප්‍රමුෂිත නො වූවාය. නාමිකය සංහිඳින, සාරද්ධ රහිතය, සිත සමාහිතය, එකඟය' යි. මේ තොපගේ උද්ධතභාවය වේ.

ඇවැත අනුරුද්ධය, යම් හෙයෙකින් තොපට මෙබඳු සිතෙක් වේ ද: 'එහෙත් මාගේ සිත උපාදනවශයෙන් නොගෙණ අස්‍රවයන් කෙරෙන් නො මිදෙයි' යි. මේ තොපගේ කුකුසෙකි.

ඇවැත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ මේ තුන් දහම් හැරපියා මේ තුන් දහම් නො මෙනෙහි කොට නිර්වාණධාතුවට සිත එළවත් නම් මනාම ය

එක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ පසුකලෙක මේ තුන් දහම් හැරපියා, මේ තුන් දහම් නො මෙනෙහි කොට නිර්වාණධාතුවට සිත එළවූහ. එක්බිති ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ එකලා වූවාහු වෙන්වූවාහු අප්‍රමත්ත වූවාහු කෙලෙස් තවන වීර්‍ය ඇත්තාහු කායජීවිත නිරපෙක්ෂව වසන්නාහු යම් අභීත්‍ථවයක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මොනොවට ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, ශාසන බ්‍රහමචර්‍යයාහිය අවසන් වූ ඒ අභීත්‍ථවය මද කලෙකින් ම ඉහාතම යෙහි ම තුමා විසින් විශිෂ්ටඥනයෙන් දන ප්‍රත්‍යක්ෂ කොට ඊට එළඹ විසූහ. "ජාතිය ක්ෂය විය. බඹසර වැස නිමවින. සිවුමග කිස කරණ ලදී. මේ අභීත්‍ථවය පිණිස මින් බැහැර දෑයෙක් නැති" යි දත්හ. ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් අන්‍යතර කෙනෙක් ද වූහ.

3. 3. 3. 9.

29. තීණිමානි භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්නානි වහන්ති නො විවටානි.

කතමානි තීණි:?

මාතුගාමො භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්නො වහති නො විවටො, බ්‍රාහ්මණානං භික්ඛවෙ මන්තා පටිච්ඡන්නා වහන්ති නො විවටා. මිච්ඡාදිට්ඨි භික්ඛවෙ පටිච්ඡන්නා වහති නො විවටා.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි පටිච්ඡන්නානි වහන්ති නො විවටානි.

තීණිමානි භික්ඛවෙ විවටානි විරොචන්ති. නො පටිච්ඡන්නානි.

කතමානි තීණි.?

චන්දමණ්ඩලං භික්ඛවෙ විවටං විරොචති නො පටිච්ඡන්නං. සූරියමණ්ඩලං භික්ඛවෙ විවටං විරොචති නො පටිච්ඡන්නං. තථාගතප්පවෙදිතො ධම්මවිනයො භික්ඛවෙ[1] විවටො විරොචති නො පටිච්ඡන්නො.

ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ තීණි විවටානි විරොචන්ති නො පටිච්ඡන්නානීති

3. 3. 3. 10.

30. තයො මෙ භික්ඛවෙ පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං

කතමෙ තයො: පාසාණලෙඛූපමො පුග්ගලො, පථවිලෙඛූපමො පුග්ගලො, උදකලෙඛූපමො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛූපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්හං කුජ්ඣති. සො ච ඛ්වස්ස කොධො දීඝරත්තං අනුසෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පාසාණෙ ලෙඛා[2] න ඛිප්පං ලුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, චිරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්හං කුජ්ඣති. සො ච ඛ්වස්ස කොධො දීඝරත්තං අනුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පාසාණලෙඛූපමො පුග්ගලො.

කතමො ච භික්ඛවෙ පථවිලෙඛූපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො අභිණ්හං කුජ්ඣති. සො ච ඛ්වස්ස කොධො න දීඝරත්තං අනුසෙති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පථවියං ලෙඛා ඛිප්පං ලුජ්ජති වාතෙන වා උදකෙන වා, න චිරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො අභිණ්හං කුජ්ඣති. සො ච ඛ්වස්ස කොධො න දීඝරත්තං අනුසෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ පථවිලෙඛූපමො පුග්ගලො.

---

1 තථාගතප්පවෙදිතො භික්ඛවෙ ධම්මවිනයො-මජ්ඣිම පණ්ණාස. 2. පාසාණ ලෙඛා - සී. මු.

3. 3. 3. 9.

29. මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙනෙක් පිළිසන්ව වහත්. විවෘත ව නො වහත්.

කවර තුන්දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, මාගම පිළිසන්ව වහයි. විවෘතව නොවහයි. මහණෙනි, බමුණන්ගේ වෙදමන්ත්‍රයෝ පිළිසන්ව වහත්. විවෘතව නො වහත්. මහණෙනි, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිසන්ව වහයි. විවෘතව නොවහයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තුන් දෙන පිළිසන්ව වහත්. විවෘතව නො වහත්.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙනෙක් විවෘතව බබලත්, පිළිසන්ව නො බබලත්.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

මහණෙනි, සඳමඬල විවෘතව බබලයි. පිළිසන්ව නො බබලයි. මහණෙනි, හිරුමඬල විවෘත ව බබලයි. පිළිසන් ව නො බබලයි. මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ධර්මවිනය විවෘත ව බබලයි. පිළිසන් ව නො බබලයි.

මහණෙනි, මේ කාරණයෝ තිදෙන විවෘතව බබලත්. පිළිසන් ව නො බබලත්.

3. 3. 3. 10.

30. මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙනෙක් විද්‍යමානය හ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශිලාලෙඛාවට බඳු පුද්ගලය, පෘථිවිලෙඛාවට බඳු පුද්ගලය, ජලලෙඛාවට බඳු පුද්ගල යි.

මහණෙනි, ශිලාලෙඛාවට බඳු පුද්ගල කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ කෝපය දීර්ඝරාත්‍රයෙහි ලුහුබැඳ වැටෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි ශිලාලේඛාව වාතයෙන් ෙව්වයි, උදකයෙන් වේවයි වහා නොනස්නී ද, චිරස්ථායිනී වේ ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය ද දීර්ඝරාත්‍රයෙහි ලුහුබැඳ වැටෙයි. මහණෙනි, මේ ශිලාලේඛාවට බඳු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පෘථිවිලෙඛාවට බඳු පුද්ගලයා කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි· ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය නිරතුරු ලුහු බැඳ නො වැටේ. මහණෙනි, යම් පරිදි පොළොවෙහි ඇඳි ලේඛාව වාතයෙන් වේවයි, උදකයෙන් වේවයි වහා නස්නී ද, චිරස්ථායිනී නො වේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් නිරතුරු කිපෙයි. ඔහුගේ ඒ ක්‍රෝධය දීර්ඝරාත්‍රයෙහි ලුහු බැඳ නො වැටෙයි. මහණෙනි, මේ පෘථිවිලේඛාවට බඳු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

කතමො ච භික්ඛවෙ උදකලෙඛූපමො පුග්ගලො?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුග්ගලො ආගාළ්හෙනපි වුච්චමානො ඵරුසෙනපි වුච්චමානො අමනාපෙනපි වුච්චමානො සන්ධියති චෙව, සංසන්දති චෙව, සම්මොදති චෙව. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උදකෙ ලෙඛා ඛිප්පං යෙව පටිවිගච්ඡති, න චිරට්ඨිතිකා හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉධෙකච්චො පුග්ගලො ආගාළ්හෙනපි වුච්චමානො ඵරුසෙනපි වුච්චමානො අමනාපෙනපි වුච්චමානො සන්ධියති චෙව සංසන්දති චෙව සම්මොදති චෙව. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ උදකලෙඛූපමො පුග්ගලො.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුග්ගලා සන්තො සංවිජ්ජමානා ලොකස්මින්ති.

භරණ්ඩුවග්ගො තතියො.

[4. යොධාජීවවග්ගො]

3. 3. 4. 1.

[සාවත්ථි නිදානං:]

31. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො යොධාජීවො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො, රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

කතමෙහි තීහි?

ඉධ භික්ඛවෙ යොධාජීවො දූරෙ පාතී ච හොති, අක්ඛණවෙධී ච, මහතො ච කායස්ස පදාලෙතා. ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො යොධාජීවො රාජාරහො හොති රාජභොග්ගො, රඤ්ඤො අඞ්ගන්තෙව සඞ්ඛං ගච්ඡති.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්ස.

කතමෙහි තීහි?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු දූරෙ පාතී ච හොති අක්ඛණවෙධී ච මහතො ච කායස්ස පදාලෙතා.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු දූරෙ පාතී හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු යං කිඤ්චි රූපං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දූරෙ වා සන්තිකෙ වා සබ්බං රූපං "නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා"ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. යා කාචි වෙදනා අතීතානාගතපච්චුප්පන්නා අජ්ඣත්තිකා වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකා වා සුඛුමා වා හීනා වා පණීතා වා යා දූරෙ වා සන්තිකෙ වා සබ්බං වෙදනං "නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා"ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. යා කාචි සඤ්ඤා අතීතානාගතපච්චුප්පන්නා අජ්ඣත්තා වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකා වා සුඛුමා වා හීනා වා පණීතා වා යා දූරෙ සන්තිකෙ වා සබ්බං සඤ්ඤං "නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙ සො අත්තා"ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. යෙ කෙචි සඞ්ඛාරා අතීතානාගතපච්චුප්පන්නා අජ්ඣත්තිකා වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකා වා සුඛුමා වා හීනා වා පණීතා වා යෙ දූරෙවා සන්තිකෙ වා සබ්බෙ සඞ්ඛාරෙ "නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා"ති එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං අතීතානාගතපච්චුප්පන්නං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා ඔළාරිකං වා සුඛුමං වා හීනං වා පණීතං වා යං දූරෙවා සන්තිකෙ වා සබ්බං විඤ්ඤාණං "නෙතං මම, නෙසොහමස්මි, න මෙසො අත්තා"ති, එවමෙතං යථාභූතං සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු දූරෙ පාතී හොති.

1. සබ්බං සඤ්ඤං - මජ්සං.

මහණෙනි, උදකලේඛාවට බඳු පුද්ගල කවරේය යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කැකුළෙන් කියනු ලබන්නේත් පරුෂ්බසින් කියනු ලබන්නේත් මන නොගන්නා බසින් කියනු ලබන්නේත් ගැළපෙන්නේ ම වෙයි. සැසඳෙන්නේ ම වෙයි. සතුටු වන්නේ ම වෙයි. මහණෙනි, යම් පරිදි දියෙහි ඇඳි ලේඛාව වහා ම පහව යේ ද, චිරස්ථායිනී නො වේ ද, මහණෙනි, එ පරිදි ම මෙ ලොව ඇතැම් පුද්ගලයෙක් කැකුළෙනුදු කියනු ලබන්නේ පරුෂ්බසිනුදු කියනු ලබන්නේ මන නොගන්නා බසිනුදු කියනු ලබන්නේ ගැළපේ ම ය. සැසඳේ ම ය. සතුටු වේ ම ය. මහණෙනි, මේ උදලේඛාවට බඳු පුද්ගල යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ පුද්ගලයෝ තුන් දෙන ලෝකයෙහි විද්‍යමානය හ.

තුන්වැනි හරණ්ඩු වර්ග යි.

[4. යොධාජීව වර්ගය]

3. 3. 4. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

31. මහණෙනි, අඞ්ග තුනෙකින් සමන්වාගත යොධාජීව රජාර්හ වෙයි. රාජභොග්‍ය වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි. කවර අඞ්ග තුනෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙලොව යොධාජීව දුරෙහි ඊය හෙළන සුලු වෙයි. විදුලියෙක් විදින සුලු වෙයි. ලොහොපට ආදි මහත් කය බිඳින සුලු වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අඟින් සමන්වාගත යොධාජීව රජුට නිසි වෙයි. රජු විසින් උපභෝග කටයුතු වෙයි. රජුගේ අවයවයෙක් ම ය යි ගණනට යෙයි.

මහණෙනි, එපරිදි ම අඞ්ග තුනෙකින් සමන්වාගත මහණ ආහුන සඞ්ඛ්‍යාත පූජාවට නිසි ය ... ලෝකයට අනුත්තර වූ පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර ද වෙයි.

කවර අඞ්ග තුනෙකින යත්:

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ දූරෙපාතීත් වෙයි, අක්ඛණවෙධීත් වෙයි, මහත් කය බිඳුනේත් වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ දූරෙපාතී වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඖදාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හීන වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ළඟෙහි වේවයි යම් කිසි රූපායතනයෙක් ඇද්ද, එහැම රූප "තෙල මා ගැත්තේ නො වෙයි. මම් හේ නොවෙමි. හේ මා විසිය නො වැටෙ" යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සම්‍යක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අතීතානාගතප්‍රත්‍යුත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඖදාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හීන වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ළඟෙහි වේවයි යම් කිසි වේදනා ඇද්ද ... අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඖදාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හීන වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ළඟෙහි වේවයි යම් කිසි සංඥ ඇද්ද, එහැම සංඥ "තෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවෙ" යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සම්‍යක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. අතීතානාගතප්‍රත්‍යුත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඖදාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හීන වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ළඟෙහි වේවයි යම් කිසි සංස්කාර ඇද්ද "තෙල මාගේ නොවෙයි. මම හේ නොවෙමි. හේ මාගේ ආත්ම නොවෙ"යි මෙසේ තත්වූ පරිදි සම්‍යක්ප්‍රඥයෙන් දක්නේය. අතීතානාගත ප්‍රත්‍යුත්පන්න වේවයි, ආධ්‍යාත්මික වේවයි, බාහ්‍ය වේවයි, ඖදාරික වේවයි, සියුම් වේවයි, හීන වේවයි, ප්‍රණීත වේවයි, දුරෙහි වේවයි, ළඟෙහි වේවයි යම් කිසි විඥන ඇද්ද, එහැම විඥන "තෙල මාගේ නො වෙයි, මම හේ නො වෙමි. හේ මාගේ විසිය නො වැටෙ"යි මෙසේ මෙය තත් වූ පරිදි සම්‍යක් ප්‍රඥයෙන් දක්නේ ය. මහණෙනි, මෙසේ මහණ දූරෙපාතී වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු අක්ඛණවෙධී හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු "ඉදං දුක්ඛ"න්ති යථාභූතං පජානාති. "අයං දුක්ඛසමුදයො"ති යථාභූතං පජානාති. "අයං දුක්ඛනිරොධො"ති යථාභූතං පජානාති. "අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා"ති යථාභූතං පජානාති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අක්ඛණවෙධී හොති.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදාලෙතා හොති?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු මහන්තං අවිජ්ජාක්ඛන්ධං පදාලෙති. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු මහතො කායස්ස පදාලෙතා හොතීති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු ආහුනෙය්‍යො හොති -පෙ- අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං ලොකස්සාති.

3. 3. 4. 2.

32. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පරිසා.

කතමා තිස්සො?

උක්කාචිතවිනීතා පරිසා, පටිපුච්ඡාවිනීතා පරිසා, යාවතාවිනීතා[1] පරිසා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො පරිසාති.

3. 3. 4. 3.

33. තීහි භික්ඛවෙ අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො මිත්තො සෙවිතබ්බො.

කතමෙහි තීහි?

දුද්දදං දදාති, දුක්කරං කරොති, දුක්ඛමං ඛමති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි අඞ්ගෙහි සමන්නාගතො මිත්තො සෙවිතබ්බොති.

3. 3. 4. 4.

34. උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං ඨිතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමතා "සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා"ති. තං තථාගතො අභිසම්බුජ්ඣති අභිසමෙති. අභිසම්බුජ්ඣිත්වා අභිසමෙත්වා ආචික්ඛති දෙසෙති පඤ්ඤපෙති පට්ඨපෙති විවරති විභජති උත්තානී කරොති "සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා"ති.

උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං ඨිතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමතා "සබ්බෙ සඞ්ඛාරා දුක්ඛා"ති. තං තථාගතො අභිසම්බුජ්ඣති අභිසමෙති. අභිසම්බුජ්ඣිත්වා අභිසමෙත්වා ආචික්ඛති දෙසෙති පඤ්ඤපෙති පට්ඨපෙති විවරති විභජති උත්තානී කරොති "සබ්බෙ සඞ්ඛාරා දුක්ඛා"ති.

1. යාවතජ්ඣාවිනීතා - අට්ඨකථා; යාවතා ච විනීතා, පාඨන්තරං - අට්ඨකථා.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ අකාබණවෙඩී වේ ද?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ "මේ දුකැ" යි තත් වූ පරිදි දනී. "මේ දුක්ඛසමුදය (දුක් උපදවන හේතු)" යි තත් වූ පරිදි දනී. "මේ දුක්ඛ-නිරොධය (දුක් නැතිවීමය)" යි තත් වූ පරිදි දනී. "මේ දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදය" යි තත් වූ පරිදි දනී. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අකාබණවෙඩී වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ මහත් අවිද්‍යාස්කන්ධය බිඳුනේ වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මහත් කය බිඳුනේ වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්වාගත මහණ ආහුනෙය්‍ය සඞ්ඛ්‍යාත පූජාවට නිසි වෙයි ... ලෝකයාට අනුත්තර පුණ්‍යක්ෂෙත්‍ර වෙයි.

3. 3. 4. 2.

32. මහණෙනි, මේ පමිද්හු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

නො පිළිවිස විනීත හෙයින් දුර්විනීත පමිද්ය, පිළිවිස විනීත හෙයින් සුවිනීත පමිද්ය, පමණ විසින් විනීත හෙයින් ප්‍රමාණවත් සේ විනීත පමිද්ය (අදහස් දත විනීත පමිද්ය).

මහණෙනි, මේ තුන් පමිද්හු යි.

3. 3. 4. 3.

33. මහණෙනි, අඞ්ග තුණෙකින් සමන්වාගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු යි.

කවර අඞ්ග තුණෙකින යත්:

නොදියහෙත දිය දෙයි. නොකටහැකි දිය කෙරේ. නොසිහියහෙත දිය සෙහේ.

මහණෙනි, මේ අඞ්ග තුණෙන් සමන්වාගත මිත්‍රයා සෙවියයුතු ය.

3. 3. 4. 4.

34. මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ "සියලු සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයහ" යන ඒ ධම්ධාතුව ස්වභාවසථිතිතාව ස්වභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙති, අභිසමය කෙරෙති. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට "සියලු සංස්කාරයෝ අනිත්‍යයහ" යි වදරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් පිහිටුවත්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආවිර්භූත කෙරෙත්.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ "සියලු සංස්කාරයෝ දුඃඛයහ" යන ඒ ධම්ධාතුව ස්වභාවසථිතිතාව, ස්වභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙති, අභිසමය කෙරෙති. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට "සියලු සංස්කාරයෝ දුඃඛයහ" යි වදරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආවිර්භූත කෙරෙත්.

උප්පාදා වා භික්ඛවෙ තථාගතානං අනුප්පාදා වා තථාගතානං ඨිතාව සා ධාතු ධම්මට්ඨිතතා ධම්මනියාමතා "සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා"ති. තං තථාගතො අභිසම්බුජ්ඣති අභිසමෙති. අභිසම්බුජ්ඣිත්වා අභිසමෙත්වා ආචික්ඛති දෙසෙති පඤ්ඤපෙති පට්ඨපෙති විවරති විභජති උත්තානීකරොති "සබ්බෙ ධම්මා අනත්තා"ති.

3. 3. 4. 5.

35. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ යානි කානිචි තන්තාවුතානං වත්ථානං කෙසකම්බලො තෙසං පාවාරානං පටිකිට්ඨො අක්ඛායති. කෙසකම්බලො භික්ඛවෙ සීතෙ සීතො, උණ්හෙ උණ්හො, දුබ්බණ්ණො දුග්ගන්ධො දුක්ඛසම්ඵස්සො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ යානි කානිචි පුථුසමණප්පවාදානං[1] මක්ඛලිවාදො තෙසං පටිකිට්ඨො[2] අක්ඛායති.

මක්ඛලී භික්ඛවෙ මොඝපුරිසො එවංවාදී එවංදිට්ඨී: "නත්ථි කම්මං, නත්ථි කිරියං, නත්ථි විරිය"න්ති.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ අහෙසුං අතීතමද්ධානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙපි භගවන්තො කම්මවාදා චෙව අහෙසුං කිරියවාදා ච විරියවාදා ච. තෙපි භික්ඛවෙ මක්ඛලී මොඝපුරිසො පටිබාහති: "නත්ථි කම්මං, නත්ථි කිරියං, නත්ථි විරිය"න්ති.

යෙපි තෙ භික්ඛවෙ භවිස්සන්ති අනාගතමද්ධානං අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා, තෙපි භගවන්තො කම්මවාදා චෙව භවිස්සන්ති කිරියවාදා ච විරියවාදා ච. තෙපි භික්ඛවෙ මක්ඛලී මොඝපුරිසො පටිබාහති: "නත්ථි කම්මං, නත්ථි කිරියං, නත්ථි විරිය"න්ති.

අහම්පි භික්ඛවෙ එතරහි අරහං සම්මාසම්බුද්ධො කම්මවාදො ච කිරියවාදො ච විරියවාදො ච. මම්පි භික්ඛවෙ මක්ඛලී මොඝපුරිසො පටිබාහති: 'නත්ථි කම්මං, නත්ථි කිරියං, නත්ථි විරිය"න්ති

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නදීමුඛෙ ඛිප්පං ඔඩ්ඩෙය්‍ය[3] බහූනං[4] මච්ඡානං අහිතාය දුක්ඛාය අනයාය ව්‍යසනාය. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ මක්ඛලී මොඝපුරිසො මනුස්සඛිප්පං මඤ්ඤෙ ලොකෙ උප්පන්නො බහුන්නං සත්තානං අහිතාය දුක්ඛාය අනයාය ව්‍යසනායාති.

3. 3. 4. 6.

36. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ සම්පදා.

කතමා තිස්සො: සද්ධාසම්පදා සීලසම්පදා පඤ්ඤාසම්පදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො සම්පදාති.

---

1 පුථුසමණබ්‍රාහ්මණවාදානං - මජසං 2 පටිකිට්ඨො - මජසං.
3. ඛිප්පං උඩ්ඩෙය්‍ය - මජසං 4. බහූනං - මජසං.

මහණෙනි, තථාගතයන් වහන්සේගේ උපතින් හෝ තථාගතයන් වහන්සේගේ නූපතින් හෝ "සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ"යි යන ඒ ධර්මධාතුව ස්වභාවස්ථිතිතාව ස්වභාවනියාමතාව සිටියා ම වෙයි. තථාගතයන් වහන්සේ එය අවබෝධ කෙරෙත්. අභිසමය කෙරෙත්. අවබෝධ කොට අභිසමය කොට "සියලු ධර්මයෝ අනාත්මයහ"යි වදාරත්, දෙසත්, පණවත්, ප්‍රකාරයෙන් තබත්, විවරණ කෙරෙත්, විභාග කෙරෙත්, ආවිර්භූත කෙරෙත්.

3. 3. 4. 5.

35. මහණෙනි, යම් පරිදි යම් කිසි හුයින් වියූ වස්ත්‍රයෝ ඇද්ද, ඒ පවුරු අතුරෙන් කේසකම්බලය නිකෘෂ්ටය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කේසකම්බලය ශීතකාලයෙහි ශීතය, උෂ්ණකාලයෙහි උෂ්ණය, දුර්වර්ණය, දුර්ගන්ධය, දුඃඛස්පර්ශ ඇත්තේ ය. මහණෙනි, එපරිදි ම යම් කිසි මහත් ශ්‍රමණප්‍රවාදයෝ ඇද්ද, ඔවුනතුරෙන් මක්ඛලිවාදය නිකෘෂ්ටය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මක්ඛලී මූඪ පුරුෂ මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි: "කර්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්යයෙක් නැත" කියා යි.

මහණෙනි, අතීතයෙහි යම් ම අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධ කෙනෙක් වූහු ද ඒ භාගවත්හුදු කර්මවාද ඇතිවූහු ද ක්‍රියාවාද ඇතිවූහු ද වීර්යවාද ඇතිවූහු ද වූහු. මහණෙනි, මක්ඛලී මූඪ පුරුෂ ඒ බුදුවරුනුත් පිළිකෙව් කෙරෙයි: "කර්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්යයෙක් නැත" කියා යි.

මහණෙනි, අනාගතයෙහි යම් ම අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධ කෙනෙක් වෙත් ද ඒ භගවත්හුදු කර්මවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. ක්‍රියාවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. වීර්යවාද ඇත්තාහු ද වෙත්. මහණෙනි, මක්ඛලී මූඪ පුරුෂ ඒ බුදුවරුනුත් පිළිකෙව් කෙරේ: "කර්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්යයෙක් නැත" කියා යි.

මහණෙනි, මෙකල අර්හත් සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ මමත් කර්මවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. ක්‍රියාවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. වීර්යවාද ඇතියෙම් ද වෙමි. මහණෙනි, මක්ඛලී මූඪ පුරුෂ මාත් පිළිකෙව් කෙරෙයි: "කර්මයෙක් නැත, ක්‍රියායෙක් නැත, වීර්යයෙක් නැත" කියා යි.

මහණෙනි, යම් පරිදි නෝමුව කෙමිනක් බොහෝ මසුනට අහිත පිණිස දුක් පිණිස අනය පිණිස ව්‍යසනය පිණිස ගිල්වා තබා ද, මහණෙනි, එපරිදි ම මක්ඛලී මොඝපුරුෂයා බොහෝ සත්ත්වයන්ට අහිත පිණිස දුක් පිණිස අනය පිණිස ව්‍යසනය පිණිස ලෝකයෙහි උපන් මිනිස් කෙමිනක් වැන්න.

3. 3. 4. 6.

36. මහණෙනි, මේ සම්පත්හු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාසම්පදාය, ශීලසම්පදාය, ප්‍රඥාසම්පදා යි.

මහණෙනි, මේ තුන් සම්පත්හු යි.

3. 3. 4. 7.

37. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වුද්ධියො.

කතමා තිස්සො? සද්ධාවුද්ධි සීලවුද්ධි පඤ්ඤාවුද්ධි.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වුද්ධියොති

3. 3. 4. 8.

38. තයො ච භික්ඛවෙ අස්සඛළුඞ්කෙ දෙසිස්සාමි තයො ච පුරිස-ඛළුඞ්කෙ. තං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො අස්සඛළුඞ්කා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණ-සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරි-ණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො අස්සඛළුඞ්කා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො පුරිසඛළුඞ්කා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණ-සම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරි-ණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්ප-න්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු "ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති. අයං දුක්ඛ-සමුදයො"ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරොධො''ති යථාභූතං පජානාති. "අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා"ති යථාභූතං පජානාති. ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො සංසාදෙති නො විස්සජ්ජෙති. ඉදමස්ස න වණ්ණස්මිං වදාමි. න ඛො පන ලාභී හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස න ආරොහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසඛළුඞ්කො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

3. 3. 4. 7.

37. මහණෙනි, මේ වෘද්ධීහු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්: ශ්‍රද්ධාවෘද්ධිය, ශීලවෘද්ධිය, ප්‍රඥාවෘද්ධි යි.

මහණෙනි, මේ තුන් වෘද්ධීහු යි.

3. 3. 4. 8.

38. මහණෙනි, තුන් අස්ගුණ්ඩයන් (පොව්වන්) දෙසමි. තුන් පුරිස්ගුණ්ඩයන්ද (පොව්වනුද) දෙසමි. ඒ අසව ...

මහණෙනි, තුන් අස්ගුණ්ඩයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මේ ලොව ඇතැම් අස්ගුණ්ඩයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වර්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො ද වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණ්ඩයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අස්ගුණ්ඩයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න ද වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් අස්ගුණ්ඩයෝ යි.

මහණෙනි, තුන් පුරිස්ගුණ්ඩයෝ කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණ්ඩයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වර්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො ද වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණ්ඩයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරිස්ගුණ්ඩයෙක් ජවසම්පන්න ද වෙයි. වර්ණසම්පන්න ද වෙයි ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ නම් පුරිස්ගුණ්ඩයා ජවසම්පන්න වේ ද, වර්ණසම්පන්න නො වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ "මේ දුකැ"යි ඇතිසැටියෙන් දනී. "මේ දුක්ඛසමුදය" යි ඇතිසැටියෙන් දනී. "මේ දුක්ඛනිරොධය" යි ඇතිසැටියෙන් දනී. "මේ දුඃඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදය"යි ඇතිසැටියෙන් දනී. මේ ඔහුගේ ඥානජවය යි කියමි. අභිධර්මයෙහි අභිවිනයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දේ අවසාදනය කෙරෙයි (පසුබසී.) නොවිසඳයි. මේ ඔහුගේ වර්ණය නොවෙති යි කියමි. චීවර පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාර නොලබන සුළු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්ගුණ්ඩයා ජවසම්පන්න වෙයි. වර්ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො ද වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු "ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා"ති යථාභූතං පජානාති, ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි: අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙති නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණස්මිං වදාමි. න ඛො පන[1] ලාභී හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස න ආරොහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු "ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං පජානාති -පෙ- අයං දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා"ති යථාභූතං පජානාති. ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙති, නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණස්මිං වදාමි. ලාභී ඛො පන හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසඛලුඞ්කො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුරිසඛලුඞ්කාති.

3. 3. 4. 9.

39. තයො ච භික්ඛවෙ අස්සසදස්සෙ[2] දෙසිස්සාමි තයො ච පුරිසසදස්සෙ. තං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො, ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො අස්සසදස්සො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො අස්සසදස්සා.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො පුරිසසදස්සා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච, න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො. ඉධ පන භික්ඛවෙ එකච්චො පුරිසසදස්සො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

1. න පන ලාභී හොති - මජසං. 2. අස්සපරස්සෙ - මජසං.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණ්ඩයා ජවසම්පන්නත් වේ ද වර්‍ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ "මේ දුකය"යි යථාභූතය දනී ... "මේ දුඃඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදය"යි යථාභූතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥනජවය වෙති යි කියමි. අභිධර්‍මයෙහි අභිවිනයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දුයේ විසඳයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වර්‍ණය වෙති යි කියමි. චීවර-පිණ්ඩපාත ශයනාසන ග්ලානප්‍රත්‍යය භෛෂජ්‍ය පරිෂ්කාර නොලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස් ගුණ්ඩයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්‍ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරිස්ගුණ්ඩයා ජවසම්පන්නත් වේ ද වර්‍ණ-සම්පන්නත් වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ "මේ දුකය"යි යථාභූතය දනී .. "මේ දුඃඛනිරොධගාමිනී ප්‍රතිපදය"යි යථාභූතය දනී. මේ ඔහුගේ ඥනජවය වෙතියි කියමි. අභිධර්‍මයෙහි අභිවිනයෙහි ප්‍රශ්න විචාරණ ලද්දුයේ විසඳයි. අවසාදනය නො කෙරෙයි. මේ ඔහුගේ වර්‍ණය වෙතියි කියමි. චීවර-පිණ්ඩපාතශයනාසනග්ලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිෂ්කාර ලබන සුලු වෙයි මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරිස්-ගුණ්ඩයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්‍ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්නත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ පුරිස්ගුණ්ඩයෝ තුන් දෙන වෙති.

3. 3. 4: 9

39. මහණෙනි, අශ්වයන් කෙරෙහි සදශ්වයන් තුන් දෙන ද (ජාතිමත් අසුන්) දෙසමි. සදශ්වසදෘශ පුරුෂයන් තුන් දෙන ද දෙසමි. ඒ අසව, ...

මහණෙනි. අශ්වසදශ්වයෝ තුන් දෙන කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසදශ්වයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වර්‍ණ-සම්පන්න නොවෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නොවෙයි. මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් අශ්වසදශ්වයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්‍ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් අශ්වසදශ්වයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්‍ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මොහු තුන් අශ්වසදශ්වයෝ යි

මහණෙනි, සදශ්වසදෘශ තුන් පුරුෂයෝ කවරහ?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසදශ්වයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. වර්‍ණසම්පන්න නො වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසදශ්වයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි වර්‍ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි. මහණෙනි, මෙලොව ඇතැම් පුරුෂසදශ්වයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්‍ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්නත් වෙයි.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසද්දසො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණ-සම්පන්නො න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා. ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො සංසාදෙති, නො විස්සජ්ජෙති. ඉදමස්ස න වණ්ණස්මිං වදාමි. න ඛො පන ලාභී හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස න ආරෝහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසසද්දසො ජවසම්පන්නො හොති, න වණ්ණසම්පන්නො න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසද්දසො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණ-සම්පන්නො ච, න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නො?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං පරික්ඛයා ඔපපාතිකො හොති තත්ථ පරිනිබ්බායී අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා. ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙති නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණස්මිං වදාමි. න ඛො පන ලාභී හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස න ආරෝහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසසද්දසො ජවසම්පන්නො හොති වණ්ණසම්පන්නො, න ආරෝහපරිණාහසම්පන්නො.

කථඤ්ච භික්ඛවෙ පුරිසසද්දසො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරෝහපරිණාහසම්පන්නො ච?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං -පෙ- අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා. ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙති, නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණස්මිං වදාමි. ලාභී ඛො පන හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛා-රානං. ඉදමස්ස ආරෝහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ පුරිසසද්දසො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරෝහපරිණාහසම්පන්නො ච.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො පුරිසසද්දසාති.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසදශ්‍ව තෙමේ ජවසම්පන්‍න වේ ද, වර්‍ණ-සම්පන්‍න නො වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්‍න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ පස් වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයොජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ඖපපාතික වෙයි. ඒ බඹලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇත්තේ ඒ බඹලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥනජවය යි කියමි. අභිධර්‍මයෙහි ලා අභිවිනයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලදුයේ අවසාදනය කෙරෙයි. නො විසඳයි මේ ඔහුගේ වර්‍ණය නො වෙතියි කියමි. චීවරපිණ්ඩ-පාතශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිෂ්කාර නො ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසදශ්‍වයා ජවසම්පන්‍න වෙයි. වර්‍ණසම්පන්‍න නො වෙයි. ආරොහ-පරිණාහසම්පන්‍න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසදශ්‍වයා ජවසම්පන්‍නත් වේ ද වර්‍ණසම්පන්‍නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්‍න නො වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ පස්වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයොජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ඖපපාතික වෙයි. ඒ බඹලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතියේ ඒ බඹලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥනජවය වෙති යි කියමි. අභිධර්‍මයෙහි ලා අභිවිනයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලදුයේ විසඳ යි. නො ගළයි. මේ ඔහුගේ වර්‍ණසම්පත් වෙති යි කියමි. චීවරපිණ්ඩ-පාතශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිෂ්කාර නොලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහ සම්පත් නො වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසදශ්‍වයා ජවසම්පන්‍න වෙයි. වර්‍ණසම්පන්‍න වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්‍න නො වෙයි.

මහණෙනි, කෙසේ පුරුෂසදශ්‍වයා ජවසම්පන්‍නත් වේ ද වර්‍ණසම්පන්‍නත් වේ ද ආරොහපරිණාහසම්පන්‍නත් වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ පස්වැදෑරුම් ඔරම්භාගිය සංයොජනයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් ඖපපාතික වෙයි. ඒ බඹලොවින් වටාලා නො එන සැහැවි ඇතියේ ඒ බඹලොව ම පිරිනිවන් පානේ වෙයි. මේ ඔහුගේ ඥනජවය වෙති යි කියමි. අභිධර්‍මයෙහි ලා අභිවිනයෙහි ලා ප්‍රශ්න නගන ලදුයේ විසඳයි. නො ගළයි. මේ ඔහුගේ වර්‍ණසම්පත් වෙති යි කියමි. චීවර-පිණ්ඩපාතශයනාසනගලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිෂ්කාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහසම්පත් වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ පුරුෂසදශ්‍වයා ජවසම්පන්‍නත් වෙයි. වර්‍ණසම්පන්‍නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහ-සම්පන්‍නත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් පුරුෂසදශ්‍වයෝ යි.

3. 3. 4. 10.

40. තයො ච භික්ඛවෙ භද්‍රෙ අස්සාජානීයෙ දෙසිස්සාමි තයො ච භද්‍රෙ පුරිසාජානීයෙ. තං සුණාථ -පෙ-

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා අස්සාජානීයා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො භද්‍රො අස්සාජානීයො ජවසම්පන්නො ච හොති, [-පෙ-* න ආරොහපරිණාහසම්පන්නො හොති -පෙ-* ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො භද්‍රො අස්සාජානීයො ජවසම්පන්නො ච හොති.] වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා අස්සාජානීයා

කතමෙ ච භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා පුරිසාජානීයා [-පෙ-*]

ඉධ භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානීයො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච. [-පෙ- *]

කථඤ්ච භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානීයො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං පඤ්ඤාවිමුත්තිං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදමස්ස ජවස්මිං වදාමි. අභිධම්මෙ ඛො පන අභිවිනයෙ පඤ්හං පුට්ඨො විස්සජ්ජෙති නො සංසාදෙති. ඉදමස්ස වණ්ණස්මිං වදාමි. ලාභී ඛො පන හොති චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලානපච්චයභෙසජ්ජපරික්ඛාරානං. ඉදමස්ස ආරොහපරිණාහස්මිං වදාමි. එවං ඛො භික්ඛවෙ භද්‍රො පුරිසාජානීයො ජවසම්පන්නො ච හොති වණ්ණසම්පන්නො ච ආරොහපරිණාහසම්පන්නො ච.

ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො භද්‍රා පුරිසාජානීයාති.

3. 3. 4. 11.

41. එකං සමයං භගවා **රාජගහෙ** විහරති **මොරනිවාපෙ** පරිබ්බාජකාරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමන්තෙසි -පෙ-

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙහි තීහි?

අසෙඛෙන සීලක්ඛන්ධෙන අසෙඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන අසෙඛෙන පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති.

---

* පෙය්‍යාලමුඛෙහි අන්තරිත සුත්තපදෙසා පුබ්බෙ වුත්ත සුත්තානුසාරෙන වෙදිතබ්බා.
“ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු ආසවානං ඛයා” ආදි පදෙහි යොජෙත්වා පුරිසාජානීය වාරා වෙදිතබ්බා.

3. 3. 4. 10.

40. මහණෙනි, භද්‍ර අශ්වාජානීයයන් තුන් දෙනා දෙසමි. භද්‍ර පුරුෂාජානීයයන් තුන් දෙනා ද දෙසමි. එය අසව ....

මහණෙනි, භද්‍ර අශ්වාජානීයයෝ තුන් දෙනා කවරහ යත්:

මහණෙනි, මෙ ලොව ඇතැම් භද්‍ර අශ්වාජානීයයෙක් ජවසම්පන්න වෙයි. ... * ආරොහපරිණාහසම්පන්න නො වෙයි [... *] මහණෙනි. මෙලොව ඇතැම් භද්‍ර අශ්වාජානීයයෙක් ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් වැදෑරුම් භද්‍ර අශ්වාජානීයයෝ යි.

මහණෙනි, භද්‍ර පුරුෂාජානීයයෝ තුන් දෙනා කවරහ යත්: [...*]

මහණෙනි, මෙ ලොව භද්‍ර පුරුෂාජානීයයා ජවසම්පන්නත් වෙයි. වර්ණසම්පන්නත් වෙයි. ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වෙයි. [.... *]

මහණෙනි, කෙසේ භද්‍ර පුරුෂාජානීයයා ජවසම්පන්නත් වේ ද, වර්ණසම්පන්නත් වේ ද, ආරොහපරිණාහසම්පන්නත් වේ ද?

මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ ආස්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන් අනාස්‍රව වූ චෙතොවිමුක්තිය ප්‍රඥාවිමුක්තිය ඉහාත්මයෙහි ම තෙමේ විශිෂ්ටඥානයෙන් දැන ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට ඊට එළඹ වෙසෙයි. මේ ඔහුගේ ඥානජවය වෙති යි කියමි. අභිධර්මයෙහි ලා අභිවිනයෙහි ලා පැන පුළුවුස්නා ලද්දයේ විසඳයි. නො ගළයි. මේ ඔහුගේ වර්ණය වෙති යි කියමි. චීවර පිණ්ඩපාතශයනාසනග්ලානප්‍රත්‍යයභෛෂජ්‍යපරිෂ්කාර ලබන සුලු වෙයි. මේ ඔහුගේ ආරොහපරිණාහය වෙති යි කියමි. මහණෙනි, මෙසේ භද්‍ර පුරුෂාජානීයයා ජවසම්පන්න ද වෙයි. වර්ණසම්පන්න ද වෙයි. ආරොහපරිණාහ සම්පන්න ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් භද්‍ර පුරුෂාජානීයයෝ යි.

3. 3. 4. 11.

41. එක් සමයෙක්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර මොරනිවාප නම් පරිව්‍රාජකාරාමයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්‍ෂූන් ඇමතූ සේක. ...

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ අත්‍යන්ත නිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයෝගක්‍ෂේමී වෙයි. අත්‍යන්තපර්‍යවසාන ඇතියේ දෙවිමිනිස්නට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහමින යත්:

අශෛක්‍ෂ ශීලස්කන්ධයෙන, අශෛක්‍ෂ සමාධිස්කන්ධයෙන, අශෛක්‍ෂ ප්‍රඥාස්කන්ධයෙන

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයෝගක්‍ෂේමී වෙයි. අත්‍යන්තපර්‍යවසාන ඇති, දෙවිමිනිස්නට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහ්මචාරී වෙයි.

---

* ... මෙහි පෙය්‍යාලමුඛයෙන් වැසුනු සූත්‍ර ප්‍රදෙශ පෙරකී සූත්‍රඅනුසාරයෙන් දතයුතු.
"මහණෙනි ... ආස්‍රවයන් ක්‍ෂය කිරීමෙන්" ආදිපද යොදා පුරුෂාජානීය වාර දතයුතු.

3. 3. 4. 12.

42. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති, අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙහි තීහි?

ඉද්ධිපාටිහාරියෙන, ආදෙසනාපාටිහාරියෙන, අනුසාසනීපාටිහාරියෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අච්චන්ත-නිට්ඨො හොති -පෙ- සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති.

3. 3. 4. 13.

43. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති -පෙ- සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානං.

කතමෙහි තීහි?

සම්මාදිට්ඨියා සම්මාඤාණෙන සම්මාවිමුත්තියා.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො භික්ඛු අච්චන්තනිට්ඨො හොති, අච්චන්තයොගක්ඛෙමී අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී අච්චන්තපරියොසානො සෙට්ඨො දෙවමනුස්සානන්ති.

යොධාජීවවග්ගො චතුත්ථො*

[5. මඞ්ගල වග්ගො]

3. 3. 5. 1.

[සාවත්ථිනිදානං:]

44. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

කතමෙහි තීහි?

අකුසලෙන කායකම්මෙන, අකුසලෙන වචීකම්මෙන, අකුසලෙන මනො-කම්මෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි තීහි?

කුසලෙන කායකම්මෙන, කුසලෙන වචීකම්මෙන, කුසලෙන මනො-කම්මෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙති.

---

*තස්සුද්දානං: යොධො පරිස මිත්තසුඛ
උප්පාද කෙසකම්බලො
සම්පදා වුද්ධි තයො අස්සා
තයො මොරනිවාපිනොති - මජ්ඣං.

3. 3. 4. 12

42. මහණෙනි, ධම් තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි, අත්‍යන්තයොගක්‍ෂෙමී වෙයි, අත්‍යන්තපර්‍යවසාන ඇතියේ දෙවිමිනිස්නට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහමචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහම්හ යත්:

ඍද්ධිප්‍රාතිහාර්‍යයෙන. ආදෙශනාප්‍රාතිහාර්‍යයෙන. අනුශාසනීප්‍රාතිහාර්‍යයෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි, අත්‍යන්තයොගක්‍ෂෙමී වෙයි ... දෙවිමිනිස්නට ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහමචාරී වෙයි.

3. 4. 4. 13

43. මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමන්‍වාගත මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි ... දෙවිමිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහමචාරී වෙයි.

කවර තුන් දහම්හ යත්:

සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙන, සම්‍යග්ඥානයෙන, සම්‍යග්විමුක්තියෙන.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් යුක්ත වූ මහණ අත්‍යන්තනිෂ්ඨ වෙයි. අත්‍යන්තයෝගක්ෂේමී වෙයි, අත්‍යන්තපර්‍යවසාන ඇති, දෙවිමිනිස්නට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ අත්‍යන්තබ්‍රහමචාරී වෙයි.

සතරවන යොධාජීව වර්‍ග යි.

[5. මඞ්ගල වර්‍ගය]

3. 3 5. 1

[සැවැත් නිදානයි:]

44. මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමන්විත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද එපරිදි නිරයෙහි වෙයි.

කවර දහම් තුණෙකින යත්:

අකුශලකායකර්මයෙන්, අකුශලවාක්කර්මයෙන්, අකුශලමනඃකර්මයෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි ස්වර්‍ගයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුණෙකින යත්:

කුශලකායකර්මයෙන්, කුශලවාක්කර්මයෙන්, කුශලමනඃකර්මයෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි ස්වර්‍ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 3. 5. 2.

45. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ

කතමෙහි තීහි?

සාවජ්ජෙන කායකම්මෙන, සාවජ්ජෙන වචීකම්මෙන, සාවජ්ජෙන මනොකම්මෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි තීහි?

අනවජ්ජෙන කායකම්මෙන, අනවජ්ජෙන වචීකම්මෙන, අනවජ්ජෙන මනොකම්මෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 3.

46. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො -පෙ- එවං නිරයෙ.

කතමෙහි තීහි?

විසමෙන කායකම්මෙන, විසමෙන වචීකම්මෙන, විසමෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො -පෙ- එවං නිරයෙ.

තීහි -පෙ- එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි තීහි?

සමෙන කායකම්මෙන, සමෙන වචීකම්මෙන, සමෙන මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො -පෙ- එවං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 4.

47. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො -පෙ- එවං නිරයෙ.

කතමෙහි තීහි?

අසුචිනා කායකම්මෙන, අසුචිනා වචීකම්මෙන, -පෙ- මනොකම්මෙන. ඉමෙහි ඛො තීහි -පෙ- එවං නිරයෙ.

තීහි භික්ඛවෙ -පෙ- එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි තීහි?

සුචිනා කායකම්මෙන, සුචිනා වචීකම්මෙන -පෙ- මනොකම්මෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙති.

3. 3. 5. 5.

48. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අබ්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති. සාවජ්ජො ච හොති සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං. බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවති.

කතමෙහි තීහි?

අකුසලෙන කායකම්මෙන, අකුසලෙන වචීකම්මෙන, අකුසලෙන මනොකම්මෙන.

3. 3. 5. 2

45. මහණෙනි, ධර්ම තුනෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුනෙකින යත්:

සදොස් කායකර්මත, සදොස් විසිකර්මත, සදොස් මූනිකර්මත.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුනෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි සවර්ගයෙහි වේ.

කවර තුනෙකින යත්:

නිර්දොෂකායකර්මයෙන්, නිර්දොෂවාක්කර්මයෙන්, නිර්දොෂමනඃකර්මයෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි සවර්ගයෙහි වේ.

3. 3. 5. 3

46. මහණෙනි, දහම් තුනෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ ... නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර දහම් තුනෙකින යත්:

විෂම වූ කායකර්මත, විෂම වූ විසිකර්මත, විෂම වූ මූනිකර්මත ...
මහණෙනි, මේ තුන්දහමින් ... නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් .. සවර්ගයෙහි වේ.
කවර දහම් තුණෙකින යත්:

සම වූ කායකර්මයෙන්, සම්වූ වාකකර්මයෙන්, සම වූ මනඃකර්මයෙන් ...
මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් .. සවර්ගයෙහි වේ.

3. 3. 5. 4

47. මහණෙනි, දහම් තුනෙකින් සමන්‍වාගත වූයේ නිරයෙහි සිටියේ වේ. කවර තුනෙකින යත්:

අපවිත්‍ර වූ කායකර්මයෙන්, අපවිත්‍ර වූ වාක්කර්මයෙන්, අපවිත්‍ර වූ මනඃකර්මයෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... එපරිදි නිරයෙහි වේ.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ... සවර්ගයෙහි වේ.

කවර තුණෙකින යත්:

පවිත්‍ර වූ කායකර්මයෙන්, පවිත්‍ර වූ වාක්කර්මයෙන් පවිත්‍ර වූ මනඃකර්මයෙන්.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් සිටියේ යම්සේ ද, එපරිද්දෙන් සවර්ගයෙහි වේ.

3. 3. 5. 5

48. මහණෙනි, කරුණු තුනෙකින් සමන්‍වාගත අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සාරු නටු ආත්මයක් පරිහරණය කරයි. සාවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද කටයුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමෙකින යත්:

අකුශලකායකර්මයෙන්, අකුශලවාක්කර්මයෙන්, අකුශලමනඃකර්මයෙන්.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො බාලො අව්‍යත්තො අසප්පුරිසො ඛතං උපහතං අත්තානං පරිහරති, සාවජ්ජො ච හොති, සානුවජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච අපුඤ්ඤං පසවතීති.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති, අනනු-වජ්ජො විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති.

කතමෙහි තීහි:

කුසලෙන කායකම්මෙන, කුසලෙන වචීකම්මෙන, කුසලෙන මනො-කම්මෙන.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ -පෙ- බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවතීති.

3. 3. 5. 6.

49. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සාවජ්ජෙන කායකම්මෙන, සාවජ්ජෙන වචීකම්මෙන, සාවජ්ජෙන මනොකම්මෙන. -පෙ-

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අනවජ්ජෙන කායකම්මෙන, අනවජ්ජෙන වචීකම්මෙන, අනවජ්ජෙන මනොකම්මෙන. -පෙ-

3. 3. 5. 7.

50. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

විසමෙන කායකම්මෙන, විසමෙන වචීකම්මෙන, විසමෙන මනො-කම්මෙන. -පෙ-

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සමෙන කායකම්මෙන, සමෙන වචීකම්මෙන, සමෙන මනොකම්මෙන. -පෙ-

3. 3. 5. 8.

51. තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

අසුචිනා කායකම්මෙන, අසුචිනා වචීකම්මෙන, අසුචිනා මනොකම්මෙන -පෙ-

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-

සුචිනා කායකම්මෙන, සුචිනා වචීකම්මෙන, සුචිනා මනොකම්මෙන. -පෙ-

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො පණ්ඩිතො ව්‍යත්තො සප්පුරිසො අක්ඛතං අනුපහතං අත්තානං පරිහරති, අනවජ්ජො ච හොති, අනනුවජ්ජො ච විඤ්ඤූනං, බහුඤ්ච පුඤ්ඤඤ්තං පසවතීති.

3. 3. 5. 9.

52. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වන්දනා.

කතමා තිස්සො?

කායෙන වාචාය මනසා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වන්දනාති.

මහණෙනි, මේ තුන් දහම්න් සමන්‍වාගත වූ අව්‍යක්ත වූ අසත්පුරුෂ වූ බාලයා ගුණවිසින් සෑරූ, නටුවා වූ ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. සාවද්‍ය ද වෙයි නුවණැතියන් විසින් උපවාද කට යුතු ද වෙයි. බොහෝ පව් ද රැස් කෙරෙයි.

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් සමන්‍වාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොකෑණි නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැතියන් විසින් උපවාද නොකට යුතුද වෙයි. බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

කවර තුන් දහමෙකින යත්:

කුශලකායකර්මයෙන්, කුශලවාක්කර්මයෙන්, කුශලමනඃකර්මයෙන්

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් ... බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 6.

49. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සාවද්‍යකායකර්මයෙන්, සාවද්‍යවාක්කර්මයෙන්, සාවද්‍යමනඃකර්මයෙන් ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අනවද්‍යකායකර්මයෙන්, අනවද්‍යවාක්කර්මයෙන්, අනවද්‍යමනඃකර්මයෙන් ...

3. 3. 5. 7.

50. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

විෂමකායකර්මයෙන්, විෂමවාක්කර්මයෙන්, විෂම මනඃකර්මයෙන් ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

සම වූ කායකර්මයෙන්, සම වූ වාක්කර්මයෙන්, සම වූ මනඃකර්මයෙන් ...

3. 3. 5. 8.

51. මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

අපවිත්‍ර කායකර්මයෙන්, අපවිත්‍ර වාක්කර්මයෙන්, අපවිත්‍ර මනඃකර්මයෙන් ...

මහණෙනි, තුන් දහමෙකින් ...

පවිත්‍ර කායකර්මයෙන්, පවිත්‍ර වාක්කර්මයෙන්, පවිත්‍ර මනඃකර්මයෙන් ...

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූ ව්‍යක්ත වූ සත්පුරුෂ වූ පණ්ඩිතයා ගුණවිසින් නොසෑරූ, නොනට ආත්මයක් පරිහරණය කෙරෙයි. අනවද්‍ය ද වෙයි, නුවණැතියන් විසින් උපවාද නොකට යුතු ද වේ, බොහෝ පින් ද රැස් කෙරෙයි.

3. 3. 5. 9.

52. මහණෙනි, මේ වන්‍දනාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

කයින්, වචනයෙන්, සිතින්.

මහණෙනි, මේ තුන් වන්‍දනාවෝ යි.

3. 3. 5. 10.

53. යෙ හි භික්ඛවෙ,[1] සත්තා පුබ්බණ්හසමයං කායෙන සුචරිතං චරන්ති, වාචාය සුචරිතං චරන්ති, මනසා සුචරිතං චරන්ති, සුපුබ්බණ්හො භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භික්ඛවෙ සත්තා මජ්ඣන්තිකං සමයං[2] කායෙන සුචරිතං චරන්ති, වාචාය සුචරිතං චරන්ති, මනසා සුචරිතං චරන්ති, සුමජ්ඣන්තිකො භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානං.

යෙ හි භික්ඛවෙ සත්තා සායන්හසමයං කායෙන සුචරිතං චරන්ති, වාචාය සුචරිතං චරන්ති, මනසා සුචරිතං චරන්ති, සුසායන්හො භික්ඛවෙ තෙසං සත්තානන්ති.

10. සුනක්ඛත්තං සුමඞ්ගලං සුප්පභාතං සුවුට්ඨිතං,[3]
සුඛණො සුමුහුත්තො ච සුයිට්ඨං බ්‍රහ්මචාරිසු.

11. පදක්ඛිණං කායකම්මං වාචාකම්මං පදක්ඛිණං,
පදක්ඛිණං මනොකම්මං පණිධියො[4] පදක්ඛිණා,
පදක්ඛිණානි කත්වාන ලභන්තත්ථෙ[5] පදක්ඛිණෙ.

12. තෙ අත්ථලද්ධා සුඛිතා විරූළ්හා බුද්ධසාසනෙ,
අරොගා සුඛිතා හොථ සහ සබ්බෙහි ඤාතිභීති.

මඞ්ගලවග්ගො පඤ්චමො.*

බුද්ධක පණ්ණාසකො සමත්තො තතියො.

[6. පටිපදාවග්ගො]

[සාවත්ථි නිදානං:]

1. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා.

කතමා තිස්සො?

ආගාළ්හා පටිපදා, නිජ්ඣාමා පටිපදා, මජ්ඣිමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආගාළ්හා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො එවංවාදී හොති එවංදිට්ඨී: නත්ථි කාමෙසු දොසොති. සො කාමෙසු පාතබ්‍යතං ආපජ්ජති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආගාළ්හා පටිපදා.

---

1. යෙ භික්ඛවෙ - මජසං. 2. මජ්ඣන්තිමං සමයං - මජසං. 3. සුබුට්ඨිතං, - මජසං.
4. පණිධී තා - මජසං. 5. ලභන්තත්ථෙ - මජසං.

* තංසුද්දනං;-
අකුසලඤ්ච සාවජ්ජං විසමා සුඛිතා සහ
චතුරො ඛත්තා වන්දනා පුබ්බණ්හෙන නාම තෙ දසාති - මජසං.

3. 3. 5. 10.

53. මහණෙනි, යම් කිසි සත්ත්ව කෙනෙක් පෙරවරු වේලෙහි කයින් සුචරිත පුරත් ද, වචනයෙන් සුචරිත පුරත් ද, සිතින් සුචරිත පුරත් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයනට ශුභ පූර්වාහ්නයෙකි.

මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් මධ්‍යාහ්න සමයෙහි කයින් සුචරිත පුරත් ද, වචනයෙන් සුචරිත පුරත් ද, සිතින් සුචරිත පුරත් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයනට ශුභ මධ්‍යාහ්නයෙකි.

මහණෙනි, යම් සත්ත්ව කෙනෙක් සායාහ්නසමයෙහි කයින් සුචරිත පුරත් ද, වචනයෙන් සුචරිත පුරත් ද, සිතින් සුචරිත පුරත් ද, මහණෙනි, ඒ සත්ත්වයනට ශුභ සායාහ්නයෙකි.

10. බ්‍රම්සරුන් කෙරෙහි ඉෂ්ටවදන විසින් පිදීමෙක් වේ ද, ඒ ශුභ නක්ෂත්‍රයෙකි. ශුභ මඞ්ගලයෙකි. ශුභ අලුයමෙකි. ශුභ නැගී සිටුමෙකි. ශුභ ක්ෂණයෙකි. ශුභ මුහුර්තයෙකි

11. එදින කළ කායකර්මය වෘද්ධික්‍රියායෙකි. වාක්කර්මය වෘද්ධික්‍රියායෙකි. මනඃකර්මය වෘද්ධික්‍රියායෙකි. ප්‍රණිධිහු වෘද්ධිදායකයෝ යි. වෘද්ධියුක්ත කායකර්මාදීන් කොට වෘද්ධි අර්ථයන් ලබන්නේය.

12. ලබ්ධාර්ථ ඇති, සුඛිත වූ බුද්ධශාසනයෙහි විරූඪ වූ ඒ තෙපි සියලු ඥතීන් හා සමග නීරොග වව, සුඛිත වව.

පස්වන මඞ්ගල වර්ගයයි.

තෙවන බුද්ධකපණ්ණාසකය සමාප්තයි.

[6. පටිපදාවර්ගය]

3. 6. 1.

[සැවැත් නිදානයි:]

1. මහණෙනි, මේ පටිපදාවෝ තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගාඪප්‍රතිපත්තිය, පරිතප්‍යප්‍රතිපත්තිය, මධ්‍යමප්‍රතිපත්ති යි.

මහණෙනි, ආගාඪප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් මෙබඳු වාද ඇතියේ වෙයි, මෙබඳු දෘෂ්ටි ඇතියේ වෙයි: කාමයෙහි දෝෂයෙක් නැත කියායි. හේ කාමයෙහි පියයුතු බවට පැමිණෙයි.

මහණෙනි, මේ ආගාඪප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ එකච්චො අචෙලකො හොති මුත්තාචාරො හත්ථාපලෙඛනො න එහිභදන්තිකො, න තිට්ඨභදන්තිකො. න අභිහටං, න උද්දිස්සකටං, න නිමන්තණං සාදියති. සො න කුම්භිමුඛා පතිගණ්හාති, න ඛලොපිමුඛා[1] පතිගණ්හාති, න එළකමන්තරං, න දණ්ඩමන්තරං, න මුසලමන්තරං, න ද්වින්නං භුඤ්ජමානානං. න ගබ්භිනියා, න පායමානාය, න පුරිසන්තරගතාය, න සංකිත්තිසු, න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති, න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඩසණ්ඩචාරිනී, න මච්ඡං, න මංසං. න සුරං න මෙරයං න ථුසොදකං පිවති. සො එකාගාරිකො වා හොති එකාලොපිකො වා.[2] ද්වාගාරිකො වා හොති ද්වාලොපිකො වා[2]. සත්තාගාරිකො වා හොති සත්තාලොපිකො වා. එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති. ද්වීහිපි දත්තීහි යාපෙති. තීහිපි දත්තීහි යාපෙති. සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙති. එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ද්වාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. සත්තාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති. ඉති එවරූපං අද්ධමාසිකම්පි පරියායභත්තභොජනානුයොගමනුයුත්තො විහරති. සො සාකභක්ඛොපි හොති, සාමාකභක්ඛොපි හොති, නීවාරභක්ඛොපි හොති, දද්දුලභක්ඛොපි හොති, හටභක්ඛොපි හොති, කණභක්ඛොපි හොති, ආචාමභක්ඛොපි හොති, පිඤ්ඤාකභක්ඛොපි හොති, තිණභක්ඛොපි හොති, ගොමයභක්ඛොපි හොති. වනමූලඵලාහාරො යාපෙති පවත්තඵලභොජී.

සො සාණානිපි ධාරෙති, මසාණානිපි ධාරෙති, ඡවදුස්සානිපි ධාරෙති, පංසුකූලානිපි ධාරෙති, තිරීටානිපි ධාරෙති, අජිනානිපි ධාරෙති, අජිනක්ඛිපම්පි ධාරෙති, කුසචීරම්පි ධාරෙති, වාකචීරම්පි ධාරෙති, ඵලකචීරම්පි ධාරෙති, කෙසකම්බලම්පි ධාරෙති, වාලකම්බලම්පි ධාරෙති, උලූකපක්ඛම්පි ධාරෙති. කෙසමස්සුලොචකොපි හොති කෙසමස්සුලොචනානුයොගමනුයුත්තො. උබ්භට්ඨකොපි හොති ආසනපටික්ඛිත්තො. උක්කුටිකොපි හොති උක්කුටිකප්පධානානුයොගමනුයුත්තො. කණ්ටකාපස්සයිකොපි හොති කණ්ටකාපස්සයෙ සෙය්‍යං කප්පෙති. සායතතියකම්පි උදකොරොහණානුයොගමනුයුත්තො විහරති.

ඉති එවරූපං අනෙකවිහිතං කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානුයොගමනුයුත්තො විහරති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා

1. කළොපිමුඛා - මජසං. 2 එකාලොපිනො - මජසං. - ද්වාලොපිනො - මජසං

මහණෙනි, පරිතප්පාප්‍රතිපත්ති කවරී?

මහණෙනි, මෙලොව ඇතැමෙක් සෙලු වෙයි. හළ ආචාර ඇතියේ වෙයි. පිඩු නිම්කල අත ලෙව්නේ වෙයි. 'එව, වහන්සැ'යි කීකල නො එනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි. 'සිටුව, වහන්සැ'යි කීකල නොසිටිනු සිල් කොට ඇතියේ වෙයි, පළමු එළවූ අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, උදෙසා කළ අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, නිමන්ත්‍රණය නොපිළිගන්නේ වෙයි, හේ කළඹුවෙන් උදුරා දුන් අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සැළඹුවින් උදුරා දුන් අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, එළිපත අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, දඬු අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මොහොලා අතර කොට දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, වළඳන දෙදෙනකුන් අතුරින් එකකු නැගී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, ගැබිලිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, කිරිපොවනිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, පුරුෂාන්තරගත ස්ත්‍රිය දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, සහල් ඈ සමාදන් කොට පිසූ කල දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තැනෙක බලු එළඹ සිටියේ නම් එහි දී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, යම් තැනෙක මැසි මුළු ගළගළ ව හැසිරෙත් නම්, එහිදී දෙන අහර නොපිළිගන්නේ වෙයි, මත්ස්‍යමාංස නොපිළිගන්නේ වෙයි. රහ නොබොන්නේය, මෙර නොබොන්නේය. සෞවීරක නොබොන්නේය. හේ එක් ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්නේ හෝ වෙයි, එක් ආලොපයෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, දෙගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්නේ හෝ වෙයි, ආලොපදෙකෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි, සත්ගෙයෙකින් පිඬු ලැබ නවත්නේ හෝ වෙයි, ආලොප සතෙකින් යැපෙන්නේ හෝ වෙයි. එක් දත්තෙකුනුදු (කුඩාතලියෙනුදු) යැපෙයි, දෙදත්තෙකිනිදු යැපෙයි. තුන් දත්තෙකිනුදු යැපෙයි, සත් දත්තෙකිනුදු යැපෙයි. එක් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි, දෙදවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි, සත් දවසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද වළඳයි. මෙසේ මෙබඳු අඩමසක් අතර කොට ගන්නා අහර ද යි වාරභක්ත භොජනයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. හේ පලා වළඳන්නේ හෝ වෙයි, බඩහමු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, හුරුහැල් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, සම්කඩ වළඳන්නේ ද වෙයි, ලහටු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, කුඩු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, දඹුබත් වළඳන්නේ හෝ වෙයි, පුනකු වළඳන්නේ හෝ වෙයි, ගොම වළඳන්නේ හෝ වෙයි. වැටුනු ඵල වළඳන සුලු වූයේ වනමූලඵල ආහර කොට ඇතියේ ද යැපෙයි.

හේ හණ වැහැරි ද දරයි, මුහුහණ වැහැරි ද දරයි, මිනියෙන් හළ පිළී ද දරයි. පහුල් පිළී ද දරයි, රුක්සුඹුලු ද දරයි, අඳුන්මුවසම් ද දරයි, ඛුර සහිත අඳුන්දිවිසම් ද දරයි, කුසවැහැරි ද දරයි, වාකචීරය ද දරයි, ඵලකචීරය ද දරයි, කේශකම්බල ද දරයි, වාලකම්බල ද දරයි, මහමුහුණුපියාපතු දු දරයි. හිසකේ රවුලු උදුරා ලීමෙහි යෙදුනේ හිසකේ රවුලු උදුරනුයේ ද වෙයි. අසුන් පිළිකෙව් කෙළේ උඩුහුරුව සිටුනේ ද වෙයි. උලුළුයෙන් තවුස්වැර වැඩීමෙහි යෙදුනේ උලුළුයෙන් සිටුනේ ද වෙයි. කටු ඇතිරියෙහි හෝනේ ද වෙයි, කටුඇතිරියෙහි ශයනය ද කෙරෙයි. සවස තුන්වනු කොට නෙවරක් උදකාවගාහයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

මෙසේ මෙබඳු අනේකප්‍රකාර වූ කය පිළිබඳ ආතාපන පරිතාපනානුයෝගයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ පරිතප්පා ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමා ච භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති: ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො පටිපදාති.

3. 6. 2.

තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා.

කතමා තිස්සො?

ආගාළ්හා පටිපදා, නිජ්ඣාමා පටිපදා, මජ්ඣිමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ ආගාළ්හා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා කාතබ්බං.) -පෙ-අයං වුච්චති භික්ඛවෙ ආගාළ්හා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා? (යථා පුබ්බෙ තථා කාතබ්බං.) -පෙ- අයං වුච්චති භික්ඛවෙ නිජ්ඣාමා පටිපදා.

කතමා ච භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා?

ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහාණාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඨිතියා අසම්මොසාය භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාපාරිපූරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති -පෙ-

3. 6. 3.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

ඡන්දසමාධිපධානසඞ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. විරියසමාධි-පෙ- චිත්තසමාධි -පෙ- වීමංසාසමාධිපධානසඞ්ඛාරසමන්නාගතං ඉද්ධිපාදං භාවෙති. -පෙ-

3. 6. 4.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධින්ද්‍රියං භාවෙති, විරියින්ද්‍රියං භාවෙති, සතින්ද්‍රියං භාවෙති, සමාධින්ද්‍රියං භාවෙති, පඤ්ඤින්ද්‍රියං භාවෙති -පෙ-

3. 6. 5

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සද්ධාබලං භාවෙති, විරියබලං භාවෙති, සතිබලං භාවෙති, සමාධිබලං භාවෙති, පඤ්ඤාබලං භාවෙති -පෙ-

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතියේ, ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදෞර්මනස්‍ය දුරු කොට කායෙහි කාය අනුව දක්නේ වෙසෙයි. කෙලෙස් තවන වැර ඇතියේ, නුවණින් දන්නේ, සිහි ඇතියේ, ලෝකයෙහි අභිධ්‍යාදෞර්මනස්‍ය දුරු කොට වේදනා-යෙහි ... චිත්තයෙහි ... ධර්මයෙහි ... ධර්මය අනුව දක්නා සුලු වූයේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මධ්‍යම ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්තීහු යි.

3. 6. 2.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්තීහු තුන් දෙනෙකි.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ආගාඪප්‍රතිපත්තිය, පරිතප්තප්‍රතිපත්තිය, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති යි.

මහණෙනි, ආගාඪප්‍රතිපත්ති කවර? ...මහණෙනි, මේ ආගාඪප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පරිතප්ත ප්‍රතිපත්ති කවර? ... මහණෙනි, මේ පරිතප්ත ප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මධ්‍යම ප්‍රතිපත්ති කවර?

මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නූපන් පාපක අකුශලධර්මයන්ගේ නූපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීර්‍යාරම්භ කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගණී. ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරෙයි. උපන් පාපක අකුශල ධර්ම-යන්ගේ ප්‍රහාණය පිණිස .. නූපන් කුශලධර්මයන්ගේ ඉපදීම පිණිස ... උපන් කුශලධර්මයන්ගේ ස්ථිතිය පිණිස අසම්මෝෂය පිණිස, බොහෝ බව පිණිස, විපුලබව පිණිස, භාවනාවගේ පරිපූරිය පිණිස, ඡන්දය උපදවයි ව්‍යායාම කෙරෙයි. වීර්‍යාරම්භ කෙරෙයි. සිත දැඩි කොට ගණී. ප්‍රධන් වීර්‍යය කෙරෙයි. ...

3. 6. 3.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ඡන්දය නිසා පැවැති සමාධි හා ප්‍රධානසංස්කාර යන මෙයින් සමන්වාගත ඍද්ධිපාදය වඩයි. ... වීර්‍යසමාධි ... චිත්තසමාධි ... විමංසාසමාධි හා ප්‍රධාන-සංස්කාර යන මෙයින් සමන්වාගත ඍද්ධිපාදය වඩයි. ...

3. 6. 4.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

ශ්‍රද්ධෙන්ද්‍රියය වඩයි. වීර්‍යෙන්ද්‍රියය වඩයි. ස්මෘතීන්ද්‍රියය වඩයි. සමාධීන්ද්‍රියය වඩයි. ප්‍රඥෙන්ද්‍රියය වඩයි. ...

3. 6. 5.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි.

ශ්‍රද්ධාබලය වඩයි. වීර්‍යබලය වඩයි. ස්මෘතිබලය වඩයි. සමාධිබලය වඩයි. ප්‍රඥාබලය වඩයි. ...

3. 6. 6.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, පටිපදා -පෙ-]

සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති, උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති. -පෙ-

3. 6. 7.

[තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ පටිපදා -පෙ-]

සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති, සම්මාසඞ්කප්පං භාවෙති, සම්මාවාචං භාවෙති, සම්මාකම්මන්තං භාවෙති, සම්මාආජීවං භාවෙති, සම්මාවායාමං භාවෙති, සම්මාසතිං භාවෙති, සම්මාසමාධිං භාවෙති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ මජ්ඣිමා පටිපදා.

ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො පටිපදාති.

[පටිපදා] වග්ගො ඡට්ඨො*

[7. කම්මපථ පෙය්‍යාලං]

3. 7. 1.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

කතමෙහි තීහි?

අත්තනා ච පාණාතිපාතී හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති, පාණාතිපාතෙ ච සමනුඤ්ඤො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං නිරයෙ.

3. 7. 2.

තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ.

කතමෙහි තීහි?

අත්තනා ච පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච පාණාතිපාතා වෙරමණියා සමාදපෙති, පාණාතිපාතා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ.

---

* තස්සුද්දානං:- *සතිපට්ඨානං සම්මප්පධානං - ඉද්ධිපාදින්ද්‍රියඤ්ච බලං බොජ්ඣඞ්ගා මග්ගඞ්ගා ච - පටිපදාය යොජයෙති - ඡසං

3. 6. 6.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගය වඩයි. ...

3. 6. 7.

මහණෙනි, මේ ප්‍රතිපත්ති තුනෙකි ...

සම්මාදිට්ඨිය වඩයි. සම්මාසඞ්කප්පය වඩයි. සම්මාවාචාව වඩයි. සම්මාකම්මන්තය වඩයි. සම්මාආජීවය වඩයි. සම්මාවායාමය වඩයි. සම්මාසතිය වඩයි. සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ මධ්‍යමප්‍රතිපත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මේ තුන් ප්‍රතිපත්තීහුයි.

සවන [ප්‍රතිපදා] වර්ගයි.

[7. කම්මපථ පෙය්‍යාලය]

3. 7. 1.

මහණෙනි, දහම් තුනෙකින් සමන්‍විගත වූයේ ගෙණවුත් තැබූයේ යම්සේ ද, එපරිද්දී නිරයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුනෙකින යත්:

තෙමේ ද පණිවා කරන්නේ වෙයි. පණිවායෙහි මෙරමා ද සමාදන් කරවයි. පණිවායෙහි අනුදන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍විගත වූයේ ගෙණවුත් තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිද්දී නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 2.

මහණෙනි, දහම් තුනෙකින් සමන්‍විගත වූයේ ගෙණවුත් තැබූයේ යම් සේ ද, එපරිද්දී සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

කවර දහම් තුනෙකින යත්:

තෙමේ ද පණිවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද පණිවායෙන් දුරු විමෙහි සමාදන් කරවයි. පණිවායෙන් දුරු වීමෙහි අනුදන්නේ ද වෙයි... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 3.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච අදින්නාදායී හොති, පරඤ්ච අදින්නාදානෙ සමාදපෙති, අදින්නාදානෙ ච සමනුඤ්ඤො හොති -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 4.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච අදින්නාදානා පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච අදින්නාදානා වෙරමණියා සමාදපෙති. අදින්නාදානා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ,

3. 7, 5.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමනුඤ්ඤො හොති -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 6.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා සමාදපෙති, කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 7.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච මුසාවාදී හොති, පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති, මුසාවාදෙ ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 8.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච මුසාවාදා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච මුසාවාදා වෙරමණියා සමාදපෙති. මුසාවාදා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 9.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච පිසුනාවාචො හොති. පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය සමාදපෙති. පිසුනාය වාචාය ච සමනුඤ්ඤො හොති -පෙ- එවං නිරයෙ

3. 7. 10.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ]

අත්තනා ච පිසුනාය වාචාය පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති. පිසුනාය වාචාය වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 3.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අයිතාදන් ගන්නේ වෙයි. මෙරමාත් අයිතාදනෙහි සමාදන් කරවයි. අයිතාදනෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 4.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අයිතාදනින් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමා ද අයිතාදනින් දුරු වීමෙහි සමාදන් කරවයි. අයිතාදනින් දුරුවීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 5.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් කාමයෙහි මිසහසර ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසහසරෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසහසරෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 6.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. කාමයෙහි මිසහසරින් දුරුවීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 7.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් මුසවා බණන්නේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවා බිණීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 8.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් මුසවායෙන් දුරු වූයේ වෙයි. මෙරමාත් මුසවායෙන් දුරු-වීමෙහි සමාදන් කරවයි. මුසවායෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 9.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පිසුණුබස් ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුණුබසෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණුබසෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 10.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පිසුණුබසින් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පිසුණුබසින් දුරු-වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පිසුණුබසින් දුරුවීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 11.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච ඵරුසාවාචො හොති, පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 12.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච ඵරුසාය වාචාය පටිවිරතො හොති. පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා සමාදපෙති, ඵරුසාය වාචාය වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 13.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච සම්ඵප්පලාපී හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපෙ සමාදපෙති, සම්ඵප්පලාපෙ ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 14.

[තීහි භික්ඛවෙ, ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො හොති, පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපා වෙරමණියා සමාදපෙති, සම්ඵප්පලාපා වෙරමණියා ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 15.

[තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච අභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අභිජ්ඣාය ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 16.

[තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච අනභිජ්ඣාලු හොති, පරඤ්ච අනභිජ්ඣාය සමාදපෙති, අනභිජ්ඣාය ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 17.

[තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච ව්‍යාපන්නචිත්තො හොති, පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, ව්‍යාපාදෙ ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 18.

[තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච අව්‍යාපන්නචිත්තො හොති, පරඤ්ච අව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති, අව්‍යාපාදෙ ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං සග්ගෙ.

3. 7. 11.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පරුෂවචන ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් පරුෂවචනයෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂවචනයෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 12.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් පරුෂවචනයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් පරුෂවචනයෙන් දුරු-වීමෙහි සමාදන් කරවයි. පරුෂවචනයෙන් දුරුවීමෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 13.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් සම්ඵප්පලාප ඇතියේ වෙයි. මෙරමාත් සම්ඵප්පලාපයෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපයෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 14.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් සම්ඵප්පලාපයෙන් දුරුවූයේ වෙයි. මෙරමාත් සම්ඵප්පලාප-යෙන් දුරුවීමෙහි සමාදන් කරවයි. සම්ඵප්පලාපයෙන් දුරුවීමෙහි අනු-දන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 15.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල වෙයි. මෙරමාත් අභිධ්‍යායෙහි සමාදන් කරවයි. අභිධ්‍යායෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 16.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් අභිධ්‍යාබහුල නොවෙයි. මෙරමාත් අනභිධ්‍යාවෙහි සමාදන් කරවයි. අනභිධ්‍යායෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 17.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...

තෙමේත් ව්‍යාපාදයට පත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමාත් ව්‍යාපාදයෙහි සමාදන් කරවයි. ව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 18.

මහණෙනි, දහම් තුණෙකින්

තෙමේත් ව්‍යාපාදයට නොපත් සිතැතියේ වෙයි. මෙරමාත් අව්‍යාපාද-යෙහි සමාදන් කරවයි. අව්‍යාපාදයෙහි අනුදන්නේත් වෙයි ... එසේ සවර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 19.

[තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති, මිච්ඡාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤො හොති. -පෙ- එවං නිරයෙ.

3. 7. 20

[තීහි භික්ඛවෙ ධම්මෙහි -පෙ-]

අත්තනා ච සම්මාදිට්ඨිකො හොති, පරඤ්ච සම්මාදිට්ඨියා සමාදපෙති, සම්මාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤො හොති.

ඉමෙහි ඛො භික්ඛවෙ තීහි ධම්මෙහි සමන්නාගතො යථාභතං නික්ඛිත්තො එවං සග්ගෙ.

කම්මපථපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං*

[8. රාග පෙය්‍යාලං]

3. 8 1-170

රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බා.

කතමෙ තයො:

සුඤ්ඤතො සමාධි, අනිමිත්තො සමාධි, අප්පණිහිතො සමාධි. රාගස්ස භික්ඛවෙ අභිඤ්ඤාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බා.

රාගස්ස භික්ඛවෙ පරිඤ්ඤාය - පරික්ඛයාය - පහාණාය - ඛයාය - වයාය- විරාගාය-නිරොධාය-චාගාය-පටිනිස්සග්ගාය-ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බාති.

දොසස්ස -පෙ- මොහස්ස-කොධස්ස-උපනාහස්ස-මක්ඛස්ස-පලාසස්ස- ඉස්සාය - මච්ඡරියස්ස - මායාය - සාඨෙය්‍යස්ස - ථම්භස්ස-සාරම්භස්ස-මානස්ස- අතිමානස්ස-මදස්ස-පමාදස්ස අභිඤ්ඤාය-පරිඤ්ඤාය-පරික්ඛයාය- පහාණාය- ඛයාය-වයාය-විරාගාය-නිරොධාය-චාගාය-පටිනිස්සග්ගාය ඉමෙ තයො ධම්මා භාවෙතබ්බාති.

ඉදමවොච භගවා අත්තමනා තෙ භික්ඛූ භගවතො භාසිතං අභිනන්දුන්ති.

රාගපෙය්‍යාලං නිට්ඨිතං*

තිකනිපාතො.

එකකනිපාතො ච දුකනිපාතො ච තිකනිපාතො ච සමත්තා.

* තස්සුද්දානං: පාණං අදින්නමිච්ඡා ච මුසාවාදී ච පිසුණා
ඵරුසා සම්ඵප්පලාපො ච අභිජ්ඣාව්‍යාපාද දිට්ඨි ච
කම්මපථෙසු පෙය්‍යාලං තිකකෙන නියොජයෙති - මජ්ඣං.

* (කම්මපථපෙය්‍යාලෙ වීසති කම්මපථසුත්තානි දට්ඨබ්බානි. පොත්ථකෙසු අකුසල-කුසල කම්මපථවසෙන එකතො යොජිතානි දසෙව සුත්තානි පෙය්‍යාලමුඛෙන දිස්සන්ති. රාග පෙය්‍යාලමුඛෙන සත්තත්‍යධිකසතසුත්තානි දට්ඨබ්බානි.)

3. 7. 19.

[මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...]

තෙමේත් මිථ්‍යාදෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමාත් මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි අනුදන්නේත් වෙයි...එපරිදි නිරයෙහි සිටියේ වේ.

3. 7. 20.

[මහණෙනි, දහම් තුණෙකින් ...]

තෙමේත් සම්‍යග්දෘෂ්ටික වෙයි. මෙරමාත් සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙහි සමාදන් කරවයි. සම්‍යග්දෘෂ්ටියෙහි අනුදන්නේත් වෙයි.

මහණෙනි, මේ තුන් දහමින් සමන්‍වාගත වූයේ ගෙණවුත් තැබුයේ යම්සේ ද, එපරිදි ස්වර්ගයෙහි සිටියේ වේ.

කම්මපථපෙය්‍යාලය නිමි. *

[8. රාගපෙය්‍යාලය]

3. 8. 1—170.

මහණෙනි, රාගයාගේ අභිඥතය (වෙසෙසින් දැනීම) පිණිස දහම්හු තුන් දෙනෙක් වැඩිය යුත්තාහ.

කවර තුන් දෙනෙක යත්:

ශුන්‍යතසමාධිය, අනිමිත්තසමාධිය, අප්පණිහිතසමාධි යි.

මහණෙනි, රාගයාගේ වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

මහණෙනි, රාගයාගේ පරිජ්ඥතතය පිණිස - පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රහාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - ව්‍යය පිණිස - විරාගය පිණිස - නිරොධය පිණිස - ත්‍යාගය පිණිස - දුරලීම පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

ද්වෙෂයාගේ .. මෝහයාගේ ... ක්‍රෝධයාගේ ... උපනාහයාගේ මක්‍ෂයාගේ ... පලාසයාගේ ඊර්ෂ්‍යාවගේ ... මාත්සර්‍ය්‍යයාගේ මායාවගේ ... සාඨෙය්‍යයාගේ ... ථම්භයාගේ ... සාරම්භයාගේ ... මානයාගේ .. අතිමානයාගේ ... මදයාගේ ... ප්‍රමාදයාගේ අභිඥාතය පිණිස - පරිඥාතය පිණිස- පරික්‍ෂය පිණිස - ප්‍රහාණය පිණිස - ක්‍ෂය පිණිස - ව්‍යය පිණිස - විරාගය පිණිස - නිරොධය පිණිස - ත්‍යාගය පිණිස - නෙරනා පිණිස මේ තුන් දහම්හු වැඩිය යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළහ. සතුටුසිත් ඇති ඒ මහණහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ භාෂිතය අභිමුඛ කොට ගෙණ සතුටුවූහු.

රාගපෙය්‍යාලය නිමි. *

තිකනිපාත යි.

ඒකකනිපාත-දුකනිපාත-තිකනිපාතයෝ සමාප්තයහ.

---

* මෙහි කම්මපථ පෙය්‍යාලයෙහි 'පාණාතිපාතී හොති' ආදි දසඅකුසලකම්මපථ හා, 'පාණාතිපාතා පටිවිරතො හොති' ආදි දසකුසලකම්මපථ වශයෙන් යෙදුනු සූත්‍ර 20 කි. රාගපෙය්‍යාලයෙහි රාගාදි පද 17 වෙන වෙන ම 'අභිඤ්ඤාය' ආදි පද 10 සමග යොදා ඒ එක එක 'සුඤ්ඤතසමාධි' ආදි පද 3 හා ගවා ගැණීමෙන් සූත්‍ර 170 ක් වන බව දතයුතු

[උද්දානගාථා]

1. අඞ්ගුත්තරනිකායවරෙ සබ්බඤ්ඤුනා පරමවිසුද්ධදස්සිනා,
නිපාතා එකාදසයෙව පවත්තිතා උද්දානතො තෙ නිසාමෙථ ආදිතො:

[එකකනිපාතො]

2. ඉත්ථිරූපං පුරිසරූපං පඤ්චනීවරණානි ච,
අකම්මනියාදිකං පඤ්ච පඤ්ච චිත්තං අදන්තතො.

3. සූකං පදුට්ඨරහද ඵන්දනො ලහු පභස්සරා,[1]
ආසෙවභාවෙ මනසි[2] භාගීති අපරෙ දුවෙ.

4. උප්පජ්ජන්ති පරිහාණී අනත්ථාය අසම්මුසා,
චතුකොටි මුඛා එතෙ චතුරො සබ්බවත්ති තා.[3]

5. අධම්මා විනයා ච භාසිතා චිණ්ණපඤ්ඤත්තපඤ්චමං,[4]
ආපත්ති ලහු දුට්ඨුල්ලං සාවසෙසකමෙත ච.

6. පුග්ගලො සාරිපුත්තො ච එතදග්ගෙ තථෙව ච,
අට්ඨානඤ්ච නිබ්බිද සම්බුධා[5] අනුප්පන්නං ච කුසලං.

---
1. පභස්සරා – සබ්බත්ථ 2. ආසෙවභාවමනසා - සබ්බත්ථ. 3. සබ්බවත්තිතා - සබ්බත්ථ.
4. පණ්ණත්තිපඤ්චමං - සබ්බත්ථ. 5 සම්පදා - සබ්බත්ථ.

[උද්දානගාථා]

1. ඤාණසමනුපස්සනායෙන් දක්නා හෙයින් පරමවිශුද්ධදර්ශී වූ සර්වඥයන් වහන්සේ විසින් පවර අඞ්ගුත්තරනිකායෙහි ලා නිපාතයෝ එකොළොස් දෙනෙක් වදාරණ ලදහ. ආදිය පටන් කොට ඒ නිපාතයන් උද්දානගාථා විසින් අසව:

[එකකනිපාතය]

2. ස්ත්‍රීරූපය, පුරුෂරූපය, පඤ්චනීවරණසූත්‍රයෝ ය, අකම්මනියාදි පසය, අදන්තවිශෙෂණය පටන් කොට චිත්තසූත්‍ර පසය. (මෙහි ප්‍රථම වර්ගයෙහි ස්ත්‍රීරූපාදි පසෙක, පුරුෂරූපාදි පසෙකැයි සූත්‍ර දසයෙක, ද්විතීය වර්ගයෙහි පඤ්චනීවරණයන්ගේ උත්පාද අනුත්පාද භේදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, තෘතීයවර්ගයෙහි චිත්තයාගේ අකර්මණ්‍යාදි භේදයෙන් සූත්‍ර දසයෙක, චතුර්ථ වර්ගයෙහි චිත්තයාගේ අදාන්තාදි භේදයෙන් සූත්‍ර දසයෙකැයි මේ හැම සමසතළිසෙක.)

3 – 4. සූක, පදුට්ඨ, රහද, එන්දන, ලහු පරිවත්ත, පභස්සර සූත්‍රයෝ ය. ආසෙවති – භාවෙති – මනසිකරොති යී තුන් සූත්‍රයෝ ය. ‘අකුසලභාගියා – කුසලභාගියා’යී ‘භාගී’භාගයෙන් ගත් අන්‍ය සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක. ‘උප්පජ්ජන්ති’ ‘පරිහානි’ ‘අනත්ථාය – අසම්මොසාය’ යන පදභෙදයෙන් ගත් සූත්‍රයෝ ය. පර්‍යවසානසූත්‍රයෙහි එන ‘අනුයොගො අකුසලානං’ යනාදි තෙල සතර මුඛයෝ චතුකොටි නම් වෙති. ඔහු ’නාහං භික්ඛවෙ’ යනාදි හැම සූත්‍රයෙහි නම් විසින් වැටෙති.

(මෙහි දසවන වර්ගයෙහි දෙතිස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට හැම සූත්‍ර පැවැසිත. ‘පභස්සර’ සූත්‍රයෝ නම්: පස්වන සවන දෙවර්ගයෙහි අග හා මුල හා එන සතර සූත්‍රයෝ යි. ‘උප්පජ්ජන්ති’ යන ක්‍රියායෙන් ගත් සූත්‍රයෝ නම්: සවන වර්ගයෙහි අටවන සූත්‍රය පටන් කොට අටවන වර්ගයෙහි පස්වන සූත්‍රය අවසන් කොට එන සූත්‍රයෝ ය. අටවන වර්ගයෙහි සවන සූත්‍රය පටන් කොට පරිහාණි සූත්‍ර කියන් ම ව්‍යතිරෙක වශයෙන් වුද්ධිසූත්‍රයෝත් සඞ්ගෘහීත වෙත්නු යි ඔහු එහි ම ඇතුළත් වෙති. ‘අනත්ථාය – අසම්මොසාය’ යන පදභෙදයෙන් ගත් සූත්‍ර රාශියෙහිදු ව්‍යතිරෙකපක්‍ෂය ඇතුළත් වේ. “අනුයොගො අකුසලානං, අනනුයොගො කුසලානං, අනුයොගො කුසලානං, අනනුයොගො අකුසලානං.” යන සතර කොළෙක් පර්‍යවසාන සූත්‍රයෙහි ඇත. එයින් ‘චතුකොටි’ නම්. “නාහං භික්ඛවෙ අඤ්ඤං එකධම්මම්පි සමනුපස්සාමි” යනාදි මුල කියූ සූත්‍රජාතය හැම ම එනමින් ගත් සේ කීහ. එයින් ම ඒ චතුකොටිය සර්වත්‍රීනී වෙයි.)

5. ‘අධම්ම – අවිනය’ දෙපදයෙන් එන සූත්‍ර ය, ‘භාසිත – ආචිණ්ණ’ දෙපදයෙනුදු පස්වන ‘පඤ්ඤත්ත’ පදයෙනුදු ගත් සූත්‍රය. ‘ආපත්ති – ලහුකදුට්ඨුල්ල’ යන පදභේදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. ‘සාවසෙස – අනවසෙස’ ආදි ක්‍රමයෙන් වෙන් කොට ගත් සූත්‍ර ය.

6. (තෙළෙස්වන වර්ගයෙහි මුල) ‘පුග්ගල’ පදයෙන් යුත් සූත්‍ර ය. (එහි අග) ‘සාරිපුත්ත’ පදයෙන් ගත් සූත්‍ර ය. එසෙයින් ම ‘එතදග්ග’ පාළියෙහි එන සූත්‍ර ය. අට්ඨානපාළි සූත්‍ර ය, ‘නිබ්බිදාය – සම්බොධාය’ යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. ‘අනුප්පන්න – කුසල’ යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (මෙහි ද අනුප්පන්න අකුසල’ ආදි ව්‍යතිරෙක පක්‍ෂය ද ඇතුළති.)

7. මිච්ඡාදිට්ඨි පවඩ්ඪන්ති යෙනෙව සත්තා අසද්ධම්මවුට්ඨානෙන,
පරෙ සාවජ්ජබිපං දූරක්ඛාතෙ ච යඤ්ච සං.[1]

8. මනුස්සෙසු මජ්ඣිමෙ පඤ්ඤචරියෙන[2] චක්ඛුනා,
දස්සනසවණධාරණා උපපරික්ඛණ අත්ථමඤ්ඤාය දස.

9. සංවෙගො සංවිග්ගෙන වචසඟාරම්මණෙන ච,
අනෙනන ච යෙ වුත්තා යෙ යෙ අත්ථරසෙන ච.

10. ද්වෙ මනුස්සා ද්වෙ දෙවා නිරයා[3] අපරෙ දුවෙ,
ද්වෙ තිරච්ඡානයොනියා[4] ද්වෙ පෙත්ති විසයා ජම්බුදීපෙහි යොජයෙ.

11. අරඤ්ඤ පිණ්ඩපාතං පංසුකූලං ධම්මකථිකා විනයෙන ච,
බාහුසච්චං ථාවරෙය්‍යං ආකප්පා ද්වෙ ච හොන්ති.

12. පරිවාරජ්ඣානමෙත්තා උට්ඨානං[5] පධාන ඉන්ද්‍රිය බලබොජ්ඣඞ්ගා,[6]
මග්ගො අභිඤ්ඤායතනං විමොක්ඛකසිණෙන ච.

13. ද්වෙ සඤ්ඤා අනුස්සතිට්ඨානා සහගතෙහි යොජයෙ,
අච්ඡරා ච මහාසමුද්දෙ සංවෙගා පස්සද්ධි අකුසලං කුසලෙන ච.

14. අවිජ්ජාපඤ්ඤුප්පභෙදෙ ච පටිවෙධො පටිසම්භිදා චතුරො,
ඵලෙන පටිලාභො වුද්ධි වෙපුල්ලතාය ච.

15. මහාපුථුවිපුලඤ්ච[7] ගම්භීරං අසාමන්තභූරි ච,
බාහු සීඝ ලහු හාසු[8] ජවන තික්ඛනිබ්බෙධෙන ච.

16. භුඤ්ජනත්ථිහුත්තපරිහීනං[9] විරද්ධමප්පමාදිංසු තෙ,
සෙවනභාවනබහුලා අභිඤ්ඤපරිඤ්ඤාය ච අථො සච්ඡිකිරියායානි.

පඨමො නිපාතො.

---

1. යඤ්චසං - සබ්බත්ථ. 2. පිඤ්ඤචරියෙන - සබ්බත්ථ. 3 නිරය - සබ්බත්ථ. 4 තිරච්ඡානයොනියො - සබ්බත්ථ. 5. උපට්ඨානං - සබ්බත්ථ. 6. බොජ්ඣඞ්ගො - සබ්බත්ථ. 7. වෙපුල්ලඤ්ච - සබ්බත්ථ. 8 ආසු - සබ්බත්ථ. 9. පරිහීනත්තා - සබ්බත්ථ.

7 'මිච්ඡාදිට්ඨි පවඩ්ඪන්ති' 'සෙනෙවං සත්තා' 'අසද්ධම්මා වුට්ඨාපෙත්වා' යන ආදි පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'මහාසාවජ්ජං' යන මෙහිදු 'ඛිපං ඔඩ්ඩෙය්‍ය' යන මෙහිදු 'සාවජ්ජං, ඛිපං' යන දෙපෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර දෙකය. 'දුරක්ඛාතෙ' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. එහිදු 'යඤ්ච සමාදපෙති' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

8. 'මනුස්සෙසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'මජ්ඣිමේසු' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'පඤ්ඤවන්තො' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය 'අරියෙන පඤ්ඤා-චක්ඛුනා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. (තථාගතං දස්සනාය - ධම්මවිනයං සවණාය - ධම්මං ධාරෙන්ති යන) දශීත ශ්‍රවණධාරණයෙන් වෙන් කළ සූත්‍ර ය. (අත්ථං උපපරික්ඛන්ති - අත්ථමඤ්ඤාය මෙහි) උපපරික්ඛණයෙන් බිඳි සූත්‍රය හා 'අත්ථමඤ්ඤාය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රය.

9. 'සංවිජ්ජන්ති' මෙහි සංවෙගයෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'යෙ සංවිග්ගා' යන 'සංවිග්ග' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'වවස්සග්ගාරම්මණං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'යෙ අන්නග්ගරසග්ගානං' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය 'යෙ අත්ථරසස්ස' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

10. 'මනුස්සා චුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'දෙවා චුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය 'නිරයා චුතා' මේයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'තිරච්ඡානයොනියා චුතා,' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය. 'පෙත්තිවිසයා චුතා' මෙයින් බිඳි දෙසූත්‍ර ය යන මේ සූත්‍ර "සෙය්‍යථාපි....ජම්බුදීපෙ" ආදීන් වදළ කරුණු හා සසඳ ගත්තේ ය

11. 'අරඤ්ඤ - පිණ්ඩපාත - පංසුකූල - ධම්මකථික - විනය' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'බාහුසච්චං ථාවිරෙය්‍යං' යි දෙ පෙදෙන් ගත් දෙසූත්‍ර ය, 'ආකප්පසම්පන්න පරිවාරසම්පන්න'යි 'සම්පන්න' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍රයෝ දෙදෙනෙක.

12. 'පරිවාර - ඛ්‍යාත - මෙත්තා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. උත්ථානය වදළ සූත්‍රය හා 'ඡන්දසමාධිපධාන...'යි 'පධාන' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර හා ඉන්ද්‍රිය - බල - බොජ්ඣඞ්ග සූත්‍ර ය. 'සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති' ආදි මාර්ග සූත්‍ර ය. 'තානි අභිභුය්‍ය' ආදීන් වදළ 'අභිභායතන' සූත්‍ර ය. විමොක්ඛසූත්‍ර හා 'ආපොකසිණා'දි කසිණ සූත්‍ර ය.

13. සඤ්ඤාසූත්‍රයෝ දෙවර්ගයෙක. 'බුද්ධානුස්සති' ආදි අනුස්සති සූත්‍ර ය. 'මෙත්තාසහගතං' යනාදි සහගත සූත්‍ර හා වර්ගය යොදා ගත්තේ ය. මේ අච්ඡරාසඞ්ඝාත වර්ග යි. 'මහාසමුද්දො - සංවෙගාය - පඤ්චමහති - අකුසලා ධම්මා - කුසලා ධම්මා' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය.

14 – 15 – 16 'අවිජ්ජා' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය, 'පඤ්ඤාපභෙදාය' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය, 'අනෙකධාතුපටිවෙධො' පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය, මේ සියුපිළිසැඹියා කී සූත්‍ර යි. 'සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය' ආදීන් වදළ 'ඵල' පදයෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'පඤ්ඤාපටිලාභාය' ආදීන් වදළ 'පටිලාභ - වුද්ධි - වෙපුල්ල - මහා - පුථු - විපුල - ගම්භීර - අසාමන්තා - භූරි - බාහුල්ල - සීඝ - ලහු - හාසු - ජවන - තික්ඛ - නිබ්බෙධික' යන පෙදෙන් බිඳි සූත්‍ර ය. 'න පරිභුඤ්ජන්ති - අපරිභුත්තං - පරිහීනං - විරද්ධං - තෙ...පමාදිංසු" යන පෙදෙන් (අන්වය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය. 'අනාසෙවිතං - අභාවිතං - අබහුලීකතං' යන පෙදෙන් (අන්වය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය. 'අනභිඤ්ඤාතං - අපරිඤ්ඤාතං' යන පෙදෙන් (අන්වය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය. නැවත 'අසච්ඡිකතං' යන පෙදෙන් (අන්වය ව්‍යතිරෙක වශයෙන්) බිඳි සූත්‍ර ය.

ප්‍රථමනිපාත යි.

[දුකනිපාතො]

1. වජ්ජා පධානා ද්වෙ තපනීයා උපඤ්ඤාතෙන පඤ්චමං,
සඤ්ඤොජනං ච කණ්හං ච සුක්කං චරියාවස්සූපනායිකෙන.

2. බලබොජ්ඣඞ්ගක්ඛානෙන දෙසනාධිකරණෙන ච,
අධම්මචරියා අකතඤ්ඤුතා එකංසං අකුසලං අථොපි සම්මොසා.

3. බාලො ච දුට්ඨො භාසිතඤ්ච නෙය්‍යත්ථො පටිච්ඡන්නාදිට්ඨි,
සීලෙන අරඤ්ඤ විජ්ජාභාගියෙන ච.

4. භූමිදුප්පතිකාරෙ කිංවාදී දක්ඛිණෙය්‍යා,
සඤ්ඤොජනසමචිත්තා ච වරණකච්චානචොරා[1] පටිපත්තිව්‍යඤ්ජනෙන.

5. උත්තානා වග්ගා අග්ගවතී අරියකසටෙන පඤ්චමං,
උක්කාචිත ආමිසගරු විසමඅධම්මිකා අධම්මවාදිනී.

6. හිත අච්ඡරකං අනුතප්පද්ධුපාරගා අථොපි ද්වෙ බුද්ධා,
අසනි තයො කිංපුරිසවිජායනා අථ සන්නිවාසං සාරෙන චාති.

7. ගිහී ච කාමඋපධී ආසවා සාමිසඤ්ච අරියෙන,
කායපීතිසාතසමාධිනිවත්තී ච.

8. නිදානඤ්ච හෙතු සඞ්ඛාරපච්චයරූපං,
වෙදයිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්ච සඞ්ඛතං.

9. විමුත්ති පග්ගහො නාමං,
විජ්ජාභවෙසු දිට්ඨි අහිරිහිරි දොවචස්සං,
අථ ධාතුයො ආපත්තිවුට්ඨානකුසලතාති.

10. බාලා ච කප්පියාපත්ති අධම්මවිනයෙන ච,
කුක්කුච්චකප්පියාපත්ති අධම්මවිනයෙන ච.

11. පුග්ගලො සුභනිමිත්තඤ්ච චෙතො බාලෙන පඤ්චමං,
පඤ්ඤ අසොක පුබ්බකාරී ච තිතෙනා ගො දුත්තප්පපච්චයඤ්ච.*

12. වුත්තගරුකා ලහුකා දුට්ඨුල්ලෙන චාති
ආයාචාති චත්තාරෙ ඛතෙහි ච දූරපරිසවිත්තකො ච,*

13. (විනයෙ) චාගං පරිච්චාගං භොගාසම්භොගා
සංවිභාග සඞ්ගාහමනුග්ගාහං අථොපි අනුකම්පෙන චාති.

---

* ගලිතබ්‍යඤ්ජනා පනෙ'තා ගාථා විරතික්ඛිත්තා දිස්සන්ති

[දුකනිපාතය]

[මෙහි සූත්‍ර සඞ්ඛ්‍යා පෙළෙහි එන සෙයිනැයි දතයුතු.]

1. (ප්‍රථමවර්ගයෙහි) වජ්ජ, පධාන, තපනීය-අතපනීය දෙකය, පස්වන උපඤ්ඤත, සඤ්ඤොජනීය, කණ්හ, සුක්ක, චරියා, වස්සූපනායිකාය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

2. (ද්විතීයවර්ගයෙහි) බල, බොජ්ඣඞ්ග, ඣාන, ධම්මදේසනා, අධිකරණ අධම්මචරියා, අකතත්තා, එකංස, අකුසල හා යළි සම්මොස යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

3. (තෘතීය වර්ගයෙහි) බාල, දුට්ඨ, අභාසිත, හා නෙය්‍යත්ථ දෙකය, පටිච්ඡන්නකම්මන්ත, මිච්ඡාදිට්ඨික, සම්මාදිට්ඨික, දුස්සීල, අරඤ්ඤ, විජ්ජාභාගියයෙනැ යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි)

4. (චතුර්ථවර්ගයෙහි) භූමි, දුප්පතිකාර, කිංවාදී, දක්ඛිණෙය්‍ය, සඤ්ඤොජන-සමචිත්ත, වරණ, කච්චායන, චොර, පටිපත්ති, බ්‍යඤ්ජනපතිරූපක-යෙනැ යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

5. (පඤ්චම වර්ගයෙහි) උත්තාන, වග්ග, අග්ගවතී, අරිය, පරිසකසට, උක්කාචිත, ආමිසගරු, විසමපරිසා, අධම්මිකපරිසා, අධම්මවාදිනී ය යි සූත්‍ර (දසයෙකි.)

6. (ෂෂ්ඨවර්ගයෙහි) හිත, අච්ඡරියමනුස්ස, ආනුතප්පා, ථූපාරහ-බුද්ධ සූත්‍ර දෙක හා අසනි තුණය, කිම්පුරිස, විජායන සූත්‍ර හා සන්නිවාස සූත්‍රයෙක, වචී සංඛාර දෙකය යි සූත්‍ර (තෙළෙසෙකි.)

7. (සප්තමවර්ගයෙහි) ගිහිසුඛ, කාමසුඛ, උපධිසුඛ, සාසව, සාමිසසුඛ, අරියසුඛ, කායිකසුඛ, සප්පීතික, සාතසුඛ, සමාධිසුඛ, සප්පීතිකාරම්මණ, සාතාරම්මණ, රූපාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර තෙළෙසෙකි. මෙහි අග සූත්‍ර තුණ ගාථායෙහි නොදැක් වේ.)

8. (අෂ්ටමවර්ගයෙහි) සනිමිත්ත, සනිදාන, සහෙතුක, සප්පච්චය, සරූප, සවෙදනා, සසඤ්ඤ, සසඞ්ඛාර, සවිඤ්ඤාණ, සඞ්ඛතාරම්මණ ය යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. සනිමිත්ත, ගාථායෙහි නැත.)

9. (නවමවර්ගයෙහි) චෙතොවිමුත්ති, පග්ගහ, නාමරූප, විජ්ජාවිමුත්ති, දිට්ඨි, අහිරික, හිරි, දොවචස්ස, සොවචස්ස, ධාතුකුසලතා, ආපත්තිවුට්ඨාන-කුසලතා යි සූත්‍ර (එකොළොසෙකි.)

10. මෙහි 'බාල, කප්පිය, ආපත්ති, අධම්ම, විනය' වචන පසින් බාල පණ්ඩිත සූත්‍ර දශය ද- 'කුක්කුච්ච, කප්පිය, ආපත්ති, අධම්ම, විනය' වචන පසින් ආසව සූත්‍ර දශය ද යි දශම වර්ගයෙහි පෙළෙහි එන සූත්‍ර විස්ස ගතයුතු.

11. (එකාදශවර්ගයෙහි) ආසා, පුග්ගල සතරය, රාගපච්චය, දොසපච්චය, මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චය, සම්මාදිට්ඨිපච්චය, ආපත්ති තුණය යි (පෙළෙහි එන සූත්‍ර දොළොසෙකි. ගාථාවෙන් මෙය නොකියැ වේ.)

12. (ද්වාදශවර්ගයෙහි) ආයාචමාන සතරය, ඛත සූත්‍ර සතය, සචිත්ත-වොදාන, කොධූපනාහ, කොධූපනාහවිනය යි සූත්‍ර (තුදුසෙකි.)

13. (ත්‍රයොදශවර්ගයෙහි) දාන, යාග, චාග, පරිච්චාග, භොග, සම්භොග, සංවිභාග, සඞ්ගහ, අනුග්ගහ, අනුකම්පා යි (පෙළෙහි සූත්‍ර දසයෙකි. දාන යාග දෙක ගාථායෙහි නැත.)

14. සඤ්චාරා පටිසඤ්චාරා එසනා පරියෙසනා,
පරියෙට්ඨියො පූජා ආතිථෙය්‍යා වුද්ධිරතනසන්නිචයා.

15 සම්පත්ති අජ්ජවඤ්ච ඛන්තිසාඛල්‍යං අවිහිංසා ද්වෙ,
ඉන්ද්‍රිය පටිසංඛාන සතිසමථො විපත්තිසම්පදා,
විසුද්ධිදිට්ඨි අසන්තුට්ඨි මුට්ඨස්සච්චෙන ච පඤ්ඤාසකො.

16. ද්වෙ ධම්මා සෙඛො තඤ්ච සාඨෙය්‍යං කුසලාතවජ්ජං ච,
සුඛුද්‍රියඤ්ච විපාකා සබ්‍යාපජ්ඣ දුක්ඛෙ ච තයො ච.

17. සම්මුඛා ද්වෙ පවාරණා තජ්ජනීයං නියස්සං ච,
පබ්බාජනීයඤ්ච සාරණං උක්ඛෙපො පරිවාසො ච
මූලමාතත්ත අබ්භානන්ති.

දුතියො නිපාතො.

[තිකනිපාතො]

1. භයලක්ඛණචින්තී[1] ච අච්චයං ච අයොනිසො,
අකුසලං ච සාවජ්ජං සබ්‍යාපජ්ඣං ඛතං මලන්ති.

2. ඤාතකො සාරාණීයො[2] තිරසො චක්කවත්ති පචෙතනො,
අපණ්ණකත්තා දෙවො[3] ච දුවෙ පාපණිකෙන චාති.

3: කායසක්ඛි[4] ගිලානො සඞ්ඛාරෙ බහුකාරො අරුකො,[5]
අසෙවිතබ්බා ජෙගුච්ඡි පුප්ඵභාණී[6] අන්ධො අවකුජ්ජෙන ච.

4. සබ්‍රහ්මකානන්දසාරිපුත්ත නිදානා ආළවකෙන ච,
දෙවදූතා ද්වෙ ච රාජා සුඛුමාලාධිපතෙය්‍යා චගෙහා

5. සම්මුඛිට්ඨානත්ථකථාපවත්තනී[7] පණ්ඩිතො සීලවා,
සඞ්ඛතං පබ්බතාතපසා මහාචොරෙන තෙ දස.

6 ද්වෙ ජිණ්ණා[8] බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකා නිබ්බානමහාසාලෙන ච,
වච්ඡගොත්තං ච තිකණ්ණා ජාණුස්සොණි සංගාරවෙන ච

7. තිත්ථං භයඤ්ච වෙනාගො සරභො කෙසපුත්තියා,
සාළ්හා ච කථාවත්ථුං අඤ්ඤතිත්ථියා,
අකුසලමූලඋපොසථෙඩගන තෙ දස.

8 ඡන්නො ආජීවිකො සක්කො නිගණ්ඨසමාදපෙතබ්බෙන ච,
භව චෙතනා - පත්ථනා උපට්ඨානගන්ධඅභිභූසහසමණා ච.

1. චින්තා ච - සී මු 2. ඤාතො සාරණීයො තිකබු - මජසං 3. දෙව - සී.මු. 4 සම්ද්ධ - මජසං. සචිට්ඨ-සෟ කං 5 චජිනරනා ච - මජසං. 6. ගූථභාණී - මජසං 7 පවරස වත්තනී - සී.මු 8. ජනා - සී.මු. ජනා බ්‍රාහ්මණඤ්ඤතරෙන - මජසං

14. (චතුද්දශවග්ගයෙහි) සන්ථාර, පටිසන්ථාර, එසනා, පරියෙසනා, පරියෙට්ඨි, පූජා, ආතිථෙය්‍ය, ඉද්ධි, වුද්ධි, රතන, සන්නිචය, වෙපුල්ලයි පෙළෙහි එන (සූත්‍ර දොළොසෙකි. ගාථයෙහි වෙපුල්ලසූත්‍රය නැත.)

15. (පඤ්චදශවග්ගයෙහි) සමාපත්තිකුසලතා, අජ්ජව, ඛන්තිසොරච්ච, සාඛල්‍ය, අවිහිංසා හා ඉන්ද්‍රිය සූත්‍ර දෙකය, පටිසඞ්ඛාන, සතිබල, සමථ, විපත්ති, සම්පද, විසුද්ධි දිට්ඨි දෙකය, අසන්තුට්ඨි, මුට්ඨස්සච්ච, සතිසම්පජඤ්ඤ (පෙළෙහි සූත්‍ර සතළොසෙකි.) යි පණ්ණාසකය වේ. (සතිසම්පජඤ්ඤ-සූත්‍රය ගාථායෙහි නැත.)

16. 17. ධම්මසූත්‍ර දෙකය, සෙඛස, සාධෙය්‍යය, කුසලය, අනවජ්ජය, සුඛුද්‍රය, විපාකය, අබ්‍යාපජ්ඣය, පවාරණ, තජ්ජනීය, නියස්ස, සාරාණීය උක්ඛෙප, පරිවාස, මූලාය පටිකස්සන, මානත්ත, අබ්භානය යි සූත්‍ර-සඞ්ග්‍රහය වේ.*

ද්විතීය නිපාත යි.

[තිකනිපාතය]

[මෙහි සූත්‍රසඞ්ඛ්‍යා පෙළෙහි එන සෙයිනැයි දත යුතු]

1. භය, ලක්ඛණ, චින්තී, අච්චය, අයොනිසො, අකුසල, සාවජ්ජ, සබ්‍යාපජ්ඣ, ඛත, මල සූත්‍රය යි (ප්‍රථම - බාල වග්ගයෙහි) දසයෙක.

2. ඤාතක, සාරාණීය, නිරාස, චක්කවත්ති, පචෙතන, අපණ්ණක, අත්තව්‍යාබාධ, දෙවලොක, පඨමපාපණික හා දුතියපාපණික හා දෙකැ යි සූත්‍ර (ද්විතීය - රථකාර වග්ගයෙහි) දසයෙක.

3. කායසක්ඛි, ගිලාන, සඞ්ඛාර, බහුකාර, අරුකූපම, අසෙවිතබ්බ, ජිගුච්ඡිතබ්බ, පුප්ඵභාණී, අන්ධ, අවකුජ්ජ සූත්‍රය යි (තෘතීය - පුග්ගල වග්ගයෙහි) දසයෙක.

4. සබ්‍රහ්මක, ආනන්ද, සාරිපුත්ත, නිදාන, ආළවි, දෙවදූත, චතුමහාරාජ, සක්කදෙවරාජ, සුඛුමාල, ආධිපතෙය්‍ය සූත්‍ර ය යි (චතුර්ථ - දෙවදූත වග්ගයෙහි) දසයෙක.

5. සම්මුඛීභාව, ඨාන, අත්ථවස, කථා, පණ්ඩිත, සීලවා, සඞ්ඛත, අසඞ්ඛත, පබ්බතරාජ, ආතප්ප, මහාචොර යි සූත්‍ර (පඤ්චම - චූළ වග්ගයෙහි) එකොළොසෙකි.

6. ජිණ්ණබ්‍රාහ්මණ දෙකය, බ්‍රාහ්මණ, පරිබ්බාජක, නිබ්බාන, මහාසාළ, වච්ඡගොත්ත, තිකණ්ණ, ජාණුස්සොණි, සඞ්ගාරව යි සූත්‍ර (ෂෂ්ඨ - බ්‍රාහ්මණ වග්ගයෙහි) දසයෙක

7. තිත්ථායතන, භය, වෙනාගපුර, සරභ, අකුසලමූල, කෙසපුත්තිය, සාළ්හ, කථාවත්ථු, අඤ්ඤතිත්ථිය, උපොසථ යි සූත්‍ර (සප්තම - මහාවග්ගයෙහි) දසයෙක.

8. ඡන්න, ආජීවක, මහානාමසක්ක, නිගණ්ඨ, සමාදපෙතබ්බ, භව, චෙතනා - පත්ථනා, උපට්ඨාන, ගන්ධජාත, අභිභූ යි සූත්‍ර (අෂ්ටම - ආනන්ද වග්ගයෙහි) දසයෙක.

* පෙළෙහි 16 වන වර්ගයෙහි සූත්‍ර 50 කි. 17 වන වර්ගයෙහි සූත්‍ර 300 කි.

9. ගද්‍රභො සුඛෙත්තං වජ්ජිපුත්තං සෙඛෙන පඤ්චමා සා,
යො ච සාවිකා පුත්තා ද්වෙ සික්ඛා අථ පඞ්කධාතෙන ච.

10. අච්චායිකං ච පවිවෙකං අග්ගවතීපරිසා ච,
තයො ආජානීයා වත්ථං අථ පොත්ථකං ලොණප්ඵලෙන,
පංසුධොවක සුවණ්ණකාරෙන ච පණ්ණාසකො.

11. පුබ්බෙ පරියෙසනා අස්සාදෙ රුණ්ණාතිණ්ණං,
අතිත්ති ද්වෙ ච පඤ්චමං කූටා ද්වෙ නිදානානි අපරෙ ද්වෙ ච.

12. ආපායිකදුල්ලභො අප්පමෙය්‍යො ආනෙඤ්ජායතනෙන විපත්තියො,
අපණ්ණකො කම්මන්තං ද්වෙ සොචෙය්‍යා මොනෙය්‍යෙන ච වග්ගො.

13. කුසිනාරභණ්ඩනගොතමිකා භරණ්ඩුහත්ථකෙන ච,
කටුවියං ද්වෙ අනුරුද්ධා පටිච්ඡන්නපාසාණලෙඛෙන තෙදස.

14. යොධා පරිසාමිත්තා උප්පාදකෙසකම්බලසම්පදා වුද්ධිත්තයො,
අස්සඛලුඞ්කා තයො ච මොරනිවාපෙන වග්ගො.

15. අකුසලා සාවජ්ජා විසමා අසුචිනා සහ ඛතො ච හොන්ති,
චත්තාරි වන්දන සුඛ පුබ්බන්හෙන වග්ගානි.*

තතියො නිපාතො.

* පොරාණෙසු තානි තානි සුත්තානි උද්දාන ගාථාසු සඞ්කලිතානි. කිඤ්චාපි තා ගාථායො සුගීතා සුනික්ඛිත්තා. තථාපි, එතරහි විලුත්තපාඨා විකිණ්ණපාඨා දිස්සන්ති. තෙනෙව, කම්මපථපෙය්‍යාලාදිසුපි ආගතානි සුත්තානි නාභිසම්භුණාම. අත්ථිකෙහි මන්තාය උපඤ්ඤාතබ්බානි.

9 සමණ, ගද්‍රභ, ඛෙත්ත, වජ්ජිපුත්ත, සෙඛ, සික්ඛාපද තුණ., සික්ඛාත්තය දෙකය, පඞ්කධා සූත්‍ර යි (නවමශ්‍රමණ වර්ගයෙහි) එකොළොසෙක. (මෙහි සමණ සූත්‍රය 8 වන ගාථායෙහි සඳහන් වෙයි.)

10. අචචායික, පවිවෙක, සරද, අග්ගවතීපරිසා, ආජානීය තුණය, පොත්ථක, ලොණඵල, පංසුධොවක, සුවණ්ණකාර සූත්‍රයෙන් පණ්ණාසකය වේ. (දශම - ලොණඵල වර්ගයෙහි) එකොළොසෙකි. (සරද, ගාථායෙහි නැත)

11. පුබ්බෙවසම්බොධ, පරියෙසන, අස්සාද, සමණබ්‍රාහ්මණ, රුණ්ණ, අතිත්ති, අරක්ඛිත, ව්‍යාපන්න, නිදාන දෙක යි සූත්‍ර (එකාදශ - සම්බොධි වර්ගයෙහි) දසයෙක.

12. ආපායික, දුල්ලභ, අප්පමෙය්‍ය, ආනෙඤ්ජායතන, විපත්තිසම්පදා, අපණ්ණක, කම්මන්ත, සොවෙය්‍ය දෙක ය, මොනෙය්‍ය යි සූත්‍ර (ද්වාදශ ආපායික වර්ගයෙහි) දසයෙක.

13. කුසිනාර, භණ්ඩන, ගොතමචෙතිය, භරණ්ඩුකාලාම, හත්ථක, කටුවිය, අනුරුද්ධ සූත්‍ර දෙකය, පටිච්ඡන්න, පාසාණලෙඛ යි සූත්‍ර (ත්‍රයොදශ - භරණ්ඩු වර්ගයෙහි) දසයෙක.

14· යොධාජීව, පරිසා, මිත්ත, උප්පාද, කෙසකම්බල, සම්පදා, වුද්ධි, අස්සඛළුඞ්ක, අස්සසදස්ස, අස්සාජානීය, මොරනිවාප තුණ යි සූත්‍ර (චතුර්දශ - යොධාජීව වර්ගයෙහි) තෙළෙසෙක.

15. අකුසල, සාවජ්ජ, විසම, අසුචි, ඛත සතරය, වන්දනා, පුබ්බන්හ යි සූත්‍ර (පඤ්චදශ - මඞ්ගල වර්ගයෙහි) දසයෙක.

තෘතීය නිපාත යි.

අඞ්ගුත්තරනිකායෙ

එකක දුක තික නිපාතෙසු

ගාථාදිපාදනුක්කමණිකා

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අගුත්තං චක්ඛුසොතස්මිං	506
අච්චායිකානි කරණීයානි	426
අඤ්ඤතත්ථං පසාදත්ථං	256
අට්ඨඞ්ගුපෙතස්ස උපොසථස්ස	308
අථාපරායං අක්ඛාතො	238
අධිසීලං අධිචිත්තඤ්ච	418
අනුච්චාවචසීලස්ස	296
අනුසුය්‍යායමානො සො	254
අන්ධඤ්ච එකචක්ඛුඤ්ච	238
අවකුජ්ජපඤ්ඤො පුරිසො	242
අහං චෙතං ජිගුච්ඡෙය්‍යං	266
ආදිං කථාය මජ්ඣඤ්ච	242
ආදිත්තස්මිං අගාරස්මිං	282
ඉ	
ඉති කණ්හාසු සෙතාසු	290
ඉධ ධම්මං චරිත්වාන	276
උ	
උච්චඞ්ගපඤ්ඤො පුරිසො	242
උත්තානාවගාහා අග්ගවතී	146
උපනීයති ජීවිතමප්පමායු	280
උපාදානෙ භයං දිස්වා	260
උපාරම්භං න සික්ඛෙය්‍ය	254
එ	
එවං ආදිපිතො ලොකො	282
එතස්මිං යං විජ්ජති	380
එතාහි තීහි විජ්ජාහි	296, 300
ක	
කල්‍යාණං වත භො සක්ඛි	270
කට්ඨුවිය කතො භික්ඛු	506
ඛ	
ඛතං උපහතං	172
ඛත්තියෙ බ්‍රාහ්මණෙ වෙස්සෙ	290

ග	පිට්ඨඞ්කානි
ගාමෙ වා යදි වාරඤ්ඤෙ	506
ඝ	
ඝටිකා	230
ච	
චතුක්කණ්ණා චතුද්වාරා	258
චන්දො ච සුරියො ච	380
චාතුද්දසිං පඤ්චදසිං	262
චිත්තක්ඛරා	140
චොදිතා දෙවදූතෙහි	260
ත	
තතො අඤ්ඤවිමුත්තස්ස	410
තථෙව සීලසම්පන්නං	276
තමාහු සෙක්ඛං පටිපදං	420
තමෙව භාරෙ යුඤ්ජන්ති	290
තස්මා හි තෙ නමස්සෙය්‍ය	244
තස්මා හි නාරී ච නරො ච සීලවා	380
තස්මා ලොභඤ්ච දොසඤ්ච	250
තස්මිඤ්ඤෙව විරජෙ	292
තස්ස අයොමයා භූමි	258
ත්‍යාස්ස සීලවතො සීලං	276
තං කථං කථයෙ ධීරො	354
තං වෙ තමොනුදං ධීරං	296
තාය තං පරිචරියාය	244
තීහි විජ්ජාහි සම්පන්නං	296
තෙ අත්ථලද්ධා සුඛිතා	532
තෙ ඛොප්පමත්තා සුඛිතා	260
ථ	
ථම්භස්ස	194
ථූපාරහා	148
ථාමසා	146
ථෙරා භික්ඛූ	138
ථෙරොපි	150
ථාමවාදළ්හපරක්කමො	220

න — පිට්ඨඞ්කානි

න චෙව භොගා තථාරූපා 238
නත්ථි ලොකෙ රහො නාම 270
න පුප්ඵගන්ධො පටිවාතමෙති 400
නාහං භබ්බො එතරහි 266
නිහීයති පුරිසො නිහීනසෙවී 232, 236

ප

පදක්ඛිණං කායකම්මං 532
පන්නභාරො විසංයුත්තො 292
පස්සන්ති දෙවා ච තථාගතා ච 270
පසය්හ මාරං අභිභුය්‍ය අන්තකං 270
ඵණං නහාතෙ 380
පුථුපක්ඛන්දො ච පුරිසො 242
පුබ්බෙනිවාසං යො වෙදි 296, 300

බ-ම

බහිද්ධා දදන්ති දානානි 292
බ්‍රහ්මාති මාතාපිතරො 244
මාලං නධාරෙ 380

ය

යථා දිවා තථා රත්තිං 418
යථාපි පබ්බතො සෙලො 276
යථා පුරෙ තථා පච්ඡා 418
යාසු කාසු චි එතාසු 290
යෙ ච ඛො දෙවදූතෙහි 260
යෙ ච සීලෙන සම්පන්නා 506
යෙ විරුද්ධා සල්ලපන්ති 354
යොධ කායෙන සඤ්ඤමො 280, 282
යො සීලබ්බතසම්පන්නො 300

ල — පිට්ඨඞ්කානි

ලොහජං දෙසජං චෙව 420

ව

වජ්ජා පධානා ද්වෙ තපනීයා 102
ව්‍යාධිධම්මා ජරාධම්මා 266
විඤ්ඤාණස්ස නිරොධෙන 420

ස

සචෙ වස්ස කථාකාමො 354
සතං එතානි ඨානානි 274
සද්ධා ච තෙසං සුගතෙ 292
සබ්බදා වෙ සුඛං සෙති 254
සබ්බා ආසත්තියො ඡෙත්වා 254
සබ්බෙ ඉදෙ අභිභොස්මි 266
සබ්භි දානං උපඤ්ඤත්තං 274
සුනක්ඛත්තං සුමඞ්ගලං 532
සෙඛස්ස සික්ඛමානස්ස 410
සෙඛො අසෙඛො ච ඉමස්මිං ලොකෙ 124
සොහං එවං විහරන්තො 266

ද

දදන්ති සෙට්ඨසඞ්කප්පා 238
දස්සනකාමො සීලවතං 272
දුබ්භාසිතං වික්ඛලිතං 354
දිබ්බචක්ඛු පන අක්ඛාතො 238

ධ

ධම්මට්ඨා සීලසම්පන්නා 292
ධරෙන්ති සෙට්ඨසඞ්කප්පා 242

අඞ්ගුත්තරනිකායෙ
එකක දුක තික නිපාතෙසු

සද්දනාමානුක්කමණිකා

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤො	46
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ	1, 96, 124
අනාථපිණ්ඩිකො	50, 124, 464
අභයො	390
අනුරුද්ධො	46, 506, 508
අභිභූ	402
ආනන්දො	48, 112, 244, 302, 382, 384, 388, 390, 392, 396, 398, 402
ආරාමදණ්ඩො	124, 128, 130
ආළවියං	252
ඉ	
ඉසිපතනෙ	212
උ	
උග්ගතො	50
උග්ගො	50
උත්තරා	52
උදායි	404
උප්පලවණ්ණා	50, 172
උපසෙනො	48
උපාලි	48
උරුවෙලකස්සපො	48
ක	
කඞ්ඛාරෙවතො	46
කණ්ඩරායනො	132
කද්දමදහතීරෙ	128
කපිලවත්ථුස්මිං	388
කස්සපගොත්තො	420
කාතියානී	52
කාලාමානං	336
කාළුදායි	48
කාළී	52
කිසාගොතමී	50

ක	පිට්ඨඞ්කානි
කුණ්ඩධානො	48
කුමාරකස්සපො	48
කුරරඝරිකා	52
කූටාගාරසාලායං	390, 408
කෙසපුත්තං	336
කොසම්බියං	384
කොසලෙසු	322, 336, 420
ඛ	
ඛෙමා	50, 127
ඛුජ්ජුත්තරා	52, 172
ග	
ගඞ්ගානදියා	444
ගිජ්ඣකූටෙ	330
ගුන්දාවනෙ	132
ඝ	
ඝොසිතාරාමෙ	384
ච	
චිත්තො	50, 172
චූළපන්ථකො	46
ඡ	
ඡන්නො	382
ජ	
ජාණුස්සොණි	110, 286, 298
ජීවකො කොමාරභච්චො	50
ජෙතවනෙ	1, 96, 124, 196, 222
ත	
තපස්සුභල්ලිකා	50
තිකණ්ණො	292

ද	පිට්ඨඞ්කානි
දබ්බො මල්ලපුත්තො	48
දෙවදූතානි	254
ධ	
ධම්මදින්නා	50
න	
නකුලපිතා	50
නකුලමාතා	52
නන්දකො	48, 344
නන්දමාතා	172
නන්දා	50
නන්දො	48
නිග්‍රොධාරාමෙ	388
ප	
පකුධා	420
පචෙතනො	212
පටාචාරා	50
පණ්ඩිතකුමාරො	390
පිණ්ඩොලභාරද්වාජො	46
පිලින්දිවච්ඡො	48
පුණ්ණො මන්තානිපුත්තො	46
පුබ්බාරාමෙ	124, 344, 366
බ	
බකුලො	48
බාරාණසියං	212
බාහියො දාරුචීරියො	48
භ	
භද්දකච්චානා	50
භද්දා කාපිලානී	50
භද්දා කුණ්ඩලකෙසා	50
භද්දියො	46
ම	
මක්ඛලී	516
මධුරායං	132
මහාකච්චානො	46, 124, 128, 132
මහාකප්පිනො	48
මහාකස්සපො	46
මහාකොට්ඨිතො	48, 222
මහානාමො	50, 388
මහාපජාපතී ගොතමී	50
මහාපන්ථකො	46
මහාමොග්ගල්ලානො	46
මහාවනෙ	390, 408
මොඝරාජා	48
මොරනිවාපෙ	524
ය	
යමො	254

ර	පිට්ඨඞ්කානි
රට්ඨපාලො	48
රාධො	48
රාජගහෙ	330, 524
රාහුලො	48
රෙවතො	46
රොහණො	344
ල	
ලකුණ්ටකභද්දියො	46
ව	
වක්කලී	46
වඞ්ගීසො	48
වච්ඡගොත්තො	288, 322
වරණායං	128
විසාඛා	366
විසාඛා මිගාරමාතා	52
වෙනාගපුරං	322
වෙළුකණ්ටකියා	172
වෙසාලියං	390, 408
ස	
සක්කෙසු	388
සකුලා	50
සඞ්ගාරවො	300
සප්පිනිකාතීරෙ	332
සරභො	330
සවිට්ඨො	222
සාගතො	48
සාමාවතී	52
සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානා	170
සාරිපුත්තො	46, 122, 124, 508
සාවත්ථී	130
සාවත්ථියං	1, 96, 124, 196, 222, 344, 366
සාළ්හො	344
සිගාලමාතා	50
සීවලී	46
සුජාතා	52
සුදත්තො	50
සුප්පවාසා	52
සුප්පියා	52
සුභූති	46
සූරො අම්බට්ඨො	50
සොණො කුටිකණ්ණො	46
සොණො කොළිවිසො	46
සොභිතො	48
හ	
හත්ථකො ආළවකො	50, 172, 252

අඞ්ගුත්තරනිකායෙ
එකක දුක තික නිපාතෙසු
පදානුක්කමණිකා.

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අංසෙන	122
අක්කන්තං	16
අක්කොධො	188
අක්කොසෙය්‍යාථාපි මං	234
අක්ඛතං	530
අක්ඛතං අනුපහතං	172
අක්ඛණවෙධී	512, 514
අක්ඛාතං	114
අක්ඛාතා	132
අක්ඛායති	516
අක්ඛාහතං මඤ්ඤෙ	212
අක්ඛිත්තා	292
අකච්ඡො හොති	354
අකතකල්‍යාණා	280
අකතකුසලා	280
අකතඤ්ඤුතා	120
අකතත්තා	110, 112
අකතභීරුත්තාණා	280
අකතවෙදිතා	120
අකතවෙදී	120
අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී	164
අකම්මනියං	10
අකරණීයං	112, 114
අකසාවා	212
අකසිරලාභී	324, 326, 328, 330
අකාලවාදීතිපි	360
අකාලිකා එහිපස්සිකා	392
අකාලිකො	270, 370
අකාසිකං චන්දනං	264
අකිච්ඡලාභී	324, 326, 328, 330
අකිරියං	122
අකිරියවාදී	122
අකිරියාය සණ්ඨහන්ති	310
අකුප්පා	460, 462
අකුසලං	114, 468, 470
අකුසලං පජහති	268, 270

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අකුසලං භික්ඛවෙ පජහථ	114
අකුසලභාගියා	20
අකුසලා	20, 158, 192, 506
අකුසලා ධම්මා නුප්පජ්ජන්ති	88
අකුසලා ධම්මා පහීයන්ති	88
අකුසලානං	122
අකුසලානං ධම්මානං	192, 434, 536
අකුසලානං ධම්මානං පහානාය	220
අකුසලානං ධම්මානං පරිහායන්ති	398
අකුසලානං ධම්මානං සංවරාය	194
අකුසලෙන කායකම්මෙන	200, 526
අකුසලෙන මනොකම්මෙන	200, 526
අකුසලෙන වචීකම්මෙන	200, 526
අකුසලෙහි	106
අකුසලෙහි ධම්මෙහි	294
අඛණ්ඩානි	248
අඛණ්ඩානි අච්ඡිද්දානි	372
අග්ගප්පහොතා	428
අග්ගමක්ඛායති	18
අග්ගවතී පරිසා	138, 432
අග්ගීතා දහන්ත	250, 364
අග්ගිමුඛෙකො	196
අගවීතා	144
අගාමා	286
අගාරං	508
අගාරං අජ්ඣාවසති	272, 400, 508
අගාරස්මා	268, 300, 508
අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජිතානං	98
අගාළ්හා පටිපදා	532, 536
අගුත්තං	12
අඞ්ගානි	34
අඞ්ගෙනෙව	512
අඞ්ගාතං	378

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අඞ්ගාරපබ්බතං	258
අඞ්ගෙහි සමන්නාගතෙ	434, 514
අච්චගමා	108
අච්චන්තනිට්ඨො	524; 526
අච්චන්තපරියොසානො	524
අච්චන්තබ්‍රහ්මචාරී	524, 526
අච්චන්තයොගක්ඛෙමී	524, 526
අච්චන්තසුඛුමාලො	264
අච්චයං අච්චයතො දෙසෙය්‍ය	420
අච්චයො මං භන්තෙ අච්චගමා	422
අච්ඡරාසඞ්ඝාතමත්තම්පි	20, 80
අච්ඡරියං	308, 322, 326, 330
අච්ඡරියමනුස්සො	44
අච්ඡෙච්ඡි තණ්හං	246
අච්ඡො	18
අචක්ඛුකරණො	382
අචපලො	476
අචිරං	460
අචිරපක්කන්තස්ස	334, 420
අචිරවුට්ඨිතො ගෙලඤ්ඤා	388
අචෙලකො	534
අජ්ජ ඛො ගාවො	366
අජ්ජතග්ගෙ	110, 132, 282
	296, 330, 388
අජ්ජවඤ්ච	184
අජ්ජෙව මෙ අනුපාදය	426
අජ්ජෙව මෙ ධඤ්ඤාති	426
අජ්ඣත්තං	106, 512
අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී	84
අජ්ඣත්තඤ්ඤෙව සන්තිට්ඨති	454
අජ්ඣත්තං රූපසඤ්ඤී	84
අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං	294, 326
අජ්ඣත්තසඤ්ඤොජනං	124
අජ්ඣත්තා	512
අජ්ඣත්තිකං	34
අජ්ඣාගාරෙ	244
අජ්ඣායකො	292
අජ්ඣාවසති	508
අජ්ඣුපෙක්ඛති	456
අජ්ඣුපෙක්ඛිතබ්බො	232
අජ්ඣුපෙක්ඛෙය්‍ය	458
අජ්ඣොපන්නා	142
අජනපද	286
අජළා	72

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අජිතක්ඛිපම්පි	428, 534
අජිතප්පවෙණිං	324
අජිතාතිපි	428, 534
අඤ්ජලිකම්මං	230
අඤ්ඤං එකධම්මම්පි	22, 26
අඤ්ඤං සත්ථාරං	56
අඤ්ඤත්‍ර අනුකම්පාය	232
අඤ්ඤත්‍ර අනුද්දයාය	232
අඤ්ඤත්‍ර භොතා ගොතමෙන	308
	326, 330
අඤ්ඤත්‍ර මනුස්සෙහි	72
අඤ්ඤතරා ගති	118
අඤ්ඤතරො	110, 122, 506, 508
අඤ්ඤතිත්ථියා	128
අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා	216, 356
	428
අඤ්ඤථත්තං	394
අඤ්ඤථා	296
අඤ්ඤදත්ථු	450
අඤ්ඤමඤ්ඤං	140, 288
අඤ්ඤමඤ්ඤං මුඛසත්තීහි	432
අඤ්ඤමඤ්ඤං ව්‍යාබාධෙන්ති	128
අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස	144
අඤ්ඤවාදෙන ඤාණට්ඨාති	352
අඤ්ඤා චිත්තා: උපට්ඨපෙන්ති	140
අඤ්ඤාතාරෙ	246
අඤ්ඤාණකරණො	382
අඤ්ඤෙන අඤ්ඤං පටිචරිස්සති	332
අඤ්ඤෙ තං භජෙය්‍යුං	424
අඤ්ඤෙපි ගිලානා	226
අඤ්ඤෙහි	256
අඤ්ඤො එකභික්ඛුපි	308
අට්ටීයති	264
අට්ටීයථ	216
අට්ටීයිතබ්බං	216
අට්ටියෙය්‍යාථ	216
අට්ඨඞ්ගසමන්නාගතං – උපොසථං	378
අට්ඨපුරිසපුග්ගලා	370
අට්ඨමියං	260
අට්ඨවස්සසහස්සානි	380
අට්ඨානමෙතං	332
අට්ඨාරසමත්තොපම්වාරානි	314
අට්ඨි	100

අ — පිට්ඨඞ්කානි

අට්ඨිකඞ්කලූපං 86
අට්ඨිසඞ්කොපො 318
අඩ්ඪො 450
අඩ්ඪො හොති මහද්ධනො 448
අණුමත්තෙසු වජ්ජෙසු 124, 434
අත්තත්ථම්පි 382
අත්තනා ච අදින්නාදායී 540
අත්තනා ච අභිජ්ඣාලු හොති 542
අත්තනා ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරී 540
අත්තනා ච පාණාතිපාතී 538
අත්තනා ච පාණාතිපාතා
පටිවිරතො 538
අත්තනා ච පිසුණාවාචො 540
අත්තනා ච ඵරුසාවාචො 542
අත්තනා ච මිච්ඡාදිට්ඨිකො 544
අත්තනා ච මුසාවාදී 542
අත්තනා ච සම්ඵප්පලාපී 542
අත්තභාවො 248
අත්තමනො 108
අත්තබ්‍යාබාධාය 216, 282, 284
අත්තහෙතු 236
අත්තා 290
අත්තා ච අනුපනීතො 386
අත්තාධිපතෙය්‍යං 268
අත්තානං පරිහරති 172, 278, 528
අත්තානඤ්ඤෙව අධිපතිං 268
අත්තානඤ්ඤෙව 264
අත්තාපි අත්තානං –
න උපවදති 114
අත්ථං 458
අත්ථකාමා කුලපුත්තා 410
අත්ථඞ්ගමා 294, 326
අත්ථඤ්ච ධම්මඤ්ච 134
අත්ථපටිසංවෙදී 272, 274
අත්ථරසස්ස 76
අත්ථවසෙ 120, 150
අත්ථවසෙ පටිච්ච 192
අත්ථවාදීතිපි ධම්මවාදීතිපි 362
අත්ථාය 10, 40, 42, 146
අත්ථි අයං ලොකො 482
අත්ථි දින්නං 484, 482
අත්ථි පටිපදා 320, 384
අත්ථි පරො ලොකො 342, 482
අත්ථි පිතා 482

අ — පිට්ඨඞ්කානි

අත්ථි මග්ගො 320
අත්ථි මාතා 482
අත්ථි යිට්ඨං 482, 484, 488
අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා –
සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා 482
484, 488
අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා 482
අත්ථි සුකතදුක්කටානං කම්මානං –
ඵලං විපාකො 482, 342
අත්ථි හුතං 482
අත්ථෙවෙසං 212
අත්ථො 356
අත්ථො ච දුන්නීතො 116
අත්ථො ච සුනීතො 116
අත්ථො ච වුත්තො 386
අථපනීයා 98
අතික්කන්තමානුසකෙන 294, 506
අතිකත්ථඤ්ච 122
අතිත්තො 160
අතිමානස්ස 194, 544
අතියාතුං 134
අතිසිත්වා 264
අතිවෙලං 464
අතිහරාපෙය්‍ය 430
අතීතානාගතපච්චුප්පන්නා 512
අථ ඛො 112, 244
අථ ඛො භියොය්‍යාව 308
අථ ච පන 252
අථ නං මක්ඛෙති 232
අථාපරං 124, 430
අථාහං 462
අථෙතෙන සුවිභූතෙන අත්තනා 376
අද්දස භගවන්තං 252
අඩ්ඪකහාපණෙනපි 446
අධිගතා 280
අධිගතෙ 132
අඩ්ඪමාසිකම්පි 534
අඩ්ඪමිදං භික්ඛවෙ ලාභානං 80
අඩ්ඪා ඛො ත්‍යායං බ්‍රාහ්මණ 308
අදින්නං 12
අදින්නං ආදියමානං 448, 450
අදින්නම්පි ආදියති 338
අදින්නාදානං පහාය 376
අදින්නාදානා පටිවිරතො 400, 482
488

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අදින්නාදානෙ ච සමනුඤ්ඤො	540
අදින්නාදායිනො භවිස්සන්ති	310
අදුක්ඛමසුඛං	294, 310, 326
අදුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං දුට්ඨුල්ලා-ආපත්තීති	42
අදුට්ඨුල්ලා ච ආපත්ති	170
අදුට්ඨො අභිසඞ්ඛරොති	362
අදුං හි භන්තෙ පරිත්තං	444
අදොසජං	250
අදොසජං අදොසනිදානං	250
අදොසපකතං	250, 470
අදොසසමුදයං	250
අදොසා	212
අදොසො කුසලමූලං	362
අදොසො නිදානං	250
අධම්මං අධම්මොති	40
අධම්මං ධම්මොති	38
අධම්මකම්මාති	144
අධම්මචරියා විසමචරියාහෙතු	110
අධම්මරාගරත්තා	288
අධම්මවාදිනී පරිසා	146
අධම්මවාදීහිපි	360
අධම්මිකා ච පරිසා	144
අධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී	166
අධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී	164
අධිකරණං	146
අධිකරණෙ	106
අධිකො හොති	232
අධිගතං	218, 238
අධිගච්ඡෙය්‍ය	238
අධිචිත්තම්පි සික්ඛිස්සසි	408
අධිචිත්තමනුයුත්තස්ස	452
අධිචිත්තසික්ඛාය	408
අධිචිත්තසික්ඛාසමාදානං,	406, 426
අධිප්පායො	478
අධිපඤ්ඤම්පි සික්ඛිස්සසි	408
අධිපඤ්ඤසික්ඛාය	408
අධිපඤ්ඤසික්ඛාසමාදානං	406, 426
අධිවචනං	244
අධිවාසනාය	276
අධිවාසෙසි	126
අධිසල්ලිඛතෙවායං සමණො	420
අධිසීලම්පි සික්ඛිස්සසි	408
අධිසීලම්පි සික්ඛතො	408
අධිසීලසික්ඛාසමාදානං	406, 426

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අධිසීලසික්ඛාය	408
අධොමුඛං	332, 334
අධොසිරං	258
අන්තකිරියා	268
අන්තකිරියාය	276
අන්තස්ස	206
අන්තග්ගාහිකාය දිට්ඨියා-සමන්නාගතො	278
අන්තමකාසි දුක්ඛස්ස	246
අන්තමසො අච්ඡරාසඞ්ඝාත-මත්තම්පි	72
අන්තමසො උසීරනාළි-මත්තාහිපි	364
අන්තරට්ඨකො	252
අන්තරධානාය	116
අන්තරධාපෙන්ති	38, 40
අන්තරහිතො	126
අන්තරා කථා	304
අන්තරා පරිනිබ්බායී හොති	414
අන්තරායකරො හොති	290
අන්තොගධා	88
අන්තොජනස්මිං	208
අන්තො ජනො	276
අන්තො පූති	208, 332
අන්ධකාරෙ	132
අන්ධකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං-ධාරෙය්‍ය	110, 330, 388
අන්ධා	238
අන්වද්ධමාසං	408
අන්වදෙව අකුසලා ධම්මා	20
අන්වදෙව කුසලා ධම්මා	20
අන්වයො	292
අනග්ගවතී ච පරිසා	138
අනගරා	286
අනගාරියං	268, 300, 508
අනඞ්ගණෙ	294
අනජ්ඣාපන්නා	144
අනත්තමනා	260
අනත්තසඤ්ඤං	86
අනත්ථම්පි මං කරෙය්‍ය	232
අනත්ථවාදීහිපි	360
අනත්ථාය	10, 38, 40, 42
අනත්ථාය අහිතාය	134
අනධිගතං	218
අනධිගතං වා භොගං	238

අ — පිට්ඨඞ්කානි

අනධිගතස්ස අධිගමාය 138, 432
අනන්තං විඤ්ඤාණන්ති 84, 478
අනන්තො ආකාසො 84, 476
අනනුයොගො කුසලානං-
ධම්මානං 26, 36, 38
අනනුලොමිකෙ කායකම්මෙ 204
අනනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු 204
අනනුලොමිකෙ වචීකම්මෙ 204
අනනුවජ්ජො 172,202
අනනුවිච්ච අපරියොගාහෙත්වා 172
අනබ්භක්ඛාතුකාමා 290
අනභාවකතො 330, 386
අනභිජ්ඣාලූ 484, 488
අනභිඤ්ඤාතං 94
අනභිරද්ධි 152
අනභිසම්බුද්ධස්ස 460
අනභිසිත්තො 206
අනයං ආපජ්ජති 362
අනයව්‍යසනං ආපජ්ජති 362
අනරියසුඛං 154
අනරියා පරිසා 138
අනයාය 516
අනවකාසො 332
අනවජ්ජං භාවෙති 268, 270
අනවජ්ජතා ච 216
අනවජ්ජා 192
අනවජ්ජෙන කායකම්මෙන 200,528
අනවජ්ජෙන. මනොකම්මෙන 200
අනවජ්ජෙන වචීකම්මෙන 200, 528
අනවජ්ජො හොති 172
අනවස්සුතකාය-
කම්මන්තස්ස 466, 468
අනවස්සුතමනො-
කම්මන්තස්ස 466, 468
අනවස්සුතවචීකම්මන්තස්ස 466, 468
අනවසෙසං ආපත්තිං-
සාවසෙසා ආපත්තීති 42
අනවසෙසා ච ආපත්ති 170
අනස්සුං 128
අනාගතං භාරං වහති 162
අනාගාමී 224
අනාගාමිඵලසච්ඡිකිරියාය 44, 90
අනාචිණ්ණං තථාගතෙන 40
අනාදීනවදස්සාවිනො 142

අනාපත්තිං ආපත්තීති 42
අනාපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී 164
අනාරක්ඛාතං 310
අනාවත්තිධම්මො 522
අනාවත්තිධම්මො තස්මා ලොකා 412
අනාවිලත්තා භික්ඛවෙ උදකස්ස 18
අනාවිලො 18
අනාසවං 208, 330, 456, 524
අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං 206, 392
අනාසවං චෙතොවිමුත්තිං-
පඤ්ඤාවිමුත්තිං 412
අනාසවං සුඛං 154
අනාසෙවිතං 94
අනික්ඛිත්තකසාවං 452
අනික්ඛිත්තධුරො 220
අනිග්ගහිතො 314
අනිගමා 226
අනිච්චසඤ්ඤං 86
අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤං 86
අනිජ්ඣත්තිබලා 146
අනිට්ඨා අකන්තා අමනාපා 58
අනිදූතා 168
අනිබ්බානසංවත්තනිකො 382
අනිමිත්තා 158
අනිමිත්තො සමාධි 544
අනිස්සරණපඤ්ඤා 142
අනිස්සා 188
අනිස්සුකී 202
අනිහිතං 452
අනීඝං 342
අනුකම්පං 126
අනුකම්පෙය්‍යාථ 392, 394
අනුග්ගහා 180
අනුචඞ්කම්මානෙ 252
අනුඤ්ඤාතං 226
අනුත්තරං 46, 454, 460
අනුත්තරං පුඤ්ඤක්ඛෙත්තං
ලොකස්ස 370, 512
අනුත්තරො 100, 302, 322
අනුත්තානීකතඤ්ච උත්තානී
කරොන්ති 220
අනුතප්පා 44
අනුද්දයාය 366
අනුද්ධංසෙති 474

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අනුද්ධතා හොන්ති	136
අනුද්ධතො	476
අනුධම්මං	290
අනුන්නලා	136
අනුන්නලො	476
අනුතප්‍යමානො	262
අනුප්පත්තො	322
අනුප්පත්තසදත්ථො	262
අනුප්පන්නානං	276, 536
අනුප්පන්නානං කුසලානං	276
අනුප්පන්නා වා අකුසලා ධම්මා	22, 24, 26
අනුප්පන්නා වා කුසලා ධම්මා	22, 24, 26
අනුප්පදාතුං	220
අනුප්පන්නො චෙව කාමච්ඡන්දො නුප්පජ්ජති	8
අනුප්පන්නො වා	6
අනුප්පන්නො වා රාගො	356
අනුප්පවත්තෙන්ති	46
අනුප්පවෙච්ඡෙය්‍ය	248
අනුප්පාදා වා තථාගතානං	514
අනුපද්දවො	196
අනුපනාහො	188
අනුපක්කුට්ඨො	292
අනුපජග්ඝති	354
අනුපතිසො හොති	354
අනුපවජ්ජො	314
අනුපසග්ගො	196
අනුපහතං	530
අනුපාදා පරිනිබ්බානාය සංවත්තන්ති	90
අනුපාදාය ආසවෙහි	508
අනුපුබ්බෙන චාරිකං චරමානො	420
අනුභොති	458
අනුයුත්තෙසු	210
අනුයොගො අකුසලානං ධම්මානං	26, 36, 38
අනුයොගො කුසලානං ධම්මානං	26, 38
අනුලොමිකෙ කායකම්මෙ	204
අනුලොමිකෙ වචීකම්මෙ	204
අනුලොමිකෙසු ධම්මෙසු	204
අනුලොමෙන්ති	136

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අනුවාතඤ්ඤෙව ගන්ධො ගච්ඡති	398
අනුවාතපටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති	400
අනුවිච්ච විඤ්ඤූ ගරහන්ති	114
අනුවිච්ච විඤ්ඤූ පසංසන්ති	114
අනුවිචරන්ති	260
අනුවිචරමානො	252
අනුවිචාරෙති	472
අනුවිඤ්ඤන්ති පටිසඤ්ඤුත්තෙන විතක්කා	452
අනුවිතක්කෙන්ති	470
අනුස්සරති	294
අනුස්සරෙය්‍යං	454
අනුස්සවප්පසන්නානං	52
අනුසඤ්ඤාතුං	134
අනුසයා සමුග්ඝාතං ගච්ඡන්ති	90
අනුසාසනීපාටිහාරියං	304
අනුසාසනීපාටිහාරියෙන	526
අනුසෙති	510
අනෙකධාතුපටිවෙධො	44, 90
අනෙකධාතුපටිසම්භිදා	90
අනෙකපරියායෙන	110, 132, 330
අනෙකවිහිතං	294, 454, 458, 534
අනෙකවිහිතං ඉද්ධිවිධං පච්චනුභවෙය්‍යං	454
අනෙකසාරීරිකං	300
අනෙකානිපි සතානි	302
අනෙකෙ කුසලා ධම්මා	862
අනෙකෙ පාපකා අකුසලා ධම්මා	358
අනෙකෙපි විවට්ටකප්පෙ	454
අනෙකෙපි සංවට්ටකප්පෙ	294, 454
අනෙකෙපි සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ	454
අනෙළමූගා	72
අනොත්තප්පඤ්ච	102
අනොවජ්ජෙන මනොකම්මෙන	528
අනොහිතසොතො	354
අප්පකා	260
අප්පග්ඝතාය වදාමි	440
අප්පග්ඝා ච	438
අප්පච්චයඤ්ච	230, 332
අප්පච්චයා	158
අප්පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන	40
අප්පඤ්ඤත්තෙන පඤ්ඤත්තං	192
අප්පට්ඨතරා ච	302

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අප්පටිමො	44
අප්පටිනිස්සග්ගමන්තිනො	146
අප්පටිකම්මං ආපත්තිං සප්පටිකම්මා ආපත්තීති	42
අප්පටිභයො	196
අප්පටිභානං	332
අප්පටිභානො	332, 334
අප්පටිභාගො	44
අප්පටිවානිතා	100
අප්පටිවානො	150
අප්පටිවිජ්ඣං	416
අප්පටිසමො	44
අප්පණිහිතො	544
අප්පත්තස්ස පත්තියා	138, 432
අප්පතරා චෙව	304
අප්පතිකුට්ඨො	314
අප්පදුක්ඛවිහාරී	444, 450
අප්පන්නපානභොජනෙ	206
අප්පභොගො	446
අප්පම්පි වුත්තො සමානො	230
අප්පමත්තකම්පි	450
අප්පමත්තකම්පි පාපං	444
අප්පමත්තකම්පි භවං	72
අප්පමත්තකම්පි ලොහිතං	72
අප්පමත්තකොපි ඛෙළො	72
අප්පමත්තකොපි පුබ්බො	72
අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ- පරිහානි	26, 28
අප්පමත්තිකා එසා භික්ඛවෙ වුද්ධි	28
අප්පමත්තකො	294
අප්පමත්තො	508
අප්පමාණවිහාරී	448
අප්පමාණෙන	328, 342
අප්පමාදධිගතා	100
අප්පමාදෙ	28, 36
අප්පමෙය්‍යො	476
අප්පවත්තියං	210
අප්පස්සකො	446
අප්පසද්දා ආයස්මන්තො හොථ	442
අප්පසන්නානං පසාදාය	192, 194
අප්පසමාරම්භතරා	302
අප්පසාදං උපදංසෙති	174
අප්පසාදනීයෙ ඨානෙ	174
අප්පසාවජ්ජො	356
අප්පගීතං	202
අප්පාතඞ්කො	450
අප්පාබාධතා	80
අප්පාබාධාතං	48
අප්පිච්ඡතා	22, 30, 34, 38, 80
අප්පෙකච්චෙ	322, 336, 448
අප්පෙවනාම	268
අපරිහානාය සංවත්තන්ති	188
අපරිගීතං	92
අපරිගීතො	476, 478
අපරෙන සමයෙන	408, 508,
අපරෙ වා පරියායෙ	248
අපලාසො	188
අපස්සං වා	236
අපාතුභූතං	10
අපාපුණිත්වා	100
අපායං	16, 110, 190, 484, 506
අපක්කන්තො	330
අපචායමානො	208
අපණ්ණකතං පටිපදං	214, 216
අපදානසොභිනී පඤ්ඤා	198
අපනෙතිපි	426
අපම්මුට්ඨා	508
අපරාමට්ඨානි	372
අපරික්ඛිණා	334
අපරිසුද්ධං	94
අපරිත්තා මහන්තා	448
අපරිපූරං	332
අපරිපූරං වා සීලක්ඛන්ධං	232
අපරිමුත්තො ජාතියා	262
අපරිමුත්තො දුක්ඛස්මා	262
අපරිභුත්තං	92
අපරියාදින්නචිත්තො	362
අපරිසෙසං ඤාණදස්සනං	390
අපි ච ත්‍යාහං ව්‍යාකරිස්සාමි	308
අපි චාහං	290
අපිනු ඛො	394, 396
අපුඤ්ඤං පසවන්ති	40, 68, 134
අපූතිකායකම්මන්තස්ස	468
අපූතිමනොකම්මන්තස්ස	468
අපූතිවචීකම්මන්තස්ස	468
අපූතීති	248
අපෙතෙනය්‍යො	254
අබ්භඤ්ඤාසිං	462, 508

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අබ්භනුමොදිතා	200
අබ්භාචික්ඛන්ති	116, 290
අබ්භාතං	192
අබ්භුග්ගච්ඡති	232
අබ්භුග්ගතො	322
අබ්භුතං භො ගොතම	308
අබ්භොකාසං	428
අබ්‍යාපජ්ඣං කායසඞ්ඛාරං	228
අබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං	228
අබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං	228
අබ්‍යාපජ්ඣචිත්තො	342
අබ්‍යාපජ්ඣා	192
අබ්‍යාපජ්ඣෙන	342
අබ්‍යාපජ්ඣෙන කායකම්මෙන	202
අබ්‍යාපජ්ඣෙන මනොකම්මෙන	202
අබ්‍යාපජ්ඣෙන වචීකම්මෙන	202
අබ්‍රහ්මචරියං	376
අබ්‍රහ්මඤ්ඤා	254
අබ්‍රහ්මචාරිනො භවිස්සන්ති	310
අබ්‍රහ්මචාරී	208, 232
අබ්‍රහ්මචාරී බ්‍රහ්මචාරිපටිඤ්ඤො	474
අබහුලීකතං	12, 94
අභබ්බං	218
අභවිස්ස	114
අභාවිතං	10, 94
අභාවිතකායො	444, 450
අභාවිතචිත්තො	444, 450
අභාවිතපඤ්ඤො	444, 450
අභාවිතසීලො	444, 450
අභාසිතං අලපිතං තථාගතෙන	40
අභික්කන්තං	124, 296
අභික්කන්තං භො ගොතම	110, 112, 330
අභික්කන්තතරො	222
අභික්ඛණං	240
අභිජ්ජමානො	304
අභිජ්ඣා	346, 506
අභිජ්ඣා දොමනස්සං	80, 536
අභිජ්ඣාය ච සමනුඤ්ඤො	542
අභිජ්ඣාය ව්‍යාපාදෙන ච	430
අභිජ්ඣාසහගතෙන චෙතසා	366
අභිජ්ඣාලු	482
අභිජ්ඣාලුනො භවිස්සන්ති	310
අභිජ්ඣාලු හොති	480
අභිජානතො	354
අභිජානන්ති එකං ධම්මං	354
අභිඤ්ඤා	482
අභිඤ්ඤාතං	94
අභිඤ්ඤාය	194, 544
අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා	484, 486
අභිණ්හං කුජ්ඣති	510
අභිධම්මෙ	518, 522, 524
අභිධමති	456
අභිධමෙය්‍ය	456
අභිනින්නාමෙති	294
අභිනිවජ්ජෙත්වා	198
අභිනිවිස්ස	146
අභිනීතො	236
අභිභූතො	362
අභිමද්දති	354
අභිවාදනපච්චුට්ඨාන	230
අභිවාදෙති	132
අභිවිනයෙ	518, 522, 524
අභිසඞ්ඛරොති	228
අභිසජ්ජති	230
අභිසම්පරායඤ්ච	104
අභිසම්බුජ්ඣති	514
අභිසම්බුද්ධො	460
අභිසමෙති	514
අභිසිත්තො	206
අභිසෙකාසා	206
අභිහරති	354
අභූතෙන	290
අභිභූ නාම සාවකො	402
අභූතවාදීතිපි	360
අභූතෙන වුච්චමානො	364
අම්බකමද්දරී	334
අම්බකමද්දරිරවිතඤ්ඤෙව	334
අම්හාකං අය්‍යොති	368
අම්හාකං භන්තාති	368
අම්භො පුරිස	254
අමක්ඛො	188
අමච්චා	260, 392
අමච්ඡරියං	188
අමච්ඡරී	202
අමතං	92
අමතාය ධාතුයා	508
අමත්තෙය්‍යා	264

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අමතාපාතං	270, 276
අමතාපෙතපි	512
අමනුස්සානං	304
අමහග්ගතං වා චිත්තං	454
අමාතාපුත්තිකභයං	318
අමාතාපුත්තිකානි භයානි	318
අමායා	188
අමුකස්මිං චෙ පදෙසෙ	366
අමුඛරො	476
අමුච්ඡිතා	144
අමුත්‍ර උපපාදිං	294
අමුත්‍රාසිං	294, 454
අමූළ්හාම විතක්කං	306
අමුතා ලොණඵලෙන	444
අමූළ්හවිනයො	192
අමූළ්හො අභිසඞ්ඛරොති	362
අමූළ්හො මොහෙන අනභිභූතො	362
අමූලකෙන අබ්‍රහ්මචරියෙන	474
අමොඝං	20, 80
අමොහජං	250
අමොහජා අමොහනිදානා	362
අමොහනිදානං	250
අමොහපභවං	250, 470
අමොහපච්චයා	362
අමොහසමුදයං	250
අමොහසමුදයා	363
අමොහො	250, 470
අමොහො කුසලමූලං	362
අව්‍යත්තස්ස	440
අව්‍යත්තො	528
අව්‍යාපජ්ඣෙන	328
අව්‍යාපන්නචිත්තො	482, 484
අව්‍යාපන්නකායකම්මන්තස්ස	468
අව්‍යාපන්නමනොකම්මන්තස්ස	468
අව්‍යාපන්නවචීකම්මන්තස්ස	468
අවකුජ්ජපඤ්ඤො	240
අවඞ්කා	212
අවජානාති නො පටිජානාති	360
අවජ්ඣාතිතෙවාහං	412
අවණ්ණාරහස්ස	172
අවනාතීතං	378
අවස්සුතකායකම්මන්තස්ස	466
අවස්සුතමනොකම්මන්තස්ස	466
අවස්සුතවචීකම්මන්තස්ස	466

අ	පිට්ඨඞ්කානි
අවස්සුතො	208, 232
අවසිස්සතු	100
අවාතානපහතානි	248
අවික්ඛෙපො	160
අවිකිණ්ණවාචො	476
අවිඝාතං අනුපායාසං- අපරිළාහං	364
අවිචාරං	106, 294, 326
අවිචාරං සමාධිං	306
අවිජ්ජා	294, 120, 346
අවිජ්ජාක්ඛන්ධං පදාලෙති	514
අවිජ්ජාගතා	72
අවිජ්ජානීවරණානං	394
අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරා	316
අවිජ්ජා පහීයති	90
අවිජ්ජායත්වෙව	318
අවිජ්ජාවිරාගාපඤ්ඤාවිමුත්ති	120
අවිජ්ජාසවාපි	296, 350
අවිජ්ජූපක්කිලිට්ඨා	120
අවිඤ්ඤාතාරෙසු මිලක්ඛෙසු	72
අවිතක්කං	294, 106, 326
අවිනිපාතධම්මො	410
අවිනයං අවිනයොති	40
අවිනයං විනයොති දීපෙන්ති	40
අවිනයකම්මානි	144
අවිනයවාදීනිපි	360
අවිනයෙ අවිනයසඤ්ඤී	168
අවිනයෙ විනයසඤ්ඤී	164, 168
අවිවටඤ්ඤෙව	140
අවිවටඤ්ඤෙව විවරන්ති	220
අවිවදමානා	136
අවිවදමානා ඛීරොදකීභූතා	432
අවිසංවාදකො ලොකස්ස	376
අවිහිංසා	184
අවීචි මජ්ඣෙ	286
අවීතදොසො	262
අවීතමොහො	262
අවීතරාගො	262
අවීතරාගො කාලං කරෙය්‍ය	404
අවෙච්චප්පසන්නානං	50
අවෙදනා	158
අවෙරචිත්තො	342
අවෙරෙන	328, 342
අස්මිමානො පහීයති	90

අ	පිට්ඨඞ්කානි

අස්සකානං 378
අස්සඛලුඞ්කො 518
අස්සතරං 324
අස්සද්ධො 122
අස්සඤ්ඤති 230
අස්සමණො 208, 232
අස්සුතවතා පුථුජ්ජනෙන 478
අස්සුතවා පුථුජ්ජනො 20, 264
අස්සසද්දෙස 520
අස්සාදතො 460, 462, 464
අස්සාදඤ්ච 464
අස්සාදපරියෙසනං 460
අස්සාදානුපස්සිනා 100
අස්සාදානුපස්සී 100
අස්සාදෙ 460, 462
අස්සොසුං 128
අසංවුතං 14, 214
අසංකිලිට්ඨො 314
අසඞ්කිලිට්ඨචිත්තො 342
අයං අම්හාකං පුත්තොති 368
අයං බවජ්ජ 304
අයං බො ආවුසොහෙතු 356, 358
අයං දුක්ඛ නිරොධගාමිනී පටිපදා 136, 206, 520
අයං දුක්ඛනිරොධො 138, 206, 518
අයං දුක්ඛනිරොධොති 228
අයංදුක්ඛසමුදයො 206, 518, 138
අයමන්තිමා ජාති 460, 462
අයොනිසො පඤ්හං කත්තා 200
අයොනිසො පඤ්හං විස්සජ්ජිතා 200
අයොනිසො මනසිකරතො 356
අයොනිසො මනසිකාරෙ 6, 24, 26, 30, 34, 38, 64, 170
අයොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං 356
අරක්ඛිතං 14, 464, 466
අරක්ඛිතකායකම්මන්තස්ස 466
අරක්ඛිතමනොකම්මන්තස්ස 466
අරක්ඛිතවචීකම්මන්තස්ස 466
අරඤ්ඤං 428
අරඤ්ඤගතො 268
අරණවිහාරීනං 46
අරති 6
අරහං 42, 130, 262, 302, 322, 476
අරහං සම්මාසම්බුද්ධො 148, 336
අරහත්තඵල සච්ඡිකිරියා 44, 90
අරහතං 322, 508
අරහතං අනුකරෙමි 376
අරහන්තං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය 56
අරහන්තා 376
අරහන්තා සම්මාසම්බුද්ධා 516
අරුජකං 208
අරූපී 212
අරිත්තජ්ඣානො 20, 80
අරියං උච්චාසයනමහාසයනං 330
අරියස්ස විනයෙ 292, 422, 464
අරියසාවකස්ස සියා අඤ්ඤදත්ථත්තං 394
අරියසාවකො 342, 368
අරියසුඛං 154
අරියා 106, 294
අරියානං අනුපවාදකා 294
අරියානං උපවාදකා 294
අරියා පරිසා 140
අරියූපොසථො 366
අරියෙන පඤ්ඤාචක්ඛුනා 72
අරියො අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො 318
අරියො චඞ්කමො 330
අරුකූපමචිත්තො 230
අරූපධාතුවෙපක්කඤ්ච 398
අරූපභවො පඤ්ඤායෙථ 398
අරූපාරම්මණඤ්ච සුඛං 156
අලං විචිකිච්ඡිතුං 336
අලං හි වො කාලාමා කඞ්ඛිතුං 336
අලපිනං 118
අලභන්තා වා 226
අලමෙව පරෙසං ධම්මං දෙසෙතුං 272
අලාභාවතමෙ 420
අලොභජං 250, 470
අලොභනිදානං 250, 470
අලොභපකතං 250, 470
අලොභපච්චයා 362
අලොභසමුදයං 250
අලොභසමුදයා 362
අලොභො 470
අලොභො කුසලමූලං 362
අලොභො නිදානං 250

අ — පිට්ඨඞ්කානි

අසඞ්ඛතාරම්මණා 160
අසඞ්ඛාරපරිනිබ්බායී හොති 414
අසඞ්ඛාරා 158
අසච්ඡිකතං 94
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියා 432
අසජ්ජමානො 304, 454
අසඤ්ඤත්තිබලා 146
අසතා දුක්ඛං උපදහති 358
අසතා අභූතෙන 290
අසද්ධම්මෙ පතිට්ඨාපෙති 68
අසන්තසන්නිවාසං 150
අසන්තුට්ඨිතා 24, 30, 34, 38, 100
අසන්තුට්ඨිතා කුසලෙසු ධම්මෙසු 186
අසනියා ඵලන්තියා 148
අසප්පුරිසභූමිං 120
අසප්පුරිසො 120, 172, 198, 528
අසබලානි අකම්මාසානි 372
අසම්පජඤ්ඤං 24, 30, 34, 38, 186
අසම්පජානො 476
අසම්මුට්ඨා 268, 270
අසම්මූළ්හො 342
අසම්මූළ්හො කාලං කරොති 114
අසම්මොසාය 82, 116, 536
අසමසමො 44
අසමාධිසුඛඤ්ච 156
අසමාහිතං වා 454
අසමාහිතා 136
අසමො 44
අසල්ලීනං 268, 270, 508
අසහායො 44
අසාධෙය්‍යං 188
අසාතාතං 276
අසාමඤ්ඤා 254
අසාමන්තපඤ්ඤතාය 92
අසාරද්ධා 268, 508
අසුකො 142
අසුචි 232
අසුචිනා කායකම්මෙන 528
අසුචිනා මනොකම්මෙන 528
අසුචිනා වචීකම්මෙන 528
අසුචී 208
අසුභනිමිත්තං 358
අසුභනිමිත්තන්තිස්ස වචනීයං 358

අසුභසඤ්ඤං 86
අසුරා කායා 260
අසු හි භන්තෙ 444
අසෙක්ඛෙන 290
අසෙඛම්පි සීලං 388
අසෙඛාපි පඤ්ඤා වුත්තා භාවිතා වුත්තා භගවතා 388
අසෙඛෙන පඤ්ඤක්ඛන්ධෙන 524
අසෙඛෙන සමාධික්ඛන්ධෙන 524
අසෙඛෙන සීලක්ඛන්ධෙන 524
අසෙවිතත්තාය 66
අසෙඛො 124
අසෙඛොපි සමාධි 388
අසෙසවිරාගනිරොධා 318
අහං ජීරාමි 320
අහං තෙසං අඤ්ඤතරො 257
අහං මීයාමි 320
අහං ව්‍යාධියාමි 320
අහම්පජ්ජ ඉමඤ්ච රත්තිං 376
අහම්පමහා අහම්පමහාති 406
අහම්පි භික්ඛු අහම්පි භික්ඛූති 406
අහි ගූථගතො 232
අහිඞ්කාරමමිඞ්කාර මානානුසයා 244
අහිතානුකම්පී 150
අහිතාය 38, 40, 114, 204, 336, 512
අහිරිකඤ්ච 102
අහිරිකඤ්ච අනොත්තප්පඤ්ච 162
අහු අප්පච්චයො 420
අහු දෙවකුක්කුච්චං 420
අහුදෙව ඛන්ති 420
අහු පුබ්බෙ දොසො 350
අහු පුබ්බෙ මොහො 350
අහු පුබ්බෙ ලොභො 350
අහු විප්පටිසාරො 420
අහෙතුං අප්පච්චයං ඛො පන 312
අහෙතු අප්පච්චයො 310
අහෙතුකා 158

ආ

ආකඞ්ඛති 454
ආකප්පසම්පදා 80
ආකාසකසිණං 84
ආකාසධාතු 314
ආකාසානඤ්චායතනං 84, 476

ආ	පිට්ඨඞ්කානි
ආකාසානඤ්චායත-නූපගානං	476, 478
ආකාසෙපි පලලෙඛිතන කම්මෙය්‍යං	454
ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං	84, 478
ආකිණ්ණානි	240
ආකිරිත්වා	452
ආගච්ඡසි දිවාදිවස්සාති	366
ආගතං භාරං න වහති	162
ආගතාගමා	220
ආගන්ත්වා	124
ආගන්තුකෙහි	18
ආගාමී	124
ආගාළ්හෙනපි	512
ආඝාතො	152
අචරියපාචරියානං	286
ආචරියභරියාති	102
ආචාමභක්ඛාපි	534
ආචාරගොචරසම්පන්නො	124, 404
අ.චික්ඛන්ති	106, 294, 514
ආචිණ්ණං තථාගතෙන	40
ආජානෙය්‍යං	112, 258
ආජීවකසාවකො	384
ආජීවවිපත්ති	486
ආජීවසම්පදා	488
ආතප්පං කරොති	364
ආතාපිනො	294
ආතාපී	80, 276, 508, 536
ආතිථෙය්‍යාති	182
ආතුරං	254
ආදඤ්ඤස්ස උපක්කමෙන	372
ආදිකල්‍යාණං	240, 322
ආදිච්චො	430
ආදිත්තාය	258
ආදිබ්‍රහ්මචරියිකානි	410
ආදීනවදස්සාවිනො	144
ආදීනවපරියෙසනං	460
ආදීනවො	462
ආදෙසනාපාටිහාරියං	304
ආදෙසනාපාටිහාරියෙන	526
ආධිපතෙය්‍යානි	268
ආනන්දෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායිස්සති	404
ආනාපානසතිං	62, 80

ආ	පිට්ඨඞ්කානි
ආනුතප්පා	148
ආනුභාවො වා	426
ආනෙඤ්ජප්පත්තෙ	294
ආපජ්ජතිපි වුට්ඨාතිපි	410
ආපත්තිං අනාපත්තීති	42
ආපත්තිකුසලතා	162
ආපත්තියා ආපත්තිසඤ්ඤී	164
ආපන්නො ච භික්ඛු	106
ආපාදකා	122, 244
ආපායිකා	474
ආපොධාතු	314
ආපොකසිණං	84
ආපොධාතුයා	394
ආපොරසං	66
ආබාධිකං	256
ආභිසෙකාසා	206
ආභුජිත්වා	526
ආමගන්ධො	506
ආමන්තෙසි	1
ආමාති පටිජානන්ති	310
ආමිසකිඤ්චික්ඛහෙතු වා	236
ආමිසගරු පරිසා	142
ආමිසචාගො	178
ආමිසදානඤ්ච	178
ආමිසපටිසන්ථාරො	180
ආමිසපරිච්චාගො	178
ආමිසපරියෙට්ඨි	180
ආමිසපරියෙසනා	180
ආමිසපූජා	182
ආමිසභොගො	178
ආමිසයාගො	178
ආමිසරතනං	182
ආමිසවුඩ්ඪි	182
ආමිසවෙපුල්ලං	182
ආමිසසඞ්ගහො	178
ආමිසසන්ථාරො	180
ආමිසසම්භොගො	178
ආමිසසංවිභාගො	178
ආමිසසන්නිචයො	182
ආමිසාතිථෙය්‍යං	182
ආමිසානුකම්පා	180
ආමිසානුග්ගහො	180
ආමිසිද්ධි	182
ආමිසෙසනා	180

ආ පිට්ඨඞ්කානි

ආයතකෙව ධම්මදෙසනා 386
ආයතිං අනුප්පාදධම්මං 250, 330, 386
ආයතිං විපාකං පජානාති 472
ආයස්මා 112, 244
ආයාචෙය්‍ය 170
ආයුප්පමාණා 378, 478
ආරග්ගකොටිනිත්තුදන-
මත්තම්පි 128
ආරඤ්ඤකත්තං 80
ආරඤ්ඤකානං 46
ආරද්ධං විරියං 508
ආරද්ධවිරියස්ස 22
ආරුචාරී 376
ආරම්භකො හොති 134
ආරාමං ගන්ත්වා හොති 240
ආරාමරාමණෙය්‍යකං 72, 76
ආරොග්‍යමදො 264
ආරොපෙන්ති 258
ආරොහපරිණාහසම්පං„ 518, 522
ආරොහපරිණාහසම්පන්නො 518
ආලොකකසිණං 84
ආලොකො 294
ආළවකො 252
ආවරණීයෙහි 216
ආවාසිකො හොති 420
ආවිභාවං 304, 454
ආවිලත්තා 18
ආවිලො 18
ආවුසො 124, 332
ආසජ්ජ උපනීය 308
ආසන්දි 324
ආසනපටික්ඛිත්තො 534
ආසන්නාපි න දිස්සන්ති 268
ආසනෙ 126
ආසංසො 206
ආසවනිරොධො 296
ආසවනිරොධගාමිනී පටිපදා 296
ආසවසමුදයො 296
ආසවා 334
ආසවාවස්ස පහීණා 428
ආසවානං ඛයඤ්ඤාණාය 296
ආසවානං ඛයා 392, 412, 456
206, 208, 214, 230, 524
ආසවා වඩ්ඪන්ති 166

ආ පිට්ඨඞ්කානි

ආසවෙහි චිත්තං විමුච්චති 426
ආසා 168
ආසීතිකො 132
ආසෙවති 20
ආසෙවිතං 94
ආහාරං ආහාරෙති 216
ආහාරෙ පටික්කූලසඤ්ඤං 86
ආහුනෙය්‍යාති 124, 244,
ආහුනෙය්‍යො 370, 512

ඉ

ඉච්චායං 302
ඉට්ඨො කන්තො මනාපො 58
ඉත්ථත්තං 124
ඉත්ථත්තාය 296
ඉත්ථත්තාමො 206
ඉත්ථම්පි තෙ මනො 304
ඉත්ථිං වා පුරිසං වා 254
ඉත්ථිගන්ධො 1
ඉත්ථිඵොට්ඨබ්බො 4
ඉත්ථිරසො 1
ඉත්ථිරූපං 1
ඉත්ථිරූපං භික්ඛවෙ පුරිසස්ස
චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති 1
ඉත්ථිසද්දො 1
ඉත්ථී අරහං අස්ස
සම්මාසම්බුද්ධො 56
ඉත්ථී වා පුරිසො වා 378, 400
ඉත්ථී රාජා අස්ස චක්කවත්තී 58
ඉති කරණීයාකරණීයෙ 310
ඉතිපටිසඤ්චික්ඛති 364, 366
ඉතිපි 322, 336
ඉතිපි සො භගවා 392
ඉතිපෙතං අභූතන්ති 360
ඉතිපෙතං අතච්ඡං 360, 364
ඉතිපෙතං අභූතං 364
ඉති භවාභවහෙතු 268
ඉතිස්ස මෙ අලොභජා 362
ඉතිහාසපඤ්චමානං 292
ඉතො චුතා 374
ඉද්ධිපාටිහාරියං 304
ඉද්ධිපාටිහාරියෙන 526
ඉද්ධිපාදා 82, 536
ඉද්ධිමන්තානං 46

ඉ — පිට්ඨඞ්කානි

ඉද්ධිමන්තිනියො 268
ඉද්ධිමන්තීනං 50
ඉද්ධිමන්තො 268
ඉද්ධියො 182
ඉද්ධිවිධං 304 458,
ඉදං දුක්ඛං 138, 206, 228, 520
ඉදං දුක්ඛන්ති යථාභූතං
පජානාති 306
ඉදං වා අකරණීයං 310
ඉදඤ්ච පන මෙතං 246
ඉදන්තෙ කුක්කුච්චස්මිං 508
ඉදන්තෙ මානස්මිං 508
ඉදම්ස්ස ජවස්මිං 518, 522
ඉදමෙව සච්චං 146
ඉද්ධං 16, 326, 506, 508
ඉධූපපන්නා 294, 454
ඉධෙකච්චො 306
ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා 184
ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතං 48
ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරො 214
ඉමස්මා ධම්මවිනයා 330
ඉමස්ස චිත්තස්ස අනන්තරා 306
ඉමා ඡධාතුයො 314
ඉමිනාපහං අඞ්ගෙන 376
ඉමෙ ධම්මා අකුසලා 336
ඉමෙ ධම්මා අනභිසම්බුද්ධා 332
ඉමෙ ධම්මා විඤ්ඤූගරහිතා 336
ඉමෙ ධම්මා සාවජ්ජා 336
ඉමෙ මය්හං මාතාපිතරො 368
ඉමෙහි ච මයං තීහි පාටිහාරියෙහි 308
ඉස්සරනිම්මාණං බො පන 312
ඉස්සරනිම්මාණහෙතු 310
ඉස්සරාධිපච්ච 122, 378
ඉස්සා 188
ඉස්සාමලං 202
ඉස්සුකී 202

උ

උක්කං බන්ධති 456
උක්කාසඤ්ච ලොණසඤ්ච 374
උක්කාචිතවිනීතා 514
උක්කාමුඛං ආලිම්පෙති 456
උක්කාමුඛෙ 324

උ — පිට්ඨඞ්කානි

උක්කුජ්ජෙය්‍ය 132
උක්කුජ්ජො 242
උක්කුටිකප්පධානානුයොග
මනුයුත්තා 534
උග්ගහෙතබ්බං 140
උච්චාකුලිකානං 46
උච්චාසයනමහාසයනං 324, 378
උච්ඡඞ්ගපඤ්ඤො 240
උච්ඡඞ්ගෙ 240
උච්ඡාදනපරිමද්දනන්හාපන
සම්බාහනෙන 122
උච්ඡින්නමූලං 250
උච්ඡින්නමූලො 330, 386
උජුභූතා 124
උජුපටිපන්නා 370
උඤ්ඡෙන කපාලාභතෙන 76
උට්ඨාති 318
උට්ඨානකුසලතා 162
උට්ඨානසඤ්ඤං මනසි කරිත්වා 216
උට්ඨායාසනා 130
උණ්හං 264
උණ්හෙ උණ්හො 516
උත්තරසෙව පච්චන්තු 426
උත්තානා ච පරිසා 136
උත්තානීකරොන්ති 140, 514
උත්තරාසඞ්ගං 130
උත්තරිමනුස්සධම්මා 304
උද්දලොමී 324
උද්දෙසං ආගච්ඡති 408
උද්ධච්චකුක්කුච්චං 8, 290
උද්ධච්චස්මිං 508
උද්ධච්චාය 456
උද්ධං 484
උද්ධතා හොන්ති 136
උද්ධතො 476
උද්ධපාදං 258
උද්ධමධො 328, 342, 350
උද්ධසෙතා 362
උද්ධංසොතො හොති
අකනිට්ඨගාමී 414
උද්ධුමාතකං 256
උද්ධුමාතකසඤ්ඤං 86
උද 124
උදකං අභිනෙතිපි 426

උ	පිට්ඨඞ්කානි
උදකං ආසිත්තං	240
උදකමල්ලකෙ	444
උදකරහදෙ	18
උදකලෙඛූපමො පුග්ගලො	510
උදකෙපි අභිජ්ජමානෙ ගච්ඡෙය්‍යං	454
උදකොරොහණානුයොග මනුයුත්තා	534
උදපාදි	304
උදයපඤ්ඤො	246
උද්ධතං	130
උද්ධු ඤාණං පුබ්බ පච්ඡා සමාධි	388
උන්නලා	136
උන්නලො	476
උප්පජ්ජති	6, 302, 356
උප්පන්නා	294
උප්පන්නානං සාරීරිකානං වෙදනානං	276
උප්පන්නො වා කාමච්ඡන්දො	8
උප්පන්නො වා රාගො	256
උප්පජ්ජමානා	42, 146
උප්පජ්ජෙය්‍යුං	252
උප්පලං පුප්ඵති	264
උපක්කමෙන	368, 370
උපක්කිලිට්ඨං	18
උපක්කිලිට්ඨස්ස	368
උපක්කිලෙසා	18, 452
උපක්ඛලිපරිමජ්ජනං	438
උපගතෙහි	200
උපඤ්ඤාසිං	100
උපට්ඨපෙත්වා	326
උපට්ඨාකානං	48
උපට්ඨාතබ්බා	226
උපට්ඨානසාරං	398
උපට්ඨිතස්සති සම්පජානා	136
උපට්ඨිතා සති	268, 270, 508
උපද්දවො	196
උපධිසුඛං	154
උපනාහවිනයො	176
උපනාහස්ස	194, 544
උපනිය්‍යති	280
උපනිසා	354
උප්පජ්ජමානං	506

උ	පිට්ඨඞ්කානි
උපපත්තියා	478
උපපන්නා	294
උපපජ්ජෙ වා	248
උපපජ්ජති	112
උපපජ්ජන්ති	16, 110
උපරිපබ්බතෙ	432
උපවසාමි	366
උපවසිත්වා	378
උපවිචරති	316
උපවුත්ථො භවිස්සති	376
උපසංහරතු	508
උපසග්ගා	196
උපසඞ්කමිත්වා	110, 124, 244
උපනිස්සාය	326
උපසම්පජ්ජ විහරති	294, 230
උපසම්පදා	192
උපසමාය	62
උපසමානුස්සති	62, 86
උපසුස්සතු	100
උපහච්චපරිනිබ්බායී	414
උපහතො	290
උපහාරං	128
උපාදානනිරොධා භවනිරොධො	318
උපාදානපච්චයා භවො	316
උපායාසබහුලො	230
උපාසකං	110, 124, 296
උපෙක්ඛං චෙතොවිමුත්තිං	80
උපෙක්ඛකො	106, 294, 326
උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරී	326
උපෙක්ඛාඨානියං රූපං	316
උපෙක්ඛානිමිත්තං	456
උපෙක්ඛාරම්මණඤ්ච සුඛං	156
උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣඞ්ගං,	82, 538
උපෙක්ඛාසතිපාරිසුද්ධිං	294, 326
උපෙක්ඛාසහගතං	86
උපෙක්ඛාසහගතෙන	328
උපෙක්ඛාසහගතෙන චෙතසා	342
උපෙක්ඛාසුඛඤ්ච	156
උපොසථං උපවසන්ති	260
උපොසථාහං භන්තෙ	366
උපොසථිකො	366
උබ්භට්ඨකො	534
උම්මත්තක මිදං	464
උම්මුජ්ජනිමුජ්ජං	304, 4 5

උ — පිට්ඨඞ්කානි

උරබ්භං 450
උරබ්භඝාතකො 448, 450
උරබ්භධනං 450
උල්ලිත්තාවලිත්තං 252
උල්ලිත්තාවලිත්තානි 196
උළූකපක්ඛම්පි 534
උළූකපක්ඛිකම්පි 428
උස්සාවො 264
උස්සුකො 132
උසභෙන 334
උසුමඤ්ච පටිච්ච 372

එ

එකං දිසං ඵරිත්වා 342, 350
එකං සං 130
එකං සමයං 252 366
එකං සෙන 112, 114, 224
එකග්ගං 268, 508
එකග්ගචිත්තා 136, 476
එකච්චං පුග්ගලං 16
එකච්චානං පාණානං 366
එකච්චෙ 104, 190, 482, 484, 486, 450, 518, 534
එකචක්ඛු 238
එකජ්ඣං 326
එකඤ්ඤෙව මානුසකං භවං 414
එකධම්මම්පි 6,10
එකධම්මො භික්ඛවෙ භාවිතො 63
එකන්තං 456, 458
එකන්තනිබ්බිදාය 62
එකන්තලොමි 324
එකන්තදුක්ඛං 228
එකන්තසුඛං 228
එකපුග්ගලො 42
එකබීජී 414
එකභත්තිකා 376
එකම්පි ජාතිං 294, 454
එකමත්තානං සමෙති 300
එකමන්තං 110
එකමන්තං අපනෙත්වා 388
එකමන්තං නිසීදි 244
එකමිදං 422
එකරූපම්පි 1
එකසාරීරිකා 302

එ — පිට්ඨඞ්කානි

එකාගාරිකම්පි කරොති 276
එකාගාරිකො 534
එකාලොපිකො 534
එකාහමතං 256
එකාහිකම්පි ආහාරං ආහාරෙති 534
එකිස්සාපි දත්තියා යාපෙති 534
එකිස්සා ලොකධාතුයා 56
එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා 310
එකොදිභාවං 106
එකොදිභාවගතො 452
එකොදි හොති 454
එකොපි හුත්වා 304
එකොපි හුත්වා බහුධා අස්සං 454
එකො රත්තින්දිවො 378
එත්තකං මූලං 220
එත්තකො උදයො 220
එතං පමාණං 170
එතදග්ගං 46, 136
එතදත්ථං සොතාවධානං 354
එතදත්ථා-කථා 354
එතදවොච 110, 112, 244
එතදහොසි 264, 304
එතරහි 130, 288, 304, 324, 516
එතරහි තෙ භික්ඛූ 308
එතරහි පච්චුප්පන්නං 352
එතස්ස භගවා කාලො 402
එතස්ස භාසිතස්ස 456
එතස්ස රුගස්ස 384
එථායං මග්ගො 302
එවං අහොසි අතීතමද්ධානං 352
එවං ආයති පුනබ්භවාභි-
නිබ්බත්ති 394, 396
එවං උපචුත්ථො 366
එවං කීතං 220
එවං කුමාරං 250
එවං ජාතතො 350, 396
එවං දිට්ඨී 310, 474, 516, 532
එවං නිරයෙ 190, 202
එවං පපතිකා 214
එවං පස්සතො 296, 350
එවං පුච්ඡෙය්‍යුං 356
එවං පුට්ඨා 356
එවං භවිස්සති අනාගතමද්ධානං 352
එවං හොති 292

එ	පිට්ඨඞ්කානි
එවං මනසි කරෙථ	306
එවං මහානුභාවො	304, 454
එවං මහිද්ධිකො	304, 454
එවං මා විතක්කයිත්ථ	306
එවං මෙ එත්ථ හොති	384
එවං මෙ සුතං	1
එවං ලභති	320
එවංවණ්ණො	294, 454
එවංවාදිනො	310
එවංවාදිසු	310
එවං වදෙය්‍ය	442
එවං වදෙහි	366
එවංවාදී	474, 516, 532
එවං විතක්කයමානං	220
එවං විතක්කෙථ	306
එවං වුත්තෙ	302
එවං සගෙහ	190, 202
එවං සඤ්ඤී	84
එවං සන්තායං	354
එවං සන්තෙ	302
එවං සික්ඛිතබ්බං	246, 426
එවං සුඛදුක්ඛපටිසංවෙදී	294, 454
එවම්පි තෙ මනො	304
එවම්භූතො	326, 330
එවමෙතාති	112
එවමනුසාසති	306
එවමායුපරියන්තො	294, 454
එවමාහංසු	290
එවමාහාරො	294, 454
එවමෙතං	512
එවමෙතස්ස කෙවලස්ස-දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස	516
එවමෙව	110, 408, 450, 468,
එවරූපං	450
එවරූපස්ස ථෙරස්ස	424
එවරූපාය ඉද්ධියා	264
එවරූපො	232
එවස්සු	248
එවාහං	508
එසනා	180
එසා තුලා	170
එසාහං	110, 132
එහම්භො පුරිස	238
එහි ත්වං අම්භො පුරිස	366

එ	පිට්ඨඞ්කානි
එහිපස්සිකො	270, 370
එළමූගා	72
ඔ	
ඔක්කන්තියා සති	316
ඔක්කමනෙ නික්ඛිත්තධුරො	138,432
ඔක්කමනෙ පුබ්බඞ්ගමා	138
ඔක්කාචිතවිනීතා	140
ඔකාසො	450
ඔකාසො න පඤ්ඤායති	442
ඔකොටිමකො	206
ඔත්තප්පං	188
ඔත්තප්පඤ්ච	102
ඔතිණ්ණො ජාතියා	268
ඔදකා	72
ඔදාතකසිණං	84
ඔදාතනිදස්සනානි	84
ඔදාතනිභාසානි	84
ඔදාතවණ්ණානි	84
ඔදාතවසනානං	142
ඔදාතානි	84
ඔපනයිකො	270, 370
ඔපක්ඛිං කරෙන්ති	336
ඔපපාතිකො හොති	410
ඔපුනෙය්‍ය	250
ඔභාසෙන ඵරෙය්‍ය	404
ඔරබ්භිකො වා	448
ඔරම්භාගියානං සංයොජනානං	522
ඔරොපෙන්ති	258
ඔරොහාමි	264
ඔලිගල්ලෙ වා	290
ඔවදිතො	506
ඔවාදපතිකරො	20, 80
ඔවාදෙන	506
ඔසජන්ති	288
ඔසාරණීයං	192
ඔහිතභාරො	262
ඔළාරිකං	452, 512
ඔළාරිකා උපක්කිලෙසා	452
ක	
කස්සාහං	392
කඨෙරො	140
කක්කස්සව පච්චව මත්තිකස්සව	368

ක	පිට්ඨඞ්කානි
කඞ්ඛං	140
කඞ්ඛං පටිවිනොදෙන්ති	220
කඞ්ඛනීයෙ ච පන වො ඨානෙ	336
කඞ්ඛාඨානීයෙසු	140, 220
කච්චි	260, 290
කච්චි භන්තෙ	252
කඤ්චිදෙව දෙසං	108
කඤ්චි ධම්මං අත්තතො උපගච්ඡෙය්‍ය	54
කඤ්චි සඞ්ඛාරං නිච්චතො උපගච්ඡෙය්‍ය	54
කඤ්චි සඞ්ඛාරං සුඛතො උපගච්ඡෙය්‍ය	54
කටසීස්සං	324
කට්ඨෙන වා කඨලෙන වා	230
කටුකා	258
කටුකාතං	276
කටුවියං	50
කටුවියකතං	506
කටුවියමකාසි	506
කණ්ටකාපස්සයිකොපි	534
කණ්ටකාපස්සයෙ	534
කණ්ණසුඛා	236
කණ්හසුක්කසප්පටිභාගො	238
කණ්හා	102
කණ්හක්ඛාපි	428
කණ්හක්ඛොපි හොති	534
කණාජකං භොජනං	264
කත්ථ	124
කත්ථචි කිඤ්චනතාපීති	336
කතං	122
කතං කරණීයං	250, 296, 508
කතකරණීයො	262
කතඤ්ඤූ	122
කතඤ්ඤූ කතවෙදී	168
කතඤ්ඤූ කතවෙදී පුග්ගලො දුල්ලභො	474
කතත්තා ච	110
කතමා	120, 482, 484, 486
කතමා ච පටිපදා	320
කතමෙසං තිණ්ණං	290
කතමො ච මග්ගො	320
කතවෙදී	122
කති	124

ක	පිට්ඨඞ්කානි
කතීහි නු ඛො	506
කථංරූපං	416
කථංරූපස්ස පුග්ගලස්ස	444
කථං වා තෙ එත්ථ හොතීති	384
කථාපවත්තනී	274
කථාවත්ථූනි	352
කථාසම්පයොගෙන	352, 354
කථාසල්ලාපො	224
කදාචි	320
කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤී	164
කප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤී	166
කප්පෙති	216
කපණං විසාඛෙ මානුස්සකං රජ්ජං	378
කම්බොජානං	378
කම්මං කරොති	442
කම්මං ඛෙත්තං	394, 396, 398
කම්මං නාභවිස්ස	396
කම්මං විපච්චති	248
කම්මක්ඛයා දුක්ඛක්ඛයො	390
කම්මකාරණා	258
කම්මඤ්ඤං	452
කම්මඤ්ඤාව	456
කම්මඤ්ඤතාය	18
කම්මන්තවිපත්ති	486
කම්මන්තසම්පදා	488
කම්මන්තානි	134
කම්මනියං	10
කම්මනිරොධාය	468, 470
කම්මලක්ඛණො	198
කම්මවාදී	516
කම්මසමුදයාය	468, 470
කම්මානං සමුදයාය	468, 470
කමති	304
කයිරමානො	114
කරණීයෙ	114
කරුණං චෙතොවිමුත්තිං	80
කරුණාසහගතෙන	328
කරොතො කාරයතො පාපං	342
කල්‍යාණං කරොමි	254
කල්‍යාණධම්මො	144, 232, 400
කල්‍යාණමිත්තතා	26, 38, 162
කල්‍යාණවාක්කරණතා	80

ක — පිට්ඨඞ්කානි

කල්‍යාණවාක්කරණාතං 46
කල්‍යාණසම්පවඞ්කො 232
කල්‍යාණසහායො 236
කල්‍යාණො 322
කල්‍යාණො කිත්තිසද්දො-
අබ්භුග්ගච්ඡති 114
කලලං වවතාය 262
කලං නාග්ඝති සොළසිං 296, 378
කල්ලීභූතො 18
කලහජාතො 136
කවිකතා 140
කසමාචඃයං 360, 364
කස්සකස්ස 246
කස්සකො ගහපති 406
කස්සචි කිඤ්චනතස්මිං 366
කසම්බුජාතො 208, 232
කසිරවුත්තිකො 206
කහං පන භො ගොතම 308
කහාපණසතෙනපි 446
කහාපණෙනපි 446

කා

කාණො වා 206
කාදලිමිගපවරපච්චත්ථරණො 252
කානුජ්ජ 304
කාමං 100
කාමච්ඡන්දෙ 6, 290
කාමධාතුවෙපක්කඤ්ච කම්මං
නාභවිස්ස 394
කාමපරියෙසනා 132
කාමපරිළාහෙන 132
කාමභවො පඤ්ඤායෙථ 394
කාමමක්ඛිකා 506
කාමමජ්ඣාවසති 132
කාමරාගපරියුට්ඨිතෙන චෙතසා 508
කාමරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධ-
පලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣො-
සානහෙතු 130
කාමවිතක්කො 452
කාමසුඛං 154
කාමානං 126
කාමාසවාපි 296, 350
කාමෙ ඔහාය 268
කාමෙසු පාතබ්‍යතං 474

කා — පිට්ඨඞ්කානි

කාමෙසු පාතබ්‍යතං ආපජ්ජති 532
කාමෙසු මිච්ඡාචාරා පටිවිරතො 400, 482, 588
කාමෙසු මිච්ඡාචාරී 480
කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ සමනුඤ්ඤො 540
කාමෙහි 106, 294
කායකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං 468
කායකම්මස්මිං 210
කායකසාවාතං 214
කායගතාසති 62, 82
කායදුච්චරිතං 98,112,114,216,452
කායදුච්චරිතස්ස 58, 104, 122
කායදුච්චරිතසමඞ්ගී 60
කායදුච්චරිතෙන 198, 294
කායදොසාතං 214
කායවඞ්කාතං 214
කායස්ස 124
කායස්ස ආතාපනපරිතාපනානු-
යොගමනුයුත්තො 534
කායස්ස භෙදා 110, 190, 482, 484, 486, 506
කායස්ස භෙදා පරම්මරණා
අපායං 114
කායසක්ඛි 144, 222, 224
කායසඞ්ඛාරං 228
කායසුචරිතං 98
කායසුචරිතසමඞ්ගී 60
කායසොචෙය්‍යං 488
කායානුපස්සී 80
කායිකඤ්ච සුඛං 156
කායිකා වා චෙතසිකා 252
කායෙ කායානුපස්සී 536
කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා 316
කායෙන වසං වත්තෙය්‍යං 454
කායෙන වාචා මනසා 358
කායෙන සංයමො 280
කායෙන සුචරිතං චරන්ති 532
කායොපි පස්සම්භති 88
කායො ඵස්සායතනං 316

කා — පිට්ඨඞ්කානි

කාලං කරෙය්‍ය 430
කාලකිරියා 44, 148
කාලං කුරුමානො 476, 478
කාලවාදීතිපි භූතවාදීතිපි 362
කාලෙන කාලං 456
කාලෙන බීජානි පතිට්ඨාපෙති 406
කාලො 246
කාවෙය්‍යා 140
කාසායානි වත්ථානි 252
කාසායානි වත්ථානි අච්ඡාදෙත්වා 204
කාසිකං නිවාසනං 264
කාසිකං වත්ථං 440
කාසිකවත්ථූපමා භවිස්සාම 442
කාසිකං වෙඨනං 264
කාසිකා කඤ්චුකා 264
කාසිකො උත්තරාසඞ්ගො
කාසීනං 378
කාළජල්ලිකා 452

කි

කිං නානාකරණං 212, 356
කිං නිස්සරණං 460
කිං බහුදෙව 444, 450
කිංසු ඣත්වා සුඛං සෙති 422
කිඤ්චනත්තස්මිං 366
කිඤ්චාපි න දංසති 232
කිඤ්චෙතං පටිච්ච වුත්තං 314
කිත්තාවතා නු ඛො 394, 408
කිත්තිසද්දො 322
කින්ති බ්‍යාකරෙය්‍යාථාති 356
කින්නු ඛො 506
කින්නු ඛො තුය්හං බාලස්ස 440
කින්නු ඛො භන්තෙ කට්ටුවියං 506
කිම්පුරිසා 150
කිමක්ඛායීති 122
කිරියං 122
කිරියවාදී 122

කී

කීවතකං 402
කීවමහප්ඵලො හොති 378

කු — පිට්ඨඞ්කානි

කුක්කුච්චස්මිං 508
කුක්කුච්චායිතබ්බං
කුක්කුච්චායති 116
කුක්කුටසම්පාතිකා 286
කුජ්ඣති 510
කුඨාරීහි 258
කුණී වා 206
කුත්තකං 324
කුද්දාලපිටකං ආදාය 364
කුදස්සු නාම 206
කුත්තාදියො 88, 432
කුප්පති 230
කුපිතො අනත්තමනො 440
කුම්භො නික්කුජ්ජො 240
කුරුතං 378
කුලපුත්තා 508
කුලා 300
කුලෙජෙට්ඨාපචායිනො 260
කුසුබ්භෙ පරිපූරෙන්ති 432
කුසචීරම්පි 428, 534
කුසලං ධම්මං 218
කුසලං භාවෙති 268, 270
කුසලං භික්ඛවෙ භාවෙථ 116
කුසලපක්ඛිකා 20
කුසලභාගියා 20
කුසලමූලානි 362
කුසලා 20, 192
කුසලාකුසලෙ ධම්මෙ 238
කුසලධම්මා අභිවඩ්ඪන්ති 398
කුසලධම්මා උප්පජ්ජන්ති 88
කුසලානං ධම්මානං 434, 536
කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදාය 220
කුසලෙන කායකම්මෙන 200, 526
කුසලෙන මනොකම්මෙන 200, 526
කුසලෙන වචීකම්මෙන 200, 526
කුසීතො 70, 270

කූ

කූටම්පි 466
කූටම්පි අවස්සුතං 466
කූටම්පි පූතිකං 466
කූටම්පි බ්‍යාපන්නං 468
කූටාගාරං 252
කූටාගාරානි 196

කෙ — පිට්ඨඞ්කානි

කෙතුඤ්ච 220
කෙ ලොකෙ සුප්පටිපන්නා 384
කෙවලපරිපුණ්ණං 240, 322
කෙවලස්ස 268
කෙවලා 122
කෙසං නො භන්තෙ ආනන්ද 384
කෙසකම්බලො 516
කෙසපුත්තං 336
කෙසපුත්තියා කාලාමා 336
කෙසමස්සුං ඔහාරෙත්වා 204
කෙසමස්සුලොචකො 534
කෙසමස්සුලොචනානුයොග-
මනුයුත්තො 534

කො

කො අධිප්පායො 354
කො අස්සාදො 466
කො ආදීනවො 114, 460
කො ආමිගන්ධො 506
කොට්ටාපෙය්‍ය 430
කොධනො හොති 230
කොධවිනයො ච 176
කොධස්ස 194, 544
කොධො ච උපනාහො ච 176
කො නු ඛො භො ගොතම හෙතු 110
කො පච්චයො 110, 356
කොපඤ්ච 332
කොපඤ්ච දොසඤ්ච 230
කොපඤ්ච දොසඤ්ච අප්පච්චයඤ්ච-
පාතුකරොති 352
කො පන වාදො 20, 80, 290
කොපනාවුසො 356
කොමාරකමිදං 464
කොලඞ්කොලො හොති 414
කොලපුත්ති 80
කො විසෙසො 356
කොසජ්ජං 22, 28, 36
කොසජ්ජාය 456
කොසලානං 378
කොසලානං නිගමො 420
කොසෙය්‍යං 324

ඛ

ඛජ්ජති 132
ඛජ්ජො වා 206

ඛ — පිට්ඨඞ්කානි

ඛණ්ඩදන්තං 254
ඛණ්ඩාඛණ්ඩිකං ඡෙදෙය්‍ය 364
ඛත්තියා 206
ඛත්තං 278, 528
ඛන්ති 184
ඛන්තො ච හොති 290
ඛමති 302
ඛමෙය්‍ය 302
ඛයාය 194, 544
ඛයො 286
ඛරත්තාය 106, 152
ඛරු 252
ඛලිතං ගණ්හාති 354
ඛලිතංසිරෙ 254
ඛලු 322

ඛා

ඛාණුකණ්ටකාධානං 72, 76
ඛාදනීයං ඛාදිස්සාමි 366
ඛාරඤ්ච පටිච්ච 372

ඛි

ඛිත්තො 484
ඛිප්පං 510
ඛිප්පවිරාගී 356
ඛිප්පාභිඤ්ඤතං 48, 50

ඛී

ඛීණා ජාති 296, 350, 508
ඛීණාසවො 148, 262, 428, 476
ඛීරොදකීභූතා 136

ඛු

ඛුද්දානුඛුද්දකානි සික්ඛාපදානි 410

ඛෙ

ඛෙත්තං 124, 406
ඛෙපෙත්වා 478

ග

ගඞ්ගාය නදියා 444
ගතයොබ්බනං 254

ග	පිට්ඨඞ්කානි
ගතිමන්තානං	48
ගතියා	478
ගථිතා	142
ගද්‍රභො	406
ගන්ධකරණ්ඩකෙ වා	440
ගන්ධජාතං	400
ගන්ධාරුතං	378
ගබ්භස්සාවක්කන්ති හොති	316
ගබ්භිනීපි හොන්ති	426
ගම්භීරං තදිතබ්බං	334
ගම්භීරත්ථා	140
ගම්භීරපඤ්ඤතාය	92
ගම්භීරා	140
ගම්භීරා ච පරිසා	136
ගරුකං ආපත්තිං ලහුකා ආපත්තීති	42
ගරුකරොන්තා	208
ගරුකා ච ආපත්ති	170
ගහණනිස්සිතතා ච හොති	276
ගහණනිස්සිතො	278
ගහපති	124, 184
ගහපතිකාපි	128
ගහපතිපුත්තො වා	220
ගහපති වා	220
ගා	
ගාථා දුග්ගීතා	262
ගාමං	326
ගාමනිගමරාජධානියො	286
ගාමා	286
ගාමාපි ඩය්හන්ති	318
ගාමාපි වුය්හන්ති	318
ගාමෙ වා නිගමෙ වා	400
ගාමෙසුපි ඩය්හමානෙසු	318
ගාරය්හං ඨානං	290
ගි	
ගිජ්ඣකූටෙ පබ්බතෙ	420
ගිම්හිකො	264
ගිලානං පටිච්ච	226
ගිලානභත්තං	226
ගිලානා	226
ගිලානා වුට්ඨිතො	388
ගිලානුපට්ඨාකීනං	50

ගි	පිට්ඨඞ්කානි
ගිලානුපට්ඨාකො	226
ගිලානූපමා පුග්ගලා	226
ගිහිස්ස වා	134
ගිහීනං අනුකම්පාය	192, 194
ගිහීපුබ්බඤ්ච	154
ගීතං	464
ගු	
ගුත්තං	12
ගූ	
ගූථභාණී	236
ගෙ	
ගෙධං වා පන වනසණ්ඩං	278
ගෙරුකඤ්ච පටිච්ච	374
ගොකණ්ටකහතා	252
ගොගණං	406
ගොණකත්ථතො	252
ගොණකො	324
ගොතමස්ස	112
ගොපානසී යොපි	466
ගොපානසියොපි අවස්සුතා	466
ගොපානසිවඞ්කං	254
ගොපාලකූපොසථො	366
ගොපාලකො	366
ගොමග්ගෙ	252
ගොමයඤ්ච පටිච්ච	372
ගොමයභක්ඛාපි	428
ගොමයභක්ඛොපි හොති	534
ඝා	
ඝානං ඵස්සායතනං	316
ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා	316
ඝො	
ඝොසං කරෙය්‍ය	404
ච	
චක්කං	208, 210, 212
චක්කසමාරුළ්හා ජානපදා	318
චක්ඛුං ඵස්සායතනං	316
චක්ඛුන්ද්‍රියං	214
චක්ඛුනා රූපං දිස්වා	214, 316
චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛින්ති	110, 388

ච	පිට්ඨඞ්කානි
චක්ඛුමා	218
චක්ඛුමා පුරිසො	18, 230
චඞ්කමෙත	216
චජෙය්‍යඞ්ගං	122
චණ්ඩාලකුලෙ	206
චත්තාරි අරියසච්චානි	314
චත්තාරි මහාරජසහස්සානි	402
චත්තාරි මහාසමුද්දසහස්සානි	402
චත්තාරි වස්සසතානි	380
චත්තාරි වස්සසහස්සානි	380
චත්තාරීසං කප්පසහස්සානි	478
චත්තාරීසම්පි හුත්වා	128
චත්තාරො අස්සාසා	342, 344
චතස්සොපි හි ජාතියො	454
චතුත්ථං ඣානං	80
චතුන්නං පටිසම්භිදානං සච්ඡිකිරියා	44
චතුන්නං මහාරාජානං	260
චතුන්නං මහාභූතානං	394
චතුන්නං මහාරාජානං පුත්තා	260
චතූහි සඞ්ගහවත්ථූහි පරිසං සඞ්ගණ්හන්තානං	50
චපලො	476
චන්දනිකාය වා	290
චන්දමණ්ඩලං	510
චන්දිමසූරියෙ	304, 454
චරතො ච	390
චරන්තම්පි	18
චරමානො	456
චා	
චාගසම්පදාය	122
චාගා	178
චාගානුස්සති	62
චාගාය	194, 544
චාගෙන සමන්නාගතා	374
චාතුද්දසියං	260
චාතුම්මහාරාජිකානං	378
චාරිකං චරමානො	420
චි	
චිඛුල්ලාසිත්වා	212
චිච්චිටායති	232
චිටිචිටායති	232
චිත්තං	10, 120, 294, 296
චිත්තං අභිනින්නාමෙති	454

චි	පිට්ඨඞ්කානි
චිත්තං පග්ගණ්හාති	82, 536
චිත්තං පසීදති	368
චිත්තකාපිකානං	48
චිත්තකා	324
චිත්තබ්‍යඤ්ජනා	140
චිත්තභාවනා	20
චිත්තම්පි පස්සම්භති	88
චිත්තවිපත්ති	480, 482
චිත්තවිපත්තිහෙතු	480, 484
චිත්තස්ස උපක්කිලෙසා	368
චිත්තසම්පදා	482, 484
චිත්තසම්පදාහෙතු	482
චිත්තෙන අරක්ඛිතෙ	464
චිරට්ඨිතිකො	510
චී	
චීවරපවිවෙකස්මිං පක්ඛන්දපෙන්ති	428
චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසනගිලා- නපච්චය භෙසජ්ජපරික්ඛාරං	440
චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන- ගිලානපච්චයභෙසජ්ජ- පරික්ඛාරානං	518, 524
චීවරපිණ්ඩපාතසෙනාසන- ගිලානපච්චයභෙසජ්ජ- පරික්ඛාරානුප්පදානත්ථං	98
චීවරපිණ්ඩපාත -පෙ- පරික්ඛාරානුප්පදානෙ	230
චීවරහෙතු	268
චෙ	
චෙතනා පතිට්ඨිතා	396
චෙතසා	124, 306
චෙතසා අභිවිරාජෙත්වා	474
චෙතසා චෙතො පරිච්ච පජානෙය්‍යං	454
චෙතසාපි චිත්තං පජානාති	268
චෙතසා ඵුටො	88
චෙතසිකඤ්ච සුඛං	156
චෙතසිකම්පි දුක්ඛං	382

චෙ — පිට්ඨඞ්කානි

චෙතසො එකොදිභාවං 294, 326
චෙතසො ච ලීනත්තං 6
චෙතසො වූපසමො 8
චෙතීතං 378
චෙතොපදෙසහෙතුච්ච 16
චෙතොවිමුත්ති 160, 460, 462
චෙතොවිවට්ටකුසලාතං 46

චො

චොදකො 108
චොදකො ච භික්ඛු 106
චොරා 134

ඡ

ඡඩ්ඩෙති 290
ඡධාතුයො 314
ඡන්දං ජනෙති 82, 536
ඡන්දජාතො 470
ඡන්දරාගට්ඨානීයෙ 470, 472
ඡන්දරාගප්පහානං 460
ඡන්දරාගවිනයො 460
ඡන්දසමාධිපධානසඞ්ඛාර-
සමන්නාගතං 82, 536
ඡන්දාගතිං 140
ඡන්දෙ 470, 472
ඡන්නං අනුත්තරියානං
පාතුභාවො 44
ඡන්නං දිවසානං 212
ඡන්නං ධාතූනං උපාදාය 316
ඡඵස්සායතනානි 314
ඡයිමානි 316
ඡබ්බස්සානිපි 534
ඡබ්බස්සානිපි ධාරෙන්ති 428
ඡහි මාසෙහි 212

ඡා

ඡාරත්තුතෙහි 212

ඡෙ

ඡෙත්වා ආලෙයන් 364

ජ

ජඞ්ඝාවිහාරං 262
ජනපදවිතක්කො 452

ජ — පිට්ඨඞ්කානි

ජනපදෙ 134
ජම්බුදීපෙ 72, 76
ජරං අතීතො 264
ජරසිගාලො 334
ජරාධම්මො 254, 264
ජරාපි දුක්ඛා 316
ජරාභයං 320
ජරාය 280
ජවනපඤ්ඤතාය 92
ජවසම්පන්නො 518
ජවසම්පන්නො ච 434
ජළා 72

ජා

ජාගරස්ස ච 390
ජාගරියං අනුයුත්තා 214, 216
ජාණුමණ්ඩලං 130
ජාතරූපස්ස 374, 452
ජාතිනිරොධා ජරාමරණා-
නිරුජ්ඣන්ති 318
ජාතිපච්චයා ජරාමරණං 316
ජාතිපි දුක්ඛා 316
ජාතියා 132, 254, 280
ජාතිවාදෙන 292
ජාතිසතම්පි 294, 445
ජාතිසතසහස්සම්පි 294, 454
ජාතිසහස්සම්පි 294, 454
ජාතං 270
ජානං වා ආහ 236
ජානතො 132
ජානපදෙසු පරියායන්තෙසු 318
ජානන්ති ඛො පනස්ස 368
ජානාමීති 236
ජාතියා වා ගරහාය වා 358, 360
ජාපෙතුං වා 450
ජායන්තු 426

ජි

ජිගුච්ඡති 264
ජිගුච්ඡිතබ්බං 216
ජිගුච්ඡිතබ්බො 232
ජිණ්ණො 132
ජිව්හාඵස්සායතනං 316

ජී — පිට්ඨඞ්කානි

ජිව්හාය රසං සායිත්වා 316
ජීවිතං 398
ජීවිතමද්දෙ 266
ජීවිතා වොරොපෙන්ති 288
ජීවිතාසා 168

ජෙ

ජෙතවනෙ 1

ජො

ජොතෙන්ති 336

ඣා

ඣායිතං 45, 50

ඤ

ඤත්තිකම්මං 192
ඤත්තිචතුත්ථකම්මං 192
ඤත්තිදුතියකම්මං 192

ඤා

ඤාණඤ්ච 460
ඤාණදස්සනං පච්චුපට්ඨිතං 390
ඤාණදස්සනපටිලාභාය 88
ඤාතකො 204
ඤාතිපරිහාණි 26
ඤාතිමජ්ඣගතො වා 236
ඤාතිවිතක්කො 452
ඤාතිවුඩ්ඪි 28
ඤාතිසාලොහිතං 254
ඤාති 392
ඤායං 134
ඤායපටිපන්නො 370
ඤායස්ස අධිගමාය 392

ඨ

ඨපනීයං පඤ්හං 352

ඨා

ඨානං ඛො පනෙතං 378
ඨානං හෙතං 224
ඨානමහං 342
ඨානමෙතං විජ්ජති 16
ඨානාඨානෙ න සණ්ඨාති 352

ඨි — පිට්ඨඞ්කානි

ඨිතසිලි ච 410
ඨිතාව සා ධාතු 514
ඨිතියා 216, 536
ඨිතෙ 294

ත

තථාස්ස 278
තථාස්ස දිට්ඨානුගතිං 424
ත්වඤ්ඤෙවෙතස්ස 254
ත්වම්පි නාම භණිතබ්බං මඤ්ඤසි 440
තං කිං මඤ්ඤසි 250
තං කිස්ස හෙතු 378
තං ඛො පනෙතං 254
තං තෙ මයං පතිගණ්හාම 422
තං න කරිස්සසි 408
තං නාකාසි 408
තං වා පන අනභිසම්භවං 416
තක්කරස්ස 334
තග්ඝ 280, 282
තග්ඝ ත්වං කස්සප 422
තච්ඡන්ති 258
තචපපටිකාය 276
තචො 100
තජ්ජනීයකම්මං 192
තඤ්චස්සු 458
තඤ්ඤෙවෙත්ථ 252
තඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිපුච්ඡිස්සාම 384
තණ්හක්ඛයො 246
තණ්හානිරොධා උපාදානනිරොධො 318
තණ්හාපච්චයා උපාදානං 316
තණ්හාසංයොජනං 394
තණ්හාසිතෙහො 394, 396, 398
තත්තං අයොඛීලං 258
තත්ථ උපපන්නා 374
තත්ථ පරිනිබ්බායී 412, 522
තත්‍ර 1
තත්‍රට්ඨිතො 476, 478
තත්‍ර තත්‍රෙව සක්ඛිභබ්බතං පාපුණාති 454, 456, 458
තත්‍රස්ස 252
තත්‍ර සුදං 420
තත්‍රාපාසිං 428
තත්‍රිදං 428

ත	පිට්ඨඞ්කානි
තතියං ඣානං උපසම්පජ්ජ	326
තතියං දෙවදූතං	256, 258
තතියජ්ඣානසහගතං	86
තතියම්පි ඛො	302
තතියො අස්සාසො	342
තතො චුතො	294, 454
තතො නිදානං	302
තථත්තාය සමාදාපෙති	338
තථා කරිස්සන්ති	254
තථාගතං අනුස්සරති	368
තථාගතප්පවෙදිතං	226
තථාගතප්පවෙදිතො ධම්මවිනයො	510
තථාගතභාසිතා	140
තථාගතස්ස දුට්ඨෙන චිත්තෙන ලොහිතං උප්පාදෙය්‍ය	56
තථාගතස්ස ධම්මදෙසනා	106
තථාගතස්ස පහීණො	252
තථාගතසාවකෙ ච	176
තථාගතානං උප්පාදා වා	514
තථා චතුත්ථං	328, 332, 350
තථා තතියං	328, 342, 350
තථා තථා තං පටිසංවෙදීයති	442
තථා දුතියං	328, 342, 350
තථා තං ව්‍යාකරෙය්‍ය	384
තථාරූපං චක්ඛු	238
තථාරූපං සුතං විජ්ජති	374
තථාරූපානං අරහතං	336
තථාරූපා සද්ධා	374
තථාරූපිං වාචං	236, 440
තථාහයං	360
තථාහයං පුග්ගලො	364
තදූපමාහං	440
තථෙව	304
තදජ්ඣගමං	460
තදධිමුත්තො	476, 478
තදනුත්තරං	508
තදපි අකුසලං	358
තදභිනිවජ්ජෙති	472
තදවසරි	322, 336, 420
තදස්සාදෙති	476, 478
තදහු උපොසථෙ	260
තදහුපොසථෙ	366

ත	පිට්ඨඞ්කානි
තදා පනාහං	214
තන්තාවුතානං වත්ථානං	516
තන්දී	6
තන්නිකාමෙති	476, 478
තනුකො	252
තනුත්තා	410
තප්පති	98
තපතෙ	324
තපනීයා	98
තබ්බහුලවිහාරී	408, 476
තම්පි දුක්ඛං	376
තම්හා ආසනා	214
තමගතං	430
තමො	294
තයාවෙතං	254
තයිදං	132, 134
තයො පාසාදා	264
තයොමෙ පුග්ගලා	510
තයොමෙ ධම්මා	356
තස්මාතිහ	196, 198, 200, 246, 406, 408, 464
තස්මාතිහ ත්වං භික්ඛු	408
තස්මා සෙඛොති වුච්චති	410
තස්මාහං කස්සප	424
තස්මිං ආසනෙ	240
තස්ස තුය්හං භික්ඛු	408
තස්ස නිබ්බෙඨනාය	364
තස්සපාපිය්‍යසිකා	192
තස්සා කථාය	240
තස්සෙව තං හොති	306

තා

තා	
තාණඤ්ච	280
තාදිසකෙ වා කාමෙ පරියෙසෙය්‍යං	268
තාදිසො හොමි	170
තා දෙවතා	374
තානි කුලානි	244
තානි ඛො පන හොන්ති	302
තානි ඛො පනිමානි	320
තාය ච විවිත්තො හොති	428
තාය රත්තියා	378
තාලපක්කං සම්පති බන්ධනා-පමුත්තං	322

තා — පිට්ඨඞ්කානි

තාලාවත්ථුකතං 250
තාලාවත්ථුකතො 330, 386
තාවසහස්සධා ලොකො 402

ති

තිංසම්පි හුත්වා 128
තිංසරත්තියො මාසො 378
තික්ඛත්තුං සීහනාදං නදිත්වා 334
තික්ඛපඤ්ඤතාය 92
තිට්ඨතො ච 390
තිට්ඨන්තම්පි 18
තිට්ඨාමි 330
තිණ්ණං පුග්ගලානං 230
තිණ්ණං වෙදානං පාරගූ 292
තිණ්ණං සංයොජනානං පරික්ඛයා 410
තිණ්ණං සම්මුඛීභාවා 272
තිණ්හානි සත්ථානි 288
තිණං 264
තිණගහණං වා 278
තිණභක්ඛාපි 428
තිණභක්ඛොපි හොති 534
තිණවත්ථාරකො 192, 194
තිණසන්ථාරකො වා 378
තිණාගාරා 196
තිත්තා ච තප්පිතා ච 168
තිත්ථායතනානි 310
තින්දුකාලානං 232
තිබ්බා 258
තිබ්බානං 276
තිබ්බො නො ඡන්දො භවිස්සති 406, 426
තිරච්ඡානයොනි 118, 120
තිරච්ඡානයොනියා චුතා දෙවෙසු 78
තිරියං 328, 342, 350
තිරීටකානිපි 428
තිරීටානිපි 534
තිරොකුඩ්ඩං 304, 454
තිරොපබ්බතං 304, 454
තිරොපාකාරං 304, 454
තිරොභාවං 304, 454
තිලකාහතගත්තං 254
තිලා තණ්ඩුලා 240

ති — පිට්ඨඞ්කානි

තිස්සොමා සික්ඛා 410
තිස්සො පටිපදා 532, 536
තිස්සො පරිසා 524
තිස්සොපි ජාතියො 454
තිස්සො වන්දනා 530
තිස්සො විපත්තියො 483, 486
තිස්සො වුඩ්ඪියො 518
තිස්සො සම්පදා 484, 488, 516
තිසහස්සී මහාසහස්සී ලොකධාතු 404

තී

තීණිමානි 248
තීණිමානි පටිච්ඡන්නානි 510
තීණිමානි භික්ඛවෙ ගබ්භජාතානි 398
තීණිමානි විරොචන්ති 510
තීණිමානි සොචෙය්‍යානි 488
තීසු සික්ඛාසු සික්ඛස්සු 408
තීසු සික්ඛාසු සික්ඛිතුං 408
තීහමත්තං 356
තීහිපි දන්තීහි යාපෙති 534
තීහි වඩ්ඪීහි 276

තු

තුණ්හී 332
තුණ්හීභාවෙන 126
තුණ්හීභූතා 134, 336
තුම්හෙ ආයස්මන්තො 310
තුම්හෙ ලොකෙ සුගතා 386
තුම්හෙ ලොකෙ සුප්පටිපන්නා 386
තුසිතා 374

තූ

තූලිකා 324

තෙ

තෙ ච පන සික්ඛාය න සමාදපෙති 422
තෙචීවරිකානං 80
තෙ වෙ මෙ එවං පුට්ඨා 310
තෙජොකසිණං 84
තෙජොධාතු 314
තෙජොධාතුකුසලානං 48
තෙජොධාතුයා 394
තෙන ඛො පන සමයෙන 420
තෙනඤ්ජලිම්පනාමෙත්වා 336
තෙන පක්කාමි 420

තෙ — **පිට්ඨඞ්කානි**

තෙනහානන්ද සුණාහි 402
තෙනහායස්මන්තො 310
තෙන හි 252
තෙන හි ගහපති 384
තෙන හි බ්‍රාහ්මණ 112
තෙන හි සුණාථ 356
තෙනුපසඞ්කමි 110, 124, 244,
තෙනුපසඞ්කමෙය්‍යං 420
තෙ පහීයන්ති 368
තෙ භික්ඛූ 1
තෙලඤ්ච පටිච්ච ඡාරිකඤ්ච 372
තෙලපජ්ජොතං 132
තෙලප්පදීපො 252
තෙ ලොකෙ සුගතා 386
තෙවිජ්ජා 292
තෙවිජ්ජානං සුදං 292
තෙවිජ්ජෙනු 298
තෙසං තං අස්ස දීඝරත්තං
අහිතාය 424

ථ

ථම්භස්ස 544
ථලජා 72

ථා

ථාමවා 434
ථාලිධොවනං 290
ථාලිපාකො 298
ථාවරෙය්‍යං 80

ථී

ථීනමිද්ධං 8, 290

ථු

ථුල්ලඵුසිතකෙ 432
ථුසානි උද්ධරාපෙය්‍ය 430

ථෙ

ථෙතා පච්චයිකා 376
ථෙරා භික්ඛූ 138, 432
ථෙරො චෙපි 424

ද

ද්වාගාරිකො 432
ද්වාදසමාසියො සංවච්ඡරො 378
ද්වාලොපිකො 534

ද — **පිට්ඨඞ්කානි**

ද්වාහං 120
ද්විචක්ඛු 238
ද්වින්නං ගතීනං 118
ද්වින්නං පටිපදානං 302
ද්වින්නාහං 100, 122
ද්වීසහස්සී මජ්ඣිමිකා
ලොකධාතු 404
ද්වීහමිතං 256
ද්වීහි ධම්මෙහි නිය්‍යාති 430
ද්වීහිපි දන්තීහි යාපෙති 534
ද්වෙ අරහන්තො සම්මාසම්බුද්ධා
අපුබ්බං අචරිමං උප්පජ්ජෙය්‍යුං 56
ද්වෙපි ජාතියො 294, 454
ද්වෙමානි 98
ද්වෙමෙ භික්ඛවෙ 120
ද්වෙ රාජානො චක්කවත්තී 56
ද්වෙ වස්සසතානි 378
ද්වෙ වස්සසහස්සානි 378
ද්වෙ වා තීණි වා කුලානි 414
දක්ඛකම්මාරපුත්තසුපරි-
කම්මකතං 324
දක්ඛිණං 130
දක්ඛිණාය දිසාය 366
දක්ඛිණෙන පස්සෙන 216
දක්ඛිණෙය්‍යා 124
දක්ඛිණෙය්‍යානං සම්මුඛීභාවා 272
දක්ඛිණෙය්‍යො 370
දක්ඛින්ති 132
දණ්ඩං නික්ඛිපාහි 366
දණ්ඩං පණෙතු 254
දණ්ඩපරායණං 254
දද්දුලභක්ඛාපි 428
දද්දුලභක්ඛොපි හොති 534
දදෙය්‍ය 298
දන්තං 12
දන්තවිදංසකං හසිතං 464
දන්ධවිරාගී 356
දබ්බජාතිකො 452
දමෙති 300
දලිද්දෙ 206
දලිද්දො හොති 446
දස්සනං 460
දස්සෙතාරො 122
දස්සෙන්ති 254

ද — පිට්ඨඞ්කානි

දසපි හුත්වා 128
දහරභූමි 132
දහරො 132
දහිත්වා 250
දළ්හපරක්කමො 434

දා

දාතබ්බං 124
දාතං දාතබ්බං 290
දානසංවිභාගරතො 272, 400
දායකස්ස 290
දායකෙන මත්තා ජානිතබ්බා 70
දාසිකානං 50
දාරුකසාවානං 214
දාරුදොසානං 214
දාරුවඞ්කානං 214
දාසකම්මකරපොරිසස්ස 261
දාසකම්මකරපොරිසා 368

දි

දිට්ඨධම්මවෙදනීයං 444, 450
දිට්ඨප්පත්තො 144, 222, 224
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං 120
දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරාය 88
දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං 192
දිට්ඨධම්මිකානං ආසවානං සංවරාය 194
දිට්ඨධම්මිකානං භයානං 192
දිට්ඨධම්මිකානං වජ්ජානං 192
දිට්ඨධම්මිකානං වෙරානං 192, 194
දිට්ඨානුගතිං ආපජ්ජති 232, 432, 440
දිට්ඨිපලාසො 152
දිට්ඨිරාගවිනිවෙසවිනිබන්ධ-පලිගෙධපරියුට්ඨානජ්ඣො-සානහෙතු 130
දිට්ඨිවිපත්ති 186, 480, 482, 484, 486
දිට්ඨිවිපත්තිහෙතු 480, 484
දිට්ඨිවිසුද්ධි 186
දිට්ඨිසම්පදා 186, 482, 484, 488
දිට්ඨිසම්පදාහෙතු 182, 486
දිට්ඨිසම්පන්නො පුග්ගලො 54
දිට්ඨි හි භික්ඛවෙ භද්දිකා 66
දිට්ඨෙචෙව ධම්මෙ 104, 360, 362

දි — පිට්ඨඞ්කානි

දිට්ඨෙව ධම්මෙ 208, 230, 350, 392, 426, 508, 524
දිට්ඨෙව ධම්මෙ පරිනිබ්බායති 364
දිට්ඨෙව ධම්මෙ සුඛං විහරති 364
දිට්ඨෙ වා ධම්මෙ 248
දින්නං 124, 290
දින්නාදායී දින්නපාටිකඞ්ඛී 376
දිපදානං අග්ගො 44
දිබ්බං උච්චාසයනමහාසයනං 324, 326
දිබ්බං සුඛං උපනිධාය 378
දිබ්බචක්ඛුකා 268
දිබ්බචක්ඛුකානං 46, 50
දිබ්බාය සොතධාතුයා 454
දිබ්බෙ ච මානුසෙ ච 454
දිබ්බෙන ආධිපතෙය්‍යෙන 216
දිබ්බෙන චක්ඛුනා 294, 456, 506, 508
දිබ්බෙන යසෙන 216
දිබ්බෙන වණ්ණෙන 216
දිබ්බෙන සුඛෙන 216
දියඩ්ඪසික්ඛාපදසතං 408
දිවසං අතිනාමෙති 366
දිස්වා 252
දිසා භන්ති විරොචනා 402

දී

දීඝත්තාය 106, 152
දීඝරත්තං 280, 388, 510
දීඝරත්තං අහිතාය දුක්ඛාය 440
දීපඤ්ච 280

දු

දුක්කතකම්මකාරී 198
දුක්කරං කරොති 316, 514
දුක්ඛං විහරති 70, 188, 360, 362
දුක්ඛං සයෙය්‍ය 252
දුක්ඛක්ඛයා 390
දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස 268
දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස නිරොධො 318
දුක්ඛදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමාය 392
දුක්ඛන්ති පඤ්ඤපෙමි 316
දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදා 228

දු — පිට්ඨඞ්කානි

දුක්ඛනිරොධගාමිනී පටිපදාති පඤ්ඤපෙමි 316
දුක්ඛනිරොධො 318
දුක්ඛනිරොධොති පඤ්ඤපෙමි 326
දුක්ඛපරෙතො 268
දුක්ඛමං ඛමති 514
දුක්ඛවිපාකං 468
දුක්ඛවිපාකා 192
දුක්ඛස්ස 276
දුක්ඛස්ස ච පහාණා 294, 326
දුක්ඛස්සන්තං කරොති 410
දුක්ඛසම්ඵස්සතාය වදාමි 440
දුක්ඛසම්ඵස්සො 446, 516
දුක්ඛසම්ඵස්සො ච 438
දුක්ඛසමුදයොති පඤ්ඤපෙමි 316
දුක්ඛාය 38, 40, 114, 204, 336, 516
දුක්ඛාවහං 12
දුක්ඛිතං 256
දුක්ඛුද්‍රයා 192
දුක්ඛෙ අනත්තසඤ්ඤා 86
දුක්ඛොතිණ්ණා 268
දුග්ගතිං 16, 110, 190, 484, 506
දුග්ගති පාටිකඞ්ඛා 360, 362
දුග්ගතෙ 294, 456
දුග්ගන්ධො හොති 232
දුග්ගහිතෙහි 134
දුච්චරිතං චරති 254
දුච්චින්තිතචින්තී 198
දුජ්ජනෙන 466
දුට්ඨාරුකා 230
දුට්ඨුල්ලං ආපත්තිං අදුට්ඨුල්ලා ආපත්තීති 42
දුට්ඨුල්ලා ච ආපත්ති 170
දුට්ඨො දෙසෙත 360
දුට්ඨො පුරිසපුග්ගලො 338
දුත්තප්පයා 168
දුතියං ඨානං 80, 106, 294, 326
දුතියජ්ඣානසහගතං 86
දුතියං දෙවදූතං 256
දුතියා විජ්ජා 294
දුතියො අස්සාසො 342
දුද්දදං දදාති 514

දු — පිට්ඨඞ්කානි

දුද්දසිකො 206
දුන්නික්ඛිත්තඤ්ච පදබ්‍යඤ්ජනං 116
දුප්පජහා 168
දුප්පඤ්ඤා 72
දුප්පමෙය්‍යා 476
දුබ්බණ්ණතාය වදාමි 440
දුබ්බණ්ණො ච හොති 438
දුබ්බලා 134
දුබ්භාසිතභාසී 198
දුබ්භාසිතා 262
දුබ්භික්ඛං 288
දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං 192
දුම්මඞ්කූනං පුග්ගලානං-නිග්ගහාය 194
දුරක්ඛාතත්තා නික්ඛමෙ ධම්මස්ස 68
දුරක්ඛාතෙ 68
දුරභිසම්භවානි 98
දුල්ලද්ධං වත මෙ 420
දුල්ලභානි 324
දුල්ලභා ලොකස්මිං 168
දුල්ලභො 44, 474
දුස්සස්සං 288
දුස්සීල්‍යඤ්චස්ස පහීණං 202
දුස්සීල්‍යමලං 202
දුස්සීලො 202, 208
දුස්සීලො පාපධම්මො 142, 144, 440

දූ

දූරතොපි පස්සන්ති 268
දූරෙ 512
දූරෙපාතී 512

දෙ

දෙය්‍යධම්මං 298
දෙය්‍යධම්මස්ස සම්මුඛීභාවා 272
දෙවතා අනුස්සරති 374
දෙවතානං පියමනාපානං 48
දෙවතානං වා 304
දෙවතානුස්සති 62
දෙවතාපිස්ස අමනුස්සා 400
දෙවතාහි 254

දෙ	පිට්ඨඞ්කානි
දෙවතාහි සද්ධිං සංවසති	374
දෙවතූපොසථං උපවසති	374
දෙවදූතං	254
දෙවනිකායං	124
දෙවමනුස්සානං	38, 40, 134, 146, 204
දෙවලොකූපපත්තියා	216
දෙවා	118, 120
දෙවා තතුත්තරිං	374
දෙවා තාවතිංසා	372
දෙවා යාමා	374
දෙවා සුභකිණ්හා	228
දෙවෙ ච මනුස්සෙ ච සන්ධාවිත්වා	412
දෙවො න සම්මාධාරං අනුප්පවෙච්ඡති	288
දෙසෙතා පුග්ගලො දුල්ලභො	474
දෙසෙති	302, 514

දො	
දොණියං	452
දොමනස්සට්ඨානියං රූපං	316
දොවචස්සතා	162
දොසං පජහති	104
දොසජං	248
දොසජා දොසනිදානා	360
දොසජා පරිළාහා	252
දොසඤ්ඤු	332
දොසන්තරො	116
දොසනිදානං	248
දොසපකතං කම්මං	248, 470
දොසස්ස උප්පාදාය	170
දොසස්ස පහානා	408
දොසස්ස පහානාය	384, 386
දොසසමුදයං	248
දොසාගතිං	140
දොසෙන අනභිභූතො	362
දොසො අකුසලමූලං	358
දොසො අහිතාය	338
දොසො නිදානං	248, 468
දොසො පහීනො	386
දොසො පහීයිස්සති	408
දොසො මහාසාවජ්ජො	356

ධ	පිට්ඨඞ්කානි
ධඤ්ඤූති අග්ගප්පත්තාති	430
ධඤ්ඤූති උතුපරිතාමීති	426
ධනතං	452
ධම්මං අධම්මොති දීපෙන්ති	40
ධම්මං අනුස්සරති	370
ධම්මං ධම්මොති දීපෙන්ති	40
ධම්මං සරණං ගතො	228
ධම්මං සරණං ගතො හොති	400
ධම්මකථිකත්තං	80
ධම්මකථිකානං	46, 50
ධම්මකම්මානි	144
ධම්මකෙතු	208
ධම්මචක්කං	46
ධම්මචක්ඛුං උදපාදි	430
ධම්මචරියා සමචරියා	110
ධම්මචාගො	178
ධම්මඤ්ඤු	110
ධම්මට්ඨිතතා	514
ධම්මද්ධජො	208
ධම්මදූතඤ්ඤු	178
ධම්මදෙසනා	226
ධම්මධරු	220
ධම්මනියාමතා	514
ධම්මපටිසන්ථාරො	180
ධම්මපටිසංවෙදී	272, 274
ධම්මපමොදිතානං සතං	464
ධම්මපරිච්චාගො	178
ධම්මපරියායං	128
ධම්මපරියෙට්ඨි	180
ධම්මපරියෙසනා	180
ධම්මපූජා	182
ධම්මභොගො	178
ධම්මයාගො	178
ධම්මරසස්ස	76
ධම්මරාජා	208
ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගං	82, 538
ධම්මවිතක්කොවසිස්සන්ති	452
ධම්මවිනයෙ	428
ධම්මවුද්ධි	182
ධම්මවෙපුල්ලං	182
ධම්මසඞ්ගහො	178
ධම්මසන්ථාරො	180
ධම්මසන්නිචයො	182
ධම්මසම්භොගො	178

ධ — පිට්ඨඞ්කානි

ධම්මසංවිභාගො 178
ධම්මසවණාය 240
ධම්මා 20
ධම්මා කථෙය්‍යං 182
ධම්මාධිපතෙය්‍යා 208
ධම්මානං 122
ධම්මානුකම්පා 180
ධම්මානුග්ගහො 180
ධම්මානුස්සතිං 86
ධම්මානුස්සති 62
ධම්මානුසාරී 144
ධම්මිකා පරිසා 144
ධම්මිකො 208
ධම්මිද්ධි 182
ධම්මියා කථාය 420
ධම්මෙ අධම්මසඤ්ඤී 164, 166
ධම්මෙ අවෙච්චප්පසාදෙන 394
ධම්මෙ ධම්මසඤ්ඤී 166
ධම්මෙන සද්ධිං සංවසති 370
ධම්මෙසිනා 180
ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී 536
ධම්මෙහි 106, 216, 506
ධම්මො 132
ධම්මො දෙසිතො 314
ධම්මො දෙසෙතබ්බො 226
ධම්මො පකාසිතො 110
ධම්මො ස්වාක්ඛාතො 334, 386
ධම්මති 452
ධවො වා 362

ධා

ධාතුකුසලතා 162
ධාරෙතු 110, 297
ධාරෙම 308

ධි

ධිතිමන්තානං 48

ධු

ධුතවාදානං 46
ධුවසීලී ච 410

ධො

ධොවති 452

න — පිට්ඨඞ්කානි

න අභිහටං 534
න ආතප්පං කරොති 360
න උද්දිස්සකටං 534
න උප්පාදෙස්සාමි 216
න උප්පාදෙ පඤ්ඤායති 274
න එළකමන්තරං 534
න එහිභද්දන්තිකො 534
න කල්‍යාණමකාසි 254
න කුක්කුච්චායිතබ්බං කුක්කුච්චායති 166
න කුම්භිමුඛා පතිගණ්හාති 534
න කුලෙ ජෙට්ඨාපචායී 254
න ඛළොපිමුඛා පතිගණ්හාති 534
න ඛිප්පං ලුජ්ජති 510
න ඛො තාවානං 302
න ඛො පනෙතං 214
න ඛො බ්‍රාහ්මණ එකසෙඤ්ඤෙව සතං 308
න ගබ්භිනියා 534
නගරා 236
නගරාපි ඩය්හන්ති 318
නච්චං 464
නච්චගීත -පෙ- විභූසනට්ඨානා 376
නචෙව 464
න ච කම්මනීයං 452
න ච කිඤ්චි ලොකෙ උප්පාදියති 176
න චත්තාරි සතානි 308
න ච පනස්ස පුලහරූපො සමසමො පඤ්ඤාය 398
න ච පභස්සරං 452
න ච මම ඛමන 366
න චිරස්සෙව 220, 508
න චෙව මුදු හොති 452
න ජානාමීති 236
න ඨිතස්ස අඤ්ඤථත්තං පඤ්ඤායති 274
නත්වෙව 122
නත්ථඤ්ඤො පුග්ගලො 230
න තිට්ඨභද්දන්තිකො 534
න තීණි සතානි 308
නත්ථි අයං ලොකො 480
නත්ථි කම්මං 516
නත්ථි කාමෙසු දොසො 532
නත්ථි කිඤ්චීති 84

න	පිට්ඨඞ්කානි
නත්ථි කිරියං	516
නත්ථි තං සඤ්ඤොජනං	430
නත්ථි තිත්ති	464
නත්ථිදානි පුනබ්භවො	460, 462
නත්ථි දින්නං	480, 484, 486
නත්ථි පරො ලොකො	480
නත්ථි පිතා	480
නත්ථි මාතා	48, 480
නත්ථි යිට්ඨං	480, 484, 486
නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නා	480, 484, 486
නත්ථි විරියං	516
නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා	480
නත්ථි සා ඉද්ධි වා	426
නත්ථි සා ඉද්ධි වා ආනුභාවො වා	426
නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො	480
නත්ථි හුතං	480
න ථුසොදකං	534
න ද්වින්නං භුඤ්ජමානානං	534
න ද්වෙ සන්ති	308
න දණ්ඩමන්තරං	534
නදියා වා	250
නදියා සීඝසොතාය	364
න දීඝරත්තං අනුසෙති	510
නදීමුඛෙ ඛිපං ඔඩ්ඩෙය්‍ය	516
නදීවිදුග්ගං	72, 76, 276
නස්සාසවිස්සසන්ති	506
න නිමන්තණං සාදියති	534
න නිමිත්තග්ගාහී	214
නප්පහොති කාතුං	448
නප්පමාදිංසු	94
න පච්චසන්ති	308
න පයිරුපාසන්ති	232
න පරස්ස අසතා දුක්ඛං උපදහන්ති	362
න පරියොසානං මනසි කරොති	240
න පායමානාය	534
න පුරිසන්තරගතාය	534
න පොත්ථකූපමා	
න බාහුලිකා හොන්ති	138, 432
නභං අබ්භුස්සක්කමානො	430

න	පිට්ඨඞ්කානි
න භාජෙතබ්බො	232
න භද්දකං මරණං	466
න භද්දිකා කාලකිරියා	466
න මච්ඡං	534
න මජ්ඣං මනසි කරොති	240
න මණ්ඩනාය	216
න මංසං	534
න මදාය	216
න මහප්ඵලං හොති න මහානිසංසං	440
න මහප්ඵලො	366
න මහාජුතිකො	366
න මහානිසංසො	366
න මහාවිප්ඵාරො	366
න මුසලමන්තරං	534
න මෙතං අස්ස පතිරූපං	264
න මෙරයං	534
න මෙසො අත්තා	512
නමො තස්ස	130
න යත්ථ මක්ඛිකා සණ්ඩසණ්ඩචාරිණී	534
න යත්ථ සා උපට්ඨිතො හොති	534
නයිදං	462
න ලාභී	206
නවං චක්කයුගං	212
නවඤ්ච කම්මං න කරොති	392
නවඤ්ච වෙදනං	216
න වණ්ණං භණති	422
න වණ්ණං භණාමි	422, 424
න වත මෙ සුලද්ධං	420
නවමපහං	150
න වයො පසාදයති	274
නවානං කම්මානං අකරණා සෙතුඝාතං	390
න විභූසනාය	216
න විරියං ආරභන්ති	138
නවො වෙපි කස්සප භික්ඛු	424
නවොපි	150
නවොපි පොත්ථකො	438
න සංකිත්තීසු	534
න සාථලිකා	138, 432
න සික්ඛාකාමො	422
න සුරං	534
න සුස්සූසන්ති	140

න	පිට්ඨඞ්කානි
න සෙවිතබ්බා	232
නහාරු	100
න හි මෙතං අභබ්බතා වුත්තා	410
න හෙව ඛො	304
න හොති ඡන්දො	310
නා	
නාඤ්ඤෙසං	209
නාඤ්ඤෙසං දානං දාතබ්බං	288
නාඤ්ඤෙසං සාවකානං දින්නං මහප්ඵලං	288
නාඤ්ඤෙසං සාවකානං දානං දාතබ්බං	288
නාණුම්පි ඛායති	444, 450
නාද්දසං	254
නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා	80, 476
නානාකරණං	212, 478
නානා ඛජ්ජකානි	240
නානාධාතු පටිවෙධො හොති	44, 90
නානාබාහාසු ගහෙත්වා	254
නානුකම්පාය	356
නානුද්දයාය	366
නානුපතිස්සන්ති	506
නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී	214
නාපරං ඉත්ථත්තාය	350, 508
නාභාවිතක්ඛන්ති	118
නාබ්භඤ්ඤාසිං	460
නාමගොත්තං	322
නාමගොත්තං සාවෙත්වා	336
නාමඤ්ච	160
නාමරූපං	316
නාමරූපනිරොධා සළායතන නිරොධො	318
නාමරූපපච්චයා	316
නාලිසණ්ඨාසඤ්ච	374
නාවුතිකං	254
නාවුතිකො	132
නාස්සු	244
නාසක්ඛිස්සං	254
නාහං ඛවන	388
නාහං භන්තෙ එත්ථ සක්කොමි සික්ඛිතුං	408
නාහං භික්ඛවෙ	1, 22, 26, 28

නි	පිට්ඨඞ්කානි
නික්කුජ්ජිතං	132
නික්කුජ්ජිතං වා උක්කුජ්ජෙය්‍ය	110, 330, 388
නික්ඛිත්තකසාවං	452
නික්ඛිත්තධුරා	432
නික්ඛිත්තානි	284
නිකාමලාභී	324, 326, 328, 330
නිග්ගහාය	192
නිගණ්ඨා නාම සමණජාති	366
නිගණ්ඨුපොසථො	366
නිගණ්ඨො නාතපුත්තො	390
නිගමං	326
නිගමා	286
නිගමාපි ඛායන්ති	318
නිගමෙසුපි වුය්හමානෙසු	318
නිච්ඡාතො	350
නිච්ඡාරෙති	440
නිජ්ජර විසුද්ධියො	392
නිජ්ඣාපෙන්ති	146
නිජ්ඣාමා පටිපදා	532, 534, 536
නිට්ඨිතං	212
නිද්ධන්තං	452
නිද්ධමති	452
නිද්ධොවති	452
නිදානානි	248, 468
නිප්පීතිකඤ්ච සුඛං	156
නිප්පීතිකාරම්මණඤ්ච සුඛං	156
නිප්පුරිසෙහි තූරියෙහි	26
නිපකො	276
නිපතන්ති	220
නිබ්බත්තති	248
නිබ්බත්තෙත්වා	414
නිබ්බානං	16, 246
නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය	392
නිබ්බාණාය	62
නිබ්බායෙය්‍ය	454
නිබ්බිදානුපස්සිනා	100
නිබ්බිදාය	126
නිබ්බුතො	350
නිබ්බෙධනාය	360
නිබ්බෙධිකපඤ්ඤතාය	92
නිම්මාණරතිනො	374
නිමන්තෙති	132
නිමිත්තානි	456

නි — පිට්ඨඞ්කානි

නිමිත්තෙන ආදිසති 307
නිය්‍යාති 334
නියතො 410
නියස්සකම්මං 192
නියාමං 226
නිරයං 16, 110, 450, 484, 506
නිරයං උපනෙති 444
නිරයං උපපජ්ජති 190
නිරයපාලා 254. 258
නිරයම්පි ගච්ඡති 478
නිරයා චුතා දෙවෙසු පච්චාජායන්ති 78
නිරයා චුතා මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති 78
නිරයො 118, 120
නිරාමිසඤ්ච සුඛං 154
නිරාසො 260
නිරුපධිසුඛං 154
නිරොධසඤ්ඤං 86
නිරොධාය 62, 126, 194
නිරොධො 246
නිල්ලොපම්පි හරති 276
නිවාතං 250
නිවාතානි 296
නිවෙසනෙසු 246
නිවෙසෙතබ්බා 392
නිවෙසෙති 122
නිස්සටා 462
නිස්සයසම්පන්නො 218, 220
නිස්සරණපඤ්ඤා 144
නිස්සරණං 462
නිස්සරණඤ්ච 464
නිස්සරණතො 362, 460, 464
නිස්සරණපරියෙසනං 460
නිස්සාරණීයං 192
නිසජ්ජාය 216
නිසින්නො 110, 240, 244
නිසීදි 110
නිහන්ත්වා 130
නිහිතදණ්ඩා 370
නිහිතසත්ථා 376

නී

නීචසෙය්‍යං කප්පෙති 378

නී — පිට්ඨඞ්කානි

නීචෙ කුලෙ පච්චාජාතො 206
නීතත්ථො සුත්තන්තොති 118
නීයාතුං 134
නීයාතෙත්වා 366
නීලකසිණං 84
නීලනිදස්සනානි 84
නීලනිභාසානි 84
නීලවණ්ණානි 84
නීලානි 84
නීවාරභක්ඛාපි 428
නීවාරභක්ඛොපි හොතු 534

නෙ

නෙක්ඛං ජම්බොනදං 324
නෙක්ඛම්මසුඛං 154
නෙගමජානපදෙසු 210
නෙතං ඨානං විජ්ජති 16, 391
න තං මම 512
නෙමිපි 212
නෙය්‍යත්ථං සුත්තන්තං 118
නෙය්‍යත්ථො සුත්තන්තොති 118
නෙරයිකා 474
නෙව තාව 462
නෙව තාවාහං 460
නෙව දවාය 216
නෙව මාතරා කතං 254
නෙව වුට්ඨාති තම්හා ආබාධා 226
නෙවස්ස අප්පෙය්‍ය 444
නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං 84
නෙවාදිං මනසි කරොති 240
නෙවොක්කමති 226
නෙසාදකුලෙ 206
නෙසාහං 212
නෙසොහමස්මි 512

නො

නො අඤ්ඤථා 304
නො අරූපා 154
නො වෙදං 862
නො තථා දුස්සීලෙ 590
නො පටිපුච්ඡා විනීතා 140
නො පටිබාහුං 398
නො විවට්ටති 242
නො විවටානි 510

නො — **පිට්ඨඞ්කානි**

නො විස්සජ්ජෙති 304, 518
නො සණ්ඨාති 240
නො සද්ධම්මගරු 142
නො හෙතං භණෙථ 394, 396, 444

ප

පක්ඛස්ස 260
පක්ඛහතො වා 206
පක්ඛිපෙය්‍ය 444
පක්ඛී සකුණො 304
පක්ඛුපච්ඡෙදාය 193
පකාසිතො 232
පකාසෙන්ති 240
පකිරෙය්‍ය 240
පග්ගහිතත්තං 456
පග්ගහො 160
පගෙව 216
පච්චක්ඛදස්සිං 460
පච්චත්තං වෙදිතබ්බා විඤ්ඤූහි 392
පච්චත්තං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤූහීති 270, 370
පච්චත්තං සහධම්මිකො සමණවාදෙ 310
පච්චන්තිමෙ 136
පච්චන්තිමෙසු ජනපදෙසු පච්චාජායන්ති 72
පච්චත්ථිකෙන පාණිනා 210
පච්චනුභවෙය්‍යං 458
පච්චනුභොති 304
පච්චයා මිච්ඡාදිට්ඨියා උප්පාදාය 170
පච්චයා රාගස්ස උප්පාදාය 170
පච්චස්සොසි 212, 292
පච්චාසාරෙන්තිපි 258
පච්චුට්ඨාය 216
පච්චුට්ඨෙති 132
පච්චුපට්ඨිතායස්සු 252
පච්චෙකබුද්ධො 148
පච්ඡාභත්තං 326, 330
පච්ඡිමකඤ්ච ජනතං 120
පච්ඡිමං යාමං 216
පච්ඡිමස්ස ච ජනතං 120
පච්ඡිමා ජනතා 432
පච්ඡිමාය දිසාය පාණා 366
පජ්ඣායන්තං 332

ප — **පිට්ඨඞ්කානි**

පජ්ඣායන්තො 332, 334
පජං 322
පජහති 452
පජහති එකං ධම්මං 354
පජහථ 114
පජහන්තො 354
පජානාති 294
පජාපතියො 252
පජාය 462
පඤ්චඞ්ගවිප්පහීණො 290
පඤ්චඞ්ගසමන්නාගතො 290
පඤ්චඞ්ගානි 290
පඤ්චන්නං ඔරම්භාගියානං සඤ්ඤොජනානං 412
පඤ්චවස්සසතානි 378
පඤ්චවිධබන්ධනං 258
පඤ්චහඞ්ගෙහි 290
පඤ්චාලානං 378
පඤ්ජලිකො 450
පඤ්ඤත්තං 192
පඤ්ඤත්තං තථාගතෙන 40
පඤ්ඤත්තෙ 126
පඤ්ඤත්තෙ අනුපඤ්ඤත්තං 192
පඤ්ඤත්තෙ ආසනෙ 332
පඤ්ඤා 120
පඤ්ඤාක්ඛන්ධෙන 290
පඤ්ඤාකථා 232
පඤ්ඤානිරොධිකො 382
පඤ්ඤාපටිලාභාය 92
පඤ්ඤාපභෙදාය 90
පඤ්ඤාපරිහානි 26, 28
පඤ්ඤාපෙන්ති 292
පඤ්ඤාපෙති 514
පඤ්ඤාබලං 82, 86, 535
පඤ්ඤාබාහුල්ලාය 92
පඤ්ඤාය 232, 460
පඤ්ඤාය අතිවිජ්ඣ 472
පඤ්ඤාය අනුග්ගහෙස්සාමි 232
පඤ්ඤාය පරිපූරකාරී 412
පඤ්ඤාය මත්තසොකාරී 410, 412
පඤ්ඤාය වඩ්ඪති 276
පඤ්ඤාය සමන්නාගතා 377
පඤ්ඤායෙථ 102, 382
පඤ්ඤාවන්තො 72

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පඤ්ඤාවිමුත්තිං	208, 230, 456, 524
පඤ්ඤාවිමුත්තිං උපසම්පජ්ජ	244
පඤ්ඤාවිමුත්ති ච	160
පඤ්ඤාවිමුත්තතා	144
පඤ්ඤාවුද්ධි	28, 518
පඤ්ඤාවුද්ධියා	92
පඤ්ඤාවෙපුල්ලාය	92
පඤ්ඤාසම්පදා	516
පඤ්ඤාසම්පි හුත්වා	128
පඤ්ඤාසාමඤ්ඤගතානං	232
පඤ්ඤින්ද්‍රියං	82, 86, 536
පඤ්ඤින්ද්‍රියං අධිමත්තං	224
පඤ්හං පුට්ඨො	518
පඤ්හං පුට්ඨො සමානො	354
පට්ඨපෙති	514
පටලිකත්ථතො	252
පටලිකා	324
පටිකත්ථතො	252
පටිකරොති	200
පටිකා	324
පටිග්ගාහකානං	290
පටිග්ගාහකෙන මත්තා- ජානිතබ්බා	70
පටිග්ගාහා	120
පටිගච්චෙව	406
පටිඤ්ඤාතං	8, 170, 356
පටිඤ්ඤාතනාතිස්ස වචනීයං	356
පටිසඤ්ඤුතං අත්ථගමා	84
පටිසඤ්ඤුතං අත්ථඞ්ගමා	476
පටිච්ච	460
පටිච්ඡන්නං	132
පටිච්ඡන්නං වා විවරෙය්‍ය	110, 330, 388
පටිච්ඡන්නකම්මන්තො	208, 232
පටිජාගරන්ති	260
පටිජාතතො	332
පටිජානාති නො අවජානාති	364
පටිඤ්ඤාතකරණං	192
පටිනිස්සග්ගාය	194, 544
පටිපජ්ජන්ති	302
පටිපදා	302
පටිපදාය න සණ්ඨාති	352

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පටිපන්නා හොන්ති	300
පටිප්පස්සද්ධා	206, 208
පටිප්පස්සද්ධිලද්ධො	452
පටිපුච්ඡන්ති	140
පටිපුච්ඡාව්‍යාකරණීයං පඤ්හං	352
පටිපුච්ඡාවිනීතා	514
පටිපුච්ඡාවිනීතා පරිසා	514
පටිපුච්ඡිස්සාමි	252, 302
පටිබාහන්ති	134
පටිභාණවන්තානං	48
පටිභාණෙය්‍යකානං	48
පටිවාතම්පි ගන්ධො ගච්ඡති	400
පටිවිගච්ඡති	512
පටිවිවරන්ති	140
පටිවිනොදෙන්ති	140
පටිවිරතො හොති	236
පටිවෙක්ඛිතුං	134
පටිසංවෙදෙති	248, 382
පටිසඞ්ඛානබලං	103 ,184
පටිසඞ්ඛාය	104
පටිසඞ්ඛා යොනිසො	216
පටිසඤ්චික්ඛති	376
පටිසඤ්ඤුතා	140
පටිසන්ථාරෙ	180
පටිසම්භිදප්පත්තානං	48
පටිසාරණීයකම්මං	192
පටිසෙවනාය	460
පටිහඞ්ඛාමි	216
පඨමං ඣානං	80, 106, 294, 326
පඨමං දෙවදූතං	254
පඨමං යාමං	216
පඨමං සරණං ගච්ඡන්තීනං	50
පඨමං සලාකං ගණ්හන්තානං	48
පඨමජ්ඣානසහගතං සද්ධින්ද්‍රියං	86
පඨමා විජ්ජා	294
පඨමෙන වයසා	132
පඨමො අස්සාසො	342
පඨමො සහධම්මිකො නිග්ගහො හොති	310
පඨවිකසිණං	84
පඨවිධාතු	314
පඨවිධාතුයා	394
පඨවියාපි	304
පඨවිරසං	66

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පඨවිලෙඛූපමො පුග්ගලො	510
පණ්ඩිතතො	196
පණ්ඩිතනිමිත්තානි	198
පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තං	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තා	274
පණ්ඩිතපඤ්ඤත්තානි	274
පණ්ඩිතලක්ඛණානි	198
පණ්ඩිතා	116, 162, 190
පණ්ඩිතාපදානානි	198
පණ්ඩිතෙහි	310
පණ්ඩිතො බ්‍යත්තො	172
පණ්ඩුකම්බලෙ නික්ඛිත්තං	324
පණ්ණරසෙ	260
පණ්ණානි	326
පණාමෙත්වා	130
පණියං	220
පණිහිතා	306
පණීතං	246, 512
පණීතතරඤ්ච	306
පණීතතරෙ	222
පණීතද්වයකානං	50
පණීතද්විකානං	50
පණීතා	512
පණීතාය ධාතුයා	396, 398
පණීතෙ	456
පණීතො	452
පත්තක්ඛන්ධං	332
පත්තක්ඛන්ධො	334
පත්තචීවරං ආදාය	420
පත්තචීවරමාදාය	326, 330
පත්තබ්බං	100
පත්තානි	252
පත්තා පතිට්ඨිතා	396
පතිකතං	122
පතිකතඤ්ච	122
පතිකිට්ඨං	26, 28
පතිකිට්ඨො	516
පතිගණ්හාති	116, 200
පතිගණ්හාතු ආයතිං සංවරාය	422
පතිට්ඨාපෙතබ්බා	392
පතිට්ඨාපෙති	122
පතිට්ඨාපෙය්‍ය	122

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පතිපජ්ජති	230
පතිරූපං උපට්ඨාකං	226
පතිස්සතො	342
පදක්ඛිණං කත්වා	398
පදකො	292
පදබ්‍යඤ්ජනස්ස	116
පදබ්‍යඤ්ජනෙහි	200
පදහති	536
පදහාමි	100
පදහිස්සාම	98
පදාලෙතා	514
පදුට්ඨචිත්තං	16
පදුමං	264
පදෙසං පදෙසකාරී- ආරබ්ධොති	412, 414
පදෙසෙ වරිංසු	366
පදෙසෙ වරිස්සන්ති	366
පධානං	98
පධානස්මිං	100
පධානානි	98
පන්තානි සෙනාසනානි	120
පනායසමා	508
පපති	212
පබ්බජ්ජාධිකරණං	300
පබ්බජ්ජාසුඛං	154
පබ්බජන්ති	508
පබ්බජිතස්ස	134
පබ්බජිතානං	324
පබ්බජිතො	134, 300
පබ්බතකන්දරසාඛා	432
පබ්බතවිසමං	76, 276
පබ්බාජනාය වා	358, 362
පබ්බාජනීයකම්මං	192
පභඞ්ගු	452, 456
පභස්සරං	18
පභස්සරඤ්ච	456
පමත්තො	270
පමාදවතාය	254
පමාදස්සං	254
පමාදස්ස	194, 544
පමාදිංසු	94
පමාදෙ	28, 36
පමුඛෙ	126

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පමුට්ඨං	94
පමුදිතස්ස පීති ජායති	432
පයතපාණී	272
පයිරුපාසිතබ්බං	232
පයිරුපාසෙය්‍යං	258
පරං දත්තං දදන්තං	290
පරං යොජනසතං	366
පරචිත්තවිදුනියො	268
පරචිත්තවිදූනො	268
පරඤ්ච අදින්නාදානෙ-සමාදපෙති	540
පරඤ්ච අභිජ්ඣාය සමාදපෙති	542
පරඤ්ච කාමෙසු මිච්ඡාචාරෙ-සමාදපෙති	540
පරඤ්ච පාණාතිපාතෙ සමාදපෙති	538
පරඤ්ච පිසුණාය වාචාය-සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ඵරුසාය වාචාය-සමාදපෙති	542
පරඤ්ච මිච්ඡාදිට්ඨියා සමාදපෙති	544
පරඤ්ච මුසාවාදෙ සමාදපෙති	540
පරඤ්ච ව්‍යාපාදෙ සමාදපෙති	542
පරඤ්ච සම්ඵප්පලාපෙ-සමාදපෙති	542
පරත්ථම්පි	382
පරදාරම්පි ගච්ඡති	338
පරධම්මාපසාදකා	386
පරනිම්මිතවසවත්තීනං	380
පරනිම්මිතවසවත්තිනො	374
පරම්පි ගන්ත්වා	310
පරම්මරණා	110, 482, 484, 486, 506
පරමසුඛුමාලො	264
පරව්‍යාබාධාය	282, 284
පරව්‍යාබාධායපි	216, 382
පරවාදං පන ඛුංසෙන්ති	336
පරසත්තානං පරපුග්ගලානං	454
පරහෙතු වා	236
පරායණඤ්ච	280
පරාමස්ස	146
පරික්ඛයා	412, 522
පරික්ඛයාය	194, 544
පරික්ඛීණභවසඤ්ඤොජනො	262
පරිකප්පෙ න සණ්ඨාති	352
පරිච්ච	306
පරිච්චාගා	178
පරිචාරියමානො	264
පරිජානන්තො එකං ධම්මං	354
පරිජානාති එකං ධම්මං	354
පරිඤ්ඤාතං	94
පරිඤ්ඤාය	194, 544
පරිඩය්හති	132
පරිඩය්හමානො	252
පරිත්තානි	84
පරිත්තෙ උදකමල්ලකෙ	444
පරිත්තො	450
පරිත්තො අප්පාතුමො	444
පරිනිබ්බාපෙති	300
පරිනිබ්බායති	478
පරිපොඨෙන්ති	456
පරිපොඨෙය්‍ය	458
පරිපඤ්හති	220
පරිපන්ථෙපි තිට්ඨති	276
පරිපුච්ඡති	220
පරිපූරං පරිපූරකාරී	412
පරිපූරකාරී හොති	410
පරිපූරං වා සීලක්ඛන්ධං	232
පරිපූරිස්සන්ති	260
පරිපූරෙති	432
පරිබ්බාජකා	128
පරිබ්බාජකාරාමෙ	524
පරිබ්බාජකාරාමො	332
පරිබ්බාජකො	330, 382
පරිභවන්ති	336
පරිභුත්තං	92
පරිමජ්ජතා	304
පරිමජ්ජෙය්‍යං	454
පරිමණ්ඩලෙහි	200
පරිමුඛං සතිං	326
පරිමුත්තො ජාතියා	262
පරිමුත්තො දුක්ඛස්මා	262
පරිමොචෙය්‍යං	304
පරියාදින්නචිත්තො	282, 284, 338, 358, 362
පරියාපුණිතබ්බං	140
පරියායන්ති	318
පරියායභත්තභොජනානුයොග-මනුයුත්තො	534

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පරියෙට්ඨි	180
පරියෙසනා	180
පරියොදපනා	368
පරියොදාතං	322
පරියොදාතෙ	294
පරියොදාතා	322
පරියොධාය	278
පරියොනද්ධා	362
පරියොසානකල්‍යාණං	240, 322
පරිවාරසම්පදා	80
පරිවාසදත්තං	192
පරිසක්කස්සටො	140
පරිසඞ්ගහතො වා	236
පරිසතිං	330
පරිසමණ්ඩා	140
පරිසා	126, 136, 432
පරිසුද්ධං	240, 322
පරිසුද්ධෙ	294
පරිසුද්ධා ඡවිවණ්ණා	322
පරිසොධෙති	216
පරිහරති	104
පරිහරෙය්‍ය	122
පරිහානාය සංවත්තන්ති	188
පරිහායන්ති	22, 24
පරිහායිස්සන්ති	260
පරිගීතං	02
පරෙව	302
පල්ලඞ්කං	326
පල්ලඞ්කො	252, 324
පලාලපුඤ්ජං	428
පලායස්ස	194, 544
පලාසො	188
පලිතකෙසං	264
පවත්තනී භවිස්සති	232
පවත්තඵලභොජී	428, 534
පවත්තමානං	432
පවත්තිතං	46, 212
පවාරණට්ඨපනං	192
පවාරණා පඤ්ඤත්තා	192
පවාහෙය්‍ය	250, 364
පවිවෙකානි	428
පවිවෙකෙ නික්ඛිත්තධුරා	138
පවිවෙකෙ පුබ්බඞ්ගමා	138, 432
පවෙදෙමි	302

ප	පිට්ඨඞ්කානි
පවෙධමානං	254
පංසුකූලානි	428
පංසුකූලිකත්තං	80
පංසුධොවකතන්තවායී	452
පංසුධොවකො	452
පංසුවාලිකා	452
පස්සං	270
පස්සං වා ආහ	236
පස්සතා	132
පස්සද්ධකායො	432
පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං	82, 538
පස්සද්ධො	508
පස්සද්ධො කායො	432
පස්සම්භති	432
පස්සාමි	506
පස්සාමීති	236
පසන්නචිත්තං	16
පසන්නානං භිය්‍යොභාවාය	192, 194
පසාදං උපදංසෙති	174
පසාදනීයෙ ඨානෙ	174
පසාරිතං	126
පසාරෙය්‍ය	126
පහාණං පඤ්ඤපෙම	382
පහාණසඤ්ඤං	86
පහාණාය	194, 544
පහාය	104
පහිතත්තො	508
පහීනං	114
පහීනං හොති	250
පහීනා ආයතිං අනුප්පාදධම්මා	364
පහීනානි	290
පහීනො	330, 452
පහීයන්ති	430
පහුතසත්තරතනානං	378
පහූතසත්තරතනාය	122
පහොති හන්තුං වා	448
පළිබන්ධිත්වා මූලානි උද්ධරෙය්‍ය	364
පළිබන්ධෙය්‍ය	364
පළිපන්නං	256

පා

පාකතින්ද්‍රියා	136
පාකතින්ද්‍රියො	476

පා	පිට්ඨඞ්කානි
පාටිකඞ්ඛා	118
පාටිහාරියානි	304
පාණම්පි හනති	338
පාණහරන්තං	276
පාණා	290, 366
පාණාතිපාතං පහාය	376
පාණාතිපාතා පටිවිරතා	376
පාණාතිපාතා පටිවිරතො	400 482, 484, 488
පාණාතිපාතී	480, 486
පාණාතිපාතිනො භවිස්සන්ති	310
පාණාතිපාතෙ ච සමනුඤ්ඤො	538
පාණිනා පරිමසති	304
පාණිනා පරිමසෙය්‍යං	454
පාණුපෙතං	110, 132, 282, 296
පාණුපෙතං සරණං ගතං	388
පාතිමොක්ඛං	192
පාතිමොක්ඛට්ඨපනං	192
පාතිමොක්ඛසංවරසංවුතො	124, 434
පාතිමොක්ඛුද්දෙසා	192
පාතුකරිස්සති	332
පාතුකරොති	230
පාතුභාවො	44, 474
පාතුභූතං	10, 254
පාතුරහොසි	126
පාදෙ ගමෙන්ති	258
පාදෙන	16
පාදෙ පාදං අච්චාධාය	216
පානස්ස	206
පානීයානි අපංසු	366
පානීයානි පිවිස්සන්ති	366
පාපං කම්මං	254
පාපකා	158, 506
පාපකා අකුසලා විතක්කා	506
පාපකානං	122, 536
පාපකො	104
පාපකො කිත්තිසද්දො	114, 232
පාපණිකො	218, 220
පාපධම්මො	208, 232
පාපභික්ඛු	134, 278
පාපමිත්තතා	24, 38, 164
පාපමිත්තො	232
පාපසම්පවඞ්කා	232
පාපසහායො	322
පාපිච්ඡානං	194
පාපිච්ඡානං පක්ඛුපච්ඡෙදාය	194
පාපිට්ඨතරෙ	268
පාමුජ්ජං උපපජ්ජති	368
පාරායණෙ	246
පාරිපන්ථිකො	290
පාරිසජ්ජා	260
පාවුරන්තං	516
පාසංසානි	302
පාසාණලෙඛූපමො පුග්ගලො	510
පාසාණො වා	230
පාහුණෙය්‍යො	370

පි

පිසද්දකණ්ටකාපි	428
පිසද්දකණ්ටකොපි හොති	534
පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබද්ධො	406
පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො	326, 330
පිණ්ඩපාතහෙතු	268
පිණ්ඩපාතපවිවෙකස්මිං	428
පිණ්ඩපාතිකත්තං	80
පිණ්ඩාය	326
පිතරං	122
පිතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	56
පිතරා කතං	254
පිතුච්ච	122
පිතුනිවෙසනෙ	264
පියචක්ඛූහි	136
පියචක්ඛූහි සම්පස්සන්තා	432
පිලන්ධනවිකතියා	452, 458
පිසුණාවාචාපටිවිරතො	482, 488
පිසුණාවාචා භවිස්සන්ති	310
පිසුණාවාචො	480
පිහිතවාතපානං	252
පිහිතවාතපානානි	196

පී

පීතකසිණං	84
පීතනිදස්සනානි	84
පීතනිභාසානි	84
පීතවණ්ණානි	84
පීතානි	84
පීතිමනස්සකායො	432

පි — **පිට්ඨඞ්කානි**

පීතියා ච විරාගා 106, 294, 326
පීතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං 82, 558
පීතිසුඛං 106, 294, 326

පු

පුක්කුසකුලෙ 206
පුග්ගලං 124
පුග්ගලං ආගම්ම 228
පුග්ගලප්පසන්නානං 50
පුග්ගලා 146, 168
පුග්ගලො වෙදිතබ්බො 357
පුජ්ජා 302
පුඤ්ඤං කාරාපෙත්වා 430
පුඤ්ඤං කාරාපෙය්‍ය 430
පුඤ්ඤං පසවන්ති 40, 136, 332
පුඤ්ඤන්තරායකරො 290
පුඤ්ඤපටිපදං 300
පුඤ්ඤස්ස ආගමං 290
පුට්ඨො 304
පුණ්ඩරීකං 264
පුණ්ණකපඤ්හ 246
පුත්තං ජීවමානං 220
පුත්තං පටිලභති 320
පුත්තං මීයමානං 320
පුත්තදාරඤ්ච 220
පුත්තානං 122, 244
පුත්තොපි මාතරං නප්පටිලභති 318
පුථුජ්ජනෙන 318, 478
පුථුපඤ්ඤතාය 92
පුථුපඤ්ඤ 240
පුථුවිසං 130
පුථුසමණප්පවාදකං 516
පුන ඉමං ලොකං 430
පුනචපරං 318
පුප්ඵගන්ධා 400
පුප්ඵභාණී 236
පුබ්බකානං 286
පුබ්බකාරී 168
පුබ්බණ්හසමයං 218, 326, 340, 508, 532
පුබ්බසුද්දං 286
පුබ්බාචරියානි 244
පුබ්බාරාමෙ 366
පුබ්බෙ කතං 310

පු — **පිට්ඨඞ්කානි**

පුබ්බෙකතහෙතු 310
පුබ්බෙනිවාසං 294, 454
පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරන්තානං 48
පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරන්තීනං 50
පුබ්බෙනිවාසං අනුස්සරෙය්‍ය 454
පුබ්බෙනිවාසානුස්සතිඤාණාය 294
පුබ්බෙව 294
පුබ්බෙව සම්බොධා 460
පුබ්බෙ සුදං 304
පුරත්ථිමෙසු ජනපදෙසු 130
පුරත්ථිමාය දිසාය 366
පුරාණඤ්ච කම්මං 392
පුරාණඤ්ච වෙදනං 216
පුරාණානං කම්මානං තපසා
ව්‍යන්තීභාවං පඤ්ඤපෙති 390
පුරිසබලුඛකා 518
පුරිසදම්මසාරථි 302, 390
පුරිසථාමෙන 100
පුරිසපරක්කමෙන 100
පුරිසපුග්ගලස්ස 66
පුරිසපුග්ගලො 232, 310, 338
පුරිසවිරියෙන 100
පුරිසස්ස ච තජ්ජං 368
පුරිසසද්දස්සා 520
පුරිසො 126
පුරිසො අරහං අස්ස සම්මා
සම්බුද්ධො 56
පුරිසො රාජා අස්ස චක්කවත්තී 58
පුරිසො සක්කත්තං කාරෙය්‍ය 58
පුලවකසඤ්ඤං 86

පූ

පූගමජ්ඣගතො වා 236
පූජා 182
පූජිතා හොන්ති 244
පූතිකායකම්මන්තස්ස 466
පූතිමනොකම්මන්තස්ස 466
පූතිවචීකම්මන්තස්ස 466
පූතියං 466

පෙ

පෙසුඤ්ඤියතාය 344
පෙත්තිවිසයං වා 394
පෙත්තිවිසයම්පි ගච්ඡන්ති 478
පෙත්තිවිසයා චුතා දෙවෙසු 78

පෙ — පිට්ඨඞ්කානි

පෙත්තිවිසයා චුතා මනුස්සෙසු 78
පෙත්තෙය්‍යා 260
පෙතස්ස 280
පෙමනීයා 336
පෙසලා 134
පෙසලානං භික්ඛූනං ඵාසුවිහාරාය 194

පො

පොක්ඛරණීරාමණෙය්‍යකං 72
පොත්ථකො දුබ්බණ්ණො 438, 440
පොරී 236
පොසකා 122, 244
පොසෙතුං 220

ඵ

ඵන්දනො 18
ඵරුසං වාචං පහාය 336
ඵරුසාය වාචාය සමනුඤ්ඤො 542
ඵරුසවාචො 480
ඵරුසෙනපි 512
ඵලකචීරම්පි 428, 534
ඵස්සනිරොධා වෙදනානිරොධො 318
ඵස්සපච්චයා 316
ඵස්සො 316

ඵා

ඵාතිකත්තුං 118
ඵාතිකරෙය්‍ය 238
ඵාසු 134
ඵාසුකං 106
ඵාසුවිහාරාය 192

ඵු

ඵුට්ඨො සමානො 228
ඵුට්ඨො 286
ඵුස්සක රචිතං රචිස්සාමි 334
ඵුස්සිතග්ගලං 252
ඵුස්ස ඵුස්ස ව්‍යන්තීකරොති 392
ඵුසිතග්ගලානි 196

ඵෙ

ඵෙග්ගුසාරෙන 276
ඵෙණුද්දෙහකං පච්චති 258

බ — පිට්ඨඞ්කානි

බදරා 240
බන්ධනං නිගච්ඡති 446
බන්ධිතුං වා 448
බලකායස්මිං 210
බලවන්තො 134
බලවනිස්සිතො හොති 276, 278
බලවම්හි බලත්ථො ඉතිපි 358, 362
බලවා 126
බලසම්පන්නො ච 434
බලානි 104
බව්හාබාධො 206
බහිද්ධා 512
බහිද්ධාකථං අපනාමෙති 352
බහිද්ධා රූපානි 84
බහිද්ධා සංයොජනස්ස 124
බහුකාරතරොති 230
බහුකාරා 122, 228, 244
බහුජනකන්තා 236
බහුජනමනාපා 236
බහුජනසුඛාය 38, 40, 42, 68, 204, 146
බහුජනහිතාය 40, 42, 136, 146, 204
බහුජනාසුඛාය 38, 40, 42, 68, 134, 204
බහුජනාහිතාය 38, 40, 42, 68, 134, 204
බහුඤ්ච පුඤ්ඤං පසවති 530
බහුම්පි ආදියති 304
බහුධාපි හුත්වා එකො අස්සං 454
බහුධා හොති 304
බහුනො ජනස්ස අත්ථාය 68, 204
බහුනො ජනස්ස අනත්ථාය 68, 204
බහුන්නං මච්ඡානං 516
බහුලීකතං 12, 94
බහුස්සුතා 220

බා

බාලතො 190
බාලනිමිත්තානි 198
බාලලක්ඛණානි 198
බාලාපදානානි 198
බාලො 132, 198, 200, 528
බාලො අබ්‍යත්තො 172

බා	පිට්ඨඞ්කානි
බාහං	126
බාහාය ගහෙත්වා	388
බාහිරකා	140
බාහිරති	134
බාහුලිකා හොන්ති	138
බාහුසච්චං	80
බාළ්හගිලානං	256
බි	
බිලඞ්ගදුතියං	264
බී	
බීජානි	248
බීජානි පතිට්ඨාපෙති	426
බු	
බුද්ධං සරණං ගතො හොති	228, 400
බුද්ධානුස්සති	62
බුද්ධෙ අවෙච්චප්පසාදෙන සමන්නාගතො	302, 394
බුද්ධො	322
බො	
බොජ්ඣඞ්ගා	26
බොධි	100
බොධිසත්තස්සෙව සතො	460
බ්‍ය	
බ්‍යඤ්ජනපතිරූපකෙහි	130
බ්‍යන්තීහොති	258
බ්‍යා	
බ්‍යාපජ්ජති	230
බ්‍යාපන්නචිත්තා භවිස්සන්ති	310
බ්‍යාපාදෙ	290, 346
බ්‍ර	
බ්‍රහ්මකායිකා	374
බ්‍රහ්මචරියං	240, 398, 474
බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති	216
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං	508
බ්‍රහ්මචරියවාසො	450
බ්‍රහ්මචරියසාරුප්පානි	410
බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය	216
බ්‍රහ්මචරියොගධං	302

බ්‍ර	පිට්ඨඞ්කානි
බ්‍රහ්මචාරී	376
බ්‍රහ්මචාරීපටිඤ්ඤා	208, 232
බ්‍රහ්මඤ්ඤත්ථං	462, 464
බ්‍රහ්මඤ්ඤා	260
බ්‍රහ්මං උච්චාසයනමහාසයනං	324
බ්‍රහ්මං වස්ස ආරබ්භ	328, 368
බ්‍රහ්මං විහාරං	432
බ්‍රහ්මභූතෙන	350
බ්‍රහ්මානි	244
බ්‍රහ්මුනා සද්ධිං සංවසති	368
බ්‍රහ්මූපොසථං උපවසති	368
බ්‍රහ්මො චඞ්කමො	368
බ්‍රහාරඤ්ඤෙ	334
බ්‍රා	
බ්‍රාහ්මණගහපතිකා	322
බ්‍රාහ්මණගහපතිකානම්පි	134
බ්‍රාහ්මණගහපතිකෙසු	210
බ්‍රාහ්මණපරිබ්බාජකො	284
බ්‍රාහ්මණමහාසාලො	286
බ්‍රාහ්මණසම්මතා	462
බ්‍රාහ්මණා	280
බ්‍රාහ්මණානං මන්තා	510
බ්‍රාහ්මණා නාම	300
භ	
භගවතො පච්චස්සොසුං	1
භගවතො සන්තිකෙ	420
භගවතො සුත්වා ධාරෙස්සන්ති	356
භගවතො සම්මුඛා	292
භගවතො සාවකො	478
භගවන්තං සරණං ගච්ඡාමි	388
භගවන්තඤ්ඤෙව පටිභාතු	356
භගවන්තො	516
භගවන්නෙත්තිකා	356
භගවම්පටිසරණා	356
භගවම්මූලකා නො ධම්මා	356
භගවා	1, 110 124, 302, 322
භගිනියා	254
භජන්ති පයිරුපාසන්ති	440
භජිතබ්බො	232
භඤ්ඤමානෙසු	140
භණ්ඩනජාතා	136, 432
භණ්ඩසමිං	108
භණිතෙන	440

භ	පිට්ඨඞ්කානි
භත්තසම්මදෙ	6
භද්දකං	66
භද්දකං මරණං	468
භදන්තෙ	1
භද්දිකා කාලකිරියා	468
භද්‍රො අස්සාජානීයො	434
භයං හොති	318
භයදස්සාවී	124, 434
භයාගතිං	140, 194,
භයානං පහාණාය	320
භයාන්ති	196
භයෙ ඛො පන සති	320
භවදිට්ඨි ච	160
භවනිරොධා ජාතිනිරොධො	318
භවපච්චයා ජාති	3.6
භවං	198
භවං ගොතමො	110, 280, 304
භවන්තං ගොතමං	110,290, 320
භවාසවාපි	296, 256
භවිස්සන්ති	242
භවිස්සන්ති අනාගතමද්ධානං	516
භවො භවොති භන්තෙ වුච්චති	394
	396
භා	
භාතරා කතං	254
භාවනාපාරිපූරිං	26
භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්ති	88
භාවනාපාරිපූරියා	536
භාවනාබලං	104, 184
භාවිතං	10, 12, 94
භාවෙති	104
භාසති	318
භාසතෙ ච තපතෙ ච	430
භාසමානානං	286
භාසිතං	118, 246
භාසිතං ලපිතං තථාගතෙන	40
භාසිස්සාමි	292
භි	
භික්ඛවො	1
භික්ඛුඔවාදකානං	48
භික්ඛුනොවාදකානං	48

භි	පිට්ඨඞ්කානි
භික්ඛු භික්ඛු	506
භික්ඛුසඞ්ඝස්ස ච	110
භික්ඛු	1
භික්ඛූනං සන්තිකෙ	240
භිත්තිපි	466
භිත්තිපි අවස්සුතා	466
භිත්තිපි පූතිකා	466
භිත්තිපි ව්‍යාපන්නා	468
භිය්‍යොභාවාය	6, 82, 88, 356, 536
භිය්‍යොසොමත්තාය	230, 232
භු	
භුජිස්සානි විඤ්ඤූපසත්ථානි	372
භුජිස්සාමීති	366
භුඤ්ජති	20
භුසාගාරං	428
භූ	
භූතං තච්ඡං කාලෙන	422
භූතපුබ්බං	212, 258, 262
භූතෙන ඛො පන වුච්චමානො	360
භූමි	252
භූමිරාමණෙය්‍යකං	72
භූරිපඤ්ඤතාය	92
භූසිතං උද්ධරාපෙය්‍ය	430
භෙ	
භෙච්ඡති	16
භෙරණ්ඩකස්සෙව	334
භෙසජ්ජානි	226
භො	
භොගග්ගං	254
භොගං	218
භොගපරිහානි	28
භොගවුද්ධි	28
භොගා	178
භො ගොතම	290
භොජනීයං භුඤ්ජං	366
භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා	184
භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා	184
භොතා ගොතමෙන	110, 308,
භොතො	112
භොන්තො සත්තා	294
ම	
මංසලොහිතං	100, 114

ම — පිට්ඨඞ්කානි

මක්ඛලිමොඝපුරිසො 68, 516
මක්ඛලිවාදෙ 516
මක්ඛස්ස 194, 544
මක්ඛිකා 506
මක්ඛො 188
මග්ගං 132
මගධානං 378
මඞ්කුභූතො 332, 334
මචලපපතෙතා 206
මච්ඡගුම්බම්පි 18
මච්ඡරියං 188
මච්ඡරී 122, 202
මච්ඡානං 68, 378
මච්ඡෙරමලං 202
මච්ඡෙරමලපරියුට්ඨිතෙන චෙතසා 508
මජ්ඣන්තිකං සමයං 218, 532
මජ්ඣිමං යාමං 150
මජ්ඣිමම්පහං 150
මජ්ඣිමසහගතා උපක්කිලෙසා 452
මජ්ඣිමා පටිපදා 532, 536
මජ්ඣිමාය ධාතුයා 396
මජ්ඣිමෙසු ජනපදෙසු පච්චායන්ති 72
මජ්ඣිමො චෙපි කස්සප 424
මජ්ඣිමොපි 150
මජ්ඣිමොපි පොට්ඨිකො 438
මජ්ඣෙ උරස්මිං ගමෙන්ති 258
මජ්ඣෙ කල්‍යාණං 240, 322
මඤ්චකෙ වා 378
මඤ්ජුස්සරානං 46
මණී වා 260
මත්තෙය්‍යා 260
මද්දවඤ්ච 184
මදස්ස 194, 544
මධුභාණී 236
මධුරත්තාය 66
මන්තධරෙ 292
මන්තනා 354
මන්තා 510
මනසා 254, 274
මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය 316
මනසා සංයමො 280
මනසා සුචරිතං 532

ම — පිට්ඨඞ්කානි

මනසි කරොති 20
මනසිකාරකුසලතා 162
මනාපදායකානං 50
මනාපමනාපෙන 252
මනුස්සබිපං මසොඤ්ඤු 68, 516
මනුස්සත්තං 258
මනුස්සභූතෙ 290
මනුස්සා 118, 120
මනුස්සෙසු පච්චාජායන්ති 72
මනොකම්මම්පි 464
මනොකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං 468
මනොකසාවානං 214
මනො තෙසං ධම්මානං පඨමං උප්පජ්ජති 20
මනොදුච්චරිතං 98, 112, 114, 216, 452
මනොදුච්චරිතස්ස 122
මනොදෙසානං 214
මනොපවිචාරා 316
මනොපුබ්බඞ්ගමා 20
මනො ඵස්සායතනං 316
මනොමයං කායං අභිනිම්මිනන්තානං 46
මනොවඞ්කානං 214
මනොසඞ්ඛාරං 228
මනොසුචරිතං 98
මනොසුචරිතසමඞ්ගී 60
මනොසොචෙය්‍යං 488
මම සාවකානං 170
මමෙව 108
මය්හං පුත්තදරෙති 368
මය්හමෙව 290
මය්හමෙව දානං දාතබ්බං 288
මය්හමෙව සාවකානං දානං දාතබ්බං 288
මයමස්සු 300
මරණධම්මා 256, 266
මරණභයං 320
මරණම්පි දුක්ඛං 316
මරණසඤ්ඤං 86
මරණස්සති 62
මරණෙන 280
මල්ලානං 378
මලෙ 202

ම	පිට්ඨඞ්කානි
මඤ්ඤාතිපි	428, 534
මසිං කරෙය්‍ය	250
මහග්ගතං වා චිත්තං	454
මහග්ගතෙන	328
මහග්ඝසඤ්ච	440
මහතා භික්ඛුසඞ්ඝෙන	420
මහතො අත්ථාය	84
මහතො ආලොකස්ස පාතුභාවො	48
මහතො ඔභාසස්ස පාතුභාවො	44
මහතො කායස්ස පදාලෙතා	512
මහතො චක්ඛුස්ස පාතුභාවො	44
මහතො යොගක්ඛෙමාය	88
මහතො සංවෙගාය	88
මහද්ධනො	450
මහන්තත්තං	220
මහප්ඵලං	124, 290
මහප්ඵලතරා ච	302
මහල්ලකා	280
මහාඅග්ගික්ඛන්ධො	318
මහා උදකවාහකො	318
මහාචොරො	276
මහාජුතිකො	378
මහානදියො	432
මහානිසංසතරා ච	302
මහාපඤ්ඤතාය	92
මහාපඤ්ඤතං	46, 50
මහාපථවියා	122
මහාපරිවාරතා	80
මහාභිඤ්ඤප්පත්තානං	50
මහාභොගො	448, 450
මහාමෙඝො උට්ඨාති	318
මහාවාතෙ ඔපුනෙය්‍ය	364
මහාවිප්ඵාරො	378
මහාසමුද්දො	88
මහාසාවජ්ජං	68
මහාසාලා	276
මහාසොබ්භා	432
මහිච්ඡතා	22, 30, 34, 38

මා	
මා අනුස්සවෙන	336, 346
මා ආකාරපරිවිතක්කෙන	336, 346
මා ඉතිකිරාය	336, 346
මා එවං මනසාකත්ථ	306

මා	පිට්ඨඞ්කානි
මා ඛො ත්වං අත්තානං කටුවියමකාසි	506
මා ච පරං අභූතෙන අබ්භා-චික්ඛම්හ	150
මා ච මුසා භණිම්හ	150
මා තක්කහෙතු	336, 346
මාතරං ජීවිතා වොරොපෙය්‍ය	54
මාතරි ච පිතරි ච	174
මාතාති වා	102
මාතාපි පුත්තං නප්පටිලභති	318
මාතාපිතරො	122, 244
මාතාපිතුන්නං	122, 244
මාතිකාධරා	220
මාතිතො ච පිතිතො ච	292
මාතුගාමො	150, 506, 510
මාතුච්ච	122
මාතුච්ඡාති වා	102
මාතුලානීති	102
මා දිට්ඨිනිජ්ඣානක්ඛන්තියා	336,346
මානත්ථද්ධං	192
මා නයහෙතු	336, 346
මානසං	194, 544
මානස්මිං	508
මානුසිකානි පඤ්ඤාසවස්සානි	378
මානුසිකං වාචං	150
මා පරම්පරාය	336, 364
මා පිටකසම්පදානෙන	336, 346
මා භබ්බරූපතාය	336, 346
මා මෙ පුත්තො ජීරීති	320
මා මෙ පුත්තො මීයීති	320
මා මෙ පුත්තො ව්‍යාධීති	320
මායා	188
මායාසහධම්මරූපං විය ඛායති	306
මාරිස	450
මාරිසා	360
මාලාගන්ධවිලෙපනස්ස	206
මාලුවාලතං	364
මාලුවාලතාහි	362
මා සමණො නො ගරූ	336, 346
මාහෙවං උදයි	404

මි	
මිගපක්ඛිනු	210
මිගාරනත්තා	334
මිගාරමාතුපාසාදෙ	344, 366

මි	පිට්ඨඞ්කානි
මිච්ඡාආජීවො	486
මිච්ඡාදිට්ඨි	62,, 64, 68, 510
මිච්ඡාදිට්ඨිකම්මසමාදානා	294
මිච්ඡාදිට්ඨිකො	278, 480, 484,486
මිච්ඡාදිට්ඨි චස්ස පහීණා	428
මිච්ඡාදිට්ඨිපරමානි භික්ඛවෙ වජ්ජානි	68
මිච්ඡාධම්මපරෙතා	288
මිච්ඡාදිට්ඨියා ච සමනුඤ්ඤො	544
මිච්ඡාපටිපජ්ජමානො	174
මිච්ඡාපටිපත්තාධිකරණහෙතු	134
මිච්ඡාපටිපත්තිං	134
මිච්ඡාපටිපන්නො	134
මිච්ඡාපණිහිතං	16
මිත්තා	392
මිත්තාමච්චෙහි	254
මිත්තො සෙවිතබ්බො	514
මු	
මුඛරො	476
මුඛසත්තීහි	136
මුච්ඡිතා	142
මුට්ඨස්සච්චං	186
මුට්ඨස්සතී	136, 476
මුත්තකරීසං	122
මුත්තචාගො	272, 400
මුදිතං චෙතොවිමුත්තිං	80
මුද්දිකාබීජං	66
මුදිතාය චෙතොවිමුත්තියා	432
මුදිතාසහගතං	86
මුදිතාසහගතෙන චෙතසා	342
මුද්ධාපි තස්ස විපතෙය්‍ය	392
මුද්ධාවසිත්තො	206
මුදුක්ඛ	456
මුදුතාය	18
මුදුභූතෙ	294
මුසාපි භණති	338
මුසාවාදං පහාය	374
මුසාවාදා පටිවිරතො	400
මුසාවාදිනො භවිස්සන්ති	310
මුසාවාදෙ ච සමනුඤ්ඤො	540
මූ	
මූලගන්ධො	400
මූලායපටිකස්සනං	192

මූ	පිට්ඨඞ්කානි
මූලෙ ඡින්දෙය්‍ය	364
මූසාය	452
මූළ්හස්ස	132
මූළ්හස්ස වා මග්ගං ආචික්ඛෙය්‍ය	388
මූළ්හා ඛො	384
මූළ්හා පුරිසපුග්ගලා	338
මූළ්හා මොහෙන	360
මෙ	
මෙත්තං චිත්තං	20
මෙත්තං චෙතොවිමුත්තිං	80
මෙත්තාචෙතොවිමුත්තිස්ස වචනීයං	358
මෙත්තාවිහාරීනං	60
මෙත්තාසහගතං	86
මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා	328, 342, 350
මෙථුනධම්මසමාපත්තියා	150, 464
මො	
මොඝපුරිසො	516
මොඝසමඤ්ඤං	146
මොදකා	240
මොහං පජහති	104
මොහජං	248, 470
මොහනිදානං	470
මොහජා පරිළාහා	252
මොහපකතං	248, 470
මොහස්ස	194, 544
මොහස්ස පහාණා	408
මොහසමුදයං	470
මොහසමුදයා මොහපච්චයා	360
මොහාගතිං	140
මොහො	330, 356
මොහො අකුසලමූලං	358
මොහො අහිතාය	338
මොහො නිදානං	248, 468,
මොහො පහීනො	386
මොහො පහීයි	408
මොහො මහාසාවජ්ජො	356
ය	
යං අකුසලං	408
යං එවං පුරිසස්ස– චිත්තං පරියාදාය තිට්ඨති	1

ය	පිට්ඨඞ්කානි
යං කිඤ්චායං	310
යං කිඤ්චි රූපං	512
යං කිඤ්චි විඤ්ඤාණං	512
යං ජානාසි තං වදෙහි	236
යං පාපං තං න- සෙවිස්සසි	408
යං පාපං තං න සෙවීති	408
ය්‍යාස්ස දිට්ඨානුගතිං- ආපජ්ජෙය්‍යුං	424
ය්වායං පුග්ගලො	222
යක්ඛා	288
යජමානානං	124
යජාපෙති	300
යජාපෙම්පි	300
යඤ්ච චෙතොවිමුත්තිං	244
යඤ්ඤං යජාමපි	300
යඤ්ඤාධිකරණං	300
යඤ්ඤෙසු වා	298
යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡංදෙ- ලබ්භති	206
යත්ථස්ස	248
යත්වාධිකරණමෙතං	214
යතො අරියසාවකස්ස	430
යතො ච ඛො	246
යතො ච ඛො අහං	462
යතො ඛො ත්වං භික්ඛු	408
යථයිදං	2
යථා අකුසලං	422
යථාකථම්පන	404
යථාකම්මූපගෙ	294, 456
යථා තං පමත්තානං	254
යථා තෙ ඛමෙය්‍ය	252, 384
යථා දිට්ඨී	66
යථාධම්මං	116, 200
යථාධම්මං පටිකරොසි	422
යථා නින්නානං	432
යථාපච්චයං වා කාතුං	450
යථාපටිපන්නො	302
යථාබාලං යථාමූළ්හං	422
යථාභතං නික්ඛිත්තො- එවං නිරයෙ	16, 526
යථාභතං නික්ඛිත්තො- එවං සග්ගෙ	16, 526
යථාභිරන්තං විහරිත්වා	424
යථාභූතං	296, 462, 464, 460, 512
යථාභූතං නප්පජානාති	20, 382
යථා යථායං පුරිසො	442
යථාරූපාය වාචාය	440
යථාරූපාය සමන්නාගතා	374
යථාරූපාය සද්ධාය	374
යථාරූපෙන චක්ඛුනා	238
යථාසකං පටිභානං	224
යදපි අදුට්ඨො	362
යදපි අදොසො	362
යදපි අමොහො	236
යදපි අලුද්ධො අභිසඞ්ඛරොති	363
යදපි අලොභො තදපි කුසලං	362
යදපි දුට්ඨො අභිසඞ්ඛරොති	360
යදපි ලුද්ධො අභිසඞ්ඛරොති	358
යදපි ලොභො	358
යදා	404
යදි කුණ්ඩලාය	452, 458
යදි ගීවෙය්‍යකෙ	452, 458
යදිදං	246, 464, 478
යදිදං අනුපාදා චිත්තස්ස	354
යදිදං චත්තාරි පුරිසයුගානි	370
යදි පට්ටකාය	452, 458
යදිවා අකච්ඡො	352, 354
යදිවා අනුපතිනො	354
යදිවා කච්ඡො	352, 354
යදිවා සඋපතිනො	354
යදි සුවණ්ණමාලාය	452, 458
යන්නූනාහං යෙන භගවා	420
යම්පිච්ඡං න ලභති	316
යම්පිදං	306
යමස්ස රඤ්ඤො	254, 258
යමිදං	114
යමො රාජා	256, 258
යවසූකං	16
යස්මිං පදෙසෙ ගන්තියො ජාතො	204
යස්මිං සමයෙ	368
යස්සං පරිසායං	432
යස්සත්ථාය	508
යස්ස වා තස්ස වා	300
යස්සස්සු	298
යසොපරිහානි	28
යසොවුද්ධි	28

යා — පිට්ඨඞ්කානි

යා කාචි වේදනා 512
යා කාචි සඤ්ඤා 512
යාගා 178
යා ච චේතනා 66
යා ච පත්ථනා 66
යාවයොගො 272, 400
යාවෙය්‍යාසි 332
යාත්‍රා ච 216
යාදිසා සාරිපුත්තමොග්ගල්ලානා 170
යානස්ස 206
යානි කානිචි රුක්ඛජාතානං 18
යානි ච ඛො තානි 410
යාපනාය 216
යාපෙන්තු 290
යාවකීවඤ්ච 462
යාවකීවඤ්චාහං 460
යාවජීවං අරහන්තො 376
යාවජීවං සාරාණීයං 206
යාවතකං 478
යාවතකො 224, 460
යාව තතියම්පි 304
යාවතා චන්දිමසුරියා පරිහරන්ති 402
යාවතාසුකං 478
යාවතාවවිනීතා පරිසා 514
යාවතිකා අභිසඞ්ඛාරස්ස ගති 212
යාවදෙව 216
යාව බ්‍රහ්මලොකාපි 304, 306, 454
යාව සත්තමා පිතාමහයුගා 292
යාව සුභාසිතමිදං 308
යා සා වාචා නෙලා 236

යු

යුවා 132

යෙ

යෙ අත්ථමඤ්ඤාය ධම්මමඤ්ඤාය පටිපජ්ජන්ති 74
යෙ අන්තාගාරසඞ්ගාතං ලාභිනො 76
යෙ කෙචි සඞ්ඛාරා 512
යෙ ඛො පනස්සු සෙවන්ති 440
යෙ චඤ්ඤෙ භික්ඛූ සික්ඛාකාමා 422

යෙ — පිට්ඨඞ්කානි

යෙ ච සඞ්ඛාරා 66
යෙ ධතානං ධම්මානං අත්ථං උපපරික්ඛන්ති 74
යෙ තං භජෙය්‍යුං 424
යෙන රාජගහං 420
යෙන මිධෙකවෙච 110
යෙන සඤ්ඤුජෙතන 430
යෙ දූරෙ සන්තිකෙ වා 454
යෙභුය්‍යසිකා 132
යෙභුය්‍යෙන 506
යෙ ලභන්ති තථාගතං දස්සනාය 72
යෙ ලභන්ති තථාගතප්පවෙදිතං ධම්මවිනයං සවණාය 74
යෙ වවස්සග්ගාරම්මණං කරිත්වා ලභන්ති සමාධිං 74
යෙසං පුත්තානං 244
යෙසං ඛො පන පතිගණ්හාති 440
යෙ සංවිග්ගා යොනිසො පදහන්ති 74
යෙ සංවෙජනීයෙසු ඨානෙසු සංවිජ්ජන්ති 74
යෙසාහං 324
යෙ සුත්වා ධම්මං ධාරෙන්ති 74

යො

යොගක්ඛෙමො 100
යො ච පණිධි 66
යො චෙව යජති 300
යොධාජීවො 512
යොනි චස්ස ආරද්ධා 214
යොනිසො මනසිකරොතො 8, 24
යොනිසො මනසිකාරෙ 8, 24, 30, 34, 38, 64, 170
යොනිසො මනසිකාරොතිස්ස වචනීයං 358
යොබ්බනමදෙ 264
යොබ්බනෙන 132
යොච තං කරොති 306

ර

රක්ඛාවරණගුත්තිං 208
රක්ඛිතං 14
රජ්ජං කාරෙය්‍ය 378

ර	පිට්ඨඞ්කානි
රජෝ	264
රඤ්ඤො අඞ්ගන්ත්වෙව	234
රඤ්ඤො ඛත්තියස්ස මුද්ධාවසිත්තස්ස	204
රට්ඨපිණ්ඩං	20, 80
රත්තඤ්ඤුතං	46, 50
රත්තන්ධකාරතිමිසායං	230
රත්තින්දිවං	264
රත්තියා	216
රත්තූපරතො	376
රත්තො ආවුසො රාගෙන	382
රතනපලිවෙඨිතං	440
රතනානි	182
රථකාරං	212
රථකාරකුලෙ	206
රථපඤ්ජරං	324

රා	
රාගං පජහති	134
රාගජා පරිළාහා	252
රාගදොසමොහානං තනුත්තා	410
රාගවිරාගා චෙතොවිමුත්ති	120
රාගස්ස අභිඤ්ඤාය	194
රාගස්ස අභිඤ්ඤාය තයො ධම්මා	544
රාගස්ස පරිඤ්ඤාය	194
රාගස්ස පහාණං	382
රාගූපක්කිලිට්ඨං	120
රාගෙ ආදීනවං දිස්වා	382
රාගෙන අභිභූතො	282
රාගෙ පහීණෙ	382
රාගො	120, 330, 356
රාගො ඛො අකිඤ්චකරණො	382
රාගො නුප්පජ්ජති	358
රාගො පහීණො	386
රාගො පහීයි	408
රාගො පහීයිස්සති	408
රාගො පහීයති	558
රාජකුලමජ්ඣගතො	236
රාජන්තෙපුරෙ	304
රාජපරිසායං	304
රාජභොග්ගො	512
රාජමහාමත්තානං	278
රාජා ච චක්කවත්ති	148
රාජා චක්කවත්ති	210
රාජාරහො	512
රාජාරහො හොති	434

රු	
රුක්ඛගහනං වා	278
රුක්ඛමූලං	428
රුක්ඛමූලගතො	268
රුණ්ණමිදං	268
රුපස්ස	160
රුපධාතුවෙපක්කස්ස	396
රුපභවො පඤ්ඤායෙථ	396
රුපසඤ්ඤානං සමතික්කමා	84, 476
රුපානි පස්සෙය්‍ය	230

රූ	
රූපාරම්මණස්ස සුඛං	156

ල	
ලජ්ජී දයාපන්නො	376
ලද්ධං ලද්ධං නික්ඛිපති	168
ලද්ධං ලද්ධං විස්සජ්ජෙති	168
ලපිතං	118
ලභන්තො වා	226
ලහුකං ආපත්තිං ගරුකා ආපත්තීති	42
ලහුකා ච ආපත්ති	170
ලහුපඤ්ඤතාය	92
ලහුපරිවත්තං	18

ලා	
ලාභන්තරායකරෙ	290
ලාභා වත මෙ	404
ලාභාසා	168
ලාභීනං	46
ලාභී හොති	518

ලු	
ලුජ්ජති	510
ලුද්ධො	338
ලුද්ධො පුරිසපුග්ගලො	338
ලුළිතො	18

ලූ — පිට්ඨඞ්කානි

ලූඛචීවරධරෙ 48
ලූඛචීවරධරත්තං 50

ලෙ

ලෙනඤ්ච 280

ලො

ලොකං 482, 486
ලොකවිදූ 302
ලොකස්සාහං 460
ලොකස්ස දස්සෙතාරෙ 244
ලොකස්සන්තිවාසො 268
ලොකා 462
ලොකාධිපතෙය්‍යං 268
ලොකායතමහාපුරිස-ලක්ඛණෙසු 292
ලොකුත්තරා 140
ලොණං අස්ස අපෙය්‍යාති 444
ලොණඵලං 444
ලොභක්ඛයාය 126
ලොභජා 358
ලොභජා පාපකා අකුසලා ධම්මා 364
ලොභජෙහි පාපකෙහි 360
ලොභනිදානං 248, 468
ලොභපකතං
ලොභපකතං කම්මං 248
ලොභපච්චයා 358
ලොභසමුදයං 468
ලොභසමුදයා 248, 358
ලොභෙන අනභිභූතො 362
ලොභෙන අභිභූතො 338, 358
ලොභෙ විහතෙ 250
ලොභො අකුසලමූලං 358
ලොභො අහිතාය 338
ලොභො නිදානං 248
ලොහකුම්භියා 258
ලොහිතකනිදස්සනානි 84
ලොහිතකනිභාසානි 84
ලොහිතකවණ්ණානි 84
ලොහිතකසිණං 84
ලොහිතකානි 84

ව — පිට්ඨඞ්කානි

වක්ඛති 278
වග්ගා ච පරිසා 136
වඞ්ගාතං 378
වචීකම්මම්පි 264
වචීකම්මම්පි ව්‍යාපන්නං 268
වචීකසාවානං 412
වචීදුච්චරිතං 98, 112, 114, 416, 454
වචීදුච්චරිතසමඞ්ගී 60
වචීදොසානං 214
වචීවඞ්කානං 214
වචීසඞ්ඛාරං 228
වචීසංසාරෙ 152
වචීසුචරිතං 98
වචීසුචරිතසමඞ්ගී 60
වචීසුචරිතෙන 198, 294
වචීසොචෙය්‍යං 288
වජ්ජානං 194
වජ්ජිපුත්තකො භික්ඛු 408
වජ්ජිතං 378
වජිරස්ස නත්ථි කිඤ්චි අභෙජ්ජං 230
වජිරූපමචිත්තො 230
වණ්ණපොක්ඛරතා 80
වණ්ණං භාසති 170, 292
වණ්ණවන්තඤ්චෙව හොති 240
වණ්ණස්මිං වදාමි 518
වණ්ණසම්පන්නො 134, 518
වණ්ණාරහස්ස 174
වත්ථස්ස 206
වත්ථස්ස උපක්කමෙන-පරියොදපනා 372
වදෙය්‍යං 114
වදෙහාවුසො 332
වධෙන වා බන්ධනෙන 358, 362, 368
වනපත්ථං 428
වනන්තඤ්ඤෙව පවාරයාමි 132
වනමූලඵලාහාරා යාපෙන්ති 428, 534
වනරාමණෙය්‍යකං 72, 76
වපාපෙය්‍ය 430
වමෙහන්ති 336
වයාය 194, 544
වයො අනුප්පත්තො 132, 280
වලිතං 254
වවස්සග්ගාරම්මණං 72

ව	පිට්ඨඞ්කානි
වස්සසතජීවී	122
වස්සසතායුකො	122
වස්සසතිකො	132
වසං වත්තෙති	304
වස්සිකො	264
වහන්ති	510
වා	
වාකචීරම්පි	228, 534
වාචා භාසිතා	308
වාචාය	124, 254, 274
වාචාය සංයමො	280
වාචාය සුචරිතං චරන්ති	532
වාචාසන්නිතොදකෙන	334
වාතාතපෙ විසොසෙය්‍ය	364
වාතෙන	510
වාදනුපාතො	290
වායමති	82, 536
වායාමං පටිච්ච	368
වායමො වා	310
වායොකසිණං	84
වායොධාතු	314
වයොධාතුයා	394
වාරෙති	294
වාලකම්බලම්පි	428, 534
වාලණ්ඩුකඤ්ච පටිච්ච	372
වාලෙ	288
වාචත්තයී	246
වාළන්තාය	106, 152
වි	
විකෙකතුඤ්ච	102
විකතිකා	320
විකිණ්ණවාචා	136
විකිණ්ණවාචො	476
වික්ඛිත්තං වා චිත්තං	454
විගතබ්‍යාපාදෙ	342
විගතමලමච්ඡෙරෙන චෙතසා	272, 400
විගතාභිජ්ඣා	342
විගතාසො	206
විගතූපක්කිලෙසෙ	294
විඝාතපක්ඛිකො	382
විච්ඡිද්දකසඤ්ඤං	86
වි	**පිට්ඨඞ්කානි**
විචාරයතො	304
විචිකිච්ඡා	8, 290, 430
විජ්ජති	378
විජ්ජන්තරිකාය	230
විජ්ජා	160, 294
විජ්ජාචරණසම්පන්නො	302, 322
විජ්ජාභාගියා	88, 120
විජ්ජාවිමුත්තිඵලසච්ඡිකිරියා	44, 88
විජ්ජූපමචිත්තො	230
විජම්භිකා	6
විජායන්තස්ස	150
විජිතසඞ්ගාමො	204
විඤ්ඤාණකසිණං	84
විඤ්ඤාණඤ්චායතනං	84, 878
විඤ්ඤාණඤ්චායතනූපගානං	478
විඤ්ඤාණධාතු	314
විඤ්ඤාණනිරොධා නාමරූප-නිරොධො	318
විඤ්ඤාණනිරොධො	318
විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං	316
විඤ්ඤාණං බීජං	394, 396, 398
විඤ්ඤූගරහිතා	338, 350
විඤ්ඤූප්පසත්ථා	350
විඤ්ඤුස්ස සතො	254
විත්තිං ආපජ්ජති	476
විත්ථාරෙන	106
විත්ථාරෙන අත්ථං අවිභත්තස්ස	112
විතක්කයතො	306
විතක්කවිචාරානං	106
විතක්කවිචාරානං වූපසමා	294, 324
විතක්කවිචාරාපි වූපසම්මන්ති	88
විතක්කවිප්ඵාරසද්දං	304, 306
විතක්කා	506
විතක්කිස්සතීති	306
විතුදන්තා	136
විද්ධෙ විගතවලාහකෙ	434
විධුරො	218, 430
විනයං අවිනයොති දීපෙන්ති	220
විනයං විනයොති	40
විනයකම්මානි	144
විනයධරත්තං	40
විනයධරා	240
විනයවාදීතිපි	380

වි	පිට්ඨඞ්කානි
විතක්කානුග්ගහාය	192, 192
විතක්කෙ අවිතක්කසඤ්ඤී	168
විතක්කෙ විතක්කසඤ්ඤී	108
විනිපාතං	16, 110, 190, 506
විනිපාතිකා	228
විනීලකං	228
විනීලකසඤ්ඤං	86
විනෙය්‍ය	536
විනොදෙති	452
විප්පමුත්තං	18, 20
විප්පමුත්තා	462
විප්පසන්නානි ඉන්ද්‍රියානි	322
විප්පසන්නො	18
විපත්තියො	480
විපරිණාමධම්මා	460
විපරීතදස්සනො	68, 480, 484, 486
විපස්සනා	120, 186, 194
විපාකං පටිසංවෙදිස්සසි	254
විපුබ්බකජාතං	254
විපුලපඤ්ඤතාය	92
විපුලෙන	328
විබ්භන්තචිත්තො	136
විබ්භන්තචිත්තා	476
විභජති	514
විභවදිට්ඨි ච	160
විමරියාදිකතෙන චෙතසා	462
විමුච්චති	292
විමුත්තං වා	654
විමුත්තමිති ඤාණං	296
විමුත්තාසා	406
විමුත්තික්ඛන්ධෙන	290
විමුත්ති ච	120
විමුත්තිඤාණදස්සන-ක්ඛන්ධෙන	290
විමුත්තිරසස්ස	72
විමොක්ඛා	354
වියත්තො	530
විරජං	430
විරතා මෙථුනා ධම්මා	376
විරතා විකාලභොජනා	376
විරද්ධං	92
විරලානි	252
විරාගසඤ්ඤං	86

වි	පිට්ඨඞ්කානි
විරාගො	294
විරියං	508
විරියං ආරභති	82, 536
විරියබලං	82, 86, 538
විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො	82, 538
විරියාරම්භො	30, 38 82,
විරියින්ද්‍රියං	82, 86, 538
විරොචති	382, 430
විලූනං	254
විවට්ටකප්පෙ	294
විවට්ටති	240
විවට්ටානි	510
විවරති	514
විවරෙය්‍ය	132
විවාදාපන්නා	136, 432
විවිච්ච	106
විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි	362
විවිච්චෙව කාමෙහි	106, 326, 294, 392, 418
විවිත්තො හොති	428
විවෙකජං	106, 294, 326
විස්සාසිකානං	52
විසඤ්ඤුත්තා	462
විසත්තිකං	116
විසමනිස්සිතො ච හොති	276, 278
විසමලොභාභිභූතො	288
විසමා පරිසා	144
විසමෙන කායකම්මෙන	278, 528
විසමෙන මනොකම්මෙන	278’ 528
විසමෙන වචීකම්මෙන	278, 528
විසුද්ධචිත්තො	342
විසුද්ධාය අතික්කන්තමානුසකාය	454
විසුද්ධෙන අතික්කන්ත-මානුසකෙන	456
විසෙසො	478
විහතා	294
විහරති	2, 252
විහරන්තො	508
විහරිස්සථ	302
විහරිස්සාමාති	246
විහාසි	508
විහිංසාවිතක්කං	268
විහිංසාවිතක්කො	452
විහිංසූපරතියා	216
විහෙසෙය්‍යම්පි	150

වී පිට්ඨඞ්කානි

වීතදොසං වා චිත්තං 454
වීතදොසො 262
වීතමොහං වා චිත්තං 454
වීතමොහො 262
වීතරාගං වා චිත්තං 454
වීතරාගො 262
වීතිසාරෙත්වා 110, 222, 282
වීමංසාසමාධිපධාන-
සඞ්ඛාරසමන්නාගතං 536
වීසංවස්සසතිකා 280
වීසතිකප්පසහස්සානි 478
වීසම්පි හුත්වා 128

වු

වුච්චති 304
වුච්චමානො 512
වුට්ඨාපියමානං 256
වුට්ඨිතොපි 240
වුත්තවාදිනො 290
වුද්ධභූමි 132
වුද්ධිං විරූළ්හිං 248
වුද්ධියො 182
වුද්ධිහෙසා කස්සප 422
වුද්ධො 132
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං 296, 350, 508
වුසිතවා 262

වූ

වූපකට්ඨො 508
වූපසන්තචිත්තස්ස 8
වූපසමා 106

වෙ

වෙණුකුලෙ 206
වෙදනා 258, 316
වෙදනානිරොධා තණ්හා-
නිරොධො 318
වෙදනාපච්චයා තණ්හා 316
වෙදනීයං 450
වෙදියති 228
වෙදියමානස්ස 316
වෙපුල්ලං 248
වෙපුල්ලත්තං 218, 220
වෙය්‍යාකරණා 292
වෙරම්බවාතො 252
වෙරානං පටිඝාතාය 192

වො පිට්ඨඞ්කානි

වොක්කමති නියාමං 226
වොකිණ්ණසුඛදුක්ඛං 228
වොකිණ්ණා 268
වොස්සග්ගරතො 272, 400

ව්‍ය

ව්‍යන්තීකතෙ 452
ව්‍යසනං ආපජ්ජති 362
ව්‍යසනාය 68, 516

ව්‍යා

ව්‍යාකරිස්සති 224
ව්‍යාකාතුං 224
ව්‍යාකරෙය්‍යාසි 252, 302
ව්‍යාකරොන්ති 290
ව්‍යාධිං අනතීතො 256
ව්‍යාධිධම්මො 256, 264
ව්‍යාධිතා 280
ව්‍යාධිපි දුක්ඛා 316
ව්‍යාධිභයං 320
ව්‍යාපන්නකායකම්මන්තස්ස 468
ව්‍යාපන්නචිත්තො 480, 482
ව්‍යාපන්නමනොකම්මන්තස්ස 468
ව්‍යාපන්නවචීකම්මන්තස්ස 468
ව්‍යාපන්නො 468
ව්‍යාපාදවිතක්කො 452
ව්‍යාපාදෙ ච සමනුපෙක්ඛී හොති 542
ව්‍යාපාදෙ 8, 506

ස

සංගහා 178
සංසරුපෙය්‍ය 430
සංඛත්තං 452
සංයොජනං 246
සංවට්ටවිවට්ටකප්පෙ 294
සංවත්තිස්සති 106
සංවත්තනීය 114
සංවරාය 192
සංවුතං 14
සංවුතින්ද්‍රියො 476
සංවිභාගා 178
සංවෙගමාපාදි 506
සංවෙජියමානං 256
සංවෙජෙත්වා 258
සංසන්දති 512

ස	පිට්ඨඞ්කානි
සංසරිත්වා	412
සංසාදෙති	304, 518
සංසුද්ධගහණිකො	292
සංහරිත්වා	326
සඋත්තරච්ඡදෙ	252
සඋත්තරං වා	454
සඋද්දෙසං	294, 454
සඋපද්දවො	196
සඋපනිසො සමාතො	354
සඋපස්සග්ගා	196
සක්කච්චං	218
සක්කත්වා ගරුකත්වා සෙවිතබ්බා	232
සක්කරොන්තා	208
සක්කසි පන ත්වං භික්ඛු	408
සක්කා	114
සක්කායදිට්ඨි	430
සක්කො දෙවානමින්දො	262
සක්ඛරකඨලම්පි	18
සක්ඛරකඨලා	452
සක්ඛිපුට්ඨො	236
සක්‍යකුලා	322
සක්‍යකුලා පබ්බජිතො	336
සක්‍යපුත්තියානං	330
සක්‍යපුත්තො	322, 336
සකඤ්ඤෙව වාදං දීපෙන්ති	336
සකදාගාමී	224
සකදාගාමිඵලසච්ඡිකිරියා	44, 90
සකදාගාමී හොති	410
සකලිකං සකලිකං කරෙය්‍ය	364
සකිදෙව ඉමං ලොකං ආගන්ත්වා	410
සකෙ මුත්තකරීසෙ	256
සග්ගං	482, 486
සඞ්කස්සරසමාචාරෙ	208, 232
සඞ්කසායන්ති	134
සඞ්කාරකූටෙව	440
සඞ්කාරකූටෙ වා ඡඩ්ඩෙන්ති	438
සඞ්ඛං	132
සඞ්ඛං ගච්ඡති	434, 512
සඞ්ඛතලක්ඛණානි	274
සඞ්ඛතාරම්මණා	160
සඞ්ඛාරනිරොධො	318
සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං	316
සඞ්ඛිත්තං වා චිත්තං	454
සඞ්ඛිත්තවිත්ථාරෙනපි	246
සඞ්ඛිත්තෙන	106
සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස	112
සඞ්ඛිත්තෙන භාසිතස්ස-විත්ථාරෙන අත්ථං-විභජන්තානං	46
සඞ්ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදා-නක්ඛන්ධා	316
සඞ්ගාමං අභිවිජිනිත්වා	204
සඞ්ගාමො	212
සඞ්ඝං භින්දෙය්‍ය	56
සඞ්ඝං සරණං ගතො	228
සඞ්ඝං සරණං ගතො හොති	400
සඞ්ඝඵාසුතාය	192, 194
සඞ්ඝානුස්සති	62
සඞ්ඝුපට්ඨාකානං	50
සඞ්ඝෙ අවෙච්චප්පසාදෙන	394
සඞ්ඝෙන සද්ධිං සංවසති	372
සඞ්ඝො තං උක්ඛිපති	440
සච්චං	336
සච්චතො ථෙතතො	376
සච්චවාදී	376
සච්චසන්ධා	376
සච්ඡිකතං	94
සච්ඡිකත්වා	230, 302, 482
සච්ඡිකරිස්සති	16
සච්ඡිකරොති එකං ධම්මං	354
සච්ඡිකරොන්තා	354
සචායං	354
සචිත්තවොදනඤ්ච	176
සජොතිභූතාය	258
සජ්ඣමහරිංසු	334
සජ්ඣායති	318
සඤ්ඤත්තිං උපගච්ඡන්ති	146
සඤ්ඤාවිවට්ටකුසලානං	46
සඤ්ඤාවෙදයිතනිරොධං	84
සඤ්ඤුත්තො	430, 472
සඤ්ඤොජනං	472
සඤ්ඤොජනා පහීයන්ති	90
සඤ්ඤොජනානි	430
සට්ඨිං කප්පසහස්සානි	478
සට්ඨිමපි හුත්වා	128
සණ්ඨාති	242
සණ්ඨාසෙන	456
සත්තක්ඛත්තුං	404

ස	පිට්ඨඞ්කානි
සත්තක්ඛත්තුපරමො	412
සත්තහිපි දත්තීහි යාපෙති	534
සත්තා	110
සත්තාගාරිකො	532
සත්තානං විසුද්ධියා	394
සත්තා නෙරයිකා	228
සත්තාලොපිකො	534
සත්තෙ පස්සති	294
සත්ථා	302
සත්ථා දෙවමනුස්සානං	302, 322
සත්ථා හිස්ස වණ්ණං භණතීති	424
සත්ථුසාසනකරෙ	20, 80
සතතං සමිතං	390
සතසහස්සානි	302
සතින්ද්‍රියං	82, 86, 536
සතිබලං	82, 86, 184, 536
සතිමන්තානං	48
සතිමා	80, 106, 294, 536
සතිවිනයො	
සති සති ආයතනෙ	454, 456, 458
සතිසම්පජඤ්ඤාය	88
සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගං	82, 538
සතිසම්මොසා	240
සතො	106, 276, 326
සතො ච සම්පජානො	294
සද්දං සුත්වා	304
සද්දමනුස්සාවෙය්‍ය	404
සද්ධං වා	294
සද්ධම්මං	134
සද්ධම්මං සොතුකාමො	272
සද්ධම්මගරු පරිසා	142, 144
සද්ධම්මට්ඨිතියා	192, 196
සද්ධම්මස්ස ඨිතියා	114
සද්ධම්මස්ස සම්මොසාය	116
සද්ධම්මා වුට්ඨාපෙත්වා	68
සද්ධා	268
සද්ධාඋපාසිකා	172
සද්ධාධිමුත්තානං	46, 50
සද්ධානුසාරී	142, 144
සද්ධාපබ්බජිතානං	48
සද්ධාබලං	82, 86, 536
සද්ධා භික්ඛුනී	172
සද්ධාය වඩ්ඪති	276
සද්ධාවිමුත්තො	144, 222, 224
සද්ධාවුද්ධි	518
සද්ධාසම්පදා	516
සද්ධාසම්පදාය	122
සද්ධාය සම්මුඛීභාවා	272
සද්ධිං	110
සද්ධින්ද්‍රියං	82, 536
සද්ධින්ද්‍රියං අධිමත්තං	222
සද්ධො	116, 170
සද්ධො කුලපුත්තො	272
සද්ධො පසන්නො	272
සදෙවකෙ	460
සදෙවමනුස්සාය	460,462
සදෙසං වා විත්තං	454
සදෙසා	212
සධම්මුක්කංසනා	386
සන්තං	246
සන්තමානසා	128
සන්තසන්නිවාසං	150
සන්තසන්නිවාසො	152
සන්තිකෙ	512
සන්ති දෙවතා චාතුම්මහාරාජිකා	374
සන්තින්ද්‍රියා	128
සන්තුට්ඨිතා	24, 30, 34, 38
සන්තො	452
සන්තො සංවිජ්ජමානා	226
සන්ථතං	100
සන්ථාරා	180
සන්දස්සෙති	420
සන්දිට්ඨිකං නිබ්බානං	286
සන්දිට්ඨිකා නිජ්ජරා	392
සන්දිට්ඨිකො	270, 370
සන්දිට්ඨිකො ධම්මො	282, 284
සන්ධිම්හි	452
සන්ධාය භාසිතං	378
සන්ධාවිත්වා සංසරිත්වා	414
සන්ධිම්පි ඡින්දති	276
සන්ධීයති	512
සන්නිචයා	182
සන්නිපතිතානං	260, 304
සන්නිසින්නානං	260, 304
සන්නිසීදති	454
සෙන්ධාවති	452
සනිඝණ්ඩුකෙටුභානං	292
සනිදානා	158

ස	පිට්ඨඞ්කානි
සනිමිත්තා	158
සප්පච්චයා	158
සප්පටිකම්මං ආපත්තිං අප්පටිකම්මා ආපත්තීති	42
සප්පායානි භොජනානි	226
සප්පීතිකඤ්ච සුඛං	156
සප්පීතිකාරම්මණඤ්ච සුඛං	156
සප්පුරිසපඤ්ඤත්තා	274
සප්පුරිසභූමි	122
සප්පුරිසො	166, 530
සප්පටිභයො	196
සපරිළාහං	360, 362
සපුබ්බාචරියකානි	244
සඵලං	398
සබ්බං	398
සබ්බං ආකාසගතං	430
සබ්බං රූපං	512
සබ්බං වෙදනං	512
සබ්බවෙලානි නික්ඛිපිත්වා	366
සබ්බඤ්ඤු	390
සබ්බත්තතාය	328, 342
සබ්බදස්සාවී	390
සබ්බධි	328, 342
සබ්බනිමිත්තෙසු	244
සබ්බපාණභූතහිතානුකම්පී	376
සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤං	86
සබ්බසඞ්ඛාරසමථො	246
සබ්බාවන්තං	328
සබ්බාවන්තං ලොකං	342
සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගත්ථං	98
සබ්බූපධිපටිනිස්සග්ගො	246
සබ්බෙ තෙ	300
සබ්බෙ සඞ්ඛාරා අනිච්චා	514
සබ්‍යඤ්ජනං	322
සබ්‍යාපජ්ජා ඵස්සා	228
සබ්‍යාපජ්ඣං	228
සබ්‍යාපජ්ඣං ලොකං	228
සබ්‍යාපජ්ඣං වෙදනං	228
සබ්‍යාපජ්ඣා	192
සබ්‍යාපජ්ඣෙන කායකම්මෙන	202
සබ්‍යාපජ්ඣෙන මනොකම්මෙන	202
සබ්‍යාපජ්ඣෙන වචීකම්මෙන	202
සබ්‍රහ්මකං	322
සබ්‍රහ්මචාරී	270

ස	පිට්ඨඞ්කානි
සබ්‍රහ්මචාරීසූති	128
සභග්ගතො වා	236
සම්පජඤ්ඤං	24, 32, 34, 38
සම්පජ්ජලිතාය	258
සම්පජානමුසා	236
සම්පජානො	82, 126, 326, 342, 356, 476
සම්පත්තං සාලික්ඛෙත්තං	430
සම්පත්තමෙව	132
සම්පරායිකානං අකුසලානං ධම්මානං පටිඝාතාය	194
සම්පරායිකානං ආසවානං	192
සම්පරායිකානං ආසවානං පටිඝාතාය	194
සම්පරායිකානං භයානං	192
සම්පස්සමානො	120
සම්පසාදනං	106
සම්ඵප්පලාපා පටිවිරතො	408, 484, 488
සම්ඵප්පලාපී	480, 486
සම්ඵප්පලාපිනො	310
සම්ඵප්පලාපෙ ච සමනුඤ්ඤො	542
සම්බහුලා	126
සම්බොධිපරායණො	410
සම්භාවෙන්ති	316
සම්භොගා	178
සම්මත්තං	226
සම්මදක්ඛාතා	392
සම්මදඤ්ඤා විමුත්තො	262
සම්මදෙව	508
සම්මප්පඤ්ඤාය	512
සම්මා	276, 452
සම්මාආජීවං	82, 538
සම්මාආජීවො	318, 488
සම්මා ආයාචමානො	120
සම්මාකම්මන්තං	82, 318, 538
සම්මාදිට්ඨි	62, 64, 318
සම්මාදිට්ඨිකම්මසමාදානා	294
සම්මාදිට්ඨිකො	482, 484, 488
සම්මාදිට්ඨියා උප්පාදාය	170
සම්මා දුක්ඛක්ඛයාය	334
සම්මා දුක්ඛස්ස අන්තකිරියාය	442, 450
සම්මාධාරං	248

ස	පිට්ඨඞ්කානි
සම්මා පටිපජ්ජමානො	174
සම්මාපටිපත්තාධිකරණහෙතු	134
සම්මාපටිපත්තිං	134
සම්මා පටිපන්නො	134
සම්මා පණිහිතං	16
සම්මා පණිහිතත්තා	16
සම්මා මානාභිසමයා	246
සම්මාවාචා	318
සම්මාවායාමො	318
සම්මාවිමුත්තිං ඵුසති	354
සම්මාසඞ්කප්පො	318
සම්මාසතිං	82, 538
සම්මාසම්බුද්ධො	42, 130, 148, 258, 302
සම්මාසම්බොධිං	460
සම්මාසමාධි	318
සම්බොධාය	82
සම්මිඤ්ජිතං	126
සම්මිඤ්ජෙය්‍ය	126
සම්මුඛා පටිග්ගහිතං	402
සම්මුඛා මෙතං භන්තෙ භගවතො සුතං	402
සම්මුඛාවිනයො	192
සම්මූළ්හා	72
සම්මූළ්හො කාලං කරොති	114
සම්මොදති	512
සම්මොදනීයං	110
සම්මොදමානා	136
සම්මොදි	110, 382
සමග්ගා පරිසා	432
සමග්ගා සම්මොදමානා	432
සමචිත්තා	126
සමණකරණීයානි	406
සමණපටිඤ්ඤා	208, 232
සමණබ්‍රාහ්මණා	268
සමණසම්මතා	462, 464
සමණෙහි බ්‍රාහ්මණෙහි	314
සමණො ඛලු භො ගොතමො	336
සමණො ගොතමො	290
සමත්තා සමාදින්නා	336, 338
සමතික්කන්තා	130
සමතික්කමාය සංවත්තන්ති	320
සමත්ථො	120, 186, 194

ස	පිට්ඨඞ්කානි
සමන්තපාසාදිකත්තං	48
සමන්නාගතං භවන්තං ගොතමං	308
සමන්නාගතො	290, 506
සමනුගාහති	254
සමනුගාහිත්වා	258
සමනුගාහියමානානි	310
සමනුගාහෙය්‍ය	332
සමනුඤ්ඤො සත්ථා	398
සමනුපස්සාමි	2, 10, 22
සමනුභාසති	254
සමනුභාසිත්වා	258
සමනුභාසියමානානි	310
සමනුභාසෙය්‍ය	332
සමනුයුඤ්ජති	254
සමනුයුඤ්ජෙය්‍ය	332
සමනුයුඤ්ජියමානානි	310
සමයෙන උදකං අභිනෙතිපි	406
සමයො	452
සමාතාපුත්තිකං භයං	320
සමාතාපුත්තිකානියෙව	320
සමාදපෙතබ්බා	392
සමාදපෙති	122
සමාදපෙති සමුත්තෙජෙති	420
සමාදාය	124
සමාදාය වත්තිස්සාම	198
සමාදාය සික්ඛති සික්ඛාපදෙසු	410, 434
සමාධි	452
සමාධික්ඛන්ධෙන	290
සමාධිකථා	232
සමාධිජං	106, 294, 326
සමාධින්ද්‍රියං	82, 86, 536
සමාධිනිමිත්තං	456
සමාධි නු ඛො භන්තෙ පුබ්බෙ පච්ඡා ඤාණං	388
සමාධිපටිලාභො	244
සමාධිබලං	82, 86, 184, 536
සමාධින්ද්‍රියං	222
සමාධියති	454
සමාධියෙථ ආසවානං ඛයාය	456
සමාධිසංවත්තනිකානි	372
සමාධිස්මිං පරිපූරකාරී	410
සමාධිස්මිං මත්තසොකාරී	412
සමාධිසම්පන්නා	392

ස	පිටඞ්කානි
සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගං	82, 538
සමාධිසාමඤ්ඤගතානං සතං	232
සමාධිසුඛඤ්ච	156
සමාපත්තිකුසලතා	184
සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලතා	184
සමාපන්නස්ස	306
සමා පරිසා	144
සමාරකො	460
සමාහිතෙ චිත්තෙ	294
සමාහිතස්ස ඤාණං නො අසමාහිතස්ස	388
සමාහිතො	476
සමුත්තෙජෙන්ත සම්පහංසෙන්ත	420
සමුද්දඞ්ගමා	88
සමුද්දං පරිපූරෙන්ති	432
සමුදයාය	
සමෙත කායකම්මෙන	528
සමෙත මනොකම්මෙන	528
සමෙත වචීකම්මෙන	528
සමොධානං ගච්ඡන්ති	410
සමොහං වා චිත්තං	454
සයං	482
සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා	206, 208, 322, 488, 508, 524
සකසාවා	212
සසෙය්‍ය	250
සරදසමයෙ	430
සරණං ගච්ඡාමි	110
සරණං ගතං	110, 196
සරණඤ්ච	280
සරාගං වා චිත්තං	454
සරාවධොවනං	290
සරූපා	158
සරෙන විඤ්ඤාපෙසි	402, 404
සලාකාවුත්තං	288
සවඞ්කා	212
සවණාය	226
සවිකාතං සුප්පායාසං	360, 362
සවිඤ්ඤාණකො	244
සවිචාරං	106, 294
සවිපාකකං	106, 294, 326
සස්සමණබ්‍රාහ්මණියා පජාය	460
සසඞ්ඛාරනිග්ගය්හවාරිතො	452
සසඞ්ඛාරපරිනිබ්බායී	414
සසඞ්ඛාරා	158
සසඤ්ඤා	158
සවිඤ්ඤාණා	160
සවෙදනා	158
සහදස්සනුප්පාදා	430
සහධම්මිකං පඤ්හං	304
සහධම්මිකො	290
සහස්සං අපරගොයානානං	402
සහස්සං උත්තරකුරූනං	402
සහස්සං චන්දානං	402
සහස්සං චාතුම්මහාරාජිකානං	402
සහස්සං ජම්බුදීපානං	402
සහස්සං තාවතිංසානං	402
සහස්සං තුසිතානං	402
සහස්සං නිම්මාණරතීනං	402
සහස්සං පරනිම්මිතවසවත්තීනං	402
සහස්සං පුබ්බවිදෙහානං	402
සහස්සං බ්‍රහ්මලොකානං	402
සහස්සං යාමානං	402
සහස්සං ලොකං	508
සහස්සං සිනෙරුපබ්බතරාජානං	402
සහස්සං සුරියානං	402
සහස්සීචූළනිකා ලොකධාතු	402
සහස්සීලොකධාතු	402
සහව්‍යතං	476
සහව්‍යතං උපපජ්ජෙය්‍ය	378
සහෙතුකා	158
සළායතනං	316
සළායතනනිරොධා ඵස්සනිරොධො	318
සළායතනපච්චයා	316

සා

සා	පිටඞ්කානි
සාකඛරප්පභෙද	292
සාකභක්ඛාපි	428
සාකභක්ඛො හොති	534
සාකාරං	294, 454
සාබල්‍යඤ්ච	184
සාඛාපලාසෙන	276
සාඨෙය්‍යං	118
සාණානිපි	534

සා	පිට්ඨඞ්කානි
සාණානිපි ධාරෙන්ති	428
සාතත්තාය	66
සාතසුඛඤ්ච	156
සාතාරම්මණඤ්ච සුඛං	156
සාත්ථං සබ්‍යඤ්ජනං	240
සාථලිකා	138
සාධිකමිදං	408
සාධු	126
සාධුකං මනසිකරොහි	112, 292
සාධු මෙ භවං ගොතමො	292
සාධු වත භන්තෙ	356
සානුවජ්ජා	172, 202, 278, 528
සාපි හොති න බාහුලිකා	432
සාමං දිට්ඨං	258
සාමං විදිතං	258
සාමඤ්ඤං	258
සාමඤ්ඤත්ථං	462, 464
සාමඤ්ඤා	260
සාමඤ්ඤඤ්ච	260
සාමාකභක්ඛාපි	428
සාමාකභක්ඛොපි හොති	534
සාමිකානං ගාවො	366
සාමිසඤ්ච සුඛං	154
සාමීචිකම්මං	230
සාමීචිපටිපන්නා	370
සායතතියකම්පි	534
සායන්හසමයං	218, 366, 508, 532
සාරගන්ධා	400
සාරජ්ජයුං	462
සාරතො පච්චාගච්ඡන්තං	310, 312
සාරප්පත්තා	428
සාරදං බදරපණ්ඩුං	322
සාරම්භස්ස	194, 544
සාරාගො	472
සාරාණීයං	110, 222, 280, 322, 336
සාරුදන්ති	248
සාරිපුත්තො	46
සාරෙන්තිපි	258
සාරෙ පතිට්ඨිතො	428
සාලිබීජං	66
සාලිමංසොදනො	264
සාලිසූකං	16
සාලො වා	362
සාලොහිතා	392
සාවකං එවං සමාදපෙන්ති	366
සාවකභාසිතා	140
සාවකසඞ්ඝා	370
සාවකානං	46
සාවජ්ජං	468, 470
සාවජ්ජං පජහති	268, 270
සාවජ්ජානවජ්ජෙ ධම්මෙ	238
සාවජ්ජෙන කායකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජෙන මනොකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජෙන වචීකම්මෙන	200, 528
සාවජ්ජා	172, 202, 278, 528
සාවත්ථියං	8
සාවසෙසං ආපත්තිං– අනවසෙසා ආපත්තීති	42
සාවසෙසා ච ආපත්ති	170
සාවිකානං භික්ඛුනීනං	172
සාසවං සුඛං	154
සාහුනෙය්‍යකානි	244

සි	
සික්ඛං පච්චක්ඛාය	266
සික්ඛතීති	410
සික්ඛන්ති	410
සික්ඛාකාමා	422
සික්ඛාපදං පඤ්ඤත්තං	192
සික්ඛාපදපටිසඤ්ඤුත්තාය	420
සික්ඛාපදන්ති වදාමීති	412
සික්ඛාපදෙසු	124
සික්ඛාය න සමාදපෙති	422
සික්ඛාසමාදානස්ස න වණ්ණවාදී	422
සික්ඛිතබ්බං	28, 98
සික්ඛිස්ස	402
සිතං සිතම්පත්තාය	461
සිප්පිසම්බුකම්පි	18
සියා ආනන්ද	244
සියා නු ඛො භන්තෙ	244
සිලිට්ඨෙහි	200
සිංසපාවනෙ	252

සී	
සීසසීසා උබ්බාහාපෙත්වා	430
සීසසීසං ඔපුනාපෙය්‍ය	430
සීසසීසං ඛෙත්තං	426
සීසසීසං පලාලානි– උද්ධරාපෙය්‍ය	430

සී	පිට්ඨඞ්කානි
සීසසීසං මද්දපෙය්‍ය	430
සීසපඤ්ඤතාය	92
සීසසොතාය	250
සීතං	264
සීතිභූතො	350
සීලකථා ච	232
සීලකථා ච නො භවිස්සති	232
සීලක්ඛන්ධෙන	290
සීලබ්බතං	398
සීලබ්බතපරාමාසො	430
සීලවතො දින්නං	290
සීලවන්තානං දස්සනකාමො	272
සීලවා	124, 144, 202
සීලවා කල්‍යාණධම්මො	142
සීලවිපත්ති	186,480, 482
සීලවිපත්තිහෙතු	480
සීලවිසුද්ධි	186, 518
සීලසම්පදා	186, 482, 484 516
සීලසම්පදාහෙතු	482, 486
සීලසම්පන්නො	392
සීලසාමඤ්ඤගතානං සතං	232
සීලානි අනුස්සරති	372
සීලානුස්සති	62, 86
සීලූපොසථං උපවසති	372
සීලෙන වඩ්ඪති	276
සීලෙන සද්ධිං	872
සීසස්ස	368
සීහනාදිකානං	46
සීහනාදං නදිස්සාමි	334
සීහසෙය්‍යං	216
සීහො ච මිගරාජා	148

සු	
සුක්කා	102
සුකට්ඨං කරොති	426
සුකට්ඨං කරොති සුමතිකතං	406
සුකතකම්මකාරී	198
සුකරං	224
සුකුසලසම්පහට්ඨං	324
සුඛං අත්තානං පරිහරාමි	342
සුඛං විහරති	70, 188
සුඛං වෙදියති	432
සුඛං සෙන්ති	252, 460
සුඛං වා සො සයෙය්‍ය	252

සු	පිට්ඨඞ්කානි
සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙමි	294, 326
සුඛපටිසංවෙදී	350
සුඛමසයිත්ථ	252
සුඛවිපාකා	194
සුඛවිහාරී	106, 294
සුඛස්ස ච පහාණා	292
සුඛසම්ඵස්සඤ්ච	440
සුඛසයිතානි	248
සුඛාවහං	12
සුඛිනො චිත්තං සමාධියති	432
සුඛුද්‍රයා	192
සුඛුමං	512
සුඛුමවාලිකා	452
සුඛුමසහගතා උපක්කිලෙසා	452
සුඛුමා	512
සුඛුමාලො	264
සුඛෙත්තෙ	248
සුගන්ධිතෙහි	136
සුගතාති	384
සුගතිං සග්ගං ලොකං	190
සුගතෙ	294,456
සුගතො	302, 322
සුඛනාදයකං ච	108
සුචින්තිතචින්තී	198
සුචිතා කායකම්මෙන	528
සුචිතා මනොකම්මෙන	528
සුචිතා වචීකම්මෙන	528
සුවජ්ජෙන්ත	466
සුඤ්ඤතා	140
සුඤ්ඤතො සමාධි	544
සුඤ්ඤාගාරගතො	268
සුඤ්ඤාය ගොසාලාය	334
සුණාති	112,292
සුත්තන්තා	140
සුත්තස්ස ච	390
සුතං	132
සුතප්පයා	168
සුතවතො අරියසාවකස්ස	478
සුතවා අරියසාවකො	20
සුතෙන සමන්නාගතා	374
සුදං(සුදුහං)	100, 132,264
සුදිට්ඨා	460
සුද්ධං	104, 474

සු පිට්ඨඞ්කානි

සුද්ධං අත්තානං පරිහරති 268,270
සුද්ධා 428
සුධම්මායං සභායං 260
සුනක්ඛත්තං සුමඞ්ගලං 532
සුනික්ඛිත්තස්ස පදබ්‍යඤ්ජනං 116
සුනික්ඛිත්තස්ස 116
සුප්පතිකාරං 122,230
සුප්පතිට්ඨිතස්සෙව පතිට්ඨාති 484
සුප්පමෙය්‍යා 476
සුපටිපන්නො භගවතො සාවකසඞ්ඝො 370
සුපරිකම්මකතාය 248
සුභතොව අධිමුත්තො 24
සුභනිමිත්තං 6, 170, 356,
සුභනිමිත්තන්තිස්ස වචනීයං 356
සුභාසිතං සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදසි 392
සුභාසිතතො නාබ්භනුමොදෙය්‍ය 392
සුභාසිතභාසී 198
සුන්තිකතං 426
සුරාමෙරයපානස්ස පටිසෙවනාය 464
සුරාමෙරයමජ්ජපමාදට්ඨානා 376
සුරියමණ්ඩලං 510
සුලද්ධා වත මෙ 404
සුවණ්ණකාරන්තෙවාසී 456
සුවණ්ණදුබ්බණ්ණාති 84
සුවණ්ණො 294, 456
සුවණ්ණසිකතාවසිස්සන්ති 452
සුසානං 428
සුසායන්තො 532
සුසුකාළකෙසො 132

සූ

සූරසේනානං 378

සෙ

සෙඛසීලං 388
සෙඛම්පි සීලං වුත්තං භගවතා 388
සෙඛමෙතං 104
සෙඛස්ස භික්ඛුනො 188
සෙඛා පඤ්ඤා 388
සෙඛාපි පඤ්ඤා වුත්තා භගවතා 388
සෙට්ඨො 124
සෙඛො ආනන්ද 393

සෙ පිට්ඨඞ්කානි

සෙඛො පි සමාධි 388
සෙඛොපි සමාධි වුත්තො භගවතා 388
සෙඛො සෙඛොති 408
සෙගාලකස්සෙව 334
සෙට්ඨා දෙවමනුස්සානං 524
සෙතවජ්ජත්තං 264
සෙතට්ඨිකං
සෙතුඝාතො 464
සෙනාසනපඤ්ඤාපකානං 48
සෙනාසනපවිවෙකස්මිං 428
සෙනාසනහෙතු 268
සෙනාසනං සංසාමෙත්වා 420
සෙමානං 250
සෙය්‍යං කප්පෙති 534
සෙය්‍යථාපි 16, 18,126,132, 228, 240, 324, 332, 334, 362, 406, 516
සෙය්‍යථාපි අපණ්ණකො මණි 484
සෙය්‍යථාපි ආකාසෙ 454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ 454
සෙය්‍යථාපි උදකෙ ලෙඛා 512
සෙය්‍යථාපි කූටාගාරෙ 466, 468
සෙය්‍යථාපි ගුත්තං 406
සෙය්‍යථාපි තං චක්කං 214
සෙය්‍යථාපි නළාගාරෙ 196
සෙය්‍යථාපි පක්ඛිසකුණො 454
සෙය්‍යථාපි පථවියං 454
සෙය්‍යථාපි පාසාණෙ ලෙඛා 510
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ නදීමුඛෙ ඛිපං 68
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකොපි ගූථො 68, 70
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අප්පමත්තකම්පි මුත්තං 72
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ උච්ඡුබීජං 66
සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ පථවියං ලෙඛා 510
සෙය්‍යථාපි භො ගොතම 110
සෙය්‍යථාපි සුවණ්ණකාරො 456
සෙය්‍යථීදං 294,324
සෙය්‍යං කප්පෙමි 326,330
සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස 206
සෙවිතබ්බා 232

සො

සො අජානං වා ආහ 236
සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය 392

සො — පිට්ඨඞ්කානි

සොකපරිදෙවදුක්ඛදොමනස්සාපි-
දුක්ඛා 316
සොචෙය්‍යං 184
සොතං ඔදහන්ති 140
සොතං ඵස්සායතනං 316
සොතබ්බංමිඤ්ඤදෙය්‍යං 392
සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියා 44
සොතාපත්තිඵලසච්ඡිකිරියාය
සංවත්තන්ති 90
සොතාපන්නො හොති 410
සොතඤ්ච පටිච්ච චුණ්ණඤ්ච 370
සොතෙන සද්දං සුත්වා 316
සොප්පස්ස පටිසෙවනාය 464
සොපි ජානාති 368
සොමනස්සට්ඨානීයං ධම්මං 316
සොමනස්සට්ඨානීයං රූපං 316
සොමනස්සදොමනස්සානං 294, 326
සොරච්චං 184
සො රාගො 252
සොවචස්සතා 162
සොච තං පටිසංවෙදෙති 306
සොළසන්නං මහාජනපදානං 378
සොළසවස්සසහස්සානි 380

ස්වා

ස්වාක්ඛාතත්තා භික්ඛවෙ
ධම්මස්ස 70
ස්වාක්ඛාතො 270, 370
ස්වාස්ස 224

ස්වෙ

ස්වෙදනාහං 366
ස්වෙදනි ගාවො 366
ස්වෙව ගබ්භිනී හොන්තු 426

හ

හට්ඨා 126
හටහකෙඛාපි හොති 534
හත්ථත්ථරං 324

හ — පිට්ඨඞ්කානි

හත්ථාපලෙඛනො 534
හත්ථෙ ගමෙන්ති 258
හත්ථෙන 16
හදයඞ්ගමා 236
හන්තුං වා 450
හන්ද කුතො නු ත්වං 366
හන්දාහං 254
හරායති 264
හරායිතබ්බං 216
හරායෙය්‍යාථ 216

හා

හාසුපඤ්ඤතාය 92

හි

හිතානුකම්පී 150
හිතාය 40, 42, 114, 146, 204, 280
හිමපාතසමයො 252
හිමවන්තං පබ්බතරාජං 276
හිරි 102, 188
හිරි ච ඔත්තප්පඤ්ච 162
පහීනං 512
හීනප්පණීතෙ ධම්මෙ 238
හීනා 512
හීනාය ධාතුයා-
විඤ්ඤාණං පතිට්ඨිතං 394
හීනායාවත්තන්ති 266
හීනෙ 456
හීනො හොති 232

හෙ

හෙට්ඨාපාසාදං 264
හෙමන්තිකා රත්ති 252
හෙමන්තිකො 264

හො

හොති විචිකිච්ඡා 336
හොති සො සමයො 318, 426
හොතෙව කඞ්ඛා 336

ශුද්ධිපත්‍රය

විශේෂ ශුද්ධියක්:

270 වන පිටුවෙහි 42 වන ගාථායෙහි (271 වන පිටුවෙහි එන) පරිවර්තනය මෙසේ විය යුතු:

42 "භවත, ඒ තෝ එකැතින් සුන්දර වූ සාක්ෂ්‍යයක් වන ආත්මය (ස්වසන්තානය) ඉක්ම වා (පතනට) සිතහි ද? ඒ තමන් තුළ ඇත්තා වූ ම පාපය තමන් හට (පවා නො දත හෙන සේ) සැඟවීමට වැයම් කරහි ද?"

සැලකිය යුත්තෙකි:

මුද්‍රණයෙහිදී හ්‍රස්වදීර්ඝාදි වශයෙන් විපර්‍යාසයට ගිය වර්ණ කිසි තැනෙක මෙහි ඇත ද අර්ථාවබෝධයට හානිකර නොවනුයෙන් ශුද්ධිපත්‍රයට නොගත් බව සැලකිය යුතු.